

ព្រះ
ច្បាប់បិណ្ឌបិណ្ឌ

និង

សេចក្តីប្រែប្រួលសេចក្តី

ស្តីពីបិណ្ឌបិណ្ឌ

សម្បត្តិកាយ មហាវារវត្ត
ឯករាជសមភាគ

៣៩

ស្តីពីបិណ្ឌបិណ្ឌ

សម្បត្តិកាយ មហាវារវត្ត

រាជធានីភ្នំពេញ

៣៩

ព.ស ២៤៩៦

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិវេគោ

ឯកាទសមោ ភាគោ

ឈានសំយុត្តំ

[១] សាវត្ថុ ។ គគ្រ ខោ ចន្ទាហោ មេ ភិក្ខុវេ
 ឈានា ។ តតមេ ចន្ទាហោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អិវេវ កាមេហិ វិវិទុ អតុសលេហិ ធម្មេហិ
 សវិតត្តំ សវិចារំ វិវេតនំ បិតិសុទំ ចម្រង់
 លាងំ ទមសម្មជ្ជំ វិហារតិ វិតត្តវិចារាងំ វុមសមា
 អជ្ឈត្តំ សម្មសាទងំ មេតសោ ឯតោធិកាវំ អវិតត្តំ
 អវិចារំ សមាធិងំ បិតិសុទំ ទុតិយំ ឈានំ ទមសម្មជ្ជំ
 វិហារតិ បិតិយា ច វិវាតា ទមេត្តកោ ច
 វិហារតិ សតោ ច សម្មជាចោ សុទញ្ច កាយេន
 មដិសំវេទនិ យដ្ឋំ អវិយា អាធិត្តន្តិ ទមេត្តកោ
 សតិមា សុទវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ ទមសម្មជ្ជំ

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ មហាវិវេគោ

ឯកាទសមភាគ

ឈានសំយុត្តំ

(១) ក្រុងសាវត្ថុ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គ្រាស់ជា
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ស័យ ឈាននេះមាន ៤ ប្រការ ។ ឈាន ៤ ប្រការគឺ
 ១៖ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ស័យ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្រប់ស្រាត់ចាកកាយចាំនិ-
 ទ្ស័យ ស្រប់ស្រាត់ចាកអកុសលធម៌ចាំនិទ្ស័យ កំចូលកាន់បឋមជ្ឈានប្រកប
 ដោយវិតក្កៈ ទិវិចារៈ មានតែបិតិសុទ្ធដែលកើតអំពីសេចក្តីស្រប់ស្រាត់
 ភិក្ខុនោះព្រោះម្ចាស់វិតក្កៈទិវិចារៈ កំចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ដែលកើតក្នុង
 សត្តានជាទីដូរផង មានសភាពជាចិត្តទូលំទូលាយ គ្មានវិតក្កៈទិវិចារៈ មាន
 តែបិតិសុទ្ធដែលកើតអំពីសមាធិ ភិក្ខុនោះព្រោះប្រាសចាកបិតិសុទ្ធដ
 ជាអ្នកប្រកបដោយទមេត្តាផង មានស្មារតីផង ដឹងខ្លួនសោយសុខដោយ
 នាមកាយផង ព្រះអរិយៈចាំនិទ្ស័យ តែងសរសើរឲ្យបុគ្គលដែលបាន
 តិរិយជ្ឈាន ជាអ្នកប្រកបដោយទមេត្តា មានស្មារតី មានធម៌ជាគ្រឿង
 នៅជាសុខដូច្នោះ ព្រោះតិរិយជ្ឈានឯណា កំចូលកាន់តិរិយជ្ឈាននោះ

វិហារតិ សុខស្ស ច បហាណ ទុក្ខស្ស ច បហាណ
បុត្រោ សោមនស្សនោមនស្សនំ អន្តរា អទុក្ខម-
សុខំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុដ្ឋិ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ
វិហារតិ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ឈានាតិ ។

[២] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធនិ ចាចិធនិច្ឆា
ចាចិធម្បោណា ចាចិធបញ្ញាណ ។ ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ ចត្តារោ ឈានេ ភាវេន្តោ ចត្តារោ ឈានេ
តហុសិកោន្តោ ជិញ្ជាធនិច្ឆា ហោតិ ជិញ្ជាធម្បោណា
ជិញ្ជាធបញ្ញារោ ។

[៣] កថេត្វ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចត្តារោ ឈានេ
ភាវេន្តោ ចត្តារោ ឈានេ តហុសិកោន្តោ ជិញ្ជាធនិ-
ច្ឆា ហោតិ ជិញ្ជាធម្បោណា ជិញ្ជាធបញ្ញារោ ។
ឥធន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវេចោ កាមេហិ វិវិច្ឆ អកុស-
លេហិ ធម្មេហិ សវិគត្តំ សវិចារំ វិវេកនំ បិទិសុខំ
បមមំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ វិគត្តវិចារនំ វុប-
សមា ។ មេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ តតិយំ ឈានំ ។
ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ឈ វិហារតិ ។ ឯវ ទោ ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុនោ ព្រោះលះបង់ខ្ញុំសេចក្តីសុខដរ លះបង់ខ្ញុំសេចក្តីទុក្ខដរ មាន
សោមនស្សនឹងរោមនស្សសំពៅ ក្នុងកាលមុនដរ ក៏ចូលកាន់ចក្ខុ-
ជ្ឈាន ជាធម្មជាតិមានការប្រណីមិនមែនជាទុក្ខ មិនមែនជាសុខ គឺជា
ឧបេក្ខា មានសតិដ៏បរិសុទ្ធជាមេធាវី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធជាមេធាវី
ឈានមាន ៤ ប្រការនេះឯង ។

[២] ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធជាមេធាវី ដូចខ្មែរឆ្លើយមានទំនារទៅទាញក៏គ
មានដូចម្រាស់ ទៅទាញក៏គ ឈមទៅទាញក៏គយ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ព័ន្ធជាមេធាវី កាលភិក្ខុព័ន្ធជាមេធាវី ៤ ធ្វើឱ្យច្រើនខ្ញុំឈានព័ន្ធន ៤
វែមនិបត្តិទៅក្រព្រះទិញ្ជាន សរសៀវទៅក្រព្រះទិញ្ជាន ជម្រាលទៅ
ក្រព្រះទិញ្ជាន ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

[៣] ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធជាមេធាវី កាលភិក្ខុព័ន្ធជាមេធាវី ៤ ធ្វើឱ្យ
ច្រើនខ្ញុំឈានព័ន្ធន ៤ វែមនិបត្តិទៅក្រព្រះទិញ្ជាន សរសៀវទៅក្រព្រះ
ទិញ្ជាន ជម្រាលទៅក្រព្រះទិញ្ជាន តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធជាមេធាវី
ក្នុងសាសនានេះ ស្របស្រាវជាតិកាលភិក្ខុព័ន្ធជាមេធាវី ស្របស្រាវជាតិកាល
ព័ន្ធជាមេធាវី ចូលកាន់ចក្ខុជ្ឈាន ច្រកបរដោយវិគត្តនិងវិចារ មានវិគ
បិគន្ធនិសុខដែលរតិកអំពីសេចក្តីស្របស្រាវ ព្រោះម្តាយវិគត្តនិវារ ។ ចេរ
ចូលកាន់ចក្ខុជ្ឈាន ។ តតិយជ្ឈាន ។ ចក្ខុជ្ឈាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធជាមេធាវី

ភិក្ខុ ចន្ទារោ ឈានេ ភារវេន្តោ ចន្ទារោ ឈានេ
តហុលីករោន្តោ ចិញ្ចានិច្ឆោ ហោតិ ធិត្វានម្បោណោ
ចិញ្ចានបញ្ញារោតិ ។ (ឃី យាវ ឃីសទា ចាលី
វិគ្គារេន្ទា) (១) ។

(២) បញ្ចំមាធិ ភិក្ខុវេ ទុទ្ធភ្នាតិយាធិ សញ្ញា-
ជនាធិ ។ កតមាធិ បញ្ច ។ រូបរកោ អរូបរកោ
មាណេ ទុទ្ធជំ អវិជ្ជា ។ វិមាធិ ចោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធភ្នា-
តិយាធិ សញ្ញាជនាធិ ។

(៥) ឥមេសំ ចោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុទ្ធភ្នាតិយាធិ
សញ្ញាជនាធិ អភិញ្ញាយ បរិញ្ញាយ បរិក្ខយាយ
បហានាយ ចន្ទារោ ឈានោ ភារវេន្ទា ។ កតមេ
ចន្ទារោ ។ វេទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ វិវិច្ឆ
អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិគត្តំ សវិចារំ វិវេកជំ មតិ-
សុទំ បវេនំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ វិគត្តុវិចារកំ
រូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទំ ទេតសោ ឃិកោទិកាវ

កាលភិក្ខុចំវេននូវឈានចាំង ៤ ធ្វើឲ្យច្រើននូវឈានចាំង ៤ វេមធ
បង្កើនទៅក្រែងចំព្វាន សសៀរទៅក្រែងចំព្វាន ជម្រាលទៅក្រែង
ចំព្វាន យ៉ាងនេះឯង ។ (បាលីដកបដល់សទាបណ្ឌិតតប្បិទ្យពិស្តារយ៉ាង
នេះផងចុះ)

(២) ម្នាលភិក្ខុចាំងឡាយ ទុទ្ធភ្នាតិយសញ្ញាជនៈនេះមាន ៥ ប្រការ ។
ចុះទុទ្ធភ្នាតិយសញ្ញាជនៈ៥ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺរូបរក ១ អរូបរក ១ មាណ ១
ទុទ្ធជ ១ អវិជ្ជា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំងឡាយទុទ្ធភ្នាតិយសញ្ញាជនៈ មាន ៥
ប្រការនេះឯង ។

(៥) ម្នាលភិក្ខុចាំងឡាយ បុគ្គលស្តាប់វេទឈាន ៤ ដើម្បីគ្រាស់ដឹង
ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីកិរិយាអស់ទៅ ដើម្បីលះបង់នូវទុទ្ធភ្នាតិយសញ្ញា-
ជនៈ ៥ ប្រការនេះឯង ។ ឈាន ៤ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំងឡាយ
ភិក្ខុគួរសាសនានេះ ស្របស្រាប់ចាកកាមចាំងឡាយស្របស្រាប់ចាកអកុសល
ធម៌ចាំងឡាយ ចូលកាន់បឋមដ្ឋានប្រកបដោយវិតក្កៈនីវិចារៈមានតែបីគឺ
នឹងសុខដែលកើតអំពីសេចក្តីស្របស្រាប់ គ្រោងម្យ៉ាងវិតក្កៈនិវិចារៈក៏ចូលកាន់
ទុតិយដ្ឋាន ដែលកើតក្នុងសញ្ញានជាចម្លែងផង មានសភាពជាចិត្តស្របឯក

១ ។ ឈានសញ្ញាតស្ស បឋមសុទ្ធិយំ សុត្តន្តំ យទបិ សតិប្បដ្ឋានំ ធម៌បិ វិញ្ញាបេត្ត ។

ឈានសម្បត្តិ

អវិភង្គំ អវិហារំ សមាធិនំ មិគ្គិសុទ្ធំ ទុតិយំ ឈានំ ។
 តតិយំ ឈានំ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ទេសសម្បដ្ឋំ វិហារតិ ។
 វសេសំ ខោ ភិក្ខុវេ បរាជ្ញំ ទុក្ខន្តានិយានំ សុត្តោ-
 ជនានំ អភិកាយ មិញ្ញាមេ មិក្ខុយោយ មហាតាយ
 កមេ ចន្តារោ ឈានា ភាវេតព្វាតិ ។ (គង្គិយេយ្យ-
 លោក ។ យថា មគ្គសំយុត្តំ វិជ្ជាវតំ វិវ ឈានសម្បត្តិ
 វិជ្ជាវេតត្ថំ យវេ វិសនា ទាលិ) ។

ឈានសម្បត្តិ ទី១៧

ឈានសម្បត្តិ

គ្មានវិគត្តៈទី៧វិចារៈ មានវិគត្តៈទី៧សុទ្ធ ដែលគេកត់សមាធិ ។ តតិ-
 យជ្ជាន ។ ចតុត្ថជ្ជាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលទ្រង់រើខ្មៅឈាន
 ទាំង ៤ នេះ ដើម្បីត្រាស់ទីដឹង ដើម្បីកំណត់ដឹង ដើម្បីកិរិយាអស់ទៅ
 ដើម្បីលះចង់នូវទុក្ខម្ចាត់យសុត្តោជនៈទាំង ៥ ប្រការទេវធិ ។ (គង្គិយេ-
 យ្យលោក ។ មគ្គសំយុត្តិដែលយើងទ្រង់ស្តារហើយយកដឹង ឈានសម្បត្តិ
 បណ្តែតប្រឡូកស្តារហើយនោះចុះ ដរាបដល់បាលី៦សនា) ។

ចប់ ឈានសម្បត្តិ

អាណាចក្រស្រីសំយត្ត

ឯកធម្មវគ្គ បរិមេ

[៦] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ មេ ។ ឯកធម្មវគ្គ
ឯកធម្មវគ្គ ភិក្ខុវេ កាវតោ ពហុលីកតោ មហាប្បណ
ហោតិ មហាទិសំសា ។ តតមោ ឯកធម្មវគ្គ ។
អាណាចក្រស្រី ។

[៧] តថ ភាវិតោ ទ ភិក្ខុវេ អាណាចក្រស្រី តថ
ពហុលីកតោ មហាប្បណ ហោតិ មហាទិសំសា ។
សទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាញ្ញតតោ វា វុត្តម្ពលតតោ វា
សុញ្ញាតាវតតោ វា ឯសីនតិ បល្ល័ត្ត អាគុជិត្វា ទដ្ឋ
កាយំ បណំនាយ បរិមុចំ សតិ ធម្មជេត្វា ។ សោ
សតោ អស្សសតិ សតោ(១) បស្សសតិ ទីយំ វា អស្ស
សន្តោ ទីយំ អស្សសាមិទិ បដាបាតិ ទីយំ វា
បស្សសន្តោ ទីយំ បស្សសាមិទិ បដាបាតិ ។ វស្ស
វា អស្សសន្តោ វស្ស អស្សសាមិទិ បដាបាតិ វស្ស
វា បស្សសន្តោ វស្ស បស្សសាមិទិ បដាបាតិ ។
សត្វកាយប្បជំសំវេទិ អស្សសិស្សាមិទិ សិក្ខតិ
សត្វកាយប្បជំសំវេទិ បស្សសិស្សាមិទិ សិក្ខតិ ។

១ ១២, ១៣ ។ ។

អាណាចក្រស្រីសំយត្ត

ឯកធម្មវគ្គ ទី ១

[៦] ក្រុនសាវត្ថី ។ ក្រុនវិទោវង ។ មេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគក្រុង
ក្រាស់ដូច្នោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌១ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើ
ឲ្យច្រើនហើយ វេទន៍មានផលច្រើន មានអាទិសិទ្ធិច្រើន ។ ធម៌១ តើ
ដូចម្តេច ។ ឯអាណាចក្រស្រី ។

[៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអាណាចក្រស្រី ដែលបុគ្គលចំរើន
ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តើដូចម្តេច ទើបមានផលច្រើន មានអាទិសិទ្ធិ
ច្រើន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងក្រុង ទៅ
ទៀបផលឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្នាក់ក្តី អង្គុយវែកវែងតាំងកាយឲ្យត្រង់
ជួនស្មារតីឲ្យមានមុខភ្លោះទៅកេ (កម្មវដ្ឋ) ។ ភិក្ខុនោះមានសតិដកដង្ហើម
ចេញ មានសតិដកដង្ហើមចូល កាលដកដង្ហើមចេញវែង ដឹងច្បាស់ថា
អាត្មាអញដកដង្ហើមចេញវែង ឬកាលដកដង្ហើមចូលវែង ដឹងច្បាស់ថា
អាត្មាអញដកដង្ហើមចូលវែង ។ កាលដកដង្ហើមចេញខ្លី ដឹងច្បាស់ថាអាត្មា
អញដកដង្ហើមចេញខ្លីឬកាលដកដង្ហើមចូលខ្លី ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញដក
ដង្ហើមចូលខ្លី ។ ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់នូវកាយ
តិ ដកដង្ហើមចេញទាំងកូន ទីដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញ
កំណត់ដឹងនូវកាយ តិដកដង្ហើមចូលទាំងកូន ទីដកដង្ហើមចូល ។

បស្សន្តយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតំ
 បស្សន្តយំ កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតំ ។
 មិត្តប្បជំសំវេទំ អស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតំ មិត្តប្បជំសំ-
 វេទំ បស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតំ ។ សុខប្បជំសំវេទំ អស្ស-
 សិស្សាមិតំ សិក្ខុតំ សុខប្បជំសំវេទំ បស្សសិស្សាមិតំ
 សិក្ខុតំ ។ ចិត្តសង្ខារប្បជំសំវេទំ អស្សសិស្សាមិតំ
 សិក្ខុតំ ចិត្តសង្ខារប្បជំសំវេទំ បស្សសិស្សាមិតំ
 សិក្ខុតំ ។ បស្សន្តយំ ចិត្តសង្ខារំ អស្សសិស្សាមិតំ
 សិក្ខុតំ បស្សន្តយំ ចិត្តសង្ខារំ បស្សសិស្សាមិតំ
 សិក្ខុតំ ។ ចិត្តប្បជំសំវេទំ អស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតំ
 ចិត្តប្បជំសំវេទំ បស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតំ ។ អភិប្បមោ-
 ទយំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតំ អភិប្បមោទយំ
 ចិត្តំ បស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតំ ។ សមាទហំ ចិត្តំ
 អស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតំ សមាទហំ ចិត្តំ
 បស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតំ ។ វិមោចយំ ចិត្តំ
 អស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតំ វិមោចយំ ចិត្តំ

សិក្ខុតំ ពាក្យអញ្ញាម្យប់កាយសង្ខារ គឺដកដង្ហើមចេញ ខឹងដកដង្ហើម
 ចេញ សិក្ខុតំ ពាក្យអញ្ញាម្យប់កាយសង្ខារ គឺដកដង្ហើមចូល ខឹងដក
 ដង្ហើមចូល កិច្ចសិក្ខុតំ ពាក្យអញ្ញាដឹងច្បាស់ខ្ញុំបីអំ ខឹងដកដង្ហើមចេញ
 សិក្ខុតំ ពាក្យអញ្ញាដឹងច្បាស់ខ្ញុំបីអំ ខឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្ខុតំ ពាក្យ
 អញ្ញាដឹងច្បាស់ខ្ញុំសេចក្តីសុខ ខឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្ខុតំ ពាក្យអញ្ញា
 ដឹងច្បាស់ខ្ញុំសេចក្តីសុខ ខឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្ខុតំ ពាក្យអញ្ញាដឹង
 ច្បាស់ខ្ញុំចិត្តសង្ខារ គឺសញ្ញាខឹងវេទនា ខឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្ខុតំ ពាក្យ
 អញ្ញាដឹងច្បាស់ខ្ញុំចិត្តសង្ខារ គឺសញ្ញាខឹងវេទនា ខឹងដកដង្ហើមចូល ។
 សិក្ខុតំ ពាក្យអញ្ញាម្យប់ចិត្តសង្ខារ ខឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្ខុតំ
 ពាក្យអញ្ញាម្យប់ចិត្តសង្ខារ ខឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្ខុតំ ពាក្យអញ្ញាដឹង
 ច្បាស់ខ្ញុំចិត្ត ខឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្ខុតំ ពាក្យអញ្ញាដឹងច្បាស់ខ្ញុំចិត្ត
 ខឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្ខុតំ ពាក្យអញ្ញាធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយចំពោះ ខឹងដក
 ដង្ហើមចេញ សិក្ខុតំ ពាក្យអញ្ញាធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយចំពោះ ខឹងដកដង្ហើម
 ចូល ។ សិក្ខុតំ ពាក្យអញ្ញាដម្តល់ចិត្តឱ្យស្មើ (ក្នុងការម្តល់) ខឹងដក
 ដង្ហើមចេញ សិក្ខុតំ ពាក្យអញ្ញាដម្តល់ចិត្តឱ្យស្មើ (ក្នុងការម្តល់) ខឹង
 ដកដង្ហើមចូល សិក្ខុតំ ពាក្យអញ្ញាដោះចិត្តឱ្យរួច (ចាកនិវេណាធម៌ដា
 វើម) ខឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្ខុតំ ពាក្យអញ្ញាដោះចិត្តឱ្យរួចស្រឡះ

បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខុតិ ។ អធិប្បាទុបស្សិ
 អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខុតិ អធិប្បាទុបស្សិ បស្សសិ-
 ស្សាមីតិ សិក្ខុតិ ។ វិភត្តាទុបស្សិ អស្សសិស្សាមីតិ
 សិក្ខុតិ វិភត្តាទុបស្សិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខុតិ ។
 ធិរោចាទុបស្សិ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខុតិ ធិរោចាទុ-
 បស្សិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខុតិ ។ បដិធិស្សត្តាទុប-
 ស្សិ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខុតិ បដិធិស្សត្តាទុបស្សិ
 បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខុតិ ។ ឯវំ កាវិតា ចោ ភិក្ខុវេ
 អាណាចានស្សតិ ឯវំ តហុលីភតា មហាប្បលា ហោតិ
 មហាធិសំសាតិ ។

(៥) អាណាចានស្សតិ ភិក្ខុវេ កាវិតា តហុលីភតា

មហាប្បលា ហោតិ មហាធិសំសា ។

(៧) កាវិ កាវិតា ច ភិក្ខុវេ អាណាចានស្សតិ

កាវិ តហុលីភតា មហាប្បលា ហោតិ មហាធិសំសា ។

នីដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ ខ្ញុំបញ្ចក្កន្ត
 ថាមិនខៀវ នីដកដង្ហើមចេញ សិក្សថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ ខ្ញុំ
 បញ្ចក្កន្តថាមិនខៀវ នីដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សថា អាត្មាអញឃើញ
 រឿយៗខ្ញុំចម្រើនវេលាធ្វើចិត្តទ្រុឌទ្រោសចាកគម្រោក នីដកដង្ហើមចេញ សិក្ស
 ថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ ខ្ញុំចម្រើនវេលាធ្វើចិត្តទ្រុឌទ្រោសចាកគម្រោក
 នីដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗខ្ញុំចម្រើន
 វេលាខ្ញុំ នីដកដង្ហើមចេញ សិក្សថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗខ្ញុំចម្រើន
 ថាច្រៀងវេលាខ្ញុំ នីដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សថា អាត្មាអញឃើញ
 រឿយៗខ្ញុំចម្រើនវេលាចារខ្ញុំកំលេស នីដកដង្ហើមចេញ សិក្ស
 ថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ ខ្ញុំចម្រើនវេលាចារខ្ញុំកំលេស នីដក
 ដង្ហើមចូល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាណាចានស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើន
 ហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ វេទនាមានផលច្រើន មាន
 កម៌សិទ្ធិច្រើន ។

(៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាណាចានស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ

ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ វេទនាមានផលច្រើន មានកម៌សិទ្ធិច្រើន ។

(៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាណាចានស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ

ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ វេទនាមានផលច្រើន មានកម៌សិទ្ធិច្រើន ត្រូវដូចម្តេច។

សធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាណាចារមស្សនិសហគមន៍ សង់ស-
 ម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ វិវេសនិស្សិតំ វិភគនិស្សិតំ ធិរោធនិ-
 ស្សិតំ វេស្សន្តបរិណាមី ។ អាណាចារមស្សនិសហគមន៍
 ធម្មវិជយសម្ពោជ្ឈង្គំ ។ វិជយំ មិតិ បស្សន្ធិ សមាធិ
 អាណាចារមស្សនិសហគមន៍ ឧបេត្តាសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ
 វិវេសនិស្សិតំ វិភគនិស្សិតំ ធិរោធនិស្សិតំ វេស្សន្តបរិ-
 ណាមី ។ ឯវំ ភាវិតា ខោ ភិក្ខុវេ អាណាចារមស្សនិ
 ឯវំ តប្បុលីកតា មហាប្បណា ហោតិ មហានិសំសាតិ ។

[១៦] អាណាចារមស្សនិ ភិក្ខុវេ ភាវិតា តប្បុលីកតា
 មហាប្បណា ហោតិ មហានិសំសា ។

[១៧] កតំ ភាវិតា ធិ ភិក្ខុវេ អាណាចារមស្សនិ កតំ
 តប្បុលីកតា មហាប្បណា ហោតិ មហានិសំសា ។ សធិ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អវត្តាគតោ វិ កុត្តម្បលតតោ វិ
 សុញ្ញាតាគតោ វិ ធិសីនតិ បល្លង្គំ អាកុដិច្ឆា
 ទន្ធិ កាយំ បណិដាយ បរិមុទំ សតិ ឧបដ្ឋេប-
 ត្តា ។ សោ សតោ វ អស្សនិ សតោ បស្ស-
 សតិ (វិភាវេតព្វា យាវ បដិធិស្សត្តាទុបស្សិ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនសតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ដែល
 ប្រកបដោយអាណាចារមស្សនិ កាស្រ័យទូរិវេក កាស្រ័យទូរិវេក កាស្រ័យ
 ទូរិវេក បង្ហាញទៅដើម្បីកិរិយាលះបង់ ។ ធម្មវិជយសម្ពោជ្ឈង្គំ ដែល
 ប្រកបដោយអាណាចារមស្សនិ ។ ភិក្ខុចំរើន វិជយៈ មិតិ បស្សន្ធិ សមាធិ
 របេត្តាសម្ពោជ្ឈង្គំ ដែលប្រកបដោយអាណាចារមស្សនិ កាស្រ័យទូរិវេក
 កាស្រ័យទូរិវេក កាស្រ័យទូរិវេក បង្ហាញទៅដើម្បីកិរិយាលះបង់ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាណាចារមស្សនិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើ
 ឲ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ រមែងមានផលច្រើន មានកាន់សិទ្ធិច្រើន ។

[១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាណាចារមស្សនិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ
 ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ រមែងមានផលច្រើន មានកាន់សិទ្ធិច្រើន ។

[១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអាណាចារមស្សនិ ដែលបុគ្គលចំរើន
 ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ទើបមានផលច្រើន មានកាន់សិទ្ធិច្រើន តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងវិប្បត្តិ នៅទៀប
 គល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្លាក់ក្តី អង្គុយវែងវែកក្នុងកាយឲ្យត្រង់ ផ្តង់ស្មារ-
 តិឲ្យមានមុខត្រូវទៅរក (កម្មជ័ន) ។ ភិក្ខុនោះមានស្មារតី ដកដង្ហើម
 ចេញ មានស្មារតីដកដង្ហើមចូល (បណ្ឌិតប្បវិទ្យាវិស្ណុវេស្សនិ ព្រាហ្មណ៍
 ថា ភិក្ខុសិក្សាថា ពត្តាអញឃើញរឿយ ។ ទូរិវេកដែលសម្រាប់លះ

អស្សុសិស្សាមិត្តិ សិក្ខុតិ បដិទិស្សត្តាទុបស្សិ បស្សុ-
សិស្សាមិត្តិ សិក្ខុតិ) ។ ឯវំ ភារិសា ខោ ភិក្ខុវេ
វណនាបាមស្សតិ ឯវំ តហុលីកតា មហាប្បណ
ហោតិ មហាទិសំសាតិ ។

[១២] អាណាបាមស្សតិ ភិក្ខុវេ ភារិសា តហុលី-
កតា មហាប្បណ ហោតិ មហាទិសំសា ។

[១៣] តាដំ ភារិសា ឆ ភិក្ខុវេ អាណាបាមស្សតិ
តាដំ តហុលីកតា មហាប្បណ ហោតិ មហាទិសំសា ។
ដឆ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរាមភតោ វិ កុត្តម្ភលតតោ វិ
សុត្តាភារតតោ វិ ទិសំទតិ បល្ល័ង្កំ អាគុជិត្តា
ទដ្ឋំ កាយំ បណិទាយ បរិមុខំ សតិ ឧបទ្ធកមត្តា ។
សោ សតោ វ អស្សុសតិ សតោ បស្សុសតិ ។
(វិគ្គាហោ យោ បដិទិស្សត្តាទុបស្សិ អស្សុសិស្សាមិត្តិ
សិក្ខុតិ បដិទិស្សត្តាទុបស្សិ បស្សុសិស្សាមិត្តិ
សិក្ខុតិ) ។ ឯវំ ភារិសា ខោ ភិក្ខុវេ អាណាបា-
មស្សតិ ឯវំ តហុលីកតា មហាប្បណ ហោតិ
មហាទិសំសា ។

ចោលទូតិលេស នីធិដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញ
រឿយៗទូតិមិសម្រាប់លះចោលទូតិលេស នីធិដកដង្ហើមចូលផងចុះ) ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាត្មាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយយ៉ាងនេះ
វេមនិមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[១៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាត្មាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើន
ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ វេមនិមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអាត្មាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើន
ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន កើដូច
ម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងព្រឹក្ស ទៅ
រឿបគល់ឈើភ្នំ នៅក្នុងផ្ទះដំស្លាភ្នំ អង្គុយពែនក្នុងគំនិតកាយឲ្យត្រង់
ផ្លូវស្មារតីឲ្យមានមុខត្រោះទៅរក (កម្មង្គ័រ) ។ ភិក្ខុនោះ មានស្មារតី ដក-
ដង្ហើមចេញ មានស្មារតី ដកដង្ហើមចូល ។ (សេចក្តីពិស្តារមានរហូតផល
ពាក្យថា ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗទូតិមិសម្រាប់លះចោល
ភិលេសចោល នីធិដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗទូតិ
មិសម្រាប់លះចោលភិលេសចោល នីធិដកដង្ហើមចូលផងចុះ) ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អាត្មាបានស្សតិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យ
ច្រើនហើយយ៉ាងនេះ វេមនិមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។

[១៤] វិវា ភាវិតាយ ទោ ភិក្ខុវេ អាណាថា-
នស្សនិយោ វិវា តហុលីកតាយ ទិដ្ឋំ ដលាជំ
អញ្ញាទវំ ដលំ ធានីកត្តំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អញ្ញា
សតិ វា ទនាទិសេសេ អនាតាមិសាតិ ។

[១៥] អាណាថានស្សនិ ភិក្ខុវេ ភាវិតា តហុលី-
កតា មហាប្បណ ហោតិ មហាជំសំសា ។

[១៦] កតំ ភាវិតា ម ភិក្ខុវេ អាណាថា-
នស្សនិ កតំ តហុលីកតា មហាប្បណ ហោតិ
មហាជំសំសា ។ វេទ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរណាគតោ
វា វុត្តម្ភលកតោ វា សុញ្ញាតារតតោ វា
ជំសីទតិ បល្ល័ង្កំ អាភុជិត្វា វេទុំ តាយំ បណិបាយ
បរិមុទំ សតិ វបដ្ឋបេត្វា ។ សោ សតោ ។
អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ ។ (វិគ្គារោ យោ
បដិជំស្សត្តា ធុបស្សិ អស្សសិស្សាមិទិ សំគូតិ
បដិជំស្សត្តា ធុបស្សិ បស្សសិស្សាមិទិ សំគូតិ) ។

[១៤] ម្ចាស់ភិក្ខុកំចំឡាយ កាលបើអាណាថានស្សនិ ដែលបុគ្គល
បានចំរើនយ៉ាងនេះហើយ បានធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ បណ្តាផល
ទាំង ៦ បុគ្គលនោះវែមនិបានផលណាមួយ គឺអរហន្តផល ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ
ឬ បើមានទុក្ខានុកូសល់នៅឡើយ នឹងបានសម្រេចនូវភាពជាអនា-
តាមិបុគ្គល ។

[១៥] ម្ចាស់ភិក្ខុកំចំឡាយ អាណាថានស្សនិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ
ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ វែមនិមានផលច្រើន មានកានិសង្សច្រើន ។

[១៦] ម្ចាស់ភិក្ខុកំចំឡាយ ពុទ្ធកាណាថានស្សនិ ដែលបុគ្គលបាន
ចំរើនហើយ បានធ្វើឲ្យច្រើនហើយ វែមនិមានផលច្រើន មានកានិសង្ស
ច្រើន តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុកំចំឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុង
វ្រៃត្រក្តី នៅទៀបគល់រោមីក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយតែនៅក្នុង កំណើតាយ
ឲ្យត្រង់ ផ្លូវស្ងាត់ ឲ្យមានមុខត្រោះទៅរក (កម្មវត្ថុ) ។ ភិក្ខុនារមាន
ស្ងាត់ដកដង្ហើមចេញ មានស្ងាត់ដកដង្ហើមចូល ។ (សេចក្តីពិស្តារ
មានហេតុផលពាក្យថា ភិក្ខុសិក្សថា ភាគអញឃើញឡើយ ។ ខ្ញុំធម៌
សម្រាប់លទិកាលសចោល នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សថា ភាគអញឃើញ
ឡើយ ។ ខ្ញុំធម៌សម្រាប់លទិកាលសចោល នឹងដកដង្ហើមចូលផងចុះ) ។

ឯវំ ភាវិតា ទោ ភិក្ខុវេ អាណាចារិយស្សតិ ឯវំ ឧបាលី-
កតា មហាប្បលា ហោតិ មហានិសំសា ។

[១៧] ឯវំ ភាវិតាយ ទោ ភិក្ខុវេ អាណាចារិយស្សតិ-
យា ឯវំ ឧបាលីកតាយ សត្ត ដលា សត្តានិសំសា
ចានិកត្តា ។ ភក្កមេ សត្ត ដលា សត្តានិសំសា ។
និដ្ឋេវ ចម្មេ បដិកត្ត អត្តំ អាណនេតិ យោ ទេ និដ្ឋេវ
ចម្មេ បដិកត្ត អត្តំ អាណនេតិ អថ មាលាភាល
អត្តំ អាណនេតិ យោ ទេ និដ្ឋេវ ចម្មេ បដិកត្ត អត្តំ
អាណនេតិ យោ ទេ មាលាភាល អត្តំ អាណនេតិ ។
អថ បក្កន្តំ ឧទ្ធកតិយានំ សញ្ញាជនានំ បរិក្ខយា
អន្តរាបរិទ្ធាយំ ហោតិ ឧបហត្ថបរិទ្ធាយំ ហោតិ
អសង្ខារបរិទ្ធាយំ ហោតិ សសង្ខារបរិទ្ធាយំ ហោតិ
ឧទ្ធករោ ហោតិ អគនិដ្ឋកាមី ។ ឯវំ ភាវិតាយ
ទោ ភិក្ខុវេ អាណាចារិយស្សតិយា ឯវំ ឧបាលីកតាយ
សមេ សត្ត ដលា សត្តានិសំសា ចានិកត្តាតិ ។

[១៨] សាវត្ថិយំ ។ តត្រ ទោ ភក្ក ។ មេ ។ ឯវំ ឧទ្ធករោ
ភាវេន យោ តុដ្ឋេ ភិក្ខុវេ អាណាចារិយស្សតិដ្ឋំ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាណាចារិយស្សតិ ដែលបុគ្គលបានចំរើនហើយយ៉ាងនេះ
ធ្វើឱ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ វេទន៍មានផលច្រើន មានកាន់សិទ្ធិច្រើន ។

[១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអាណាចារិយស្សតិ ដែលបុគ្គល
ចំរើនហើយយ៉ាងនេះ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ វេទន៍បានសម្រេចផល
ពី ប្រការ ទី៧ កាន់សិទ្ធិ ៧ ប្រការ ។ ផល ពី ប្រការ កាន់សិទ្ធិ ៧ ប្រការ
កើតឡើង ។ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ភិក្ខុនោះបានសម្រេចអហត្តផលជាមុន
បើក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះមិនបានសម្រេចអហត្តផលជាមុនទេ ទី៧ បានសម្រេច
អហត្តផលក្នុងកាលដែលស្ងប់ បើក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះមិនបានសម្រេចអ-
ហត្តផលជាមុន ទាំងមិនបានសម្រេចអហត្តផលក្នុងកាលដែលស្ងប់ទេ ។
បុគ្គលនោះ ជាអន្តរាបរិទ្ធាយំ ជាឧបហត្ថបរិទ្ធាយំ ជាអសង្ខារបរិទ្ធាយំ
ជាសសង្ខារបរិទ្ធាយំ ជាឧទ្ធករោ អគនិដ្ឋកាមី ព្រោះតិរិយាអស់ទៅ
ខែឧទ្ធករោយសញ្ញាផលៈ ៥ ប្រការដោយពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កាលបើអាណាចារិយស្សតិ ដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឱ្យច្រើន
យ៉ាងនេះហើយ បុគ្គលនោះទី៧ បានផល ពី ប្រការទី៧ កាន់សិទ្ធិ ៧
ប្រការនេះឯង ។

[១៨] ក្នុងទីនេះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ មេ ។ ច្រើនគ្រាន់ជា
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចំរើនអាណាចារិយស្សតិប៉ុណ្ណោះ ។

[១៩] ឃុំ កុត្តេ អាយស្មា អវិជ្ជា កកវត្ថុ ឯត-
ធាតេ អហំ ទោ កន្តេ កាវេមិ អាណាចាធស្សតិច្ឆិ ។
យថាភត្ថេ បទ ភ្នំ អវិជ្ជ កាវេសិ អាណាចាធស្សតិច្ឆិ ។

[២០] អតីតេសុ មេ កន្តេ កាវេសុ កាមច្ឆន្ទោ
បហំលោ អនាគតេសុ មេ កាវេសុ កាមច្ឆន្ទោ
វិគតោ អជ្ឈត្តំ តហំទា ច មេ ចម្មេសុ បដិយ-
សញ្ញា សុប្បដិវិធិតា សោ សតោ វ អស្សសិស្សាមិ
សតោ បស្សសិស្សាមិ ។ ឃុំ ទាហំ កន្តេ កាវេមិ
អាណាចាធស្សតិច្ឆិ ។

[២១] អត្តសា អវិជ្ជ អាណាចាធស្សតិ ទេសា
នត្ថិទិ វធាមិ ។ អបិព អវិជ្ជ យថា អាណាចា-
ធស្សតិ វិត្តាវេទ បរិមុណ្ណា ហោតិ តំ សុណាហិ
សាដុតំ មទសិគរោហំ កាសិស្សាមិទិ ។ ឃុំ
កន្តេទិ ទោ អាយស្មា អវិជ្ជា កកវតោ បច្ចុស្សោសិ ។
កកវ ឯតធាតេ តតញ្ច អវិជ្ជ អាណាចាធស្សតិ
វិត្តាវេទ បរិមុណ្ណា ហោតិ ។ ឥទ អវិជ្ជ កិក្កុ

[១៧] កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគគ្រាប់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះអង្គ
ដ៏មានកាយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យដូច្នោះ ថា
បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គចំរើនអាណាបានស្រុក ។ ម្ចាស់អវិជ្ជ ចុះ
អ្នកចំរើនអាណាបានស្រុក ដូចម្តេចទៅ ។

[២០] បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាយច្នុះភ្នំកាយទាំងឡាយ ជា
អតីត ខ្ញុំព្រះអង្គបានលរបង្គំហើយ កាយច្នុះភ្នំកាយទាំងឡាយ ជាអនា-
គក្ខំព្រះអង្គបានប្រាសចេញហើយ បដិយសញ្ញាភ្នំនិមិត្តទាំងឡាយ
ជាពង្សក្នុងភ្នំ ពង្សក្រវត្តិ ខ្ញុំព្រះអង្គបានកំចាត់ចាលារហ័យដោយប្រហែល
ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ មានសតិជកដង្ហើមចេញ មានសតិជកដង្ហើមចូល ។ បតិក្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គចំរើនអាណាបានស្រុក យ៉ាងនេះឯង ។

[២១] ម្ចាស់អវិជ្ជ អាណាបានស្រុកដ៏មានមែន គឺជាភក្តិមិនមែន
ភោលថា អាណាបានស្រុកដ៏មិនមែនដូច្នោះទេ ។ ម្ចាស់អវិជ្ជ ប៉ុន្តែការ
នុបស្រុក ដែលទេញបរិបូណ៌ដោយពិស្តារបែបណា ចូរអ្នកស្តាប់បែប
នោះ យកចិត្តទុកដាក់ឱ្យប្រពៃចុះ គឺជាភក្តិមិនមែន ។ ព្រះអង្គដ៏មាន
កាយ ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះដ៏មានព្រះភក្តិគឺ កុណាព្រះអង្គ ។
ព្រះដ៏មានព្រះភាគច្រើនគ្រាប់ដូច្នោះថា ម្ចាស់អវិជ្ជ ចុះអាណាបានស្រុកដែល
បរិបូណ៌ដោយសេចក្តីពិស្តារតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អវិជ្ជ ក៏ក្នុងសាសនានេះ

អន្ធិសា ទោ កត្តា កាយស្ស មហាវិញ្ញាណ កំ
 វិសិទ្ធិ បល្ល័ង្កំ អាភុជិត្វា ទដ្ឋំ កាយំ បណិបាយ
 បរិមុខំ សតី ទបដ្ឋបេត្វា ។ យោ សនោ ។
 អន្ធិសា ទោ បន្ធិសា ទំ ធិមំ កំ អន្ធិសា ទោ
 ធិមំ អន្ធិសា ទំ ធិមំ បដាទានំ ។ បេ ។ មជ្ជិមិស្ស
 ត្តា ទុបស្សំ អន្ធិសា ទំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ
 ទុបស្សំ បន្ធិសា ទំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ ។ វិ ទោ អន្ធិ
 អនាទានស្ស វិទ្ធាយេ បរិបុណ្ណា ហោតីតិ ។

[២២] សាវត្ថុ ។ តេ ទ ទោ បទ សមយេ ទ
 អាយស្មា មហាវិញ្ញាណ កត្តា អន្ធិសា ទំ ធិមំ
 ហោតិ បល្ល័ង្កំ អាភុជិត្វា ទដ្ឋំ កាយំ បណិបាយ
 បរិមុខំ សតី ទបដ្ឋបេត្វា ។

[២៣] អន្ធិសា ទោ កត្តា កាយស្ស មហា
 វិញ្ញាណ កំ វិសិទ្ធិ បល្ល័ង្កំ អាភុជិត្វា ទដ្ឋំ កាយំ
 បណិបាយ បរិមុខំ សតី ទបដ្ឋបេត្វា ធិស្វា ទំ ធិមំ
 អន្ធិសា ទំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ
 កិស្សោ កាយស្ស វិញ្ញាណ កំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ ។

ទៅក្នុងព្រៃ ទៅទៀបគល់ឈើក្តី ទៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អន្ធិយវិទានក្នុង
 កាំងកាយឱ្យគ្រង់ ផ្លូវស្មារតី ឱ្យមានមុខរន្ទះទៅរក (កម្មដ្ឋាន) ។ កំ កុ
 រោចមានសតិដកដង្ហើមចេញ មានសតិដកដង្ហើមចូល កាលដកដង្ហើម
 ចេញវែង ដឹងច្បាស់ថា កាក្កាញដកដង្ហើមចេញវែង រូបេ សិក្សាថា
 កាក្កាញឃើញរឿយៗ ខ្ញុំចម្រើនសម្រាប់លះកិលេសចោល ធិមំដកដង្ហើម
 ចេញ សិក្សាថា កាក្កាញឃើញរឿយៗ ខ្ញុំចម្រើនសម្រាប់លះកិលេស
 ចោល ធិមំដកដង្ហើមចូល ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ កតាបានស្សតំ ពេញបរិបុណ្ណ
 ដោយសេចក្តីពិស្តារយ៉ាងនេះឯង ។

[២២] ក្រុងសាវត្ថុ ។ សមយេ ទោ បទ សមយេ ទ
 អាយស្មា មហាវិញ្ញាណ កត្តា អន្ធិសា ទំ ធិមំ
 ហោតិ បល្ល័ង្កំ អាភុជិត្វា ទដ្ឋំ កាយំ បណិបាយ
 បរិមុខំ សតី ទបដ្ឋបេត្វា ។

[២៣] ក្រុងសាវត្ថុ ។ កត្តា កាយស្ស មហា
 វិញ្ញាណ កំ វិសិទ្ធិ បល្ល័ង្កំ អាភុជិត្វា ទដ្ឋំ កាយំ
 បណិបាយ បរិមុខំ សតី ទបដ្ឋបេត្វា ធិស្វា ទំ ធិមំ
 អន្ធិសា ទំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ
 កិស្សោ កាយស្ស វិញ្ញាណ កំ ធិមំ ធិមំ ធិមំ ។

[២៤] យនាមិ មយំ កត្តេ តំ អាយស្សន្តំ
បស្ចានម សាវ្យមឆ្នេរំ វា ធិសិទ្ធិំ វេតំ វា ហោតិ
ធិសិទ្ធិំ តនាមិ មយំ កត្តេ អាយស្សន្តោ ធិ បស្ចានម
កាយស្ស ឥញ្ញិតត្ថំ វា ធិត្ថិតត្ថំ វាតិ ។

[២៥] យស្ស ភិក្ខុវេ សមាធិស្ស ការិកត្តា
ពហុលីកតត្តា ខេវ កាយស្ស ឥញ្ញិតត្ថំ វា ហោតិ
ធិត្ថិតត្ថំ វា ធិ ចិត្តស្ស ឥញ្ញិតត្ថំ វា ហោតិ
ធិត្ថិតត្ថំ វា កត្តេ សោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សមាធិស្ស
ធិកាមលាភី វេតិច្ឆលាភី វេតាសិលាភី ។

[២៦] តាតមស្ស ធិ ភិក្ខុវេ សមាធិស្ស ការិកត្តា
ពហុលីកតត្តា ខេវ កាយស្ស ឥញ្ញិតត្ថំ វា ហោតិ
ធិត្ថិតត្ថំ វា ធិ ចិត្តស្ស ឥញ្ញិតត្ថំ វា ហោតិ ធិត្ថិតត្ថំ
វា ។ អាចាចាធិស្សតិសមាធិស្ស ភិក្ខុវេ ការិកត្តា
ពហុលីកតត្តា ខេវ កាយស្ស ឥញ្ញិតត្ថំ វា ហោតិ
ធិត្ថិតត្ថំ វា ធិ ចិត្តស្ស ឥញ្ញិតត្ថំ វា ហោតិ
ធិត្ថិតត្ថំ វា ។

[២៤] ភិក្ខុតាំងឡាយក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាល
ណារយ័ន្ត្រូវព្រះអង្គឃើញលោកដ៏មានអាយុនោះ កំពុងអង្គុយកណ្តាលជម្ពុ
សង្កត្តិ អង្គុយស្ងប់ស្ងៀមខ្លាំងក្លា ក្នុងកាលនោះ យើងទ្រូវព្រះអង្គមិនបាន
ឃើញ លោកដ៏មានអាយុនោះ មានកាយញាប់ញ័រ ឬអន្ទះអ្នកទ្រង់ទេ ។

[២៥] ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុណាបានចំរើន បានធ្វើឱ្យច្រើន
នូវសមាធិហើយ វេទនាមានកាយមិនញាប់ញ័រ ឬមិនអន្ទះអ្នកទ្រង់ មានចិត្ត
មិនញាប់ញ័រ ឬមិនអន្ទះអ្នកទ្រង់ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ភិក្ខុនោះវេទនាបាន
នូវសមាធិដោយដោយ បានមិនលំបាក បានមិនក្រឡើយ ។

[២៦] ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ចុះសមាធិដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឱ្យ
ច្រើនហើយតែម្តងម្តេច វេទនាមានកាយមិនញាប់ញ័រ ឬមិនអន្ទះអ្នកទ្រង់ មាន
ចិត្តមិនញាប់ញ័រ ឬមិនអន្ទះអ្នកទ្រង់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ អាចាបានស្សតិ-
សមាធិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ វេទនាមានកាយមិន
ញាប់ញ័រ ឬមិនអន្ទះអ្នកទ្រង់ មានចិត្តមិនញាប់ញ័រ ឬមិនអន្ទះអ្នកទ្រង់ទៀយ ។

[២៧] កថំ ភារិទេ ទោ ភិក្ខុវេ អាណាចានស្សតិ-
 សមាធិម្ហំ កថំ ពហុលីកតេ ទេវ កាយស្ស ឥញ្ចិតតំ
 វា ហោតិ ធម្មិតតំ វា ធម្មិតតំស្ស ឥញ្ចិតតំ
 វា ហោតិ ធម្មិតតំ វា ។ ឥធម ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អញ្ញតតោ វា រុត្តម្រលតតោ វា សុញ្ញតាតតោ
 វា ធិសំនតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ទដ្ឋំ កាយំ
 បណ្ឌិទាយ បរិបុទំ សតិ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ
 សតោ វា អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ (វិត្តាវេតត្វា
 យាវ បដិច្ចិស្សត្តានុបស្សិ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ
 បដិច្ចិស្សត្តានុបស្សិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ) ។
 វរំ ភារិទេ ទោ ភិក្ខុវេ អាណាចានស្សតិសមាធិម្ហំ វរំ
 ពហុលីកតេ ទេវ កាយស្ស ឥញ្ចិតតំ វា ហោតិ ធម្មិ-
 តតំ វា ធម្មិតតំស្ស ឥញ្ចិតតំ វា ហោតិ ធម្មិតតំ វា ឥ ។

[២៨] អាណាចានស្សតិសមាធិ ភិក្ខុវេ ភារិទោ
 ពហុលីកតោ មហាច្ចលោ ហោតិ មហាធិសំសោ ។

[២៧] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលបើអាណាចានស្សតិសមាធិ ដែល
 បុគ្គលបានចំរើនហើយ បានធ្វើឱ្យច្រើនហើយតែដូចម្តេច ទើបបុគ្គលនោះ
 មានកាយមិនញាប់ញ័រ ឬមានកាយមិនអន្ទះអវៃន្ទ មានចិត្តមិនញាប់ញ័រ
 ឬមានចិត្តមិនអន្ទះអវៃន្ទ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ភិក្ខុកនិសាសនានេះ
 នៅក្នុងព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី អង្គុយតែនៅក្នុង
 កំនីកាយឱ្យគ្រង់ ផ្តង់ស្មារតី ឱ្យមានមុខង្គោះទៅរក(កម្មជ្ជាន) ។ កុំតុបោះ
 មានសតិដកដង្ហើមចេញ មានសតិដកដង្ហើមចូល (បណ្តាំគតប្បវិទ្ធិពិស្តារ
 ហេតុផលពាក្យថា ភិក្ខុសិក្សថា អាត្មាអញឃើញរឿយៗ ខ្ញុំធម៌សម្រាប់
 លះបង់គិលេសចោល នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សថា អាត្មាអញឃើញ
 រឿយៗ ខ្ញុំធម៌សម្រាប់លះគិលេសចោល នឹងដកដង្ហើមចូលផងចុះ) ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលបើ អាណាចានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបាន
 ចំរើនហើយនេះហើយ បានធ្វើឱ្យច្រើនហើយនេះហើយ រមែងមានកាយ
 មិនញាប់ញ័រ ឬមានកាយមិនអន្ទះអវៃន្ទ មានចិត្តមិនញាប់ញ័រ ឬមាន
 ចិត្តមិនអន្ទះអវៃន្ទ ។

[២៨] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ អាណាចានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលចំ-
 រើនហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ រមែងមានផលច្រើន មានអាមិសនិរុច្ឆិ ។

(២៩) កង់ ភារិកោ ច ភិក្ខុវេ អាណាចា-
 នស្សតិសមាធិ កង់ តហុលីកតោ មហាច្ឆណោ
 ហោតិ មហានិសំសោ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អរញ្ញតតោ វ កុត្តម្មលតតោ វ សុត្តន្តបិដកតតោ
 វ ធិសីនតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្យ ទដ្ឋំ កាយំ
 បណិទាយ បរិមុខំ សតិ ទបដ្ឋបេត្តា ។ សោ
 សតោ វ អស្សតិ សតោ បស្សសតិ ។ ធិយំ វ
 អស្សសត្តោ ធិយំ អស្សសាមីតិ មជាទាតិ (វិទ្យាវេតត្តា
 យាវ មជ្ជិមិស្សត្តានុបស្សិ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ
 មជ្ជិមិស្សត្តានុបស្សិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ) ។
 ឃិវំ ភារិកោ ទោ ភិក្ខុវេ អាណាចានស្សតិសមាធិ
 ឃិវំ តហុលីកតោ មហាច្ឆណោ ហោតិ មហានិសំសោ ។

(៣០) អហឡិ សុដំ ភិក្ខុវេ បុត្រេវ សន្តោតា
 អនតិសម្ពុទ្ធា ពោធិសត្តោ វ សមាទោ ឥមិទា
 វិហារេន តហុលី វិហារេន ។ តស្ស មប្បំ
 ភិក្ខុវេ ឥមិទា វិហារេន តហុលី វិហារេន

[២៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអាណាចានស្សតិសមាធិ ដែល
 បុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ ទើបមានផលច្រើន មានគានិសិទ្ធិ
 ច្រើន តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ នៅក្នុង
 ព្រៃក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្នាក់ក្តី អង្គុយព្រៃទីក្នុង កាំង
 កាយឱ្យត្រង់ ជូនិស្មារតី ឱ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មជ្ជាន) ។ ភិក្ខុនោះ
 មានសតិផកដង្ហើមចេញ មានសតិផកដង្ហើមចូល ។ កាលផកដង្ហើម
 ចេញវែង ដឹងច្បាស់ថា ភាគអញផកដង្ហើមចេញវែង (បណ្ឌិតគប្បីឱ្យ
 ពិស្តារហេតុផលកាលថា ភិក្ខុសិក្សាថា ភាគអញឃើញរឿយ ។ ខ្ញុំចម
 សម្រាប់លះលែសចោល នឹងផកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា ភាគអញឃើញ
 រឿយ ។ ខ្ញុំចមសម្រាប់លះលែសចោល នឹងផកដង្ហើមចូលផងចុះ) ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាណាចានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយយ៉ាង
 នេះ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ វែមនិងមានផលច្រើន មានគានិសិទ្ធិ
 ច្រើន ។

(៣០) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏កាលមុនដែលគេរក នៅជាភោជិ-
 សក្ខ មិនទាន់បានគ្រាន់ដឹងខ្ញុំសម្ពុទ្ធជាញ ណាទៅរឿយ តែនិសម្រេច
 សម្រាទ្តទៅដោយច្រើន ដោយវិហារេមិទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 រកជាគតានោះ ក៏ពុំនិសម្រេចសម្រាទ្តទៅដោយច្រើន ដោយវិហារេមិទេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិយម្យ មហាភារត្ត

ទេវ កាយោ តិលមតិ ន ចត្វាធិ អនុបាធាយ ច
មេ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ(*) ។

[៣១] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេមិ អា-
កាត្តេយ្យ ទេវ មេ កាយោមិ តិលមេយ្យ ន ចត្វាធិ
អនុបាធាយ ច មេ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចេយ្យាភិ
អយមេវ អាចាចានស្សតិសមាធិ សាទុតំ មនសិ-
កាតតោ ។

[៣២] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេមិ អាត្តេយ្យ
យេមេ គេហសិទា សវស្ត័យ្យា តេ មហិយេយ្យន្តិ(**)
អយមេវ អាចាចានស្សតិសមាធិ សាទុតំ មនសិ
កាតតោ ។

[៣៣] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេមិ អាត្តេយ្យ
អប្បជិត្វលេ មជិត្វលសត្តិ វិហារយ្យន្តិ អយមេវ
អាចាចានស្សតិសមាធិ សាទុតំ មនសិកាតតោ ។

* ម- វិមុច្ចិ ។ ២ ខ. ចហិយេយ្យន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិយម្យ មហាភារត្ត

កាយមិនលំបាក ចក្កុំតាំងឡាយក៏មិនលំបាក តាំងចិត្តរបស់គេដក
រួចចាកភាសវៈ តាំងឡាយ ព្រោះមិនបានប្រកាន់មាំ ។

[៣១] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា កាយរបស់គាត់អញ្ចត់លំបាក ចក្កុំតាំងឡាយ
ក៏កុំលំបាក តាំងចិត្តរបស់គាត់អញ្ចត់រួចស្រឡះចាកភាសវៈ តាំងឡាយ
ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ អាចានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់
ដោយប្រៀបប្រដូរ ។

[៣២] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា សេចក្តីត្រិះរិះ ដោយសេចក្តីពូកអស្រ័យនូវ
កាមគុណវេទនាជាប់របស់គាត់អញ សេចក្តីត្រិះរិះដោយសេចក្តីពូកនេះ
គាត់អញគួរលះបង់ចោល ព្រោះហេតុនោះ អាចានស្សតិសមាធិនេះឯង
ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រៀបប្រដូរ ។

[៣៣] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា គាត់អញគួររស់គាល់ក្នុងវេទនាដែលមិនមែនជា
បដិកូលវាជាបដិកូល អាចានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុក
ដាក់ដោយប្រៀបប្រដូរ ។

[៣៤] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម៌ អាគន្ធាយ្យ
បដិក្ខុលេ អប្បដិក្ខុលេសញ្ញំ វិហារយ្យន្តំ អយមេវ
អាចារិទស្សតិសមាធិ សាទុកំ មទសិកាតញ្ចោ ។

[៣៥] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម៌ អាគន្ធាយ្យ
អប្បដិក្ខុលេ ច បដិក្ខុលេ ច បដិក្ខុលេសញ្ញំ
វិហារយ្យន្តំ អយមេវ អាចារិទស្សតិសមាធិ សាទុកំ
មទសិកាតញ្ចោ ។

[៣៦] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម៌ អាគន្ធាយ្យ
បដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុលេសញ្ញំ
វិហារយ្យន្តំ អយមេវ អាចារិទស្សតិសមាធិ សាទុកំ
មទសិកាតញ្ចោ ។

[៣៧] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធម៌ អាគន្ធាយ្យ
អប្បដិក្ខុលេត្ថ បដិក្ខុលេត្ថ តនុកយំ អភិច្ឆិដ្ឋេត្ថា
គបេត្តុកោ វិហារយ្យំ សកោ សម្បដាចោតិ អយមេវ
អាចារិទស្សតិសមាធិ សាទុកំ មទសិកាតញ្ចោ ។

[៣៤] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា ពាក្យអញគួរសំគាល់ក្នុងរបស់ជាបដិក្ខុលេជាមុន
មែនជាបដិក្ខុលេ អាចាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់
ដោយប្រពៃចុះ ។

[៣៥] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា ពាក្យអញគួរសំគាល់ក្នុងរបស់មុនមែនជាបដិក្ខុលេ
ផង ក្នុងរបស់ជាបដិក្ខុលេផង ថាជាបដិក្ខុលេ អាចាបានស្សតិសមាធិ
នេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៣៦] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា ពាក្យអញគួរសំគាល់ក្នុងរបស់ជាបដិក្ខុលេផង
មិនមែនជាបដិក្ខុលេផង ថាជាបដិក្ខុលេមែនជាបដិក្ខុលេ អាចាបានស្សតិ-
សមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៣៧] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះប្រសិនបើភិក្ខុក្នុងសា-
សនានេះ ប៉ុនប៉ងថា ពាក្យអញគួររៀនរៀនរបស់ទាំង៦ គឺរបស់មុនមែនជា
បដិក្ខុលេ១ របស់ជាបដិក្ខុលេ១ ជាអ្នកប្រាណិយកម្មិយ ជាអ្នកមានស្មារតីជីវ
ទូន អាចាបានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ។

[៣៨] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេបិ អាគរុធឿយ្យ
វិវិច្ឆេវ កាមេហិ វិវិច្ឆ អកុសលេហិ ទធម្មហិ សវិតក្កំ
សវិចារិ វិវេកេជំ បីតិសុទំ បវេមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ
វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អាណាចានស្សតិសមាធិ សាធុកំ
មនសិកាតត្យោ ។

[៣៩] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេបិ អាគរុធឿយ្យ
វិកក្កវិចារានំ វុបសមា អជ្ឈកំ សម្បសាននំ ទេតសោ
ឯកោធិការិ អវិតក្កំ អវិចារិ សមាធិជំ បីតិសុទំ
ធុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ
អាណាចានស្សតិសមាធិ សាធុកំ មនសិកាតត្យោ ។

[៤០] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេបិ អាគរុ-
ធឿយ្យ បីតិយា ទ វិវាតា ឧបេត្តុកោ ទ
វិហរេយ្យិ សតោ ទ សម្បជាទោ សុទ្ធកុ កាយេន
បដិសំវេទេយ្យិ យន្តំ អវិយា អាទិក្ខន្តិ ឧបេត្តុកោ
សតិហ សុទ្ធវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ
វិហរេយ្យន្តិ អយមេវ អាណាចានស្សតិសមាធិ សាធុ-
កំ មនសិកាតត្យោ ។

[៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុ
ក្នុងសាសនានេះ ប៉ុនប៉ងជា ភាគាអញ្ញតប្បិស្សបំស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ
ស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហើយចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ប្រកប
ដោយវិភក្តៈនីតិវិចារៈ មានបីតិវិនិស្សទវេលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់
អាណាចានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុន្តរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃពុះ ។

[៣៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងជា ភាគាអញ្ញចូលកាន់ទុតិយជ្ឈានវេលកើតមានក្នុង
សម្ភានៃខ្លួន ជាទីផ្លូវផងមានសកាតជាចិត្តទុសំឯក មិនមានវិភក្តៈនីតិ
វិចារៈ មានបីតិវិនិស្សទវេលកើតអំពីសមាធិ ព្រោះម្យ៉ាងវិភក្តៈនីតិវិចារៈ
អាណាចានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុន្តរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃពុះ ។

[៤០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះប៉ុនប៉ងជា ភាគាអញ្ញ ព្រោះនឿយណាយទាក់បំភ័យផង ជាអ្នក
ប្រកបដោយទេវក្ខានផង មានស្មារតីផ្តឹងខ្លួនផង សោយសេចក្តីស្ងុះដោយ
តាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយតែងសរសើរឲ្យបុគ្គលវេលបាន
ភតិយជ្ឈានថា ជាអ្នកមានទេវក្ខាន មានស្មារតី មានធម៌ជាគ្រឿងទៅ
ជាសុខដូច្នោះ ព្រោះភតិយជ្ឈានឯណា គប្បីចូលកាន់វេលជ្ឈាននោះ
អាណាចានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុន្តរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃពុះ ។

[៤១] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេមិ
 អាត្មោធម្មេយ្យ សុខស្ស ច បហាណ ទុក្ខស្ស ច
 បហាណ បុត្រេវ សោមនស្សនោមនស្សានំ អត្តន្តំមា
 អនុក្ខមស្សំ ទមេត្តា សតិចារិសុត្តិ ចតុត្ថំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហារយ្យន្តិ អយមេវ អាណាចានស្សតិស-
 មាធិ សាធុតំ មនសិកាកត្យោ ។

[៤២] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេមិ អាត្ម-
 ធម្មេយ្យ សត្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិយ-
 សញ្ញានំ អត្តន្តំមា នាទត្តសញ្ញានំ អមនសិកាក
 អនន្តោ អាកាសោតិ អាកាសានញ្ចាយតនំ
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហារយ្យន្តិ អយមេវ អាណាចានស្សតិស-
 មាធិ សាធុតំ មនសិកាកត្យោ ។

[៤៣] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទេមិ
 អាត្មោធម្មេយ្យ សត្វសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ ស-
 មតិក្កមា អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហារយ្យន្តិ អយមេវ អាណាចានស្សតិស-
 មាធិ សាធុតំ មនសិកាកត្យោ ។

[៤១] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំវង្សាយ ព្រោះហេតុនោះប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងជា អាត្មាអញព្រោះលះលង់នូវសុខផង ព្រោះ
 លះលង់នូវទុក្ខផង មានសាមនស្សនឹងរោមនស្សអស់ទៅក្នុងកាលមុនផង
 គប្បីចូលកាន់ចក្ខុផ្សានជាធម្មជាតិមានការម្នាក់មិនមែនជាទុក្ខ មិនមែន
 ជាសុខ គឺជាទមេត្តា មានសតិដ៏បរិសុទ្ធជាមេត្តា អាណាចានស្សតិ-
 សមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ ដោយប្រពៃចុះ ។

[៤២] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំវង្សាយ ព្រោះហេតុនោះប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងជា អាត្មាអញព្រោះកន្លងបង់នូវរូបសញ្ញាដោយប្រ-
 ការតាំងតួន ព្រោះអស់បដិយសញ្ញា ហើយវិលវិលធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តនូវខានក្ល-
 សញ្ញា គប្បីចូលកាន់អាកាសានញ្ចាយតនផ្សាន ដោយការធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត
 ជា អាកាសមិនមានទីបំផុតផ្សេងៗ អាណាចានស្សតិសមាធិនេះឯង ភិក្ខុ
 គួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[៤៣] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំវង្សាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងជា អាត្មាអញព្រោះកន្លងបង់នូវអាកាសានញ្ចាយ-
 តនផ្សានដោយប្រការតាំងតួន គប្បីចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ចាយតនផ្សាន
 ដោយធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តជា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុតផ្សេងៗ អាណាចានស្សតិ-
 សមាធិនេះឯង ភិក្ខុគួរយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[២២] ភស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចេមិ អាត្ម-
ភ្នំយ្យ សត្វសោ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ សមតិក្កុម្ម
នត្ថិ ភិក្ខុតិ អាតិញ្ញញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ
វិហរយ្យន្តិ អយមេវ អាចាចានស្សតិសមាជិ សា
ទុក្ខំ មនសិកាតតោ ។

[២៤] ភស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចេមិ
អាត្មភ្នំយ្យ សត្វសោ អាតិញ្ញញ្ញាយតនំ សមតិ-
ក្កុម្ម ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរ-
យ្យន្តិ អយមេវ អាចាចានស្សតិសមាជិ សាទុក្ខំ
មនសិកាតតោ ។

[២៦] ភស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចេមិ អាត្មភ្នំយ្យ
សត្វសោ ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ សមតិក្កុម្ម សញ្ញា-
វេទយិតនិរោធំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរយ្យន្តិ អយមេវ
អាចាចានស្សតិសមាជិ សាទុក្ខំ មនសិកាតតោ ។

[២៧] វិវិ កាវិកេ ទោ ភិក្ខុវេ អាចា ចានស្សតិ-
សមាជិក្កិ វិវិ តហុសិកាតេ សុទតោ វេទនំ វេទយតិ
សា អនិច្ចាតិ បជាទាតិ អនន្តោសិកាតិ បជាទាតិ

[២២] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើ ភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា កត្តាអញព្រោះកន្លងបង្អស់វិញ្ញាណញ្ញាយក-
នជ្ជាន ដោយប្រការតាំងពូកែ គប្បីចូលកាន់អាតិញ្ញញ្ញាយកនជ្ជាន
ដោយការធ្វើខុសក្នុងចិត្តថា អ្វីបង្កិចបង្កួចមិនមានដុះ អាចាបានស្សតិ-
សមាជិកនេះឯង ភិក្ខុអ្នកយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[២៤] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើ ភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ប៉ុនប៉ងថា កត្តាអញព្រោះកន្លងបង្អស់វិញ្ញាណញ្ញាយក-
នជ្ជាន ដោយប្រការតាំងពូកែ គប្បីចូលកាន់ទេវសញ្ញាណសញ្ញាយកនជ្ជាន
អាចាបានស្សតិសមាជិកនេះឯង ភិក្ខុអ្នកយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[២៦] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ប្រសិនបើភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះប៉ុនប៉ងថា កត្តាអញព្រោះកន្លងបង្អស់វិញ្ញាណញ្ញាយក-
នជ្ជាន ដោយប្រការតាំងពូកែ គប្បីចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ
អាចាបានស្សតិសមាជិកនេះឯង ភិក្ខុអ្នកយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ ។

[២៧] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ កាលបើអាចាបានស្សតិសមាជិ ដែល
ភិក្ខុចំរើនយ៉ាងនេះហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនយ៉ាងនេះហើយ បើភិក្ខុនោះសោយ
ឲ្យវិទោជាសុទ្ធជឺនិច្ចរស់ថា វេទនានោះមិនទៀង ជឺនិច្ចរស់ថា មិនគួរ

អនក្ខន្ធនិកាតិ បដាបាតិ ។ ធុត្តុក្សោ វេទនំ វេទយតិ
 សា អនិច្ចាតិ បដាបាតិ អនន្តោសិកាតិ បដាបាតិ
 អនក្ខន្ធនិកាតិ បដាបាតិ ។ អនុត្តមសុខក្សោ វេទនំ
 វេទយតិ សា អនិច្ចាតិ បដាបាតិ អនន្តោសិកា-
 តិ បដាបាតិ អនក្ខន្ធនិកាតិ បដាបាតិ ។ សោ
 សុខំ ចេ វេទនំ វេទយតិ វិសំយុត្តោ ធំ វេទយតិ ។
 ធុត្តុ ចេ វេទនំ វេទយតិ វិសំយុត្តោ ធំ វេទយតិ ។
 អនុត្តមសុខំ ចេ វេទនំ វេទយតិ វិសំយុត្តោ ធំ
 វេទយតិ ។ សោ កាយបរិយន្តិតំ វេទនំ វេទយ-
 មាបោ កាយបរិយន្តិតំ វេទនំ វេទយមីតិ បដាបាតិ
 ដីវិតបរិយន្តិតំ វេទនំ វេទយមាបោ ដីវិតបរិយន្តិតំ
 វេទនំ វេទយមីតិ បដាបាតិ កាយស្ស គេនា
 ធុត្តុ ដីវិតបរិយាទាទា ឥនេវ សត្វវេទយំ ឆានិ អនកិ-
 ណ្ឌិតានិ សីតិកវិស្សន្តិតិ បដាបាតិ ។

(៤៨) សេយ្យដាបិ ភិក្ខុវេ តេលក្ខ បដិច្ច វដ្តិក្ខ
 បដិច្ច តេលក្ខនិទោ ឈាយេយ្យ តស្សេវ តេលស្ស
 ច វដ្តិយា ច បរិយាទាទា អនាហារោ ធុត្តាយេយ្យ ។

ប្រកាន់ម៉ា ដឹងច្បាស់ថា មិនគួរប្រកាស ។ បើក្នុងនោះសោយវេទនាជា
 ទុក្ខដឹងច្បាស់ថា វេទនានោះមិនទៀង ដឹងច្បាស់ថា មិនគួរប្រកាន់ម៉ា ដឹង
 ច្បាស់ថា មិនគួរប្រកាស ។ បើក្នុងនោះ សោយវេទនាមិនមែនទុក្ខមិនមែន
 សុខ ដឹងច្បាស់ថា វេទនានោះមិនទៀង ដឹងច្បាស់ថា មិនគួរប្រកាន់ម៉ា ដឹង
 ច្បាស់ថា មិនគួរប្រកាស ។ បើក្នុងនោះសោយវេទនាជាសុខ មិនប្រកប
 ដោយកិលេស សោយនូវវេទនានោះ ។ បើក្នុងនោះ សោយវេទនាជាទុក្ខ
 ក៏មិនប្រកបដោយកិលេស សោយនូវវេទនានោះ ។ បើក្នុងនោះសោយ
 វេទនាមិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខ ក៏មិនប្រកបដោយកិលេស សោយនូវវេ-
 នានោះ ។ កាលភិក្ខុនោះសោយវេទនា មានកាយជាទីបំផុត ដឹងច្បាស់ថា
 អត្តាអញសោយវេទនាមានកាយជាទីបំផុត កាលសោយវេទនាមានជីវិត
 ជាទីបំផុត ដឹងច្បាស់ថា អត្តាអញសោយវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត លុះ
 ទំលាយពន្យកាយបន្ទាប់អំពីការអស់ជីវិតទៅ ដឹងច្បាស់ថា ការសោយនូវ
 វេទនាទាំងអស់ក្នុងលោកនេះ មិនគួរប្រកាស មិនលេក់ទៅវិញ ។

(៤៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចប្រទីបប្រទី ដែលនេះ
 ទៅបាទ ព្រោះអស់យប្រទីនឹងប្រទីនេះ ដែលមិនមានកាយ
 កប្បិលេក់ទៅ ព្រោះអស់ទៅខែប្រទីនឹងប្រទីនោះឯង យំនិរណ ។

ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយបរិយុទ្ធិកំ វេទំ
 វេទយមាថា កាយបរិយុទ្ធិកំ វេទំ វេទយមីតិ
 បជាថាតិ ជីវិតបរិយុទ្ធិកំ វេទំ វេទយមាថា ជីវិតបរិ-
 យុទ្ធិកំ វេទំ វេទយមីតិ បជាថាតិ កាយស្ស កេថា
 ឧទ្ធុ ជីវិតបរិយោទាថា ឥវេវ សត្វវេទយិកាធំ
 អនកំនុទ្ធិកាធំ សីតិកវិស្សន្តិកំ បជាថាតិ ។

[៤៧] ឯវេទេ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ ភគវា
 វេសាលយំ វិហារតិ មហាវេទេ ត្រាដាតាសាលាយំ ។
 ភេទ ទោ បទ សមយេទ ភគវា ភិក្ខុនំ អទេកា
 បរិយាយេទ អសុកកថំ កាថេតិ អសុកាយ វណ្ណំ
 កាសតិ អសុកកាវាយ វណ្ណំ កាសតិ ។ អថទោ
 ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ឥន្ទ្រមហំ ភិក្ខុវេ
 អនុមាសំ បដិសល្លិយេតុំ ទម្មិ កេទធំ ឧបសន្តិ-
 មិតត្រា អញ្ញត្រ ឯកេទ បិណ្ឌាទាតធំហារកេទាតិ ។
 ឯវិ កន្តេតិ ទោ ភេ ភិក្ខុ ភគវតា បដិ-
 ស្សត្រា បាស្សន កោធំ ភគវន្តំ ឧបសន្តិមតិ
 អញ្ញត្រ ឯកេទ បិណ្ឌាទាតធំហារកេទ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុសោយវេទនា មានកាយជាទីបំផុត ដឹង
 ច្បាស់ថា ភក្ខុអញ សោយវេទនាមានកាយជាទីបំផុត កាលសោយ
 វេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត ដឹងច្បាស់ថា ភក្ខុអញសោយវេទនាមានជីវិត
 ជាទីបំផុត លុះចំណាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីការអស់ជីវិតវេ ដឹងច្បាស់ថា
 ការសោយវេទនាទាំងអស់ ក្នុងលោកនេះ មិនគួរត្រេកអរ មិនរលត់
 ទៅវិញ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់គន្លំនៅក្នុងក្នុងតារាសាលានៅក្រុងមហាវេ ទៀបទ្រង់វេសាលី ។
 សម័យនោះឯងព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងអសុកកថាទ្រង់សំដែងគុណ
 នៃអសុក ទ្រង់សំដែងគុណនៃការចំរើនអសុកដល់ភិក្ខុទាំងឡាយដោយ
 អនកបរិយាយ។ គ្រានោះឯងព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ
 មកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥថាភគវន្តិកេទបាគារម្មណ៍សម្បទៅនៃម្នាក់
 ឯង អស់កន្លះខែ កុំឱ្យអ្នកណាមួយចូលទៅកេទបាគារឡើយ រៀនលឺនៃគ
 ភិក្ខុមួយចំនួននាំចង្ហិនបិណ្ឌបុគ្គលទៅថ្វាយកថាភគ ។ ពួកភិក្ខុនោះ ក៏ទទួល
 ព្រះកុដ្ឋដ៏ការបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះកុដ្ឋព្រះអង្គដូច្នោះ ក៏វា
 មានភិក្ខុណាមួយចូលទៅកេទបាគារឡើយ រៀនលឺនៃគភិក្ខុ
 ទទួលអ្នកនាំចង្ហិនបិណ្ឌបុគ្គលទៅថ្វាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

[៥០] អដទោ តេ ភិក្ខុ កកវា អនេតា-
 បរិយាយេន អសុភតតដំ កាដេតិ អសុកាយ វណ្ណំ
 ភាសតិ អសុភភាវនាយ វណ្ណំ ភាសតិ អនេតា-
 កាវេតាវំ អសុភភាវនាទុយោតមនុយុត្តា វិហារន្តំ
 តេ ឥទំពា កាយេន អដ្ឋិយមាថា ហាយមាថា
 ដិកុដ្ឋមាថា សត្តហារតំ បរិយេសន្តិ ធនបិ ភិក្ខុ
 ឯកាយោន សត្តំ អាហារន្តិ វិសតិបិ ។ បេ ។
 តិសទិមំ ភិក្ខុ ឯកាយោន សត្តំ អាហារន្តិ ។

[៥១] អដទោ កកវា ភស្ស អនិមាសស្ស
 អនិយេន បដិសណ្ឋាថា វុដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ
 អាទន្តំ អាមន្តេសិ តិក្ខុ ទោ អាទន្ត
 តទុក្ខតោ វិយ ភិក្ខុសង្ខេតិ ។ តថា ហិ បទ
 កន្តេ កកវា ភិក្ខុនំ អនេតាបរិយាយេន អសុភតតដំ
 កាដេតិ អសុកាយ វណ្ណំ ភាសតិ អសុភ-
 ភាវនាយ វណ្ណំ ភាសតិ ។ តេ កន្តេ ភិក្ខុ

[៥០] លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងនោះក៏គិតគ្នាថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 គ្រាស់សំដែងអសុភកថា ពោលសរសើរគុណនៃអសុភ ពោលសរសើរ
 គុណនៃការចំរើនអសុភដោយបរិយាយដ៏ច្រើន លុះគិតដូច្នោះហើយ ក៏ទាំង
 គ្នាប្រកបសេចក្តីព្យាយាមក្នុងការចំរើនអសុភជាច្រើនបែបច្រើនដ៏ ភិក្ខុទាំង
 នោះក៏ខ្សឹមណាយ ជុញច្រាន ភ្លើមភ្លើម ទំនឹកកាយនេះ ទាំងស្រុង
 កេត្រៀនស្រ្តា^(១)ភិក្ខុ១០ប្រទាន់ត្រៀនស្រ្តាតែមួយថ្ងៃក៏មាន ២០ ប្រ
 របេរ ពួកភិក្ខុ ៣១ ប្រទាន់ត្រៀនស្រ្តាមកតែមួយថ្ងៃក៏មាន ។

[៥១] គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ចេញចាកវេលសមាបត្តិ
 ដោយកាលកន្លះនៃកន្លងទៅ ក៏ហៅព្រះអាទន្តដ៏មានអាយុមកថា ឃ្លួល
 អាទន្ត ហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ បានជាពួកភិក្ខុហាក់ដូចជាស្តេចស្តើងទៅ ។ ទើប
 ព្រះអាទន្តក្រាបទូលថា បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុដូចជាព្រះពុទ្ធដ៏កា
 ណាស់ ព្រោះព្រះដ៏មានព្រះភាគគ្រាស់សំដែងអសុភកថា ទ្រង់ពោល
 សរសើរអសុភ ទ្រង់ពោលសរសើរការចំរើននូវអសុភ ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ដោយបរិយាយដ៏ច្រើន ។ បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លុះពួកភិក្ខុនោះគិតគ្នាថា

១ ភិក្ខុទាំងនោះ មិនមែនគ្រាន់តែស្រ្តាស្រ្តីទេ គ្រាន់តែប៉ុណ្ណោះទេ ក៏បានផ្តាច់
 ដីកែច្នៃដោយខ្លួនឯងក៏មាន បានចូលទៅកសិមណក្នុងព្រះឈ្មោះមិតសណ្ឋិត ឲ្យផ្តាច់ដីកែច្នៃ
 ក៏មាន(ឲ្យបានសេចក្តីទំលាយក្នុងវិទ្យុយបិណ្ឌកាតទី ១ ទំព័រ ២២២) កន្លងទៅ ។

កតតំ ទោ អនេកមហិយាយេន អសុភត្ថមិ
 កម្មេតិ អសុភាយ វណ្ណំ ភាសតិ អសុភកម្មវាយ
 វណ្ណំ ភាសតិ អនេកាគារវេតារំ អសុភក-
 វនាទុយាកមទុយុត្តា វិហរន្តិ តេ ឥមិយា កាយេន
 អន្តិយមាតា ហរយមាតា ជិកុច្ចមាតា សត្តហារតំ
 បរិយេសន្តិ ធម្មមិ ភិក្ខុ ឯកាយេន សត្តំ អា-
 ហរន្តិ វិសតិមិ ។ មេ ។ ធីសតិមិ ភិក្ខុ ឯកាយេន
 សត្តំ អាហរន្តិ ។ សាទុ កន្ត កតតំ
 បរិយាយំ^(១) អាទិក្ខតុ យាយំ^(២) ភិក្ខុសង្កេត
 អក្ខាយ សណ្ឋាយេតិ ។

[៩២] តេនហានន្ត យាវតិកា វេសាលី
 ឧបទិស្សយ វិហរន្តិ តេ សទ្ធេ ឧប
 ដ្ឋានសាលាយំ សន្និច្ចាតេហិតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ ទោ
 កយស្មា អាទន្ទោ កតតតា បទិស្សត្វា យាវ-
 តិកា ភិក្ខុ វេសាលី ឧបទិស្សយ វិហរន្តិ
 តេ សទ្ធេ ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និច្ចាត្វោ

១ ឧ. ម អក្ខយវិយាយំ ។ ២ ឧ. កថា យាយំ ។

ព្រះដ៏មានព្រះភាគគ្រាន់សំដែងអសុភកថា ពោលសរសើរអសុភ ពោល
 សរសើរការចំរើននូវអសុភ ដោយចរិយាយដ៏ច្រើន លុះភិក្ខុនោះគិតដូច្នោះ
 ហើយ ក៏នាំគ្នាប្រគល់សេចក្តីព្យាយាមក្នុងការចំរើនអសុភ ជាច្រើនបែប
 ច្រើនធំ ពួកភិក្ខុនោះឡើយណាមួយ ដុត្តាច្រាន់ ភ្លើមភ្លើមនឹងឈឺកាយនេះ
 ក៏នាំគ្នាស្រីស្រៀងស្រៀងស្រ្តីស្រ្តីមកតែ ១ ថ្ងៃក៏
 មាន៦០បូរាបេរ ៣០ ប្រឆាំស្រៀងស្រ្តីមកតែមួយថ្ងៃក៏មាន ៧ បតិក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុសង្ឃនេះស្តិតទៅបានដោយហេតុឯណាដទៃទៀត
 រុំព្រះអង្គសូមអង្វរ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ សំដែងនាំហេតុនោះឱ្យបាន។

[៩២] ព្រះដ៏មានព្រះភាគច្រង់គ្រាន់ថា ម្ចាស់អាទន្ទបដិដូច្នោះ ពួក
 ភិក្ខុកាំងអម្បលមាណា ដែលនៅអាស្រ័យនឹងក្រុងវេសាលី ចូរឱ្យពួកភិក្ខុ
 អម្បលនោះទាំងអស់ ប្រជុំគ្នាក្នុងឧបដ្ឋានសាលាចុះ ។ ព្រះអាទន្ទដ៏មាន
 តាយុ ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ករុណាព្រះអង្គ
 ដូច្នោះហើយ ពួកភិក្ខុកាំងអម្បលមាណាដែលនៅអាស្រ័យនឹងក្រុងវេសាលី
 ក៏ឱ្យពួកភិក្ខុអម្បលនោះ ទាំងអស់ ប្រជុំគ្នាក្នុងឧបដ្ឋានសាលាចុះហើយ

យេន ភគវា តេជុបស្ត្រីមី ឧបស្ត្រីមីតា ភគវន្ត
ឯតនកេច សង្ខេបតិគោ កន្លែ កិត្តុសង្កេត យេស្ស-
នានិ ភគវា កាលំ មញ្ញតិវិ ។

[៥៧] អថទោ ភគវា យេន ឧបដ្ឋានសាលា
តេជុបស្ត្រីមី ឧបស្ត្រីមីតា មញ្ញត្ត អាសនេ
និសីទិ ។ និសន្ន ទោ ភគវា កិត្តុ អាមន្តេសិ
អយេបិ ទោ កិត្តុវេ អាតាហានស្សតិសមាទិ កាវិ-
តោ តហុលីតារោ យេន មណីតោ ច
អសេននកោ ច សុទោ ច វិរាណេ ឧប្បន្ទុច្បន្ន
ច ទាមតេ អត្តុសលេ ធម្មេ ហំនសោ អន្ត-
រនាមេតិ វុបសមេតិ ។

[៥៨] សេយ្យថាបិ កិត្តុវេ តិញ្ញាទំ មជ្ជិមេ
មាសេ ឧហតំ រោជលុំ តាមនំ មហា-
អកាលមេយោ ហំនសោ អន្តរនាមេតិ វុបសមេតិ ។

ចូលទៅកាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ សុខចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបបង្គំទូល
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដោយពាក្យដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសង្ឃ
ប្រជុំគ្នាស្រេចហើយ សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគសំគាល់កាលនូវ ក្នុងកាល
អន្សាវរៈ ។

[៥៧] ត្រាវនាឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ស្តេចចូលទៅកាន់ឧប-
ដ្ឋានសាលា សុខចូលទៅដល់ហើយ គន្លឹះសីលាសនៈ ដែលគ្រាស
ថ្វាយ ។ សុខព្រះដ៏មានព្រះភាគច្រើននឹងហើយ ទើបត្រាស់នឹងភិក្ខុចាំនិ-
ទ្យាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ភាពបាទស្សតិសមាទិទេវង្គិដែល
បុគ្គលចំរើនហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ ជាធម៌ល្អិតផង ជាធម៌ទុក្ខផង ជា
ធម៌មិនច្រឡំច្រឡំដោយ (គណ្ណានឹងទុក្ខទាន) ផង ជាធម៌ជាក្រឡឹងទៅ
ទាំងកម្មវិសេចក្តីសុខផង តែងញ៉ាំងអកុសលធម៌ចាំនិទ្យាយ ដំណាមក
ដែលកើតឡើងហើយ ។ ឱ្យសាមស្សឱ្យទៅ ឱ្យស្របម្រាប់ដោយហេតុ
ដ៏សមគួរផង ។

[៥៨] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ដូចកំទេចចូល ដែលទ្រង់បក់កូច
ឡើងក្នុងខែជាខាងចុងនៃតិម្ភរដូវ (ខែអាសាឡ្គ) មហាអកាលមេយ
(ធ្វើឱ្យដំបង្កុំចុះទុសកាលវេលា) តែងញ៉ាំងកំទេចចូលនោះឱ្យកន្តោន
ឱ្យស្របទៅបាទដោយចំនង់សមគួរ មានទុច្ចាហានិណាមិញ ។

វិហារេ ទោ ភិក្ខុវេ អាណាបាទស្សតិសមាជំ ភារិតោ
ពហុលីកាតោ សន្តោ ទេវេ បណីតោ ច អសេ-
ចទតោ ច សុទោ ច វិហារេ ឧប្បន្ទប្បន្នេ ច
ចាបតេ អត្តសាលេ ធម្មេ វាទសោ អន្តរាមេតិ
វុបសមេតិ ។

(៥៥) កង់ ភារិតោ ច ភិក្ខុវេ អាណាបាទស្សតិ-
សមាជំ កង់ ពហុលីកាតោ សន្តោ ទេវេ បណីតោ
ច អសេចទតោ ច សុទោ ច វិហារេ ឧប្បន្ទប្បន្នេ
ច ចាបតេ អត្តសាលេ ធម្មេ វាទសោ អន្តរាមេតិ
វុបសមេតិ ។ កង់ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អញ្ញាតតោ វា
វុត្តម្ភលតតោ វា សុញ្ញាតាវតតោ វា ធិសីទតិ
បល្លង្គិ វា វា កុដិកា ឧដិ កាយំ បណិទាយ បរិមុទំ
សតិ ឧបដ្ឋបេត្តា ។ សោ សតោ វា អស្សសតិ
សតោ បស្សសតិ ។ (វិញ្ញាណកថា) ។ បដិ-
ធិស្សត្តានុបស្សិ អស្សសិស្សមីតិ សិក្ខតិ បដិ-
ធិស្សត្តានុបស្សិ បស្សសិស្សមីតិ សិក្ខតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាណាបាទស្សតិសមាជំ ដែលចុកលប់រើនហើយ
ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ ជាធម៌ល្អិតផង ជាធម៌ដ៏ទុក្ខមផង ជាធម៌មិនប្រឡូក
ប្រឡំដោយ (គណ្ណាខ័ន្ទទុក្ខាទ) ផង ជាធម៌ជាគ្រឿងទៅ ទាំមក
ឱ្យសេចក្តីសុខផង តែងកាន់ធម៌ទាំងឡាយ ជាអត្តសាលដ៏លាមក ដែល
តើកឡើងហើយ ។ ឱ្យអន្តរាមេតិស្របម្រាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៥៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអាណាបាទស្សតិសមាជំ ដែលចុកល-
ប់រើនហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ ជាធម៌ល្អិតផង ជាធម៌ដ៏ទុក្ខមផង ជាធម៌
មិនប្រឡូកប្រឡំដោយ (គណ្ណាខ័ន្ទទុក្ខាទ) ផង ជាធម៌ជាគ្រឿងទៅ ទាំ
មកឱ្យសេចក្តីសុខផង តែងកាន់ធម៌ទាំងឡាយ ជាអត្តសាលដ៏លាមក
ដែលតើកឡើងហើយ ។ ឱ្យអន្តរាមេតិស្របម្រាប់ទៅដោយហេតុ
ដ៏សមគួរតែដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុសិលាសនាទះ ទៅក្នុង
ព្រៃក្តី ទៅទៀបគល់ឈើក្តី ទៅក្នុងផ្ទះស្ងួតក្តី អន្តរាមេតិក្នុងកាយ
ឱ្យត្រង់ផ្ទុះស្មារតី ឱ្យមានមុខត្រាវៅក (កម្មដ្ឋាន) ។ ភិក្ខុនោះមាន
សតិផលដ៏ឆ្លើមចេញ មានសតិផលដ៏ឆ្លើមចូល ។ បណ្ឌិតប្បវិទ្យ
វិស្ណុវរណ្ណិច្ឆេ) ។ ភិក្ខុសិក្សថា ភាគអញឃើញរឿយ ។ ខ្ញុំធម៌
សម្រាប់លះកាលសាចារហើយខ្ញុំផលដ៏ឆ្លើមចេញ សិក្សថាភាគអញ
ឃើញរឿយ ។ ខ្ញុំធម៌សម្រាប់លះកាលសាចារ ខ្ញុំផលដ៏ឆ្លើមចូល ។

ឯកឧត្តម ហ៊ុន សែន ទៅ ភ្នំពេញ អាណាចក្រស្រុកសម្រាប់
ឯកឧត្តម កែវ សំផន សម្រាប់ ទេស បណ្ឌិត ៦ អស្ស-
ននកោ ៦ សុខា ៦ វិហារ ៦ ឧប្បន្ទប្បន្ន ៦
ចាបកេ អត្តសរល ៦ ធម្ម ហ៊ុនសោ អន្តរជាតិ
រូបសម្រាប់ ។

[៥៦] ឯកឧត្តម សុត ។ ឯកឧត្តម សម័យ កក្កា
កម្រិតយ៉ាង វិហារ ៦ ឧប្បន្ទ ។ កក្កា ទៅ កក្កា
អាយស្មន្ត កម្រិត អាមន្តសិ កក្កា ភ្នំពេញ
៦ ទៅ កម្រិត អាណាចក្រស្រុកសម្រាប់ កក្កា
កម្រិត កក្កា មហាបណ្ឌិត ហោតិ មហាបណ្ឌិតសោតិ ។
ឯកឧត្តម កក្កា អាយស្មន្ត កម្រិត កក្កា អាយស្មន្ត ។

[៥៧] ឯកឧត្តម ហ៊ុន សែន ។ ឯកឧត្តម
ទៅ កក្កា អាយស្មន្ត កម្រិត អាមន្តសិ កក្កា
កក្កា ភ្នំពេញ ទៅ កម្រិត អាណាចក្រស្រុកសម្រាប់
កក្កា កម្រិត កក្កា មហាបណ្ឌិត ហោតិ
មហាបណ្ឌិតសោតិ ។ ឯកឧត្តម ហ៊ុន សែន
កម្រិត កក្កា អាយស្មន្ត ។

ឯកឧត្តម ហ៊ុន សែន អាណាចក្រស្រុកសម្រាប់ ដែលបុគ្គលចំរើនហើយ
យ៉ាងនេះ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយយ៉ាងនេះ ជាធម៌ល្អផង ជាធម៌ក្នុងផង
ជាធម៌មិនច្រឡំច្រឡំដោយ (គណៈកម្មាធិការ) ផង ជាធម៌ជាគ្រឿង
ទៅ តាមកម្រិតសេចក្តីសុខផង រវាងញ៉ាំងធម៌ចំរើនឡើយ ជាអកុសល
ដ៏លាមកដែលកើតឡើងហើយ ។ ឱ្យអន្តរជាតិទៅ ឱ្យស្របគ្នាទៅ
ដោយហេតុផលមន្តផង ។

[៥៦] ឯកឧត្តម ហ៊ុន សែន ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តស្រីសុវត្ថិបុត្រីកម្រិត ។ ក្នុងនោះឯង ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគក្រសែននឹងព្រះកម្រិតដ៏មានកាយ ហ្នាលកម្រិត អាណាចក្រស្រុ-
កសម្រាប់ បុគ្គលចំរើនដូចម្តេច ធ្វើឱ្យច្រើនដូចម្តេច ទើបមានផលច្រើន
មានអានិសង្សច្រើន ។ កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគក្រសែនយ៉ាងនេះហើយ
ព្រះកម្រិតដ៏មានកាយក៏នៅស្ងៀម ។

[៥៧] ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ក្រសែនដ៏មានកាយ ២ ដងទៀត ។ ព្រះដ៏
មានព្រះភាគទ្រង់ក្រសែននឹងព្រះកម្រិតដ៏មានកាយដ៏មានកាយដ៏មានកាយ
ហ្នាលកម្រិត អាណាចក្រស្រុកសម្រាប់ ដែលបុគ្គលចំរើនដូចម្តេច ធ្វើឱ្យច្រើន
ដូចម្តេច ទើបមានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ។ ព្រះកម្រិត
ដ៏មានកាយ ក៏នៅស្ងៀមដ៏មានកាយដ៏មានកាយ ។

[៥៨] ឃុំ រុត្ត អាយស្មា អាណន្ទា កកវន្តំ ឯត-
 ណេវេច ឯតស្ស កកវ កាលោ ឯតស្ស សុតត
 កាលោ យំ កកវ អាណាចានស្សតិសមាធិ កាសើយ្យ
 កកវតោ សុត្វា កិក្ខុ ធាវស្សន្តិកំ ។ តេណហានន្ទ
 សុណាហិ សាធុតំ មនសិកកេហិ កាសិស្សមីតិ ។
 ឃុំ កន្លែតិ មោ អាយស្មា អាណន្ទា កកវតោ
 បច្ឆុស្សាសិ ។ កកវ ឯតណេវេច កន្លំ កាវិតោ
 ម អាណន្ទ អាណាចានស្សតិសមាធិ កន្លំ តហុសិ-
 កកោ មហាប្ញលោ ហោតិ មហាធិសំសោ ។
 វណានន្ទ កិក្ខុ អញ្ញកតោ វ រុត្តម្ភុលតតោ វ
 សុញ្ញតាតតោ វ ធិសីនតំ បល្លង្គំ អាគុជិត្វា
 ឧដុំ កាយំ បណិជាយ បរិមុទំ សតិ
 ឧបដ្ឋិវេត្វា ។ សោ សតោ វ អស្សសតិ ។ បេ ។
 បដិធិស្សត្តានុបស្សិ អស្សសិស្សមីតិ សិក្ខតិ
 បដិធិស្សត្តានុបស្សិ បស្សសិស្សមីតិ សិក្ខតិ ។

[៥៨] កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យើងនេះហើយ ព្រះ
 អាណន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យដូច្នោះថា
 សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាព្រៀប កាលនេះថាកាលនូវដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ហើយ បពិត្រព្រះសុតត កាលនេះថាកាលនូវដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគនូវសំដែងអាណាចានស្សតិសមាធិ កាលកិក្ខុចាំវិទ្យាយ បាន
 ស្តាប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ នឹងបានចាំទុក ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់អាណន្ទបើដូច្នោះ ចូរអ្នកស្តាប់ចុះ យកចិត្តទុកដាក់ឱ្យប្រ-
 ពៃចុះ កថាភក្តីនឹងសំដែង ព្រះអាណន្ទដ៏មានអាយុ ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដ៏ក
 របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា កុណាព្រះអង្គដូច្នោះ ។ ទើបព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគទ្រង់ត្រាស់ដោយពាក្យដូច្នោះថា ម្ចាស់អាណន្ទ ចុះអាណាចានស្សតិ
 លទានដែលចុក្កលចំរើនដូចម្តេច ធ្វើឱ្យច្រើនដូចម្តេច ទើបមានផលច្រើន
 មានការនិសង្សច្រើន ។ ម្ចាស់អាណន្ទ ភិក្ខុកន្លឹសាសនានេះ ទៅក្នុងព្រៃក្តី
 ទៅទៀបគល់ឈើក្តី ទៅក្នុងដុះស្លាក់ក្តី អន្តិយវៃនៃភ្នែកកាំងកាយឱ្យត្រង់
 ផ្លូវស្មារតី ឱ្យមានមុខឆ្ពោះទៅរក (កម្មជាន) ។ ភិក្ខុតោមានស្មារតី
 ដកដង្ហើមចេញ ។ បេ ។ សិក្ខុជាភក្តីអញ្ជើញរឿយ ។ ខ្ញុំចង់
 សម្រាប់លះគិលេសចោល នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្ខុជាភក្តីអញ
 យើងរឿយ ។ ខ្ញុំចង់សម្រាប់លះគិលេសចោលនឹងដកដង្ហើមចូល ។

ឯវំ កាវិគោ ទោ អាទន្ទ អាទាចាទស្សតិសមាទិ ឯវំ
 ទេវុលីតានោ មហាបូលោ ហោតិ មហានិសំសោ ។
 (៥៧) យស្មី សមយេ អាទន្ទ ភិក្ខុ ធីយំ វា
 អស្សសន្តោ ធីយំ អស្សសាមីតិ បជាទាតិ ធីយំ
 វា បស្សសន្តោ ធីយំ បស្សសាមីតិ បជាទាតិ ។ រស្សំ
 វា អស្សសន្តោ រស្សំ អស្សសាមីតិ បជាទាតិ
 រស្សំ វា បស្សសន្តោ រស្សំ បស្សសាមីតិ បជាទាតិ ។
 សត្វកាយប្បជិសំវេទិ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ
 សត្វកាយប្បជិសំវេទិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។
 បស្សម្កយំ កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ
 បស្សម្កយំ កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។
 កាយេ កាយាទុបស្សំ អាទន្ទ ភិក្ខុ តស្មី
 សមយេ វិហារតិ អាតាបិ សឡដ្ឋានោ សតិមា
 វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ តំ
 តិស្ស ហេតុ ។ កាយញ្ចកហំ អាទន្ទ
 ឯតំ រទានិ យទិទំ អស្សសប្បស្សាសំ ។
 តស្មាតិហាទន្ទ កាយេ កាយាទុបស្សំ ភិក្ខុ

ម្នាលអាទន្ទ អាតាបានស្សតិសមាទិ ដែលបុគ្គលចំរើនយ៉ាងនេះ ធ្វើឱ្យ
 ច្រើនយ៉ាងនេះ វេទន៍មានផលច្រើន មានគានិសង្សច្រើន ។

(៥៧) ម្នាលអាទន្ទ សម័យណា ដែលភិក្ខុផកដង្ហើមចេញវែង
 ជីវិតច្បាស់ថា ភាគាអញផកដង្ហើមចេញវែង ឬកាលផកដង្ហើមចូលវែង
 ជីវិតច្បាស់ថា ភាគាអញផកដង្ហើមចូលវែង ។ កាលផកដង្ហើមចេញភ្នំ
 ជីវិតច្បាស់ថា ភាគាអញផកដង្ហើមចេញភ្នំ ឬកាលផកដង្ហើមចូលភ្នំ ជីវិត
 ច្បាស់ថា ភាគាអញផកដង្ហើមចូលភ្នំ ។ ភិក្ខុសិក្សាថា ភាគាអញ
 កំណត់ជីវិតច្បាស់ទូកាយ គឺផកដង្ហើមចេញវាំងពួង និងផកដង្ហើមចេញ
 សិក្សាថា ភាគាអញកំណត់ជីវិតច្បាស់ទូកាយ គឺផកដង្ហើមចូល
 ពាំងពួង និងផកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា ភាគាអញម្ខាងកាយសង្ខារ
 គឺផកដង្ហើមចេញ ផកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា ភាគាអញម្ខាងកាយសង្ខារ
 គឺផកដង្ហើមចូល ផកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអាទន្ទ ភិក្ខុអ្នកពិចារណា
 ឃើញកាយក្នុងកាយ ជាអ្នកមានព្យាយាមជុំគង់ដៅគិលេស ជាអ្នកជីវិតខ្លួន
 មានស្មារតី កំចាត់បង់ទូកាយភិក្ខុនិងវិចារមនស្ស ក្នុងរណកចេញបាន
 ក្នុងសម័យនោះ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអាទន្ទ
 ភព៌ាគករកាលទូកាយថាជាទ្បល់ចេញចូល ។ ម្នាលអាទន្ទ ព្រោះ
 ហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាឃើញកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី

តស្មី សមយេ វិហារតិ អាតាមី សម្បជានោ
សតិមា វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមទស្សំ ។

(៦០) យស្មី សមយេ អាទទ្ធ ភិក្ខុ មីតិប្ប-
ដិសំវេដិ អស្សសំស្សាមីតិ សិក្ខតិ មីតិប្បដិសំវេដិ
បស្សសំស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ សុទប្បដិសំវេដិ
អស្សសំស្សាមីតិ សិក្ខតិ សុទប្បដិសំវេដិ បស្ស-
សំស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ ចិត្តសង្ហារប្បដិសំវេដិ
អស្សសំស្សាមីតិ សិក្ខតិ ចិត្តសង្ហារប្បដិសំវេដិ
បស្សសំស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ បស្សម្ពយំ ចិត្តស-
ង្ហារំ អស្សសំស្សាមីតិ សិក្ខតិ បស្សម្ពយំ ចិត្ត-
សង្ហារំ បស្សសំស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ វេទនាសុ
វេទនាទុបស្សំ អាទទ្ធ ភិក្ខុ តស្មី សមយេ វិហារតិ
អាតាមី សម្បជានោ សតិមា វិទេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈានោមទស្សំ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។
វេទនាញតភវា អាទទ្ធ ឯតំ វនាមិ យទិដំ
អស្សសម្បស្សាសាដំ សាទុតំ មទសំការំ ។

ជាអ្នកមានព្យាយាមដុំកំលែស ជាអ្នកដឹងខ្លួន បានស្មារតី កំចាត់បដិ
ន្ទវិភិក្ខុនឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៦០) ម្ចាស់អាទទ្ធ ក្នុងសម័យណា ដែលកំលែសក្រាម អាត្មាអញ
កំណត់ដឹងខ្លួនចិត្ត នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សថា អាត្មាអញកំណត់ដឹង
ខ្លួនចិត្ត នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់ខ្លួន
សេចក្តីសុខ នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សថា អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់
ខ្លួនសេចក្តីសុខ នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សថា អាត្មាអញកំណត់ដឹង
ច្បាស់ខ្លួនចិត្តសង្ហារ តិសញ្ញានឹងវេទនា នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សថា
អាត្មាអញកំណត់ដឹងច្បាស់ខ្លួនចិត្តសង្ហារ នឹងដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សថា
អាត្មាអញរម្ងាប់ខ្លួនចិត្តសង្ហារ នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សថា អាត្មាអញ
រម្ងាប់ខ្លួនចិត្តសង្ហារ នឹងដកដង្ហើមចូល ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ គិត្តពិចារណា
ឃើញរឿយ ។ នូវវេទនាក្នុងវេទនាពិនិត្យយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមាន
ព្យាយាមដុំកំលែសជាអ្នកដឹងខ្លួនបានស្មារតី កំចាត់បដិន្ទវិភិក្ខុ
នឹងទោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។ ដំណើរនោះ
ក្រោយហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ ព្រោះថាគាត់គោរពលទ្ធិវេទនាណាមួយ
គឺការយកចិត្តទុកដាក់ជម្រាបចំពោះអស្សាសៈនឹងបស្សសៈពិនិត្យយ ។

តស្មាតិហានន្ទ វេទនាសុ វេទនាទុបស្សី កិក្កុ
តស្មី សមយេ វិហាតិ អាតាបិ សម្បជានោ
សតិមា វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។

(៦១) យស្មី សមយេ អាទន្ទ កិក្កុ
ចិត្តប្បដិសំវេទំ អស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតិ ចិត្ត-
ប្បដិសំវេទំ បស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតិ ។ អភិប្ប-
មោទយំ ចិត្តំ ។ មេ ។ សមាទហំ ចិត្តំ ។
វិមោទយំ ចិត្តំ អស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតិ
វិមោទយំ ចិត្តំ បស្សសិស្សាមិតំ សិក្ខុតិ ។
ចិត្តេ ចិត្តាទុបស្សី អាទន្ទ កិក្កុ តស្មី សមយេ
វិហាតិ អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិទេយ្យ
លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។
នាហំ អាទន្ទ បុដ្ឋស្សតិស្ស អសម្បជានស្ស
អាទានោស្សតិសមាទិកាវំ វនាមិ ។ តស្មាតិហានន្ទ
ចិត្តេ ចិត្តាទុបស្សី កិក្កុ តស្មី សមយេ វិហាតិ
អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិទេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។

ម្ចាស់អាទន្ទ ព្រោះហេតុនោះ កិក្កុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើង
វេទនា ក្នុងវេទនាវាំងឡាយជាប្រក្រតិ ជាអ្នកមានព្យាយាមដុំកំដៅ
កិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្ខំអភិជ្ឈានិទិពោមនស្ស
ចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។

(៦១) ម្ចាស់អាទន្ទ សម័យណាភិក្កុ សិក្សាជាភាគាអញ្ចកំណត់
ដឹងច្បាស់ខ្លួនចិត្ត នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាជា ភាគាអញ្ចកំណត់ដឹងច្បាស់
ខ្លួនចិត្តនឹងដកដង្ហើមចូល ។ នឹងធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយ ។ មេ ។ ធ្វើចិត្តឱ្យតាំងទៅ
ក្នុងអាម្មណ៍ចិស្មី ។ សិក្សាជា ភាគាអញ្ចកំណត់ធ្វើចិត្តឱ្យច្របូច្រាវ (ចាកទីវេណ-
ធម៌ជាដើម) នឹងដកដង្ហើមចេញ សិក្សាជា ភាគាអញ្ចកំណត់ធ្វើចិត្តឱ្យច្របូច្រាវ
នឹងដកដង្ហើមចូល ។ ម្ចាស់អាទន្ទ កិក្កុពិចារណាយើងខ្លួនចិត្តក្នុងចិត្តជា
ប្រក្រតិ ជាអ្នកមានព្យាយាមដុំកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី
កំចាត់បង្ខំអភិជ្ឈានិទិពោមនស្សក្នុងលោកចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។
ចំណេះនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់អាទន្ទ ព្រោះហេតុនោះហេតុមិនបានពោល
ខ្លឹមរាយបំរើខ្លួនអាទានស្សតិសមាទិ របស់បុគ្គល ជាអ្នកក្លែងស្មារតី
ជាអ្នកមិនដឹងខ្លួន ។ ម្ចាស់អាទន្ទ ព្រោះហេតុនោះ កិក្កុក្នុងសាសនានេះ
ពិចារណាយើងខ្លួនចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតិ ជាអ្នកមានព្យាយាមដុំកំដៅ
កិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្ខំអភិជ្ឈានិទិពោមនស្ស
ក្នុងលោកចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុដ្ឋ

[២២] យស្មី សមយេ អាទទុ ភិក្ខុ អធិដ្ឋា-
 ធមស្មី អស្មសំស្សាមីតិ សិក្ខុតិ ។ មេ ។ វិណិច្ឆា-
 ធមស្មី វិណិច្ឆាធមស្មី បដិធិស្សត្តាធមស្មី អស្ស-
 សំស្សាមីតិ សិក្ខុតិ បដិធិស្សត្តាធមស្មី បស្ស
 សំស្សាមីតិ សិក្ខុតិ ។ ធម្មេសុ ធម្មាធមស្មី អាទទុ
 ភិក្ខុ តស្មី សមយេ វិហារិ អាតាបិ សម្មជាតោ
 សតិមា វិនិយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមទស្សំ ។
 សោ យន្តំ ហោតិ អភិជ្ឈាទោមទស្សនំ បហានំ
 តម្បញ្ញាយ ធិស្វា សាទុតំ អជ្ឈុបេក្ខិតា ហោតិ ។
 តស្មាតិហានទុ ធម្មេសុ ធម្មាធមស្មី ភិក្ខុ តស្មី
 សមយេ វិហារិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា
 វិនិយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមទស្សំ ។

[២៣] វេសយ្យជាបិ អាទទុ ចាតុម្ពហាមថេ
 មហាបំសុបុញ្ញោ បុរុតិមាយ ទេបិ ធិសាយ
 អាតច្ឆេយ្យ សក្កដំ វា រដា វា ឧបហានតេ
 បំសុបុញ្ញំ ។ បច្ឆិមាយ ទេបិ ធិសាយ អាតច្ឆេយ្យ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុដ្ឋ

[២២] ម្ចាស់អាទទុ វេសយលោ ភិក្ខុសិក្សថា អាត្មាអញនឹងតិចារ
 ណារឿញទូបញ្ចុន្តថាមិនទៀង ជកជន្លើមចេញ ។ មេ ។ សិក្សថា អាត្មា
 អញនឹងតិចារណារឿញទូបញ្ចុន្តស្រាសវាកកម្រេក តិចារណារឿញទូ
 ធមិសម្រាប់លេតំទុក្ខ តិចារណារឿញធមិសម្រាប់លេតិលេសចោលនឹង
 ជកជន្លើមចេញ សិក្សថា អាត្មាអញតិចារណារឿញទូធមិសម្រាប់លេ
 តិលេសចោលនឹងជកជន្លើមចូល ។ ម្ចាស់អាទទុ ភិក្ខុតិចារណារឿញទូ
 ធមិក្ខុនឹងធមិកំណើតឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅតិលេស
 ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំរាត់បន់នូវអភិជ្ឈានឹងចោមទស្ស ក្នុងរលាក
 ចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ កាលបើបន់នូវអភិជ្ឈានឹងចោមទស្សន្នែណា
 ភិក្ខុនោះឃើញកាលបន់នោះ ដោយប្រាជ្ញាហើយ សម្តីនិម្មលដោយ
 ប្រៃស ។ ម្ចាស់អាទទុ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះតិចារណា
 ឃើញទូធមិក្ខុនឹងធមិកំណើតឡាយជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅ
 តិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំរាត់បន់នូវអភិជ្ឈានឹងចោមទស្ស
 ក្នុងរលាកចេញបាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៣] ម្ចាស់អាទទុ ដូចកំណាចម៍ដំប្រើន មានក្នុងដូច
 បែកជា ៤ ប្រសិនបើបើទេក្តី បើក្តី មកអំពីទិសភាគកើត វែមនិក្ខន្ធនូវកំណា
 កាចម៍ដំនោះកុំខានឡើយ ។ ប្រសិនបើមកអំពីទិសភាគលិចក្តី ។

ឯកធម្មវគ្គ បរិវេណ

ទត្តកាយ ចេមិ ធិសាយ អាត្មញ្ញយ្យ ។ ធីត្វិណាយ
ចេមិ ធិសាយ អាត្មញ្ញយ្យ សគតដំ វា រដា វា
ឧបហានតេ តំ បំសុបុត្តំ ។ ឋវិវេរ ទោ អាណន្ត
ភិក្ខុ កាយេ កាយាទុបស្សី វិហារត្ថោមិ ឧបហានតេ
ចាបកេ អកុសលេ ធម្មេ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។
ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សី វិហារត្ថោមិ ឧបហានតេ
ចាបកេ អកុសលេ ធម្មេតិ ។

ឯកធម្មវគ្គ បរិវេណ ។

ធីស្ស្យទានិ

ឋកនធម្មោ ប ពោជ្ឈង្គោ
សុដ្ឋិតំ ប ទ្វេ ផលា
អភិដ្ឋា កម្ម្យុចោ ធិចោ
វេសាលី កំនិលេន ចាតិ ។

ឯកធម្មវគ្គ ទី ១

មកអំពីទិសភាវីជីវិត្តិ ។ ប្រសិនបើវេក្កិ វេក្កិ មកអំពីទិសភាវីភ្នំ
វេមិភិននូវតំនាភាចមីដីនោះកុំបានឡើយ យ៉ាងណា ។ ម្ចាស់អាណន្ត
កាលភិក្ខុពិចារណាយើញ្ញនូវកាយភ្នំកាយជាប្រក្រតី វេមិភិកំចាត់បង្គំនូវ
តួកធម៌ជាអកុសលដ៏លាមកកុំបានឡើយ ។ ភ្នំវេទនាបាំងឡាយ ។ ភ្នំ
ចិត្ត ។ ភិក្ខុពិចារណាយើញ្ញនូវចម្លងធម៌បាំងឡាយជាប្រក្រតី វេមិ
កំចាត់បង្គំនូវតួកធម៌ជាអកុសលដ៏លាមកកុំបានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ឯកធម្មវគ្គ ទី ១ ។

ទទួលតិបញ្ញីរឿងនៃឯកធម្មវគ្គនោះគឺ:

ពោលអំពីការទ្រង់ស្រីជីវិតមិ ១ ដែលជាអង្គនៃធម៌ជាគ្រឿង
ក្រាស់ជីវិត ១ អំពីអាណាបានស្សតិសុខិមានផល ២ ប្រការ ១ អំពីអវិជ្ជាភិក្ខុ ១
អំពីព្រះមហាកប្បិន ១ អំពីសេចក្តីប្រៀបដោយប្រទិបៈប្រថ ១ អំពីព្រះ
ជំរាមព្រះភាគភ័ន្តនៅទៀបក្រុងវេសាលី ១ អំពីព្រះភិមិលៈដ៏មានអាយុ ១ ។

ទុតិយវគ្គ ទុតិយោ

[៦២] ឯតំ សមយំ កកកំ ឥច្ឆានុដ្ឋលេ
វិហារតិ ឥច្ឆានុដ្ឋលវេសល្លោ ។ ឧត្រ ទោ កកកំ
កិក្ខុ អាមន្តេសិ ឥច្ឆាមហំ កិក្ខុវេ តេមាសំ
បដិសល្លយំតុំ ធម្មំ តោធនិ ឧបសន្តមិកោ
អញ្ញាត្រ ឯកេន បិណ្ណាទាននិហារកេនាតិ ។ ឯវំ
កន្តេតិ ទោ តេ កិក្ខុ កកកោ បដិស្សត្វា ពា-
ស្សន តោនិ កកកំ ឧបសន្តមតិ អញ្ញាត្រ
ឯកេន បិណ្ណាទាននិហារកេន ។

[៦៥] អដទោ កកកំ តស្ស តេមាសស្ស
អន្ធកយេន បដិសល្លាទា វុដ្ឋិតោ កិក្ខុ អាមន្តេសិ
នរេន ហេ(១) កិក្ខុវេ អញ្ញាតិវុដ្ឋិយោ បរិវាជនា ឯវំ
បុត្តេយ្យំ កកកេនាវុសោ វិហារេន សមណោ
តោតមោ វស្សានំសំ តហុលំ វិហាសីតិ ។
ឯវំ បុត្តា កុត្តេ កិក្ខុវេ តេសំ អញ្ញាតិវុដ្ឋិយោ
បរិវាជនា ឯវំ ព្យាគរេយ្យាដំ អាទាទា-
នស្សតិសមាទំនា ទោ អាវុសោ កកកំ វស្សា-
នំសំ តហុលំ វិហាសីតិ ។

១. ឃ. សទេ ហេ ។

ទុតិយវគ្គ ទី ២

[៦២] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ច្រើនគង់នៅក្នុងដងវិញ្ញា-
ណ្ណៈឥច្ឆានុដ្ឋល ដឹកស្រុកឥច្ឆានុដ្ឋល ។ ក្នុងទីនោះឯងព្រះដ៏មានព្រះ-
ភាគ ច្រើនត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាអញ្ញា-
ត្រនឹងសម្លាប់ក្នុងទីស្ងាត់ អស់ ទា ទៃកុំឲ្យភិក្ខុណាមួយចូលមករកដាង
ឡើយ វៀរលែងតែភិក្ខុ ១ ប្រអូកនាំមកឲ្យចង្ហាន់បិណ្ណ បាត ។ ភិក្ខុទាំង
នោះទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដ៏គ្រប់ដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ
ឥតមានភិក្ខុណាមួយហិនទូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងទីនោះទេ
វៀរលែងតែភិក្ខុ ១ ប្រអូកនាំមកឲ្យចង្ហាន់បិណ្ណ បាត ។

[៦៥] លុះកន្លងកាល ៣ ខែនោះទៅហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះ-
ភាគតំចេញចាកទិសមួយហើយ ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បើមានតួបរិវាជនជាអន្សតិយស្ករយ៉ាងនេះ
ថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ព្រះសមណតោមគង់ចាំវស្សាច្រើនដោយ
វិហារេមិ (ធម៌ជាគ្រឿងទៅ) ដូចអ្នក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយកាល
បើតួបរិវាជនជាអន្សតិយស្ករយ៉ាងនេះហើយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីដោះ
ស្រាយ ចំពោះបរិវាជនជាអន្សតិយទាំងនោះយ៉ាងនេះវិញថា ម្ចាស់
អាវុសោទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគច្រើនចាំវស្សាច្រើនដោយកាតា-
បាមស្សតិសមាទំ ។

[៦៥] ឥន្ទ ឥន្ទុវេ សរោ អស្សសាមិ
 សរោ បស្សសាមិ ធិយំ ក អស្សសន្តោ ធិយំ
 អស្សសាមិទិ បដាទាមិ ធិយំ ក បស្សសន្តោ
 ធិយំ បស្សសាមិទិ បដាទាមិ ។ វស្សំ ក
 អស្សសន្តោ វស្សំ អស្សសាមិទិ បដាទាមិ វស្សំ
 ក បស្សសន្តោ វស្សំ បស្សសាមិទិ បដាទាមិ ។
 សទ្ធកាយប្បជិសំវេទិ អស្សសិស្សមិទិ បដាទាមិ
 (វិទ្យា ៣) ។ បដិទិស្សន្តាទុបស្សំ អស្សសិស្សមិទិ
 បដាទាមិ បដិទិស្សន្តាទុបស្សំ បស្សសិស្សមិទិ
 បដាទាមិ ។

[៦៧] យញ្ញំ ទំ ឥន្ទុវេ សម្មា វទនាទោ
 វទេយ្យ អរិយវិហារេ ឥតិបិ ព្រហ្មវិហារេ ឥតិបិ
 តថាគតវិហារេ ឥតិបិ អាទាទានស្សតិសមាទិ
 សម្មា វទនាទោ វទេយ្យ អរិយវិហារេ ឥតិបិ
 ព្រហ្មវិហារេ ឥតិបិ តថាគតវិហារេ ឥតិបិ ។

[៦៦] ម្ចាស់ភិក្ខុកំដីឡាយ ក្នុងទីនេះគឺជាភកមានស្មារតីចាំជាក់
 ដកដង្ហើមចេញ មានស្មារតីចាំជាក់ដកដង្ហើមចូល កាលដកដង្ហើមចេញ
 វែងកំដីឡាយថា ភក្តាអញដកដង្ហើមចេញវែង កាលដកដង្ហើមចូល
 វែងកំដីឡាយថា ភក្តាអញដកដង្ហើមចូលវែង ។ កាលដកដង្ហើម
 ចេញភ្នំកំដីឡាយថា ភក្តាអញដកដង្ហើមចេញភ្នំ កាលដកដង្ហើម
 ចូលភ្នំកំដីឡាយថា ភក្តាអញដកដង្ហើមចូលភ្នំ ។ គឺជាភកដីឡាយ
 ថា ភក្តាអញនឹងដកដង្ហើមចេញវែងវែងវែង ទើបដកដង្ហើមចេញ
 (សេចក្តីពិស្តារ) ។ គឺជាភកដីឡាយថា ភក្តាអញនឹងដកដង្ហើមចេញ-
 ណាឃើញដូចជាគ្រឿងលះចោលនូវកិលេស ទើបដកដង្ហើមចេញ
 ដីឡាយថា ភក្តាអញនឹងដកដង្ហើមចេញណាឃើញដូចជាគ្រឿងលះ
 ចោលនូវកិលេសដកដង្ហើមចូល ។

[៦៧] ម្ចាស់ភិក្ខុកំដីឡាយ បុគ្គលកាលពោលឱ្យត្រូវគប្បីពោល
 ដូចម្តងណាថា អរិយវិហារ (ធម៌ជាគ្រឿងនៅរបស់ព្រះអរិយៈ) ដូច្នោះក្តី
 ថា ព្រហ្មវិហារ (ធម៌ជាគ្រឿងនៅរបស់ព្រហ្ម) ដូច្នោះក្តី ថា គឺជាភក-
 វិហារ (ធម៌ជាគ្រឿងនៅរបស់ព្រះតថាគត) ដូច្នោះក្តី បុគ្គលកាលពោល
 ឱ្យត្រូវ គប្បីពោលដូចគ្នាបានស្សតិសមាទិចុះថា អរិយវិហារដូច្នោះ
 កំបាន ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នោះកំបាន ថា គឺជាភកវិហារដូច្នោះកំបាន ។

សុត្តន្តបិដក សំយន្តនិកាយស្ស មហានិទ្ទេ

យេ ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សេត្តា អប្បត្តិមានសា
អនុត្តរំ យោគត្តមំ ចត្តយហោនា^(*) វិបស្សនិ ចេសំ
អាណាចានស្សតិសមាធិ ភាវិតោ ពហុលីកតោ
អាសវំធំ ចយោយេ សំវត្ថុតិ ។

[៦៦] យេ ច ចោ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អហោត្តោ
ទីណាសវំ វុសិតវិទ្ធា តតតករណីយោ ឧហិតតារា
អនុប្បត្តសនត្តា វេរិត្តំលាភវសំយោជនា សម្ម-
ទញ្ញា វិប្បត្តា តេសំ អាណាចានស្សតិសមាធិ
ភាវិតោ ពហុលីកតោ វិដ្ឋនធម្មសុខវិហារាយ ចេវ
សំវត្ថុតិ សតិសម្មជញ្ញាយ ច ។

[៦៧] យញ្ញំ តំ ភិក្ខុវេ សម្មា វទនាធា
វធម្យ អរិយវិហារោ ឥតិមិ ព្រហ្មវិហារោ ឥតិមិ
តថាគតវិហារោ ឥតិមិ អាណាចានស្សតិសមាធិ សម្មា
វទនាធា វធម្យ អរិយវិហារោ ឥតិមិ ព្រហ្ម-
វិហារោ ឥតិមិ តថាគតវិហារោ ឥតិមិតិ ។

* បច្ចុយមាតាតិមិ ។ ភទុវយំ ឧកសទិសមេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយន្តនិកាយ មហានិទ្ទេ

ម្នាលភិក្ខុ តាំងឡាយ ក្នុងភិក្ខុឯណា ជាសេដ្ឋៈ មិនទាន់បានសម្រេចអហោត្ត-
ផលទៅឡើយ កាលបើប្រាថ្នាដ្ឋប្រទេសជាទីស្រមៃបារាយាសៈ
ដ៏ប្រសើរ អាណាចានស្សតិសមាធិវិបស្សនា បានចំរើនបានធ្វើឲ្យ
រឿយៗ ហើយវេទនាប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទៅនៃកាសវៈ តាំងឡាយបាន ។

[៦៨] ម្នាលភិក្ខុ តាំងឡាយ ក្នុងភិក្ខុឯណា ជាអហោត្តមានកាសវៈ
អស់ហើយ មានព្រហ្មចរិយៈទៅចរហើយ មានសោឡសភិច្ចុធ្វើស្រេច
ហើយ មានការងារកំចុះហើយ មានប្រយោជន៍ចេសំខ្លួនបានសម្រេច
ហើយ មានកិលេសជាគ្រឿងប្រកបក្នុងកតាអស់លំនឹងហើយ មានចិត្តផុត
ស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងច្បាស់ដោយប្រវៃត អាណាចានស្សតិសមាធិវិបស្ស-
នា តាំងឡាយបានចំរើនបានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ វេទនាប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
ទៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ដើម្បីសក្ខីនិសម្បជញ្ញៈផង ។

[៦៩] ម្នាលភិក្ខុ តាំងឡាយ បុគ្គលកាលពោលឲ្យត្រូវគប្បីពោល
នូវធម៌ឯណាថា អរិយវិហារដ្ឋេច្ឆក្កិ ថា ព្រហ្មវិហារដ្ឋេច្ឆក្កិ ថា ភថាគត-
វិហារដ្ឋេច្ឆក្កិ បុគ្គលកាលពោលឲ្យត្រូវ គប្បីពោលនូវអាណាចានស្សតិ-
សមាធិចុះថា អរិយវិហារដ្ឋេច្ឆក្កិបាន ថា ព្រហ្មវិហារដ្ឋេច្ឆក្កិបាន ថា
ភថាគតវិហារដ្ឋេច្ឆក្កិបាន ។

[៧០] ឯកសារ សម័យ អាយស្កា លោមសត្វ-
 កិយោ(១) សន្តោស្យ វិហារតិ តាមលវត្តស្មី ជំគ្រាជា-
 រាម ។ អថទោ មហាទានោ សន្តោ យេនាយស្មា
 លោមសត្វកិយោ តេទុបសន្តមិ ។ បសន្តមិក្ខា
 អាយស្កន្តំ លោមសត្វកិយំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
 ជិសិទិ ។ ឯកមន្តំ ជិសិទ្ធា ទោ មហាទានោ
 សន្តោ អាយស្កន្តំ លោមសត្វកិយំ ឯកទវាទ
 ស្មៅ ទុ ទោ ភន្ត សេត្វា វិហារោ សោ
 តថាគតវិហារោ ។ ឧទាហុ អញ្ញោ សេត្វា វិហារោ
 អញ្ញោ តថាគតវិហារោតិ ។ ទ ទោ អារុសោ
 មហាទាន ស្មៅ សេត្វា វិហារោ សោ តថាគត-
 វិហារោ ។ អញ្ញោ ទោ អារុសោ មហាទាន សេត្វា
 វិហារោ អញ្ញោ តថាគតវិហារោ ។

[៧១] យេ តេ អារុសោ មហាទាន ភិក្ខុ សេត្វា
 អប្បត្តមាទសា អនុត្តរំ យោកត្តេមំ បន្តយមាទា
 វិហារន្តំ តេ បញ្ច ជីវលោ បរោយ វិហារន្តំ ។

១ ។ លោមសត្វសោ ។

[៧០] សម័យមួយ ព្រះលោមសត្វកិយៈដ៏មានអាយុ គង់នៅ
 ក្នុងនិក្រាពារាម ជិតក្រុងឯកលព័ស្តុ ក្នុងដែនសក្កៈ ។ គ្រានោះ
 ស្តេចសក្យឈ្មោះមហានាម ចូលទៅក្រុងលោមសត្វកិយៈដ៏មានអាយុ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះលោមសត្វកិយៈដ៏មានអាយុ
 ហើយគង់ក្នុងទីជម្រក ។ លុះមហានាមសក្យ គង់ក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏គោលទៅទីព្រះលោមសត្វកិយៈដ៏មានអាយុ ដូច្នោះថា បតិគ្រលោក
 ម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សេតុវិហារ (ចម្រើនគ្រឿងទៅលើសេតុៈ) នោះឯង
 គឺជា គថាគតវិហារនោះឬហ្ន៎ ។ ឬថាសេតុវិហារដោយវៀរក គថាគត-
 វិហារដោយវៀរក ។ ម្ចាស់អារុសោ មហានាម សេតុវិហារនោះឯង
 មិនមែនជាគថាគតវិហារនោះទេ ។ ម្ចាស់អារុសោមហានាម សេតុ-
 វិហារដោយវៀរក គថាគតវិហារដោយវៀរក ។

[៧១] ម្ចាស់អារុសោ មហានាម ពួកកុំកុំឯណា ជាសេតុៈមិនទាន់
 បានសម្រេចអារក្ខណ៍លើទៀយ គាល់បើប្រាថ្នាស្តីព្រះនិព្វានជាទីក្រម
 លកយោគៈដ៏ប្រសើរ ក៏កុំចាំនិព្វានលះបង់ឲ្យទីវិហារៈតាំង ៩ រោញ ។

លុត្តរ្តបិដក សំយន្តនិកាយស្ស មហាវរាជ

កតមេ បញ្ច ។ កាមច្ឆន្ទនិវាណំ បហាយ វិហារន្តិ
ព្យាបាទនិវាណំ ។ មេ ។ បីដងច្ឆន្ទនិវាណំ ឧច្ឆន្ទកុក្កុដ្ឋ-
និវាណំ វិចិត្តន្ទានិវាណំ បហាយ វិហារន្តិ ។ យេ តេ
អាវុសោ មហានាម ភិក្ខុ សេត្វា អប្បន្តនាទសា
អនុត្តរំ យោគកេត្តមំ បន្តយមាពោ វិហារន្តិ តេ ឥមេ
បញ្ច និវរណោ បហាយ វិហារន្តិ ។

[៧២] យេ ច ខោ តេ អាវុសោ មហានាម ភិក្ខុ
អរហន្តោ ទីលាសវា វុសិតវត្តោ កតករណីយា
ឧហិតកាវា អនុប្បន្តសទន្តា បរិក្ខីណាភវសំយោជិតា
សម្មទន្ធា វិមុត្តា តេសំ បញ្ច និវរណោ បហីនា
ឧច្ឆន្ទម្បលំ តាលាវត្តកតា អនកាវត្តនា (១) អាយតិ
អនុប្បាទនន្ទា ។ កតមេ បញ្ច ។ កាមច្ឆន្ទនិវាណំ
បហីនំ ឧច្ឆន្ទម្បលំ តាលាវត្តកតំ អនកាវត្តតំ
អាយតិ អនុប្បាទនន្ទំ ព្យាបាទនិវាណំ បហីនំ ។ មេ ។

១ អនកាវត្ត វិប្បត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយន្តនិកាយ មហាវរាជ

និវរណៈ ៥ តើដូចម្តេច ។ ឆិក្កុតាំងនោះលះបេនីកាមច្ឆន្ទនិវរណៈ ១
ព្យាបាទនិវរណៈ ១ ។ មេ ។ ចំនមិច្ឆនិវរណៈ ១ ឧច្ឆន្ទកុក្កុដ្ឋនិវរណៈ ១
លះបេនីចិត្តនិវរណៈ ១ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មហានាម ពួកភិក្ខុឯណា
ជាសេត្វៈមិនភាន់បានសម្រេចអរហន្តផលនៅឡើយ កាលបើប្រាថ្នាឡើ
ព្រះនិព្វានជាទិស្សមហាយានៈដ៏ប្រសើរ ភិក្កុតាំងនោះវេទនិលះបេនី
ឡើយនិវរណៈ តាំង ៥ នេះឯង ។

[៧២] ម្ចាស់អាវុសោ មហានាម ពួកភិក្ខុឯណា ជាអរហន្ត មានពា-
សវៈអស់ហើយ មានព្រហ្មចរិយៈនៅចូរហើយ មានសោធន្យសក្តិច្ចរិស្រេច
ហើយ មានការងារកុះហើយ មានប្រយោជន៍បេសំខ្លួនបានសម្រេច
ហើយ មានកិលេសជាគ្រឿងប្រកបក្នុងភពអស់រលីងហើយ មានចិត្តផុត
ស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងច្បាស់ដោយប្រវៃព ភិក្កុតាំងនោះ បានលះបេនី
និវរណៈ ៥ ហើយបានក្តាប់ចំផ្តិលឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឱ្យនៅសល់
តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមគ្នាធ្វើមិនឱ្យមានវិបបភាពជាសកាវៈមិនតិច
ឡើងតទៅឡើយ ។ និវរណៈ ៥ តើដូចម្តេច ។ ឆិក្កុតាំងនោះបាន
លះបេនីកាមច្ឆន្ទនិវរណៈ បានក្តាប់ចំផ្តិលឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឱ្យនៅ
សល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមគ្នាធ្វើមិនឱ្យមានវិបបភាពជាសកាវៈ
មិនតិចឡើងតទៅឡើយ បានលះបេនីព្យាបាទនិវរណៈ ។ មេ ។

ទុតិយវគ្គ ទុតិយវគ្គ

ជីវិតមិត្តជីវិត ឧត្តមមិត្តជីវិត វិចិត្រជីវិត
បរិយាយ ឧត្តមមិត្ត គាលាវត្តភ័យ អនុការវត្តភ័យ អាយតិ
អនុប្បន្នធម៌ ។ យេ នេ អាវុសោ មហានាម កិក្ខុ
អរហន្តោ ចំណាសកំ វុសិតវន្តោ កុតកាណិយោ
ទុហិតការា អនុប្បត្តសន្តោ បរិស្ថិតាភវសន្តោ ជីវិត
សម្មនិព្វាន វិបុលោ នេសំ វមេ បរិស្ថិតា មហិទា
ឧត្តមមិត្ត គាលាវត្តភ័យ អនុការវត្តភ័យ អាយតិ
អនុប្បន្នធម៌ ។

[៧៣] តទមិទាយតំ អាវុសោ មហានាម
បរិយាយេន វេទិតវំ យេវា អន្តោ ច សេន្តោ
វិហារេ អន្តោ តថាភវិហារេ ។

[៧៤] វគ្គមិទំ អាវុសោ មហានាម សមយំ
កកកំ វត្តាទន្ធិលេ វិហារតិ វត្តាទន្ធិលវនសន្តោ ។
តត្រ ទោ អាវុសោ(១) កកកំ កិក្ខុ អាមន្តេសិ

១ ខ. ម. ធាតុវេ មហានាម វគ្គ បរិ អន្ត ។

ទុតិយវគ្គ ទី ២

ជីវិតមិត្តជីវិត ឧត្តមមិត្តជីវិត វិចិត្រជីវិត ហើយ
បានក្នុងចំណុចសកលអស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅ
នៅដើមភ្នំធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ជាសភាវៈមិនកើតឡើងភាវៈទៀត
ឡើយ ។ ម្ចាស់អាវុសោ មហានាម ពួកក្នុងណាជាអរហន្តមាន
អាសវៈអស់ហើយ មានព្រហ្មចរិយៈនៅរួចហើយ មានសោត្រសតិច្ចធ្វើ
ស្រេចហើយ មានការងារកំចុះហើយ មានព្រះយោជន៍រួចស្រួលបាន
សម្រេចហើយ មានសីលសង្គ្រោះប្រកបក្នុងភស្តុភារសីលសីលហើយ
មានចិត្តស្រឡាញ់ហើយ ព្រោះជំនឿស្រឡាញ់ដោយប្រពៃ ក៏កុំចាំនិរោធាន
លះបង់និរោធាន បានក្នុងចំណុចសកលអស់ហើយ បានធ្វើ
ឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៅដើមភ្នំ ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាពជា
បភាវៈមិនកើតឡើងភាវៈទៀតឡើយ ។

[៧៥] ម្ចាស់អាវុសោ មហានាម អ្នកប្បវិទ្ធិនូវសេចក្តីនោះ
ដោយបរិយាយនេះចុះ ភាមិទំនឹងថា សេក្តិវិហារដោយវិទ្យុក កថាភក-
វិហារដោយវិទ្យុក ។

[៧៦] ម្ចាស់អាវុសោ មហានាម សម័យមួយ ព្រះជីវិត
ព្រះភោគទ្រង់គង់នៅក្នុងជនិវ្រតវត្តានុត្តិល ជិតវជនវត្តានុត្តិល ។ ម្ចាស់
អាវុសោ ក្នុងទីនោះនឹងព្រះជីវិតព្រះភោគព្រះសាស្ត្រសាស្ត្រាភិក្ខុចាំនិរោធានមកជា

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវគ្គ

ឥត្តាមហំ ភិក្ខុវេ តេមាសំ បដិសល្លិយេតុំ ទម្ពំ
តេនទិ ឧបសង្កម្ពិតតោ អញ្ញត្រ ឯតេន
បំណុតានិហារេតេនាតិ ។ ឯវំ កន្ថេតិ អារុសោ
តេ ភិក្ខុ ភកវតា បដិស្សតា បាស្សន កោតិ
ភកវន្តំ ឧបសង្កម្ពិតិ អញ្ញត្រ ឯតេន បំណុតានិ-
ហារេតេន ។

[៧៥] អថទោ អារុសោ ភកវតា តស្ស តេមាសស្ស
អន្តយេន បដិសល្លាតា វុដ្ឋិតោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ សទេ
វោ ភិក្ខុវេ អញ្ញតិគ្គិយោ បរិបាជនា ឯវំ បុរេយ្យំ
តតមេនារុសោ វិហារេន សមណោ តោតមោ វស្សា-
វាសំ តហុលំ វិហាសីតិ ។ ឯវំ បុត្តា គុម្ពេ ភិក្ខុវេ
តេសំ អញ្ញតិគ្គិយោនំ បរិបាជនានំ ឯវំ ត្យាតមេយ្យាថ
អាតានានស្សនិសមាជិតា ទោ អារុសោ ភកវា
វស្សាវាសំ តហុលំ វិហាសីតិ ។

[៧៦] ឥតាមំ ភិក្ខុវេ សតោ អស្សសាមិ
សតោ បស្សសាមិ ធីយំ វា អស្សសន្តោ ធីយំ
អស្សសាមីតិ បដិបាទិ ធីយំ វា បស្សសន្តោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គង់គក្រប្រាថ្នាដើម្បីសម្លឹងទៅក្នុងទីស្ងួតអស់ ៣ ខែ
កុំឲ្យកំលាំងមួយចូលមកគេចគឺឲ្យឃើញ វៀរវែលនិវត្តភិក្ខុ ១ ឬអ្នកនាំ
ទៅទូរច្រើនបំណុតាត ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុទាំងនោះគឺចូលស្តាប់ព្រះ-
ក្ខន្ធដីក ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ឥតមានកំលាំងមួយ
ហិនចូលទៅតាមព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងទីនោះទេ វៀរវែលនិវត្តភិក្ខុ ១ ឬ
អ្នកនាំទៅទូរច្រើនបំណុតាត ។

[៧៨] ម្នាលអារុសោ លុះកន្លង ៣ ខែនោះទៅ ទើបព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ត្រង់ចេញចាកទីសម្លឹងហើយ ក្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើពួកបរិបាជនជាអន្យតិយស្កេតទាំងឡាយយ៉ាង
នេះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ព្រះសមណគោតមនិវាស្សាច្រើន
ដោយហោរធម៌ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកបរិបាជនជា
អន្យតិយស្កេតនេះហើយ អ្នកទាំងឡាយឆប្បិវេស្រោយចំពោះពួក
បរិបាជនជាអន្យតិយទាំងនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រង់និវាស្សាច្រើនដោយអាត្មាបានស្រកិសមាតិ ។

[៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងទីនេះ គង់គក្រមានស្មារតីចាំដាក់
ដកដង្ហើមចេញ មានស្មារតីចាំដាក់ដកដង្ហើមចូល កាលដកដង្ហើមចេញ
វែង គឺដឹងច្បាស់ថា កាត្មាអញដកដង្ហើមចេញវែង កាលដកដង្ហើមចូលវែង

ទុតិយវគ្គ ទុតិយវគ្គ

ជ័យ បស្សសាមីតិ បដាបាមិ (វិទ្យាបទត្ថំ) ។
បដិច្ចិស្សត្តាទុបស្សិ អស្សសិស្សាមីតិ បដាបាមិ
បដិច្ចិស្សត្តាទុបស្សិ បស្សសិស្សាមីតិ បដាបាមិ ។

(៧៧) យញ្ញិ តំ ភិក្ខុវេ សម្មា វធមាបោ
វធម្យ អវិយវិហារោ ឥតិមិ ព្រហ្មវិហារោ ឥតិមិ
ឧដាគតវិហារោ ឥតិមិ អាតាចាទស្សតិសមាធិ សម្មា
វធមាបោ វធម្យ អវិយវិហារោ ឥតិមិ ព្រហ្មវិហារោ
ឥតិមិ ឧដាគតវិហារោ ឥតិមិ ។ យេ វេ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ សេត្តា អប្បត្តនាទសា អនុត្តរំ យោគត្តេមំ
បន្ទុយមាណា វិហារម្ហិ វេសំ អាតាចាទស្សតិសមាធិ
ការិវោ ឧប្បាសិកាតោ អាសាវំ ទយាយ សំវត្តតិ ។

(៧៨) យេ ច ចោ វេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
អហោត្តា មីណាសវំ វិសិទ្ធករោ តាតតាណិយា
ទហិតភារា អនុប្បត្តសន្តា វេត្តិណាភវសំយោជនា

ទុតិយវគ្គ ទី ២

គំដំនិច្ចាសំថា អក្កាអញ្ញវគ្គដំនិមច្ចលវៃវៃ (បណ្ឌិតអប្សិសំវៃដងឱ្យពំស្តារ
ផងចុរ) ។ ភថាឧតដំនិច្ចាសំថា អក្កាអញ្ញវគ្គដំនិមច្ចលវៃវៃ ឃើញ
ឱ្យធមិជាគ្រឿងលះចោលឱ្យកិលេស ទើបដកដំនិមច្ចល ដំនិច្ចាសំថា
អក្កាអញ្ញវគ្គដំនិមច្ចលវៃវៃ ឃើញឱ្យធមិជាគ្រឿងលះចោលឱ្យកិលេស
ទើបដកដំនិមច្ចល ។

(៧៧) ម្នាលភិក្ខុចំនិច្ចាស បុគ្គលកាលបើពោលឱ្យត្រូវត្រូវ
ពោលឱ្យចម្លងណាថា អវិយវិហារដូច្នេះក្តី ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នេះក្តី ថា
ភថាគតវិហារដូច្នេះក្តី បុគ្គលកាលបើពោលឱ្យត្រូវត្រូវពោលឱ្យតាតា-
បានស្រួតសមាធិចុះថា អវិយវិហារដូច្នេះក៏បាន ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នេះក៏បាន
ថា ភថាគតវិហារដូច្នេះក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុចំនិច្ចាស ពួកភិក្ខុឯណាជា
សេតុៈ មិនទាន់បានសម្រេចអហេតុចលនាឡើយ កាលបើប្រាថ្នាឱ្យ
ព្រានិព្វានជាទីក្សេមតាយោគៈដ៏ប្រសើរ តាតាបានស្រួតសមាធិដែលភិក្ខុ
ចំនិច្ចាសបានចំរើន បានធ្វើឱ្យរឿយ ។ វែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទៅ
នៃកាសវៈចំនិច្ចាសបាន ។

(៧៨) ម្នាលភិក្ខុចំនិច្ចាស ពួកភិក្ខុឯណា ជាអហេតុមាន
កាសវៈអស់ហើយ មានព្រហ្មចរិយធមិទៅចូលហើយ មានសោធន្យសកិច្ច
បានធ្វើស្រេចហើយ មានការពាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួន
បានសម្រេចហើយ មានកិលេសជាគ្រឿងប្រកបបុគ្គិតតអស់ មិនហើយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

សម្មាសម្ពុទ្ធហោ វិបុលោ តេសំ អាណាបាទស្សតិសមាធិ
ភារិតោ ធម្មលីកតោ ធិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខវិហារាយ
ចេវ សំវត្តតិ សតិសម្មជញ្ញាយ ច ។

(៧៩) យញ្ញំ តំ កិក្ខុវេ សម្មា វធានាបោ
វធម្យ អរិយវិហារោ ឥតិមិ ព្រហ្មវិហារោ ឥតិមិ
តថាគតវិហារោ ឥតិមិ អាណាបាទស្សតិសមាធិ
សម្មា វធានាបោ វធម្យ អរិយវិហារោ ឥតិមិ
ព្រហ្មវិហារោ ឥតិមិ តថាគតវិហារោ ឥតិមិ ។

(៨០) ឥមិទា ទោ ឯតំ អាវុសោ មហាបាម
បរិយាយេន វេនិត្យំ យថា អត្តោ ច សេត្តោ
វិហារោ អត្តោ តថាគតវិហារោតិ ។

(៨១) សាវត្ថិយេ ។ អដទោ អាយស្មា
អាណាបោ យេន កកវំ តេនុបស្ព័មិ ។ បស្ព័មិក្ខា
កកវន្តំ អតិវធានោ ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ
ធិសីទោ ទោ អាយស្មា អាណាបោ កកវន្តំ
ឯតទរោច អត្ថិ ទុ ទោ កន្តេ ឯកមន្តោ
ភារិតោ ធម្មលីកតោ ធាត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គោ

មានចិត្តវុតស្រឡះហើយ ព្រោះដំនិតច្បាស់ដោយប្រពៃ ក៏កុំបារម្ភខ្លះ
បានចំរើនបានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ខ្លះអាចស្រួលសមាធិហើយ រឺវេលា
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីទៅជាសុខក្នុងបុព្វបុរ្រដ៏ ដើម្បីសេចក្តីលើកនឹងសេចក្តី
ដំនិតច្បាស់ផង ។

(៧៩) ម្ចាស់កុំបារម្ភខ្លះ បុគ្គលកាលបើរោលឲ្យត្រូវតប្បិ
ពោលខ្លះដឹងណាថា អរិយវិហារដូច្នោះក្តី ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នោះក្តី ថា
តថាគតវិហារដូច្នោះក្តី បុគ្គលកាលបើរោលឲ្យត្រូវតប្បិ ពោលខ្លះអាច
ស្រួលសមាធិចុះថា អរិយវិហារដូច្នោះក្តីបាន ថា ព្រហ្មវិហារដូច្នោះក្តីបាន
ថា តថាគតវិហារដូច្នោះក្តីបាន ។

(៨០) ម្ចាស់អាវុសោ មហាបាម អ្នកតប្បិដំនិតខ្លះសេចក្តីខ្លះ ដោយ
បរិយាយខ្លះចុះ តាមទំនងថា សេត្តវិហារដោយឡែក តថាគត-
វិហារដោយឡែក ។

(៨១) ទៀបក្រុងសាវត្ថិ ។ ត្រាចោះព្រះអាទន្ទដ៏មានអាយុ
ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាប
ថ្វាយបង្គំ ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះ
ព្រះភាគនូវដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំចូលសួរ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ ១ ដែលបុគ្គល
បានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ វេលាព្រឹកនិងមិ ៤ ឲ្យពេញ

ទុក្ខយន្តោ ទុក្ខយោ

ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ
 បរិបូរេន្តិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ
 ធម្មេ បរិបូរេន្តិ ។ អត្ថំ ទោ អាទទ្ធ ឯកធម្មោ
 ភាវិតា ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេន្តិ
 ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ
 បរិបូរេន្តិ សត្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ
 ធម្មេ បរិបូរេន្តិ ។

[៨៤] កុតមោ បទ ករុណ ឯកធម្មោ ភាវិតា
 ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេន្តិ ចត្តារោ ធម្មា
 ភាវិតា ពហុលីកតា សត្ត ធម្មេ បរិបូរេន្តិ សត្ត
 ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ ធម្មេ បរិបូរេន្តិ ។
 អាបាបាទស្សតិសមាទិ ទោ អាទទ្ធ ឯកធម្មោ
 ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
 បរិបូរេន្តិ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានោ ភាវិតា ពហុលីកតា
 សត្ត ពោជ្ឈន្តិ បរិបូរេន្តិ សត្ត ពោជ្ឈន្តិ ភាវិតា
 ពហុលីកតា វិជ្ជាវិមុត្តិ បរិបូរេន្តិ ។

ទុក្ខយន្ត ទី ២

ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយរមែងក្នុងធម៌
 ឲ្យពេញ ធម៌ ៧ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ
 រមែងក្នុងធម៌ ៤ ឲ្យពេញបានដែរ ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ ធម៌ ១ ដែលបុគ្គល
 បានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងក្នុងធម៌ ៤ ឲ្យពេញ ធម៌ ៤
 ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែងក្នុងធម៌ ៧ ឲ្យ
 ពេញ ធម៌ ៧ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ហើយ រមែង
 ក្នុងធម៌ ៤ ឲ្យពេញបានដែរ ។

[៨៥] បតិស្រព្រះអង្គចំរើន ចុះធម៌ ១ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បាន
 ធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ រមែងក្នុងធម៌ ៤ ឲ្យពេញ ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលបាន
 ចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ រមែងក្នុងធម៌ ៧ ឲ្យពេញ ធម៌ ៧ ដែល
 បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ រមែងក្នុងធម៌ ៤ ឲ្យពេញបាន
 តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ ធម៌ ១ គឺអាទទ្ធបុគ្គលបាន ដែលបុគ្គល
 បានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ រមែងក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឲ្យពេញ
 សតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ រមែងក្នុង
 ពោជ្ឈន្តិ ឲ្យពេញ ពោជ្ឈន្តិ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យ
 រឿយៗហើយ រមែងក្នុងវិជ្ជាវិមុត្តិ ឲ្យពេញបាន ។

(៨៣) តាម កាវិកា ច អាទទុ អាចាចាទស្សតិ-
 សមាធិ តាម ពហុលីកាតោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
 បរិប្បតិ ។ ឥនាទទុ ភិក្ខុ អរញ្ញកតោ វា រុក្ខមូលក-
 តោ វា សុញ្ញការតោ វា ធិសីនតិ បស្សន្តិ អាត្មជិត្តា
 ឧដ្ឋ កាយំ បណិទាយ បរិមុខំ សតិ ឧបដ្ឋមេត្តា ។
 សោ សតោ ។ អស្សសតិ សតោ បស្សសតិ ធិយំ
 វា អស្សសន្តោ ធិយំ អស្សសាមីតិ បជាទាតិ ធិយំ វា
 បស្សសន្តោ ធិយំ បស្សសាមីតិ បជាទាតិ (វិក្កាបតត្ថំ)
 បដិទំស្សត្តាទុបស្សិ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ បដិ-
 ទំស្សត្តាទុបស្សិ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ យស្មី
 សមយេ អាទទុ ភិក្ខុ ធិយំ វា អស្សសន្តោ ធិយំ
 អស្សសាមីតិ បជាទាតិ ធិយំ វា បស្សសន្តោ ធិយំ
 បស្សសាមីតិ បជាទាតិ ។ រស្សំ វា ។ បេ ។ បស្សម្ហយំ
 កាយសង្ខារំ អស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ បស្សម្ហយំ
 កាយសង្ខារំ បស្សសិស្សាមីតិ សិក្ខតិ ។ កាយេ
 កាយាទុបស្សិ អាទទុ ភិក្ខុ តស្មី សមយេ វិហារតិ

(៨៣) ម្នាលអាទទុ ចុះកាតាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គល
 បានចំរើនដូចម្តេច បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ដូចម្តេច វែងញ៉ាំងសតិប្បដ្ឋាន ៤
 ឲ្យរោញបាន ។ ម្នាលអាទទុ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ នៅក្នុងវិញ្ញាណ នៅ
 រឿបគល់ដើម្បី នៅក្នុងដុះស្លាប់ក្តី អង្គុយវែងវែកត្រង់កាយឲ្យត្រង់
 ច្រវីស្មារតីត្រង់ពេកដូច្នោះ ។ ភិក្ខុនោះមានស្មារតីចាំជាក់ ជកដង្ហើម
 ចេញ មានស្មារតីចាំជាក់ ដកដង្ហើមចូល កាលជកដង្ហើមចេញវែង
 កំដីវិញ្ញាស្រព ភក្តាភក្តាជកដង្ហើមចេញវែង កាលជកដង្ហើមចូលវែង
 កំដីវិញ្ញាស្រព ភក្តាភក្តាជកដង្ហើមចូលវែង (បណ្តែតស្បូវឲ្យរឹតស្តារ
 ផងទុ) ។ ភិក្ខុនោះសិក្សាថា ភក្តាភក្តាទំនឹងជាអ្នកវិចារណារយ័ញ្ញ
 ឲ្យចង់ជាគ្រឿងលះចោលឲ្យតិរលេស ជកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា ភក្តា
 ភក្តាទំនឹងជាអ្នកវិចារណារយ័ញ្ញឲ្យចង់ជាគ្រឿងលះចោលឲ្យតិរលេស ជក
 ដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអាទទុ សម័យណា ភិក្ខុកាលជកដង្ហើមចេញវែង
 កំដីវិញ្ញាស្រព ភក្តាភក្តាជកដង្ហើមចេញវែង កាលជកដង្ហើមចូលវែង
 កំដីវិញ្ញាស្រព ភក្តាភក្តាជកដង្ហើមចូលវែង ។ កាលជកដង្ហើម
 ចេញ ។ ។ ។ ភិក្ខុសិក្សាថា ភក្តាភក្តាទំនឹងរម្ងាប់ឲ្យកាយសង្ខារតិ
 ជកដង្ហើមចេញ ទើបដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា ភក្តាភក្តាទំនឹងរម្ងាប់
 ឲ្យកាយសង្ខារ គឺជកដង្ហើមចូល ទើបជកដង្ហើមចូល ។ ម្នាល
 អាទទុ សម័យនោះ ភិក្ខុឈ្មោះថា វិចារណារយ័ញ្ញឲ្យកាយក្នុងកាយ

អាតាបិ សម្បជានោ សតិវា វិទេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈានោមទស្សំ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ កាយញ្ញ-
 តវាហំ អាទទ្ធ វុតំ វនាមិ យទិធំ អស្សនសម្ប-
 ស្សាសំ ។ ឧស្សាតិហាទទ្ធ កាយេ កាយោធម្មស្សំ
 ភិក្ខុ តស្សី សមយេ វិហារតិ អាតាបិ សម្បជានោ
 សតិវា វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមទស្សំ ។

[៥៤] យស្សី សមយេ អាទទ្ធ ភិក្ខុ បិវិឃ្យដិ-
 សំវេទិ អស្សសិស្សាមិទិ សិក្ខុតិ ។ សុខឃ្យដិ-
 សំវេទិ ។ ចិត្តសម្ពាវឃ្យដិសំវេទិ ។ បស្សម្ពយំ
 ចិត្តសម្ពាវ អស្សសិស្សាមិទិ សិក្ខុតិ បស្សម្ពយំ
 ចិត្តសម្ពាវ បស្សសិស្សាមិទិ សិក្ខុតិ ។ វេទនាសុ
 វេទនាធម្មស្សំ អាទទ្ធ ភិក្ខុ តស្សី សមយេ
 វិហារតិ អាតាបិ សម្បជានោ សតិវា វិទេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈានោមទស្សំ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។
 វេទនាញ្ញតវាហំ អាទទ្ធ វុតំ វនាមិ យទិធំ

មានព្យាយាមជាគ្រឿងផុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួនមានស្មារតី កំចាត់
 បង់នូវអភិជ្ឈានិទិចោមនស្សក្នុងលោក ។ សេចក្តីនោះគ្រោះហេតុអ្វី ។
 ម្ចាស់អាទទ្ធ (ព្រោះ) គឺជាគតពោលនូវកាយ(១)ណាមួយនុ៎ះ ជាបានដល់
 រៀលដកដង្ហើមចេញ នឹងដកដង្ហើមចូល។ ម្ចាស់អាទទ្ធ គ្រោះហេតុនោះ
 បានជាសម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារណាយើញ
 នូវកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងផុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹង
 ខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិទិចោមនស្សក្នុងលោក ។

[៥៤] ម្ចាស់អាទទ្ធ សម័យឯណា ភិក្ខុសិក្សាថា ភាគអញ្ញនឹងជា
 អ្នកដឹងច្បាស់នូវបីតិ ដកដង្ហើមចេញ ។ ដឹងច្បាស់នូវសុខ ។ ដឹងច្បាស់
 នូវចិត្តសម្ពាវ ។ ភិក្ខុសិក្សាថា ភាគអញ្ញនឹងរម្ងាប់នូវចិត្តសម្ពាវ ដកដង្ហើម
 ចេញ សិក្សាថា ភាគអញ្ញនឹងរម្ងាប់នូវចិត្តសម្ពាវ ដកដង្ហើមចូល ។
 ម្ចាស់អាទទ្ធ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុពិចារណាយើញនូវវេទនាក្នុង
 វេទនា មានព្យាយាមជាគ្រឿងផុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មាន
 ស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិទិចោមនស្សក្នុងលោក ។ សេចក្តីនោះ
 គ្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ(ព្រោះ)គឺជាគតពោលនូវវេទនាណាមួយនុ៎ះ

១- កាយ ២ យ៉ាងទី ២ វេយ្យាកយ ៣ អាចោកយ ៤ គេចោកយ ៥ វិយោកយ ៦ លិង្គិទៈ
 សំដៅយកវិយោកយ (អន្លិកថា) ។

អស្សសប្បស្សនាធំ សាធុតំ មនសិការំ ។
តស្មាតិហានន្ទ វេទនាសុ វេទនាបុបស្សំ ភិក្ខុ តស្មិ
សមយេ វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា
វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈរោមនស្សំ ។

[៥៥] យស្មិ សមយេ អាទន្ទ ភិក្ខុ ចិត្ត-
ប្បដិសំវេទំ អស្សសិស្សមិត្តិ សិក្ខុតិ ចិត្តប្បដិសំវេទំ
បស្សសិស្សមិត្តិ សិក្ខុតិ ។ អភិប្បមោទយំ ចិត្ត
អស្សសិស្សមិត្តិ សិក្ខុតិ ។ សមាទហំ ចិត្ត ។
វិហាទយំ ចិត្ត អស្សសិស្សមិត្តិ សិក្ខុតិ
វិមោទយំ ចិត្ត បស្សសិស្សមិត្តិ សិក្ខុតិ ។
ចិត្ត ចិត្តាបុបស្សំ អាទន្ទ ភិក្ខុ តស្មិ
សមយេ វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា
វិទេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈរោមនស្សំ ។ តំ
ភិស្ស ហេតុ ។ ធាហំ អាទន្ទ ឌុដ្ឋស្សតិស្ស
អសម្មជាទស្ស អាទាចាទស្សតិសមាធិការំ វតាមិ ។

ជាបានដល់តាយេកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រៃស ទូរឡូលំដកដង្ហើមចេញ
មិនឡូលំដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអាទន្ទ ព្រោះហេតុនោះ បានជា
សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គឺចរណេឃើញទូរវេទនា
ក្នុងវេទនា មានព្យាយាមជាក្រឡឹងដុតកំដៅតិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មាន
ស្មារតី កំចាត់បង់ទូរវេទនាដ្ឋាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។

[៥៥] ម្នាលអាទន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុសិក្សាថា អាត្មាអញមិន
ជាអ្នកដឹងច្បាស់ទូរចិត្ត ដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញមិនជាអ្នក
ដឹងច្បាស់ទូរចិត្ត ដកដង្ហើមចូល ។ សិក្សាថា អាត្មាអញមិនធ្វើចិត្តឱ្យ
រីករាយ ដកដង្ហើមចេញ ។ មិនដឹងចិត្តឱ្យស្មើក្នុងអាម្មណំ ។ សិក្សា
ថា អាត្មាអញមិនដោះចិត្តឱ្យច្រស្រឡះ (ចាកនិរណេធម៌ជាដើម) ដកដង្ហើម
ចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញមិនដោះចិត្តឱ្យច្រស្រឡះ (ចាកនិរណេធម៌ជា
ដើម) ដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអាទន្ទ សម័យនោះឈ្មោះថា ភិក្ខុចរណេ
ឃើញទូរចិត្តក្នុងចិត្ត មានព្យាយាមជាក្រឡឹងដុតកំដៅតិលេស ជាអ្នកដឹង
ខ្លួនមានស្មារតី កំចាត់បង់ទូរវេទនាដ្ឋាននឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ សចក្កីនោះ
ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលអាទន្ទព្រោះតែនោះតែមួយចំពោះការចំរើន
ទូរអាទាទស្សតិសមាធិ របស់បុគ្គលខ្ពុកក្រុចស្មារតី មិនដឹងខ្លួនទេ

តស្មាតិហានន្ត ចិត្តេ ចិត្តាទុបស្សី ភិក្ខុ តស្មី
សមយេ វិហារតិ អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា
វិនយេ លោកេ អភិជ្ឈាទោមទស្សំ ។

[៥៦] យស្មី សមយេ អាទន្ត ភិក្ខុ អនិច្ចា-
ទុបស្សី ។ មេ ។ វិភតាទុបស្សី ។ ចិរោតាទុបស្សី ។
បដិច្ចស្សត្តាទុបស្សី អស្សសំស្សាមិតិ សិក្ខុតិ បដិ-
ចិស្សត្តាទុបស្សី បស្សសំស្សាមិតិ សិក្ខុតិ ។ ធម្មេសុ
ធម្មាទុបស្សី អាទន្ត ភិក្ខុ តស្មី សមយេ វិហារតិ
អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា វិនយេ លោកេ
អភិជ្ឈាទោមទស្សំ ។ សោ យង្គំ ហោតិ អភិជ្ឈា-
ទោមទស្សាចំ បហាចំ តំ បញ្ញាយេ ធិស្វា សាទុតំ
អជ្ឈុបេតុតា ហោតិ ។ តស្មាតិហានន្ត ធម្មេសុ
ធម្មាទុបស្សី ភិក្ខុ តស្មី សមយេ វិហារតិ
អាតាបិ សម្មជាតោ សតិមា វិនយេ លោកេ
អភិជ្ឈាទោមទស្សំ ។

ម្នាលអាទន្ត ព្រោះហេតុនោះ បានជាសម័យនោះ ឈ្មោះ ថាភិក្ខុកុស្តិ
សាសនានេះ បានពិចារណាឃើញនូវចិត្តកុស្តិចិត្ត មានព្យាយាមជាគ្រឿង
ដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បដិវត្តន៍អភិជ្ឈានិវិ
រោមទស្សកុស្តិលោក ។

[៥៦] ម្នាលអាទន្ត សម័យឯណា ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវ
សេចក្តីមិនទៀង ។ បេ ។ ពិចារណាឃើញនូវធម៌ជាគ្រឿងជ្រាសចាត់
គម្រោក ។ ពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីលេត់ ។ ភិក្ខុសិក្សាថា
អាត្មាអញ នឹងជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ជាគ្រឿងលះបង់នូវកិលេស
ដកដង្ហើមចេញ សិក្សាថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌
ជាគ្រឿងលះបង់នូវកិលេស ដកដង្ហើមចូល ។ ម្នាលអាទន្ត សម័យនោះ
ឈ្មោះថា ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវធម៌កុស្តិធម៌ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត
កំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បដិវត្តន៍អភិជ្ឈានិវិរោម-
ទស្សកុស្តិលោក ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកសំខ្សីងដោយប្រពៃ ព្រោះបានឃើញ
នូវការលះបង់នូវអភិជ្ឈានិវិរោមនោះដោយបញ្ញា ។ ម្នាលអាទន្ត
ព្រោះហេតុនេះបានជាសម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុកុស្តិសាសនានេះ បាន
ពិចារណាឃើញនូវធម៌កុស្តិធម៌ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស
ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បដិវត្តន៍អភិជ្ឈានិវិរោមទស្សកុស្តិលោក ។

[៤៧] ឯវំ ភាវិតោ ទោ អាទទុ អាចាចាទស្ស្រ-
តិសមាទិ ឯវំ តហុសីកតោ មន្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
បរិច្ចារតិ ។

[៤៨] កថំ ភាវិតា ទាទទុ មន្តារោ សតិប្បដ្ឋានា
កថំ តហុសីកតា សត្ត ហោជ្ឈង្គេ បរិច្ចារតិ ។
យស្មី សមយេ អាទទុ ភិក្ខុ តាយេ កាយាទុ
បស្សី វិហារតិ ទបដ្ឋិតស្ស តស្មី សមយេ សតិ
ហោតិ អសម្មដ្ឋា ។ យស្មី សមយេ អាទទុ
ភិក្ខុនោ ទបដ្ឋិតា សតិ ហោតិ អសម្មដ្ឋា សតិ
សម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ អាវត្តា ហោតិ
សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុ ភាវិតិ សតិ
សម្ពោជ្ឈង្គោ តស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវិតាចារិប្បវិ
តត្ថតិ ។ សោ តថា សតោ វិហារោ តំ ធម្មំ
បញ្ចាយ បរិចិទតិ បរិចារតិ បរិមំសមាមជ្ឈតិ ។

[៤៩] យស្មី សមយេ អាទទុ ភិក្ខុ តថា
សតោ វិហារោ តំ ធម្មំ បញ្ចាយ បរិចិទតិ
បរិចារតិ បរិមំសមាមជ្ឈតិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ

[៤៧] ម្នាលអាទទុ អាចាចាទស្ស្រតិសមាទិ ដែលបុគ្គលបាន
ចំរើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ វេមនីក្បាំងសតិប្បដ្ឋាន
៤ ឲ្យពេញបាន ។

[៤៨] ម្នាលអាទទុ ចុះសតិប្បដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលបានចំរើនដូច
ម្តេច បានធ្វើឲ្យរឿយៗ ដូចម្តេច ទើបពាក់ព័ន្ធជ្រុងតាំង ៧ ឲ្យពេញ
បាន ។ ម្នាលអាទទុ សម័យឯណា ភិក្ខុបានពិចារណាយើញរឿយៗ
នូវកាយក្នុងកាយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុមានស្មារតីតាំងនៅខ្ជាប់
មិនក្តាំងក្តង ។ ម្នាលអាទទុ សម័យឯណា ភិក្ខុមានស្មារតីតាំងនៅ
ខ្ជាប់ មិនក្តាំងក្តង សម័យនោះ សតិសម្ពោជ្ឈង្គ (អង្គនៃប្រាជ្ញាជ្រក
គ្រឿងគ្រាស់ដឹងនិស្សារតិ) ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានប្រាថ្នាហើយ សម័យ
នោះឈ្មោះថា ភិក្ខុចំរើននូវសតិសម្ពោជ្ឈង្គ សម័យនោះ ឈ្មោះថា សតិ-
សម្ពោជ្ឈង្គបានផលនូវការពេញ ដោយការចំរើនរបស់ភិក្ខុ ។ កាល
បើភិក្ខុនោះ មានស្មារតីដូច្នោះ ក៏ស្រាវជ្រាវពិចារណានូវធម៌នោះ
ដោយបញ្ញា ។

[៤៩] ម្នាលអាទទុ សម័យឯណា ភិក្ខុមានស្មារតីដូច្នោះបាន
ស្រាវជ្រាវពិចារណានូវធម៌នោះដោយបញ្ញា សម័យនោះ ធម៌-
វិចយសម្ពោជ្ឈង្គ (អង្គនៃប្រាជ្ញាជ្រកគ្រឿងគ្រាស់ដឹងនិសេចក្តីត្រូវធម៌)

ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ ធម្មវិទយ-
 សម្ពោជ្ឈន្តំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ ធម្មវិទយ-
 សម្ពោជ្ឈន្តំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវេនាចារិថ្វរិ
 តច្ឆតិ ។ ឆស្ស តំ ធម្មំ បញ្ញាយ បរិច័ននោ
 បរិបរតោ បរិមំសទាមជ្ឈតោ អារទ្ធំ ហោតិ ភិយំ
 អសស្សំ ។

[៧០] យស្មី សមយេ អាទទ្ធ ភិក្ខុនោ តំ
 ធម្មំ បញ្ញាយ បរិច័ននោ បរិបរតោ បរិមំសទាមជ្ឈ-
 តោ អារទ្ធំ ហោតិ ភិយំ អសស្សំ វិយសម្ពោ-
 ជ្ឈន្តំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ
 វិយសម្ពោជ្ឈន្តំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ
 វិយសម្ពោជ្ឈន្តំ ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវេនា-
 ចារិថ្វរិ តច្ឆតិ ។ អារទ្ធវិយស្ស ឧប្បជ្ឈតិ បីតិ
 ធិរាមិសា ។

[៧១] យស្មី សមយេ អាទទ្ធ ភិក្ខុនោ អារទ្ធ-
 វិយស្ស ឧប្បជ្ឈតិ បីតិ ធិរាមិសា បីតិសម្ពោជ្ឈន្តំ
 ឆស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ អារទ្ធោ ហោតិ

ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានប្រារព្ធហើយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុចំរើន
 នូវធម្មវិទយសម្ពោជ្ឈន្តំ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ធម្មវិទយសម្ពោជ្ឈន្តំ
 បានដល់នូវការពេញដោយការចំរើនរបស់ភិក្ខុ ។ កាលបើភិក្ខុនោះ
 ស្រាវជ្រាវរកពិតបរិណាមនូវធម៌នោះដោយបញ្ញា សេចក្តីព្យាយាមមិន
 ចូរថយ ឈ្មោះថា ភិក្ខុនោះបានប្រារព្ធហើយ ។

[៧០] ម្ចាស់អាទទ្ធ សម័យឯណា ដែលភិក្ខុស្រាវជ្រាវរក
 ពិតបរិណាមនូវធម៌នោះដោយបញ្ញា សេចក្តីព្យាយាមមិនចូរថយ ឈ្មោះ
 ថា ភិក្ខុបានប្រារព្ធហើយ សម័យនោះ វិយសម្ពោជ្ឈន្តំ (អង្គវិទ្ធប្រាថ្នាថា
 គ្រឿងត្រាស់ដឹងនិសេចក្តីព្យាយាម) ឈ្មោះថា ភិក្ខុនោះបានប្រារព្ធហើយ
 សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានចំរើននូវវិយសម្ពោជ្ឈន្តំ សម័យនោះ
 ឈ្មោះថា វិយសម្ពោជ្ឈន្តំ ដល់នូវការពេញដោយការចំរើនរបស់ភិក្ខុ ។
 កាលបើភិក្ខុមានសេចក្តីព្យាយាមប្រារព្ធហើយ បីតិប្រាសចាកកាមិសតិ
 កិលេសកំភិក្ខវឿន ។

[៧១] ម្ចាស់អាទទ្ធ សម័យឯណា ភិក្ខុមានសេចក្តីព្យាយាមប្រារព្ធ
 ហើយ បីតិប្រាសចាកកាមិសតិភិក្ខវឿន សម័យនោះ បីតិសម្ពោជ្ឈន្តំ
 (អង្គវិទ្ធប្រាថ្នាថាគ្រឿងត្រាស់ដឹងបីតិ) ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានប្រារព្ធហើយ

បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវេតិ បីតិ-
សម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវេតាចារិយិ
ភព្វតិ ។ បីតិមនស្ស កាយោបិ បស្សន្តិ ចិត្តម្យ
មនស្សន្តិ ។

[៧២] យស្មី សមយេ អាណន្ត ភិក្ខុនោ បីតិមនស្ស
កាយោបិ បស្សន្តិ ចិត្តម្យ បស្សន្តិ បស្សន្តិសម្ពោ-
ជ្ឈង្គំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវេតា ហោតិ បស្សន្តិ-
សម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុ ភាវេតិ បស្សន្តិសម្ពោ-
ជ្ឈង្គំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវេតាចារិយិ ភព្វតិ ។
បស្សន្តិកាយស្ស សុចិរោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។

[៧៣] យស្មី សមយេ អាណន្ត ភិក្ខុនោ បស្សន្តិ-
កាយស្ស សុចិរោ ចិត្តំ សមាធិយតិ សមាធិ-
សម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ ភាវេតា
ហោតិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុ
ភាវេតិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ
ភាវេតាចារិយិ ភព្វតិ ។ សោ តថា សមាហិតំ
ចិត្តំ សុទ្ធតំ អដ្ឋិបេត្តំតា ហោតិ ។

សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុបំរើខ្ញុំបីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ សម័យនោះ ឈ្មោះថា
បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ផល់ខ្ញុំការពេញដោយការចំរើនរបស់ភិក្ខុ ។ កាលបើ
ភិក្ខុមានចិត្តប្រកបហើយ កាយក៏ម្យ៉ាង ចិត្តក៏ម្យ៉ាង ។

[៧២] ម្ចាស់អាណន្ត សម័យឯណា ភិក្ខុមានចិត្តប្រកបដោយបីតិ
កាយក៏ម្យ៉ាង ចិត្តក៏ម្យ៉ាង សម័យនោះ បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គំ (អង្គវិន័យ
ប្រាថ្នាជាគ្រឿងគ្រាប់ដំរីគឺសេចក្តីម្យ៉ាង) ឈ្មោះថា ភិក្ខុប្រាព្វហើយ
សម័យនោះ ឈ្មោះថា បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គំផល់ខ្ញុំការពេញដោយការចំរើន
របស់ភិក្ខុ ។ កាលបើភិក្ខុមានកាយម្យ៉ាងផល់ខ្ញុំសេចក្តីសុខហើយ ចិត្ត
ក៏ផ្តល់ម្យ៉ាង ។

[៧៣] ម្ចាស់អាណន្ត សម័យឯណា ភិក្ខុមានកាយម្យ៉ាងផល់ខ្ញុំ
សេចក្តីសុខហើយ ចិត្តក៏ផ្តល់ម៉ា សម័យនោះ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ
(អង្គវិន័យប្រាថ្នាជាគ្រឿងគ្រាប់ដំរីគឺការផ្តល់ចិត្តម៉ា) ឈ្មោះថា ភិក្ខុប្រា
ប្រាព្វហើយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុបំរើខ្ញុំសមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ
សម័យនោះ ឈ្មោះថា សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំផល់ខ្ញុំការពេញដោយការ
ចំរើនរបស់ភិក្ខុ ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកសំរៀង ដោយប្រវ័ត្តិចិត្តផល
ផ្តល់ម៉ាដូច្នោះ ។

ទុតិយវគ្គ ទុតិយា

[៧២] យស្មី សមយេ អាទន្ទ ភិក្ខុ តថា
សមាហិតំ ចិត្តំ សាទុកំ អជ្ឈិបេត្តិកា ហោតិ
ទេវត្វាសម្ពោជ្ឈន្តំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ អាវន្តោ
ហោតិ ទេវត្វាសម្ពោជ្ឈន្តំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុ
កាវេតិ ទេវត្វាសម្ពោជ្ឈន្តំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ
ការវេទាចារិយិ ឥច្ឆតិ ។

[៧៣] យស្មី សមយេ អាទន្ទ ភិក្ខុ វេទនាសុ
ចិន្តេ ចម្មសុ ចម្ពាទុបស្សិ វិហោតិ ទេវដ្ឋិតស្ស
តស្មី សមយេ សតិ ហោតិ អសម្មដ្ឋា ។

[៧៤] យស្មី សមយេ អាទន្ទ ភិក្ខុនោ ទេវដ្ឋិតា
សតិ ហោតិ អសម្មដ្ឋា សតិសម្ពោជ្ឈន្តំ តស្មី
សមយេ ភិក្ខុនោ អាវន្តោ ហោតិ សតិសម្ពោជ្ឈន្តំ
តស្មី សមយេ ភិក្ខុ កាវេតិ សតិសម្ពោជ្ឈន្តំ តស្មី
សមយេ ភិក្ខុនោ ការវេទាចារិយិ ឥច្ឆតិ ។ (យថា
បឋមំ សតិប្បដ្ឋានំ ឃីវំ វិគ្គាវត្ថំ) ។ សោ តថា
សមាហិតំ ចិត្តំ សាទុកំ អជ្ឈិបេត្តិកា ហោតិ ។

ទុតិយវគ្គ ទី ២

[៧៥] ម្ចាស់អាទន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុជាអ្នកសំឡឹងដោយប្រពៃ
ទូចិត្តវិជលដម្កល់មាំដូច្នោះ សម័យនោះ ទេវត្វាសម្ពោជ្ឈន្តំ (អត្ថវិន
ប្រាជ្ញាជំនឿនៃក្រុមជំនិកសេចក្តីព្រះនិយកន្តិយ) ឈ្មោះថា ភិក្ខុបាន
ប្រាណហើយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ភិក្ខុចំរើនទូទៅទេវត្វាសម្ពោជ្ឈន្តំ
សម័យនោះ ឈ្មោះថា ទេវត្វាសម្ពោជ្ឈន្តំ ដល់ទូទៅពេញដោយការ
ចំរើនរបស់ភិក្ខុ ។

[៧៦] ម្ចាស់អាទន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុចំរើនពេញដោយទូទៅ
ក្នុងវេទាព័ន្ធភ្យយ ទូចិត្តក្នុងចិត្ត ទូចម្លែក្នុងធម៌វាជីវ្យាយ សម័យ
នោះឈ្មោះថា ភិក្ខុមានស្មារតីដម្កល់មាំមិនបានក្លាំងក្លាច្បើយ ។

[៧៧] ម្ចាស់អាទន្ទ សម័យឯណា ភិក្ខុមានស្មារតីដម្កល់មាំ
មិនក្លាំងក្លា សម័យនោះ សតិសម្ពោជ្ឈន្តំ ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានប្រាណ
ហើយ សម័យនោះឈ្មោះថា ភិក្ខុចំរើនទូទៅសតិសម្ពោជ្ឈន្តំ សម័យ
នោះឈ្មោះថា សតិសម្ពោជ្ឈន្តំ ដល់ទូទៅពេញដោយការចំរើនរបស់
ភិក្ខុ ។ (សតិប្បដ្ឋានមុនយោជីណាបណ្ឌិតប្រើទ្រព្យស្តាយ៉ាងនោះ
ផងចុះ) ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកសំឡឹង ដោយប្រពៃទូចិត្តវិជល
ដម្កល់មាំដូច្នោះ ។

[៩៧] យស្មី សមយេ អាទទ្ធ ភិក្ខុ តថា
 សមាហិតំ ចិត្តំ សាទុកំ អជ្ឈមេត្តនា ហោតិ ទមេ-
 ត្តាសម្ពោជ្ឈន្តំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ អាទទ្ធ
 ហោតិ ទមេត្តាសម្ពោជ្ឈន្តំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុ-
 ភាវតិ ទមេត្តាសម្ពោជ្ឈន្តំ តស្មី សមយេ ភិក្ខុនោ
 ភាវតាចារិយុរិ កច្ចតិ ។

[៩៨] ឯវំ ភាវិតា ទោ អាទទ្ធ ចត្តារោ សនិច្ឆ-
 ដ្ឋានា ឯវំ ទហុលីកតា សត្ត ភោជ្ឈន្តំ បរិបូរន្តិ ។

[៩៩] កថំ ភាវិតា ទាទទ្ធ សត្ត ភោជ្ឈន្តំ កថំ
 ទហុលីកតា វិជ្ជាវិមុត្តិ បរិបូរន្តិ ។ ឥទាទទ្ធ ភិក្ខុ
 សតិសម្ពោជ្ឈន្តំ ភាវតិ វិវេកាធិស្សិតំ វិវាគធិស្សិតំ
 ធិរោធធិស្សិតំ កេស្សក្កបរិណាមិ ។ ធម្មវិជយវិយបិតិ-
 បស្សន្តិសមាធិទមេត្តាសម្ពោជ្ឈន្តំ ភាវតិ វិវេកាធិស្សិតំ
 វិវាគធិស្សិតំ ធិរោធធិស្សិតំ កេស្សក្កបរិណាមិ ។
 ឯវំ ភាវិតា ទោ អាទទ្ធ សត្ត ភោជ្ឈន្តំ ឯវំ ទហុលី-
 កតា វិជ្ជាវិមុត្តិ បរិបូរន្តិ ។

[៩៧] ម្ចាស់អាទទ្ធ សម័យឯណា ភិក្ខុក្នុងម្នាក់សំឡឹងដោយ
 ប្រពៃ ចំពោះចិត្តដែលឥតម្តងម្តងដូច្នោះ សម័យនោះ ទមេត្តា-
 សម្ពោជ្ឈន្តិ ឈ្មោះថា ភិក្ខុបានប្រាសចេញហើយ សម័យនោះ ឈ្មោះថា
 ភិក្ខុចំរើនខ្លួនទមេត្តាសម្ពោជ្ឈន្តិ សម័យនោះ ឈ្មោះថា ទមេត្តាសម្ពោ-
 ជ្ឈន្តិ ដល់ខ្លួនកាពេញដោយការចំរើនរបស់ភិក្ខុ ។

[៩៨] ម្ចាស់អាទទ្ធ សនិច្ឆដ្ឋាន ៤ ដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះ
 បានធ្វើឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ វេមនិញ្ញាណិវិជ្ជាជ្ឈន្តិព័ន្ធ ៧ ប្រការ
 ឲ្យរកញ្ចបាន ។

[៩៩] ម្ចាស់អាទទ្ធ ចុះភោជ្ឈន្តិព័ន្ធ ៧ បុគ្គលចំរើនដល់ម្តេច ធ្វើឲ្យ
 រឿយៗដូចម្តេច ទើបញ្ញាណិវិជ្ជាធិវិមុត្តិឲ្យរកញ្ចបាន ។ ម្ចាស់អាទទ្ធ
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនខ្លួនសតិសម្ពោជ្ឈន្តិ ដែលអាស្រ័យខ្លួនសេចក្តី
 ស្ងប់ អាស្រ័យខ្លួនការប្រាសចាកកម្រក អាស្រ័យខ្លួនសេចក្តីលក់
 បង្កើនទៅដើម្បីលះបង់ខ្លួនកិលេសៗចំរើនខ្លួនឲ្យចាយ វិវេក បំភ័យស្សន្តិ
 សមាធិនីទមេត្តាសម្ពោជ្ឈន្តិ ដែលអាស្រ័យសេចក្តីស្ងប់ អាស្រ័យការ
 ប្រាសចាកកម្រក អាស្រ័យសេចក្តីលក់ បង្កើនទៅដើម្បីលះបង់
 កិលេសៗ ម្ចាស់អាទទ្ធ ភោជ្ឈន្តិព័ន្ធ ៧ ដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះ
 បានធ្វើឲ្យរឿយៗយ៉ាងនេះហើយ វេមនិញ្ញាណិវិជ្ជាធិវិមុត្តិឲ្យរកញ្ចបាន ។

[១០០] អថទោ អាយស្សា អាធនោ យេធន
 កកវំ តេទុបស្ស័យិ ឧបស្ស័យិត្វា កកវន្តំ អគិវា-
 ធមេត្វា ឯកេបន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកេមន្តំ ធិសីន្តំ ទោ
 អាយស្សន្តំ អាធនំ កកវំ ឯកេធកេច អត្តិ ទុ ទោ
 អាធនុ ឯកេធម្មោ ភាវិតោ តហុលីកេតោ ចត្តារោ
 ធម្មេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា តហុលីកេតា
 សត្តុ ធម្មេ បរិបូរេន្តិ សត្តុ ធម្មា ភាវិតា តហុ-
 លីកេតា ទេ ធម្មេ បរិបូរេន្តិ ។ កកវំមូលេតោ
 តោ កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ អត្តាធនុ ឯកេធម្មោ
 ភាវិតោ តហុលីកេតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេតិ
 ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា តហុលីកេតា សត្តុ ធម្មេ
 បរិបូរេន្តិ សត្តុ ធម្មា ភាវិតា តហុលីកេតា ទេ
 ធម្មេ បរិបូរេន្តិ ។

[១០១] កកវេតោ ចាធនុ ឯកេធម្មោ ភាវិតោ
 តហុលីកេតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ ធម្មា
 ភាវិតា តហុលីកេតា សត្តុ ធម្មេ បរិបូរេន្តិ សត្តុ ធម្មា
 ភាវិតា តហុលីកេតា ទេ ធម្មេ បរិបូរេន្តិ ។

[១០២] ត្រាវាវេ ព្រះភានន្តុដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាន លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាចថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាន
 ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះភានន្តុដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសម
 គួរហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភានទ្រង់ត្រាស់ដួលថ្លោះថា ម្ចាស់ មានន្ទុធមិទ
 ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិញ្ចាណិធមិមិទ្យពេញ
 ធមិមិដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិញ្ចាណិធមិមិ
 ទ្យពេញ ធមិមិ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិ
 ញ្ចាណិធមិមិទ្យពេញមានផែរេ ។ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធមិមិទ្យពេញ
 របស់យើងខ្ញុំ មានព្រះដ៏មានព្រះភានជាមូល ។ បេ ។ ម្ចាស់ មានន្ទុ ធមិទ
 ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិញ្ចាណិធមិមិទ្យពេញ
 ធមិមិដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិញ្ចាណិធមិមិទ្យ
 ពេញ ធមិមិដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិញ្ចាណិ
 ធមិមិទ្យពេញមានផែរេ ។

[១០៣] ម្ចាស់ មានន្ទុ ចុះធមិទដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យ
 រឿយៗហើយ វេមនិញ្ចាណិធមិមិទ្យពេញ ធមិមិដែលបុគ្គលបានចំរើន
 បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិញ្ចាណិធមិមិទ្យពេញ ធមិមិដែលបុគ្គលបាន
 ចំរើនបានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិញ្ចាណិធមិមិទ្យពេញបានតែដូចម្ដេច ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវគ្គ

អាណាចារ្យសមាធិ អាណន្ទ ឯកធម្មោ ភារីតោ
តហុលីកតោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ បរិបូរេតិ ចត្តារោ
សតិប្បដ្ឋានោ ភារីតោ តហុលីកតោ សត្ត ពោជ្ឈន្តិ
បរិបូរេន្តិ សត្ត ពោជ្ឈន្តិ ភារីតោ តហុលីកតោ
វិជ្ជាវិមុត្តិ បរិបូរេន្តិ ។

(១០២) ភវិកោ ចារិទ្ធ អាណាចារ្យសមាធិ
សមាធិ ភវិកោ តហុលីកតោ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានេ
បរិបូរេតិ ។ នំចានន្ត ភិក្ខុ អរហន្តកតោ ភ ។ មេ ។
បរិ ភារីតោ ទោ អាណន្ទ សត្ត ពោជ្ឈន្តិ បរិ តហុ-
លីកតោ វិជ្ជាវិមុត្តិ បរិបូរេន្តិ(១) ។

(១០៣) អថទោ សម្ពុហុលា ភិក្ខុ យេន ភក្កវា
តេនុបសង្កម្ភិសុ ទេបសង្កម្ភិទា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្ថ
ឯកមន្តំ ចិសីទិសុ ។ ឯកមន្តំ ធិសិដ្ឋា ទោ តេ
ភិក្ខុ ភក្កវន្តំ ឯកមន្តំ អភិ ទុ ទោ កន្តេ ឯកា-
ធម្មោ ភារីតោ តហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្មេ បរិបូរេតិ
ចត្តារោ ចម្មា ភារីតោ តហុលីកតោ សត្ត ធម្មេ បរិបូរេន្តិ

១. ទោ បរិ យថា បរិមសុត្តន្តោ នវំ វិញ្ញេត្តិ ឥតិ បាឃិ ពោន្តិ ។

ម្ចាស់អាណន្ទ ធម៌១ គិអាតាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បាន
ធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិក្កាវនិសតិប្បដ្ឋានេ ៤ ឲ្យពេញ សតិប្បដ្ឋានេ ៤
ដែលបុគ្គលបានចំរើនបានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិក្កាវនិកោជ្ឈន្តិចាំងវេ
ឲ្យពេញ កោជ្ឈន្តិវេដែលបុគ្គលបានចំរើនបានធ្វើឲ្យរឿយ ។ ហើយ
វេមនិក្កាវនិវិជ្ជាវិមុត្តិឲ្យពេញបាន ។

(១០២) ម្ចាស់អាណន្ទ ចុះអាតាបានស្សតិសមាធិ ដែលបុគ្គលបាន
ចំរើនដូចម្តេច បានធ្វើឲ្យរឿយវាដូចម្តេច ទើបញ្ចាំងសតិប្បដ្ឋានចាំង៤ឲ្យ
ពេញបាន ។ ម្ចាស់អាណន្ទ ភិក្ខុកុណិសាសនានេះ នៅក្នុងវិញ្ញត្តិ ។ មេ ។
ម្ចាស់អាណន្ទ កោជ្ឈន្តិចាំងវេដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យ
រឿយវាយ៉ាងនេះហើយ វេមនិក្កាវនិវិជ្ជាវិមុត្តិឲ្យពេញបាន ។

(១០៣) គ្រានោះ ភិក្ខុច្រើនរូប ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
លុះចូលទៅគាល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ
ក្នុងទីសមន្ត ។ លុះភិក្ខុចាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមន្តហើយ ក៏ក្រាបបង្គំ
ចូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បរិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌១ ដែល
បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិក្កាវនិធម៌៤ឲ្យពេញ ធម៌៤
ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវា ហើយ វេមនិក្កាវនិធម៌៧ឲ្យពេញ

ទុតិយវគ្គ ទុតិយោ

សន្ត ធម្មា ភាវិតា តហុលីកតា ទ្វេ ធម្មេ
បរិម្មវេន្តិ ។ អន្តិ ទោ ភិក្ខុវេ ឯតទម្មោ ភាវិតា
តហុលីកតា ធន្តារោ ធម្មេ បរិម្មវេនិ ធន្តារោ ធម្មា
ភាវិតា តហុលីកតា សន្ត ធម្មេ បរិម្មវេនិ សន្ត
ធម្មា ភាវិតា តហុលីកតា ទ្វេ ធម្មេ បរិម្មវេនិ ។

[១០៤] គតទោ បទ កន្តេ ឯតទម្មោ ភាវិតា
តហុលីកតា ធន្តារោ ធម្មេ បរិម្មវេនិ ធន្តារោ ធម្មា
ភាវិតា តហុលីកតា សន្ត ធម្មេ បរិម្មវេនិ សន្ត
ធម្មា ភាវិតា តហុលីកតា ទ្វេ ធម្មេ បរិម្មវេនិ ។
អាណាណស្សនិសមាទិ ទោ ភិក្ខុវេ ឯតទម្មោ ភាវិ-
តោ តហុលីកតោ ធន្តារោ សនិប្បដ្ឋានេ បរិម្មវេនិ
ធន្តារោ សនិប្បដ្ឋានា ភាវិតា តហុលីកតា សន្ត
តោជ្ឈន្តេ បរិម្មវេនិ សន្ត តោជ្ឈន្តា ភាវិតា តហុ-
លីកតា វិជ្ជាវិមុត្តិ បរិម្មវេនិ ។ យថា ក្នុងមយំ
វេយ្យាករណំ ឯវំ វិន្ទាវេន្តំ ។

ទុតិយវគ្គ ទី ២

ធម៌កវិសេសបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិក្កានិធម៌៦
ឲ្យពេញ មានវិសេស ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពានិក្យាយ ធម៌១ដែលបុគ្គលបានចំរើន
បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិក្កានិធម៌៦ឲ្យពេញ ធម៌៦ ដែលបុគ្គលបាន
ចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិក្កានិធម៌៧ឲ្យពេញ ធម៌កវិសេស
បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិក្កានិធម៌៦ឲ្យពេញ
មានវិសេស ។

[១០៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុះធម៌១ដែលបុគ្គលបានចំរើន
បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិក្កានិធម៌៦ឲ្យពេញ ធម៌៦ ដែលបុគ្គល
បានចំរើនបានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិក្កានិធម៌៧ឲ្យពេញ ធម៌៧
ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិក្កានិធម៌៦ ឲ្យ
ពេញ កើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពានិក្យាយ ធម៌១ គឺភាពបានស្រួតស-
មាត់ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិក្កានិសតិ-
ប្បដ្ឋាន៦ ឲ្យពេញ សតិប្បដ្ឋាន៦ ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យ
រឿយវាហើយ វេមនិក្កានិកោដ្ឋន្ត៧ឲ្យពេញ កោដ្ឋន្ត៧ ដែលបុគ្គល
បានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិក្កានិវិជ្ជាវិមុត្តិឲ្យពេញ ។

(វេយ្យាករណំដែលបានពោលហើយយ៉ាងណា បណ្ឌិតគប្បីឲ្យ
ពិស្តារយ៉ាងនោះផងចុះ) ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

[១០៥] អថទោ សន្តមុណោ ភិក្ខុ យេន គគរិ
 នេនុបសន្តមិសុ ធម្មសន្តមិគ្គា កគវន្តំ អភិវនេន្ទា
 ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធិសុ ។ ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធិ ទោ នេ
 ភិក្ខុ គគរិ ឯកនេន អភិ ទុ ទោ ភិក្ខុវេ
 ឯកនេន្ទា ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្ម
 បរិបូរេតិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សន្ត
 ធម្ម បរិបូរេន្តិ សន្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ
 ធម្ម បរិបូរេន្តិ ។ កគវមុលកា ទោ គន្ត ធម្មា ។
 បេ ។ កគវតោ សុត្តា ភិក្ខុ ទាវសន្តមិ ។ អភិ
 ភិក្ខុវេ ឯកនេន្ទា ភាវិតោ ពហុលីកតោ ចត្តារោ
 ធម្ម បរិបូរេតិ ចត្តារោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា
 សន្ត ធម្ម បរិបូរេន្តិ សន្ត ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា
 ទ្វេ ធម្ម បរិបូរេន្តិ ។

[១០៦] គតមោ ច ភិក្ខុវេ ឯកនេន្ទា ភាវិតោ
 ពហុលីកតោ ចត្តារោ ធម្ម បរិបូរេតិ ចត្តារោ ធម្មា
 ភាវិតា ពហុលីកតា សន្ត ធម្ម បរិបូរេន្តិ សន្ត
 ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា ទ្វេ ធម្ម បរិបូរេន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវគ្គោ

[១០៥] គ្រោះភារភិក្ខុច្រើនបូ ចូលទៅតាមព្រះដ៏មានព្រះភាគ សុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអន្ទុយក្នុង
 ទ័សមត្ថ ។ សុះភិក្ខុទាំងនោះអន្ទុយក្នុងទ័សមត្ថហើយ ទើបព្រះមាន
 ព្រះភាគប្រដីគ្រាស្ទីឆ្លើថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទ័វសបុគ្គលបាន
 ចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ ធម៌សិវស
 បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយវេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ ធម៌សិ
 វសបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ
 មានវេរេ ។ បតិគ្រោះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានស្តាប់ព្រះពុទ្ធដ៏កាព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគហើយ នឹងចងចាំទុក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទ័វស
 បុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ
 ធម៌សិវសបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ
 ធម៌សិវសបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ
 ធម៌សិវសបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ
 មានវេរេ ។

[១០៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទ័វសបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើ
 ហើយ វេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ ធម៌សិវសបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើ
 រឿយវាហើយ វេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ ធម៌សិវសបុគ្គលបានចំរើន
 បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនីញ៉ា ធម៌សិទ្ធិពេញ ធម៌សិវសបុគ្គលបានចំរើន ។

ទុកិយវចនា ទុកិយោ

អាណាចានស្រុតិសមាជិ ភិក្ខុវេ ឯកទន្ទោ ភាវិតោ
ពហុលីកតោ ទន្ទារោ សតិប្បដ្ឋានេ បរិបូជនំ ទន្ទារោ
សតិប្បដ្ឋានោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ សត្ត ពោជ្ឈន្តំ
បរិបូជនំ សត្ត ពោជ្ឈន្តំ ភាវិតោ ពហុលីកតោ វិជ្ជាវិ-
មុត្តិ បរិបូជនំ ។ បេ ។ (យថា ទុកិយំ វេយ្យាករណំ
តថា ភិក្ខុនំ កាតតំ) ។ បេ ។

[១០៧] អាណាចានស្រុតិសមាជិ ភិក្ខុវេ ភាវិតោ
ពហុលីកតោ សន្យោជនាមំ បហាទាយ សំវត្តនំ ។

[១០៨] តនំ ភាវិតោ ច ភិក្ខុវេ អាណាចានស្រុតិ-
សមាជិ តនំ ពហុលីកតោ សន្យោជនាមំ បហា-
ទាយ សំវត្តនំ ។ ឯឯ ភិក្ខុវេ ពិក្ខុ អន្យាតតោ វា
។ បេ ។ បដិទិស្សត្តា ទុបស្សិ ឧស្សសិស្សាមិទិ សិក្ខតិ
បដិទិស្សត្តា ទុបស្សិ បស្សសិស្សាមិទិ សិក្ខតិ ។
ឯវំ ភាវិតោ ទោ ភិក្ខុវេ អាណាចានស្រុតិសមាជិ

ទុកិយវចនា ២

ម្ចាស់ភិក្ខុចំព័ន្ធយោ ធម៌ទទេ អាណាចានស្រុតិសមាជិ ដែលបុគ្គលបានចំរើន
បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិក្កាវនិសិប្បដ្ឋានេ ឲ្យពេញ សិប្បដ្ឋានេ
ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិក្កាវនិកោដ្ឋន្តិ ព
ឲ្យពេញ កោដ្ឋន្តិ ព ដែលបុគ្គលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ
វេមនិក្កាវនិកោដ្ឋន្តិ ឲ្យពេញបាន ។ បេ ។

(វេយ្យាករណំ ទំ យ៉ាងណា បណ្ឌិតប្រើផលភិក្ខុចំព័ន្ធយោ យ៉ាង
ទោះផងចុះ) ។ បេ ។

[១០៧] ម្ចាស់ភិក្ខុចំព័ន្ធយោ អាណាចានស្រុតិសមាជិ ដែលបុគ្គល
បានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយវាហើយ វេមនិក្កាវនិកោដ្ឋន្តិ ព ឲ្យពេញ
សញ្ញាជនៈបាន ។

[១០៨] ម្ចាស់ភិក្ខុចំព័ន្ធយោ ចុះអាណាចានស្រុតិសមាជិ ដែលបុគ្គល
បានចំរើន ម្តងម្កាត់ បានធ្វើឲ្យរឿយវាដូចម្តង ទើបប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់
សញ្ញាជនៈបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចំព័ន្ធយោ ភិក្ខុនិសាសនាទេ ទៅក្នុង
ព្រៃត្រី ។ បេ ។ សិក្សថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវធម៌ជា
គ្រឿងលះបង់នូវកិលេសដកដង្ហើមចេញ សិក្សថា អាត្មាអញនឹងជាអ្នក
ពិចារណាឃើញនូវធម៌ជាគ្រឿងលះបង់នូវកិលេសដកដង្ហើមចូល ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុចំព័ន្ធយោ អាណាចានស្រុតិសមាជិ ដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គ

ឯវំ ពរុណីគរោ នរោណ្ណជនាណំ បហាធាយ

សំវត្តតិ ។ មេ ។

[១៩៧] អាណាចានស្រ្តិសមាធិ ភិក្ខុវេ ភាវិតោ
ពរុណីគរោ អនុសយសមុច្ឆរាយ សំវត្តតិ ។
(វិទ្ធារេត្ថំ) ។ ឯវំ ភាវិតោ ខេរិ ភិក្ខុវេ អាណាចា-
នស្រ្តិសមាធិ ឯវំ ពរុណីគរោ អនុសយសមុច្ឆរ-
កាយ សំវត្តតិ ។

[១៩៨] អាណាចានស្រ្តិសមាធិ ភិក្ខុវេ ភាវិតោ
ពរុណីគរោ អន្ទាធម្មញ្ញាយ សំវត្តតិ ។ (វិទ្ធារោ) ។
ឯវំ ភាវិតោ ខេរិ ភិក្ខុវេ អាណាចានស្រ្តិសមាធិ ឯវំ
ពរុណីគរោ អន្ទាធម្មញ្ញាយ សំវត្តតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ មហាវគ្គ

បានធ្វើឲ្យរឿយៗយ៉ាងនេះហើយ វេមនិប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះបង់ខ្ញុំ
សរោណ្ណជនៈបាន ។ មេ ។

[១៩៩] ម្ចាស់ភិក្ខុពំនីឡាយ អាណាចានស្រ្តិសមាធិ ដែលបុគ្គល
បានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដកចោលខ្ញុំ
អនុសយក្តិលសបាន ។ (បក្កិកធម្មវិទ្ធិកិស្តារជនិពុះ) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ពំនីឡាយ អាណាចានស្រ្តិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះ បាន
ធ្វើឲ្យរឿយៗយ៉ាងនេះហើយ វេមនិប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដកចោលខ្ញុំ
អនុសយក្តិលសបាន ។

[២០០] ម្ចាស់ភិក្ខុពំនីឡាយ អាណាចានស្រ្តិសមាធិ ដែលបុគ្គល
បានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយៗហើយ វេមនិប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនិះខ្ញុំ
ផ្លូវត្រាយគំនិតវិទ្ធាន ។ (សេចក្តីពិស្តារ) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពំនីឡាយ
អាណាចានស្រ្តិសមាធិ ដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើ
ឲ្យរឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ វេមនិប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកំណត់ជំនិះខ្ញុំផ្លូវត្រាយ
គំនិតវិទ្ធាន ។

[១១១] អាណាចក្រស្រុកសម្រាប់ គំរូរាជ ភាវិតា
 តណ្ហាលីកតោ អាសវង់ ខយាយ សវត្តតិ ។
 (វិទ្យាបេ) ។ ឃុំ ភាវិតា ទោ គំរូរាជ អាណាច
 ក្រស្រុកសម្រាប់ ឃុំ តណ្ហាលីកតោ អាសវង់ ខយាយ
 សវត្តតិ ។

ទុតិយ វគ្គ ។

វិស្សន្ទ

វិស្សន្ទ វិស្សន្ទ វិស្សន្ទ វិស្សន្ទ វិស្សន្ទ
 វិស្សន្ទ វិស្សន្ទ វិស្សន្ទ វិស្សន្ទ វិស្សន្ទ
 វិស្សន្ទ វិស្សន្ទ វិស្សន្ទ វិស្សន្ទ វិស្សន្ទ

អាណាចក្រស្រុក គំរូរាជ ។

[១១១] មូលភិក្ខុភិក្ខុយ អាណាចក្រស្រុកសម្រាប់ ដែលបុគ្គល
 បានចំរើន បានធ្វើឲ្យរឿយ ហើយ មែនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទៅ
 នៃអាសវៈភិក្ខុយបាន ។ (សេចក្តីពិស្តារ) ។ មូលភិក្ខុភិក្ខុយ
 អាណាចក្រស្រុកសម្រាប់ ដែលបុគ្គលបានចំរើនយ៉ាងនេះ បានធ្វើឲ្យ
 រឿយយ៉ាងនេះហើយ មែនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈ
 ភិក្ខុយបាន ។

ចប់ វគ្គ ទី ២ ។

ទុតិយវគ្គ ទី ២ តោះ គឺ:

និយាយអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគ កាលគង់នៅក្នុងដងវិប្រា
 វត្តន្តល ១ អំពីព្រះលោមសក្តិយៈដ៏មានអាយុ ១
 អំពីព្រះអាទន្ទដ៏មានអាយុ ៣១ ពិរលើក អំពីភិក្ខុ
 ប្រើឧបមាពិរលើក អំពីចំរើនអាណាចក្រស្រុកសម្រាប់
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលះសាញាជនៈ ១ ដើម្បីជកចោល
 ម្ហូអនុសយក្តិលេស ១ ដើម្បីកំណត់ដីឲ្យផ្លូវឆ្ងាយ
 គីសន្តិកា ១ ដើម្បីអស់ទៅនៃអាសវៈ ១ ។

ចប់ អាណាចក្រស្រុក ។

សោតាបត្តិសំយត្ត

វិទ្យុទ្ធាវគ្គោ បរិមោ

[១១២] សាវត្ថិយំ ។ តត្រ ចោ ភគវា បិទទេវា ច
តិញ្ញាបិ ភិក្ខុវេ រាជា ចត្តវត្តិ ចត្តន្តំ ធិតាធំ
សស្មិយាធិបត្តំ រដ្ឋំ កាវត្វា កាយស្ស រោនា ឃំ
មរណា សុគតិ សត្តំ លោកំ ឧបបន្តិ ទេវាធំ តា-
វត្តិសាធំ សហព្យតំ ។ សោ តត្ត ទទ្ធករោ អច្ឆរ-
សន្និបរិកោ ធិត្វេហិ បញ្ចហិ កាមតុលោហិ សម-
ប្បតោ សមន្តិកុតោ បរិចាមតិ ។ សោ ចត្វហិ ទ-
ម្មេហិ អសមន្តាតតោ ។ អថេចា សោ អបរិមុត្តោ
ច ជិវយា អបរិមុត្តោ ច តិច្ឆាធយោធិយា អបរិមុត្តោ
ច មិត្តិវិសយា អបរិមុត្តោ ច អចាយន្តក្កតិវិធិតាតា ។

[១១៣] តិញ្ញាបិ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ បិណ្ឌិ-
យាលោបេទ យាមេតិ ទទ្ធការិមិ(១) ជាមតិ ។

១ ម អទ្ធការិ ច ។

សោតាបត្តិសំយត្ត

វេទ្យុទ្ធាវគ្គ ទី ១

[១១២] វេទ្យុបក្រុនិសាវត្តិ ។ កុនិវិទោធលក្រដ៏មានព្រះភាគច្រើន
ប្រាស្រ្តន្ទះថា ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងខ្លាម ពិនិមេថស្តេចចក្រពត្តិ សោយ
រាជសម្បត្តិ មានសភាពជាសម្បូរ ជាធំជាងទ្វីបបំណង ៤ លុះបែកបាយ
រាជកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ វេទិកៈទៅក៏កុនិសុគតិស្ងប់ទៅលោក ជា
មួយទីនឹងពួកទៅភាគនិស្តានភាវត្តិវិទ្យុ ។ វេទ្យុគ្រោះ មានពួកស្រីអប្ប-
ចោមរាមកុនិទទ្ធករោ កុនិស្តានភាវត្តិវិទ្យុ ព្រះវិទ្ធកស្តបំ
ស្តាប់មូលមិត្តដោយភាមកុណាបំណង ៥ ជាវិទ្យុ ។ បើវេទ្យុគ្រោះមិនបាន
ប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង ។ វេទ្យុគ្រោះក៏គង់មិនទ្រូស្រឡះចាកនរក
មិនទ្រូស្រឡះចាកកំណើតនិរន្តរ មិនទ្រូស្រឡះចាកប្រេតវិស័យ មិន
ទ្រូស្រឡះចាកអនុរាមយបានឡើយ ។

[១១៣] ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងខ្លាម អរិយសាវក វេទិកៈពាក់អត្ត-
ភាព ទ្រូប្រព្រឹត្តទៅដោយភោជនជាតំណុតដែលបានមក ដោយ
កម្លាំងកំលាំង ប្រើប្រាស់ទូរសំពាត់ខ្លួនដោយកំលាំងមេហើយ ។

វេទ្យករណ៍ ឃ្លែង

សោ ចតុស្តិ ធម្មតិ សមញ្ញកតោ ។ អថទោ
 សោ បរិមុត្តោ ច យិយា បរិមុត្តោ ច តិព្រាច-
 យោមិយា បរិមុត្តោ ច ចិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ ច អ-
 ចាយមុត្តតិវិទិបាតា ។ កតបេហំ ចតុស្តិ ។ ឥធន
 កិក្ខុម អវិយសាវិកា តុទ្ធិ អវេទ្ធិស្វាទេន សមញ្ញា-
 កតោ ហោតិ ឥតិមិ សោ កតវំ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 វិជ្ជាចរណសម្បជ្ជោ សុតតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិ-
 សនធម្មសាវថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុទ្ធា កតវំតិ។
 ធម្ម អវេទ្ធិស្វាទេន សមញ្ញកតោ ហោតិ ស្វាក្កា-
 តោ កតវតា ធម្មោ សទ្ធិដ្ឋិតោ អកាណិកោ ឯហំប-
 ស្សិកោ ឧបទយិកោ បទ្ធកំ វេទិតោ វិញ្ញហិតិ ។
 សធម្ម អវេទ្ធិស្វាទេន សមញ្ញកតោ ហោតិ

វេទ្យករណ៍ ២

តែងអរិយសាវកនោះប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង ។ ទើបអរិយសាវកនោះ
 រួចស្រឡះចាកខក រួចស្រឡះចាកកំណើតនៃនាម រួចស្រឡះចាកប្រក
 រឹស័យ រួចស្រឡះចាកអសុភាយបាន ។ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង
 កើតដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ ចាំឱ្យយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ប្រ-
 កបដោយសេចក្តីជ្រះថ្ល់មិនកម្រើកក្នុងព្រះត្រៃធម៌ថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គ
 នោះ ជាអហេតុសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ មាន
 ដំណើរល្អយាងទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវក្រលោក ទ្រង់
 ប្រសើរដោយសីលខ្ពង់ខ្ពស់លាភបុគ្គលណាមួយស្មើនាម ទ្រង់ជាអ្នកទូន្មាន
 នូវបុរសដូចជាតាយសារថី ទ្រង់ជំគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សរាងឱ្យយ ទ្រង់
 គ្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ទ្រង់គ្រប់ចោលនូវក្រែកព លែងវិលត្រឡប់
 មកគិតរឿង ។ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្ល់មិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា
 ព្រះបរិយក្ខំធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយដោយច្រៀត
 ព្រះនពលោកក្នុងធម៌ ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួន
 ឯង ជាធម៌ឱ្យនូវផលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌គួរនឹងហៅបុគ្គលព័ទ្ធជ្យ
 ចូលមកមើលបាន ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គល ធម្មបុគ្គីខ្ពង់ខ្ពស់
 មកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែលអ្នកប្រាថ្នាចាំឱ្យយ ធម្មវិជីវច្បាស់ក្នុង
 ចិត្តនៃខ្លួន ។ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្ល់មិនកម្រើកក្នុងព្រះសច្ចៈថា

សុប្បដិបន្នោ ភកវតោ សាវកសង្ឃោ ធម្មប្បដិបន្នោ
 ភកវតោ សាវកសង្ឃោ ញាយប្បដិបន្នោ ភកវតោ
 សាវកសង្ឃោ សាមិច្ឆប្បដិបន្នោ ភកវតោ សាវក-
 សង្ឃោ ។ យទិទំ ចន្ទារិ បុរិសយុតានិ អដ្ឋ បុរិស-
 បុគ្គលា ឯស ភកវតោ សាវកសង្ឃោ អាហុទេយ្យោ
 ពាហុទេយ្យោ ទត្តិណោយ្យោ អភ្នាលិកាណិយោ
 អទុក្កំ បុត្តាភ្នេត្តំ លោកស្សាតិ ។ អរិយ-
 តទ្ធលោហិ សីលេហិ សមដ្ឋានតោ ហោតិ អទស្មោហិ
 អន្និទ្ធលោហិ អសតលោហិ អតន្តាសេហិ កុដិស្សេហិ
 វិញ្ញាប្បសត្តេហិ អបរាមដ្ឋេហិ សមាទិសវត្តដិទេហិ ។
 ឥមេហិ ចត្វេហិ ធម្មេហិ សមដ្ឋានតោ ហោតិ ។

[១១៤] យោ ច ភិក្ខុវេ ចតុន្នំ ទីតានំ បដិលា-
 ភោ យោ ច ចតុន្នំ ធម្មានំ បដិលាភោ ចតុន្នំ
 ទីតានំ បដិលាភោ ចតុន្នំ ធម្មានំ បដិលាកស្ស
 កាលំ ពាក្យតិ សោឡសិទ្ធិំ ។

ព្រះសង្ឃជាសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិដោយច្រក ព្រះ
 សង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិដោយក្រុង ព្រះសង្ឃ
 សាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិដើម្បីគ្រាស់ដីនិទ្ធិព្រះទិព្វាន
 ព្រះសង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិដ៏សមគួរដល់សាមិច្ឆកម្ម ។
 ព្រះសង្ឃបុណ្ណ បើកប់ជានូវចុសេមាន ៤ គូ បើកប់រៀនជាបុរស
 បុគ្គលមាន ៨ គូ ខ្លះជាសង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ លោកគួរទទួល
 នូវចក្ខុប្បវ័ន្ត ដែលប្រឡាក់ចូលមករូបថា គួរទទួលនូវភាគនុកទាន គួរ
 ទទួលនូវទានដែលបុគ្គលជឿនូវកម្មនឹងផលវិនិច្ឆ័យចូលថា គួរដល់
 អក្ខាលិកម្មវិសេសគួរលោកគប្បធ្វើ ជាបុត្តាភ្នេត្តនៃសត្វលោកព្រះទត្ត
 ជំរៅក្រលែងជាន់គ្នា ។ ប្រកបដោយសីលជាទីក្រេកអរនៃព្រះ
 អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ មិនធុរ មិនព្រះ មិនពពាល ជាសីលជាតា
 ដែលអ្នកប្រាជ្ញគប្បីសរសើរ មិនបានបំរើរាល់ (ដោយកណ្តានីតិទិដ្ឋិ)
 ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាធិ ។ អរិយសាវកជាអ្នកប្រកបដោយធម៌
 ពាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[១១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការដែលបាននូវទ្វីបពាំង ៤ ហើយ
 នឹងការដែលបាននូវពម៌ពាំង ៤ ការបាននូវទ្វីបពាំង ៤ មិនដល់នូវចំណិត
 ដែលចែកដាច់វិលាត ១៦ ដំរីនៃការបាននូវពម៌ពាំង ៤ ឡើយ ។

វប្បក្ការត្ថោ វេយមេ

[១១៥] ចត្វុហិ កិក្កុវេ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតោ
 អរិយសារិកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិច្ឆាតធម្មោ
 និយតោ សម្ពោទិបរាយនោ ។ គុតមេហិ ចត្វុហិ ។
 ៧៦ កិក្កុវេ អរិយសារិកោ តុក្កុ អវេច្ចុប្បសារធន
 សមញ្ញាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ គុកា អរិយ
 សញ្ញាសម្ពុត្តោ វិជ្ជាចារណសម្បន្នោ សុតតោ លោកវិទូ
 អនុត្តរោ បុរិសធម្មសារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុក្កោ
 គុកាតិ ។ ធម្មេ ។ វេ ។ សង្ខេ ។ វេ ។ អរិយគុត្តេ-
 ហិ សីលេហិ សមញ្ញាគតោ ហោតិ អទណ្ឌេហិ ។ វេ ។
 សតាទិសវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ទោ កិក្កុវេ ចត្វុហិ
 ធម្មេហិ សមញ្ញាគតោ អរិយសារិកោ សោតាបន្នោ
 ហោតិ អវិនិច្ឆាតធម្មោ និយតោ សម្ពោទិបរាយនោ ។

វប្បក្ការត្ថោ ទី ១

[១១៥] ម្ចាស់ភិក្ខុចំរើន្យាយ អរិយសារិកអ្នកដល់ខ្លួនសោតៈ
 ប្រកបដោយធម៌៤ យ៉ាង មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជា
 បុគ្គលទៀត មានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។ ប្រកបដោយធម៌
 ៤ យ៉ាងតែដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចំរើន្យាយ អរិយសារិក ក្នុងសាសនានេះ
 ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះក្នុងថ្នាក់ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 អង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិច្ចពរណៈ ទ្រង់
 មានចំណើល្អយោងទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវគ្រូលោក
 ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ កេបុគ្គលណាមួយស្មើគ្នា ទ្រង់ជាអ្នក
 ទូន្មាននូវបុរសដូចជាតាយសារថី ទ្រង់ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សចំរើន្យាយ
 ទ្រង់គ្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច៤ ទ្រង់ខ្វាក់ចោលនូវក្រគរ លែងវិលគ្រ-
 ឡប់មកតើតទៀត ។ (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក) ក្នុងព្រះ
 ធម៌ ១ ។ វេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ១ ។ វេ ។ ប្រកបដោយសីលាទិគុណ
 ព្រះអរិយៈមិនដាច់ ។ វេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាធិ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចំរើន្យាយ អរិយសារិកអ្នកបានដល់ខ្លួនសោតៈ ប្រកបដោយធម៌ចំរើន្យាយ
 យ៉ាងនេះឯង មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត
 មានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

ឥន្ទ្រវរ្ម័ន កក្កា ឆីមី វិទ្ធាន សុត្តនោ មហាបរិ ឯក-
និបិដក សុត្តន្ត

[១១៦] យេសំ សុត្តា ច សីលក្ក
មសារោ ធម្មនិស្សន្ទំ
តេ វេ កាលេន បច្ចេន្ទំ
ព្រាហ្មណិយានំ សុខន្ទំ ។

[១១៧] ឯតំ សមយំ កក្កា វជនេហ វិហានិ
វេទ្យុវេន កលន្តកនិកមេ ។ តេន ចោ មន សមយេន
មីយាវុ ឧទាសតោ វជនានិទោ ហោតិ ទុក្ខនិទោ
តាឡុតិលាលោ ។ អថចោ មីយាវុ ឧទាសតោ
មិនំ ជោទិយំ^(១) កហមតំ អមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ
កហមតំ យេន កក្កា តេទុមសុត្តិម ឧបសុត្តិមិត្តា
មម វេនេន កក្កានោ ចានេ សិរសា វុទ្ធ

១ ឧ. ម. ហោតិ ។

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នូវព្រះសូត្រនេះ លុះព្រះសុត្តទ្រង់
ត្រាស់នូវព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ព្រះសាស្ត្រក៏ទ្រង់ត្រាស់នូវព្រះនាថាខេះ
ក្តៅទៀតថា

[១១៦] ពួកជនណា មានសត្វ^(១) ១ មានសីល^(២) ១
មានសេចក្តីជ្រះថ្លា^(៣) ១ មានការឃើញនូវធម៌^(៤) ១ ជន
ទាំងនោះឯង វេទន៍ដល់នូវសេចក្តីសុខ^(៥) ជាគ្រឿងប្រដុំចុះ
ក្នុងព្រហ្មចារិយៈ តាមកាលដ៏គួរ ។

[១១៧] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវិទ្យុវេន
ជាភលន្តកនិកមហាន ដ៏គ្រូត្រង់ជ្រះថ្លា ។ សម័យនោះឯង ។ បុរសក
ឈ្មោះទ័យាវុ មានអាពាហ៍ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខឈឺចុង ។ វេលានោះទ័យាវុ
។ បុរសកហៅគហបតីឈ្មោះដោតិយៈជាបិតាមកថា បពិត្រគហបតី ចូរ
អ្នកទៅកាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះទូលរទៅដល់ហើយ ចូរអ្នកក្រាប
ថ្វាយបង្គំព្រះបាទនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដោយសិរសាតាមពាក្យវិនិច្ឆ័យ

- ១ - សំដៅសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធ ។
- ២ - សំដៅយកសីលវត្តសីល ឆឺសីលជាទីត្រេកអរនៃព្រះអរិយៈ ។
- ៣ - សំដៅយកសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសង្ឃ ។
- ៤ - សំដៅយកសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងព្រះធម៌ ។
- ៥ - សុខប្រកបដោយមន្តទាំង៣៧ឯង ធីរ ធីរសាតាមន្ត លក្ខណៈមន្ត ធាតុនិមន្ត (អន្តិកថា) ។

ដំណុំ កន្លែង ទូទាសគោរ អាណាជីតោ(១) ធុន្ទុំតោ
 តាធុន្ទុំតោ ហោ កកវតោ ចានេ សិរសា វន្ទុំតិ ។
 វិវត្ត វិទេវិ សាធុ តិវ កន្លែង កកវ យេន ដំណុំ
 ស្ប ទូទាសគោរ ដំណុំ តេនុបស្ប មនុ
 មនុស្ស ទូទាសយាតិ ។ វិវ តាតាតិ ចោ យោតិ-
 យោ កហាបតិ ដំណុំស្ប ទូទាសគោរ បដិស្បត្តា
 យេន កកវ តេនុបស្ប មនុ មនុស្ស កកវ
 មនុស្ស មនុស្ស មនុស្ស ។

[១០៨] ឯកមន្ត មិនិវត្តា ចោ យោតិយោ កហា-
 បតិ កកវ មនុស្ស ដំណុំ កន្លែង ទូទាសគោរ
 អាណាជីតោ ធុន្ទុំតោ តាធុន្ទុំតោ ហោ កកវតោ
 ចានេ សិរសា វន្ទុំតិ ។ វិវត្ត វិទេវិ សាធុ តិវ កន្លែង
 កកវ យេន ដំណុំស្ប ទូទាសគោរ ដំណុំ តេ
 នុបស្ប មនុ មនុស្ស ទូទាសយាតិ ។ មនុស្ស
 កកវ ទុល្លារិកាវេន ។

១១. ប. ធុន្ទុំតោ ហោតិ បវ មនុ ។

បតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន ទំយាវុទ្ធាសក មានអាណាជីតោវស្សតិក្កុលី
 ធុន្ទុំ ទំយាវុទ្ធាសកនោះ ថ្វាយបង្គំព្រះបាទព្រះជីមានព្រះភាគដោយ
 សិរសា ។ អ្នកចូរគ្រាបបង្គំទូលយោងនេះផងថា បតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 សូមទ្រង់ព្រះមត្តាប្រោស សូមព្រះជីមានព្រះភាគធ្វើឲ្យវស្សតិក្កុលីព្រះ
 យាងចូលទៅកាន់លំនៅនៃទំយាវុទ្ធាសក ។ ដោយគុណបតិ ទូល
 ស្តាប់ពាក្យទំយាវុទ្ធាសកថា អើកូន ហើយក៏ចូលទៅកាន់ព្រះជីមាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏គ្រាបថ្វាយបង្គំព្រះជីមានព្រះភាគ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

[១១៨] លុះដោយគុណបតិ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏
 គ្រាបបង្គំទូលព្រះជីមានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន ទំយាវុ
 ទ្ធាសក មានអាណាជីតោវស្សតិក្កុលីធុន្ទុំ ទំយាវុទ្ធាសកនោះ
 ថ្វាយបង្គំព្រះបាទព្រះជីមានព្រះភាគដោយសិរសា ។ ទ្ធាសកនោះ
 ពោលយោងនេះផងថា បតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមទ្រង់ព្រះមត្តាប្រោស
 សូមព្រះជីមានព្រះភាគធ្វើឲ្យវស្សតិក្កុលីព្រះ យាងចូលទៅកាន់លំនៅ
 នៃទំយាវុទ្ធាសក ។ ព្រះជីមានព្រះភាគទ្រង់ទូលដោយគុណបតិ ។

[១១៧] អដវចា កគវ(១) វិហារសុត្តា បច្ចុទ្ទិវិចារ-
 នាយ យេន ធីយាវុស្ស ទោសកស្ស ធីយាវុស្ស តេ-
 ទុបស្ស្តិមិ ទមស្ស្តិមិទ្ធា បញ្ញាញ អាសវេ ធីសីនិ ។
 ធីស្ស្តិ ទោ កគវ ធីយាវុ ទោសកស្ស វតទភោច
 កាត្វិ តេ ធីយាវុ ទមនិយំ កាត្វិ យាមនិយំ កាត្វិ
 ទុក្ខា វេននា បដិក្កមន្តិ ទោ អភិក្កមន្តិ បដិក្ក-
 មោសានំ បញ្ញាយនិ ទោ អភិក្កមន្តិ ។ ឧ មេ
 កាត្វិ ទមនិយំ ឧ យាមនិយំ កាត្វិ មេ ទុក្ខា
 វេននា អភិក្កមន្តិ ទោ បដិក្កមន្តិ អភិក្កមោសានំ
 បញ្ញាយនិ ទោ បដិក្កមន្តិ ។

[១២០] តស្សាតិហ តេ ធីយាវុ វិវ សិក្ខិត្តន្តំ
 តុទ្ធវ អវេទុប្បសារេន សមន្តតតោ កវិស្សមិ វតិមិ
 សោ កគវ អវេ វស្សាស្ស្តិទ្វា វិជ្ជាវេណសម្ប-
 ទ្វា សុតតោ លោកវិទុ អទុក្កោ បុរិសធម្មសារធិ

១ ម. ធីត្តិវេ អន្តរវេណំ ធីតិបំ បរោ ទិស្សតិ ។

[១១៧] ត្រាតោ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ស្រង់ប្រដាប់បាត្រនឹង
 ចិវេ យាទិច្ចលទៅកាន់លំនៅនៃទីយាវុទុបសក លុះចូលទៅដល់ហើយ
 កំភងលើភាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ភងហើយ ក៏ក្រាស់ស្លទីយាវុទុបសកដូច្នោះថា ម្ចាស់ទីយាវុ អ្នក
 ល្មមអត់ប្រាំបួនដៃ ឬ ល្មមប្រព្រឹត្តទៅស្រួលដៃ ឬ ទុក្ខវេទនា ចូរថយ
 ទៅមិនចំរើនឡើង ការថយទៅ (នៃទុក្ខវេទនា) វែមធំប្រាកដ ការ
 ចំរើនឡើងមិនប្រាកដទេ ។ បត់គ្រព្រះអង្គដំរើន ឡុំព្រះអង្គមិនល្មមអត់
 ប្រាំបួនដៃ មិនល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលទេ ទុក្ខវេទនាបរសឡុំព្រះ
 អង្គចូរនំណាស់ វែមធំចំរើនឡើង មិនចូរថយទេ ការចំរើនឡើង វែមធំ
 ប្រាកដ ការថយមិនប្រាកដទេ ។

[១២០] ម្ចាស់ទីយាវុ ព្រះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នក
 កប្បិសិក្សាយ៉ាងនេះថា ពន្លាអញនឹងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិន
 លម្អិតក្នុងត្រពេទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ជាអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ទ្រង់មានដំរើនវាយោងទៅកាន់ព្រះ
 និព្វាន ទ្រង់ប្រាប់ច្បាស់ឡុំព្រះលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ
 កេហ្មលណាមួយស្មើគ្នា ទ្រង់ជាអ្នកទូន្មានឡុំបុរសដូចជាងាយសារថី

វប្បទាវេន្ត បឋម

សន្តា ទេវមនុស្សានំ តុន្តោ ភគវតី ។ ធម្ម ។
 សង្ខេ ។ អរិយតន្ត្រីហិ សីលេហិ សមញ្ញុកតោ
 ភវិស្សនិ អទណ្ណេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្ត-
 ជិតេហិតំ ។ វិវត្តិ តេ ជីយាវុ សិក្ខិតត្ថន្តិ ។

(១៤១) យាជិមាជំ កន្ត្រៃ-ភគវតា ចន្តាវ សោតា-
 បត្តិយន្ត្រីហិ ទេសិតាជំ សំវិជ្ជន្ត តេ ធម្មា មយេ
 អហត្ត តេសុ ធម្មេសុ សន្តិស្សនិ ។ អហត្តិ កន្ត្រៃ
 តុន្តោ អវុត្តុស្សានេន សមញ្ញុកតោ វិនិមំ សោ ភគវ
 ។ បេ ។ សន្តា ទេវមនុស្សានំ តុន្តោ ភគវតី ។
 ធម្ម ។ សង្ខេ ។ អរិយតន្ត្រីហិ សីលេហិ សមញ្ញុ-
 កតោ អទណ្ណេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តជិតេហិតំ ។

វប្បទាវេន្ត ទី ១

ទ្រង់ជាគ្រូទៅគាត់នឹងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងទូរអរិយសច្ច៤
 ទ្រង់ខ្ចាត់ចោលទូរក្រេកក លែងលែងត្រឡប់មកកើតទៀត ។ (ប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកប
 ដោយសីលជាទីក្រេកអរទ្រោះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅព្រមដើម្បីសមាធិ ។ ខ្ញាលទីយាវុ អ្នកគរុសិក្សាយ៉ាងនេះ ។

(១៤១) បតិទ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អង្គនៃសោកាបត្តិ ៤ ឯណា
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ធម៌ទាំងនោះសឹងមានព្រម
 ក្នុងខ្លួនទូរព្រះអង្គ ទូរព្រះអង្គនឹងប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងនោះ ។ បតិទ្រព្រះ
 អង្គដ៏ចំរើន ព្រោះថា ទូរព្រះអង្គប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុង
 ព្រះក្នុងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ទ្រង់ជាគ្រូទៅគាត់នឹង
 មនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងទូរអរិយសច្ច៤ ទ្រង់ខ្ចាត់ចោលទូរក្រេ
 កក លែងលែងត្រឡប់មកកើតទៀត ។ (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 កម្រើក) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយសីលជាទីក្រេកអរ
 ទ្រោះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាធិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហានិទ្ទេ

តស្មាភិហា ភ្នំ ធីយានុ សមេសុ ធម្មសុ សោតា-
បន្តិយ ផ្កសុ បតិដ្ឋាយ ធន វិជ្ជាភាគិយេ ធម្មេ ទត្តវ
ការយ្យាសិ ។

(១២២) ឥធន ភ្នំ ធីយានុ សត្វសម្ពុបសុ អធិប្បា-
នុបស្សី វិហារាបិ អធិវេទុ ទុត្តសញ្ញិ ទុក្ខេ អធន្ត-
សញ្ញិ បហានុសញ្ញិ វិរាគសញ្ញិ ចិរោធនសញ្ញិ ។
វេត្តា ភេ ធីយានុ សំគុតទុត្តិ ។

(១២៣) យេមេ ភន្តេ ភតវតា ធន វិជ្ជាភាគិយា
ធម្មា ទេសិកា សំវិជ្ជន្តេ ភេ ធម្មា មយេ អហត្យ
ភេសុ ធម្មសុ សន្តិសន្តិមិ ។ អហត្តិ ភន្តេ សត្វសម្ពុ-
បសុ អធិប្បានុបស្សី វិហារាបិ អធិវេទុ ទុត្តសញ្ញិ ទុក្ខេ
អធន្តសញ្ញិ បហានុសញ្ញិ វិរាគសញ្ញិ ចិរោធនសញ្ញិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហានិទ្ទេ

ខ្នាលទីយាវ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកត្រូវដកលំនៅក្នុងអង្គ
នៃសោតាបន្តិ ២ នេះ ហើយចំរើនខ្លួនធម៌ដាច់ណាកនៃវិជ្ជា ៦ យ៉ាង
នេះទៀត ។

(១២៤) ខ្នាលទីយាវ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកច្នៃចារណាខ្លួន
សេចក្តីមិនទៀងក្នុងសត្វរោងក្នុង ចូរសំគាល់ថាជាទុក្ខ ក្នុងរបស់ដែល
មិនទៀង សំគាល់ថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន ក្នុងរបស់ដែលជាទុក្ខ សំគាល់
ចូរធម៌ជាគ្រឿងលះបង់ សំគាល់ខ្លួនធម៌ជាគ្រឿងប្រាសចាកគម្រោក
សំគាល់ខ្លួនធម៌ជាគ្រឿងរលត់ ។ ខ្នាលទីយាវ អ្នកគប្បីសិក្សាយ៉ាង
នេះចុះ ។

(១២៥) បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ធម៌ដាច់ណាកនៃវិជ្ជា ៦ ឯណា
ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ធម៌ចំរើននោះឯង ស័ក្តិមានព្រម
ក្នុងខ្លួនខ្ញុំប្រាអង្គ ខ្ញុំប្រាអង្គនឹងប្រាកដក្នុងធម៌ចំរើននោះ ។ បតិគ្រព្រះអង្គដ៏
ចំរើន ព្រោះខ្ញុំប្រាអង្គ កែងតំលាឈាយញាតិសេចក្តីមិនទៀងក្នុងសត្វរ
រោងក្នុង សំគាល់ថាជាទុក្ខក្នុងរបស់ដែលមិនទៀង សំគាល់ថាមិនមែនជា
របស់ខ្លួនក្នុងរបស់ដែលជាទុក្ខ សំគាល់ខ្លួនធម៌ជាគ្រឿងលះបង់ សំគាល់ខ្លួន
ធម៌ដែលជាគ្រឿងប្រាសចាកគម្រោក សំគាល់ខ្លួនធម៌ជាគ្រឿងរលត់ ។

វប្បទូរវេទ ឃេត

អតិថ រម កន្លែ ឃីវ ហោតិ ហា ហេតយំ ជោតិយោ
កហាបតិ មមត្តរយេន វិយាតំ អាបដ្ឋតិវិ(១) ។ ហ
ត្ថំ តាត ធីយាវុ ឃីវំ មនសាភាសិ វស្សុ ត្ថំ តាត
ធីយាវុ យទេវ វេ កតតំ អាហា តទេវ(២) សាទុតំ
មនសិសរោហិតិ ។

(១២២) អថទោ កតតំ ធីយាវុ ទទាសតំ វសិថា
ករំទេន កវិទិត្តា ទទ្ធាយាសតា បក្កាមិ ។ អថទោ
ធីយាវុ ទទាសតោ អថិវ្យក្កន្តទ្ធស្ស កតតំតា កាល-
មតាសិ ។

(១២៣) អថទោ សម្មត្តុលា កិត្តុ យេន កតតំ
តេនុបសន្តិមីសុ ទមសន្តិមិត្តា កតតំ អតិកំទេត្តា
ឃីតាមន្តំ ធីសិធីសុ ។ ឃីតាមន្តំ ធីសិទ្ធា ទោ តេ
កិត្តុ កតតំ ឃីតទេវតំ យោ សោ កន្លែ ធីយាវុ
តាម ទទាសតោ កតតំតា សន្តិក្កេន ករំទេន
កវិទិតោ សោ កាលឃេតោ តស្ស តោ តតិ តោ
អភិសម្មរាយោតិ ។ បណ្ឌិតោ កិត្តុវ ធីយាវុ
ទទាសតោ អហោសិ សច្ចុវធី(៣) ធម្មស្សាទុធម្ម

១. អថតិវិ ។ ២. ម. តទេវ ត្ថំ ។ ៣. បណ្ឌិតិ ។

វប្បទូរវេទ ១

បតិគ្រព្រះអង្គដំបើន មួយទៀត ទ្រព្រះអង្គមានសេចក្តីច្រើនយ៉ាងនេះ
ថា ដោយគុណបតិនេះ លុះអំណើវតតំទ្រព្រះអង្គទៅ សូមកុំឱ្យ
ជួបប្រទះនឹងសេចក្តីទុក្ខឡើយ ។ ម្ចាស់ទីយាវុ អ្នកកុំធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តយ៉ាង
នេះឡើយ វៃទីយាវុ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបុណ្យកាលទូរដ៏ឯណាដល់
អ្នក ។ ចូរធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តទូរធម៌នោះដោយប្រពៃចុះ ។

(១២៤) លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានទូន្មានវិយាវុទុបាសក
ដោយទុក្ខនេះចេញហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅ ។
ទីយាវុទុបាសក កាលវេលាព្រះដ៏មានព្រះភាគ ចៀសចេញទៅមិនយូរ
ប៉ុន្មាន ក៏ធ្វើមរណកាលទៅ ។

(១២៥) ត្រាទោះ កិត្តុប្រើទូរលុះទៅកាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
លុះទូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយ
អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះកិត្តុទាំងនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រព្រះអង្គដំបើន
ទីយាវុទុបាសកវេលាព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បានទូន្មានដោយទុក្ខ
សន្តិម តាតំធ្វើមរណកាលទៅហើយ តើគតិរបស់គាត់ដូចម្តេច
បរណេកវេលាគាត់ក្រែបបាទតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់កិត្តុទាំងឡាយ ទីយាវុ
ទុបាសក ជាបណ្ឌិត កាលពាក្យពិតទៅរកធម៌តាមសមគួរដល់ធម៌

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

ន ឬ ធម្មានិកាយណំ វិហារសេសវិ ។ ធិយេវុ ភិក្ខុវេ
ចនាសវនោ មច្ឆាន្តំ ធម្មានិយោជំ សុត្តោជីវានំ
មរិត្យយោ ឌុបនាទិកោ (១) ឧត្ត មរិចិវាយិ អាចារ្យិ-
ធម្មោ ឧស្មា លោកាទិ ។

[១២៥] ឯតំ សមយំ អយស្មា ច សារីបុត្តា
អាយស្មា ត អាធម្មោ សារីត្ថិយំ វិហារន្តំ វេទវេ
អនាថិស្មិត្តស្ស កាមមេ ។ អថទោ អាយស្មា
អាធម្មោ សាយស្មាសមយំ ថដិសល្លាថា វុដ្ឋិវតា
យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេឌុបសត្តិមិ ឧបសត្តិមិទ្ធា ឯ-
តមន្តំ ជិសំជំ ។ ឯតមន្តំ ជិសំទ្ធា ទោ អាយស្មា
អាធម្មោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតតោធិ តតំជំ ទុ-
ទោ អាវុសោ សារីបុត្ត ធម្មានំ សមន្តាគមនហេតុ
ឯវមយំ មថា កតវតា ព្យាគតា សោតាមន្តា អវិ-
ជិតាគធម្មា និយេតា សុត្តោជិវាយនាទិ ។

១៧ មហានិកោ មហា ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ មហាវគ្គោ

មិនបៀតបៀនខ្ញុំអធិករណ៍នៃធម៌ឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពានិក្ខយ ធិយាវ
ទបាសក បានជាឧបបាតិកាកំណើត ហើយបរិនិព្វានក្នុងវិទ្យោ
មានសភាពមិនគ្រឿងបំបែកអំពីលោកនោះវិញទេ ព្រោះអស់ទៅនៃ
សញ្ញាផនៈជាចំណែកខាងក្រោមពានិ ៥ ។

[១២៦] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តជំមានកាយុ នឹងព្រះកោន្ត
ជំមានកាយុ គង់នៅក្នុងវត្តវេតនន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀប
ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ ព្រះកោន្តជំមានកាយុ ចេញចាកផលសមាបក្ខិ
ក្នុងវេលាសាយស្អាសម័យ ហើយចូលទៅក្រព្រះសារីបុត្តជំមានកាយុ
លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អន្ទិយក្នុងចិត្តសម្បូរ ។ លុះព្រះកោន្តជំមាន
កាយុអន្ទិយក្នុងចិត្តសម្បូរហើយ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះសារីបុត្តជំមានកាយុ
ដូច្នោះថា ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត ពល្លកសត្វនេះ ដែលព្រះដំមានព្រះ
ភាគព្យាករថា បានដល់សោតៈ មានសភាពមិនបានពាក់ព័ន្ធក្នុងអបាយ
ជាបុគ្គលទៀង មានគិរិយាគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខយ៉ាងនេះ ព្រោះ
ហេតុប្រកបដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង⁺ ។

វេទ្យភារត្ត ឃេរ

[១២៧] ធម្មតោ ចោ អាវុសោ ធម្មានំ សមញ្ញ-
 កមណេហតុ ឋវមយំ មជា កកវតា ត្យកតតា សោតា-
 មញ្ញា អវិទិតានធម្មា ជិយតា សន្តោជិយកយទា ។
 តតទមសំ មតុច្ឆំ ។ ឥតាវុសោ អវិយសារកោ តុទ្ធ
 អមថុធស្វសានេន សមញ្ញាតតោ ហោតិ ឥតិមិ សោ
 កកវំ ។ មេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សធានំ តុន្តោ កកវតិ ។
 ធម្មេ ។ មេ ។ សម្មេ ។ មេ ។ អវិយតទ្កេមិ សិលេមិ
 សមញ្ញាតតោ ហោតិ អទណ្ហេមិ ។ មេ ។ សមាជិ-
 សិវត្ថុយិកេមិ ។ ឥមេសំ ចោ អាវុសោ ធម្មតោ ធម្មានំ
 សមញ្ញកមណេហតុ ឋវមយំ មជា កកវតា ត្យកតតា
 សោតាមញ្ញា អវិទិតានធម្មា ជិយតា សន្តោជិយកយទា ។

[១២៨] អថចោ អាយស្តា សាវិមុត្តោ យេន
 កកវំ តេនុបសម្ព័ន្ធិ ធមសម្ព័ន្ធិត្វា កកវត្ថំ អភិវិនេត្វា

វេទ្យភារត្ត ទី ១

[១២៧] ម្នាលអាវុសោ ពត្ថកសត្វនេះ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ព្យាសា បានដល់សោភៈមានសភាពមិនបានទាក់ចុះក្នុងអបាយជាបុគ្គល
 ទៀង មានកិរិយាគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាងមុខយ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុ
 ប្រកបដោយធម៌ ២ យ៉ាង ។ ធម៌ ២ យ៉ាងនឹងដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ
 អវិយសារក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុង
 ព្រះក្នុងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ ។ មេ ។ ច្រើងត្រូវខំទៅតា
 មិនមនុស្សចាំខ្សោយ ច្រើនគ្រាស់ដឹងឱ្យអវិយសត្វ ២ ច្រើនខ្លាំងចោលឱ្យ
 ក្រែកត លែងវិលត្រឡប់មកកើតទៀត ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ មេ ។ ក្នុងព្រះ
 សង្ឃ ។ មេ ។ ប្រកបដោយសីលជាចិត្រេកអររបស់ព្រះអរិយៈ ជាសីល
 មិនដាច់ ។ មេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលអាវុសោ
 ពត្ថកសត្វនេះ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគព្យាសា បានដល់សោភៈ
 មានសភាពមិនបានទាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយា
 គ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាងមុខយ៉ាងនេះ ព្រោះហេតុប្រកបដោយធម៌
 ២ យ៉ាងនេះឯង ។

[១២៨] គ្រានោះ ព្រះសាវ័បុគ្គដ៏មានភាយុ ចូលទៅកាលព្រះដ៏
 មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ

ឯទ្បាច្ឆន្តិ ឯសិវិវិ ។ ឯទ្បាច្ឆន្តិ ឯសិវិវិ ទោ អាយស្មន្តិ
សារីបុត្តំ កតា ឯតទេវេច សោតាបត្តិយន្តិ សោតា-
បត្តិយន្តិ ឃ័នំ សារីបុត្ត វុទ្ធតិ កតាមំ ទុ ទោ
សារីបុត្ត សោតាបត្តិយន្តិ ។

[១២៧] សប្បុរិសសំសេវេ ហិ កន្តេ សោតាបត្តិ-
យន្តិ សទ្ធម្មស្សវំ សោតាបត្តិយន្តិ យោធិសោមទសិ-
កាកោ សោតាបត្តិយន្តិ ទម្មានុទម្មប្បដិបត្តិ សោតា-
បត្តិយន្តិ ។

[១២៨] សាទុ សាទុ សារីបុត្ត សប្បុរិសសំសេវេ
ហិ សារីបុត្ត សោតាបត្តិយន្តិ សទ្ធម្មស្សវំ សោតា-
បត្តិយន្តិ យោធិសោមទសិកាកោ សោតាបត្តិយន្តិ
ទម្មានុទម្មប្បដិបត្តិ សោតាបត្តិយន្តិ ។

[១២៩] សោតោ សោតោតិ(១) ឃ័នំ សារីបុត្ត
វុទ្ធតិ កតាមោ ទុ ទោ សារីបុត្ត សោតោតិ ។
អយមេវ ហិ កន្តេ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ
សោតោ ។ សេយ្យដិទំ ។ សម្មាធិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ

១. សោតោ សោតោតិ ។

ហើយអន្តិយក្នុងទិសមគ្គ ។ លុះព្រះសារីបុត្តទំនានកាយុ អន្តិយក្នុងទិ
សបត្តហើយ ព្រះទំនានព្រះភាគក៏ច្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់សារីបុត្ត
នៅគង្គិកោលថា អង្គិនៃសោតាបត្តិ ។ ដូច្នោះ ម្ចាស់សារីបុត្ត ចុះអង្គិនៃ
សោតាបត្តិ កើដូចម្តេច ។

[១២៧] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការសេពគប់ដោយសប្បុរស ជា
អង្គិនៃសោតាបត្តិ ១ ការស្តាប់ព្រះសទ្ធម្ម ជាអង្គិនៃសោតាបត្តិ ១ ការធ្វើ
ទុកក្នុងចិត្តដោយទុបាយប្រាថ្នា ជាអង្គិនៃសោតាបត្តិ ១ ការប្រតិបត្តិធម៌
តាមសមគ្គដល់ធម៌ ជាអង្គិនៃសោតាបត្តិ ១ ។

[១២៨] ម្ចាស់សារីបុត្ត ប្រពៃលោកលាស់ ម្ចាស់សារីបុត្ត មែនហើយ
ការសេពគប់ដោយសប្បុរស ជាអង្គិនៃសោតាបត្តិ ១ ការស្តាប់ព្រះសទ្ធម្ម
ជាអង្គិនៃសោតាបត្តិ ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុបាយប្រាថ្នា ជាអង្គិនៃ
សោតាបត្តិ ១ ការប្រតិបត្តិធម៌តាមសមគ្គដល់ធម៌ ជាអង្គិនៃសោតាបត្តិ ១ ។

[១២៩] ម្ចាស់សារីបុត្ត នៅគង្គិកោលថា សោតា ។ ដូច្នោះ
ម្ចាស់សារីបុត្ត ចុះសោតា កើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីដ៏
ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ជាសោតា ។ អ្វីដ៏ប្រសើរប្រកប
ដោយអង្គ ៨ កើដូចម្តេចចុះ ។ អិសេចក្តីយើងត្រូវ ១ ការត្រូវប្រក្រតី ១

វប្បទានវិញ្ញាណ

សម្មាសម្ពុទ្ធ សម្មាសម្ពុទ្ធានុ សម្មាសម្ពុទ្ធានុ សម្មាសម្ពុទ្ធានុ
សម្មាសម្ពុទ្ធានុ សម្មាសម្ពុទ្ធានុ ។

[១៣២] សាទុ សាទុ សាវ័ប្បុត្ត អរិយោ ហិ
សាវ័ប្បុត្ត អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មន្តោ សោតោ ។
សេយ្យដំណំ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធានុ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធានុ ។

[១៣៣] សោតាមន្តោ សោតាមន្តោតិ ហិណំ
សាវ័ប្បុត្ត វុទ្ធាតិ តត្ថោ នុ ទោ សាវ័ប្បុត្ត សោតា-
មន្តោតិ ។ យោ ហិ កន្តោ ឥមិទា អរិយោ អដ្ឋង្គិ-
កោ មន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធានុ អយំ វុទ្ធាតិ សោតាមន្តោ
ស្វាយំ^(១) អាយស្មា ឯវិទាមោ ឯវិទាតោតិ ។

[១៣៤] សាទុ សាទុ សាវ័ប្បុត្ត ឥមិទា អរិយោ
អដ្ឋង្គិកោ មន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធានុ អយំ វុទ្ធាតិ សោ-
តាមន្តោ ស្វាយំ អាយស្មា ឯវិទាមោ ឯវិទាតោតិ ។

[១៣៥] សាវ័ក្ខិទិទានំ ។ តេន ទោ បទ
សមយោ សម្មហុណា ភិក្ខុ កត្តោ ចិវិក្ខុ
តោតិ ទិទិទិវិទោ កត្តា តេនាសម្មយោ ចារិកំ
បក្កមិស្សតិ ។

១៖ យោ ។

វប្បទានវិញ្ញាណ

ការិយាយក្រូច ការិយាក្រូច ការិយាវិញ្ញាណក្រូច ការិយាយ
ក្រូច ការិយាក្រូច ការិយាវិញ្ញាណក្រូច ។

[១៣៦] ម្ចាស់សាវ័ប្បុត្ត ប្រិទ្ធានុកណាសំ ម្ចាស់សាវ័ប្បុត្ត មន
ហើយ ផ្លូវប្រាសាវ័ប្បុត្តបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ជាសោតៈ ។ ផ្លូវ
ប្រាសាវ័ប្បុត្តបដោយអង្គ ៨ តើដូចម្តេច ។ តិសេចក្តីយើងក្រូច ១
។ បេ ។ ការិយាវិញ្ញាណក្រូច ។

[១៣៧] ម្ចាស់សាវ័ប្បុត្ត តិសេចក្តីយើងក្រូច ១
ដូច្នោះ ម្ចាស់សាវ័ប្បុត្ត ចុះបុគ្គលដល់ម្ចាស់សោតៈតើដូចម្តេច ។ បរិក្រ
ព្រះអង្គដំបើង បុគ្គលណាប្រកបដោយផ្លូវប្រាសាវ័ប្បុត្ត ប្រកបដោយ
អង្គ៨នេះ ហៅថា បុគ្គលដល់ម្ចាស់សោតៈ លោកដំបើងអាយុនោះ មាន
ឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ ។

[១៣៨] ម្ចាស់សាវ័ប្បុត្ត ប្រិទ្ធានុកណាសំ ម្ចាស់សាវ័ប្បុត្ត ប្រកបដោយ
ផ្លូវប្រាសាវ័ប្បុត្ត ប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង នេះហៅថា បុគ្គលដល់ម្ចាស់សោតៈ
លោកដំបើងអាយុនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ ។

[១៣៩] សាវ័ក្ខិទិទានំ ។ សម័យនោះឯងភិក្ខុច្រើនប្រើប្រាស់វិញ្ញាណ
វិញ្ញាណក្រូចមានព្រះភាគ កាលព្រះដំបើងព្រះភាគ មានវិវិសម្រេច
ហើយលុះកន្លង ៣ ខែទៅ នឹងស្តេចចៀសចេញទៅកាន់បារិក ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារ្នោ

(១៧៦) ភេទ ខោ បទ សមយោន ឥសិទ្ធក្ក-
 បុរាណា ថេរគយោ សភត្ថុតោ មនីសង្កិ គេតេនិ-
 វេរី គេតេនិយេន ។ អសេន្តុសុំ ខោ ឥសិទ្ធក្កបុរាណា
 ថេរគយោ សម្ពុហុណ គិរី តិក្ខុ គេតេនា ទិវតេន្ត្រ-
 តេនេន្ត្រំ វិជ្ជិតទិវរោ គតវា គេមាសច្ចយេន ធារិតំ
 មន្ត្រិមិស្រ្តិតិ ។ អដខោ ឥសិទ្ធក្កបុរាណា ថេរ-
 គយោ បន្តេ បុរិសំ វេយសុំ យថា ភ្នំ អន្តោ បុរិស
 មសេន្តុយ្យាសិ ភតវន្តំ អាតច្ឆន្តំ អាហន្តំ សម្មាសម្ពុម្ពំ
 អថ អម្ពាតំ អាហេវេយ្យាសិទិ ។ ភ្នំវា តំវា វិខោ
 ខោ សោ បុរិសោ អន្តុស ភតវន្តំ ទូរោ ។
 អាតច្ឆន្តំ វិស្វាន យេន ឥសិទ្ធក្កបុរាណា ថេរគយោ
 គេតុបសន្តិមិ ទបសន្តិមិត្វា ឥសិទ្ធក្កបុរាណា ថេរ-
 គយោ វតទភេទ អយំ សោ អន្តេ គតវា អាតច្ឆតិ
 អរោ សម្មាសម្ពុម្ពោ យស្សនាទិ កាលំ មត្តាជានិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារ្នោ

[១៧៦] សម័យនោះឯង មាននាយជាងឈើ (ព័រនាត់)
 ឈ្មោះឥសិទ្ធក្ក (១) នឹងបុរាណៈ (២) នៅអាស្រ័យក្នុងស្រុកស្វយ ឥសិទ្ធក្ក
 នឹងបុរាណៈ បានព្រះដំណឹងថា ពួកគុក្កុច្រើនប្រើចិវរោម្ម ថ្វាយព្រះដំណែន
 ព្រះភាគ កាលព្រះដំណែនព្រះភាគ មានចិវរោម្មចេញហើយ លុះកន្លង ៣
 ខែទៅ គឺទំនិស្តចេញសេចក្តីទៅកាន់បារិក ។ គ្រាពោះនាយជាងឈើ
 ឈ្មោះឥសិទ្ធក្កនឹងបុរាណៈ បានឲ្យបុរសឈរចាំជុំ (ហើយភ្នំ) ថាវៃ
 បុរសទីចំរើន (បើ) អ្នកឃើញព្រះដំណែនព្រះភាគ ជាអរហន្តុសម្មាសម្ពុម្ពុ
 ស្តេចមកក្នុងវិលាណា គប្បីប្រាប់ដល់យើងក្នុងវិលានោះ ។ បុរស
 នោះនៅចាំអស់ ២ ថ្ងៃ ៣ ថ្ងៃ ហើយ ក៏បានឃើញព្រះដំណែនព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ស្តេចមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏ត្រឡប់ចូលទៅ
 គេនាយជាងឈើឈ្មោះឥសិទ្ធក្កនឹងបុរាណៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏
 ដក្រហមទៅនាយជាងឈើឈ្មោះឥសិទ្ធក្កនឹងបុរាណៈដូច្នោះថា បពិត្រអ្នកដ៏
 ចំរើន ព្រះដំណែនព្រះភាគជាអរហន្តុសម្មាសម្ពុម្ពុនោះ ទ្រង់ស្តេចមកដល់
 ហើយ អ្នកចាំទ្រាយសំគាល់ខ្លះកាលក្តី ក្នុងកាលដំរូវនេះចុះ ។

១ - បានសម្រេចសភាពមិ ។ ២ បានសម្រេចសេកៈ (អន្តិកា) ។

វប្បករណ៍ បេតិកភណ្ឌ

(១១៧) អដិទោ ឥសិទ្ធកុម្មារណា ធម្មតយោ
 យេន កកវំ ភេទុបសន្តមិសុ ឧបសន្តមិត្វា កកវំ
 អភិវំទេត្វា កកវំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុត្តរិសុ ។
 អដិទោ កកវំ មគ្គា ទុក្ខម្ម យេន អញ្ញាតំ
 កុក្ខម្មសំ ភេទុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា បញ្ញត្តេ អា-
 សនេ ចិសិទិ ។ ឥសិទ្ធកុម្មារណា ធម្មតយោ ក-
 កវំ អភិវំទេត្វា ឯកមន្តំ ចិសិទិសុ ។ ឯកមន្តំ
 ចិសិទ្ធិ ទោ ភេ ឥសិទ្ធកុម្មារណា ធម្មតយោ ក-
 កវំ ឯកទេវំ

(១១៨) យនា មយំ កន្ត កកវំ សុណាម
 សាវត្តិយា កោសលេសុ ចារិតំ បក្កញ្ញតិ
 ហោតិ ទោ តស្មី សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ
 ទោមនស្សំ ធូរេ ទោ កកវំ ភវិស្សតិ ។
 យនា មន មយំ កន្ត កកវំ សុណាម
 សាវត្តិយា កោសលេសុ ចារិតំ បក្កញ្ញតិ

វប្បករណ៍ ១

(១១៧) ត្រាវោ តាយជានិរឈីឈ្មោះវសិទ្ធកុម្មារណា
 ចូលទៅកាន់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយ
 បង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ តាមដំបូងព្រះដ៏មានព្រះភាគអំពីក្រោយ ។។
 សំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគស្រង់ស្តេចចៀសចេញអំពីផ្លូវ ចូលទៅក
 ម្ល៉ោះឈឺ ១ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ទ្រង់គង់លើតាសនៈដែលគ្រាល
 ថ្វាយ។ តាយជានិរឈីឈ្មោះវសិទ្ធកុម្មារណា ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគហើយក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះតាយជានិរឈីឈ្មោះវសិទ្ធកុ
 ម្មារណាគង់នោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំចូលព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគដូច្នោះថា

(១១៨) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងទុំព្រះអង្គពូជំណើងថា ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ទិស្តេចចេញចាកក្រុងសាវត្ថី ទៅកាន់ចារិតក្នុងដែនកោ-
 សល ក្នុងវេលាណា សេចក្តីតូចចិត្តទិស្តេចក្តីចាមនស្ស ក៏កើតឡើង
 ដល់យើងទុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 របស់យើងចំណង់ច្បាយ ទិស្តេចក្នុងទីឆ្ងាយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 មួយទៀត យើងទុំព្រះអង្គពូជំណើងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគស្តេចចេញចាក
 ក្រុងសាវត្ថី ទៅកាន់ចារិតក្នុងដែនកោសលហើយ ក្នុងវេលាណា

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយឈ្មោះ មហាវគ្គោ

ហោតិ ឆោ តស្មី សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ
ឆោមនស្សំ ទ្ធករ ឆោ កកវតិ ។

[១៣៧] យទា មន មយំ កន្ថេ កកវត្ថំ សុណាម
ហោសលេហិ មស្សិ ចារិតំ(១) មគ្គមិស្សតិកំ ហោតិ
ឆោ តស្មី សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ ឆោមនស្សំ
ទ្ធករ ឆោ កកវតិ កវិស្សតិកំ ។ យទា មន មយំ
កន្ថេ កកវត្ថំ សុណាម ហោសលេហិ មស្សិ
ចារិតំ មគ្គមិស្សតិ ហោតិ ឆោ តស្មី សមយេ
អនត្តមនតា ហោតិ ឆោមនស្សំ ទ្ធករ ឆោ កកវតិ ។

[១៣៨] យទា មន មយំ កន្ថេ កកវត្ថំ
សុណាម មលេហិ វដ្ឋិ ចារិតំ មគ្គមិស្សតិកំ
ហោតិ ឆោ តស្មី សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ
ឆោមនស្សំ ទ្ធករ ឆោ កកវតិ កវិស្សតិកំ ។

១-មលេ ចារិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវគ្គោ

សេចក្តីគូចចិត្តនិរិសេចក្តីចោមនស្ស កំភើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុង
វេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ
នៅក្នុងទីឆ្ងាយហើយ ។

[១៣៧] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀតយើងខ្ញុំព្រះអង្គព្យ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ និរិសេចចេញចាកវេលាសល ទៅ
កាន់ចារិតក្នុងវេលាណា សេចក្តីគូចចិត្តនិរិសេចក្តីចោមនស្ស
កំភើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគរបស់យើងខ្ញុំនៅក្នុងទីឆ្ងាយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត
យើងខ្ញុំព្រះអង្គព្យព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ស្តេចចេញចាកវេលា
សលហើយ ទៅកាន់ចារិតក្នុងវេលាណា សេចក្តីគូចចិត្ត
និរិសេចក្តីចោមនស្សកំភើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយ
គិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ នៅក្នុងទីឆ្ងាយហើយ ។

[១៣៨] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀតយើងខ្ញុំព្រះអង្គព្យ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគនិរិសេចចេញចាកវេលាសល ទៅកាន់
ចារិតក្នុងវេលាណា សេចក្តីគូចចិត្តនិរិសេចក្តីចោម-
នស្ស កំភើតឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ របស់យើងទាំងឡាយ និរិសេចក្នុងទីឆ្ងាយហើយ ។

វេទ្យាវគ្គ ៧មា

យនា បទ មយំ កន្តេ កតវន្តំ សុណាម មល្លេហិ
វដ្ឋិ ចារិតំ បត្តន្តោតិ ហោតិ លោ តស្មី សមយេ
អនត្តមនតា ហោតិ ទោមនស្សំ ទ្វេ លោ
កតវតិ ។

[១៤១] យនា បទ មយំ កន្តេ កតវន្តំ សុណាម
វដ្ឋិហិ តាសី ចារិតំ បត្តន្តស្សតិ ហោតិ លោ
តស្មី សមយេ អនត្តមនតា ហោតិ ទោមនស្សំ
ទ្វេ លោ កតវ កវិស្សតិ ។ យនា បទ មយំ
កន្តេ កតវន្តំ សុណាម វដ្ឋិហិ តាសី ចារិតំ
បត្តន្តោតិ ហោតិ លោ តស្មី សមយេ អនត្តមនតា
ហោតិ ទោមនស្សំ ទ្វេ លោ កតវតិ ។

វេទ្យាវគ្គ ១

បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គពូជំណើងថា ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចចេញចាកផែនដីលុះទៅកាន់ចារឹកក្នុងផែនដីហើយ
ក្នុងវេលាណា សេចក្តីគូចចិត្តនឹងសេចក្តីទោមនស្ស កំភើបឡើងដល់
យើងខ្ញុំព្រះអង្គក្នុងវេលាទោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ របស់
យើងខ្ញុំទ្រង់ឡាយនៅក្នុងទីឆ្ងាយហើយ ។

[១៤១] បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គ
ដំណើងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ នឹងស្តេចចេញចាកផែនដី ទៅកាន់
ចារឹកក្នុងផែនដី ក្នុងវេលាណា សេចក្តីគូចចិត្តនឹងសេចក្តីទោមនស្ស
កំភើបឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុងវេលាទោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ របស់យើងខ្ញុំទ្រង់ឡាយនៅក្នុងទីឆ្ងាយ ។ បតិក្រព្រះអង្គ
ដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងខ្ញុំព្រះអង្គពូជំណើងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ស្តេចចេញចាកផែនដី ទៅកាន់ចារឹកក្នុងផែនដីហើយ ក្នុងវេលាណា
សេចក្តីគូចចិត្តនឹងសេចក្តីទោមនស្ស កំភើបឡើងដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ
ក្នុងវេលាទោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគរបស់យើងខ្ញុំទ្រង់ឡាយនៅ
ក្នុងទីឆ្ងាយហើយ ។

[១៤៤] យនា បទ មយំ កន្ថេ កតវន្តំ សុ-
 សុណាម កាសិហំ មគទេ ចារិកំ បញ្ញមិស្សតិភិ
 ហោតិ ខេ តស្មី សមយេ អនត្តមទតា ហោតិ
 ខេមទស្សំ ទ្វេ ខេ កតវា ភវិស្សតិភិ ។ យនា
 បទ មយំ កន្ថេ កតវន្តំ សុសុណាម កាសិហំ មគទេ
 ចារិកំ បញ្ញញ្ញាតិ ហោតិ អទប្បកា ខេ តស្មី
 សមយេ អនត្តមទតា ហោតិ អទប្បតិ ខេមទស្សំ
 ទ្វេ ខេ កតវាភិ ។

[១៤៥] យនា បទ មយំ កន្ថេ កតវន្តំ
 សុសុណាម មគទេវា កាសិ ចារិកំ បញ្ញមិស្សតិភិ
 ហោតិ ខេ តស្មី សមយេ អនត្តមទតា ហោតិ
 សោមទស្សំ អាសន្នេ ខេ កតវា ភវិស្សតិភិ ។

[១៤៤] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងទ្រង់ព្រះអង្គព្រ
 ដំណឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទិវិស្តេចចេញចាកដែនកាសិ ទៅកាន់
 ចារិកក្នុងដែនមគទេ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីតូចចិត្តទិវិស្តេចក្តីទោម
 មស្ស កំភើតឡើងដល់យើងទ្រង់ព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ ទិវិស្តេចក្នុងទីឆ្ងាយ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងទ្រង់ព្រះអង្គព្រដំណឹងថា ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគស្តេចចេញចាកដែនកាសិ ទៅកាន់ចារិកក្នុងដែនមគទេហើយ
 ក្នុងវេលាណា សេចក្តីតូចចិត្តច្រើនទិវិស្តេចក្តីទោមមស្សច្រើន កំភើតឡើង
 ដល់យើងទ្រង់ព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគរបស់
 យើងទាំងឡាយ នៅក្នុងទីឆ្ងាយហើយ ។

[១៤៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងទ្រង់ព្រះអង្គព្រ
 ដំណឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទិវិស្តេចចេញចាកដែនមគទេ ទៅកាន់
 ចារិកក្នុងដែនកាសិ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីភ្ញើរយំទិវិស្តេចក្តីសា-
 មមស្ស កំភើតឡើងដល់យើងទ្រង់ព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ របស់យើងទាំងឡាយ ទិវិស្តេចក្នុងទីជិត ។

វប្បទូរោគា បរមោ

យនា បទ មយំ កន្ថេ កតវន្តំ សុណាម មគដេហិ
កាសី ពារិកំ បក្កន្តោតិ ហោតិ ទោ តស្មី
សមយេ អត្តមនតា ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្នេ
ទោ កតវតំ ។

(១២២) យនា បទ មយំ កន្ថេ កតវន្តំ សុណាម
កាសីហិ វជ្ជិ ពារិកំ បក្កមិស្សតិ ហោតិ ទោ
តស្មី សមយេ អត្តមនតា ហោតិ សោមនស្សំ
អាសន្នេ ទោ កតវា ភវិស្សតិ ។ យនា បទ មយំ
កន្ថេ កតវន្តំ សុណាម កាសីហិ វជ្ជិ ពារិកំ បក្ក
ន្តោតិ ហោតិ ទោ តស្មី សមយេ អត្តមនតា
ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្នេ ទោ កតវតំ ។

វប្បទូរោគ ទី ១

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងទ្រង់ព្រះអង្គព្រះដ៏លាភីថា ព្រះដ៏
មានព្រះភាគ ស្តេចបាទចេញចាកផែនដីនេះ ទៅកាន់បារិកក្នុងផែន
កាសីហើយ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីតែឈឺនឹងសេចក្តីសោមនស្ស ក៏កើត
ឡើងដល់យើងទ្រង់ព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
របស់យើងទាំងឡាយ នៅក្នុងទីជីវិតហើយ ។

(១២២) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងទ្រង់ព្រះអង្គ
ដ៏លាភីថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខឹងស្តេចចេញចាកផែនដីនេះ ទៅ
កាន់បារិកក្នុងផែនដី ក្នុងវេលាណា សេចក្តីតែឈឺនឹងសេចក្តីសោ-
មនស្ស ក៏កើតឡើងដល់យើងទ្រង់ព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ របស់យើងទាំងឡាយ នឹងនៅក្នុងទីជីវិត ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងទ្រង់ព្រះអង្គព្រះដ៏លាភីថា ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគស្តេចបាទចេញចាកផែនដីនេះ ទៅកាន់បារិកក្នុងផែនដីហើយ
ក្នុងវេលាណា សេចក្តីតែឈឺនឹងសេចក្តីសោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់
យើងទ្រង់ព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគរបស់
យើងទាំងឡាយនៅក្នុងទីជីវិតហើយ ។

[១៤៥] យនា បទ មយំ កន្តេ កកវន្តំ សុណាម
 វដ្ឋិហិ មល្លិ ចារិតំ មក្កមិស្សតិភិ ហោតិ ធា តស្មិ
 សមយេ អត្តមទតា ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្តេ
 ធា កកវំ កវិស្សតិភិ ។ យនា បទ មយំ កន្តេ
 កកវន្តំ សុណាម វដ្ឋិហិ មល្លិ ចារិតំ មក្កន្តោតិ
 ហោតិ ធា តស្មិ សមយេ អត្តមទតា ហោតិ
 សោមនស្សំ អាសន្តេ ធា កកវតិ ។

[១៤៦] យនា បទ មយំ កន្តេ កកវន្តំ សុណាម
 មល្លិហិ កោសលេសុ ចារិតំ មក្កមិស្សតិភិ ហោតិ ធា
 តស្មិ សមយេ អត្តមទតា ហោតិ សោមនស្សំ អាសន្តេ
 ធា កកវំ កវិស្សតិភិ ។ យនា បទ មយំ កន្តេ កកវន្តំ
 សុណាម មល្លិហិ កោសលេសុ ចារិតំ មក្កន្តោតិ

[១៤៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងទ្ប់ព្រះអង្គ
 ព្យដំណឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនឹងស្តេចចេញចាកផែនដី ទៅកាន់ចារិក
 ក្នុងវេទមន្តៈ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីរីករាយនឹងសេចក្តីសោមនស្ស
 ក៏កើតឡើងដល់យើងទ្ប់ព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏
 មានព្រះភាគរបស់យើងទាំងឡាយ នឹងនៅក្នុងទីដ៏គ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងទ្ប់ព្រះអង្គព្យដំណឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ស្តេចបានចេញចាកផែនដី ទៅកាន់ចារិកក្នុងវេទមន្តៈហើយ ក្នុង
 វេលាណា សេចក្តីរីករាយនឹងសេចក្តីសោមនស្ស ក៏កើតឡើងដល់
 យើងទ្ប់ព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគរបស់
 យើងទាំងឡាយ នៅក្នុងទីដ៏គហើយ ។

[១៤៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងទ្ប់ព្រះអង្គ
 ដំណឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ នឹងស្តេចចេញចាកផែនដី ទៅកាន់ចារិក
 ក្នុងវេទមន្តៈក្នុងវេលាណា សេចក្តីរីករាយនឹងសេចក្តីសោមនស្ស
 ក៏កើតឡើងដល់យើងទ្ប់ព្រះអង្គក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគរបស់យើងទាំងឡាយនឹងនៅក្នុងទីដ៏គ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 មួយទៀត យើងទ្ប់ព្រះអង្គព្យដំណឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ស្តេចបាន
 ចេញចាកផែនដី ទៅកាន់ចារិកក្នុងវេទមន្តៈហើយ ក្នុងវេលាណា

វេទ្យាវង្ស បរមេ

ហោតិ លោ តស្មី សមយេ អត្តមនតា ហោតិ
សោមនស្សំ អាសន្នេ លោ ភគវាតិ ។

(១៤៧) យទា មន មយំ កន្លេ កតវន្តំ សុណាម
កោសលេហិ សាវត្ថិ បាវតំ បត្តមិស្សតិ ហោតិ
លោ តស្មី សមយេ អត្តមនតា ហោតិ សោមនស្សំ
អាសន្នេ លោ ភគវា កវិស្សតិ ។ យទា មន មយំ
កន្លេ កតវន្តំ សុណាម សាវត្ថយំ វិហារតិ ដេតវន្ត
អនាថបិណ្ឌិតស្ស អាវមេតិ ហោតិ អនប្បតោ លោ
តស្មី សមយេ អត្តមនតា ហោតិ អនប្បតំ
សោមនស្សំ អាសន្នេ លោ ភគវាតិ ។

(១៤៨) ភស្មាតិហ ជ័យគយោ សម្ពាដោ យវាវសោ
ដោមតោ អន្តោតោសោ បទ្ធក្ខំ អលំ ច មន វេ
ជ័យគយោ អប្បមាធាយាតិ ។

វេទ្យាវង្ស ១

សេចក្តីកែវយនីសេចក្តីសោមនស្ស កំភិតឡើងដល់យើងទ្បព្រះអង្គ
ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ របស់យើងចាំឱ្យយ
នៅក្នុងទីជិតហើយ ។

(១៤៧) បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងទ្បព្រះអង្គ
ពូជំណើងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ នឹងស្តេចចេញចាកវេលាសល ទៅ
កាន់ចារឹកក្នុងក្រុងសាវត្ថិ ក្នុងវេលាណា សេចក្តីកែវយនីសេចក្តីសោ-
មនស្ស កំភិតឡើងដល់យើងទ្បព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ របស់យើងចាំឱ្យយ នឹងនៅក្នុងទីជិត ។ បតិក្រព្រះអង្គ
ដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងទ្បព្រះអង្គពូជំណើងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តជេតពាន របស់អនាថបិណ្ឌិតសេដ្ឋី ដិតក្រុងសាវត្ថិ ក្នុង
វេលាណា សេចក្តីកែវយនីសេចក្តីសោមនស្សច្រើន កំភិតឡើង
ដល់យើងទ្បព្រះអង្គ ក្នុងវេលានោះ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
របស់យើងចាំឱ្យយនៅក្នុងទីជិត ។

(១៤៨) ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់នាយជាន់ឈើចាំឱ្យយ
ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ ការនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាទីចង្អៀត
ជាផ្លូវហូរមកនៃចូលី មានវត្តបទ្ធក្ខំទើបមានកោសទូលាយ ម្ចាស់
នាយជាន់ឈើចាំឱ្យយ គួរអ្នកចាំឱ្យយកុំប្រមាទ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុទ្ធ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធ

(១៤៧) អត្ថំ ទោ ចោ កន្តុ វត្តន្តា សម្ពាទា
អត្តោ សម្ពាទោ សម្ពាទករោ ចេវ សម្ពាទសម្ពាទ-
ករោ ចាតំ ។ តតមោ មទ វោ ធម្មតយោ វត្តន្តា
សម្ពាទា អត្តោ សម្ពាទោ សម្ពាទករោ ចេវ
សម្ពាទសម្ពាទករោ ចាតំ ។

(១៥០) ឥទ មយំ កន្តុ យទា វាជា មសេនទិ-
កោសលោ ឧយ្យានភូមិ និយ្យតុកាមោ ហោតិ យេ
តេ រុញ្ញា មសេនទិស្ស កោសលស្ស ឆាតា ឌុប-
រុញ្ញា^(១) តេ កម្មេត្វា យោ តា រុញ្ញា មសេនទិស្ស
កោសលស្ស បជាមតិយោ បិយោ មទាទា តា វតំ
បុរោ វតំ មទ្ធកោ ចិសីទាមេម ។ តាសំ ទោ
មទ កន្តុ កតិវិជំ វិវុទោ កន្តោ ហោតិ សេយ្យ-
ជាបិ ឆាម កទ្ធករណ្ណកស្ស តាវទេវ វិវិយទានស្ស
យជា តំ វាជកញ្ញាធំ កទ្ធន វិភូសីតាធំ ។

១. ឧ. ឧបសម្ពា ។ ឃ. ឧបរុញ្ញ ។

(១៤៧) បតិក្រព្រះអង្គដំបំរើន សេចក្តីចង្អៀតដទៃ ដែល
ចង្អៀតដោយវិសេសផង ដែលពាលថា ចង្អៀតដោយវិសេសផង
ជាងសេចក្តីចង្អៀតខ្លះរបស់យើងខ្ញុំព្រះអង្គមានដោយពិត ។ ម្ចាស់នាយ
ជាងយើងទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីចង្អៀតដទៃ ដែលចង្អៀតដោយវិសេស
ផង ដែលពាលថា ចង្អៀតដោយវិសេសផង ជាងសេចក្តីចង្អៀតខ្លះ
របស់គូកទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ។

(១៥០) បតិក្រព្រះអង្គដំបំរើន ក្នុងទីនេះ បើព្រះបាទមសេនទិ-
កោសលមានប្រាជ្ញាដឹងស្តេចចេញទៅនឹងទីទ្បានក្នុងកាលណា យើង
ខ្ញុំព្រះអង្គ តំរៀបចំដំបូរស្រែចំរើនទាំងឡាយ ដែលជាព្រះចំនាំងរបស់
ព្រះបាទមសេនទិកោសល ហើយ (រៀប) ព្រះមហេសីទាំងឡាយ
ដែលជាវិស្រុទ្ធកញ្ញ ជាទីតាំងព្រះបាទវ័យខែព្រះបាទមសេនទិកោសល
ឱ្យម្នាក់អង្គុយទាត់មុខ ម្នាក់អង្គុយទាត់ក្រោយ (ក្នុងកាលនោះ) ។
បតិក្រព្រះអង្គដំបំរើន ឯក្នុងមានសភាពដូច្នោះ របស់នាងទាំង
នោះឯង ប្រៀបដូចជាទូនាងទូន ដែលគេបើកឡើងក្នុងមយោវិទ្យាណា
ឯក្នុងនៃទូកប្រាណេកញ្ញា ដែលស្តុកស្តុកដោយក្លិនក្តៅដូច្នោះឯង ។

តាសំ ទោ បទ កន្លែ កតិយិធំ ឯវិរុទោ កាយ-
 សម្មុស្សោ ហោតិ សេយ្យថាបិ ធាម ខូលបិទុរោ(១)
 វា កាឡាសមិទុរោ វា យថា តំ វាជកញ្ញាធំ
 សុទេនិទាមិ(២) ។ តស្មី ទោ បទ កន្លែ សមយេ
 ធាតោបិ វត្ថុតត្វោ ហោតិ តាមិ កតិទិយោ វត្ថុតត្វា
 ហោន្តិ អត្តាមិ វត្ថុតត្វោ ហោតិ ។

[១៥១] ទ ទោ បទ មយំ កន្លែ អតិជាធាម
 តាសុ កតិទិសុ ធាមតំ ទិវុំ ទឡាទេតា ។ អយំ
 ទោ ទោ កន្លែ ឯវិគម្ពា សម្ពាធា អញ្ញា សម្ពាធា
 សម្ពាធាតោ ថេ សម្ពាធាសម្ពាធាតោ ចាតិ ។

[១៥២] កស្មាតិហ ថេមតយោ សម្ពាធា យវា-
 សោ រជាមថា អញ្ញាកាសោ មទ្ធភ្នា អលំ ច បទ
 វា ថេមតយោ អប្បមាធាយ ។

[១៥៣] ចត្វហិ ទោ ថេមតយោ ធម្មេហិ
 សមញ្ញាតតោ អរិយសារិកោ សោតាមញ្ញោ ហោតិ
 អរិទិទាតតត្តោ ទិយតោ សម្ពាធាមរាយទោ ។

១១- ខូលបិទោ វា ។ ២ សុទេនិទាមិ ។

បតិក្រព្រះអង្គទីចំរើន ឯកាយសម្មុស្សមានសភាពផ្ទះច្រវែងនាង វាជិទោះ
 ឯវិ ច្រៀបដូចជាសំឡឹតនឹងសំឡឹតបូកស យ៉ាងណា កាយសម្មុស្ស
 របស់ពួកព្រះរាជកញ្ញា ដែលប្រកបដោយសេចក្តីសុខ ក៏ផ្ទះច្រវែង ។
 បតិក្រព្រះអង្គទីចំរើន សម័យទោះឯង យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ត្រូវស្វែងរើដី
 ប្រសើរផង ត្រូវស្វែងរើទាំងទោះផង ត្រូវស្វែងរើផង ។

[១៥១] បតិក្រព្រះអង្គទីចំរើន យើងខ្ញុំព្រះអង្គ មិនហ៊ានក្តៅ
 ចិត្តក្រក់ច្បាតើទេទៀតចំពោះទាំងទោះទៀយ ។ បតិក្រព្រះអង្គ
 ទីចំរើន ទោះឯងជាសេចក្តីចង្អៀតថ្កា ដែលចង្អៀតដោយវិសេសផង
 ដែលពោលថា ចង្អៀតដោយវិសេសផង ជាសេចក្តីចង្អៀតខ្លះ ។

[១៥២] ខ្នាលនាយជាន់ឈើទាំងខ្យាយ ព្រោះហេតុទោះ ក្នុង
 លោកនេះ ការទៅគ្រប់គ្រងផ្ទះជាទីចង្អៀត ជាដូរឲ្យមកនៃចូលី មាន
 នៃបញ្ជីរើមែនមានឧកាសខ្យាយ ខ្នាលនាយជាន់ឈើទាំងខ្យាយ គួរ
 អ្នកទាំងខ្យាយកុំប្រមាទ ។

[១៥៣] ខ្នាលនាយជាន់ឈើទាំងខ្យាយ អរិយសារិកអ្នកផល
 ខ្ញុំសោកៈហើយ ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង មានសភាពមិនបាច់ប្រកុំចុះ
 ក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានកំរាយគ្រាប់ដីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទាំងមុខ ។

ភាគមេហំ ធន្ទហំ ។ ឥធម ឥមគយោ អរិយសារកោ
 តុន្ទោ អវេច្ចប្បសារទេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ ឥតិមិ
 សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សាណំ តុន្ទោ
 ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ខេ ។ វិភត្តមលមទ្ធូបេន
 មេតសា មការំ អធិដ្ឋវសតិ មុត្តទាតោ មយតទាណំ
 កុំសុត្តរតោ យោ ធមយោតោ ធានសំវិភាគរតោ ។
 ឥមេហំ ខោ ឥមគយោ ធន្ទហំ ធម្មហំ សមញ្ញាគតោ
 អរិយសារកោ សោតាមន្នោ ហោតិ អវិចិត្តាតធម្មោ
 ធិយតោ សម្ពោតិមរាយតោ ។

[១៥៤] តុន្ទោ ខោ ឥមគយោ តុន្ទោ
 អវេច្ចប្បសារទេន សមញ្ញាគតា ឥតិមិ សោ
 ភគវា ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សាណំ តុន្ទោ ភគវាតិ ។

ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងតែដូចម្តេច ។ ម្ចាស់នាយជាងឈើទាំងឡាយ
 អរិយសារកក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើកក្នុង
 ព្រះកុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ច្រើនជាគ្រូខែរទៅកា
 នឹងមនុស្សទាំងឡាយ ច្រើនគ្រាសំដីនិទូអរិយសច្ច៤ ច្រើនភ្នាក់ចោលទូរ
 ក្រែកត លែងលែងត្រឡប់មកកើតទៀត ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។
 មានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគំនិតសេចក្តីកំណាញ់ នៅគ្រប់គ្រងដូះ ជាអ្នក
 មានទានលះបង់ស្រឡះហើយ មានវេលាស្តារហើយ ជាអ្នកក្រែកកា
 ក្នុងការលះបង់គួរដល់ការសូម ក្រែកកាស្តីការចែករំលែកទូរទាន ។
 ម្ចាស់នាយជាងឈើទាំងឡាយ អរិយសារកអ្នកដល់ទូរសោភ័ណៈហើយ ប្រ-
 កបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះ មានសភាពមិនបាច់បាក់ចុះក្នុងអន្តរាយ ជា
 បុគ្គលទៀត មានតិរិយាគ្រាសំដីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងឋានមុខ ។

[១៥៥] ម្ចាស់នាយជាងឈើទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរ
 ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះកុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គ
 នោះ ។ បេ ។ ច្រើនជាគ្រូខែរទៅកានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ច្រើនគ្រាសំដីនិទូ
 អរិយសច្ច៤ ច្រើនភ្នាក់ចោលទូរក្រែកត លែងលែងត្រឡប់មកកើតទៀត ។

ធម្ម ។ សង្ខេប ។ យំ ទោ បទ តិភិ តុលេ ធម្ម្រដ្ឋំ
 សត្វំ អប្បដិវកត្តំ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មោ ។
 តំ កំ មក្ខត ឧបតយោ ។ តតិ វិយ(១) ភេ កោ-
 សលេសុ បទុស្សា យេ តុប្បតំ សមសោ យទំ
 ធានធានសំវិកាតេហិតិ ។ លាភា ចោ កន្តេ សុលទ្ធិ
 ចោ កន្តេ យេសំ ចោ ភគវា វិវំ ចរោធាតិ ។

(១៩៩) វិវាទុ សុតំ ។ វិតំ សមយំ ភគវា
 កោសលេសុ ចារិតំ ចរោចោ មហោ តិកុសង្ខេប
 សទ្ធិ យេន វេទ្យន្ទារំ ធាម កោសលាមំ ព្រាហ្ម-
 ណកាមោ តទិវសិ ។

១. ម. ពទំ ។

ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ទេយ្យធម៌ណាចន្តិចបន្ទូចក្នុង
 ក្រកូល ទេយ្យធម៌ទាំងអស់នោះ បុគ្គលអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អទាំង
 ខ្យល់ មិនបានចែករំលែក(១) ឡើយ ។ ខ្លាលនាយជាងឈើទាំង
 ខ្យល់ អ្នកទាំងខ្យល់សំខាន់ៗដំណើរនោះដូចម្តេច ។ ក្នុងផែនកោ-
 សល មានមនុស្សចំនួនប៉ុន្មានស្មើគ្នាទាំងអស់ទាំងខ្យល់ ដោយការចែក
 រំលែកនូវវាចាដោយបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន (នេះ) ជាលាភ
 របស់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន (អត្តភាពជាមនុស្សនេះ)
 យើងខ្ញុំព្រះអង្គ បានដោយល្អហើយ ព្រោះថាព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជ្រាប
 ច្បាស់នូវហេតុយ៉ាងនេះ របស់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ។

(១៩៩) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រូវដំណើរទៅកាន់ចារឹក ក្នុងផែនកោសល ជាមួយនឹងភិក្ខុ
 សង្ឃច្រើនអង្គ ក៏បានទៅដល់ស្រុកជាទីនៅនៃព្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះ
 វេទ្យន្ទារក្នុងផែនកោសល ។

១ ចូរអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ កាលបើបានទេយ្យធម៌ចម្រើន ច្រើនក្តី មិនបានចែក
 រំលែកចំពោះ ថា របស់នេះសម្រាប់អ្នកអញ របស់នេះសម្រាប់ភិក្ខុទាំងខ្យល់ យ៉ាងនេះឡើយ ។
 (អង្គ១៣) ។

(១៤៥) អស្សោស្សំ ខេ (១) វេដ្ឋុទ្ធាវេយ្យកា
 ប្រាហ្មណគហបតីភា សមណោ ខល្យ កោ កោតមោ
 សក្សបុត្តោ សក្សតុលា បព្វជីនោ កោសលេសុ
 ចារិតំ ចរមាធា មហតា កិក្កុសវ្យោ យសិ
 វេដ្ឋុទ្ធាវំ អនុប្បត្តោ ។ តំ ខេ បទ កកវន្តំ កោតមំ
 ឯវំកល្យាលោ កិក្កុសវ្យោ អក្កត្តនោ ឥតិមិ
 សោ កកវំ អរាមំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណ-
 សម្មវ្រា យុតតោ លោកវិដ្ឋ អនុត្តរោ បុរិសធម្ម-
 សារមំ សម្មា ដេវមនុស្សាមំ តុទ្ធា កកវតិ ។
 សោ វមំ លោតំ សនេវតំ សមារតំ សព្វប្បតំ
 សស្សមណប្រាហ្មណី បដិ សនេវមនុស្សំ សយំ
 អភិញ្ញា សន្និកត្វា បវេនតិ សោ ធម្មំ នេសេតិ អាជិ-
 កល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ មរិយោសាធកល្យាណំ

១៥ ម អស្សោស្ស កោ គេ ។

(១៤៦) ពួកប្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីអ្នកវេទ្យុទ្ធាគ្រាមបាន
 ពូជណឹងហើយ (ក៏ប្រកាសប្រាប់គ្នាថា) នៃអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ពួក
 ព្រះសមណគោតមជាសក្សបុត្ត ចេញចាកសក្សត្រកូល ទ្រង់ព្រះផ្នួស
 អង្សានេះ ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់បារិកក្នុងដែនកាសល ជាមួយនឹងកិក្កុសវ្យ
 ប្រើអង្គ បានដល់មកវេទ្យុទ្ធាគ្រាមហើយ ។ ឯកិក្កុសវ្យដ៏ពិរោះ
 បេសព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ពួកទ្វេភាយសុះសាយទៅយ៉ាងនេះថា ព្រះបិ
 មាធាត្រកោតមនឹងនោះ ជាអហត្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់បរិច្ចណិដោយវិជ្ជា
 នឹងចរណៈ ទ្រង់មានដំណើរល្អយាងទៅកាន់ព្រះវិហារ ទ្រង់ប្រម
 ច្បាស់ខ្ញុំក្រែលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណាភយុត្តលណាមួយ
 ស្មើគ្មាន ទ្រង់ខ្លាចខ្លាចប្រសព្វថាតាយសារមី ទ្រង់ចង់ត្រូវទៅកាន់
 មនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់គ្រាស់ដឹងខ្ញុំអាយសច្ច ៤ ទ្រង់ភ្នាក់ចោលខ្ញុំក្រ-
 កត លែងវិលត្រឡប់មកកៀត ។ ព្រះអង្គបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 បានគ្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយខ្លួនឯងខ្លះលោកនេះ ព្រម
 ទាំងទៅលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ទាំងពួកសត្វ ព្រមទាំង
 សមណៈ នឹងប្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព នឹងមនុស្សអិរេសស
 ព្រះអង្គប្រសើរដឹងធម៌ពិរោះបទដ៏ម បទកណ្តាល នឹងបទចុង

សាត្រុំ សាស្ត្រាណំ តេវលមវិបុល្លាំ មវិសុទ្ធិំ ត្រាហ្មណ-
ចរិយំ បតាសេតិ សាត្រុំ ទោ ពន តតារាណំ
អរហតិ ទស្សនំ ហោតិ ។

[១៥៧] អថទោ(១) វេទ្យនាមន្តា ត្រាហ្មណ-
ចរិយតិកា យេន កកវំ តេទុបសន្តិមិសុ ទមសន្តិ-
មិត្តា អប្បេតទ្វេ កតវន្តំ អភិវិនេត្តា វិកាមន្តំ
និសិទ្ធិសុ អប្បេតទ្វេ កតវតា សន្តិ សង្កេទិសុ
សង្កេទិយំ តទំ សារាណិយំ វិគិសារត្តា វិកាមន្តំ
និសិទ្ធិសុ អប្បេតទ្វេ យេន កកវំ តេនញ្ញាសិម្បណា-
មេត្តា វិកាមន្តំ និសិទ្ធិសុ អប្បេតទ្វេ កតវតា
សន្តិកេ ឈាមតោត្តំ សារត្តា វិកាមន្តំ និសិទ្ធិសុ
អប្បេតទ្វេ តុល្លិកតា វិកាមន្តំ និសិទ្ធិសុ ។ វិកា-
មន្តំ និសិទ្ធិ ទោ តេ វេទ្យនាមន្តា ត្រាហ្មណ-
ចរិយតិកា កតវន្តំ វិកាមន្តំ ។

[១៥៨] មយំ ហោ តោតម វិកាមា វិវេន្តា
វិវេនិប្បាយា បុត្តសន្តាតា សយនំ អន្ត្រាវសេយ្យម

១. ម. ឧត្តរ តេ ឥតិ បទំ អន្តិ ។

ត្រង់ប្រកាសនូវត្រាហ្មចរិយតិ ព្រមទាំងកត ព្រមទាំងព្យញ្ជនៈ ដ៏
ពេញបរិបូណ៌បរិសុទ្ធទាំងអស់ ក៏ការដែលបានឃើញនូវព្រះអរហន្តទាំង
ខ្លាយ មានសភាពដូច្នោះ ជាព្រះប្រវត្តិពោធិកាល ។

[១៥៧] ត្រាវោះ ពួកត្រាហ្មណ៍នឹងតបត្តិការនៅក្នុងវេទ្យនាម-
ន្ត ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ពួក
ខ្លះ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ពួកខ្លះ
ក៏ពោលរក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួរ
រក់ទាក់ នឹងពាក្យដែលគួរព្យាបាល ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ពួកខ្លះ
អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ប្រណិម្មតកាល ត្រោះទៅរកព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ពួកខ្លះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ប្រកាសនូវឈាមនិរោគក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏
មានព្រះភាគ ពួកខ្លះ ទៅស្រៀមអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះត្រាហ្មណ៍
នឹងតបត្តិការនៅក្នុងវេទ្យនាមន្តព្រមទាំងនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា

[១៥៨] បតិគ្រព្រះភាគមដ៏ចំរើន យើងខ្ញុំព្រះអង្គមានបំណង
យ៉ាងនេះ មានសេចក្តីពេញចិត្តយ៉ាងនេះ មានសេចក្តីប្រាថ្នា
យ៉ាងនេះ មានសេចក្តីចង្អៀតដោយកូន ទៅគ្រប់គ្រងទីផែន

កាសតទទួល បច្ចុទុកវេយ្យាម មាលាកន្ធិវិលមង់
 ជារយ្យាម ជាត្រូវដេត សាធិយេយ្យាម កាយស្ស
 គេនា បរិ មរណា សុគតិ សង្កំ លោកំ ឧបបន្នេយ្យា-
 ម ភេសំ ចោ ករំ ភោតមោ មន្តាតំ ឃីកាមាធំ
 ឃីវទន្តាធំ ឃីវអធំឃ្យាយាធំ គថា ធម្មំ ទេសេតុ យថា
 មយំ បុត្តសន្តាថា សយធំ អន្តរាសយ្យាម ។ ថេ ។
 សុគតិ សង្កំ លោកំ ឧបបន្នេយ្យាមាតិ ។

[១៧៧] អន្តមធាយំតំ វេ កហមតយោ ធម្ម-
 បរិយាយំ ទេសេស្សាមិ តំ សុណាថ សាទុកំ មទសិ-
 តរោថ កាសិស្សាមិ ។ ឃីវ ភោតិ ចោ គេ
 វេយ្យាមយ្យកា ព្រាហ្មណកហមតិកា កកវតោ
 បច្ចុស្សាសុំ ។ កកវ ឯតទវោច

បានឲ្យខ្ញុំមច្ចុទុក្ខក្នុងវេទកាសិ ច្រឡំឲ្យផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូបទឹក
 គ្រឿងលាម គ្រេកអចំពោះមាសនឹងប្រាក់ លុះបែកបាយកងកាយ
 ចន្ទប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ គប្បីបានទៅកើតក្នុងសុគតិស្និតិវេវលោក
 យើងខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីចង្អៀតដោយកូន នៅគ្រប់គ្រងទីផែន ។ ថេ ។
 គប្បីបានទៅកើតក្នុងសុគតិស្និតិវេវលោកយ៉ាងណា សូមព្រះភាគម
 ដំបូង សំដែងឲ្យធម៌យ៉ាងនោះ ដល់យើងខ្ញុំព្រះអង្គទាំងនោះ ដែល
 មានចំណងយ៉ាងនេះ មានសេចក្តីពេញចិត្តយ៉ាងនេះ មានសេចក្តី
 ប្រាថ្នាយ៉ាងនេះ ។

[១៧៧] ម្នាលព្រាហ្មណ៍នឹងកហមតិទាំងឡាយ កថាគតនឹង
 សំដែងឲ្យអក្ខបនាយិកធម្មបរិយាយ (ចរិយាយធម៌ដែលបុគ្គលគប
 យោធិនចូលទៅក្នុងខ្លួន) ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយយក
 ចិត្តទុកដាក់ច្រឡំចំណាប់ដោយប្រពៃឲ្យធម៌នោះចុះ កថាគតនឹងសំដែង ។
 ចូរព្រាហ្មណ៍នឹងកហមតិអ្នកនៅក្នុងវេយ្យាមព្រាមទាំងនោះ ទទួលស្តាប់
 ព្រះកុទ្ធវិកាព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគច្រឡំព្រាសំដូច្នោះថា

[១៦០] តាតោ ច កហមគយោ អន្តមនាយិកោ
 ធម្មបរិយាយោ ។ ឥឡ កហមគយោ អរិយសារិកោ
 ឥតិ បដិសត្តិវត្តិ អហំ ទោស្មិ ដិវិគុតានោ
 អបរិគុតានោ សុទតានោ ធុត្តប្បដិគ្គលោ យោ ទោ
 មិ ដិវិគុតាមំ អបរិគុតាមំ សុទតាមំ ធុត្តប្បដិគ្គលំ
 ដិវិតា ភេរោមេយ្យ ឧ មេ តំ អស្ស មិយំ មនាមំ
 អហាត្តវ ទោ មធម ចំ ដិវិគុតាមំ អបរិគុតាមំ
 សុទតាមំ ធុត្តប្បដិគ្គលំ ដិវិតា ភេរោមេយ្យ មស្សមិ
 តំ អស្ស អប្បយំ អមនាមំ យោ ទោ ឡាយំ
 ធម្មោ អប្បិយោ អមនាទោ មស្សមេសោ ធម្មោ
 អប្បិយោ អមនាទោ យោ ទោ ឡាយំ ធម្មោ
 អប្បិយោ អមនាទោ តតាវំ បរទ្ទេន សញ្ញា-
 ដេយ្យន្តិ ។ សោ ឥតិ បដិសត្តិយ អន្តតា ច
 ចាលាតិចាតា បដិវិតា ហោតិ បរត្ត ចាលាតិចាតា
 វេមណិយា សមាធមេតិ ចាលាតិចាតា វេមណិយា
 ច វណ្ណំ កាសតិ ។ វេមស្សយំ កាយសមាចារោ
 តិកោដិបរិសុត្តោ ហោតិ ។

[១៦០] ម្នាលព្រាហ្មណ៍នឹងគហមគីតាំងឡាយ ចុះអត្តបនាយិ-
 កធម្មបរិយាយ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍នឹងគហមគីតាំងឡាយ
 អរិយសារិកសាសនានេះ តែងតែចារណាដូច្នោះថា ភាគអញចង់រស់
 មិនចង់ស្លាប់ ស្រឡាញ់សុខ ស្អប់ទុក្ខ បើបុគ្គលណាមកផ្តាច់បង់ជីវិត
 ភាគអញដែលចង់រស់ មិនចង់ស្លាប់ ស្រឡាញ់សុខ ស្អប់ទុក្ខ អំពី
 នោះមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ភាគអញឡើយ ប្រសិន
 បើភាគអញផ្តាច់បង់ជីវិតបុគ្គលដទៃ ដែលចង់រស់ មិនចង់ស្លាប់
 ស្រឡាញ់សុខ ស្អប់ទុក្ខវិញ អំពីនោះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទី
 គាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាដែលមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជា
 ទីគាប់ចិត្តរបស់ភាគអញ ធម៌ទុះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្ត
 របស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្ត
 របស់ភាគអញហើយ ភាគអញធម៌ញ័រញ័រនឹងបុគ្គលដទៃឲ្យប្រកចះដោយធម៌
 នោះ ដូចម្តេចក៏គ ។ លុះអរិយសារិកនោះចារណាដូច្នោះហើយ ក៏
 វៀរចាកការសម្លាប់សត្វដោយខ្លួនឯងផង បបួលអ្នកដទៃឲ្យវៀរចាក
 សម្លាប់សត្វផង សរសើរគុណនៃការវៀរចាកការសម្លាប់សត្វផង នេះជា
 កាយសមាចារ (ការប្រព្រឹត្តិល្អដោយកាយ) មានបរិសុទ្ធ ព្យ ចំណែក
 របស់អរិយសារិកនោះហើយនេះឯង ។

[១៦១] បុន ចយំ ឥហមតយោ អរិយសាវកោ
 ឥតិ បដិសត្តិក្ខតំ យោ ទោ មេ អនិច្ចំ ថេយ្យ-
 សម្ពាតំ អាធិយេយ្យ ន មេ តំ អស្ស មិយំ មធាបំ
 អហារោ ទោ បន បរស្ស អនិច្ចំ ថេយ្យសម្ពាតំ
 អាធិយេយ្យំ បរស្សមិ តំ អស្ស អម្បិយំ អមធាបំ
 យោ ទោ ម្យាយំ ធម្មោ អម្បិយោ អមធាចោ
 បរស្សមេសោ ធម្មោ អម្បិយោ អមធាចោ យោ ទោ
 ម្យាយំ ធម្មោ អម្បិយោ អមធាចោ តតាហំ បរន្ត
 សញ្ញាដេយ្យន្តំ ។ សោ ឥតិ បដិសម្ពាយ អត្តោ ច
 អនិច្ចាធានា បដិវិភា ហោតិ បរញ្ច អនិច្ចាធានា
 វេមណិយា សមាធមេតិ អនិច្ចាធានា វេមណិយា ច
 វណ្ណំ ភាសតិ ។ វេមស្សយំ កាយសមាធារោ
 តិកោដិបរិសុទ្ធោ ហោតិ ។

[១៦១] ខ្មាលព្រាហ្មណ៍នឹងឥហមតំវង្សយ មួយទៀតអរិយ-
 សាវកឥតិពិចារណាដូច្នោះថា បុគ្គលណាកាន់យកក្នុងវត្ថុដែលភាគាអញ
 មិនបានឲ្យ ពោលគឺល្អចយកវត្ថុរបស់ភាគាអញ អំពើនោះមិនជាទីស្រ-
 ឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ភាគាអញឡើយ ប្រសិនបើភាគាអញកាន់
 យកក្នុងវត្ថុដែលបុគ្គលដទៃមិនបានឲ្យ ពោលគឺល្អចយកវត្ថុរបស់បុគ្គលដទៃ
 វិញ អំពើនោះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ
 ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ភាគាអញ ធម៌នុ៎ះក៏
 មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណា
 មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ភាគាអញហើយ ភាគាអញ
 ធម៌ក្នុងវត្ថុបុគ្គលដទៃឲ្យប្រកបដោយអំពើនោះ ដូចម្តេចកើត ។ លុះអរិយ-
 សាវកនោះពិចារណាដូច្នោះហើយ ក៏រៀបចំចាកការកាន់យកវត្ថុដែលគេមិន
 បានឲ្យដោយខ្លួនឯងផង ចូលបុគ្គលដទៃឲ្យរៀបចំចាកការកាន់យកវត្ថុដែល
 គេមិនបានឲ្យផង សរសើរគុណនៃកិរិយារៀបចំចាកការកាន់យកវត្ថុដែលគេ
 មិនបានឲ្យផង ។ នេះជា កាយសមាធារ មានបរិសុទ្ធច្ប ចំណែក
 របស់អរិយសាវកនោះយ៉ាងនេះ ។

[១៦២] បុ ធម៌ គហបតយោ អរិយសាវកោ
 ឥតិ បដិសត្តិក្ខតិ យោ ទោ មេ ធាវេសុ ធាវត្តំ
 អាបដ្ឋេយ្យំ ធម តំ អស្ស បិយំ មទាបំ អមាតោ
 ទោ បទ បវស្ស ធាវេសុ ធាវត្តំ អាបដ្ឋេយ្យំ បវស្សបិ
 តំ អស្ស អប្បិយំ អមទាបំ យោ ទោ ម្យាយំ ធខន្តោ
 អប្បិយោ អមទាបោ បវស្សបេសោ ធខន្តោ អប្បិយោ
 អមទាបោ យោ ទោ ម្យាយំ ធខន្តោ អប្បិយោ អមទាបោ
 គថាហំ បរទ្ធេន សញ្ញាដេយ្យន្តិ ។ សោ ឥតិ បដិ-
 សង្ខារេ អន្តោ ច កាវេសុ មិច្ឆាទារា បដិវិគោ
 ហោតិ បរា កាវេសុ មិច្ឆាទារា វេមណិយា
 សមាធបេតិ កាវេសុ មិច្ឆាទារា វេមណិយា ច វណ្ណំ
 កាសតិ ។ វិមស្សាយំ កាយសមាទារោ តំកោដិ-
 បវស្សោ ហោតិ ។

[១៦២] ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីជាឱ្យយ មួយទៀត
 អរិយសាវកនឹងពិចារណាដូច្នោះ បុគ្គលណាដែលទូកាប្រព្រឹត្តិស្ថិតិ
 ក្នុងប្រាសាទសំភាគអញ អំពីនោះមិនជាទីស្រឡាញ់ មិន
 ជាទីភាវចិត្តរបស់ភាគអញឡើយ ប្រសិនបើភាគអញប្រជុំលំនាំ
 ប្រព្រឹត្តិស្ថិតិក្នុងប្រាសាទសំភាគអញ អំពីនោះក៏មិនជាទីស្រ-
 ឡាញ់ មិនជាទីភាវចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាដែលមិនជាទី
 ស្រឡាញ់ មិនជាទីភាវចិត្តរបស់ភាគអញ ធម៌ខ្លះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់
 មិនជាទីភាវចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជា
 ទីភាវចិត្តរបស់ភាគអញហើយ ភាគអញប្រជុំលំនាំបុគ្គលដទៃឱ្យប្រកប
 ដោយអំពីនោះ ដូចម្តេចក៏គ ។ លុះអរិយសាវកនោះពិចារណាដូច្នោះ
 ហើយ ក៏វៀរចាកការប្រព្រឹត្តិស្ថិតិក្នុងកាយដោយខ្លួនឯងផង ចចូលបុគ្គល
 ដទៃឱ្យវៀរចាកការប្រព្រឹត្តិស្ថិតិក្នុងកាយផង សរសើរគុណនៃចិញ្ចាវៀរ
 ចាកការប្រព្រឹត្តិស្ថិតិក្នុងកាយផង ។ នេះជា កាយសមាទារ មានបរិសុទ្ធ
 ពុំបំណែក របស់អរិយសាវកនោះយ៉ាងនេះ ។

៧១

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុទ្ធ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធ

[១២៣] ឬន ធម៌ គហបតយោ អរិយសាវ័កា
 ឥតិ បដិសត្តិក្កតិ យោ ទោ មេ មុសាវាទេន អត្ថំ
 កញ្ចយ្យំ ន មេ តំ អស្ស បិយំ មទាមំ អហាត្តវ ទោ
 បន បាស្ស មុសាវាទេន អត្ថំ កញ្ចយ្យំ បាស្សបិ តំ
 អស្ស អប្បិយំ អមទាមំ យោ ទោ ម្យាយំ នម្មោ
 អប្បិយោ អមទាមោ បាស្សមេសោ នម្មោ អប្បិយោ
 អមទាមោ យោ ទោ ម្យាយំ នម្មោ អប្បិយោ អមទា-
 មោ កតាមា បាទ្តន សត្តោដេយ្យន្តិ ។ សោ ឥតិ
 បដិសម្ពាយ អត្តនា ច មុសាវាទា បដិវិគោ ហោតិ
 បាត្តា មុសាវាទា វេមណិយា សនាទមេតិ មុសាវា-
 ទា វេមណិយា ច វណ្ណំ ភាសតិ ។ វេមស្សាយំ
 វិសមាទារោ តិកោដិបរិសុទ្ធោ ហោតិ ។

(១២៣) ម្នាលព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីទាំងឡាយ មួយទៀត
 អរិយសាវ័កនឹងពិចារណាដូច្នោះ ឬគ្គលណាបំបាក់បង់ទូច្រយោជន៍
 របស់អាត្មាអញ ដោយនិយាយកុហក អំពើនោះមិនជាទីស្រឡាញ់ មិន
 ជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញឡើយ ប្រសិនបើអាត្មាអញគប្បីបំបាក់បង់ទូច្រ-
 យោជន៍របស់បុគ្គលដទៃ ដោយនិយាយកុហកវិញ អំពើនោះក៏មិន
 ជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាមិនជាទី
 ស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញ ធម៌មុន្តែមិនជាទីស្រឡាញ់
 មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិន
 ជាទីគាប់ចិត្តរបស់អាត្មាអញហើយ អាត្មាអញគប្បីញ៉ាំងបុគ្គលដទៃឲ្យប្រ-
 កបដោយធម៌នោះដូចម្តេចក៏គ ។ លុះអរិយសាវ័កនោះពិចារណាដូច្នោះ
 ហើយ ក៏វៀរចាកការនិយាយកុហក ដោយខ្លួនឯងផង បឃូលបុគ្គលដទៃ
 ឲ្យវៀរចាកការនិយាយកុហកផង សរសើរគុណវៃកិរិយាវៀរចាកការ
 និយាយកុហកផង ។ នេះជា វិចីសមាចារ (ប្រត្រឹក្តស្ត្រដោយសីលា)
 បានបរិសុទ្ធ ចំណែក របស់អរិយសាវ័កនោះយ៉ាងនេះ ។

បញ្ចករវគ្គ បឋម

[១៦៤] បុគ្គ ចមរំ គមាមតយោ អរិយសាវកោ
 ឥតិ វដិសត្ថិត្តិ យោ ទោ មំ បិសុណាយ ភិចាយ
 មិត្តេហិ ភេធម្យ ឧ មេ តំ អស្ស បិយំ មធាបំ
 អមារោវ ទោ បទ មរំ បិសុណាយ ភិចាយ មិត្តេហិ
 ភេធម្យ វាស្សមិ តំ អស្ស អប្បិយំ អមធាបំ ។ មេ ។
 វិវេស្សយំ វិចិសមាចារោ តិកោនិបិសុត្តោ ហោតិ ។

[១៦៥] បុគ្គ ចមរំ គមាមតយោ អរិយសាវកោ
 ឥតិ វដិសត្ថិត្តិ យោ ទោ មំ ធុសាយ ភិចាយ
 សមុទាចមយ្យ ឧ មេ តំ អស្ស បិយំ មធាបំ អមារោវ
 ទោ បទ មរំ ធុសាយ ភិចាយ សមុទាចមយ្យ
 វាស្សមិ តំ អស្ស អប្បិយំ អមធាបំ យោ ទោ ម្យាវំ
 នន្តោ ។ មេ ។ វិវេស្សយំ វិចិសមាចារោ តិកោនិបិ-
 សុត្តោ ហោតិ ។

បញ្ចករវគ្គ ទី ១

[១៦៤] ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ខឹងតហបតីតាំងឡាយ មួយទៀត
 អរិយសាវកតែងតិចារណា ដូច្នោះជា បុគ្គលណា ញ៉ាំងអញ្ជូរបត
 ចាកពួកមិត្តដោយការខ្លាចយញ្ចុះញង់ អំពើនោះមិនជាទីស្រឡាញ់
 មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់អត្តាអញឡើយ ប្រសិនបើអត្តាអញញ៉ាំងបុគ្គល
 ដទៃឲ្យបែកចាកពួកមិត្តដោយខ្លាចយញ្ចុះញង់វិញ អំពើនោះក៏មិនជា
 ទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ។ មេ ។ នេះជា
 វិចិសមាចារ មានបរិសុទ្ធ ពុំចំណែក របស់អរិយសាវកានោះយ៉ាងនេះ ។

[១៦៥] ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ខឹងតហបតីតាំងឡាយ មួយទៀត
 អរិយសាវកតែងតិចារណាដូច្នោះជា បុគ្គលណាប្រព្រឹត្តខ្លាចយនឹង
 អត្តាអញដោយសំដីទ្រោះតោះ អំពើនោះមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់
 ចិត្តរបស់អត្តាអញឡើយ ប្រសិនបើអត្តាអញប្រព្រឹត្តខ្លាចយនឹង
 បុគ្គលដទៃដោយសំដីទ្រោះតោះវិញ អំពើនោះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិន
 ជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌ណា (មិនជាទីស្រឡាញ់ មិន
 ជាទីគាប់ចិត្ត) របស់អត្តាអញ ។ មេ ។ នេះជា វិចិសមាចារ មាន
 បរិសុទ្ធ ពុំចំណែក របស់អរិយសាវកានោះយ៉ាងនេះ ។

(១៦៦) បុណ្ណ ធម៌វា កតាមនាយោ អវិយសាវិកា វេទិ
 បដិសត្តិក្កតិ យោ ខោ មំ សម្មប្បណាមការោ ឧ (*)
 សមុទាចរយ្យ ឧ មេ តំ អស្ស មិយំ មមាមំ
 អហារត្ថវ ខោ បណ បំ សម្មប្បណាមការោ ឧ សមុទា
 ចរយ្យំ បរស្សបិ តំ អស្ស អប្បិយំ អមមាមំ យោ
 ខោ ប្បិយំ ធម្មោ អប្បិយោ អមមាមោ បរស្សបរសោ
 ធម្មោ អប្បិយោ អមមាមោ យោ ខោ ម្បិយំ ធម្មោ
 អប្បិយោ អមមាមោ តតាមំ បរល្លោ ឧ សញ្ញោ ធម្មប្បិយំ ។
 សោ វេទិ បដិសត្តិយ អត្ថោ ឧ សម្មប្បណាម បដិវិ
 តោ ហោតិ បរិក្ខ ឧ សម្មប្បណាម វេទិណិយោ សមា
 ធមេតិ សម្មប្បណាម វេទិណិ ឧ វណ្ណំ កាសតិ ។
 ឯវមស្សយំ វចិសមាចារោ តិកោដិបរិសុត្តោ ហោតិ ។

១ ។ សម្មុកសេន សម្មប្បណាមសេន ។ ម សម្មុកសេន សម្មប្បណាមសេន ។

(១៦៦) ម្នាលព្រាហ្មណ៍នឹងគោបតីព័ន្ធច្បាយ មួយវិញ្ញៀត
 អវិយសាវិកនិពិចារណា ដូច្នោះជា បុគ្គលណាប្រព្រឹត្តនិយាយនឹង
 ភក្ខុអញ ដោយពាក្យពេយ្យពេយ្យវេទិ អំពើនោះមិនជាទី
 ស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ភក្ខុអញឡើយ ប្រសិនបើភក្ខុ
 អញប្រព្រឹត្តនិយាយនឹងបុគ្គលដទៃ ដោយពាក្យពេយ្យពេយ្យវេទិ
 វិញ អំពើនោះក៏មិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ
 ដែរ ធម៌ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ភក្ខុអញ
 ធម៌នឹងមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃដែរ ធម៌
 ណាមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់ភក្ខុអញ ហើយភក្ខុ
 អញគប្បីព្យាប័នបុគ្គលដទៃឱ្យប្រកបដោយធម៌នោះ ដូចម្តេចក៏គ ។
 លុះអវិយសាវិកនោះពិចារណាដូច្នោះហើយ ក៏វៀរចាកការនិយាយពាក្យ
 ពេយ្យពេយ្យវេទិដោយខ្លួនឯងផង បបួលបុគ្គលដទៃឱ្យវៀរចាក
 ការនិយាយពាក្យពេយ្យពេយ្យវេទិផង សរសើរគុណនៃនិយា
 វៀរចាកការនិយាយពាក្យពេយ្យពេយ្យវេទិផង ។ នេះជា
 វិចិត្រមាថាវ មានបរិសុទ្ធ ៣ ចំណែក របស់អវិយសាវិកនោះហ្នឹងនេះ ។

វេយ្យាករណ៍ ទី៣

[១៦៧] សោ តុទ្ធ អវច្ឆប្បសារទេន សមដ្ឋានតោ
 ហោតិ វេទិមំ សោ ភគវា វេយ ។ សន្តា នេវមទុស្សនំ
 តុន្តោភគវាទំ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃេ អវច្ឆប្បសារទេន សមដ្ឋា-
 តតោ ហោតិ សុប្បដិមដ្ឋោ ភគវតោ សាវតសយដ្ឋោ
 វេយ ។ អនុត្តំ បុត្តានុត្តំ លោកស្សន្តំ ។ អរិយ-
 តានុត្តំ សីលេវា សមដ្ឋានតោ ហោតិ អទាន្តាហិ
 អដ្ឋិទ្ធមា អសនលេហិ អនន្ទសេហិ កុដិស្សេហិ
 វិញ្ញាប្បសន្តេហិ អបរាមដ្ឋេហិ សមាធិសំវត្តិកេហិ ។

[១៦៨] យតោ ទោ តហមតយោ អរិយសារិកោ
 វេទេហិ សន្តាហិ សន្តិម្មេហិ សមដ្ឋានតោ ហោតិ
 វេទេហិ ចន្ទេហិ អាតន្តិយេហិ វាទេហិ សោ អាតន្តិ-
 មាថោ អត្តោ ។ អន្តាធំ ត្យាតវេយ្យ ទីលាទិយោភ្នំ
 ទីលាទិយោធម៌យោ(១) ទីលាប្បត្តិវិសយោ ទីលា-
 ចាយនុត្តរិវិចិតោ សោតាបដ្ឋោហមស្មំ អវិចិតោត-
 ធម្មោ ជិយតោ សម្ពោធិបរាមេនោតិ ។

១. វ. ម. ទី១៧៧ ភ្នំព្រះយោនកោ ។

វេយ្យាករណ៍ ទី ១

[១៦៧] អរិយសារិកោតោជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
 មិនកម្រើកក្នុងព្រះចុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។
 ទ្រង់ជាគ្រូនៃវេទវិទ្យានិងមនុស្សចាំទិវាយ ទ្រង់គ្រាស់ដឹងនូវភិយសច្ច ៤
 ទ្រង់ខ្ពស់ចោលនូវគ្រែភព លែងរិលគ្រឿងបំបកកើតទៀត ។ ក្នុងព្រះ
 ធម៌ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ។ ក្នុងព្រះសង្ឃជា ព្រះ
 សង្ឃសារិកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិដោយប្រពៃ ។ បេ ។
 ជាបុត្តានុត្តនៃសត្វលោក កែវទុក្ខដ៏ព្រៃលើដាងគ្មាន ។ ប្រកប
 ដោយសីល ជាទីគ្រូគររបស់អរិយៈ ជាសីលមិនជាប់ មិនចុះ មិនព្រះ
 មិនពាល ជាសីលជាង អ្នកប្រាជ្ញគ្រឿងសរសើរ មិនបាចបំបោល
 ដោយគណ្តានិងខ្ញុំ ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសមាធិ ។

[១៦៨] ខ្លួនព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីចាំទិវាយ កាលណា
 បើអរិយសារិកប្រកបដោយព្រះសុខ្មតាំង ៧ នេះ ដោយឋានៈដែល
 បណ្តែតស្រ្តីប្រាថ្នាចាំទិវ ៤ យ៉ាងនេះហើយ អរិយសារិកនោះនឹង កាល
 ប្រាថ្នាគប្បីព្យាគន្ធនៃខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា ភក្តាអញអស់ទៅកើតក្នុង
 ឧរាហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំលើនតិព្វានហើយ អស់ទៅកើតក្នុង
 បិក្តិវិស័យហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំលើតអសុរកាយហើយ ភក្តាអញ
 ជាអ្នកដល់នូវសោតហើយ មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជា
 បុគ្គលទៀត ជាអ្នកមានភិយោគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅវាទិមុន ។

[១៦៧] ឯវំ កុត្តេ វេទ្យុញ្ញវេយ្យតោ ប្រាម្មណាភណៈ
 បតិភោ ភកវន្តំ ឯតទរោជំ អភិវ្មន្តំ តោ តោតម
 ។ មេ ។ ឯតេ មយំ ភវន្តំ តោតមំ សវណំ តប្បាម
 ធម្មត្វា ភិក្ខុសង្ឃត្វា ឧបាសវតោ ចោ ភវំ តោតមោ
 ធារតុ អដ្ឋតត្តេ ចាណុបេតេ សវណត្ថំតេតិ ។

[១៧០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ ភកវ
 ញាតិភោ វហេតំ ភិក្ខុការសវេ ។ អថេចា អាយស្មា
 អាធនោ យេធិ ភកវំ តេធិបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា
 ភកវន្តំ អភិវាធន្វា ឯតមន្តំ ធិសំធិ ។ ឯតមន្តំ
 ធិសំធា ចោ អាយស្មា អាធនោ ភកវន្តំ ឯតទរោជ
 សាធម្មេ ធាម តត្តេ ភិក្ខុ កាលវេតោ តស្ស តោ
 តតិ តោ អភិសម្បវាយោ ។ ឧបា ធាម តត្តេ ភិក្ខុធិ
 កាលតតា តស្ស តោ តតិ តោ អភិសម្បវាយោ ។

[១៦៧] កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 ពួកប្រាម្មណ៍នឹងសហបតីអ្នកនៅក្នុងវេទ្យុញ្ញត្រាម ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រព្រះភោគមដិចំរើន ច្បាស់រោគណាស់
 ។ មេ ។ យើងខ្ញុំព្រះអង្គចាំអម្បាលនេះ សូមដល់នូវព្រះភោគមដិចំរើន
 ចាំព្រះធម៌ ចាំព្រះភិក្ខុសង្ឃជាទីពឹងចរិសីក សូមព្រះភោគមដិចំរើន
 ទ្រង់ចាំទុកនូវយើងខ្ញុំព្រះអង្គចាំទ្បាយថាជាទុបាសក អ្នកដល់នូវព្រះ
 ភោគត្រឹម ជាទីពឹងចរិសីកស្មើថាយដិវិក តាំងអំពីថ្ងៃនេះតទៅ ។

[១៧០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់នឹងក្នុងផ្ទះសំណាក់ធ្វើដោយដង្ហែកស្រុកញាតិកៈ ។ ត្រាពោះ
 ព្រះអាទន្ទដ៏មានកាយ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
 លុះព្រះអាទន្ទដ៏មានកាយអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏
 មានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុឈ្មោះសាឡ្ហៈធ្វើមរណ
 កាលទៅហើយ គង់របស់រោគដូចម្តេច ការទៅក្នុងលោកភាវីមុខ
 ដូចម្តេច ។ បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ភិក្ខុឈ្មោះឧត្តាធ្វើមរណកាលទៅ
 ហើយ គង់របស់នាវីដូចម្តេច ការទៅក្នុងលោកភាវីមុខដូចម្តេច ។

វប្បធានកម្ម ប្រការ ១១

សុទ្ធតោ ឈាម កង្កែប ទទាសតោ កាលកតោ ឧស្ស
កោ គតិ តោ អភិសប្បវាយោ ។ សុយាតា ឈាម កង្កែប
ទទាសតោ កាលកតោ ឧស្ស កោ គតិ តោ
អភិសប្បវាយោ ។

[១៧១] សាធម្ម អាណន្ត ភិក្ខុ កាលកតោ
អាសាវំ ខយា អនាសវំ លោកិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ
មិជ្ឈេ ធម្ម សយំ អនិច្ចា មន្តិកត្វា ទទសប្បជ្ជ
វិហារិ (៩) ។ ឧត្តា អាណន្ត ភិក្ខុ កាលកតោ
បញ្ចង្គំ វាស្តាតិយោ មិ មញ្ញោជិយោ បរិសុយា ឧប-
ចាតិកា ឧត្ត បរិមិទ្ធាយិ អនាវត្តិធម្មា ឧស្ស
លោកា ។ សុទ្ធតោ អាណន្ត ទទាសតោ កាល-
កតោ មិណ្ឌំ មញ្ញោជិយោ បរិសុយា វាស្តាស-
មោហា ឧត្តត្វា មត្តទាតាមិ សតិដេវ ឥមំ លោកំ
អាគន្ធិ ទុក្ខស្សង្គំ កាវិស្សង្គិ ។ សុយាតា អាណន្ត
ទទាសតោ កាលកតោ មិណ្ឌំ មញ្ញោជិយោ បរិសុយា
សោតាបន្តា វេទិចាធម្មា មិយតា មញ្ញោជិបរាយនា ។

១៩ ម. វិហារិ ។

វប្បធានកម្ម ១

បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ទទាសករណៈសុទ្ធក្នុងធ្វើមរណកាលទៅហើយ
គតិរបស់គាត់ដូចម្តេច ការទៅក្នុងលោកវាងមុខដូចម្តេច ។ បតិក្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ទទាសករណៈសុទ្ធក្នុងធ្វើមរណកាលទៅហើយ គតិ
របស់គាត់ដូចម្តេច ការទៅក្នុងលោកវាងមុខដូចម្តេច ។

[១៧១] ម្ចាស់អាណន្ត ភិក្ខុឈ្មោះសាធម្មៈធ្វើមរណកាលទៅ បាន
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេចដោយបញ្ញាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទូរ
លោកិមុត្តិ ទំនិបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈទាំង
គ្រប់ហើយសម្រេចសម្រាន្ត ។ ម្ចាស់អាណន្ត ភិក្ខុឈ្មោះឧត្តាធ្វើ
មរណកាលទៅ បានជាឧបបាតិកា លេងមិនសល់ក្នុងទីនោះ មានសភាព
មិនបានក្រឡប់ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់ទៅនៃឧត្តាតិយសញ្ញាជនៈ
ទាំង៧ ។ ម្ចាស់អាណន្ត ទទាសករណៈសុទ្ធក្នុងធ្វើមរណកាលទៅ បាន
ដល់សក្ខាតាមី មកកាន់លោកនៃអស់វារៈម្តងទៀត ទើបធ្វើឲ្យព្រះ
ទិត្តាជាចំបង្កំនៃខ្លួន ព្រោះស្រាលស្តើងនៃ វាចៈ ចោសៈ មោហៈ ព្រោះ
អស់ទៅនៃសញ្ញាជនៈ ៣ ។ ម្ចាស់អាណន្ត ទទាសករណៈសុទ្ធក្នុង ធ្វើ
មរណកាលទៅ បានដល់សោតៈ មានសភាពមិនបានបាក់ចុះក្នុងអបាយ
ជាបុគ្គលទៀត មានភិយាគ្រាស៍ដ៏ប្រត្រិត្តទៅក្នុងវាងមុខ ព្រោះអស់
ទៅនៃសញ្ញាជនៈ ៣ ។

[១៧២] អនុជ្ឈិយំ ចោ បទេតំ អាណន្ត យំ
 មនុស្សក្ខតោ កាលំ តតរយ្យ តស្មី តស្មី មេ មំ
 កាលតតោ ធម្មសន្តិទិត្តា និកមត្តំ បដិប្បន្តិស្សន្ត ។
 វិហេសាវសា មស្ស អាណន្ត តថាគតស្ស ។ តស្មា-
 តិហានន្ត ធម្មតាសំ នាម ធម្មបរិយាយំ នោសស្សនិ-
 យេន សមញ្ញតតោ អរិយសាវតោ អាគន្ធិមាថា
 អត្តនា ។ អត្តានំ ព្យាគរយ្យ ទីលានិយោម្ហិ ទីលានិ-
 វ្រាណយោនិយោ ទីលាប្បិវ្តិវិសយោ ទីលាបាយទុក្ខតិ-
 វិទិតាតោ សោតាបញ្ញាហមស្មិ អវិទិតាតធម្មា និយតោ
 សម្ពោទិមរយោ ។

[១៧៣] តតមោ ច សោ អាណន្ត ធម្មតាសោ
 ធម្មបរិយាយោ យេន សមញ្ញតតោ អរិយសាវតោ
 អាគន្ធិមាថា អត្តនា ។ អត្តានំ ព្យាគរយ្យ ទីលា-
 និយោម្ហិ ទីលានិវ្រាណយោនិយោ ទីលាប្បិវ្តិវិស-
 យោ ទីលាបាយទុក្ខតិវិទិតាតោ សោតាបញ្ញាហមស្មិ

[១៧២] ម្ចាស់អាណន្ត មនុស្សធ្វើមរណកាលនេះ មិនជាអស្ថាវ្យ
 អ្វីទេ កាលបើមនុស្សនោះ ធ្វើមរណកាលហើយ អ្នកចាំទ្បយនឹង
 លោះតែចូលមកសួរសេចក្តីខ្លះនឹងគាត់ ។ ម្ចាស់អាណន្ត ខ្លះជាហេតុនាំ
 ឲ្យលំបាកដល់គាត់គរពោណាស់ ។ ម្ចាស់អាណន្ត ព្រោះហេតុនោះ
 ក្នុងសាសនានេះ គាត់គន្លងសំដែងនូវធម្មបរិយាយឈ្មោះធម្មតាសៈ
 (កត្តកំនុះពាលនីធម៌) ដែលអរិយសាវកអនុប្រកប កាលបើប្រាថ្នា
 ធម្មវិញ្ញាណនូវខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងទារហើយ
 អស់ទៅកើត ក្នុងកំលើតតិវច្ឆានហើយ អស់ទៅកើត ក្នុងបិវ្តិវិសយ
 ហើយ អស់ទៅកើតក្នុងកំលើតអសុរកាយហើយ អាត្មាអញជាអ្នក
 ដល់នូវសោតៈ មានសភាពជាអ្នកមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គល
 ទៀត មានភិរិយាគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

[១៧៣] ម្ចាស់អាណន្ត ចុះធម្មបរិយាយឈ្មោះធម្មតាសៈនោះ តើ
 ដូចម្តេច ដែលអរិយសាវកបានប្រកបហើយ កាលបើប្រាថ្នា ធម្មវិញ្ញាណ
 នូវខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងទារហើយ អស់ទៅ
 កើតក្នុងកំលើតតិវច្ឆានហើយ អស់ទៅកើតក្នុងបិវ្តិវិសយហើយ អស់ទៅ
 កើតក្នុងកំលើតអសុរកាយហើយ អាត្មាអញជាអ្នកដល់នូវសោតៈហើយ

វេទ្យាវេទ្យា បឋម

អវិជិតាននម្ភោ ធិយនោ សម្ពោធិបកយនោ ។ វេទ
 អាធន្ត អវិយសាវតោ តុទ្ធេ អវេដ្ឋប្បសារនេន សមន្តា-
 គនោ ហោតិ វេទិមិ សោ កតវា ។ បេ ។ សត្តា
 ធាវេបុស្សនំ តុម្ភោ កតវាតិ ។ ធម្មេ ។ សវេជ្ជេ ។
 អវិយតន្តេហិ វិលេហិ សមន្តាគនោ ហោតិ អទស្តោ-
 ហិ ។ បេ ។ សមាធិសិវត្តនំតេហិ ។ អយំ ទោ សោ
 អាធន្ត ធម្មាណាសោ ធម្មបរិយាយោ យេន សមន្តាគនោ
 អវិយសាវតោ អាធន្តំនាថោ អត្តោ ។ អត្តានំ
 ត្យាតវយ្យ ទិណាធិយោម្ហំ ទិណាតំប្រាណយោធិយោ
 ទិណាម្ហំត្តិវិសយោ ទិណាចាយមុត្តតិវិជិតានោ សោតា-
 បន្ទាមាមស្មំ អវិជិតាននម្ភោ ធិយនោ សម្ពោធិបក-
 យនោតិ ។ (តិណិមិ សុត្តន្តិ វិភាធិនាថានិ) ។

[១៧២] ឯកមម្ហំ ធិសិវេន្ទោ ទោ អាយស្មា
 អាធន្ទោ កតវន្តំ វិភាធិវេទ អសោតោ ។ ធាម
 កន្តេ ភិក្ខុ កាលកតោ តស្ស តា តតិ

វេទ្យាវេទ្យា ១

មានសភាពជាអ្នកមិនពាក់ព័ន្ធក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានភិយាគ្រាស់
 ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ ម្នាលអាធន្ត អវិយសាវតក្នុងសាសនានេះ
 ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនគ្រឿងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 អង្គានោះ ។ បេ ។ ច្រើនជាគ្រូទេវតានឹងមនុស្សចាំនិទ្យាយ ច្រើនគ្រាស់
 ដឹងខ្លាំងអាយសត្ថ ៤ ច្រើនខ្នាតចោលនូវក្រែកឆ លែងវិលត្រឡប់មកភើត
 ទៀត ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយសីលជាទីក្រែកអរ-
 លេសព្រះអារ្យៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។
 ម្នាលអាធន្ត ទេះហៅថា ធម្មបរិយាយវេទ្យាធម្មាទាសៈ ដែលអវិយ-
 សាវតបានប្រកបហើយ កាលបើប្រាថ្នា ធម្មវិញ្ញាណដោយខ្លួនឯងថា
 អាត្មាអញអស់ទៅភើក្នុងខាងហើយ អស់ទៅភើក្នុងកំណើតវិញ្ញាណ
 ហើយ អស់ទៅភើក្នុងបីក្តិរិសីយហើយ អស់ទៅភើក្នុងកំណើត
 អសុភាយហើយ អាត្មាអញជាអ្នកថយខ្លួនសោះហើយ មានសភាពជា
 អ្នកមិនពាក់ព័ន្ធក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានភិយាគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្ត
 ទៅក្នុងខាងមុខ ។ (សូត្រទាំង ៣ មាននិទានតែមួយ) ។

[១៧២] លុះព្រះអាធន្ត ដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសប្បាយហើយ
 ក៏គ្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុ
 វេទ្យាវេទ្យា ។ ធ្វើមរណកាលទៅហើយ ភតិរបស់លោកដូចម្តេច

កោ អភិសម្មារយោ ។ អសោកោ ធាម កន្ត្ត ភិក្ខុនិ
កាលកតតា ។ បេ ។ អសោកោ ធាម កន្ត្ត
ទទាសកោ កាលកតតោ ។ បេ ។ អសោកោ ធាម
កន្ត្ត ទទាសិកោ កាលកតតា ភស្តុ កា ភតិ កោ
អភិសម្មារយោតិ ។

[១៧៥] អសោកោ អាទន្ត ភិក្ខុ កាលកតតោ
អាសវនំ ទំយា អនាសវំ ខេតោវម្មត្តិ បញ្ញាវម្មត្តិ
និដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្មជ្ជ
វិហារតិ (១) ។ (បុរិមវេយ្យាករណោ ១ ឯកនិទានំ) ។

[១៧៦] អយំ ខោ សោ អាទន្ត ធម្មានសោ
ធម្មបរិយាយោ យេន សមន្តាភតោ អរិយសារិកោ
អាត្មន្តំមនោ អត្តនា វ អត្តនំ ព្យាគរយ្យ ទិណានិ-
រយោម្ពំ ទិណានិច្ឆានយោនិយោ ទិណាប្បិក្ខិវិសយោ
ទិណាតាយ ទុក្ខតិវិនិច្ឆោតោ សោតាបច្ឆាបាមស្មំ អវិនិ-
ចាគធម្មោ និយតោ សម្ពោនិបរាយោតិ ។

១៩ ម. វិហារិ ។

ការពៅក្នុងរលាកទាន់មុខដូចម្តេច ។ បតិក្រព្រះអង្គដំបើន ភិក្ខុនិ
ឈ្មោះអសោកា ធ្វើមរណកាលពៅហើយ ។ បេ ។ បតិក្រព្រះអង្គដំបើន
ទទាសកឈ្មោះអសោកៈ ធ្វើមរណកាលពៅហើយ ។ បេ ។ បតិក្រព្រះអង្គ
ដំបើនទទាសិកាឈ្មោះអសោកា ធ្វើមរណកាលពៅហើយ ភតិរបស់
ទាន់ដូចម្តេច ការពៅក្នុងរលាកទាន់មុខដូចម្តេច ។

[១៧៥] ម្ចាស់អាទន្ត ភិក្ខុឈ្មោះអសោកៈ ធ្វើមរណកាលពៅ
បានធ្វើទ្បងកំច្បាស់សម្រេចដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខដោយខ្លួននិងក្នុងបច្ចុប្បន្ន
ទ្បូចេតាវម្មត្តិ នឹងបញ្ញាវម្មត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់អាសវៈ
ទាំងឡាយ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ (និទានវិគមយោដោយ
វេយ្យាករណ៍ដូចមុន) ។

[១៧៦] ម្ចាស់អាទន្ត នេះហៅថា ធម្មបរិយាយឈ្មោះធម្មានសោ
ដែលអរិយសារិកបានប្រកបហើយ កាលបើប្រាថ្នា ធម្មវិញ្ញាណទ្បូន
ដោយខ្លួននិងថា អត្តាអញអស់ទៅកើតក្នុងនរកហើយ អស់ទៅកើតក្នុង
កំលើកតំបន្តានហើយ អស់ទៅកើតក្នុងបិក្ខុសីសយហើយ អស់ទៅកើតក្នុង
កំលើកអសុភាយហើយ អត្តាអញជាអ្នកផល់ទូរសោកៈហើយ មាន
សភាពជាអ្នកមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានភិយាគ្រាស់ជីវិត
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទាន់មុខ ។

វប្បទានត្រៃ លីម

[១៧៧] ឯកមន្តិ ឯសិរិញ្ញោ ទោ អាយស្សា
 អនន្តោ ភក្កវន្តិ ឯតនលោច ភក្កុដោ ធាម ភន្ត
 ញាតិភោ ទោសភោ ភាលភោតោ ភស្ស ភោ ភតិ
 ភោ អភិសម្បវាយោ ។ ភក្កុដោ (១) ធាម ភន្ត
 ញាតិភោ ទោសភោ ។ ធិតិភោ (២) ធាម ភន្ត
 ញាតិភោ ទោសភោ ។ ភក្កុដោ ធាម ភន្ត
 ញាតិភោ ទោសភោ ។ ភក្កុដោ ធាម ភន្ត ញាតិភោ
 ទោសភោ ។ សុត្តុដោ ធាម ភន្ត ញាតិភោ
 ទោសភោ ។ ភក្កុដោ ធាម ភន្ត ញាតិភោ ទោស-
 ភោ ។ សុត្តុដោ ធាម ភន្ត ញាតិភោ ទោសភោ
 ភាលភោតោ ភស្ស ភោ ភតិ ភោ អភិសម្បវាយោតិ ។

[១៧៨] ភក្កុដោ អនន្ត ទោសភោ ភាលភោ
 មន្តិ ធិតិភោ ឯ សញ្ញាដោ ឯ ធិតិភោ ធិតិភោ ធិតិភោ
 ភក្កុដោ ធិតិភោ ឯ ធិតិភោ ធិតិភោ ធិតិភោ ធិតិភោ
 ធិតិភោ ។ ភក្កុដោ អនន្ត ។ ធិតិភោ អនន្ត ។

១៧- ភក្កុដោ ធិតិ ។ ២ ធិ ម. ភិក្ខោ ។

វប្បទានត្រៃ ១

[១៧៧] លុះព្រះអានន្ត ដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទិសមគ្គុរោហើយ
 ក៏ត្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះធានដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទុប-
 សកលឃ្លោះភក្កុដោ ក្នុងស្រុកញាតិភោ ធ្វើមរណភាសវៅហើយ គតិបេស
 ភាគដូចម្តេច ការវៅក្នុងវេលាភាវណ្ណមុខដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ទុបសកលឃ្លោះភក្កុដោ ក្នុងស្រុកញាតិភោ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ទុបសកលឃ្លោះទន្ធិក្នុងស្រុកញាតិភោ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ទុបសកលឃ្លោះភក្កុដោ ក្នុងស្រុកញាតិភោ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ទុបសកលឃ្លោះភក្កុដោ ក្នុងស្រុកញាតិភោ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទុបសក
 លឃ្លោះសុត្តុដោ ក្នុងស្រុកញាតិភោ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទុបសកលឃ្លោះ
 ភក្កុដោ ក្នុងស្រុកញាតិភោ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទុបសកលឃ្លោះសុត្តុ
 ក្នុងស្រុកញាតិភោ ធ្វើមរណភាសវៅហើយ គតិបេសភាគដូចម្តេច ការ
 វៅក្នុងវេលាភាវណ្ណមុខដូចម្តេច ។

[១៧៨] ម្ចាស់អានន្ត ទុបសកលឃ្លោះភក្កុដោ ធ្វើមរណភាសវៅ
 ហើយបានជាឧបបាតិភោ លេសក្នុងទិសនោះមានសកាតជាអ្នកមិនត្រូវប្រ-
 បាសលោកនោះ ព្រោះអស់ទៅនៃឧបបាតិភោសញ្ញាដំនះចាំ ៨ ។ ម្ចាស់
 អានន្ត ទុបសកលឃ្លោះភក្កុដោ ។ ម្ចាស់អានន្ត ទុបសកលឃ្លោះទន្ធិក្នុង ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរាត

កតិស្សប្រោ អាណន្ត ។ ឡោ អាណន្ត ។ សុន្តោ
អាណន្ត ។ ឡោ អាណន្ត ។ សុន្តោ អាណន្ត
ទោសតោ កាលនតោ បញ្ចង្គំ ឡោតិយានំ
សញ្ញាជនានំ បរិស្សយោ ឧបទាតិកោ ឧត្ត បរិណិព្វាយិ
អនាវត្តិទន្ធា ឧស្មា លោកា ។

(សទ្ធវេ ឯតតតិកា កាតតា) ។

[១៧៧] បរោបញ្ញាស អាណន្ត ញាតិកោ ទោ-
សតា កាលនតា បញ្ចង្គំ ឡោតិយានំ សញ្ញា-
ជនានំ បរិស្សយោ ឧបទាតិកោ ឧត្ត បរិណិព្វាយិ
អនាវត្តិទន្ធា ឧស្មា លោកា ។ អាណន្តាវតិ
អាណន្ត ញាតិកោ ទោសតោ កាលនតោ តិណ្ណំ
សញ្ញាជនានំ បរិស្សយោ កាលនតោ ឧបទាតិ
សតតាតាមិយោ សតិកោ វិសំ លោកំ អាត្មា
ទុត្តស្សង្គំ កតិស្សង្គំ ។ ធាតិកោនំ ទោ អាណន្ត
បញ្ចសតានិ ញាតិកោ ទោសតា កាលនតា
តិណ្ណំ សញ្ញាជនានំ បរិស្សយោ កាលនតោ អរិណិព្វា-
ទន្ធា វិយតា សុត្តានិបកយេត ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរាត

ម្នាលអាណន្ត ទោសករណ្ណេកជីវិយ្យោ ។ ម្នាលអាណន្ត ទោសក
ឈ្មោះក្នុង៖ ។ ម្នាលអាណន្ត ទោសកឈ្មោះសុខ្ម័រ៖ ។ ម្នាលអាណន្ត
ទោសកឈ្មោះភេត្ត៖ ។ ម្នាលអាណន្ត ទោសកឈ្មោះសុត្ត្ត៖ ធ្វើមរណ-
កាលទៅហើយ បានជាឧបទាតិកៈ លេងអស់ក្នុងវិធានៈ មានសភាព
ជាអ្នកមិនត្រូវរៀបចំលោកនាមៈ ព្រោះអស់ទៅនៃឧបទាតិយសញ្ញាជនៈ
ពំនី ៥ ។ (ទោសកព័ន្ធអស់ បណ្ឌិតប្បវ្រឹកជាមិនតិចមួយ) ។

[១៧៧] ម្នាលអាណន្ត ពួកទោសកប្រើជាង ៥០ នាក់ក្នុងស្រុក
ញាតិកៈ ធ្វើមរណកាលទៅ បានជាឧបទាតិកៈ លេងអស់ទៅក្នុងវិធានៈ
មានសភាពជាអ្នកមិនត្រូវរៀបចំលោកនាមៈ ព្រោះអស់ទៅនៃឧបទាតិយ-
សញ្ញាជនៈ ពំនី ៥ ។ ម្នាលអាណន្ត ពួកទោសកប្រើជាង ៧០ នាក់ក្នុង
ស្រុកញាតិកៈ ធ្វើមរណកាលទៅហើយបានដល់សកពាគាមី មកកាន់
លោកនេះអស់វារៈម្តងទៀត ទើបធ្វើទូព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃទុក្ខបាន
ព្រោះស្រាលស្តីនៃព្រះ ពោសៈ វិនិ មោហៈ ព្រោះអស់ទៅនៃ
សញ្ញាជនៈ ពំនី ៧ ។ ម្នាលអាណន្ត ពួកទោសក ៥០៦ នាក់ក្នុងស្រុក
ញាតិកៈ ធ្វើមរណកាលទៅហើយ បានដល់សោតៈ មានសភាពជាអ្នក
មិនបាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាមុត្តលទ្រៀន មានកិរិយាស្រស់ដឹងប្រព្រឹត្ត
ទៅក្នុងពិធីមុខព្រោះអស់ទៅនៃសញ្ញាជនៈ ៧ ។

[១៨៦] អនុត្តរិយំ ទោ បរេនតំ អាណន្ត យំ មនុស្ស
 តូតោ កាលំ តបយ្យ តស្មី ឥស្មី ទេ បំ កាលុបតោ
 ធមសន្តិមិត្តា ឯតអត្តំ មនិមុច្ឆិស្សនំ ។ វិហោសា-
 វេសា អាណន្ត អស្ស ឥជាតតស្ស ។ តស្មាតិហា-
 នន្ត ធម្មាតាសំ តាម ធម្មបរិយាយំ ខេរិសេស្សនំ
 យេន សមញ្ញតតោ អរិយសារិកោ ។ អាគន្ធិមារោ
 អត្តោ ។ អត្តានំ ព្យាគរយ្យ ទីណាឯរយោម្ហិ ទីណា-
 តិវញ្ញនយោធិយោ ទីណាប្បិក្កិវិសយោ ទីណាចាយ-
 មុក្កិវិធិតតោ សោតាបន្នោមាមស្មី អរិវិចិត្តធម្មោ
 ធិយតោ សម្ពោធិបរាយោ ។

[១៨៧] តតមោ ច សោ អាណន្ត ធម្មាតាសោ
 ធម្មបរិយាយោ យេន សមញ្ញតតោ អរិយសារិកោ
 អាគន្ធិមារោ អត្តោ ។ អត្តានំ ព្យាគរយ្យ ទីណា-
 ឯរយោម្ហិ ទីណាតិវញ្ញនយោធិយោ ទីណាប្បិក្កិវិសយោ

[១៨៨] ម្ចាស់អាណន្ត មនុស្សធ្វើមរណកាលនេះមិនជាអស្ចារ្យអ្វី
 ទេ កាលបើមនុស្សនោះ ធ្វើមរណកាលទៅហើយ អ្នកខំនឹងឡាយនឹង
 ចែវតែចូលមកសួរសេចក្តីខ្ញុំនឹងគឺជាគត ម្ចាស់អាណន្ត ក្នុងដំបូងនោះឲ្យ
 លំបាកដល់គឺជាគតពោលកាល ។ ម្ចាស់អាណន្ត ព្រោះហេតុនោះ ក្នុង
 សាសនានេះ គឺជាគត នឹងសំដែងនូវធម្មបរិយាយ ឈ្មោះធម្មាតាសៈ
 ដែលអរិយសារិកបានប្រកបហើយ កាលបើប្រាថ្នា គប្បីព្យាករន្តរខ្លួន
 ដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងនរកហើយ អស់ទៅកើតក្នុង
 កំលើតតិវញ្ញនហើយ អស់ទៅកើតក្នុងប្បិក្កិវិសយហើយ អស់ទៅកើត
 ក្នុងកំលើតអសុកាយហើយ អាត្មាអញបានដល់សោភៈហើយ មាន
 សភាពជាអ្នកមិនពាក់ព្រះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាគ្រាស់ដឹង
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភវិមុខ ។

[១៨៩] ម្ចាស់អាណន្ត ចុះធម្មបរិយាយ ឈ្មោះធម្មាតាសៈនោះ
 តើដូចម្តេច ដែលអរិយ សារិកប្រកបហើយ កាលបើប្រាថ្នា គប្បីព្យាករ
 ន្តរខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់ទៅកើតក្នុងនរកហើយ អស់ទៅ
 កើត ក្នុងកំលើតតិវញ្ញនហើយ អស់ទៅកើត ក្នុងប្បិក្កិវិសយហើយ

ទីណាចាយ ទុក្ខតិវិធិនាគោ សោតាមន្តោហមស្មំ អវិ
 ធិនាគនន្តោ ធិយេតោ សន្តោធិបរាយនោ ។ កំណា
 ណន្ត អវិយសារកោ តុទ្ធោ អវេទ្ធិប្បសាទេន សមន្តា
 គនោ ហោតិ កំតិមិ សោ កកវា ។ បេ ។ សន្តា
 ទេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ កកវាតិ ។ ធម្មេ ។ សន្ស័យ ។
 អវិយតន្តោហំ សីលេហំ សមន្តាគនោ ហោតិ
 អទណ្ណេហំ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិគេហិ ។ អយំ
 ទោ សោ អាណន្ត ធម្មានាសោ ធម្មបរិយាយោ
 យេន សមន្តាគនោ អវិយសារកោ អាគន្ធិមាទោ
 អន្តោ ។ អន្តោធិ ព្យាគរយេយ្យ ទីណាធិយោម្ហំ ទីណា
 តិវាណយោនិយោ ទីណាប្បិទ្ធិវិសយោ ទីណាចាយ
 ទុក្ខតិវិធិនាគោ សោតាមន្តោហមស្មំ អវិធិនាគនន្តោ
 ធិយេតោ សន្តោធិបរាយនោតិ ។

អស់ទៅកើត ក្នុងកំណើតអស្សុកាយហើយ ភក្ត្រអញបានដល់សោតៈ
 ហើយ មានសភាពជាអ្នកមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មាន
 កិរិយាគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភាវិមុខ ។ ម្ចាស់អាណន្ត អវិយសារក
 ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរមិនកម្រើកក្នុងព្រះក្នុងថា
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ទ្រង់ជាគ្រូនៃទៅតានីធិមនុស្ស
 ពាំងឡាយ ទ្រង់គ្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ៤ ទ្រង់គ្រូកំណើតនូវគ្រួសារ
 លែងរិលក្រឡប់មកកើតទៀត ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។
 ប្រកបដោយសីលជាទីគ្រូកអររបស់ព្រះអរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់អាណន្ត នេះហៅថា ធម្មបរិយាយ
 ឈ្មោះធម្មតាសៈ ដែលអរិយសាវកបានប្រកបហើយ កាលបើប្រាថ្នា
 គប្បីព្យាករនូវខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា ភក្ត្រអញអស់ទៅកើតក្នុងនាគហើយ
 អស់ទៅកើតក្នុងកំណើតតិច្ឆានហើយ អស់ទៅកើតក្នុងបិក្ខុវិសយហើយ
 អស់ទៅកើត ក្នុងកំណើតអស្សុកាយហើយ ភក្ត្រអញបានដល់សោតៈ
 ហើយ មានសភាពជាអ្នកមិនធ្លាក់ចុះក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មាន
 កិរិយាគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភាវិមុខ ។

វប្បធម៌ខ្មែរ យសោ

ធម្មបទដ្ឋកថា

រាជា ឧត្តរគុណិយោ
សាវ័យុត្តា អមរេ ធុរេ
ជីវនយោ វេទ្យុត្តាវយោ
កំណូតាវសនេ តវយោតិ ។

វប្បធម៌ខ្មែរ ៣

ទទួលបានវិញ្ញាណវិញ្ញាណ

និយាយអំពីស្តេចចក្រតី ១ អំពីសេចក្តីសុខជាប្រដាប់ចុងវង្ស
ចរិយៈ ១ អំពីវិហារវិញ្ញាណ ១ អំពីព្រះសាវ័យុត្តមាន២លើក អំពីនាយ
ជាងឈើ ១ អំពីពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតីអ្នកនៅក្នុងស្រុកវេទ្យុត្តា ១ អំពី
រឿងដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់នឹងក្នុងផ្ទះប្តីដោយឥដ្ឋមាន ៣ លើក ។

រាជការាមវិគ្គោ ទុតិយោ

(១៧២) សាវត្ថុយំ វិហារតិ រាជការាមេ ។ អថខោ
សហស្សកិក្កុដិសង្កោ យេន កតវំ ឆេទុបសន្តិមិ
ឧបសន្តិមិទ្ធា កតវំ អភំវាទេវា វិសមន្តិ អដ្ឋាសិ ។
វិសមន្តិ វិសា ខោ តា កិក្កុដិយោ កតវំ វិសម-
វេច ចត្វា ខោ កិក្កុដិយោ ធម្មេវា សមន្តាគតោ
អរិយសាវកោ សោតាមន្តោ ហោតិ អវិចិតាតនេន្តោ
ជិយេតោ សម្ពោធិបកយេនា ។ កតាមេវា ចត្វា ។
និម កិក្កុដិយោ អរិយសាវកោ តុន្ត អវេចុច្ឆសា-
នេន សមន្តាគតោ ហោតិ និមិ សោ កតវំ ។ បេ ។
សន្តា ធម្មេវាទុស្សនំ តុន្តោ កតវំតិ ។ ធម្ម ។
សង្កោ ។ អរិយកន្តេវា សីលេវា សមន្តាគតោ
ហោតិ អទេស្តាវា ។ បេ ។ សមាធិសវត្តិកេវា ។
និមេវា ខោ កិក្កុដិយោ ចត្វា ធម្មេវា
សមន្តាគតោ អរិយសាវកោ សោតាមន្តោ ហោតិ

រាជការាមវិគ្គោ ២

(១៧២) ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងរាជការាម ទៀប
ត្រង់សាវត្ថុ ។ គ្រាពោះ កិក្កុដិសង្ក្រមហាណមួយពាន់រូប បានចូលទៅ
គាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគហើយបំភក្កិទ្រង់សមគួរ ។ លុះកិក្កុដិទាំងនោះបំភក្កិទ្រង់សមគួរ
ហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់កិក្កុដិទាំងឡាយ
អរិយសាវកប្រកបដោយធម៌ យ៉ាងណាសោតាមន្តបុគ្គល មានសភាព
មិនគ្រាន់នៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅ
ក្នុងធាតុមុខ ។ ធម៌ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់កិក្កុដិទាំងឡាយ
អរិយសាវកក្នុងធម៌នៃនេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ
ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអន្តរោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃ
ទេវតានិមមុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងទូរអរិយសច្ចធម៌
ព្រះអង្គលែងរិលមកកាន់កេតម្មៀក ។ (អរិយសាវកប្រកបដោយ
សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។
ជាអ្នកប្រកបដោយសីលជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយបុគ្គល ជាសីលមិនដាច់
។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្កុដិទាំងឡាយ
អរិយសាវកប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ជាសោតាមន្តបុគ្គល

អវិជ្ជាគឺជាឧបាសម្ព័ន្ធ វិជយតោ សរុណ្ណនិបកយោនោតិ ។

[១៨៣] សាវត្ថិវិជយំ ។ ប្រាហ្មណៈ ភិក្ខុវេ
ទទយតាមិធិ តាម បដិបទំ បញ្ញាបេន្នំ តេ សាវត្ថំ
ឯវំ សមាទបេន្នំ ឯហិ ត្វំ អន្តោ បុរិស កាល-
ស្សវេ ទដ្ឋាយ ចាធិទមុចោ យាហិ សោ ត្វំ មា
ស្តោត្តំ^(១) បរិវេដ្ឋហិ មា បចាតំ មា ខាលុំ មា
កណ្ណកដ្ឋានំ មា ចទ្ធិវិកំ មា ទុឡិកលុំ យន្តេវ
បបតេយ្យសិ តត្តេវ មរណំ អាតមេយ្យសិ^(២) ឯវំ
ត្វំ អន្តោ បុរិស កាយស្ស តេតា មំ មរណា
សុតតិ សត្តំ លោកំ ទបបដ្ឋិស្សសិ^(៣) ។

[១៨៤] តំ ទោ បទេតំ ភិក្ខុវេ ប្រាហ្មណៈ ពាល-
កមទមេតំ ម្ពឡកមទមេតំ ទ ធិត្វិទាយ ទ វិរាតាយ
ទ ធិរាទាយ ទ ទបសមាយ ទ អតិក្ខាយ

១ ឧ. លេខ្លឹ ។ ២. លេខ្លឹ ។ ២ អាតមេយ្យសិ ។

មានសភាពមិនទាក់ទងក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលវៀក មានការគ្រាស់ដឹង
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាធិមុខ ។

[១៨៥] សាវត្ថិវិជយំ ម្ចាស់ភិក្ខុ ចាំវិទ្យាយ ក្រាហ្មណ៍ ចាំវិទ្យាយ
តែងបញ្ញត្តិបដិបតា ឈ្មោះទទយតាមិធិ (ដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
ចំរើនក្នុងលទ្ធិរបស់ខ្លួន) ប្រាហ្មណ៍ ចាំវិទ្យាយ តែងតែរក្សាភ័យខ្លាច
យ៉ាងនេះថា ខែបុរសដ៏ចំរើន អ្នកចូរមកនេះ អ្នកចូរគ្រោកឡើងអំពីគ្រាលីម
ហើយចែរមុខទៅវាធិកើតទៅ ចូរអ្នកកុំវៀរគ្រេងចំរើន កុំវៀរអណ្តូង
ទឹកចូរដោះ កុំវៀរផង្កក់ កុំវៀរវិមានបន្ទា កុំវៀរអណ្តូងត្រាំ កុំវៀររណ្តៅ
ដីស្មៅគ្រោក បើអ្នកទាក់ទងក្នុងវិជយា អ្នកត្រូវដឹងថាសេចក្តីស្លាប់ក្នុង
ចំនោះឯង ម្ចាស់បុរសដ៏ចំរើន កាលបើយ៉ាងនេះ លុះអ្នកវាលាវខ្ល
បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងទៅកាន់លោកគិសុតតិ ស្ថានសួគ៌ ។

[១៨៦] ម្ចាស់ភិក្ខុ ចាំវិទ្យាយ ការបញ្ញត្តិបដិបតាខាងឯង នេះ
ជាដំណើររបស់មនុស្សពាល នេះជាដំណើររបស់មនុស្សវៀក ខែក្នុង
ក្រាហ្មណ៍ តែងមិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសេចក្តីប្រាសចាកកម្រក មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីលេត់ មិន
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្លាប់ស្ងាត់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់

ន សន្តោទាយ ន និព្វានាយ សំវត្ថុនំ ។ អភិក្ករ
ខោ ភិក្កុវេ អរិយស្ស វិនយេ ធនយតាមិដំ បដិបដំ
មន្ទាមេមិ យា ឯកទ្ធនិព្វិទាយ វិកតាយ និពោទាយ
ឧបសមាយ អភិក្កាយ សន្តោទាយ និព្វានាយ
សំវត្ថុនំ ។

(១៨៥) តតនា ច សា(១) ភិក្កុវេ ធនយតាមិដំ
បដិបទា យា ឯកទ្ធនិព្វិទាយ ។ មេ ។ និព្វានាយ
សំវត្ថុនំ ។ ឥធន ភិក្កុវេ អរិយសាវតោ តុទ្ធ
អវេទ្ធស្សសាទេន សមញ្ញាតតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ
គតា ។ មេ ។ សន្តា នេវមនុស្សាដំ តុវា
កតាវតិ ។ ធម្មេ ។ សន្នេ ។ អរិយតទ្ធលា
សីលេហិ សមញ្ញាតតោ ហោតិ អទណ្ឌេហិ
។ មេ ។ សមាទិសំវត្ថុនិកេហិ ។ អយំ ខោ សា
ភិក្កុវេ ធនយតាមិដំ បដិបទា យា ឯកទ្ធនិព្វិទាយ

១ ឧ យ ។

បំនប្រត្រិត្តុទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង មិនប្រត្រិត្តុទៅដើម្បីព្រះទិព្វាន
ខេ ។ ម្ចាស់ភិក្កុវាំងឡាយ ចំណែកតថាគត កែបញ្ញត្តិចុបដិបទា
ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីចំរើន ក្នុងអរិយវិនយ ដែលប្រត្រិត្តុទៅដើម្បី
សេចក្តីឡើយណាយដោយពិតប្រាកដ ដើម្បីសេចក្តីបុស្សបាតកម្រេក
ដើម្បីសេចក្តីលេត់ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់
ដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះទិព្វាន ។

(១៨៥) ម្ចាស់ភិក្កុវាំងឡាយ ចុបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
ចំរើន ដែលប្រត្រិត្តុទៅដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយដោយពិតប្រាកដ ។ មេ ។
ដើម្បីព្រះទិព្វាន តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្កុវាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងធម្ម-
វិនយនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះពុទ្ធជា
ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ ។ មេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូខ្មែរទៅកាន់ដឹងមនុស្ស
ចាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មក
កាន់ភព្វិឡើយ ។ (អរិយសាវកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ)
ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកប្រកបដោយសីលជាទីស្រឡាញ់
របស់អរិយៈ ជាសីលទំនងដាច់ ។ មេ ។ ជាសីលប្រត្រិត្តុទៅដើម្បីសមាធ៌ ។
ម្ចាស់ភិក្កុវាំងឡាយ នេះឯងជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
ចំរើន ដែលប្រត្រិត្តុទៅដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយដោយពិតប្រាកដ

ឯកកថាបិដក ខុត្តយោ

វិភក្តាយ ឯកោតាយ ឧបសមាយ អភិញាយ
សម្ពោតាយ ឯក្ខាយ សំវត្តតិ ។

[១៨៦] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
អាយស្មា ច អាណន្តោ សារីគិយំ វិហារន្តំ ជេតវរោ
អថាថបិណ្ឌិកេស្ស អាភមេ ។ អថាថា អាយស្មា
សារីបុត្តោ សាយន្ត្តាសមយំ បដិសស្វាថា វុដ្ឋិតោ
យេន អាយស្មា អាណន្តោ តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិបិទ្ធា
អាយស្មតា អាណន្តេន សន្តិ សម្ពោធិ សម្ពោធិយំ
កតំ សារាណិយំ វិវិសារត្តោ ឯកមន្តំ ឯសិទិ ។
ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធា ទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ
អាយស្មន្តំ អាណន្តំ ឯកនរោច កតិមំ នុ ទោ អាវុសោ
អាណន្ត ធម្មានំ បហាថា កតិមំ ធម្មានំ សមញ្ញាភមន-
ហោតុ ឯវមយំ បដា ភគវតោ ព្យាភតោ សោតាបញ្ញា
អវិចិត្តាធម្មា ឯយតា សម្ពោធិបកយតាតិ ។

[១៨៧] ចតុន្តំ ទោ អាវុសោ ធម្មានំ បហាថា
ចតុន្តំ ធម្មានំ សមញ្ញាភមនហោតុ ឯវមយំ បដា ភគ-
វតោ ព្យាភតោ សោតាបញ្ញា អវិចិត្តាធម្មា ឯយតា

ដើម្បីប្រាសចាកកម្រេក ដើម្បីសេចក្តីលេត ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់
ដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់ ដើម្បីសេចក្តីគ្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។

[១៨៦] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុនឹងព្រះអាណន្តដ៏មាន
អាយុ នៅក្នុងវត្តជេតវរោចរបស់អគាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថិ ។
គ្រាដោះឯង ព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុ ចេញអំពីទីពឹងសម្តែងសាយស្តា-
សម័យ ចូលទៅរកព្រះអាណន្តដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ក៏ពាល
ពាក្យរាក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះអាណន្តដ៏មានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួរ
រាក់ទាក់ ឈមឱ្យកើតសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលហើយ ក៏កន្ត្រៃយក្តីទីដ៏សមគួរ ។
លុះព្រះសារីបុត្តដ៏មានអាយុអន្តិយកន្ត្រៃទីដ៏សមគួរហើយ ទើបសួរព្រះអាណន្ត
ដ៏មានអាយុម៉្លេះថា អារុសោអាណន្ត ព្រោះលះលង់ធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង
ព្រោះប្រកបធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករណ៍សត្វ
នេះយ៉ាងនេះថា ជាសោតាបន្តបុគ្គល មានសភាពមិនពាក់ទៅក្នុងអបាយ
ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទានិមុខ ។

[១៨៧] ម្នាលអារុសោ ព្រោះលះលង់យ៉ាង ព្រោះប្រកបធម៌
យ៉ាង ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករណ៍សត្វនេះយ៉ាងនេះថា ជា
សោតាបន្តបុគ្គល មានសភាពមិនពាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

សុត្តនិកាយនាមិ ។ កតមេសំ ចតុត្ថំ ។ យថាភូមេន
 ទោ អាវុសោ ពុទ្ធេ អវេទ្ធច្បសាទេន សមញ្ញតតោ
 អស្សុតតំ បុត្តដ្ឋនោ កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា
 អនាយំ ទុក្ខតិ វិនិចាតំ និរយំ ឧបបដ្ឋតិ តថាភូមស្ស
 ពុទ្ធេ អវេទ្ធច្បសាទោ ន ហោតិ ។ យថាភូមេន ច
 ទោ អាវុសោ ពុទ្ធេ អវេទ្ធច្បសាទេន សមញ្ញតតោ
 សុតតំ អរិយសាវតោ កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា
 សុតតិ សត្តំ លោតំ ឧបបដ្ឋតិ តថាភូមស្ស ពុទ្ធេ
 អវេទ្ធច្បសាទោ ហោតិ វតីមិ សោ កតតំ ។ មេ ។
 សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា កតតតិ ។

(១៨៨) យថាភូមេន ទោ អាវុសោ ធម្មេ អវេទ្ធច្ប-
 សាទេន សមញ្ញតតោ អស្សុតតំ បុត្តដ្ឋនោ កាយស្ស
 ភេនា បរំ មរណា អនាយំ ទុក្ខតិ វិនិចាតំ និរយំ
 ឧបបដ្ឋតិ តថាភូមស្ស ធម្មេ អវេទ្ធច្បសាទោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គោ

មានការត្រាស់ដឹងជាច្រើនក្នុងក្រុងនាមមុខ ។ ធម៌ ៤ យ៉ាង ដូចម្តេច
 ខ្លះ ។ ម្នាលអាវុសោ បុត្តដ្ឋនអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
 មិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះពុទ្ធ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរំលែងខន្ធ បន្ទាប់
 អំពីមរណៈគឺទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិនិចាត នរក សេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 ញាប់ញ័រក្នុងព្រះពុទ្ធ មានសភាពយ៉ាងនោះ វេទនាផលអរិយសាវក
 នោះឡើយ ។ ម្នាលអាវុសោ ចំណែកអរិយសាវកអ្នកចេះដឹង ប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ មានសភាពយ៉ាងណា លុះ
 ដល់រំលែងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈទៅកើតក្នុងលោកតិសុភតិ ស្ថានសួគ៌
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ មានសភាពយ៉ាងនោះ តែងមាន
 ផលអរិយសាវកនោះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គ
 ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងខ្ញុំអរិយសច្ចធម៌
 ព្រះអង្គលែងលែមក កាន់កាប់ខ្ញុំក៏ដូច្នោះ ។

(១៨៩) ម្នាលអាវុសោ បុត្តដ្ឋន អ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះធម៌ មានសភាពយ៉ាងណា លុះ
 រំលែងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិនិចាត
 នរក សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះធម៌ មានសភាពយ៉ាងនោះ

ន ហោតិ ។ យថារូបេន ម ទោ អាវុសោ ធម្មេ
អវេច្ចប្បសារេន សមញ្ញាគតោ សុគតំ អរិយសាវកោ
កាយស្ស ភេតា បំ មរណា សុគតិ សក្កំ លោកំ
ឧបបដ្ឋតិ តថារូបស្ស ធម្មេ អវេច្ចប្បសារេន ហោតិ
សុត្វានោ ភកវតា ធម្មោ ។ មេ ។

[១៧៧] យថារូបេន ទោ អាវុសោ សង្ខេប្ប
អវេច្ចប្បសារេន សមញ្ញាគតោ អស្សុគតំ បុដ្ឋដ្ឋនោ
កាយស្ស ភេតា បំ មរណា អនាយំ ទុក្ខនិ វិន័-
នាតំ វិវាយំ ឧបបដ្ឋតិ តថារូបស្ស សង្ខេប្ប អវេច្ចប្បសារេ-
នោ ន ហោតិ ។ យថារូបេន ម ទោ អាវុសោ សង្ខេប្ប
អវេច្ចប្បសារេន សមញ្ញាគតោ សុគតំ អរិយសាវកោ
កាយស្ស ភេតា បំ មរណា សុគតិ សក្កំ លោកំ
ឧបបដ្ឋតិ តថារូបស្ស សង្ខេប្ប អវេច្ចប្បសារេន ហោតិ
សុប្បដិបន្តោ ភកវតោ សាវកសង្ខេប្ប ។ មេ ។ អទុក្ខំ
បុព្វតេត្ថំ លោកស្សាតិ ។

វតមានផលអរិយសាវកនោះឡើយ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ចំណែកអរិយ-
សាវកអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះធម៌
មានសភាពយ៉ាងណា លុះវាលាងខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ ទៅកើតក្នុង
លោកគិស្មានស្នូត សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះធម៌ មាន
សភាពយ៉ាងនោះ តែវិមានផលអរិយសាវកនោះថា ព្រះធម៌ដែលព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គ្រាស់ប្រពៃហើយ ។ មេ ។

[១៧៨] ម្ចាស់អាវុសោ បុដ្ឋដ្ឋន្តអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តី
ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃ មានសភាពយ៉ាងណា លុះវាលាង
ខន្ធ បន្ទាប់អំពីមរណៈ ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខនិ និបាត នរក សេចក្តី
ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃ មានសភាពយ៉ាងនោះ វតមានផល
អរិយសាវកនោះឡើយ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ចំណែកអរិយសាវកអ្នកចេះ
ដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃ មានសភាព
យ៉ាងណា លុះវាលាងខន្ធបន្ទាប់អំពីមរណៈ ទៅកើតក្នុងលោកគិ
ស្មានស្នូត សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រក្នុងព្រះសង្ឃ មានសភាព
យ៉ាងនោះ តែវិមានផលអរិយសាវកនោះថា ព្រះសង្ឃសាវកនៃព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិប្រពៃហើយ ។ មេ ។ ជាស្របុណ្យ
ជ័ប្រសើរវៃសក្ខណៈ ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

[១៧៤] យថាប្បដទ ទោ អាវុសោ ទុស្សីល្យោ
សមន្តាគរោ អស្សុតតិ បុត្តដ្ឋយោ កាយស្ស ភេតា
បរំ មរណា អចាយំ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆានំ វិរយំ ទមបដ្ឋតិ
តថាប្បស្ស ទុស្សីល្យំ ឯ ហោតិ(១) ។ យថាប្បដទ ទោ
អាវុសោ អវិយត្តន្តោ វិសីលេហិ សមន្តាគរោ អវិយ-
សារកោ កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា សុត្តិ សក្កំ
លោកំ ទមបដ្ឋតិ តថាប្បាចិស្ស អវិយត្តន្តោ វិសីលាចិ
ហោតិ អទន្តោចិ ។ បេ ។ សមាចិសំវត្តនិកាមិ ។

[១៧៥] នំមេសំ ទោ អាវុសោ ចតុដ្ឋំ ធម្មានំ
បហានា នំមេសំ ចតុដ្ឋំ ធម្មានំ សមន្តាគមទហេតុ
វិរមយំ បជា ភកវតា ព្យាគតា សោតាបដ្ឋា
អវិនិច្ឆាធម្មា ជិយតា សន្តោជិបរាយនាតិ ។

[១៧៦] ធហូហិ កិក្កុវេ ធហេហិ សមន្តាគរោ
អវិយសារកោ សទុទុក្ខតិកយំ សមតិក្កន្តោ ហោតិ ។
គតមេហិ ធហូហិ ។ នទ កិក្កុវេ អវិយសារកោ

១ ១. ទុស្សីលេន ហោតិ ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គោ

[១៧៧] ម្ចាស់អាវុសោ បុត្តដ្ឋន្ធ អ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយភាវៈ
ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានសភាពយ៉ាងណា លុះរាល់ទទួ បន្ទាប់អំពីមរណៈ
វែមនឹងទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាត នេក ភាវៈជាអ្នកទ្រុស្តសីល មាន
សភាពយ៉ាងនោះ វាអាចផលអវិយសារកនោះឡើយ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
ចំណែកអវិយសារក ប្រកបដោយសីលចាំឡាយ ជាច្រើនឡាញ់របស់
អវិយៈ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរាល់ទទួ បន្ទាប់អំពីមរណៈ វែមនឹង
ទៅកើតក្នុងលោកគឺសុតតិស្ថានសួតិ សីលចាំឡាយ ជាច្រើនឡាញ់
របស់អវិយៈ មានសភាពយ៉ាងនោះ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។
ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបមាជិ គែងមានផលអវិយសារកនោះ ។

[១៧៨] ម្ចាស់អាវុសោ ព្រោះលះធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង ព្រោះ
ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង ទើបព្រះអង្គមានព្រះភាគ ច្រើនព្យាករ
ពួកសក្ខីនេះយ៉ាងនេះថា រសោតាបដ្ឋបុគ្គល មានសភាពមិនទាក់ទៅ
ក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រោសំដឹងប្រព្រឹត្តទៅវាធម៌មុខ ។

[១៧៩] ម្ចាស់កិក្កុចាំឡាយ អវិយសារកប្រកបដោយធម៌ ៤
យ៉ាងនេះ ទើបកន្លងបង់ខ្សែក្រវែលក្នុងទុក្ខតិចាំឡាយបាន ។ ធម៌ចាំឡាយ ៤ យ៉ាង
កើតដូចម្តេច ។ ម្ចាស់កិក្កុចាំឡាយ អវិយសារកក្នុងធម៌វិនិយមនៈ

តុទ្ធ អវេច្ចប្បសារទេន សមន្តាគតោ ហោតិ ឥតិមិ សោ
 ភគវា ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ ភគវាតិ ។
 ធម្មេ ។ សង្ខេ ។ អវិយកទ្កេហិ សីលេហិ សមន្តា-
 គតោ ហោតិ អទល្លោហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្ត-
 ធិតេហិ ។ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម្មហិ ធម្មេហិ
 សមន្តាគតោ អវិយសាវកោ សព្វទុក្ខតិកយំ សម-
 តិក្កន្តោ ហោតិ ។

[១៧៣] ធម្មហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
 ហោតិ អវិយសាវកោ សព្វទុក្ខតិវិចិតាគយំ សម-
 តិក្កន្តោ ហោតិ ។ ភគមេហិ ធម្មហិ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ
 អវិយសាវកោ តុទ្ធ អវេច្ចប្បសារទេន សមន្តាគតោ
 ហោតិ ឥតិមិ សោ ភគវា ។ បេ ។ សត្តា ទេវ-
 មនុស្សានំ តុទ្ធោ ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ខេ ។
 អវិយកទ្កេហិ សីលេហិ សមន្តាគតោ ហោតិ

ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះតុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាត្រូវទេវតានិមនុស្សទាំងឡាយ
 ព្រះអង្គក្រាស់ដឹងនូវអវិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ។
 (អវិយសាវកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុង
 ព្រះសង្ឃ ។ អវិយសាវកប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់
 របស់អវិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អវិយសាវកប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង
 នេះឯង តែងកន្លងបន្ទប់នូវភ័យក្នុងទុក្ខតំបាំងពួងបាន ។

[១៧៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អវិយសាវក ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង
 រមែងកន្លងបន្ទប់នូវភ័យក្នុងទុក្ខតំបាំងពួងបាន ។ ធម៌ ៤ យ៉ាង គឺ
 ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អវិយសាវកក្នុងធម្មវិន័យនេះ ប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះតុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ
 ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាត្រូវទេវតានិមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គក្រាស់ដឹង
 នូវអវិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (អវិយសាវក
 ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។
 អវិយសាវក ប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អវិយៈ

អទណ្ណោភិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ខោ
ភិក្ខុវេ ចត្វុហំ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ អរិយសាវកោ
សត្វុត្តន្តនិវិធិនាគភយំ សមតិក្កុន្តោ ហោតីតិ ។

(១៧៤) យេ តេ (១) ភិក្ខុវេ អនុគម្យេយ្យាថ យេ
ច សោតត្ថំ មន្តោយ្យំ មិត្តា វា អមច្ឆា វា ញាតិ វា
សាលោហិតា វា តេ (២) ភិក្ខុវេ ចត្វុសុ សោតាបត្តិ-
យន្ត្រេសុ សមាធិបេតព្វា ចិវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ។
កកមេសុ ចត្វុសុ ។ តុន្ត អវច្ចប្បសាទេ សមាធិ
បេតព្វា ចិវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ឥតិបិ សោ កកវា
។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សាចំ តុន្តោ កកវាតិ ។ ធម្មេ ។
សធម្មេ ។ អរិយករុន្តេសុ សីលេសុ សមាធិបេតព្វា
ចិវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា អទណ្ណោសុ ។ បេ ។

១ ខ. យ ហំ ។ ២ ខ. តេ វេ ។

ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ខ្នាលភិក្ខុ
ចាំឱ្យយ អរិយសាវក ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះជាកម្មវិធី
បង្កើតយក្នុងក្នុងនឹងអបាយចាំឱ្យបាន ។

(១៧៤) ខ្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ អ្នកចាំឱ្យយ គួរអនុគ្រោះចំពោះ
ជនពួកណា មួយទៀត ជនពួកណាជាមិត្តភក្តិ អមាត្យភក្តិ ញាតិភក្តិ សា-
លោហិតភក្តិ គប្បីសំគាល់ទូរោក្សវិជ្ជាស្នូនស្តាប់ ខ្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ
អ្នកចាំឱ្យយ ត្រូវពាក់ព័ន្ធជនចាំឱ្យសោះ ឱ្យសមាធិ ឱ្យតាំងនៅ
ឱ្យប្រតិស្ឋាននៅ ក្នុងអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ យ៉ាង ។ អង្គនៃសោតាបត្តិ
៤ យ៉ាងដូចម្តេច ។ គឺអ្នកចាំឱ្យយ ត្រូវពាក់ព័ន្ធជនចាំឱ្យសោះ ឱ្យ
សមាធិ ឱ្យតាំងនៅ ឱ្យប្រតិស្ឋាននៅ ក្នុងសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ
ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាត្រូវនៃវេតា
នឹងមនុស្សចាំឱ្យយ ព្រះអង្គត្រាស់ចឹងទូរអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គវិលង
វិលមកកាន់តែថ្មីទៀត ។ (អរិយសាវកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
ញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ អ្នកចាំឱ្យយ ត្រូវពាក់
ព័ន្ធជនចាំឱ្យសោះ ឱ្យសមាធិ ឱ្យតាំងនៅ ឱ្យប្រតិស្ឋាននៅ
ក្នុងសីលចាំឱ្យយ ជាវិស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។

សមាធិសំវត្តនិកេតនសុ ។ យេ តេ ភិក្ខុវេ អនុគម្មេ-
 យ្យាថ យេ ច សោគន្ធិ មញ្ញេយ្យំ មិគ្គា វា អមត្វា វា
 ញាតិ វា សាលោហិតា វា តេ ភិក្ខុវេ ឥមេសុ ចត្វសុ
 សោតាបត្តិយទ្កេសុ សមាធិបេតព្វា ធិវេសេតព្វា បតិដ្ឋា-
 បេតព្វាតិ ។

[១៧៤] យេ តេ ភិក្ខុវេ អនុគម្មេយ្យាថ យេ
 ច សោគន្ធិ មញ្ញេយ្យំ មិគ្គា វា អមត្វា វា ញាតិ
 វា សាលោហិតា វា តេ ភិក្ខុវេ ចត្វសុ សោតាបត្តិ-
 យទ្កេសុ សមាធិបេតព្វា ធិវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ។
 កតេមេសុ ចត្វសុ ។ ពុទ្ធ អវេទ្ធិប្បសាទេ សមា-
 ធិបេតព្វា ធិវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា ឥតិមិ សោ-
 កកវា ។ បេ។ សត្វា នេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា កកវាតិ ។

ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 គួរអនុគ្រោះចំពោះជនពួកណា មួយទៀត ជនពួកណាជាមិត្រភ័ក្តិ អមាត្យភ័ក្តិ
 ញាតិភ័ក្តិ សាលោហិតភ័ក្តិ ឧប្បិសំគាល់ខ្លះពាក្យដែលខ្លួនគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវញ៉ាំងពួកជនទាំងអស់នោះ ឲ្យសមាទាន
 ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្នូននៅ ក្នុងអង្គវិទេសោកាបត្តិទាំង៦ យ៉ាងនេះ ។

[១៧៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរអនុគ្រោះចំពោះ
 ជនពួកណា មួយទៀត ជនពួកណាជាមិត្រភ័ក្តិ អមាត្យភ័ក្តិ
 ញាតិភ័ក្តិ សាលោហិតភ័ក្តិ ឧប្បិសំគាល់ខ្លះពាក្យដែលខ្លួនគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវញ៉ាំងពួកជនទាំងអស់នោះ ឲ្យសមាទាន
 ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្នូននៅ ក្នុងអង្គវិទេសោកាបត្តិ៦ យ៉ាង ។ អង្គវិទេ-
 សោកាបត្តិ៦ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គឺត្រូវញ៉ាំងពួកជនទាំងអស់នោះ ឲ្យ
 សមាទាន ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្នូននៅ ក្នុងសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ
 ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ។ ព្រះអង្គជាត្រូវទៅតា
 មិនមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គក្រាស់ដឹងខ្លះអាយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែង
 វិលមកកាន់កងច្រើន ។

[១៧៦] សិយា ភិក្ខុវេ ចតុទ្ធិ មហាក្ខតានំ អញ្ញាថត្តំ បវេរីជាតុយា អាចោជាតុយា តេជាជាតុយា វាយោជាតុយា ។ ខ ត្រូវ ពុទ្ធ អវេទ្ធិប្បសារោ ធម្មសមញ្ញាគតស្ស អរិយសាវកស្ស សិយា អញ្ញាថត្តំ ។ តត្រិនំ អញ្ញាថត្តំ ។ សោ វត ពុទ្ធ អវេទ្ធិប្បសារោ ធម្មសមញ្ញាគតោ អរិយសាវកោ ធិរយំ វា តិវច្ឆានយោជី វា បិត្តិវិសយំ វា ឧបបដ្ឋិស្សត្តិ ធនំ ហំ វិជ្ជតិ ។ ធម្មេ ។ សយ្យេ ។ អរិយតទ្កេសុ សីលេសុ សមាធម៌តព្វា ធិវេសេតព្វា បតិដ្ឋាបេតព្វា អទល្លោសុ ។ មេ ។ សមាធិសិវត្តនំតេសុ ។

[១៧៧] សិយា ភិក្ខុវេ ចតុទ្ធិ មហាក្ខតានំ អញ្ញាថត្តំ បវេរីជាតុយា អាចោជាតុយា តេជាជាតុយា វាយោជាតុយា ។ ខ ត្រូវ អរិយតទ្កេហិ សីលេហិ សមញ្ញាគតស្ស អរិយសាវកស្ស សិយា អញ្ញាថត្តំ ។ តត្រិនំ អញ្ញាថត្តំ ។ សោ វត អរិយតទ្កេហិ សីលេហិ សមញ្ញាគតោ អរិយសាវកោ ធិរយំ វា តិវច្ឆានយោជី វា បិត្តិវិសយំ វា ឧបបដ្ឋិស្សត្តិ ធនំ ហំ វិជ្ជតិ ។

[១៧៦] ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធារិយ បើសេចក្តីប្រែប្រួលទៅនៃមហាក្ខត. ប្រ. ២ គឺជាតុដី ជាតុជីក ជាតុភ្លើង ជាតុខ្យល់ គប្បីមាន ។ (ភិច្ចក្ក) បេស អរិយសាវក ដែលប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធនឹង បានប្រែប្រួលទៅតែ ។ នេះជាសេចក្តីប្រែប្រួលក្នុងហេតុនោះ ។ អរិយសាវកនោះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធបើយនឹង ទៅតែ ក្នុងនរកក្នុងលោកសត្វនិវាសន៍ប្រតិសីយដូច្នោះ នេះមិនមែន ជាឋានឡើយ ។ (អរិយសាវកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ គួរពុទ្ធារិយ ត្រូវពុទ្ធារិយពុទ្ធារិយ អស់នោះ ឲ្យសមាធម៌ ឲ្យតាំងនៅ ឲ្យប្រតិស្ថាននៅ ក្នុងសីលពុទ្ធារិយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីល ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។

[១៧៧] ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធារិយ សេចក្តីប្រែប្រួលនៃមហាក្ខតប្រ. ២ គឺជាតុដី ជាតុជីក ជាតុភ្លើង ជាតុខ្យល់ គប្បីមាន (ភិច្ចក្ក) បេស អរិយសាវកដែលប្រកបដោយសីលពុទ្ធារិយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ហើយ នឹងបានប្រែប្រួលទៅតែ ។ នេះជាសេចក្តីប្រែប្រួលក្នុងហេតុ នោះ ។ អរិយសាវកនោះ ប្រកបដោយសីលពុទ្ធារិយ ជាទីស្រឡាញ់ របស់អរិយៈ ហើយ នឹងទៅតែ ក្នុងនរកក្នុងលោកសត្វនិវាសន៍ប្រតិសីយដូច្នោះ នេះមិនមែនជាឋានឡើយ ។

[១៧៧] យេ តេ តិក្ខុវេ អនុតមោយ្យាដ យេ ច ទោ សោតត្ថំ មញ្ញេយ្យំ មិត្តា វា អមទ្វា វា ញាតិ វា សាលោហិតា វា តេ តិក្ខុវេ ឥមេសុ ចតុសុ សោតាចត្តិយេន្តេសុ សមាទបេតញា ទិវេសេតញា មតិដ្ឋាបេតញាតិ ។

[១៧៨] សាវត្ថិទិដានំ ។ អថទោ អាយស្មា មហាមោត្តល្លាដោ សេយ្យជាមិ ធាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ញំ វា តាហំ មសារយ្យ មសារិទំ វា តាហំ សម្មិក្ខេយ្យ វិវមេវ ជេតវិទ អន្តរហិតោ ទេវេសុ តាវត្ថិសេសុ តាតុរហោសិ ។ អថទោ សម្ពុតុលា តាវត្ថិសកាយិកា ទេវតាយោ យេនាយស្មា មហាមោត្តល្លាដោ តេទុមសន្តិមីសុ ឧបសន្តិមីត្វា អាយស្មន្តំ មហាមោត្តល្លាដំ អតិវាទេត្វា ឯតមន្តំ អដ្ឋិសុ ។ ឯតមន្តំ វិសា ទោ តា ទេវតាយោ អាយស្មា មហាមោត្តល្លាដោ ឯតទកេច

[២០០] សាទុ ទោ អាវុសោ តុទ្ធោ អវេទ្ធច្បសារទេទ សមដ្ឋាតមនំ ហោតិ ឥតិមិ សោ ភតវា ។ មេ ។ សន្តា ទេវមនុស្សនំ តុទ្ធោ ភតវាតិ ។

[១៧៩] ម្ចាស់ភិក្ខុបំណិទ្បាយ អ្នកបំណិទ្បាយ គួរអនុគ្រោះចំពោះ ជនពួកណា មួយទៀត ជនពួកណាជាមិត្តភក្តិ អមាត្យភក្តិ ញាតិភក្តិ សាលោហិតភក្តិ គរិយសំគាល់នៅពាក្យដែលខ្លួនគួរស្តាប់ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណិទ្បាយ អ្នកបំណិទ្បាយ ត្រូវញ៉ាំងពួកជនបំណិសំនោះ ឲ្យសមាទាន ឲ្យកំណើត ឲ្យប្រតិស្នាននៅ ក្នុងអង្គវិទេសាភាបក្តិបំណិ ៤ នេះចុះ ។

[១៨៥] សាវត្ថិទិពាន ។ គ្រាពោះឯង ព្រមហោមោត្តល្លានដ៏មាន អាយុ ក៏បាត់ខ្លួនក្នុងវិក្កុដេតទាន មកប្រុតដក្ខន្ធក្នុងទេវតាជាទំភាវិត្តិវិដ្ឋ ដូចជាចុះសមាទានកម្លាំងលាវដ៏ដែលបត់ចូល ឬបត់ចូលទូរដ៏ដែលលាចញ ដូច្នោះឯង ។ គ្រាពោះឯង ទេវតាបំណិទ្បាយ ដែលនៅក្នុងពួកទេវតា ជាទំភាវិត្តិវិដ្ឋជាច្រើន បាននាំគ្នាចូលទៅគ្រោះមហាមោត្តល្លានដ៏មាន អាយុ លុះចូលទៅដល់វាយបង្ខំព្រះមហាមោត្តល្លានដ៏មានអាយុ ហើយ ឯកទេវតាទិទិដីសមគួរ ។ លុះទេវតាបំណិ នោះប៉ុន្មាននៅក្នុងទិដីសមគួរហើយ ទើបព្រះមហាមោត្តល្លានដ៏មានអាយុ បានពោលដូច្នោះថា

[២០០] ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុបំណិទ្បាយ ប្រពៃណាស់ហើយ ការ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ អង្គពោះ ។ មេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតាទិដីមនុស្សបំណិទ្បាយ ព្រះអង្គ គ្រាសំដីតិឲ្យអាយុបច្ចុដមិ ព្រះអង្គវិលតិវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀតហើយ ។

តុទ្ធ អវច្ចុប្បសារទេន សមន្តាគមនហេតុ ទោ អាវុសោ
 ឯវមំទេកក្កេ សន្តា កាយស្ស ភេទា បវំ មរណា
 សុភតំ សន្តំ លោតំ មមបដ្ឋង្គិតំ ។ សាទុ ទោ
 អាវុសោ ធម្មេ ។ សង្ខេ ។ សាទុ ទោ អាវុសោ
 អវិយេកន្តេហិ សីលេហិ សមន្តាគមនំ ហោតិ
 អទន្តេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ អវិយ-
 កន្តេហិ សីលេហិ សមន្តាគមនហេតុ ទោ អាវុសោ
 ឯវមំទេកក្កេ សន្តា កាយស្ស ភេទា បវំ មរណា
 សុភតំ សន្តំ លោតំ មមបដ្ឋង្គិតំ ។

(២០០) សាទុ ទោ មាវស មោក្ខណ្ឌន តុទ្ធ
 អវច្ចុប្បសារទេន សមន្តាគមនំ ហោតិ ឥតិមំ សោ
 កតវា ។ បេ ។ សន្តា ទេវវេទុស្សនំ តុទ្ធោ កតវាតិ ។

ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុព្រំវិញ សក្ខុព្រំវិញ ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ហេតុវគ្គប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះតុទ្ធយោជិវនេះ
 លុះដល់លាងខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈ វែមនិទៅកើតក្នុងលោកឥសុគតិ
 ស្ថានសួគ៌ ។ ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុព្រំវិញ ប្រពៃណាស់ហើយ (ការ
 ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។
 ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុព្រំវិញ ប្រពៃណាស់ហើយ ការប្រកបដោយ
 សីលព្រំវិញ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជា
 សីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុព្រំវិញ សក្ខុ
 ព្រំវិញ ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុវគ្គប្រកបដោយសីលព្រំវិញ
 របស់អរិយៈយោជិវនេះ លុះលាងខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈ វែមនិទៅកើត
 ក្នុងលោកឥសុគតិ ស្ថានសួគ៌ ។

(២០១) ពួកទេវតាក្នុងព្រំវិញ ទូលសប្បព្រះមហាមោក្ខណ្ឌន
 វិញថា បពិត្រព្រះមោក្ខណ្ឌន អ្នកខំទុក្ខ ប្រពៃណាស់ហើយ ការប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះតុទ្ធយោជិវនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គ
 តោរ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូវៃទេវតាទីតិមនុស្សព្រំវិញ ព្រះអង្គ
 ក្រាស់ដ៏ឆ្លាតវៃសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់ភពប្តីទៀតហើយ ។

តុទ្ធ អវច្ចុយ្យសារនេន សមញ្ញាគមនហេតុ ទោ មារិស
 មោត្តល្លាន វរិមិទេកេត្វេ សត្តា កាយស្ស ភេនា ហំ
 មរណា សុគតិំ សត្តំ លោកំ ឧបបទ្ធព្ពំ ។ សាធុ
 ទោ មារិស មោត្តល្លាន ធម្មេ ។ សង្ខេ ។ អវិយ-
 កក្កេហិ សីលេហិ សមញ្ញាគមនំ ហោតិ អវល្លោហិ
 ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ អវិយកក្កេហិ
 សីលេហិ សមញ្ញាគមនហេតុ ទោ មារិស មោត្តល្លាន
 វរិមិទេកេត្វេ សត្តា កាយស្ស ភេនា ហំ មរណា
 សុគតិំ សត្តំ លោកំ ឧបបទ្ធព្ពំ ។

[២០២] សាវត្ថិទំនាធំ ។ អថទោ កាយស្ស
 មហាមោត្តល្លានោ សេយ្យោហិ តាម ពលក
 បុរិសា សម្មុញ្ញំ ភិ តាហំ បសារេយ្យ ចសាវត្ថិ ភិ
 តាហំ សម្មុញ្ញេយ្យ វរិមេវ ជេតវិទេ អន្តរេហិតោ
 ទេវេសុ តាវត្ថិសេសុ ទាតុរហោសិ ។ អថទោ
 សម្មហុលា តាវត្ថិសកាយិកា ទេវតាយោ យេនា-
 យស្ស មហាមោត្តល្លានោ តេធិបសត្ថតិសុ

បពិត្រព្រះមោត្តល្លានអ្នកទិវិត្ត សត្វតាំងឡាយភ្នកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ហេតុតែប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធយ៉ាងនេះ លុះ
 ផលវិលាងខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈ វេទន៍ទៅកើតក្នុងលោកនិសុគតិ ស្ថាន
 សួគ៌ ។ បពិត្រព្រះមោត្តល្លានអ្នកទិវិត្ត ប្រវែងណាស់ហើយ (ការប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ការ
 ប្រកបដោយសីលតាំងឡាយ ជាច្រើនស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់
 របេរ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ បពិត្រព្រះមោត្តល្លានអ្នកទិវិត្ត
 សត្វតាំងឡាយភ្នកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសីលតាំងឡាយ
 ជាច្រើនស្រឡាញ់របស់អរិយៈយ៉ាងនេះ លុះវិលាងខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈ
 វេទន៍ទៅកើតក្នុងលោកនិសុគតិស្ថានសួគ៌ ។

[២០២] សាវត្ថិទំនាធំ ។ គ្រានោះឯង ព្រះមហាមោត្តល្លានដ៏ទាន
 កាយ ក៏បាត់ខ្លួនក្នុងក្តៅក្តែក្តាទេ ទៅប្រាកដក្នុងឋានការិក្ខិវិទូរវេលោក
 ដូចជាបុរសមានកម្លាំងលាវៃដែលបង់ចូល ឬ បង់ចូលខ្លះវៃដែលលាចេញ
 ដូច្នោះឯង ។ គ្រានោះ ទៅតាំងឡាយដែលនៅក្នុងក្តៅក្តែក្តា
 ជាឋានការិក្ខិវិទូរវេលោក បាននាំគ្នាចូលទៅក្រពះមហាមោត្តល្លានដ៏ទានកាយ

ឧបសគ្គមិត្តា អាយស្មន្តំ មហាមោក្ខល្លានំ ឧភិវុទ្ធា
ឯកមន្តំ អដ្ឋសុ ។ ឯកមន្តំ វិភា ទោ នា ទេវ-
តាយោ អាយស្មា មហាមោក្ខល្លានោ ឯកទរោច

[២០៣] សាទុ ទោ អារុសោ តុទ្ធោ អវេច្ចប្បសាទេន
សមញ្ញាគមនំ ហោតិ វតិមិ សោ កកវា ។ បេ ។
សត្តា ទេវបទុស្សនំ តុទ្ធោ កកវាវិ ។ តុទ្ធោ អវេច្ចប្ប-
សាទេន សមញ្ញាគមនំហោតុ ទោ អារុសោ វិវមិទេតទ្ធោ
សត្តា កាយស្ស ភេតា បរិ បរណា សុតតិ សត្តំ
លោតំ ឧបបញ្ញា ។ សាទុ ទោ អារុសោ ទុទ្ធោ ។
សង្ខេ ។ អរិយកុទ្ធីហិ វិលេហិ សមញ្ញាគមនំ
ហោតិ អទល្លេហិ ។ បេ ។ សមាទិសំវត្តនំកេហិ ។
អរិយកុទ្ធីហិ វិលេហិ សមញ្ញាគមនំហោតុ ទោ
អារុសោ វិវមិទេតទ្ធោ សត្តា កាយស្ស ភេតា បរិ
បរណា សុតតិ សត្តំ លោតំ ឧបបញ្ញាតិ ។

លុះចូលទៅដល់ថ្វាយបង្គំព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មានអាយុ ហើយបិតាទៅ
ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះទៅតាំងនោះ បិតាទៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
ទើបព្រះមហាមោក្ខល្លានដ៏មានអាយុ បានពោលដូច្នោះថា

[២០៣] ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុពុទ្ធិស្វាយ ប្រពៃណាស់ហើយ
ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតាទាំងមនុស្សពុទ្ធិស្វាយ
ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងខ្លះខាងសេចក្តី ព្រះអង្គលែងលែងកាន់ភពប្តីទៀត
ហើយ ។ ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុពុទ្ធិស្វាយ សត្វពុទ្ធិស្វាយពួកខ្លះ ក្នុង
លោកនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ
យ៉ាងនេះ លុះដល់លោកខ្លះ បន្ទាប់អំពីមរណៈ វេទនាទៅកើតក្នុងលោក
គឺសុគតិស្ថានសួគ៌ ។ ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុពុទ្ធិស្វាយ ប្រពៃណាស់ហើយ
(ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុង
ព្រះសង្ឃ ។ ការប្រកបដោយសីលពុទ្ធិស្វាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ
ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់អ្នកដ៏
មានអាយុពុទ្ធិស្វាយ សត្វពុទ្ធិស្វាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតែប្រកប
ដោយសីលពុទ្ធិស្វាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈយ៉ាងនេះ លុះដល់
លោកខ្លះ បន្ទាប់អំពីមរណៈ វេទនាទៅកើតក្នុងលោកគឺសុគតិស្ថានសួគ៌ ។

[២០២] សាទុ ទោ មារិស មោក្ខល្លាទ ទុទ្ធ
 អវច្ឆយ្យសារទេទ សមញ្ញាភមធំ ហោតិ វតិមិ ហេ
 តតតិ ។ បេ ។ សន្តា ទេវមទុស្សាធំ ទុន្ទេ ភតតតិ ។
 ទុទ្ធ អវច្ឆយ្យសារទេទ សមញ្ញាភមធំហេតុ ទោ មារិស
 មោក្ខល្លាទ វិវិមិទេតតទ្ធ សន្តា កាយស្ស ភេតា បរិ
 មរណា សុតតិ សន្តំ លោកំ ទមមញ្ញា ។ សាទុ ទោ
 មារិស មោក្ខល្លាទ ធម្ម ។ សាធឿ ។ អរិយករុទ្ធមិ
 សីលេមិ សមញ្ញាភមធំ ហោតិ អទល្លាមិ ។ បេ ។
 សមាធំសំវត្តិមិភេតមិ ។ អរិយករុទ្ធមិ សីលេមិ
 សមញ្ញាភមធំហេតុ ទោ មារិស មោក្ខល្លាទ វិវិមិទេតតទ្ធ
 សន្តា កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា សុតតិ សន្តំ
 លោកំ ទមមញ្ញាតិ ។

[២០២] ត្ថកវេវកាជាទំភាវក្ខិវិ ទូលកបព្រះមហាមោក្ខល្លាទ
 វិញថា បពិត្រព្រះមោក្ខល្លាទអ្នកធិទុក្ខ ប្រពៃណាស់ហើយ ការប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះតួរូប ព្រះដីមានព្រះភាគអង្គ
 នោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវកានិមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់
 ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងរិលមតតាន់ករណ៍ទៀតហើយ ។ បពិត្រ
 ព្រះមោក្ខល្លាទអ្នកធិទុក្ខ សត្វទាំងឡាយត្រូវ ក្នុងលោកនេះ ហេតុត
 ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះតួរូបនេះ លុះដល់
 លោកទទួល បន្ទាប់អំពីមរណៈ វិមលិទៅកើតក្នុងលោកគីសុតតិស្ថានសួគ៌ ។
 បពិត្រព្រះមោក្ខល្លាទអ្នកធិទុក្ខ ប្រពៃណាស់ហើយ (ការប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ, ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសិទ្ធិ ។ ការប្រកប
 ដោយសីលទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់
 ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ បពិត្រព្រះមោក្ខល្លាទអ្នកធិទុក្ខ
 សត្វទាំងឡាយត្រូវ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតប្រកបដោយសីលទាំង
 ឡាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈយ៉ាងនេះ លុះលោកទទួល បន្ទាប់អំពី
 មរណៈ វិមលិទៅកើតក្នុងលោកគីសុតតិ ស្ថានសួគ៌ ។

[២០៥] អដទោ ភគវា សេយ្យជាចិ ធាម
 តលវា មុរិសោ សម្មិក្ខិតំ វា តាហំ មសារេយ្យ
 មសារិកំ វា តាហំ សម្មិក្ខេយ្យ វិវាមេ ជេនវិទេ អន្តរ-
 ហិតោ ទេវេសុ តាវត្ថិសេសុ ចាតុរហោសិ ។ អដទោ
 សម្មហុលា តាវត្ថិសកាយិកា ទេវតាយោ យេន
 ភគវា តេនុបសន្តមីសុ ឧបសន្តមិត្វា ភគវន្តំ អភិ-
 វិទេត្វា វិគមន្តំ អដ្ឋសុ ។ វិគមន្តំ វិសា ទោ
 តា ទេវតាយោ ភគវា វិគមនេវេច

[២០៦] សាទុ ទោ អាវុសោ តុទ្ធេ អវេទ្ធច្យ-
 សាទេន សមញ្ញាគមនំ ហោតិ ឥតិមិ សោ
 ភគវា ។ មេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ
 ភគវាតិ ។ តុទ្ធេ អវេទ្ធច្យសាទេន សមញ្ញាគមនេហេតុ
 ទោ អាវុសោ វិមិទេតទ្ធេ សត្តា សោតា-
 បញ្ញា អវិទិតាគមន្តា ជំយតា សម្ពោជិបរាយនា ។

[២០៥] គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគតំបាត់ព្រះអង្គក្នុងវត្ត
 ជេនវាន ទៅប្រាកដក្នុងតួកខេត្តជាប់ភ្នំភ្នំ ដូចជាបុរសមានកម្លាំង
 លាវដៃដែលបត់ចូល ឬបត់ចូលទៅដៃដែលលោះចេញ ដូច្នោះឯង ។ គ្រា
 នោះឯង ទៅតាំងខ្សាយ ដែលនៅក្នុងតួកខេត្តជាប់ភ្នំភ្នំដើម្បី
 បាននាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ផ្ទាយបង្គំ
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះទៅតាំងនោះ
 បិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា

[២០៦] ម្ចាស់អ្នកដ៏មានកាយុតាំងខ្សាយ ប្រព្រណសំហើយ
 ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះកុទ្ធជា ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគអង្គនោះ ។ មេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សតាំងខ្សាយ
 ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងទុក្ខអាយសច្ចុធម៌ ព្រះអង្គវិលវិលមកកាន់ភក្តីខ្សែ
 ហើយ ។ ម្ចាស់អ្នកដ៏មានកាយុតាំងខ្សាយ សត្វតាំងខ្សាយពួកខ្លះ ក្នុង
 រលាកនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះកុទ្ធ
 យ៉ាងនេះ វែមនិច្ចុនជាសោតាបន្តបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះទៅក្នុង
 អបាយ ជាច្បុក្ខលទៀន មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទានិមុខ ។

សាទុ ទោ អារុសោ ទេវេ ។ សន្ស័យ ។ អរិយនន្តោហិ
 សីលេហិ សមន្តានមនំ យោតិ អទន្តោហិ ។ បេ ។
 សមាធិសំវត្តនំតេហិ ។ អរិយនន្តោហិ សីលេហិ
 សមន្តានមនំយោតុ ទោ អារុសោ វិវមិទេនេវេ សត្តា
 សោតាចច្ឆា អវិទិតានទន្ធា ចិយតា សន្តោធិ-
 មកយេយាតិ ។

[២០៧] សាទុ ទោ ហរិស វុទ្ធិ អវេទូប្បសារទេន
 សមន្តានមនំ យោតិ ភតិមិ សោ ភតកំ ។ បេ ។ សន្តា
 នេវមនុស្សនំ វុទ្ធា ភតកំតិ ។ វុទ្ធិ អវេទូប្បសារទេន
 សមន្តានមនំយោតុ ទោ ហរិស វិវមយំ បដា សោតា-
 ចច្ឆា អវិទិតានទន្ធា ចិយតា សន្តោធិមកយេយា ។

ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុព័ន្ធច្បាយ ប្រវែកណាស់ហើយ (ការប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ការប្រកប
 ដោយសីលព័ន្ធច្បាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់
 ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុព័ន្ធច្បាយ
 សត្វព័ន្ធច្បាយពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ហេតុតែប្រកបដោយសីល
 ព័ន្ធច្បាយ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈយ៉ាងនេះ ទើបបានជាសោតាចច្ឆា-
 បុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការ
 គ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាទីមុខ ។

[២០៧] ពួកទេវតាក្នុងដាន់តារត្តិន្យ ក្រាបទូលថា បតិត្រព្រះអង្គ
 អ្នកនិទុក្ខ ប្រវែកណាស់ហើយ ការប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់-
 ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភោគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូ
 វៃទៅតានិទិមនុស្សព័ន្ធច្បាយ ព្រះអង្គគ្រាស់ដឹងទូរអរិយសច្ចធម៌ ព្រះ
 អង្គវិសនិវិលមកកាន់ភពប្តីទៀតហើយ ។ បតិត្រព្រះអង្គអ្នកនិទុក្ខ ពួក
 សក្តានេះ ហេតុតែប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ
 យ៉ាងនេះ ទើបបានជាសោតាចច្ឆាបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះទៅ
 ក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាទីមុខ ។

សាធុ ទោ មារិស ធម្មេ ។ សង្ខេ ។ អរិយគុណោហិ
សីលេហិ សមដ្ឋាកមធំ ហោតិ អទស្មោហិ ។ មេ ។
សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។ អរិយគុណោហិ សីលេហិ
សមដ្ឋាកមធំហេតុ ទោ មារិស ឯវមយំ មជា សោតា-
មដ្ឋា អវិទិទាធម្មា វិយតា សម្ពោធិមរាយនាតិ ។

វណិកាមវរាជ្ហ (១)តុតិយោ ។

ធិស្សប្បវាណំ

សហស្សប្រាហ្មណា អាណន្តោ
ទុក្ខតំ អបរេ ទុវេ
មិគ្គោមាមទ្វា វេទុ វត្តា
តយោ ច នេវចារិកាតិ ។

១ ។ សហស្សវរាជ្ហ ។

បពិត្រព្រះអង្គអនិទុក្ខ ប្រវេណាសំហើយ (ការប្រកបដោយសេចក្តី
ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ការប្រកបដោយ
សីលចាំបាច់ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ មេ ។
ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ បពិត្រព្រះអង្គអនិទុក្ខ ក្នុងសត្វនេះ
ហេតុតែប្រកបដោយសីលចាំបាច់ ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ យ៉ាង
នេះ ទើបបានជាសោតាមនុបុគ្គល មានសភាពមិនបាក់ចុះទៅក្នុងអបាយ
ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រោសដឹងច្រើនទៅក្នុងវារីមុខ ។

ចប់ វណិកាមវរាជ្ហ ២ ។

ទុក្ខានុវិភាជន៍

ពោលអំពីកុំភ័យពន់បែប ១ អំពីប្រាហ្មណ៍ ១ អំពី
ព្រះសារីបុគ្គនីព្រះអាទិទុក្ខ ១ អំពីទុក្ខតិ វិនិសុគតិ មាន
២ លើក អំពីមិត្តនឹងអនាគតជាដើមមាន ២ លើក អំពី
ការគ្រេចទៅកាន់បារិកក្នុងវេលាមាន ៣ លើក ។

សរកាសិវគ្គោ(១) តតិយោ

[២០៨] ឯកំឬ កុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកក
សន្តោសុ វិហារិ កតិលវត្ថុស្មី ចិប្រោតាពមេ ។
អថេនា មហាបាមោ សន្តោ យេន កកក ខេតុម-
សន្តិមិ មមសន្តិមិត្តា កកវង្គំ អភិវរេន្ទា ឯកមង្គំ
ឯសិវំ ។ ឯកមង្គំ ឯសិវន្ទោ ទោ មហាបាមោ
សន្តោ កកវង្គំ ឯកទកេច វង្គំ កន្ត កតិលវត្ថុ
វត្ថុរេន្ទា ដីតក្ខ តពុជញ្ញំ(២) អាតិណ្ណមនុស្សំ សម្ពា-
ចវិយ្យហំ(៣) ។ សោ ទ្វាបំ កន្ត កកវង្គំ វា មយំទ្វា-
សិត្តា មនោភារិយេ វា កំត្ត ហាយណ្ណសមយំ
កតិលវត្ថុ បរិសន្តោ កន្តធម៌(៤) ហត្ថិទា សមាគន្ធាមិ
កន្តធម៌ អាស្សន សមាគន្ធាមិ កន្តធម៌ រមេន
សមាគន្ធាមិ កន្តធម៌ សករដេន សមាគន្ធាមិ កន្ត-
ធម៌ មុនិសន សមាគន្ធាមិ ។ កស្ស មយ្ហំ កន្ត តស្មី
សមយេ មុស្សតេវ កកវង្គំ អាវត្ត សតិ មុស្សតិ
ធម្មំ អាវត្ត សតិ មុស្សតិ សង្ឃំ អាវត្ត សតិ ។

១ ឧ.សរកាសិវគ្គោ ។ ២ ឧ.ពហុនិវ ។ ៣ សម្ពាធក្សហន្តិ អដ្ឋិកថាយំ ទិស្សតំ ។
៤ វាមទ្រុតមិ ហត្ថិទា ។

សរកាសិវគ្គោ ៣

[២០៨] ខ្ញុំបាទស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ប្រឹងគន្លឹនៅគន្លឹចិប្រោតាពមេ ជំគន្លឹកបិលតំសុ កុដិវេន
សក្កុះ ។ គ្រានោះឯង ព្រះមហានាមសក្យរាជចូលទៅដល់ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ លុះបានចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ
គន្លឹកុដិវេនសមគួរ ។ លុះព្រះមហានាមសក្យរាជ គន្លឹកុដិវេនសមគួរ
ហើយ ក្រាបបង្គំចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
នគរកបិលតំសុនេះ ជាទន្សាយស្តុកស្តម្ភដ៏ចូលាយ មានមនុស្សច្រើន
មានមនុស្សកុះកា មានច្រកចង្រៀនដ៏ច្រើន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ
ព្រះអង្គនោះឯង បានចូលមកអង្គុយដ៏ព្រះដ៏មានព្រះភាគផង បានចូល
មកអង្គុយជិតកុតំវង្គំ ទូលយ ដែលគួរជាទីចម្រើនគួរផង ហើយចូលទៅនគរ
កបិលតំសុកុដិវេនលាញ់ចិញ្ច គែងទៅដោយដំរីល្បឿនកំមាន ទៅដោយ
សេះល្បឿនកំមាន ទៅដោយថ្មល្បឿនកំមាន ទៅដោយរទេះល្បឿន
កំមាន ទៅដោយបុរសល្បឿនកំមាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កុដិ
ពេលនោះ សតិរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាជ្ញព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក៏ភ្លេចបាត់ទៅ
សតិប្រាជ្ញព្រះធម៌ក៏ភ្លេចបាត់ទៅ សតិប្រាជ្ញព្រះសង្ឃក៏ភ្លេចបាត់ទៅ ។

តស្ស មយ្ហំ ករុន្ត ឃំ ហោតិ វេទម្មិ ទាហំ សមយេ
កាលំ ករយ្យំ កា មយ្ហំ តតិ កោ អតិសម្បារយោតិ ។

[២០៧] មា កាយំ មហានាម មា កាយំ មហានាម
អនាមគន្តេ មរណំ ភវិស្សតំ អនាមិកា កាល-
តិវិយា ។ យស្ស កស្សតិ មហានាម និយត្តំ
សទ្ធាបរិការិតំ ចិត្តំ សីលបរិការិតំ ចិត្តំ សុតបរិការិតំ
ចិត្តំ ចាតបរិការិតំ ចិត្តំ បញ្ញាបរិការិតំ ចិត្តំ ។
តស្ស យោ ហិ ទ្វាយំ កាយោ រូបំ ចាតុម្មហា-
ក្ខតិកោ មាតាយត្តិកសម្មតោ ធុននក្យម្មាសុបថយោ
អនិច្ចត្តាននបរិមន្តនកេននវិទ្ធិសននម្មោ តំ វេមេ
កាកា វា ទានន្តិ តិជ្ឈា វា ទានន្តិ កុលលា
វា ទានន្តិ សុនទា វា ទានន្តិ សិកាលា វា
ទានន្តិ វិវិទា វា ចាលាកជាតា ទានន្តិ ។

បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រុំព្រះអង្គ ទោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះជា ប្រសិន
បើអញធ្វើមរណកាលក្នុងសម័យនេះ គតិវេសំអញដូចម្តេចទៅ អតិ-
សម្បារយេគាលេសំអញដូចម្តេចទៅ ។

[២០៧] ព្រះជីវិតព្រះកោតត្រាស់ថា បតិក្រព្រះមហានាម ព្រះអង្គ
កុំខ្លាចឡើយ បតិក្រព្រះមហានាម ព្រះអង្គកុំខ្លាចឡើយ មរណកាល
របស់ព្រះអង្គ មុខជាមិនថយថេរទេ កាលភិវិយារបស់ព្រះអង្គ មុខជា
មិនថយថេរទេ ។ បតិក្រព្រះមហានាម ចិត្តដែលបុគ្គលណា អប់រំហើយ
ដោយសទ្ធា ចិត្តដែលបុគ្គលណា អប់រំហើយដោយសីល ចិត្តដែល
បុគ្គលណា អប់រំហើយដោយសុត្ថ ចិត្តដែលបុគ្គលណា អប់រំហើយ
ដោយចាត្រៈ ចិត្តដែលបុគ្គលណា អប់រំហើយដោយបញ្ញា អស់កាល
ជ័យ្យ ។ ក៏កាយឯណាដែលបុគ្គលនោះមានបូជាទីប្រជុំនៃមហាក្ខតទាំង៤
កើតមកអំពីមាតានិងបិតាចំរើនឡើងដោយបាយនិងទឹកក្នុងស មានការមិន
ទៀង ការជុសលាង ការកម្រិតបាច់ ការបែកបាក់ ទឹកភ្នែករត់រាយទៅ
ជាធម្មតា ក្អែកទាំងឡាយកែងចិតស៊ីខ្លះ ខ្នកទាំងឡាយកែងចិតស៊ីខ្លះ
ក្រដក់ទាំងឡាយកែងចិតស៊ីខ្លះ សុទ្ធទាំងឡាយកែងចិតស៊ីខ្លះ ចេក
ទាំងឡាយកែងចិតស៊ីខ្លះ បាលកជាតទាំងឡាយផ្សេងៗ (សត្វតូចៗ
មានរយៈដាវដើម) កែងចោមរមេជញ្ជក់ស៊ីខ្លះ ឆ្នាំកាយនោះឯង ។

យក្ខ ឧស្ស ចិត្ត ធីយវត្ថុ សន្ធាបរិការវត្ថុ សីល-
សុខនាគប្បញ្ញាបរិការវត្ថុ តំ ឧទ្ធក្ខាមិ ហោតិ
វិសេសោមិ ។

[២៦០] វេសយ្យោមិ មហាបាម បុរិសោ សម្បៀ-
ត្យុត្ថំ វា វេលត្យុត្ថំ វា តម្កិវំ ឧទកោបាមំ ឧទាហេត្វា
តិទ្កេយ្យ តត្រ យា អស្ស សត្តវា វា កាវេលា វា សា
អនោតាមិ អស្ស យក្ខ ឧស្ស តត្រ សម្បៀ វា វេលំ
វា តំ ឧទ្ធក្ខាមិ អស្ស វិសេសោមិ ។ ឯវេវ វោ
មហាបាម យស្ស តស្សចិ ធីយវត្ថុ សន្ធាបរិការវត្ថុ
ចិត្តំ សីលសុខនាគប្បញ្ញាបរិការវត្ថុ ចិត្តំ តស្ស(១)
យោ ហិ ទ្វាយំ កាយោ រូមិ ពាក្យម្មហាក្ខតិកោ មាតា-
បេត្តិកាសម្ពុរោ ឧទទក្កម្មាសុបថយោ អធិទ្ធក្ខាធនបរិ-
មន្តុនកេនទវិទ្ធិសននម្មោ តំ វេវេវ កាកា វា ទានន្ទិ
តិជ្ឈា វា ទានន្ទិ តុលលា វា ទានន្ទិ សុនទា វា
ទានន្ទិ សំកាលា វា ទានន្ទិ វិវា វា ពាលាករណាតា

១. ឧស្ស ហោតិ ។

ចំណែកចិត្តណា ដែលបុគ្គលនោះអប់រំហើយដោយសព្វា អប់រំហើយ
ដោយសីលៈ សុខៈ ពានៈ បញ្ញា អស់កាលជ័យ្យ ចិត្តនោះក៏
អវិល្លាតទូស្រឡើង ដល់ខ្យល់កាតាចិត្តវិសេស ។

[២៦១] បក្ខត្រព្រះមហានាម ដូចបុរសចុះទៅកាន់អន្ទង់ទឹកដ៏ជ្រៅ
ហើយវាយបំបែកខ្លូរត្នាំងស្រៀ ឬត្នាំងប្រេង ក្រូសប្រេងដែល
មានក្នុងត្នាំងនោះ ក្រូសប្រេងដែលនោះ តែងលិចចុះក្រោម ចំណែក
សប្បិប្បប្រេងដែលមានក្នុងត្នាំងនោះ សប្បិប្បប្រេងនោះក៏អវិល្លាត
ឡើងលើ ដល់ខ្យល់កាតាចិត្តវិសេសដូចម្តេចមិញ ។ បក្ខត្រព្រះមហានាម
ចិត្តដែលបុគ្គលណាមួយ បានអប់រំហើយដោយសព្វា អប់រំហើយ
ដោយសីលៈសុខៈពានៈ បញ្ញា អស់កាលជ័យ្យ ចំណែកកាយឯណា
របស់បុគ្គលនោះ មានរូបជាច្រើនមហាក្ខតាំង៤៤ក៏មកអំពីមាតានិធិ
បិភាចំរើនឡើងដោយពាយនីនិងកុម្មាស មានការមិនឡើង ការផុសលាត
ការភក់ប្របាច់ ការចែកចាយនីតិការពត៌រាយពៅជាចម្បតា ភ្នែកចាំនិ-
ទ្យាយតែងចឹកស៊ីខ្លះ ក្បាលចាំនិទ្យាយតែងចឹកស៊ីខ្លះ ក្រអង្គចាំនិទ្យាយតែង
ចឹកស៊ីខ្លះ សុទ្ធចាំនិទ្យាយតែងចឹកស៊ីខ្លះ ចចកចាំនិទ្យាយតែងចឹក
ស៊ីខ្លះ បាលាកជាតិចាំនិទ្យាយផ្សេងៗ (សក្ខត្ត ១ មានរូបជាដើម)

ទានន្តិ យព្វ ខុស្ស(១) ចិត្តំ ធីយវត្ថុំ សទ្ធាបរិការវត្ថុំ
 សីលសុគតាគប្បញ្ញាបរិការវត្ថុំ តំ ទទ្ធស្ត្រមិ ហោតិ
 វិសេសនាមិ ។ ត្បយំ ទោ មន មហាបាម ធីយវត្ថុំ
 សទ្ធាបរិការវត្ថុំ ចិត្តំ សីលសុគតាគប្បញ្ញាបរិការវត្ថុំ
 ចិត្តំ ។ នា កាយិ មហាបាម នា កាយិ មហាបាម
 អនាបនន្ត មរណំ ភវិសុត្រិ អនាបិសា កាល-
 តំវិយោតិ ។

[២០០] ឯវន្តេ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ ភគវា
 សន្តេសុ វិហារតិ កាមិលវត្ថុស្សី វិគ្រោតារមេ ។
 អថទោ មហាបាមោ សន្តោ យេន ភគវា នេនុ-
 បសន្តមិ ឧបសន្តបិទ្ធា ភគវន្តំ អភិវាទេទ្ធា ឯតមន្តំ
 ជិសិទិ ។ ឯតមន្តំ ជិសិទ្ធា ទោ មហាបាមោ សន្តោ
 ភគវន្តំ ឯតនកោច វជំ កន្តេ កាមិលវត្ថុ ឥន្ធាត្បវ
 ធិតព្វ ពហុជញ្ញំ អាតិណ្ណាមទុស្សំ សម្ពាទ-
 វិយ្យហំ ។ សោ ទ្វាហំ កន្តេ ភគវន្តំ វា បយំរុចាសិទ្ធា

១៥ ខុស្ស តំ ។

តែងរោមកេមជញ្ញកំសុខុន្ធនុកាយនោះឯង ចំណែកចិត្តណា ដែលបុគ្គល
 នោះអប់រំហើយ ដោយសព្វ អប់រំហើយដោយសីលៈ សុភៈ ចាតៈ បញ្ញា
 អស់កាលដ៏យូរ ចិត្តនោះតែងអវល្លកឡើង ដល់នូវភាពជាចិត្តវិសេស
 មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ។ បតិក្រព្រះមហានាម ចិត្តដែលព្រះអង្គបាន
 អប់រំហើយដោយសព្វ អប់រំហើយដោយសីលៈ សុភៈ ចាតៈ បញ្ញា អស់
 កាលដ៏យូរ ។ បតិក្រព្រះមហានាម ព្រះអង្គកុំខ្លាចឡើយ បតិក្រព្រះ
 មហានាម ព្រះអង្គកុំខ្លាចឡើយ មរណភាពរបស់ព្រះអង្គ មុខជាមិន
 ថយថៅកឡើយ កាលកិរិយារបស់ព្រះអង្គ មុខជាមិនថយថៅកឡើយ ។

[២១១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ច្រើនគង់នៅក្នុងវិគ្រោតារមេ ដ៏ត្រង្គិកបិសុក្ខ ក្នុងវិដេន
 សក្កៈ ។ គ្រានោះឯង ព្រះមហានាមសក្យរាជ ចូលទៅកាលព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយគង់
 ក្នុងទិដ្ឋិសមគួរ ។ លុះព្រះមហានាមសក្យរាជ គង់ក្នុងទិដ្ឋិសមគួរ
 ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន ឧតកេបិសុក្ខនេះ ជាឧតសុកស្តក្កត្តិចូលាយ មានមនុស្ស
 ច្រើន មានមនុស្សកុះករ មានច្រកចង្ហើក្រដំច្រើន ។ បតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះឯង បានចូលមកអង្គុយជិតព្រះដ៏មានព្រះភាគវេទ

សកោដិវត្ត គង្គេយ

មនោភារជ័យេ វា ភិក្ខុ សាយន្ត្តិសមយំ កម្មិលវត្ថុ
 បរិសន្តោ កន្លែងមិ ហត្ថិជា សមាគញ្ញមិ កន្លែងមិ
 អស្សេន សមាគញ្ញមិ កន្លែងមិ អដន សមាគញ្ញមិ
 កន្លែងមិ សត្តដន សមាគញ្ញមិ កន្លែងមិ បុរិសេន
 សមាគញ្ញមិ ។ ឥស្ស មឃ្មំ កន្លែ ឥស្សី សមយេ
 បុស្សតេវ ឥតវន្តំ អារត្ត សតិ ។ បុស្សតំ ធម្មំ អារត្ត
 សតិ បុស្សតំ សម្មំ អារត្ត សតិ ។ ឥស្ស មឃ្មំ
 កន្លែ វរិ ហោតិ ឥមឃ្មំ ទាមំ សមយេ កាលំ
 តរយៀ តា មឃ្មំ តតំ តោ អភិសម្បវាយោតិ ។

[២១២] មា ភាយិ មហានាម មា ភាយិ មហានាម
 មហាបតន្តេ មរណំ ភវិស្សតិ អនាមិកា កាលសតិវិ-
 យា ។ ធម្មតិ តោ មហានាម ធម្មតិ សមឆ្មាគតោ
 អរិយសារតោ វិញ្ញាណិន្ទោ ហោតិ វិញ្ញាណេយ្យណោ
 វិញ្ញាណបញ្ញារោ ។ តតមេតិ ធម្មតិ ។ ឥន មហានាម
 អរិយសារតោ តុន្តេ អវច្ឆយ្យសានេន សមឆ្មាគតោ
 ហោតិ ឥតិមិ សោ ឥតវា ។ ថេ ។ សន្តា ទេវមនុស្សាមំ

សកោដិវត្ត ៣

បានចូលមកអង្គុយជិតភិក្ខុទាំងឡាយដែលគួរជាចិច្ចំរើនចិត្តផង ហើយចូល
 ទៅគន្លងលំដាប់ស្តុ ក្នុងវេលាព្រឹកព្រឹក តែងទៅដោយជំរើល្បឿនក៏មាន
 ទៅដោយសេរីល្បឿនក៏មាន ទៅដោយល្បឿនក៏មាន ទៅដោយរទេះ
 ល្បឿនក៏មាន ទៅដោយបុរសល្បឿនក៏មាន ។ បតិគ្រូព្រះអង្គដំបំរើន
 ក្នុងពេលនោះ សតិរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ប្រាព្វព្រះទ័ពានព្រះកាត ក៏ក្រេប
 បាក់ទៅ សតិប្រាព្វព្រះធម៌ក៏ក្រេបបាក់ទៅ សតិប្រាព្វព្រះសង្ឃ
 ក៏ក្រេបបាក់ទៅ ។ បតិគ្រូព្រះអង្គដំបំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះមានសេចក្តីច្រើន
 យ៉ាងនេះថា ប្រសិនបើអញធ្វើមរណកាលក្នុងសម័យនេះ គតិរបស់អញ
 ដូចម្តេចទៅ អតិសម្បវាយគតិរបស់អញដូចម្តេចទៅ ។

[២១២] បតិគ្រូព្រះមហានាម ព្រះអង្គកុំខ្លាចរឿយ បតិគ្រូព្រះ
 មហានាម ព្រះអង្គកុំខ្លាចរឿយ មរណកាលរបស់ព្រះអង្គ មុខជាមិនថយ
 យ៉ាងនេះ កាលគិរិយារបស់ព្រះអង្គ មុខជាមិនថយយ៉ាងនេះ ។ បតិគ្រូ
 ព្រះមហានាម អរិយសារត ប្រកបដោយធម៌ ៤ យ៉ាង តែងបង្កើន
 ទៅរកព្រះទិព្វាន ឥម្រាលទៅរកព្រះទិព្វាន ឈរទៅរកព្រះទិព្វាន ។
 ធម៌ ៤ យ៉ាងគឺអ្វីខ្លះ ។ បតិគ្រូព្រះមហានាម អរិយសារតក្នុងចម្រើនវ័យ
 នេះ ប្រកបដោយសេចក្តីច្រើនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះកុទ្ធហា ព្រះទ័ពាន
 ព្រះកាតអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូវិនិច្ឆ័យវិញ្ញាណវិញ្ញាណ

តុល្លោ ភគវតី ។ ចង្ក្រ ។ សាវ័ន្ត ។ អរិយសាវ័ន្តេភិ
សីលេហិ សមន្តាគតោ ហោតិ អទស្កាហិ ។ បេ ។
សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។

[២០៣] សេយ្យនាមិ មហានាម ក្រេតា ចាចីន-
ទិញ្ញា ចាចីនប្បណេណ ចាចីនបញ្ញារោ សោ មូលេ
ទិញ្ញេ កតមេន បរមេយ្យានិ ។ យេន ភន្តេ ទិញ្ញោ
យេន ចោណោ យេន បញ្ញារាតិ ។ វិវិមវ ចោ
មហានាម សមេហិ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្តាគតោ
អរិយសាវ័ន្តោ ទិញ្ញានទិញ្ញោ ហោតិ ទិញ្ញានប្បណេណ
ទិញ្ញានបញ្ញារោតិ ។

[២០៤] ភវិលវត្តនិទានំ ។ អថោ មហានាមោ
សក្កោ យេន គោតា សក្កោ តេទុបសន្តិមិ ឧប-
សន្តិមិត្តា គោតំ សន្តិ វិគទភោត

ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់កាប់ដី
ទៀត ។ (អរិយសាវ័ន្តប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុង
ព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ ជាច្រើនប្រាណ្ឌ
របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។

[២០៧] បតិក្រព្រះមហានាម ដូចដើមឈើគង្វិរទៅកាន់ទិស
ភាគីភើត ចោរទៅកាន់ទិសភាគីភើត ទ្រូតទៅកាន់ទិសភាគីភើត
ឈើនោះ កាលបើចូសដាច់ហើយ ភើតឡើយទៅទិសភាគីណា ។ ព្រះ
មហានាមសក្យរាជក្រាបទូលថា បតិក្រព្រះអង្គ ឈើនោះទៅទិស
ណា ចោរទៅទិសណា ទ្រូតទៅទិសណា (តប្បិដ្ឋូលទៅភាគីនោះ) ។
ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា បតិក្រព្រះមហានាម អរិយសាវ័ន្ត ប្រកប
ដោយធម៌ទាំង៤ យ៉ាងនេះ រមែងបង្ហូរនូវព្រះទិញ្ញាន ដ៏ម្រាលទៅរក
ព្រះទិញ្ញាន ឈរទៅរកព្រះទិញ្ញានក៏ដូច្នោះឯង ។

[២០៤] ភវិលវត្តនិទានំ ។ ព្រះនារឯង ព្រះមហានាមសក្យរាជ
ទូលទៅរកព្រះគោតាសក្យរាជ លុះទូលទៅដល់ហើយ ទូលព្រះគោតា
សក្យរាជដូច្នោះថា

[២៦៥] កតិកា ភ្នំ គោរព ធម្មេហ៍ សមញ្ញកតំ
 សោតាបង្គំ បុគ្គលំ អាជាជាសិ អវិជិតាតទង្គំ ជិយតំ
 សន្តោទិបកយទង្គំ ។ កតិកា ភ្នំ មហាបាម ធម្មេហ៍
 សមញ្ញកតំ សោតាបង្គំ បុគ្គលំ អាជាជាសិ អវិជិតាតទង្គំ
 ជិយតំ សន្តោទិបកយទង្គំ ។ កតិកា ភ្នំ មហាបាម អវិយសាវតា តុន្ត អវិជិតាតទង្គំ
 សមញ្ញកតោ ហោតិ កតិកា សោ កតិកា ។ បេ ។ សន្តោ
 ទេវមនុស្សាទំ តុន្តោ កតិកា ។ ធម្មេ ។ សន្តោ
 អវិជិតាតទង្គំ សមញ្ញកតោ ហោតិ សុប្បដិបន្នោ
 កតិកា សាវតសន្តោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញកេតុំ
 លោកស្សាតិ ។ ឥមេហិ ភ្នំ មហាបាម កតិកា
 ធម្មេហ៍ សមញ្ញកតំ សោតាបង្គំ បុគ្គលំ អាជាជាសិ
 អវិជិតាតទង្គំ ជិយតំ សន្តោទិបកយទង្គំ ។

[២៦៥] បតិក្រព្រហ្មភោតា ព្រះអង្គបានប្រាប់បុគ្គលដែលជា
 សោតាបង្គំ ប្រកបដោយធម៌បំណងយ៉ាង រឿបជាបុគ្គលមានសភាព
 មិនទាក់ទងក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 វារីមុខ ។ ព្រះគោតាសក្យក្រដូលថា បតិក្រព្រះមហាបាម ខ្ញុំជីវិតច្បាស់
 នូវបុគ្គលដែលជាសោតាបង្គំ ប្រកបដោយធម៌ទាំងឡាយ រឿបជាបុគ្គល
 មានសភាពមិនទាក់ទងក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រាស់ជីវិត
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវារីមុខ ។ ធម៌ទាំងឡាយដូចម្តេចខ្លះ ។ បតិក្រព្រះមហា-
 បាម អវិយសាវតក្នុងធម៌និយមនៈ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់-
 ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគកន្តីនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃ
 វេរីភាគនៃមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គគ្រាស់ជីវិតនូវអាយសបូជន៍ ព្រះអង្គ
 លែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពដ៏ទៀត ។ (អវិយសាវតប្រកបដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់-
 ញ័រក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិ
 ល្អហើយ ។ បេ ។ ជាស្របបុណ្យនៃប្រសើរនៃសត្វលោក ។ បតិក្រ
 ព្រះមហាបាម ខ្ញុំជីវិតច្បាស់នូវបុគ្គលដែលជាសោតាបង្គំ ប្រកបដោយធម៌
 ទាំងឡាយយ៉ាងនេះឯង រឿបជាបុគ្គល មានសភាពមិនទាក់ទងក្នុងអបាយ
 ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវារីមុខ ។

(២០៦) ភ្នំ បង បហាធាម កតិមិ ធម្មេហិ
 សមញ្ញាគតំ សោតាបង្គំ បុគ្គលំ អាជាតាសិ អវិធិតាគ-
 ធម្មំ ធិយតំ សរម្ភាធិបរាយធម្មំ ។ ចត្វាហិ ទ្វាហំ (១)
 គោធនេ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតំ សោតាបង្គំ បុគ្គលំ
 អាជាតាសិ អវិធិតាគធម្មំ ធិយតំ សរម្ភាធិបរាយធម្មំ ។
 កតមេហិ ចត្វាហិ ។ វេទ គោធនេ អវិយសាវគោ តុទ្ធ
 អវេត្តប្បសារធនេ សមញ្ញាគតា ហោតិ ឥតិមិ សោ
 កកា ។ បេ ។ សត្តា នេវមនុស្សធម៌ តុម្ភោ កកាតិ ។
 ធម្មេ ។ សន្នេ ។ អវិយតន្តេហិ សីលេហិ សមញ្ញា-
 គតោ ហោតិ អធិណ្ឌេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តធិកោ-
 ហិ ។ វេហិ ទ្វាហំ គោធនេ ចត្វាហិ ធម្មេហិ សមញ្ញា-
 គតំ សោតាបង្គំ បុគ្គលំ អាជាតាសិ អវិធិតាគធម្មំ
 ធិយតំ សរម្ភាធិបរាយធម្មំ ។

• ១. ធម្មេហិ កោតិមិ សាទ្ធ អភិ ។

(២០៦) ព្រះគោតសក្សរាជទូលព្រះមហាធាមវិញ្ញាណ បពិត្រព្រះ
 មហាធាម ពុះព្រះអង្គបានប្រាប់បុគ្គលដែលជាសោតាបន្ទៈ ប្រកបដោយ
 ធម៌ប្តីធានយ៉ាង ទើបជាបុគ្គលមានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គល
 ទៀង ជាបុគ្គលមានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភានិមុខ ។ ព្រះមហាធាម
 សក្សរាជទូលបរិញ្ញាណ បពិត្រព្រះគោតា ខ្ញុំដឹងច្បាស់ខ្ញុំបុគ្គលដែល
 ជាសោតាបន្ទៈ ប្រកបដោយធម៌៤យ៉ាង ទើបជាបុគ្គលមានសភាពមិនធ្លាក់
 ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង ជាបុគ្គលមានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 ភានិមុខ ។ ធម៌៤យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រព្រះគោតា អវិយសាវកក្នុង
 ធម្មវិន័យនេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះតុទ្ធជា ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ
 ព្រះអង្គគ្រាស់ដឹងខ្ញុំអវិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គវែងវែលត្រឡប់មកកាត់កម្មី
 ទៀតហើយ ។ (អវិយសាវកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុង
 ព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ អវិយសាវកប្រកបដោយសីលជាទីស្រឡាញ់
 របស់អវិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ជាសីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។
 បពិត្រព្រះគោតា ខ្ញុំដឹងច្បាស់ខ្ញុំបុគ្គលដែលជាសោតាបន្ទៈ ប្រកបដោយ
 ធម៌ ៤ យ៉ាងនេះឯង ទើបជាបុគ្គលមានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ
 ជាបុគ្គលទៀង ជាបុគ្គលមានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភានិមុខ ។

[៤១៧] ភក្កមេហិ ភ្នំ មហាធម ភក្កមេហិ ភ្នំ
 មហាធម ភក្កវ វ ឯតំ ជាធម្មេយ្យ ឯតេហិ ធម្មេហិ
 សមញ្ញាគតំ វិ អសមញ្ញាគតំ វិវិ ។ អាយាម តោធន
 យេន ភក្កវ តេទុបសន្តិមេយ្យម ទមសន្តិមិគ្គា
 ភក្កវេតា ឯតមភ្នំ អាណេចស្សាមាតិ ។

[៤១៨] អថទោ មហាធមោ ច សន្តោ តោជា
 ច សន្តោ យេន ភក្កវ តេទុបសន្តិមិសុ ទមសន្តិមិគ្គា
 ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯតមភ្នំ ឯសិទិសុ ។ ឯតមភ្នំ
 ឯសិទ្ធា ទោ មហាធមោ សន្តោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច
 កំតាហំ កន្តេ យេន តោជា សន្តោ តេទុបសន្តិមិ ទម-
 សន្តិមិគ្គា តោឯ សន្តិ ឯតទរោចំ កតំហិ ភ្នំ តោធន
 ធម្មេហិ សមញ្ញាគតំ សោតាមន្តំ បុគ្គលំ អាជាតាសិ
 អវិចិត្តាគធម្មំ ឯយតំ សន្តោធម្មកាយន្តិ ។

[៤១៩] ព្រះគោតាសក្យរាជទូលព្រះមហា នាមថា បតិគ្រព្រះមហា-
 នាម សូមព្រះអង្គរំពឹងសិន បតិគ្រព្រះមហានាម សូមព្រះអង្គរំពឹងសិន
 មានតែព្រះដ៏មានព្រះភាគមួយអង្គប៉ុណ្ណោះ រឿងច្រើនប្រាប់បុគ្គលដែល
 ជាសោតាបន្ទៈខ្លះ ប្រកបប្រមិនប្រកបដោយធម៌វិន័យយេនេនេ ។ ព្រះ
 មហានាមទូលព្រះគោតាសក្យរាជវិញ្ញាថា បតិគ្រព្រះគោតា មកយើងនាំ
 គ្នាទៅ យើងគួរចូលទៅតាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 នឹងគ្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនុំចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

[៤២០] គ្រូ តោឯនិ ព្រះមហានាមសក្យរាជនីព្រះគោតាសក្យរាជ
 បានចូលទៅតាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគហើយ ទើបគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះមហានាមសក្យរាជ គង់
 ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានគ្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អម្បាញ់មិញនេះ ខ្ញុំបានចូលទៅព្រះគោតាសក្យរាជ
 លុះចូលទៅដល់ ទូលព្រះគោតាសក្យរាជដូច្នោះថា បតិគ្រព្រះគោតា ព្រះ
 អង្គបានប្រាប់បុគ្គលដែលជាសោតាបន្ទៈ ប្រកបដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង
 រឿងជាបុគ្គលមានសភាពមិនទាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការ
 ក្រាស់ដីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហានិទ្ទេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហានិទ្ទេ

(២១៧) ឯវំ វុត្តោ កុត្តោ គោណា សក្កោ មំ ឯគន-
 ភេច ភីហិ ខ្វាហំ មហាចារម ធម្មេហិ សមន្តាកតំ
 សោតាចង្គំ បុគ្គលំ អាជាតាមិ អវិទិតាតធម្មំ ធិយតំ
 សន្តោធិមរាយនំ ។ កកមេហិ ភីហិ ។ ឥច មហាចារម
 អវិយសារកោ ឡាន្តេ អវេច្ចប្បសារនេន សមន្តាកតោ
 ហោតិ ឥតិមំ សោ កករំ ។ បេ ។ សន្តា នេវមនុស្សានំ
 ឡាន្តោ កករតិ ។ ធម្មេ ។ សន្នេ អវេច្ចប្បសារនេន
 សមន្តាកតោ ហោតិ សុប្បជិមន្តោ កករតោ
 សារកកសន្នោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញកេតុតំ
 លោកស្សានិ ។ ឥមេហិ ខ្វាហំ មហាចារម
 ភីហិ ធម្មេហិ សមន្តាកតំ សោតាចង្គំ បុគ្គលំ
 អាជាតាមិ អវិទិតាតធម្មំ ធិយតំ សន្តោធិមរាយនំ

(២១៧) បរិគ្រព្រះអង្គដំបើង កាលខ្ញុំខូលយោងនេះហើយ ព្រះ
 គោតសក្យរាជបានឆ្លើយមកខ្ញុំព្រះអង្គវិញដូច្នោះថា បរិគ្រព្រះមហានាម
 ខ្ញុំបានដឹងខ្ញុំបុគ្គលដែលជាសោតាចង្គៈ ប្រកបដោយធម៌ ៣ យ៉ាង ជា
 អ្នកមានសភាពមិនភ្ញាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ដឹង
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងធម៌មុខ ។ ធម៌ ៣ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ បរិគ្រ
 ព្រះមហានាម អវិយសារកក្នុងធម៌នៃយនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះកុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។
 ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទៅតានឹងមនុស្សចំរើនឡាយ ព្រះអង្គគ្រាស់ដឹងនូវអវិយ-
 សច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងរិលមកកាន់ភព្នាំទៀតហើយ ។ (អវិយសារកប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ប្រកបដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃសារកនៃព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគ លោកប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាវិស្របុណ្យដ៏ប្រសើរនៃសត្វ
 លោក ។ បរិគ្រព្រះមហានាម ខ្ញុំដឹងច្បាស់នូវបុគ្គលដែលជាសោតាចង្គៈ
 ប្រកបដោយធម៌ចំរើន ៣ យ៉ាងនេះឯង ទើបជាបុគ្គលមានសភាពមិនភ្ញាក់
 ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងធម៌មុខ ។

ត្រូវ បង បរាណាម កតិហិ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតំ
សោតាមដ្ឋំ ឫត្តលំ អាជាតាសិ អវិចិត្តាគធម្មំ ចិយេតំ
សន្តោនិបកាយធម្មំ ។

[២២០] វិវុត្តាហំ កន្ត តោនំ សត្តំ ឯតនកេចំ
ធម្មេហិ ទ្វាហំ តោនេ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតំ សោតាមដ្ឋំ
ឫត្តលំ អាជាតាមិ អវិចិត្តាគធម្មំ ចិយេតំ សន្តោនិបក-
យេនំ ។ កតមេហិ ធម្មេហិ ។ ឥន តោនេ អវិយសា-
វតោ តុន្ទេ អវច្ឆឃ្យសាទេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ
ឥតិចិ សោ កតវា ។ មេ ។ សន្តា នេវមនុស្សានំ
តុន្ទោ កតវាតិ ។ ធម្មេ ។ សន្ស្ស ។ អវិយតន្តេហិ
សីលេហិ សមញ្ញាគតោ ហោតិ អទន្តេហិ ។ មេ ។

បតិក្រព្រមហាតាម ចុះព្រះអង្គ ក្រាបច្បាស់ខ្ញុំបុគ្គលដែលជាសោតាមខ្លះ
ប្រកបដោយធម៌ប៉ុន្មានយ៉ាង ទើបជាបុគ្គល មានសភាពមិនបាក់ទៅក្នុង
អបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទាំងមុខ ។

[២២០] ព្រះមហាតាមសក្យរាជ ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា
បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលព្រះគោតាសក្យរាជពោលយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំ
ព្រះអង្គបានទូលព្រះគោតាសក្យរាជដូច្នោះថា បតិក្រព្រះគោតា ខ្ញុំដឹង
ច្បាស់ខ្ញុំបុគ្គលដែលជាសោតាមខ្លះប្រកបដោយធម៌២ យ៉ាង ទើបជាបុគ្គល
មានសភាពមិនបាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ដឹង
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទាំងមុខ ។ ធម៌២ យ៉ាង ដូចម្តេចនេះ ។ បតិក្រព្រះគោតា
អរិយសាវកក្នុងធម៌វិន័យនេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុង
ព្រះកុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ មេ ។ ព្រះអង្គជាត្រូវទេវតា
គំនិតមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គគ្រាស់ដឹងខ្ញុំអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គវិលដ
វិលស្រឡប់មកកាន់កតថ្មីទៀតហើយ ។ (អរិយសាវកប្រកបដោយសេចក្តី
ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកប្រកប
ដោយសីល ជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ មេ ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

សមាធិសំវត្ថុនិកេសមិ ។ វេមេមិ ខ្វាមិ គោនេ
មត្តមិ ធម្មេមិ សមញ្ញាគតំ សោតាបង្ខំ បុគ្គលំ
អាជាតាមិ អវិនិច្ឆេទង្ខំ ជិយតំ សន្តោជិមរាយង្ខំ ។

[២២១] ឃី កុត្តេ កន្លេ គោតា សន្តោ មិ
ឯតទរោច អាតមេមិ ភិ មហាតាម អាតមេមិ ភិ
មហាតាម កកវំ ។ ឯតំ ជានិទយ្យ ឯតេមិ ធម្មេមិ
សមញ្ញាគតំ វា អសមញ្ញាគតំ វានិ ។

[២២២] វេទ កន្លេ គោតិទេវ ធម្មសមុប្បនោ
តប្បជ្ឈេយ្យ ឯតទតោ អស្ស កកវំ ឯតទតោ កិក្កុ-
សាជ្ឈា ធមេទេវ កកវំ ទេទេវមិ អស្សំ (*) ឃី
បសង្ខំ មំ កន្លេ កកវំ ជាបទុ ។

*) ម. អយំ

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គោ

ជាសីលប្រព្រឹត្តៈវេជីម្យសមាធិ ។ បតិគ្រព្រះភោតា ខ្ញុំដឹកិច្ចាសំខ្ញុំ
បុគ្គលវិដែលជាសោតាបង្ខំប្រកបដោយធម៌ ២ យានិទេវឯតំ វេបជាបុគ្គល
មានសភាពមិនបាត់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលខ្សឹម មានការគ្រាស់ដឹក
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភានិមុខ ។

[២២១] បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលខ្ញុំប្រាសន្តិកាលយ៉ាងនេះ
ហើយ ប្រាសគោតាសក្យរាជបានឆ្លើយមកខ្ញុំប្រះអង្គវិញដូច្នោះថា បតិគ្រ
ព្រះមហេសាម សូមប្រះអង្គរង់ចាំសិន បតិគ្រព្រះមហេសាម សូមប្រះអង្គ
រង់ចាំសិន មានក្រព្រះដ៏មានព្រះភាគមួយព្រះអង្គប៉ុណ្ណោះ វេបទ្រង់ជ្រាប
ខ្ញុំបុគ្គលវិដែលជាសោតាបង្ខំប្រកបដោយធម៌ទាំងអម្បាល
នេះបាន ។

[២២២] បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការកើតឡើងនៃធម៌កាមមួយ
គប្បីកើតឡើងក្នុងធម៌និយមនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គប្បីមូលជាមួយគ្នា
ចាំនិក្ខុសន្សំ ក៏គប្បីមូលជាមួយគ្នា ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រះអង្គគ្រាស់
ព្រះវេទបរិយាយ ខ្ញុំប្រះអង្គក៏ប្រកាន់តាមព្រះវេទនោះ បតិគ្រព្រះអង្គ
ដ៏ចំរើន សូមប្រះអង្គដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំទុកខ្ញុំប្រះអង្គវិដែលជាអ្នក
ជ្រះថ្លាយ៉ាងនេះចុះ ។

(២២៣) ឥឡ កន្ត កោចិលេវ ធម្មសមុប្បនោ
 ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឯតតោ អស្ស(១) កតវា ឯតតោ
 ភិក្ខុសង្ឃោ ភិក្ខុដីសង្ឃោ ច យេលេវ កតវា
 តេលេវាមា អស្ស(១) ឯវិ បសង្កំ មំ កន្ត កតវា
 លាបតុ ។

(២២៤) ឥឡ កន្ត កោចិលេវ ធម្មសមុប្បនោ
 ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឯតតោ អស្ស កតវា ឯតតោ ភិក្ខុ-
 សង្ឃោ ភិក្ខុដីសង្ឃោ ឧបាសកោ ច យេលេវ កតវា
 តេលេវាមា អស្ស ឯវិ បសង្កំ មំ កន្ត កតវា លាបតុ ។

(២២៥) ឥឡ កន្ត កោចិលេវ ធម្មសមុប្បនោ
 ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឯតតោ អស្ស កតវា ឯតតោ ភិក្ខុ-
 សង្ឃោ ភិក្ខុដីសង្ឃោ ឧបាសកោ ឧបាសិកាយោ ច

១២. អយំ ។

(២២៣) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការកើតឡើងនៃធម៌ណាមួយ
 កើតឡើងក្នុងធម្មវិន័យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គប្បីមូលជាមួយគ្នា
 ទាំងភិក្ខុសង្ឃនិងភិក្ខុដីសង្ឃ គឺគប្បីមូលជាមួយគ្នា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ព្រះអង្គគ្រាសព្រះវាចាឯណា ខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏ប្រកាន់តាមព្រះវាចានោះ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំទុកខ្ញុំព្រះអង្គ
 ជាអ្នកជ្រះថ្លាយាងនេះចុះ ។

(២២៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការកើតឡើងនៃធម៌ណាមួយគប្បី
 កើតឡើងក្នុងធម្មវិន័យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គប្បីមូលជាមួយគ្នា ទាំង
 ភិក្ខុសង្ឃនិងភិក្ខុដីសង្ឃនិងពួកឧបាសក គឺគប្បីមូលជាមួយគ្នា ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ ព្រះអង្គគ្រាសព្រះវាចាឯណា ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ប្រកាន់តាមព្រះវាចា
 នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំទុកខ្ញុំ
 ព្រះអង្គជាអ្នកជ្រះថ្លាយាងនេះចុះ ។

(២២៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការកើតឡើងនៃធម៌ណាមួយ គប្បី
 កើតឡើងក្នុងធម្មវិន័យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ គឺគប្បីមូលជាមួយគ្នា ទាំង
 ភិក្ខុសង្ឃភិក្ខុដីសង្ឃពួកឧបាសកនិងពួកឧបាសិកា គឺគប្បីមូលជាមួយគ្នា

១៣៧

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុដ្ឋ

យេនេវ ភគវា តេនេវហំ អស ឯវំ បសន្នំ មំ កន្តេ
ភគវា ទារេតុ ។

[២២៦] ឥឡ កំន្ត កោចំនេវ ធម្មសមុច្ឆរោ
ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឯតតោ អស្ស ភគវា ឯតតោ ភិក្ខុ-
សង្ឃោ ភិក្ខុនិសង្ឃោ ទទាសតោ ទទាសិកាយោ
សនេវកោ ច លោកោ សមារកោ សប្រហ្មុកោ
សស្សមណាប្រាហ្មណំ បដា សនេវមទុស្សា យេនេវ
ភគវា តេនេវហំ អស្ស ឯវំ បសន្នំ មំ កន្តេ ភគវា
ទារេតុ ។

[២២៧] ឯវំវាទី(*) ភំ តោច បហាធាមំ សត្តំ
តី វនេសីតិ ។ ឯវំវាទាមំ កន្តេ បហាធាមំ សត្តំ
ន តំតុំ វទាមិ អញ្ញត្រ កល្យាណា អញ្ញត្រ
កុសលាតិ ។

* ១. វិវាទិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុដ្ឋ

ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រះអង្គត្រាស់ព្រះវាចាឯណា ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ប្រកាន់តាម
ព្រះវាចាទោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ចាំ
ទុកខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកជ្រះថ្លាយ័នេះចុះ ។

[២២៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ការកើតឡើងវិនិច្ឆ័យណាមួយ
កប្បកើតឡើងក្នុងធម្មវិទ្យនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក៏ភ័យប្រយោជន៍
ព្រះភិក្ខុសង្ឃកុំឱ្យសង្ឃក្នុងទុក្ខសក្ការៈ ព្រមព្រះដ៏
ទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ទំនើបកុសក្ខត្រ ព្រមព្រះដ៏សមណៈទំនើ
ក្រាហ្មណ៍ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គត្រាស់ព្រះវាចាឯណា ខ្ញុំ
ព្រះអង្គក៏ប្រកាន់តាមព្រះវាចាទោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់ចាំទុកខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកជ្រះថ្លាយ័នេះចុះ ។

[២២៧] ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា បពិត្រព្រះគោត ព្រះអង្គ
មានវាចាយ័នេះហើយ ចុះមានព្រះបន្ទូលដូចម្តេចទៅនឹងព្រះមហាតាម
សក្យជទៀត ។ ព្រះគោតសក្យជទៀតចម្រើនថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
ខ្ញុំព្រះអង្គមានវាចាយ័នេះហើយ ក្រៅពីកល្យាណធម៌នឹងកុសលធម៌
ដ៏មានពោលពាក្យអ្វីនឹងព្រះមហាតាមសក្យជទេ ។

(២២៨) តមិលវត្តនិទានំ ។ ភេទ ទោ បទ សម-
 យេន សរកានិ(១) សន្តោ កាលករោ សោ ភគវតា
 ព្យាតរោ សោតាបន្នោ អវិទិតាតទម្មោ ជិយេតា
 សន្តោនិបកយនោតំ ។ តត្រ សុទ្ធំ សម្ពហុលា សន្តោ
 សន្តិធម្ម សមាគម្ម ឧដ្ឋាយន្តិ ជិយន្តិ វិចារេន្តិ អន្តវ័យំ
 វត ភោ អន្តតំ វត ភោ ឯត្តនានិ កោ ន សោតា-
 បន្នោ កវិស្សតំ យត្រ ហិ ធាម សរកានិ សន្តោ
 កាលករោ សោ ភគវតា ព្យាតរោ សោតាបន្នោ
 អវិទិតាតទម្មោ ជិយេតា សន្តោនិបកយនោតំ ។
 សរកានិ សន្តោ សិទ្ធានុទ្ធល្យមាទានិ មន្តិចានំ
 អាទាយតិ ។

(២២៩) អនិទោ មហាបារមោ សន្តោ យេន
 កកវា តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្តា ភគវន្តំ អភិ-
 វាទេត្វា ឯកមន្តំ ជិសិទិ ។ ឯកមន្តំ ជិសិទ្ធា ទោ

១ម. សរកានិ ។

(២២៨) កបិលវត្តនិទាន ។ សម័យនោះឯង ព្រះសភាវិទ្យាសក្យា
 ទ្រង់ទំនៀតទៅ ព្រះអង្គជាអ្នកដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករហើយ
 ថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនទាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គល
 ទៀង មានការគ្រាស់ដីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាងមុខ ។ បានពូជាពួកសក្យា
 ជាច្រើនអង្គ មកប្រជុំគ្នាក្នុងវិន័យនោះហើយ គោលទោស ក៏ដៀល បន្ត
 បង្កប់ថា អើយ្យំ អស្ចារ្យណាស់តើ អើយ្យំ មិនដែលកើតមានទេតិ បើ
 យ៉ាងហ្នឹង នរណាម្នាក់មិនបានជាសោតាបន្នបុគ្គល ក្នុងសាសនានេះ
 ព្រះសភាវិទ្យាសក្យា ដែលទ្រង់ទំនៀតទៅហើយនោះ មិនសមរម្យព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនទាក់
 ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ដីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាងមុខ
 សោះ ។ ដ្បិតព្រះសភាវិទ្យាសក្យា ដល់ខ្ញុំភាពវិនិច្ឆ័យជាអ្នកទាន
 កំរៀងខ្សោយដោយសិក្ខា គួរត្របដំកន្តិទ័កស្រវែង ។

(២២៩) ព្រះនោះឯង ព្រះមហាបារមសក្យា ចូលទៅគាល់ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ គង់
 ក្នុងទីជ័សមគ្គ ។ លុះព្រះមហាបារមសក្យា គង់ក្នុងទីជ័សមគ្គហើយ

មហាធារោ សុត្តោ ភគវន្តំ ឯតទេវេច វេទ កន្តេ
 សវកានំ សុត្តោ កាលកតោ សោ ភគវតា
 ព្យាគតោ សោតាមន្តោ អវិចិត្តាធម្មោ ឯយតោ
 សម្ពោធិបរាយោតិ ។ តត្រ សុខំ កន្តេ សម្ពហុលា
 សុត្តោ សង្កម្ម សមាគម្ម វិជ្ជាយន្តិ ចិយន្តិ វិចារេន្តិ
 អន្តរិយំ វត ភោ អត្តតំ វត ភោ ឯន្តនាធិ ភោ ធន
 សោតាមន្តោ កវិស្មន្តំ យត្រ ហិ តាម សវកានំ
 សុត្តោ កាលកតោ សោ ភគវតា ព្យាគតោ
 សោតាមន្តោ អវិចិត្តាធម្មោ ឯយតោ សម្ពោធិ-
 បរាយោតិ ។ សវកានំ សុត្តោ សិក្ខានុកូល្យ-
 មាថាធិ មជ្ឈិមំ អាថាយិទិ ។

[២៣១] យោ សោ មហាធាម ធីយវន្តំ ធន-
 សវកោ តុវុំ សវណំ ភតោ ធម្មំ សវណំ កតោ

ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អម្បាញ់មិញ្ចខ្លះ ព្រះសវកានិសក្សរាជ ទ្រង់ទ័វន្តិភោហិយ ព្រះអង្គជាអ្នក
 ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្យាគថា ជាសោតាមន្តបុគ្គល មានសភាព
 មិនគ្នាគំរៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀន មានការគ្រាស់ដីនិប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 ភាគីមុខ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បានឮថា ពួកសក្សរាជជាច្រើនអង្គ
 បានមកប្រជុំក្នុងវិទារោះ ពេលពោស គំរៅជៀល បន្ទុះបង្ហាប់ថា អើហ្ន៎
 អស្ចារ្យណាស់តើ អើហ្ន៎ មិនដែលកើតមានទេតើ ចើយ៉ាងហ្នឹង ទេណ
 នឹងមិនបានជាសោតាមន្តបុគ្គល ក្នុងព្រះសាសនាខ្លះ ព្រះសវកានិ-
 សក្សរាជ ដែលទ្រង់ទ័វន្តិភោហិយនោះ មិនសមចើព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ព្យាគថា ជាសោតាមន្តបុគ្គល មានសភាពមិនគ្នាគំរៅក្នុងអបាយ
 ជាបុគ្គលទៀន មានការគ្រាស់ដីនិប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភាគីមុខសោះ ។ ដ្យុក
 ព្រះសវកានិសក្សរាជ បានដល់ខ្ញុំកាលខ្លួនជាអ្នកមានកំរាមិរឡាយ
 ដោយស័ក្ខា អ្នកគ្របដីកន្លែងស្រែនឹង ។

[២៣១] ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គ្រាស់ថា បពិត្រព្រះមហាធាម
 បុគ្គលណាជាឧបាសក ដល់ខ្ញុំព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់ខ្ញុំព្រះធម៌ជាទីពឹង

សង្ឃំ សារណំ គតោ សោ ភវេ វិនិច្ឆ័យំ កត្តេយ្យ ។
 យត្តិ តំ មហាធម៌ សង្ឃា វធមាចោ វធមយ្យ ធិយវត្តំ
 ឧបាសកោ តុម្ហំ សារណំ គតោ ធម្មំ សារណំ គតោ
 សង្ឃំ សារណំ គតោតិ ។ សារកាធិ សត្តំ សង្ឃា
 វធមាចោ វធមយ្យ សារកាធិ មហាធម៌ សក្កោ ធិយវត្តំ
 ឧបាសកោ តុម្ហំ សារណំ គតោ ធម្មំ សារណំ គតោ
 សង្ឃំ សារណំ គតោ សោ ភវេ វិនិច្ឆ័យំ កត្តេយ្យ ។

(២៣១) កថ មហាធម៌ វិសុទ្ធិ ធម្មសោ
 តុត្ថេ អវច្ឆយ្យសារណេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ វិនិច្ឆ័យំ
 សោ កតា ។ បេ ។ សត្តា ធម៌មទុស្សនំ តុត្ថោ
 កតាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃំ ។ ហាសប្បញ្ញោ ជិវ-
 ធម្មញ្ញោ វិមុត្តិយោ ច សមញ្ញាគតោ ។ សោ អាស-
 វិនំ ទយា អចាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ធិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្ឃិកត្តា ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ ។

ដល់ខ្ញុំព្រះសង្ឃជាទីពឹង អស់ក្រីវែង បុគ្គលនោះគប្បីទៅកាន់អបាយ
 ដូចម្តេចបាន ។ បរិក្រព្រះមហាធម៌ បុគ្គលកាលពោលចំពោះបុគ្គល
 ដែលជាឧបាសកដល់ខ្ញុំព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់ខ្ញុំព្រះធម៌ជាទីពឹង ដល់
 ខ្ញុំព្រះសង្ឃជាទីពឹង អស់ក្រីវែង គប្បីពោលដោយប្រពៃ ។ បរិក្រ
 ព្រះមហាធម៌ បុគ្គលកាលពោលអំពីព្រះសកោនិសក្សកថា គប្បីពោល
 ដោយប្រពៃថា ព្រះសកោនិសក្សកថាជាឧបាសក ដល់ខ្ញុំព្រះពុទ្ធជាទីពឹង
 ដល់ខ្ញុំព្រះធម៌ជាទីពឹង ដល់ខ្ញុំព្រះសង្ឃជាទីពឹង អស់ក្រីវែង គប្បីទៅ
 កាន់អបាយដូចម្តេចបាន ។

(២៣១) បរិក្រព្រះមហាធម៌ បុគ្គលក្នុងខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សចាំទ្បាយ
 ព្រះអង្គគ្រាស់ដឹងខ្ញុំអោយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងរិលត្រឡប់មកកាន់
 កតថ្មីទៀត ។ (ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុង
 ព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានបញ្ញាជាគ្រូដ៏រីករាយមានបញ្ញា
 វិនិវេប្រកបដោយវិមុត្តិ ។ បុគ្គលនោះធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ខ្ញុំចោលវិមុត្តិ
 នឹងបញ្ញាវិមុត្តិមិនមានភាសវៈ ព្រោះអស់ភាសវៈចាំទ្បាយ ដោយ
 បញ្ញាដ៏ក្រៃលែង ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនោះ ។

អយម្យំ ទោ មហាតាម បុគ្គលោ បរិមុត្តោ វិរយោ
បរិមុត្តោ តិរច្ឆានយោនិយោ បរិមុត្តោ មិត្តិវិសយោ
បរិមុត្តោ អតាយទុក្ខតិវិនិច្ឆាតា ។

[២២២] នធិ បទ មហាតាម ឋិតាទ្វា បុគ្គលោ
តុទ្ធេ អវេទុប្បសារទេទ សមញ្ញតតោ ហោតិ នតិបិ
សោ ភគវា ។ មេ ។ សន្តា ទេវមទុស្សនំ តុទ្ធេ
ភគវាតិ ។ ធម្មេ ។ សាដ្ឋុ ។ ហាសប្បត្តោ ជវធ-
ប្បត្តោ ន វេ មិត្តិយា សមញ្ញតតោ ។ សោ
បព្ភន្តំ ទិវត្តានិយានំ សត្តោជនានំ បរិក្ខុយា
ទិបទាតិកោ ហោតិ តតុ បរិនិព្វាយិ អនាវត្តិទន្មោ
អស្មា លោកា ។ អយម្យំ ទោ មហាតាម
បុគ្គលោ បរិមុត្តោ វិរយោ បរិមុត្តោ តិរច្ឆានយោនិយោ
បរិមុត្តោ មិត្តិវិសយោ បរិមុត្តោ អតាយទុក្ខតិវិនិច្ឆាតា ។

[២២៣] នធិ បទ មហាតាម ឋិតាទ្វា បុគ្គ-
លោ តុទ្ធេ អវេទុប្បសារទេទ សមញ្ញតតោ ហោតិ

បតិគ្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ឈ្មោះថា រួចចាកខេត រួចចាកកំណើត
តំប្លាម រួចចាកប្រតិវិសយ រួចចាកអបាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាត ។

[២២២] បតិគ្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកនេះ ក្នុង
លោកនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា
ព្រះដ៏មានព្រះភាគអន្តរោះ ។ មេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្ស
ព័ន្ធភាយ ព្រះអង្គគ្រាស់ជីវិតឲ្យវិនិច្ឆាយសុទ្ធជមិ ព្រះអង្គលែងលែងគ្រឿង
មកកាន់គតឋិទៀត ។ (ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ)
ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានបញ្ញាជាគ្រឿងកែលម្អ
មានបញ្ញាវិនិវេ ប៉ុន្តែមិនប្រកបដោយមុតិ ។ បុគ្គលនោះមានសភាព
ជាឧបបាតិកសត្វ ហើយបរិនិព្វានក្នុងលោកនេះ មានសភាពមិនគ្រឿង
ចាកលោកនោះ ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ ថ ជាចំណែកពាទិក្រាម ។
បតិគ្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ឈ្មោះថា រួចចាកខេត រួចចាកកំណើត
តំប្លាម រួចចាកប្រតិវិសយ រួចចាកអបាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាត ។

[២២៣] បតិគ្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកនេះ ក្នុង
លោកនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា

ឥតិមី សោ កតវា ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ
 តុន្តោ កតវាតិ ។ ធម្មេ ។ សាស្សំ ។ ន ហាស-
 ប្បញ្ញោ ន វេទប្បញ្ញោ ន ច វិមុត្តិយា សមញ្ញាគតោ ។
 សោ តិណ្ណំ សញ្ញោជនាមំ វិសុយា កតនោស-
 មោហាមំ តទុត្តា សតតាតាមិ ហោតិ សតិទេវ-
 ឥមិ លោកំ ភាគញ្ញា ទុក្ខស្សន្តំ តករេតិ ។ អយម្បិ
 ទោ មហាធម បុគ្គលោ វិមុត្តោ ចិរយា វិមុត្តោ
 តិវច្ឆានយានិយា វិមុត្តោ វិមុត្តិវិសយា វិមុត្តោ
 អនាយទុក្ខតិវិជនាតា ។

(២៣៤) ឥន បន មហាធម វិសុយោ
 បុគ្គលោ តុន្តោ អវេទប្បញ្ញោនោ សមញ្ញាគតោ ហោតិ
 ឥតិមី សោ កតវា ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ
 តុន្តោ កតវាតិ ។ ធម្មេ ។ សាស្សំ ។ ន ហាស-
 ប្បញ្ញោ ន វេទប្បញ្ញោ ន ច វិមុត្តិយា សមញ្ញា-
 គតោ ។ សោ តិណ្ណំ សញ្ញោជនាមំ វិសុយា
 សោតាបន្នោ ហោតិ អវិជនាតតន្តោ ជិយតោ

ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្ស
 ពាន់ឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអាយសច្ចធមិ ព្រះអង្គវិលនិវលត្រឡប់
 មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ)
 ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប៉ុន្តែមិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយ មិន
 មានបញ្ញាវិនិវេ នឹងមិនប្រកបដោយវិមុត្តិ ។ បុគ្គលនោះ ជាសកតាតាមិ
 នឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត ហើយធ្វើនូវទ័ព្វផុតនៃទុក្ខ ព្រោះអស់
 សញ្ញាជនៈ ពាប្រករ ព្រោះធ្វើពតៈ ពោសៈ មោហៈ ឲ្យស្រាលស្តើង ។
 បត់ត្រព្រះមហាធម បុគ្គលនេះឯង ឈ្មោះថា រេចចាកទេក រេចចាក
 កំលើតតិវច្ឆាន រេចចាកប្រេតវិស័យ រេចចាកអបាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាត ។

(២៣៥) បត់ត្រព្រះមហាធម មួយទៀត បុគ្គលក្នុងខ្លះ ក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្ស
 ពាន់ឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអាយសច្ចធមិ ព្រះអង្គវិលនិវលត្រឡប់
 មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ (ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ)
 ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប៉ុន្តែមិនមានបញ្ញាជាគ្រឿង
 រីករាយ មិនមានបញ្ញាវិនិវេ នឹងមិនប្រកបដោយវិមុត្តិ ។ បុគ្គលនោះ
 ជាសកតាបន្តបុគ្គល មានសភាពមិនប្តូរក៏ក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង

សន្តោទិមហយេនោ ។ អយម្យំ ទោ មហានាម
បុគ្គលោ បរិមុត្តោ យំយា បរិមុត្តោ តិរច្ឆានយោនិយា
បរិមុត្តោ បិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ អនាយទុក្ខតិវិចិត្តាតា ។

[២៣៥] ឥទ មន មហានាម ឋិតតោ បុគ្គលោ
ន ហៅ ទោ តុទ្ធេ អវេទ្ធស្សសានេន សមញ្ញាតតោ
ហោតិ ។ ន ធម្មេ ។ ន សង្ខេ ។ ន ហាសប្បញ្ញោ
ន វេទប្បញ្ញោ ន ច វិមុត្តិយា សមញ្ញាតតោ ។
អបិចស្ស ឥមេ ធម្មា ហោន្តិ សង្ខន្តិយំ វិយន្តិយំ
សតិទ្រិយំ សមាធិទ្រិយំ បញ្ញាទ្រិយំ ។ តថាគតប្ប
វេទិតា ធស្ស ធម្មា បញ្ញាយ មន្តសា និជ្ឈានំ
ទមន្តិ ។ អយម្យំ ទោ មហានាម បុគ្គលោ អគត្តា
និយំ អគត្តា តិរច្ឆានយោនី អគត្តា បិត្តិវិសយំ
អគត្តា អនាយទុក្ខតិវិចិត្តាតំ ។

[២៣៦] ឥទ មន មហានាម ឋិតតោ បុគ្គលោ
ន ហៅ ទោ តុទ្ធេ អវេទ្ធស្សសានេន សមញ្ញាតតោ
ហោតិ ។ ន ធម្មេ ។ ន សង្ខេ ។ ន ហាសប្បញ្ញោ

មានការគ្រោស៍ដំនីប្រត្តិករៗក្នុងភាគមុន ព្រោះអស់សញ្ញាផនៈ ព
ប្រការ ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នក ព្រូចពាក្យ
ព្រូចពាក្យច្បាច ព្រូចពាក្យប្រកវិស័យ ព្រូចពាក្យអបាយ ទុក្ខតំ វិនិបាត ។

[២៣៥] បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកនេះ ក្នុង
លោកនេះមិនបានប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះតុទ្ធ
ទេ ។ ក្នុងព្រះធម៌ទេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃទេ ។ មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរឹក
កយទេ មិនមានបញ្ញាកងិវិទេ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិទេ ។ តែជា ធម៌
អម្បាលនេះ គឺសត្វទ្រិយ វិយទ្រិយ សតិទ្រិយ សមាធិទ្រិយ បញ្ញាទ្រិយ
តែឯងមានផលបុគ្គលនោះ ។ មួយទៀត ធម៌ពាំងទ្រាយ ដែលព្រះគថាគត
ទ្រង់ប្រកាសហើយ តែឯសម្បជល់ការពិចារណា ដោយបញ្ញាចស
បុគ្គលនោះដោយក្រៃពេក ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង
ជាអ្នក មិនទៅកាន់ទំនក មិនទៅកាន់កំណើតកំច្បាន មិនទៅកាន់ប្រេត
វិស័យ មិនទៅកាន់អបាយ ទុក្ខតំ វិនិបាត ។

[២៣៦] បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោក
នេះមិនបានប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះតុទ្ធ
ទេ ។ ក្នុងព្រះធម៌ទេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃទេ ។ មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរឹកកយទេ

ន ជ័យប្បវត្តានា ឈ ច វិទ្យុត្តិយា សមប្បាគនោ ។
 អនិចស្ស វេទេ ចម្មា ហោត្តិ សង្ខត្រ័យំ ។ មេ ។
 បញ្ញត្រ័យំ ។ ភថាគតេ ចស្ស សន្ធាមត្តំ មោតិ
 មេធមត្តំ ។ អយម្យំ ទោ មហានាម បុគ្គលោ អគត្តា
 វិរយំ អគត្តា វិវត្តានយោនិ អគត្តា មិត្តិវិសយំ
 អគត្តា អហយទុក្ខតិវិទិតាតំ ។

[២៣៧] វេទេ មេធម មហានាម មហាសាលា
 សុភាសិតំ ទុក្ខាសិតំ អាជានយ្យំ វេទេវាហំ
 មហាសាលេ ព្យាគមយ្យំ សោតាបន្នា អវិទិតាគមម្មា
 ជិយតា សម្ពោធិមរាយនាតិ ។ តិមត្តំ មធន សវកានិ
 សត្តំ សវកានិ មហានាម សក្កោ មរណកាលេ
 សំគុំ សមាទិយេតិ ។

[២៣៨] កមិលវត្តនិទានំ ។ តេន ទោ មធន
 សមយេន សវកានិ សក្កោ កាលគតោ ហោតិ ។
 សោ ភគវតា ព្យាគតោ សោតាបន្នោ អវិទិតាគមម្មា

មិនមានបញ្ញាវិនិច្ឆ័យ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិទេ ។ តែថា ចមិអម្បាលនេះ
 គឺសង្ខត្រ័យ ។ បេវ បញ្ញត្រ័យ តែងមានដល់បុគ្គលនោះ ។ មួយទៀត
 បុគ្គលនោះគ្រាន់តែមានសព្វានីសេចក្តីស្រឡាញ់ ក្នុងព្រះភថាគត ។
 បតិគ្រព្រមហោតាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នក មិនទៅកាន់នរក មិនទៅ
 កាន់កំណើតវិញ មិនទៅកាន់ប្រេតវិស័យ មិនទៅកាន់អបាយ ទុក្ខតិ
 វិនិបាត ។

[២៣៧] បតិគ្រព្រមហោតាម បើពួកមហាសាលអម្បាលនេះ
 អប្បិដីនិច្ចាសំខ្ញុំពាក្យជាសុភាសិតនឹងពាក្យថាទុក្ខាសិត ភថាគតអប្បិ
 ព្យាគខ្ញុំពួកមហាសាលអម្បាលនេះថា សោតាបន្នបុគ្គល មានសភាព
 មិនចាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រោសដីនិប្រត្រិត្តទៅ
 ក្នុងធាតុមុខ ។ នឹងបាច់កាលទៅថ្មី ដល់ព្រះសវកានិសក្យដ បតិគ្រ
 ព្រមហោតាម ជ្រុំគ្រះសវកានិសក្យដ បានសមាទានខ្ញុំសិក្ខា ក្នុង
 កាលដឹកមណៈ ។

[២៣៨] កមិលវត្តនិទាន ។ សម័យនោះឯង ព្រះសវកានិ
 សក្យដ ទ្រង់ទំនៀតទៅ ។ ព្រះអង្គជាអ្នកដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
 ព្យាគហើយថា ជាសោតាបន្នបុគ្គល មានសភាពមិនចាក់ទៅក្នុងអបាយ

និយតោ សម្ពោជិយវយោតិ ។ គគ្រ សុទ្ធំ សម្ពហុលា
 សត្តោ សន្តម្ម សមាគម្ម ទឡាយន្តិ ទិយន្តិ វិចារេន្តិ
 អធិវយំ វគ ភោ អន្តតំ វគ ភោ ឯត្តនាទិ ភោ ឧ
 សោតាបច្ឆោ កវិស្មនិ យគ្រ ហិ ឆាម សាភាទិ
 សត្តោ កាលកាតោ ភគវតា ទ្យាតាតោ សោតាបច្ឆោ
 អវិទិតាតទឡោ និយតោ សម្ពោជិយវយោតិ ។
 សាភាទិ សត្តោ សិស្វាយ អបរិវ្វរិការិ អហោសីតិ ។

[២៣៧] អថទោ មហាបាមោ សត្តោ យេន
 ភគវតោ តេធម្មសន្តមិ ធម្មសន្តមិទ្ធា ភគវន្តំ អភិវរុទ្ធា
 ឯត្តមន្តំ ទិសីទិ ។ ឯត្តមន្តំ ទិសីន្ទោ ទោ មហា-
 បាមោ សត្តោ ភគវន្តំ ឯត្តទរោទ ឥធម កន្ត
 សាភាទិ សត្តោ កាលកាតោ សោ ភគវតា ទ្យា-
 តាតោ សោតាបច្ឆោ អវិទិតាតទឡោ និយតោ សម្ពោ-
 ជិយវយោតិ ។ គគ្រ សុទ្ធំ កន្ត សម្ពហុលា សត្តោ
 សន្តម្ម សមាគម្ម ទឡាយន្តិ ទិយន្តិ វិចារេន្តិ

ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាងមុខ ។ បានព្យា
 ពួកសក្យរាជច្រើនអង្គ មកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ពោលពោស តំរងៀល
 បន្តិបដ្ឋិបថា អើយ្នំ អស្សារ្យណាស់តើ អើយ្នំ មិនដែលកើតមានទេតើ
 បើយ៉ាងហ្នឹង នរណានឹងមិនបានជាសោតាបឧបុគ្គលក្នុងសាសនានេះព្រះ
 សកោទិសក្យរាជ ដែលទ្រង់ទិវន្តិគរទៅហើយនេះ មិនសមបើព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគទ្រង់ព្យាករថា ជាសោតាបឧបុគ្គល មានសភាពមិនពាក់ទៅក្នុង
 អបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាងមុខសោះ ។
 ជឿនព្រះសកោទិសក្យរាជ មិនបានធ្វើឱ្យពេញបរិបូណ៌ក្នុងសិក្ខាទេ ។

[២៣៧] ត្រាមាន់ឯង ព្រះមហានាមសក្យរាជ ចូលទៅគាល់
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយគង់
 ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះមហានាមសក្យរាជ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ទើបក្រាបបង្គំចូល ព្រះដ៏មានព្រះភាគផ្ទុះចុះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អម្បាញមិញនេះ ព្រះសកោទិសក្យរាជ ទ្រង់ទិវន្តិគរទៅហើយ ព្រះអង្គ
 ជាអ្នកដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករថា ជាសោតាបឧបុគ្គល
 មានសភាពមិនពាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ជីវិត
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាងមុខ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បានព្យាថា ពួកសក្យរាជ
 ច្រើនអង្គ មកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ពោលពោស តំរងៀល បន្តិបដ្ឋិបថា

អន្តរាយ វត ហោ អន្តរាយ វត ហោ វត្តជាង គោ
 ៣ សោតាបាញា ភិស្សុនិ យត្រ ហិ ធាម
 សារកាងិ សាត្តា កាលកតោ សោ កតវតា
 ព្យាទវតា សោតាបាញា អវិចិត្តាធម្មោ ជិយតោ
 សម្មាសិបកយោនំ ។ សារកាងិ សាត្តា សិក្ខាយ
 អថវិប្បិកាវិ អហោសិនិ ។

(២២០) យោ សោ មហាធាម ជីយត្តំ ទទាសារកោ
 កុដ្ឋំ សារណំ កតោ ធម្មំ សារណំ កតោ សង្ឃំ
 សារណំ កតោ សោ កតំ វិចិត្តាតំ កឡយ្យ ។
 យត្តិ ភំ មហាធាម សម្មា វទមាណោ វទយ្យ
 ជីយត្តំ ទទាសារកោ កុដ្ឋំ សារណំ កតោ ធម្មំ
 សារណំ កតោ សង្ឃំ សារណំ កតោ សារកាងិ
 សាត្តំ សម្មា វទមាណោ វទយ្យ សារកាងិ
 បរោណាធាម សាត្តា ជីយត្តំ ទទាសារកោ កុដ្ឋំ សារណំ
 កតោ ធម្មំ សារណំ កតោ សង្ឃំ សារណំ កតោ
 សោ កតំ វិចិត្តាតំ កឡយ្យ ។

អើហ្នំ អស្សុរ្យណាសំតី អើហ្នំ មិនវេសកើតមានទេតី បើយ៉ាងហ្នឹង
 នរណាខ្លះមិនបានជាសោតាបាញា ក្នុងសាសនានោះ ព្រះសាគាមិ
 សក្យរាជ ដែលទ្រង់ទិវន្តិកៈទៅហើយនោះ មិនសមបើព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 ទ្រង់ព្យាភាព ជាសោតាបាញា មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបុរាណ
 ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខសោះ ។ ដូច
 ព្រះសាគាមិសក្យរាជ មិនបានធ្វើឱ្យពេញបរិបូណ៌ក្នុងសិក្ខាទេ ។

(២២០) ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គ្រាស់ថា បពិត្រព្រះមហាធាម
 បុគ្គលណាជាទទាសក ដល់នូវព្រះកុទ្ធជាទីតាំង ដល់នូវព្រះធម៌ជាទីតាំង
 ដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីតាំងអស់ក្រីវែង បុគ្គលនោះ គប្បីទៅកាន់អបុរាណ
 ដូចម្តេចបាន ។ បពិត្រព្រះមហាធាម បុគ្គលកាលពេលដោយប្រពៃ
 គប្បីពោលតាមយេនុតិកថា បុគ្គលជាទទាសក ដល់នូវព្រះកុទ្ធជាទីតាំង
 ដល់នូវព្រះធម៌ជាទីតាំង ដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីតាំង អស់ក្រីវែង បុគ្គល
 កាលពេលដោយប្រពៃ គប្បីពោលចំពោះព្រះសាគាមិសក្យរាជ បពិត្រ
 ព្រះមហាធាម ព្រះសាគាមិសក្យរាជ ជាទទាសក ដល់នូវព្រះកុទ្ធជាទីតាំង
 ដល់នូវព្រះធម៌ជាទីតាំង ដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីតាំងអស់ក្រីវែង ព្រះសា-
 គាមិសក្យរាជនោះ គប្បីទៅកាន់អបុរាណដូចម្តេចបាន ។

[២៤១] ឥឡ មហាធាម ឯកទ្វេ បុគ្គលោ តុទ្ធ
 ឯកទ្វេតតោ ហោតិ អភិប្បសន្នោ ឥតិមិ សោ
 ភគវា ។ បេ ។ សត្តា នេវមទុស្សនំ តុទ្ធោ ភគវាតិ ។
 ធម្មេ ។ សរេដ្ឋេ ។ ហាសប្បញ្ញោ ជវនប្បញ្ញោ
 វិមុត្តិយា ម សមន្តាតតោ ។ សោ អាសវំនំ ទយា
 អចាសវំ ចេតោវិមុត្តិ ចញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សម្មិតតា ឧបសម្បជ្ជិ វិហារតិ ។ អយម្យិ
 ទោ មហាធាម បុគ្គលោ បរិមុត្តោ ជិវយា បរិមុត្តោ
 តិវច្ឆា ធមោជិយោ បរិមុត្តោ មិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ
 អចាយទុក្ខវិវិទិតា ។

[២៤២] ឥឡ មហាធាម ឯកទ្វេ បុគ្គលោ
 តុទ្ធ ឯកទ្វេតតោ ហោតិ អភិប្បសន្នោ ឥតិមិ សោ
 ភគវា ។ បេ ។ សត្តា នេវមទុស្សនំ តុទ្ធោ ភគវាតិ ។

[២៤១] បពិត្រព្រះមហាធាម បុគ្គលត្នក្ខ័រៈ ក្នុងលោកនេះ ជា
 អ្នកជ្រះថ្លាត្រូវលទ្ធិពិបាកដ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គ
 នោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូទេវតាទីនិមនុស្សចាំឯទ្បាយ ព្រះអង្គត្រាស់
 ដឹងនូវអំរាយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងលក្ខទ្បប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។
 (បុគ្គលជាអ្នកជ្រះថ្លាត្រូវលទ្ធិពិបាកដក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។
 ជាអ្នកមានបញ្ញាជាគ្រឿងភោយ មានបញ្ញាវិនិវ័ន័និប្រកបដោយវិមុត្តិ ។
 បុគ្គលនោះធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ ទីនិបញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ
 ព្រោះអស់អាសវៈចាំឯទ្បាយ ដោយបញ្ញាដ៏ត្រូវលទ្ធិដោយខ្លួនឯង ក្នុង
 បច្ចុប្បន្នហើយសម្រេចសម្រាន្តានៅ ។ បពិត្រព្រះមហាធាម បុគ្គលនេះ
 ឯងជាអ្នកបានរួចចាកនរក រួចចាកកំលើតតិប្បោន រួចចាកប្រេតវិស័យ
 រួចចាកអបាយ ទុក្ខតិ វិនិបាត ។

[២៤២] បពិត្រព្រះមហាធាម មួយទៀត បុគ្គលត្នក្ខ័រៈ ក្នុងលោក
 នេះ ជាអ្នកជ្រះថ្លាត្រូវលទ្ធិពិបាកដ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 អង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូទេវតាទីនិមនុស្សចាំឯទ្បាយ ព្រះអង្គ
 ត្រាស់ដឹងនូវអំរាយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងលក្ខទ្បប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។

ឆ្មេ ។ សាវ័ន្ត ។ ហោសប្បុរោ ជវនប្បុរោ ១ ២
 វិបុល្លិយា សមញ្ញកតោ ។ សោ បក្ស័ ធាន្តាតិយាធំ
 សរោត្តាជនាធំ បរិក្ខុយា អន្តរាបរិច្ឆាយិ ហោតិ
 ឧបហត្ថបរិច្ឆាយិ ហោតិ អសម្មារបរិច្ឆាយិ ហោតិ
 សសម្មារបរិច្ឆាយិ ហោតិ ទុម្ពិសោតោ ហោតិ
 អននិដ្ឋតាមិ ។ អយេវ្ហិ ៖ ចា បហាតាម បុត្តលោ
 បរិមុត្តោ វិរយោ បរិមុត្តោ វិវាទោ វិរយោ បរិមុត្តោ
 បិដ្ឋិវិសយា បរិមុត្តោ អចាយទុក្ខតិវិចិតានា ។

(២៤៦) វេទ បទ បរាតាម វិសេសោ បុត្តលោ
 តុទ្ធិ វិសេសោ ហោតិ អភិប្បុរោ វេទិចិ
 សោ ភកវា ។ បេ ។ សត្តា ទេវមទុស្សាធំ តុទ្ធិ
 ភកវាតិ ។ ឆ្មេ ។ សាវ័ន្ត ។ ១ ២ ហោសប្បុរោ
 ១ ២ ជវនប្បុរោ ១ ២ វិបុល្លិយា សមញ្ញកតោ ។

(ជាអ្នកជ្រះថ្លាដែលនិពិតប្រាកដ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។
 ជាអ្នកមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយ មានបញ្ញាព័ន្ធវៃ តែមិនប្រកបដោយ
 វិមុត្តិ ។ បុគ្គលនោះ នឹងបរិច្ឆានក្នុងវារ្យកាយនៅមិនទាន់ដល់ពាក់
 កណ្តាល នឹងបរិច្ឆានក្នុងកាយដុតពាក់កណ្តាលហើយ ជិតដល់ចំបំផុត
 នឹងបរិច្ឆាន ដោយធ្វើសេចក្តីព្យាយាមយ៉ាងខ្លាំងនឹងបរិច្ឆាន ដោយ
 មិនបាច់ធ្វើសេចក្តីព្យាយាមពេកទេ នឹងមានវិជ្ជាធម៌ព្រះធម៌លើទៅកាន់
 អនិដ្ឋតា ព្រោះអស់ពួកសញ្ញា ផងដាច់លោកភាវីក្រោមៗ បពិត្រ
 ព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នក ច្នៃចាកទេត ច្នៃចាកកំ-
 ណើតកំព្វាន ច្នៃចាកប្រតិស័យ ច្នៃចាកអបាយ ទុក្ខតិ វិចិត្រ ។

(២៤៧) បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោក
 នេះ ជាអ្នកជ្រះថ្លាដែលនិពិតប្រាកដ ក្នុងព្រះពុទ្ធចា ព្រះដ៏មានព្រះភាវ
 អង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សច្រើនឡាយ ព្រះអង្គ
 ក្រាស់ដឹងទូរកាយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលើសលើក្រឡប់មកកាន់តម្កើងទៀត ។
 (ជាអ្នកជ្រះថ្លាដែលនិពិតប្រាកដ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ តែមិន
 មានបញ្ញា ជាគ្រឿងរីករាយ មិនមានបញ្ញាព័ន្ធវៃ នឹងមិនប្រកបដោយវិមុត្តិ ។

សោ តិណ្ណំ សញ្ញោជនាមំ បរិកុយា ភគោសា-
 មោហានំ តម្ពុត្តា សកុណតាមិ ហោតិ សតំនោ
 ភមិ លោកំ អាគត្ត ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ ។ អយម្បំ
 ទោ មហានាម បុត្តលោ បរិមុត្តោ វិរយោ បរិមុត្តោ
 តិវច្ឆានយោជិយោ បរិមុត្តោ បិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ
 អនាយទុក្ខតិវិជិតាតា ។

[២២២] ឥធម៌ មហានាម ឯកញ្ជោ បុត្តលោ
 ទុក្ខេ ឯកន្តតោ ហោតិ អភិប្បសញ្ញោ ឥតិមិ សោ
 ភកា ។ បេ ។ សត្តា នេវមទុស្សន្តំ ទុក្ខោ ភកាតំ ។
 ធម្មេ ។ សង្កេ ។ ធម៌ ហាសច្ចុញ្ញោ ធម៌ ជវនច្ចុញ្ញោ
 ធម៌ បរិមុត្តិយោ សមញ្ញតោ ។ សោ តិណ្ណំ
 សញ្ញោជនាមំ បរិកុយា សោតាមញ្ញោ ហោតិ អវិវិ-
 ចាតធម្មោ ជិយតោ សង្កោជិបាយនោ ។ អយម្បំ
 ទោ មហានាម បុត្តលោ បរិមុត្តោ វិរយោ បរិមុត្តោ
 តិវច្ឆានយោជិយោ បរិមុត្តោ បិត្តិវិសយា បរិមុត្តោ
 អនាយទុក្ខតិវិជិតាតា ។

បុត្តលនោះ ជាសកភាគមី នឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត ទើបធ្វើ
 ឲ្យទើបផុតនៃទុក្ខបាន ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ ព្យ ប្រការ ព្រោះធ្វើរតៈ
 ពោសៈ មោហៈ ឲ្យស្រាលស្តើង ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុត្តលនេះឯង
 ជាអ្នក រួចចាកនរក រួចចាកកំលើកតិរោន រួចចាកប្រេតវិស័យ
 រួចចាកអបាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆត ។

[២២២] បពិត្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុត្តលពួកខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ ជាអ្នកជ្រះថ្លៅក្រៃលែងពិតប្រាកដ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 អង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃវេទនឹងមនុស្សវាំងឡាយ ព្រះអង្គ
 គ្រាស់នឹងនូវអំយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់កងថ្មីទៀត ។
 (ជាអ្នកជ្រះថ្លៅក្រៃលែងពិតប្រាកដ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ កែ
 មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរីករាយ មិនមានបញ្ញាវិនិច្ឆ័យ នឹងមិនច្រកបដោយ
 វិមុត្តិ ។ បុត្តលនោះ ជាសោតាបន្តបុត្តល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុង
 អបាយ ជាបុត្តលទៀត មានការគ្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាងមុន ព្រោះ
 អស់សញ្ញាជនៈទាំង ព្យ ប្រការ ។ បពិត្រព្រះមហានាម បុត្តលនេះ
 ឯង ជាអ្នក រួចចាកនរក រួចចាកកំលើកតិរោន រួចចាកប្រេតវិស័យ
 រួចចាកអបាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆត ។

[២២៥] ក៏ ធរ មហានាម ឯកតោ បុគ្គលោ
 ធរ ហេវ ទោ តុទ្ធេ ឯកត្ថកតោ ហោតិ អភិប្ប-
 សង្ខោ ។ ធរ ធម្មេ ។ ធរ សង្កេ ។ ធរ ហាសប្បញ្ញោ
 ធរ ជវចប្បញ្ញោ ធរ ធរ វិមុត្តិយា សមញ្ញាតតោ ។
 អបិចស្ស កមេ ធម្មា ហោតិ សន្និទ្ធិយំ ។ មេ ។
 បញ្ញិទ្ធិយំ ។ តថាគតប្បវេទិតា ចស្ស ធម្មា ចញ្ញាយ
 បុគ្គសោ និទ្ធិដំ ឧមន្តិ ។ អយម្យិ ទោ មហានាម
 បុគ្គលោ អគត្តា វិរយំ អគត្តា វិវដ្តានយោនី អគត្តា
 មិត្តវិសយំ អគត្តា អនាយទុក្ខតិវិនាតំ ។

[២២៦] ក៏ ធរ មហានាម ឯកតោ បុគ្គលោ
 ធរ ហេវ ទោ តុទ្ធេ ឯកត្ថកតោ ហោតិ អភិប្បសង្ខោ ។
 ធរ ធម្មេ ។ ធរ សង្កេ ។ ធរ ហាសប្បញ្ញោ ធរ ជវច-
 ប្បញ្ញោ ធរ ធរ វិមុត្តិយា សមញ្ញាតតោ ។ អបិចស្ស
 កមេ ធម្មា ហោតិ សន្និទ្ធិយំ ។ មេ ។ បញ្ញិទ្ធិយំ ។

[២២៧] បតិគ្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលត្ថក្ខៈ ក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកមិនបានជ្រះថ្លាត្រលែងពិតប្រាកដ ក្នុងព្រះពុទ្ធារ ។
 ក្នុងព្រះធម៌ទេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃទេ ។ មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរែកយេ
 មិនមានបញ្ញាព័ន្ធវិវេ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិទេ ។ តែថា ធម៌អម្បាលនេះ
 គឺសន្តិទ្ធិយ ។ មេ ។ បញ្ញិទ្ធិយ តែងមានផលបុគ្គលនោះ ។ មួយ
 ទៀត ធម៌ពាំងឡាយ ដែលព្រះគេថាគតទ្រង់ប្រកាសហើយ ជាធម៌គួរ
 ផលការពិចារណា ដោយបញ្ញាដ៏ត្រលែង ផលបុគ្គលនោះ ។ បតិគ្រ
 ព្រះមហានាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នក មិនទៅកាន់ខោ មិនទៅកាន់
 កំណែភក្តិវិញ្ញា មិនទៅកាន់ប្រកិស័យ មិនទៅកាន់អបាយ ទុក្ខតិ
 វិនិបាត ។

[២២៨] បតិគ្រព្រះមហានាម មួយទៀត បុគ្គលត្ថក្ខៈ ក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកមិនបានជ្រះថ្លាត្រលែងពិតប្រាកដ ក្នុងព្រះពុទ្ធារ ។
 ក្នុងព្រះធម៌ទេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃទេ ។ មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងរែកយេ
 ទេ មិនមានបញ្ញាព័ន្ធវិវេ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិទេ តែថា ធម៌អម្បាល
 នេះ គឺសន្តិទ្ធិយ ។ មេ ។ បញ្ញិទ្ធិយ តែងមានផលបុគ្គលនោះ ។

តថាគតេ ចស្ស សន្ទាមន្តំ ហោតិ បេមមន្តំ ។
អយម្យំ ទោ មហាធាម បុគ្គលោ អគន្ធា ឈិយំ
អគន្ធា តិវច្ឆាឈយោ ធិ អគន្ធា បិវ្តិវិសយំ អគន្ធា
អនាយ ទុក្ខតិវិធិតាតំ ។

[២៤៧] សេយ្យជាបិ មហាធាម ទុក្ខត្តំ ទុក្ខមិ
អវិហតក្កាលុតំ តំជាធិ ចស្ស ទណ្ឌាធិ បូតិវិ
វាតាតបហតាធិ អសារាធិ(១) អសុទសយិតាធិ
ទេវេ បទ សន្ទា ធាវ អទុប្បវេទ្ធយ្យ ។ អបិ ទុ
តាធិ តំជាធិ វុត្តិវិ វិវុត្តិវិ វេបុល្លំ អាមន្តេយ្យន្តិ ។
លោ ហោតិ កន្តេ ។ ឯវិទេវ ទោ មហាធាម
កធិ ធម្មោ ទុកក្កាតោ ហោតិ ទុប្បវេទិតោ
អធិយ្យាធិកោ អទុបសមសំវុត្តិកោ អសន្ទា-
សម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ(២) កធិបរិ ទុក្ខត្តស្មី វេទាមិ ។

១- ១. អសារនំ ។ ២- ១. ទុក្ខតោ ។

មួយទៀត បុគ្គលនោះគ្រាន់តែមានសង្ខារនឹងសេចក្តីស្រឡាញ់ ក្នុងគ្រោះ
កថាគត ។ បតិក្រព្រះមហាធាម បុគ្គលនេះឯង ជាអ្នក មិនទៅកាន់
ទេវ មិនទៅកាន់កំលើកតិវច្ឆា មិនទៅកាន់ប្រេតវិស័យ មិនទៅកាន់
អបាយ ទុក្ខតិ វិធិបាត ។

[២៤៧] បតិក្រព្រះមហាធាម ដូចត្រូវទាំងឡាយ ដែលបាក់ខូច
ដែលស្អុយ ដែលត្រៀមគ្រោះ ដោយខ្យល់នឹងកំបៅថ្ងៃ ដែលឥតទុក
ដែលទុកដាក់ក្នុងទីមិនស្អាត ភ្ញៀវក៏បង្ហូរទៅភ្ញៀវដោយស្រួល
ចុះកាន់ស្រែ ដែលគ្រហោងក្រហូង មានផែនដីអាក្រក់ ដែលគេមិន
ចង់បានគាស់ពនយកដង្កត់រលីចេញទៅឡើយ ក្នុងទាំងអម្បាលនោះ
នឹងផល់នូវសេចក្តីចំរើន ដុះដាល លូតលាស់បានដែរឬទេ ។ មិន
បានទេព្រះអង្គ ។ បតិក្រព្រះមហាធាម សេចក្តីចម្រើនដូច្នោះ
ដែរ ចម្រើនលាភនេះ ជាធម៌ដែលបុគ្គលពាលមិនល្អ ជាធម៌ដែល
បុគ្គលប្រកាសមិនល្អ ជាធម៌មិនទាន់សក្ខីពេញពាក្យទុកបាន មិនប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បី សេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ។ ជាធម៌ដែលបុគ្គលមិនមែនសម្មាសម្ពុទ្ធប្រកាស
ហើយ កថាគតពាលជា ធម៌នេះ ដូចស្រែដែលគ្រហោងក្រហូង ។

តស៊ី ច ឆន្ទ សារកោ វិហារតិ ធម្មាទុទ្ទយ្យដិបន្នោ
សាមិចិប្បដិបន្នោ អទុទ្ទយ្យាវី ឥនមហំ ទុត្តិជស្មី
វនាមិ ។

[៤៤៦] សេយ្យថាវិ មហាធម សុត្តន្តំ សុត្តមិ
សុវិហារក្កាណុតំ តិដានិ ចស្សុ អទុណ្ណានិ អប្បតិដិ
អភតាតបហានិ សារាណិ សុទសយនានិ ទេវា
ចស្សុ សម្មា ទាវី អទុប្បវេន្តយ្យ អបិ ទុ តានិ តិដានិ
វុត្តិវិ វុត្តិវិ វេយ្យុលំ អាចន្តយ្យុត្តិ ។ ឯវំ កន្ត ។ ឯវមេវ
ទោ មហាធម ឥន ឆន្ទា ស្វាគ្វានោ ហោតិ សុប្ប
វេនិទោ វិយ្យាវិកោ ទុបសមសំវន្តិកោ សម្មា-
សម្ពុទ្ធស្វវេនិទោ ឥនមហំ សុត្តន្តស្មី វនាមិ ។ តស៊ី
ច ឆន្ទ សារកោ វិហារតិ ធម្មាទុទ្ទយ្យដិបន្នោ សាមិចិ-
ប្បដិបន្នោ អទុទ្ទយ្យាវី ឥនមហំ សុត្តិជស្មី វនាមិ ។

មួយវិញទៀត សារកដែលប្រតិបត្តិទូរធម៌តាមធម៌ ប្រតិបត្តិដ៏សមគួរ
ប្រតិបត្តិទូរធម៌ដ៏សមគួរ នៅគ្រប់វិហារបថ ក្នុងធម៌នោះ គឺជាគត
ពោលថា សារកអ្នកប្រតិបត្តិធម៌តាមធម៌ នៅគ្រប់វិហារបថនេះដូច
ជាពូជគាត្រក់ ។

[៤៤៧] បតិក្រព្រះមហានាម ដូចពូជទាំងឡាយ ដែលមិនបាក់ខូច
ដែលមិនស្អុយ ដែលមិនត្រៀមគ្រោះ ដោយទ្យល់ទឹកដាំដាំថ្ងៃ មានពន្ធក
ដែលអនុកដាក់ក្នុងទីដ៏ស្អាត ទាំងភ្លៀងក៏បង្ហោរទូរទឹកភ្លៀងដោយស្រួល
ចុះកាន់ស្រែដែលល្អ មានផែនដីរាបស្មើ ដែលគេបានគាស់រាយកដង្កក់
ឈើចេញហើយ ក្នុងអម្បាលនោះនឹងដល់ទូរសេចក្តីចំរើន ដុះជាល លូក
លាស់ឡើងបានប្រទេ ។ យ៉ាងហ្នឹងហើយព្រះអង្គ ។ បតិក្រព្រះមហានាម
សេចក្តីរូបមេឃ្យក៏ដូច្នោះដែរ ធម៌ក្នុងលោកនេះ ជាធម៌ដែលចុកលុយពោល
ចុកល្អហើយ ធម៌ដែលចុកលុប្រកាសចុកល្អហើយ ជាធម៌នាំសត្វចេញ
ចាកទុក្ខបាន ជាធម៌ប្រតិបត្តិទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ជាធម៌ដែលព្រះ
សម្មាសម្ពុទ្ធត្រង់ប្រកាសហើយ គឺជាគតពោលថា ធម៌នេះ ដូចជាស្រែដ៏
ល្អ ។ មួយវិញទៀត សារកដែលប្រតិបត្តិទូរធម៌តាមធម៌ ប្រតិបត្តិដ៏សមគួរ
ប្រតិបត្តិទូរធម៌ដ៏សមគួរ នៅគ្រប់វិហារបថ ក្នុងធម៌នោះ គឺជាគតពោលថា
សារកអ្នកប្រតិបត្តិធម៌តាមធម៌ នៅគ្រប់វិហារបថនេះ ដូចជាពូជដ៏ល្អ ។

តិមន្តំ បទ សរកាជំ សន្តំ សរកាជំ មហានាម សក្កោ
មរណកាលេ សិក្ខាយ បរិបូរីការី អហោសីតិ ។

(២២៧) សាវត្ថិនិទានំ ។ តេជ ទោ បទ សមយេន
អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ អាណាជិកោ ហោតិ ទុក្ខុតោ
ពាឡុតិលាទោ ។ អថទោ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ
អញ្ញាតា បុរិសំ អាមន្តេសិ វេហិ ភំ អម្ពោ បុរិស
យេនាយស្មា សាវបុត្តោ តេទុបសន្តមិ ទុបសន្តមិគ្គា
មម វេនេន អាយស្មតោ សាវបុត្តស្ស ទានេ
សិរសា វន្ត អនាថបិណ្ឌិកោ កន្ត គហបតិ
អាណាជិកោ ទុក្ខុតោ ពាឡុតិលាទោ សោ អាយស្មតោ
សាវបុត្តស្ស ទានេ សិរសា វន្តតិ ។ វិវត្ត
វេនេហិ សាទុ តិវ កន្ត អាយស្មា សាវបុត្តោ
យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស ជិវេសនំ
តេទុបសន្តមិ អទុកម្បំ ទោនាយាតិ ។ វិវ កន្តតិ
ទោ សោ បុរិសា អនាថបិណ្ឌិកស្ស គហបតិស្ស
បជិស្សត្តា យេនាយស្មា សាវបុត្តោ តេទុបសន្តមិ
ទុបសន្តមិគ្គា អាយស្មន្តំ សាវបុត្តំ អភិវាទេត្តា

នីវុទ្ធិកាលេវេថុ ដល់ព្រះសាគន្ធសក្យដ បតិក្រព្រះមហានាម
ព្រះសាគន្ធសក្យដ ជាអ្នកបានធ្វើឱ្យពេញបរិបូណ៌ក្នុងសិទ្ធិ ក្នុងកាល
ជិតមរណៈ ។

(២២៧) សាវត្ថិនិទាន ។ សម័យនោះឯង អនាថបិណ្ឌិកគហបតិ
មានអាណា ប្រកបដោយទុក្ខ មានជម្ងឺជាទម្ងន់ ។ លំដាប់នោះ អនាថ-
បិណ្ឌិកគហបតិ បានហៅបុរសម្នាក់មកថា ម្ចាស់បុរសជំងឺរ៉ែន ឯងចូរមក
នេះ ឯងចូរទៅក្រព្រះសាវបុត្រជំងឺមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរ
ថ្វាយបង្គំបាទព្រះសាវបុត្រជំងឺមានអាយុ ដោយសិរសា តាមពាក្យអញថា
បតិក្រព្រះករុណាជំងឺរ៉ែន អនាថបិណ្ឌិកគហបតិ មានអាណា ប្រកប
ដោយទុក្ខ មានជម្ងឺជាទម្ងន់ លោកថ្វាយបង្គំបាទព្រះសាវបុត្រជំងឺមានអាយុ
ដោយសិរសា ។ រួចហើយ ឯងចូរនិមន្តយ៉ាងនេះថា បតិក្រព្រះករុណា
ជំងឺរ៉ែន សូមព្រះសាវបុត្រជំងឺមានអាយុ ពាស្រ័យទូរសេចក្តីអនុគ្រោះ
និមន្តទៅកាន់ទីលំនៅអថនាថបិណ្ឌិកគហបតិឱ្យបាន ។ បុរសនោះទទួល
ពាក្យអនាថបិណ្ឌិកគហបតិថា ប្របាទ ហើយក៏ចូលទៅក្រព្រះសាវបុត្រ
ជំងឺមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះសាវបុត្រជំងឺមានអាយុហើយ

ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីទិ ទោ សោ បុរិសោ
 អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯកទរោម អនាថបិណ្ឌិកោ កន្ត
 កហបតិ អាតាធិកោ ទុក្ខុតោ ពាទ្ធិកិលាថោ សោ
 អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ចាទេ សិរសា វទ្ធតិ ។
 ឯវិញ្ញា វទេតិ សាទុ តិរ កន្ត អាយស្មា សារីបុត្តោ
 យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស កហបតិស្ស ធិវសនំ
 តេទុបសន្តមិ អទុកម្យំ ទចាតាយាតិ ។ អនិ-
 វសេសំ ទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ ទុណ្ហិកាវេន ។

(២៩០) អថទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ បុព្វត្តា-
 សមយំ ធិវសេត្វា បន្តិវិវាហាយ អាយស្មតា
 អាទន្តេន បញ្ចាសមរោទេ យេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស
 កហបតិស្ស ធិវសនំ តេទុបសន្តមិ ទបសន្តមិត្វា
 បញ្ញត្តោ អាសរេន ធិសីទិ ។ ធិសន្តិ ទោ អាយស្មា
 សារីបុត្តោ អនាថបិណ្ឌិកំ កហបតិ ឯកទរោម
 កត្វិ តេ កហបតិ ទមនិយំ កត្វិ យាបនិយំ
 កត្វិ ទុក្ខា វេទនា បដិក្កមន្តំ ហេ អភិក្កមន្តំ
 បដិក្កមោសានំ បញ្ញាយតិ ហេ អភិក្កមោតិ ។

កំអន្តិយក្ខន្ធវិវិសមគ្គ ។ លុះបុរសនោះ អន្តិយក្ខន្ធវិវិសមគ្គហើយ
 បានចូលព្រះសារីបុត្រដ៏មានកាយ ដូច្នោះថា បតិគ្រព្រះករុណាដ៏ចំរើន
 អនាថបិណ្ឌិកហបតិ មានកាយ ប្រកបដោយទុក្ខ មានជម្ងឺជាទម្ងន់
 លោកថ្វាយបង្គំព្រះបាទព្រះសារីបុត្រដ៏មានកាយ ដោយសិរសា ។ រួច
 កោលយ៉ាងនេះថា បតិគ្រព្រះករុណាដ៏ចំរើន សូមព្រះសារីបុត្រដ៏មាន
 កាយ កាស្រ័យទូរសេចក្តីវន្តព្រះ ទិមន្តទៅកាន់វិលំទៅ អនាថបិណ្ឌិក
 កហបតិទ្យភាន ។ ព្រះសារីបុត្រដ៏មានកាយ បានចូលនិមន្ត ដោយ
 ភាការស្ងៀម ។

(២៩០) លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្រដ៏មានកាយ ស្ងៀកស្ងៀម
 ប្រដាប់បុត្រនិវិចារ ក្នុងវេលាបុព្វត្តសម័យ មានព្រះកាន់ដ៏មាន
 កាយ ជាបញ្ចាសមរោទៈ ចូលទៅកាន់វិលំទៅអនាថបិណ្ឌិកហបតិ
 លុះចូលទៅដល់គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលហើយ ។ លុះព្រះ
 សារីបុត្រដ៏មានកាយគង់ហើយ កំពោលនឹងអនាថបិណ្ឌិកហបតិដូច្នោះថា
 ម្ចាស់ហបតិ អ្នកល្មមអត់ធន់បានទេ ល្មមប្រព្រឹត្តទៅបានទេ
 ទុក្ខវេទនាជួយ មិនចំរើនឡើងទេ រសេចក្តីជួយ (ចាកពេក)
 វេមន៍ប្រាកដ ឯរសេចក្តីមិនចំរើនឡើងវេមន៍ វេមន៍មិនប្រាកដទេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរិទ្ធា

ន មេ ភន្តេ ទមនីយំ ន យាមនីយំ ពាណិ មេ ទុក្ខា
វេទនា អភិក្កមន្តិ ហោ បដិក្កមន្តិ អភិក្កមោសានំ
បព្វាយតិ ជា បដិក្កមោតិ ។

(២៨០) យថាវុបេន ទោ ភហមតិ តុន្តេ អវេច្ចប្ប-
សានេន សមញ្ញុកខោ អស្សុភវំ បុដ្ឋន្នោ កាយស្ស
ភេនា បរំ មរណា អចាយំ ទុក្ខតិ វិចិត្តានំ និយំ
ធម្មបដ្ឋិតិ ភវាវុហោ តេ តុន្តេ អប្បសានោ នត្ថិ ។
អត្ថិ ច ទោ តេ ភហមតិ តុន្តេ អវេច្ចប្បសានោ
សតិមិ សោ ភកវំ ។ បេ ។ សត្តា នេវមទុស្សានំ
តុន្តោ ភកវំតិ ។ តញ្ច បន តេ តុន្តេ អវេច្ច-
ប្បសានំ អត្ថិ សមទុបស្សតោ ហានសោ វេទនា
បដិប្បស្សន្តេយ្យំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរិទ្ធា

អនាថបិណ្ឌិកគហបតី ទូលថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណា
អភំនំមិនបានទេ ខ្ញុំព្រះករុណាប្រព្រឹត្តទៅមិនបានទេ ទុក្ខវេទនារបស់
ខ្ញុំព្រះករុណាចំរើនឡើងទាំងណាស់ មិនចូរជ័យទេ សេចក្តីចំរើន
(វិនោគ) ចេះតែប្រាកដឡើងមិនមានចូរជ័យទេ ។

(២៨១) ព្រះសាវ័បុត្រោភាលថា ខ្នាលគហបតី បុដ្ឋន្តវេជល
មិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ មាន
សភាពយ៉ាងណា លុះដល់វិលាសទទ្ធម្មាបំភ័យមរណៈវេទនាទៅកើតក្នុង
អបាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាត នរក ឯសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធ មាន
សភាពយ៉ាងនោះ មិនមានដល់អ្នកទេ ។ ខ្នាលគហបតី មួយទៀត
សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ ក៏មានដល់អ្នកថា ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគអង្គនោះ ។ បេ ។ ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិមនុស្សទាំងឡាយ
ព្រះអង្គគ្រាស់ដឹងនូវអំបាយសច្ចុច្ចមិ ព្រះអង្គវិលាសវិលក្រឡប់មកតានំភព
ច្នៃទៀត ។ កាលបើអ្នកពិចារណាយើងនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ
ក្នុងព្រះពុទ្ធនោះ ចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ ឥច្ចិស្សបំម្លាប់ទៅ
ដោយហេតុផលសមគួរបាន ។

[២៨២] យថាភូមេន ទោ គហបតិ ធម្មេ អវេទុប្ប-
 សារទេន សមញ្ញកតោ អស្សុតវា បុដ្ឋជ្ជោ កាយស្ស
 កេតា បរំ មរណា អនាយំ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆតំ និរយំ
 ឧបបដ្ឋតិ តថាភូមោ តេ ធម្មេ អប្បសារោ ទន្តិ ។ អត្ថំ
 ច ទោ តេ គហបតិ ធម្មេ អវេទុប្បសារោ ស្វាគ្ហានោ
 កតវតោ ធម្មោ ។ បេ ។ បទុត្តំ វេទិតញោ វិញ្ញាហិតិ ។
 តញ្ច មន តេ ធម្មេ អវេទុប្បសារំ អត្ថនិ សមទុ-
 បស្សតោ ហិទសោ វេទនា បដិប្បស្សម្តេយ្យំ ។

[២៨៣] យថាភូមេន ទោ គហបតិ សង្កេ
 អវេទុប្បសារទេន សមញ្ញកតោ អស្សុតវា បុដ្ឋជ្ជោ
 កាយស្ស កេតា បរំ មរណា អនាយំ ទុក្ខតំ
 វិនិច្ឆតំ និរយំ ឧបបដ្ឋតិ តថាភូមោ តេ សង្កេ
 អប្បសារោ ទន្តិ ។ អត្ថំ ច ទោ តេ គហបតិ សង្កេ
 អវេទុប្បសារោ សុប្បដិបន្នោ កតវតោ សាវតសង្កេ
 ។ បេ ។ អទុត្តំ បុញ្ញកេត្តំ លោកស្សតិ ។

[២៨២] ម្ចាស់គហបតិ បុដ្ឋជ្ជនៃវេលាមិនចេះដឹង ប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះធម៌ មានសភាពយ៉ាងណា លុះ
 រំលាភខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈវេទនាទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆត ខរេ
 សេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះធម៌ មានសភាពយ៉ាងនោះ មិនមានផលអ្នក
 ឡើយ ។ ម្ចាស់គហបតិ មួយទៀត សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុង
 ព្រះធម៌ មានផលអ្នកថា ព្រះធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ប្រពៃ
 ហើយ ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលវិញ្ញដន់ទាំងឡាយគប្បីដឹងចំពោះខ្លួន កាល
 បើអ្នកពិចារណារឿយញឹកសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះធម៌នោះ
 ចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

[២៨៣] ម្ចាស់គហបតិ បុដ្ឋជ្ជនៃវេលាមិនចេះដឹង ប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃ មានសភាពយ៉ាងណា លុះ
 រំលាភខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈវេទនាទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆត ខរេ
 ឯសេចក្តីមិនជ្រះថ្លាមានសភាពយ៉ាងនោះ ក្នុងព្រះសង្ឃ មិនមានផលអ្នក
 ឡើយ ។ ម្ចាស់គហបតិ មួយទៀត សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ
 ក្នុងព្រះសង្ឃ ក៏មានផលអ្នកថា ព្រះសង្ឃសាវតនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 លោកប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាស្រែបុណ្យដ៏ប្រសើរនៃសត្វលោក ។

តត្ថា បទ តេ សង្ឃេ អវេច្ចប្បសាទំ អន្តង្គំ សមនុ-
បស្សតោ ហំនសោ វេទនា បដិប្បស្សន្តោយ្យំ ។

[២៥៤] យថាវុបទ ទោ តហមតិ នុស្សីល្យទ
សមន្តាតតោ អស្សុតវំ បុព្វជ្ជថោ កាយស្ស កេតា
បរំ មរណា អនាយំ នុក្កតិ វិទិតាតំ វិរយំ ឧបប-
ដ្ឋតិ តថាវុបទ្គេ នុស្សីល្យំ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ទោ តេ
តហមតិ អរិយកត្តាទំ សីលាទំ អទណ្ណាទំ ។ មេ ។
សមាទំសំវត្តទំកាទំ ។ តាទំ ច បទ តេ អរិយកត្តា-
ទំ សីលាទំ អន្តង្គំ សមនុបស្សតោ ហំនសោ វេទនា
បដិប្បស្សន្តោយ្យំ ។

[២៥៥] យថាវុបាយ ទោ តហមតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា
សមន្តាតតោ អស្សុតវំ បុព្វជ្ជថោ កាយស្ស កេតា
បរំ មរណា អនាយំ នុក្កតិ វិទិតាតំ វិរយំ ឧបប-
ដ្ឋតិ តថាវុបា តេ មិច្ឆាទិដ្ឋិ នត្ថិ ។ អត្ថិ ច ទោ
តេ តហមតិ សម្មាទិដ្ឋិ ។ តត្ថា បទ តេ សម្មាទិដ្ឋិ
អន្តង្គំ សមនុបស្សតោ ហំនសោ វេទនា
បដិប្បស្សន្តោយ្យំ ។

កាលបើអ្នកពិចារណាយើញទូរសីលចក្កិជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះសង្ឃ
នោះ ចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្របម្រាប់ទៅ ដោយហេតុ
ដ៏សមគួរ ។

[២៥៦] ម្នាលតហមតិ បុព្វជ្ជន៍ដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយភាព
ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានសភាពយ៉ាងណា លុះវាលានខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈ
វេទនាទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិនិបាត ឧកេ ឯភាពជាអ្នកទ្រុស្តសីល មាន
សភាពយ៉ាងនោះ មិនមានផលអ្នកឡើយ ។ ម្នាលតហមតិ មួយទៀត
សីលទាំងឡាយជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈ ជាសីលមិនដាច់ ។ មេ ។ ជា
សីលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាទិ គឺមានផលអ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណា
យើញទូរសីលទាំងឡាយ ដែលជាទីស្រឡាញ់របស់អរិយៈនោះចំពោះ
ខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្របម្រាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរបាន ។

[២៥៧] ម្នាលតហមតិ បុព្វជ្ជន៍ដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយ
មិច្ឆាទិដ្ឋិ មានសភាពយ៉ាងណា លុះវាលានខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈវេទនា
ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិនិបាត ឧកេ មិច្ឆាទិដ្ឋិ មានសភាពយ៉ាងនោះ
មិនមានផលអ្នកឡើយ ។ ម្នាលតហមតិ មួយទៀត សម្មាទិដ្ឋិ
គឺមានផលអ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាយើញទូរសម្មាទិដ្ឋិនោះចំពោះខ្លួន
វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្របម្រាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

[៤៥៦] យថាភូមេន ទោ គហមតិ មិច្ឆាសង្ក័យោ-
 ទ សមញ្ញាគតោ អស្សុតកំ បុគ្គុដ្ឋិតោ កាយស្ស
 គេតា បរំ មរណា អចាយំ ទុក្ខតំ វិចិត្រាតំ វិរយំ
 ឧបបដ្ឋិតិ តថាភូមោ តេ មិច្ឆាសង្ក័យោ ទត្ថិ ។
 អត្ថិ ច ទោ តេ គហមតិ សម្មាសង្ក័យោ ។ តព្វ
 បទ តេ សម្មាសង្ក័យំ អត្តនិ សមទុបស្សតោ
 ហិទសោ វេទនា បដិច្ចស្សត្តេយ្យំ ។

[៤៥៧] យថាភូមាយ ទោ គហមតិ មិច្ឆាភវាយ
 សមញ្ញាគតោ អស្សុតកំ បុគ្គុដ្ឋិតោ កាយស្ស គេតា
 បរំ មរណា អចាយំ ទុក្ខតំ វិចិត្រាតំ វិរយំ ឧបបដ្ឋិតិ
 តថាភូមោ តេ មិច្ឆាភវា ទត្ថិ ។ អត្ថិ ច ទោ
 តេ គហមតិ សម្មាភវា ។ តព្វ បទ តេ
 សម្មាភវំ អត្តនិ សមទុបស្សតោ ហិទសោ វេទនា
 បដិច្ចស្សត្តេយ្យំ ។

[៤៥៦] ម្ចាស់គហមតិ បុគ្គុដ្ឋិតដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយ
 មិច្ឆាសង្ក័យៈ មានសភាពយ៉ាងណា លុះវេលាណាខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈ
 វេរីកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតំ វិចិត្រាត ទោ មិច្ឆាសង្ក័យៈ មាន
 សភាពយ៉ាងនោះ មិនមានផលអ្នកឡើយ ។ ម្ចាស់គហមតិ មួយ
 ទៀត សម្មាសង្ក័យៈ ក៏មានផលអ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណា
 ឃើញនូវសម្មាសង្ក័យៈនោះ ចំពោះខ្លួន វេទនាព័ន្ធក្រៃ គប្បីស្រប
 ទ្រប់ទៅដោយហេតុផ្សំសមគួរ ។

[៤៥៧] ម្ចាស់គហមតិ បុគ្គុដ្ឋិតដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយ
 មិច្ឆាភវា មានសភាពយ៉ាងណា លុះវេលាណាខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈវេរី
 ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតំ វិចិត្រាត ទោ មិច្ឆាភវាមានសភាពយ៉ាងនោះ
 មិនមានផលអ្នកឡើយ ។ ម្ចាស់គហមតិ មួយទៀត សម្មាភវា
 មានផលអ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាភវានោះចំពោះ
 ខ្លួន វេទនាព័ន្ធក្រៃ គប្បីស្របទ្រប់ទៅ ដោយហេតុផ្សំសមគួរ ។

[២៩៨] យថាភូមេន ទោ ភហមតិ មិច្ឆាគម្មត្ថោ-
 ន សម្មាសតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជោ ភាយស្ស ភេតា
 បរំ មរណា អបាយំ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆាតំ វិរយំ
 ឧបបដ្ឋិតំ តថាភូតោ តេ មិច្ឆាគម្មត្ថោ ទត្ថិ ។ អត្ថិ
 ច ទោ តេ ភហមតិ សម្មាគម្មត្ថោ ។ តត្ថុ បទ
 តេ សម្មាគម្មត្ថំ អត្ថំ សមទុបស្សតោ ហំទសោ
 វេទនា បដិឃ្យស្សម្ពេយ្យំ ។

[២៩៩] យថាភូមេន ទោ ភហមតិ មិច្ឆាភាជីវេន
 សម្មាសតោ អស្សុតវា បុថុជ្ជោ ភាយស្ស ភេតា
 បរំ មរណា អបាយំ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆាតំ វិរយំ ឧបបដ្ឋិតំ
 តថាភូតោ តេ មិច្ឆាភាជីវេន ទត្ថិ ។ អត្ថិ ច ទោ
 តេ ភហមតិ សម្មាភាជីវេន ។ តត្ថុ បទ តេ សម្មា-
 ភាជីវំ អត្ថំ សមទុបស្សតោ ហំទសោ វេទនា
 បដិឃ្យស្សម្ពេយ្យំ ។

[២៩៨] ម្ចាស់ភហមតិ បុថុជ្ជផ្លូវដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយមិច្ឆា-
 កម្មនៈមានសភាពយ៉ាងណា លុះវាលាងទទួល បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅកើត
 ក្នុងអបាយ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆាត ទោ មិច្ឆាកម្មនៈមានសភាពយ៉ាងនោះ មិន
 មានផលអ្នកឡើយ ។ ម្ចាស់ភហមតិ មួយទៀត សម្មាកម្មនៈ
 ក៏មានផលអ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាកម្មនៈនោះ ចំពោះ
 ខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្របរម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុផលមគ្គ ។

[២៩៩] ម្ចាស់ភហមតិ បុថុជ្ជផ្លូវដែលមិនចេះដឹង ប្រកបដោយមិច្ឆា-
 ភាជីវៈ មានសភាពយ៉ាងណា លុះវាលាងទទួល បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅ
 កើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆាត ទោ មិច្ឆាភាជីវៈមានសភាពយ៉ាងនោះ
 មិនមានផលអ្នកឡើយ ។ ម្ចាស់ភហមតិ មួយទៀត សម្មាភាជីវៈ
 ក៏មានផលអ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាភាជីវៈនោះចំ-
 ពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយគប្បីស្របរម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុផលមគ្គ ។

[២៦០] យថាវុទ្ធវេទ ទោ គហមតិ មិច្ឆាភយោ-
 មេទ សមន្តាគតោ អស្សុតភំ បុប្ផដ្ឋិយោ កាយស្ស
 ភេតា បរំ មាណា អបាយំ ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ ជិវយំ
 ទបបដ្ឋិតិ គតាវុទោ ភេ មិច្ឆាភយោមោ ទត្ថិ ។ អត្ថិ
 ច ទោ ភេ គហមតិ សម្មាភយោមោ ។ តត្ថា បទ
 ភេ សម្មាភយោមំ អត្ថិទិ សមនុបស្សតោ ហំទសោ
 វេទនា បដិប្បស្សម្ពេយ្យំ ។

[២៦១] យថាវុទ្ធវេទ ទោ គហមតិ មិច្ឆាសតិយោ
 សមន្តាគតោ អស្សុតភំ បុប្ផដ្ឋិយោ កាយស្ស ភេតា
 បរំ មាណា អបាយំ ទុក្ខតិ វិចិត្តាតំ ជិវយំ ទបបដ្ឋិតិ
 គតាវុទោ ភេ មិច្ឆាសតិ ទត្ថិ ។ អត្ថិ ច ទោ ភេ
 គហមតិ សម្មាសតិ ។ តត្ថា បទ ភេ សម្មា-
 សតិ អត្ថិទិ សមនុបស្សតោ ហំទសោ វេទនា
 បដិប្បស្សម្ពេយ្យំ ។

[២៦០] ម្ចាស់គហមតិ បុប្ផដ្ឋិនវេទនាមិច្ឆាចេដ្ឋិ ប្រកបដោយមិច្ឆា-
 ភយោមៈ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរាល់ខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅ
 កើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិចិត្តាត ទេក មិច្ឆាភយោមៈមានសភាពយ៉ាងនោះ
 មិនមានផលអ្នកឡើយ ។ ម្ចាស់គហមតិ មួយទៀត សម្មាភយោមៈ
 ក៏មានផលអ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាភយោម ទោះចំ-
 ពោះខ្លួន វេទនាពំនីខ្សោយ គប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

[២៦១] ម្ចាស់គហមតិ បុប្ផដ្ឋិនវេទនាមិច្ឆាចេដ្ឋិ ប្រកបដោយមិច្ឆា-
 សតិ មានសភាពយ៉ាងណា លុះរាល់ខ្លួន បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅកើត
 ក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិចិត្តាត ទេក មិច្ឆាសតិមានសភាពយ៉ាងនោះ មិនមាន
 ផលអ្នកឡើយ ។ ម្ចាស់គហមតិ មួយទៀត សម្មាសតិក៏មានផល
 អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញនូវសម្មាសតិទោះចំពោះខ្លួន វេទនា
 ពំនីខ្សោយ គប្បីស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ដោយហេតុដ៏សមគួរ ។

១៦៣

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

(២៦២) យថាភូមេន ខោ គហមតិ មិច្ឆាសមា-
 ធិនា សមន្តាគតោ អស្សុគតំ បុដ្ឋុដ្ឋិទោ កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា អនាយំ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាតំ ជិវយំ
 ឧបបជ្ជតិ តថាភូមោ តេ មិច្ឆាសមាធិ ទត្ថិ ។ អត្ថិ
 ច ខោ តេ គហមតិ សម្មាសមាធិ ។ តត្តា ចទ
 តេ សម្មាសមាធិ អត្ថទិ សមទុបស្សតោ ឋានសោ
 វេទនា បដិច្ចស្សម្ពេយ្យំ ។

(២៦៣) យថាភូមេន ខោ គហមតិ មិច្ឆាញាណេន
 សមន្តាគតោ អស្សុគតំ បុដ្ឋុដ្ឋិទោ កាយស្ស ភេទា
 បរំ មរណា អនាយំ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាតំ ជិវយំ ឧបបជ្ជតិ
 តថាភូមន្តេ មិច្ឆាញាណំ ទត្ថិ ។ អត្ថិ ច ខោ តេ
 គហមតិ សម្មាញាណំ ។ តត្តា ចទ តេ សម្មា-
 ញាណំ អត្ថទិ សមទុបស្សតោ ឋានសោ វេទនា
 បដិច្ចស្សម្ពេយ្យំ ។

(២៦២) ម្នាលគហមតិ បុដ្ឋុដ្ឋិនវេលាមិនចេះដឹង ជាអ្នកប្រកបដោយ
 មិច្ឆាសមាធិមានសភាពយ៉ាងណា លុះដល់វេលាទទួល បន្ទាប់អំពីមរណៈ
 ក៏ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាត ខរក មិច្ឆាសមាធិមានសភាព
 យ៉ាងនោះ មិនមានផលអ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហមតិ មួយទៀត
 សម្មាសមាធិក៏មានផលអ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាយើញខ្លួនសម្មាស-
 មាធិនោះចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយ គប្បីស្រប់ទ្រាប់ទៅដោយ
 ហេតុដ៏សមគួរ ។

(២៦៣) ម្នាលគហមតិ បុដ្ឋុដ្ឋិនវេលាមិនចេះដឹង ជាអ្នកប្រកប
 ដោយមិច្ឆាញាណ មានសភាពយ៉ាងណា លុះដល់វេលាទទួល បន្ទាប់អំពី
 មរណៈ ក៏ទៅកើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាត ខរក មិច្ឆាញាណ
 មានសភាពយ៉ាងនោះមិនមានផលអ្នកឡើយ ។ ម្នាលគហមតិ មួយ
 ទៀត សម្មាញាណក៏មានផលអ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាយើញខ្លួន
 សម្មាញាណនោះចំពោះខ្លួន វេទនាទាំងឡាយគប្បីស្រប់ទ្រាប់ទៅ ដោយ
 ហេតុដ៏សមគួរ ។

សកោតិវិញ្ញាណ គតិយោ

[២៦៤] យថាវុចាយ ទោ គហមតិ មិច្ឆាវិមុត្តិយោ សមុច្ឆាគតោ អស្សុតវា បុដ្ឋជ្ជិយោ កាយស្ស កេនា មរំ បរណា អចាយំ ទុក្ខតិ វិនិហាតំ វិរាយំ ធម្មបដ្ឋានិ តថាវុចា តេ មិច្ឆាវិមុត្តិ ទត្ថំ ។ អត្ថំ ច ទោ តេ គហមតិ សម្មាវិមុត្តិ ។ តញ្ច បទ តេ សម្មាវិមុត្តិ អត្ថនិ សមនុបស្សតោ មាណសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ពេយ្យន្តិ ។

[២៦៥] អថទោ អនាថបិណ្ឌិតស្ស គហមតិស្ស មាណសោ វេទនា បដិប្បស្សម្ពីសុ ។ អថទោ អនាថបិណ្ឌិតោ គហមតិ(១) អាយស្សន្តញ្ច សាវិមុត្តិ អាយស្សន្តញ្ច អាទន្តំ សគោទេវ ថាលិចាគោទ បរិសិ ។ អថទោ អនាថបិណ្ឌិតោ គហមតិ អាយស្សន្តំ សាវិមុត្តិ កុត្តាវិ ទុតិយត្ថនាណិ អញ្ញតវំ ជំធំ អាសវំ គហេត្វា វិគមន្តំ ជិសិធំ ។ វិគមន្តំ ជិសិធំ ទោ អនាថបិណ្ឌិតំ គហមតិ អាយស្សា សាវិមុត្តោ ឥមាហិ តាថាហិ អនុមោទិ

១ ខ. គហមតិ បេស្កមិញ្ញា ។

សកោតិវិញ្ញាណ ៣

[២៦៤] ម្ចាស់គហមតិ បុដ្ឋជ្ជនៃវេលាមិនចេះដឹង ជាអ្នកប្រកប ដោយមិច្ឆាវិមុត្តិ មានសភាពយ៉ាងណា លុះដល់វេលាដ៏ខ្លី បង្កប់អំពី មរណៈ ក៏ទៅកើតក្នុងអាយុ ទុក្ខតិ វិនិហាត ទេក មិច្ឆាវិមុត្តិ មានសភាព យ៉ាងនោះមិនមានដល់អ្នកវៀយ ។ ម្ចាស់គហមតិ មួយរៀន សម្មាវិមុត្តិមានដល់អ្នក ។ កាលបើអ្នកពិចារណាឃើញទូរសម្មាវិមុត្តិនោះ ចំពោះខ្លួន វេទនាពាំងឡាយតប្បិស្សបំប្លែងទៅជាយោគកុដ៍សមគួរ ។

[២៦៥] ត្រាតោះឯង វេទនាបេស្កមិចាថបិណ្ឌិតគហមតិក៏ស្លាប់ទៅ ដោយមួយវេលា ។ ទើបអនាថបិណ្ឌិតហាមតិអង្គុសព្រះសាប្បក្កដ៍មាន អាយុផង ព្រះអាទន្តដ៍មានអាយុផង ដោយម្ហូបចំណីដ៏ធ្លិនក្នុងថាសជាបេស្ក ខ្លួន ។ អនាថបិណ្ឌិតគហមតិបានដឹងថា ព្រះសាប្បក្កដ៍មានអាយុបាន ហើយ ពាក់ព្រះហស្តចេញភ័ក្ត្រហើយ ក៏កាន់យកទូរអាសនៈដ៏តប មួយអន្លើយក្នុងទ័ដ៍សមគួរ ។ ព្រះសាប្បក្កដ៍មានអាយុអនុមោទនាចំពោះអនាថបិណ្ឌិតគហមតិវេលាអន្លើយក្នុងទ័ដ៍សមគួរដោយភាពពាំងឡាយនេះថា

(២៦៦) យេស្ស សុត្តា តថាគតេ
 អចលា សុច្ឆតិដ្ឋិតា
 សីលត្យា យេស្ស កកល្យាណំ
 អរិយកង្កំ បសំសិតំ ។
 សង្ខេ បសាដោ យេស្សត្ថិ
 ធម្មិក្ខតត្យា ធម្មស្សំ
 អនលិទ្ធាតិ តំ អាណុ
 អមោយទ្គស្ស ធីរិតំ ។
 តស្មា សន្តត្យា សីលត្យា
 បសាដំ ធម្មធម្មស្សំ
 អនុយុក្ខោថ មេតារី
 សរំ តុដ្ឋានសាសនទ្ធិំ ។

(២៦៧) អថទោ អាយស្មា សារិបុត្តោ អនាថ-
 បិណ្ឌិតំ កហបតី សមាហិ តាដាហិ អនុមោទិត្យា
 ធម្មាយាសនា បក្កាមិ ។

(២៦៦) សុខារបស់បុគ្គលណាមិនញាប់ញ័រ បាន
 ដម្កល់សីលល្អហើយ ក្នុងព្រះគោតមផង សីលរបស់បុគ្គល
 ណា ដែលព្រះអរិយៈត្រូវការសារសីរផង ។ សេចក្តី
 ជ្រះថ្លា ក្នុងសង្ឃនឹងសេចក្តីឃើញត្រង់មានដល់បុគ្គលណា
 ផង អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយហៅបុគ្គលនោះថា ជាអ្នកមិនខ្វះ
 ទាំងធីរិករបស់បុគ្គលនោះមិនសោះសូន្យឡើយ ។ ហេតុ
 នោះ អ្នកមានប្រាជ្ញា កាលបើលើកឃើញនូវពុទ្ធសាសនា
 ហើយ គួរប្រកបខ្លួនសម្រាប់ផង សីលផង សេចក្តីជ្រះថ្លាផង
 ការឃើញធម៌ផង ។

(២៦៧) លុះព្រះសារិបុត្តនឹងបាននាមអនុមោទនាដោយគាថា
 ទាំងឡាយនេះ ចំពោះអនាថបិណ្ឌិតតបតិច្ឆេហើយ ក៏ក្រោកចាក
 ភាសនៈចេញទៅ ។

(២៦៥) អដទោ អាយស្សា អាទន្ទោ យេន កកវា
 តេទុបសន្តមំ ឧបសន្តមំត្វា កកវំ អភិវំទេត្វា
 ឯសំ ឯ ។ ឯកមន្តំ ឯសំ ឯ ទោ អាយស្សន្តំ
 អាទន្តំ កកវំ ឯកទេវំ ហន្ត ត្បតោ ទុ ត្តំ អាទន្ត
 អាទន្តសិ ឯវំ ឯវំស្សាតិ ។ អាយស្សតា កន្ត ហិ
 បុត្តន អនាថបិណ្ឌិកោ កហមតិ ឥមិទា ថ ឥមិទា ថ
 ទុវំទេន ទុវំទេតោតិ ។ ចណ្ឌិកោ អាទន្ត ហិបុត្តោ
 មហាបត្តោ អាទន្ត ហិបុត្តោ យត្រ ហិ ធាម ចត្តាវ
 សោតាបត្តិយន្តិ ឯ ធម្មហាការហិ វិកជិស្សតិ ។

(២៦៥) សាវ្តិទិទានំ ។ តេន ទោ បទ
 សមយេន អនាថបិណ្ឌិកោ កហមតិ អាពាធិកោ
 យោតិ ទុត្តតោ ពាជ្ឈតិលាទោ ។ អដទោ អនាថ-
 បិណ្ឌិកោ ឥហមតិ អញ្ញតាវ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ
 ត្តំ អម្ពោ បុរិស យេនាយស្សា អាទន្ទោ តេទុ-
 បសន្តមំ ឧបសន្តមំត្វា មម វចនេន អាយស្សតា
 អាទន្តស្ស ទាទេ សិវសា វន្ត អនាថបិណ្ឌិកោ កន្ត
 កហមតិ អាពាធិកោ ទុត្តតោ ពាជ្ឈតិលាទោ

(២៦៥) គ្រាពារង្ស ព្រះអាទន្តដ៏មានអាយុ បានចូលទៅគាល់
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ថ្វាយចង្កៀព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ច្រើនត្រាស់សួរព្រះអាទន្ត
 ដ៏មានអាយុដែលអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរថា ម្ចាស់អាទន្ត អ្នកចម្រើនកាល
 ហ្ន៎ថ្ងៃម្ល៉េះ ។ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះសាវ្តិបុត្តដ៏មានអាយុបានទូន្មាន
 អនាថបិណ្ឌិកគហបតីដោយឧទេសន៍នេះផង ។ ម្ចាស់អាទន្ត សាវ្តិបុត្ត
 កាលណា ម្ចាស់អាទន្ត សាវ្តិបុត្តមានប្រាជ្ញាច្រើន ព្រោះសាវ្តិបុត្ត
 អាចនឹងចែកទូរសាភាបត្តិយន្ត (អង្គនៃធម៌សម្រាប់បានទូរសាភា) ៤
 ដោយអាការ ១០ បាន ។

(២៦៥) សាវ្តិទិទានំ ។ សម័យពារង្ស អនាថបិណ្ឌិកគហបតី
 មានអាពាធ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនាឈឺធ្ងន់ ។ ព្រះពារង្ស អនាថបិណ្ឌិក
 គហបតីទៅបុរសទាក់មកថា ម្ចាស់បុរសដ៏ចំរើន អ្នកចម្រើននេះ ចូរអ្នក
 ទៅគាល់ព្រះអាទន្ត លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរថ្វាយចង្កៀព្រះចុតា
 ព្រះអាទន្តដ៏មានអាយុ ដោយក្បាលភាមពាស្សរបស់ខ្ញុំថា បតិក្រព្រះថេរៈ
 ដ៏ចំរើន អនាថបិណ្ឌិកគហបតី មានអាពាធប្រកបដោយទុក្ខវេទនាឈឺធ្ងន់

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

សោ អាយស្មតោ អាណម្ពស្ស ចានេ សិរសា វដ្តនីតិ ។
 វិវាហុ វិនេហិ សាទុ តិវ កន្តេ អាយស្មា អាណន្តោ
 យេន អនាថបិណ្ឌិតស្ស គហបតិស្ស វិវេសនំ តេនុ-
 បសន្តមតុ អនុកម្យំ ឧបាឆាយាតិ ។ វិវំ កន្តេតិ
 ទោ សោ បុរិសោ អនាថបិណ្ឌិតស្ស គហបតិស្ស
 ថដិស្សត្វា យេនាយស្មា អាណន្តោ តេនុបសន្តមិ
 ឧបសន្តមិត្វា អាយស្មន្តំ អាណន្តំ អភិវិនេត្វា វិកមន្តំ
 វិសិទិ ។ វិកមន្តំ វិសិន្នោ ទោ សោ បុរិសោ
 អាយស្មន្តំ អាណន្តំ វិនេហេន អនាថបិណ្ឌិតោ កន្តេ
 គហបតិ អាពាធិកោ ទុក្ខុតោ ពាជ្ឈិតិលាធា ។
 សោ អាយស្មតោ អាណម្ពស្ស ចានេ សិរសា វដ្តនី
 វិវាហុ វិនេហិ សាទុ តិវ កន្តេ អាយស្មា អាណន្តោ
 យេន អនាថបិណ្ឌិតស្ស គហបតិស្ស វិវេសនំ
 តេនុបសន្តមតុ អនុកម្យំ ឧបាឆាយាតិ ។ អធិវាសេសិ
 ទោ អាយស្មា អាណន្តោ វុណ្ណិភាវេន ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

លោកថ្វាយបង្គំព្រះបាទព្រះកានន្ទ៍មានអាយុដោយក្សល ។ ចូរអ្នក
 និយាយយ៉ាងនេះទៀតថា បតិក្រព្រះវេរៈដំបំរែន យើងខ្ញុំសូមអង្វរ សូម
 ព្រះកានន្ទ៍មានអាយុ និងមន្តទៅឯទីលំនៅរបស់អនាថបិណ្ឌិតគហបតិ
 ដោយសេចក្តីអនុគ្រោះ ។ បុរសនោះទទួលស្តាប់អនាថបិណ្ឌិតគហបតិថា
 បាទលោកដំបំរែន ហើយចូលទៅគាល់ព្រះកានន្ទ៍មានអាយុ លុះចូល
 ទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះកានន្ទ៍មានអាយុ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏
 សមគួរ ។ លុះបុរសនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បាននិយាយនឹង
 ព្រះកានន្ទ៍មានអាយុយ៉ាងនេះថា បតិក្រព្រះវេរៈដំបំរែន អនាថបិណ្ឌិត
 គហបតិ មានភាពឧប្រកបដោយទុក្ខវេទនាឃើញខ្លះ ។ លោកថ្វាយបង្គំ
 ព្រះបាទព្រះកានន្ទ៍មានអាយុដោយក្សល ចាំនិយាយយ៉ាងនេះទៀត
 ថា បតិក្រព្រះវេរៈដំបំរែន យើងខ្ញុំសូមអង្វរ សូមព្រះកានន្ទ៍មានអាយុ
 និងមន្តទៅឯទីលំនៅរបស់អនាថបិណ្ឌិតគហបតិ ដើម្បីសេចក្តីអនុគ្រោះ ។
 ព្រះកានន្ទ៍មានអាយុបានទទួលនិមន្តដោយកុណ្ឌីភាព ។

[២៧៦] អថទោ អាយស្មា អាណន្តោ មុត្តិស្មា-
 សមយំ ធិកសេត្វា បត្តចិវិវាទាយ យេន
 អនាថបិណ្ឌិកស្ស ធិវេសនំ តេទុបសន្តិមិ ទុប-
 សន្តិមិវា បញ្ញាត្ត អាសនេ ធិសីទិ ។ ធិសន្តិ
 ទោ អាយស្មា អាណន្តោ អនាថបិណ្ឌិកំ កហមតិ
 ឯតទភេទ

[២៧៧] កត្តិ តេ កហមតិ ទមនិយំ កត្តិ
 យាបនិយំ កត្តិ ទុក្ខា វេទនា បដិក្កមន្តិ លោ
 អភិក្កមន្តិ បដិក្កមោសាទំ បញ្ញាយតិ លោ អភិក្ក-
 មោតិ ។ ន មេ កន្ត ទមនិយំ ន យាបនិយំ
 តាណ្ហ មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ លោ បដិក្កមន្តិ
 អភិក្កមោសាទំ បញ្ញាយតិ លោ បដិក្កមោតិ ។

[២៧៨] ព្រាហ្មណ៍ ព្រះអាទន្ទដ៏មានអាយុស្បៀកស្បៀកប្រដាប់
 ដោយគុក្រនីធិចិវ ក្នុងមុត្តិសម័យ ហើយចូលទៅឯទីលំនៅរបស់
 អនាថបិណ្ឌិកភយេតិ លុះចូលទៅដល់ហើយ គំនង់លើកាសនៈដែលគេ
 ប្រាសទុក ។ លុះព្រះអាទន្ទដ៏មានអាយុកន្លង់សិបហើយ បាននិយាយនឹង
 អនាថបិណ្ឌិកភយេតិយ៉ាងនេះថា

[២៧៩] ខ្លាលភយេតិ សរិយេន្តរបស់អ្នក ល្មមអត់គ្រាំបានទេ
 ល្មមឲ្យប្រគ្រឹមភវិកុនទេ ទុក្ខវេទនាបានស្រាកស្រាន្តទៅ មិនរឹតឡើង
 មានវត្ថុជ័យទៅ មិនចំរើនឡើងទេ ។ បពិត្រព្រះវេទចំរើន សរិ-
 យេន្តរបស់ខ្ញុំព្រះករុណា មិនល្មមអត់គ្រាំបានទេ មិនល្មមឲ្យប្រគ្រឹមទៅ
 បានទេ ទុក្ខវេទនារបស់ខ្ញុំក្នុងវិណាស ចំរើនឡើងមិនធូស្រាលទេ
 មានវត្ថុឡើង មិនស្រាកស្រាន្តទេ ។

(២៧២) ធម្មហិ ខោ កហមតិ នម្មេហិ សមន្តា-
 កតស្ស អស្សុតវតោ បុព្វជ្ជនស្ស ហោតិ ទុត្រាសោ(១)
 ហោតិ ធម្មិតត្ថំ ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណកយំ ។
 តតមហិ ធម្មហិ ។ ឥធិ កហមតិ អស្សុតវា
 បុព្វជ្ជនោ តុទ្ធេ អប្បសារនេន សមន្តាកតោ ហោតិ ។
 តត្ស បទស្ស តុទ្ធេ អប្បសារនំ អត្តនិ សមទុបស្ស-
 តោ ហោតិ ទុត្រាសោ ហោតិ ធម្មិតត្ថំ ហោតិ
 សម្បរាយិកំ មរណកយំ ។ បុន ធម្មំ កហមតិ
 អស្សុតវា បុព្វជ្ជនោ នម្មេ អប្បសារនេន សមន្តាកតោ
 ហោតិ ។ តត្ស បទស្ស នម្មេ អប្បសារនំ អត្តនិ
 សមទុបស្សតោ ហោតិ ទុត្រាសោ ហោតិ ធម្មិតត្ថំ
 ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណកយំ ។ បុន ធម្មំ
 កហមតិ អស្សុតវា បុព្វជ្ជនោ សន្នេ អប្បសារនេន
 សមន្តាកតោ ហោតិ ។ តត្ស បទស្ស សន្នេ
 អប្បសារនំ អត្តនិ សមទុបស្សតោ ហោតិ ទុត្រាសោ
 ហោតិ ធម្មិតត្ថំ ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណកយំ ។

១ ខ. ម. ទុត្រាសោ ។

(២៧២) ម្នាលគហបតី សេចក្តីកក់ស្កុតរន្តក់នីរិសេចក្តីខ្លាច
 ស្លាប់ទៅវាងមុខ តែងមានផលបុព្វជ្ជនជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយ
 ធម៌ ៤ ។ ធម៌ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលគហបតី បុព្វជ្ជនក្នុងលោក
 នេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធ ។
 កាលបើបុព្វជ្ជននោះ ពិចារណាឃើញសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះពុទ្ធនោះ
 ក្នុងខ្លួន វែមនិកើតសេចក្តីកក់ស្កុតរន្តក់នីរិសេចក្តីខ្លាចស្លាប់ទៅវាងមុខ ។
 ម្នាលគហបតី មួយទៀត បុព្វជ្ជនជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តី
 មិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះធម៌ ។ កាលបើបុព្វជ្ជននោះ ពិចារណាឃើញនូវ
 សេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះធម៌នោះក្នុងខ្លួន វែមនិមានសេចក្តីកក់ស្កុតរន្តក់
 នីរិសេចក្តីខ្លាចស្លាប់ទៅវាងមុខ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត បុព្វជ្ជន
 ជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ កាល
 បើបុព្វជ្ជននោះពិចារណា ឃើញនូវសេចក្តីមិនជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសង្ឃនោះ
 ក្នុងខ្លួន វែមនិមានសេចក្តីកក់ស្កុតរន្តក់នីរិសេចក្តីខ្លាចស្លាប់ទៅវាងមុខ ។

បុព្វ ចចរំ កហមតិ អស្សុតវា បុប្ផដ្ឋនោ ទុស្ស័ល្យន
 សមន្តាគតោ ហោតិ ។ តត្វ បទស្ស ទុស្ស័ល្យ
 អត្តនិ សមទុបស្សតោ ហោតិ ទត្រាសោ ហោតិ
 ធម្មិតត្ថំ ហោតិ សម្បរាយិតំ មរណគយំ ។
 នមេហំ ទោ កហមតិ ចត្វហិ ធម្មេហំ សមន្តា-
 កតស្ស អស្សុតវតា បុប្ផដ្ឋនស្ស ហោតិ ទត្រាសោ
 ហោតិ ធម្មិតត្ថំ ហោតិ សម្បរាយិតំ មរណគយំ ។

(២៧៣) ចត្វហិ ទោ កហមតិ ធម្មេហំ សមន្តា-
 កតស្ស សុតវតា អរិយសាវកស្ស ន ហោតិ ទត្រា-
 សោ ន ហោតិ ធម្មិតត្ថំ ន ហោតិ សម្បរាយិតំ
 មរណគយំ ។ តតមេហំ ចត្វហិ ។ នន កហមតិ
 សុតវា អរិយសាវកោ ទុទ្ធេ អវេទុប្បសារនេន សមន្តា-
 គតោ ហោតិ នតិមិ សោ កតវា ។ បេ ។ សត្តា ទេវ-
 មទុស្សានំ ទុទ្ធោ កតវតិ ។ តត្វ បទស្ស ទុទ្ធេ អវេទុ-
 ប្បសារនំ អត្តនិ សមទុបស្សតោ ន ហោតិ ទត្រាសោ

ម្នាលគហបតី មួយទៀត បុប្ផដ្ឋនជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយភាពជា
 បុគ្គលទ្រុស្តសីល ។ កាលបើបុប្ផដ្ឋនពិចារណាយើញនូវភាពជាអ្នកទ្រុស្ត
 សីលនោះក្នុងខ្លួន វែមនិមានសេចក្តីកក់ស្លុតទ្រុតនឹងសេចក្តីទ្រាចស្លាប់
 ទៅវាងមុខ ។ ម្នាលគហបតី សេចក្តីកក់ស្លុតទ្រុតនឹងសេចក្តីទ្រាចស្លាប់
 ទៅវាងមុខ កែវកើតឡើងដល់បុប្ផដ្ឋនជាអ្នកមិនចេះដឹង ប្រកបដោយ
 ធម៌៤ នេះឯង ។

(២៧៣) ម្នាលគហបតី អរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយ
 ធម៌៤ វែមនិមិនកក់ស្លុតមិនទ្រុត មិនទ្រាចស្លាប់ទៅវាងមុខទេ ។ ធម៌៤ កើ
 អ្វីខ្លះ ។ ម្នាលគហបតី អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកចេះដឹង ប្រ-
 កបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះក្នុងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 អង្គនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រវិនិច្ឆ័យនៃមនុស្សចាំវិទ្យាយ ជាព្រះក្នុង
 មានជោគ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ កាលបើ អរិយសាវកនោះ ពិចារណា
 ឃើញនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះក្នុងនោះក្នុងខ្លួន វែមនិមិនកក់ស្លុត

ន ហោតិ ចម្ព័ត្តត្ថំ ន ហោតិ សម្បរាយិកំ
 មរណភយំ ។ បុន ចបរំ គហមតិ សុតវំ អរិយ-
 សាវកោ ធម្មេ អវេទុប្បសារនេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ
 ស្វាគ្គាគោ ភគវតោ ធម្មោ ។ បេ ។ មទ្គត្ថំ វេទិតញ្ច
 វិញ្ញាហិតំ ។ តត្ថ បទស្ស ធម្មេ អវេទុប្បសារនំ
 អត្តនិ សមទុបស្សតោ ន ហោតិ ឧត្រាសោ ន ហោតិ
 ចម្ព័ត្តត្ថំ ន ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណភយំ ។
 បុន ចបរំ គហមតិ សុតវំ អរិយសាវកោ សង្កេ
 អវេទុប្បសារនេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ សុប្បជិមញ្ញោ
 ភគវតោ សាវកសង្កោ ។ បេ ។ អទុត្ថំ បុញ្ញកេត្តំ
 លោកស្សានិ ។ តត្ថ បទស្ស សង្កេ អវេទុប្បសារនំ
 អត្តនិ សមទុបស្សតោ ន ហោតិ ឧត្រាសោ ន
 ហោតិ ចម្ព័ត្តត្ថំ ន ហោតិ សម្បរាយិកំ មរណ-
 ភយំ ។ បុន ចបរំ គហមតិ សុតវំ អរិយ-
 សាវកោ អរិយករុទ្ធាហិ សីលេហិ សមញ្ញាគតោ
 ហោតិ អទុក្កេហិ ។ បេ ។ សមាទិសំវត្តនិកេហិ ។

មិនទ្ទត់ មិនទ្ទាចស្តាប់ទៅ វាទីមុខទេ ។ ម្ចាស់គហបតី មួយទៀត
 អរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះ
 ធម៌ថា ព្រះធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងដោយប្រពៃហើយ
 ។ បេ ។ ជាធម៌ដែលក្នុងវិញ្ញាណក្នុងដំណឹងចំពោះខ្លួន ។ កាលបើអរិយសាវក
 នោះ គិតវាណារឿយញូនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះធម៌នោះក្នុងខ្លួន
 វែមនិមិនគត់ស្តុក មិនទ្ទត់ មិនទ្ទាចស្តាប់ទៅ វាទីមុខទេ ។ ម្ចាស់គហបតី
 មួយទៀត អរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក
 ក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃ ជាសាវករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លោក
 ប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាបុញ្ញកេត្តរបស់សត្វលោកដ៏ប្រសើរចំផុត ។
 កាលបើអរិយសាវកនោះ គិតវាណារឿយញូនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក
 ក្នុងព្រះសង្ឃនោះក្នុងខ្លួន វែមនិមិនគត់ស្តុក មិនទ្ទត់ មិនទ្ទាចស្តាប់ទៅ វាទី
 មុខទេ ។ ម្ចាស់គហបតី អរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយ
 អរិយក្តុសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។

សារកងរដ្ឋ អតិយោ

តាង ច បទស្ស អរិយគន្ធាង ឥសានិ អត្តង
សមទុបស្សតោ ឧ ហោតិ ឧត្រាសោ ឧ ហោតិ
ធម្មិតត្ថំ ឧ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធិ មរណកម្មំ ។
ឥមេហិ ពោ កហមតិ ធម្មហិ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតស្ស
សុត្តន្តោ អរិយសាវកស្ស ឧ ហោតិ ឧត្រាសោ
ឧ ហោតិ ធម្មិតត្ថំ ឧ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធិ
មរណកម្មំ ។

[២៧២] ជាប់ កន្លែ អាណន្ត កាយាមិ គ្យវរំ(១)
កាសិស្សនិ អហត្ថិ កន្លែ តុន្ធ អវច្ឆយ្យសាទេន
សមញ្ញាគតោ ឥតិចិ សោ កតវំ ។ បេ ។ សត្វា ទេវ-
មទុស្សានំ តុន្ធោ កតវំ ។ ធម្មេ ។ សាធម្មំ អវច្ឆ-
យ្យសាទេន សមញ្ញាគតោ សុឃ្យនិបទ្ធោ កតវតោ
សាវកសាធម្មំ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញត្ថេត្ថំ
លោកស្សនិ ។ យានិ ចិណិ កន្លែ កតវតា
តិហិសាមិចិកានិ សិក្ខាបដានិ ទេសិតានិ ជាប់
តេសំ តិញ្ចំ អត្តងិ ទណ្ឌំ សមទុបស្សនិ ។

១ ឧ. ម. ព្យាដំ ។

សារកងរដ្ឋ ៣

កាលបើអរិយសាវកនោះ ក៏បានឃើញនូវអរិយកន្លសីលចំរើននោះ
ក្នុងខ្លួន វេទនិមិនកក់ស្លុក មិនខ្លត់មិនខ្លាចស្លាប់ទៅខាងមុខឡើយ ។
ហួសគហបតិ អរិយសាវកជាអ្នកចេះដឹង ប្រកបដោយដ៏បែរនេះឯង
ហើយវេទនិមិនកក់ស្លុក មិនខ្លត់ មិនខ្លាចស្លាប់ទៅខាងមុខ ។

[២៧២] បតិគ្រព្រះភានន្តដំបំរើន ខ្ញុំក្រព្រះណាមិនខ្លាចទេ ខ្ញុំព្រះក-
រុណានិទ្ធិទូលចំរើនលោក បតិគ្រលោកដំបំរើន ព្រោះខ្ញុំព្រះករុណាប្រកប
ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះក្បួន ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ
។ បេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានិមនុស្សចំរើនឡើយ ជាព្រះក្បួនមានជាតិ ។
ក្នុងព្រះធមិ ។ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះសង្ឃ
ថា ព្រះសង្ឃសាវកនៃព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។ ជាស្រ-
បុណ្យនៃសត្វលោកដ៏ប្រសើរបំផុត ។ បតិគ្រលោកដំបំរើន សិក្ខាបទណាដ៏
សមគួរដល់គ្រហស្ថ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ខ្ញុំព្រះក-
រុណាមិនឃើញច្បាស់នូវការដាច់សិក្ខាបទចំរើននោះគឺចក្ខុ ក្នុងខ្លួនឡើយ ។

លាភា តេ ភហមតិ សុលទ្ធព្ពំ ភហមតិ សោតា-
បត្តិដលំ ភយា ភហមតិ ព្យាគាតថិ ។

[២៧៩] សាវត្ថិវិទាធំ ។ ឯកមន្តំ ជិសិវ្នំ ទោ
អនាថបិណ្ឌិតំ ភហមតិ កកវំ ឯកនកេច យេតា
ទោ ភហមតិ អរិយសាវកស្ស បព្វា ភយោនិ វេកនិ
វុបសន្តានិ ច ហោនិ ចតុហិ ច សោតាបត្តិយាន្តិហិ
សមន្តាភោ ហោតិ អរិយោ ចស្ស ញាយោ
បញ្ញាយ សុនិដ្ឋា ហោតិ សុប្បជិវោ ។ សោ
អាកត្តំមាណោ អត្តនា វ អត្តានំ ព្យាគាឃ្យេ ទីណា-
និយោម្ហិ ទីណាតិដ្ឋានយោនិយោ ទីណាច្បវិត្តិវិសយោ
ទីណាចាយទុក្ខតិវិទិចារោ សោតាបត្តិហមស្មិ
អវិទិចាភពម្ហោ ជំយេតោ សម្ពោនិបកយេតោ ។

ម្ចាស់ភហមតិ (ខេ) ជាលាភរបស់អ្នកហើយ ម្ចាស់ភហមតិ អ្នកបាន
ល្អហើយ ម្ចាស់ភហមតិ ព្រោះអ្នកបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវសោតាបត្តិ-
ផលហើយ ។

[២៧៩] សាវត្ថិវិទាន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់ចំពោះអនា-
ថបិណ្ឌិតភហមតិ ដែលអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភហមតិ
កាលណា អរិយសាវកបានស្ងប់រម្ងាប់ទៀតដែលគួរខ្លាចថ ផង ប្រកប
ដោយសោតាបត្តិយន្តិ៦ ផង អរិយសាវកនោះ បានឃើញ បានចាក់ចុះ
នូវចម្រើប្រសើរដោយប្រាថ្នាផង ។ អរិយសាវកនោះ កាលប្រាថ្នាអាច
ព្យាគាឃ្យដោយខ្លួនឯងថា ភក្តាអញអស់នរកហើយ លែងមានកំណើត
តិរច្ឆានហើយ លែងមានកំណើតប្រកហើយ រស់អបាយ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាត
ហើយ ភក្តាអញបានសម្រេចស្រោចហើយ ជាចុក្ខុលមិនធ្លាក់ចុះ (ក្នុង
អបាយ) ជាធម្មតា ទៀតវិគីនិវបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

[២៧៦] កតតោនិ បញ្ច កយានិ វេរាជិ វុប-
 សន្តានិ ហោន្តិ ។ យំ កហាបតិ ចាណាតិចាតិ
 ចាណាតិចាតប្បប្បយោ ធិដ្ឋនម្មិកម្មិ កយំ វេរំ បសវតិ
 សម្បរាយិកម្មិ កយំ វេរំ បសវតិ ចេតសិកម្មិ ទុក្ខំ
 ឆោមនស្សំ បដិសំវេនយតិ ចាណាតិចាតា បដិវិភស្ស
 ឯវន្តំ កយំ វេរំ វុបសន្តំ ហោតិ ។ យំ កហាបតិ
 អធិញ្ញាធាយំ ។ យំ កហាបតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារិ ។
 យំ កហាបតិ មុសាវាធិ ។ យំ កហាបតិ សុរាមេ-
 រយមជ្ជិប្បមាណុដ្ឋាយិ សុរាមេរយមជ្ជិប្បមាណុដ្ឋាយិ
 យោ ធិដ្ឋនម្មិកម្មិ កយំ វេរំ បសវតិ សម្បរាយិកម្មិ
 កយំ វេរំ បសវតិ ចេតសិកម្មិ ទុក្ខំ ឆោមនស្សំ
 បដិសំវេនយតិ សុរាមេរយមជ្ជិប្បមាណុដ្ឋាយិ បដិវិភស្ស
 ឯវន្តំ កយំ វេរំ វុបសន្តំ ហោតិ ។ ឥតោនិ បញ្ច
 កយានិ វេរាជិ វុបសន្តានិ ហោន្តិ ។

[២៧៦] ភៀវដែលគួរខ្លាច ៥ ជាតម្កបានស្ងប់ម្ខាងគ្នា កើដូច្នោះម្តង ។
 ម្នាលគហបតី បុគ្គលធ្វើបាណាតិបាត តែងទទួលភៀវដែលគួរខ្លាចក្នុង
 បច្ចុប្បន្នផង តែងទទួលភៀវដែលគួរខ្លាចក្នុងរលាកខាងមុខផង តែងទទួល
 ទុក្ខតាមទស្សនៈពោះចិត្តផង ព្រោះបាណាតិបាតជាបច្ច័យឯណា អំយេ-
 សាវកដែលភៀវខោកបាណាតិបាតហើយ តែងស្ងប់ម្ខាងគ្នាភៀវដែលគួរ
 ខ្លាចនោះយ៉ាងនោះ ។ ម្នាលគហបតី បុគ្គលប្រព្រឹត្តអធិញ្ញាខងណា ។
 ម្នាលគហបតី បុគ្គលប្រព្រឹត្តកាមេសុមិច្ឆាចារឯណា ។ ម្នាលគហបតី
 បុគ្គលប្រព្រឹត្តមុសាវាធិឯណា ។ ម្នាលគហបតី បុគ្គលដឹកទ្រវិទិតស្រវិនីតិ
 សុកនីធិមេរយដែលជាហេតុខែសេចក្តីប្រមាទ តែងទទួលភៀវដែលគួរ
 ខ្លាចក្នុងបច្ចុប្បន្នផង តែងទទួលភៀវដែលគួរខ្លាចក្នុងរលាកខាងមុខផង
 តែងទទួលទុក្ខតាមទស្សនៈពោះចិត្តផង ព្រោះដឹកទ្រវិទិតសុកនីធិមេរយ
 ដែលជាហេតុខែសេចក្តីប្រមាទជាបច្ច័យឯណា អំយេសាវកដែលភៀវទឹក
 ស្រវិនីតិសុកនីធិមេរយ ដែលជាទីកាំងខែសេចក្តីប្រមាទហើយ វេមនិ
 ស្ងប់ម្ខាងគ្នាភៀវដែលគួរខ្លាចនោះយ៉ាងនោះ ។ ភៀវដែលគួរខ្លាចចាំផ្ទៃ ៥
 នេះបានស្ងប់ម្ខាងគ្នាហើយ ។

[២៧៧] កតមេហំ ចត្វហំ សោតាមត្តិយន្ត្រីហំ
 សមម្ពាគតោ ហោតិ ។ ឥធិ កហមតិ អរិយសាវកោ
 ពុទ្ធ អវេទ្ធិប្បសារទេន សមម្ពាគតោ ហោតិ ឥតិបិ
 សោ កតវំ ។ បេ ។ សត្វា នេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា
 កតវំតិ ។ ធម្មេ ។ សន្នេ ។ អរិយកន្តោហំ
 សីលេហំ សមម្ពាគតោ ហោតិ អទស្តោហំ ។ បេ ។
 សមាធិសំវត្តនិកេហំ ។ ឥមេហំ ចត្វហំ សោតាម-
 ត្តិយន្ត្រីហំ សមម្ពាគតោ ហោតិ ។

[២៧៨] កតមេហំ ចស្ស អរិយោ ញាយោ មញ្ញាយ
 សុទិន្នោ ហោតិ សុប្បជិវិន្នោ ។ ឥធិ កហមតិ
 អរិយសាវកោ បដិច្ចសមុប្បាទញ្ញោ សាទុកំ យោ-
 និសោ មទសិករោតិ ឥតិ ឥមស្មី សតិ ឥធំ ហោតិ
 ឥមស្សុប្បាទា ឥធំ ឧប្បជ្ជតិ ឥតិ ឥមស្មី អសតិ
 ឥធំ ធិ ហោតិ ឥមស្ស ធិរោតា ឥធំ ធិរុជ្ជតិ ។

[២៧៧] អរិយសាវក ប្រកបដោយសោតាមត្តិយន្ត្រី ៤ តើដូច-
 ម្តេច ។ ម្នាលភហុបតី អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះក្នុងថា ព្រះអំណាចព្រះភាគនោះ ។ បេ ។
 ជាសាស្ត្រានៃទេវតាមិនមនុស្សចំណែកយ ជាព្រះក្នុងមានជោគយ៉ាងនេះ
 ឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល
 ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ អរិយសាវក តែង
 ប្រកបដោយសោតាមត្តិយន្ត្រី ៤ នេះ ។

[២៧៨] ញាយធម៌ប្រសើរ ដែលអរិយសាវកនោះបានឃើញ
 ល្អបានចាក់ចុះដោយល្អ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភហុបតី អរិយសាវក ក្នុង
 សាសនានេះ តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុបាយនៃប្រាជ្ញាដូចដំបូលមុប្បាទ-
 ធម៌ឱ្យច្រវែងថា កាលបើ មានរបស់នេះ ទើបរបស់នេះមាន ព្រោះវា
 របស់នេះកើតឡើង ទើបរបស់នេះកើតឡើង បើរបស់នេះ មិនមានទេ
 របស់នេះកើតមាន លុះវាវរបស់នេះលេចទៅ ទើបរបស់នេះលេចដែរ ។

យនិង អវិជ្ជាមច្ចុយា សង្ខារ សង្ខារម្សត្តយោ វិញ្ញាណំ ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខត្តទ្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយន្តោ អាសេសវិកតចិ-
 រោចា សង្ខារនិរោចោ ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខត្តទ្ធស្ស និរោចោ ហោតិ ។ អយមស្ស អវិយោ
 ញ្ញាយោ មញ្ញាយ សុដិដ្ឋោ ហោតិ សុម្បដិវត្តោ ។

[២៧៧] យតោ ចោ កមាមតិ អវិយសាវកស្ស
 ឥមាជិ មត្តុ កយាជិ វេរាជិ វុបសន្តាជិ ហោតិ
 ឥមេហិ ចត្វេហិ សោតាមត្តិយន្តេហិ សមញ្ញាកតោ
 ហោតិ អយត្តស្ស អវិយោ ញ្ញាយោ មញ្ញាយ
 សុដិដ្ឋោ ហោតិ សុម្បដិវត្តោ ។ សោ អាត្មន្តិមាដោ
 អត្តនា វ អត្តាជំ ព្យាគរេយ្យ ទិណានិរយោម្ហិ
 ទិណាតិវត្តាទយោជិយោ ទិណាម្បិទ្តិវិសយោ ទិណាចាយ-
 ទុក្ខតិវិចិតតោ សោតាមត្តាមាមស្មិ អវិចិតតទន្ទោ
 ជិយតោ សន្តោជិបកយនោតិ ។

ដូចជាសង្ខារទាំងឡាយ កើតឡើងព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើត
 ឡើង ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ មេ ។ ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ
 តែងមានយ៉ាងនេះ ។ លុះតែអវិជ្ជាលេចដោយអាយមក្ខមិនមានសេស
 សល់ រឿងលក់សង្ខារបាន ។ មេ ។ ការលក់កងទុក្ខទាំងអស់នេះ
 តែងមានយ៉ាងនេះឯង ។ នេះជាក្លាយធម៌ដ៏ប្រសើរ ដែលអរិយសាវក
 នោះឃើញល្អហើយចាក់ចុះល្អហើយដោយប្រាថ្នា ។

[២៧៨] ម្នាលគហបតី កាលណាអរិយសាវកបានស្ងប់ម្យ៉ាងទៀត
 ដែលគួរគូរចំពោះ ៥ នេះ(អរិយសាវកនោះ) ប្រកបដោយសោភាបត្តិយន្ត
 ទាំង៤ នេះ នេះជាក្លាយធម៌ដ៏ប្រសើរ ដែលអរិយសាវកបានឃើញល្អ
 បានចាក់ចុះល្អហើយដោយប្រាថ្នាដែរ ។ អរិយសាវកនោះកាលប្រាថ្នា
 អាចព្យាករន្តដោយខ្លួនឯងថា ភក្ខាអញអស់ទៅហើយ លែងមាន
 កំណើតកំព្វានហើយ លែងមានកំណើតប្រគហើយ អស់អបាយ
 ទុក្ខភិទីវិចិត្តហើយ ភក្ខាអញបានសម្រេចស្រោករហើយ មានធម៌
 មិនបានញាក់ចុះ ទៀតកែវិចិត្តបានគ្រាស់ជីវិតវេទនាមុខ ។

[២៧០] សាវត្ថិនិទានំ ។ មេ ។ យតោ ទោ ភិក្ខុវេ
 អរិយសាវតស្ស ឥនាទិ បញ្ច កយោទិ វេរាទិ វុប-
 សន្តាទិ ហោទិ ឥមេហិ ធនូហិ សោតាមន្តិយន្ត្រិហិ
 សធម្មតតោ ហោតិ អយពុស្ស អរិយោ ញាយោ
 បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុច្ឆជិវិត្តោ ។ សោ
 ភាគទ្គំមាថោ អន្តតា វ អន្តានំ ព្យាភយយ្យ
 ទីលានិវយោម្ហិ ទីលានិវច្ឆានយោនិយោ ទីលាប្បត្តិវិ-
 សយោ ទីលាភាយទុត្តតិវិចិតានោ សោតាមន្តោហាមស្មិ
 អវិចិតាននន្តោ និយតោ សន្តោទិបរាយនោតិ ។

[២៧១] ឯតំ សមយំ កកវំ វេសាលិយំ វិហារតិ
 មហាវេទ គូដាតារសាលាយំ ។ អថទោ ទទ្ធកោ
 លិច្ឆវិមហាមន្តោ យេន កកវំ តេទុបសន្តិមិ ឧប-
 សន្តិមិទ្ធា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯតមន្តំ វិសិទិ ។
 ឯតមន្តំ វិសិទ្ធិ ទោ ទទ្ធកំ លិច្ឆវិមហាមន្តំ កកវំ
 ឯតទេវេន

[២៧០] សាវត្ថិនិទាន ។ មេ មូលភិក្ខុវាំងឡាយ កាលណា
 អរិយសាវក បានស្របរៀបរយដែលត្រូវចាំ ៥ នេះ (អរិយសាវក
 នោះ) ប្រកបដោយសោភ័ណយន្ត្រិ ៤ នេះ នេះជាញាយធម៌ដ៏ប្រសើរ
 ដែលអរិយសាវក បានឃើញល្អ បានចាក់ព្រះល្អហើយ ដោយប្រាជ្ញាវិជ្ជា
 អរិយសាវកនោះ កាលប្រាជ្ញាភ័យព្យាបាទដោយខ្លួនឯងថា អាក្ខអញ
 អស់ទៅហើយ លែងមានកំណើតវិញហើយ លែងមានកំណើតប្រេក
 ហើយ អស់អាយុទុក្ខកំនើនិវិនិច្ឆ័យហើយ អាក្ខអញបានសម្រេចស្រោក
 ហើយ មានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ទៀងកែនឹងគ្រាន់ដឹងទៅវាទីមុន ។

[២៧១] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ច្រើនគង់នៅក្នុងក្នុង
 ភាសាលានាមហាវេទ ជិតក្រុងវេសាលី ។ គ្រានោះឯង លំច្ឆវិមហាមន្ត
 រឿយទទ្ធកៈបានចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគបានគ្រាន់ចំពោះលំច្ឆវិមហាមន្ត រឿយ ទទ្ធកៈ ដែលអង្គុយក្នុង
 ទីដ៏សមគួរយ៉ាងនេះថា

[២៧២] ចត្វាហិ ខោ ទទ្គក ធម្មេហិ សមញ្ញា-
 កតោ អរិយសារិកោ សោតាបញ្ញោ ហោតិ អវិជិតាត-
 ធម្មោ ជិយតោ សម្ពោជិមរាយោ ។ កតមេហិ
 ចត្វាហិ ។ ឥធម ទទ្គក អរិយសារិកោ ពុទ្ធិ អវេទ្ធ-
 ប្បសារធន សមញ្ញកតោ ហោតិ ឥតិយំ សោ កកវំ
 ។ មេ ។ សត្តា នេវមនុស្សាធំ ពុទ្ធា កកវំតិ ។
 ធម្មេ ។ សង្ខេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមញ្ញា-
 កតោ ហោតិ អទស្តេហិ ។ មេ ។ សមាជិសំវត្ត-
 ជិតេហិ ។ ឥមេហិ ខោ ទទ្គក ចត្វាហិ ធម្មេហិ
 សមញ្ញកតោ អរិយសារិកោ សោតាបញ្ញោ ហោតិ
 អវិជិតាតធម្មោ ជិយតោ សម្ពោជិមរាយោ ។

[២៧៣] ឥមេហិ ច បទ ទទ្គក ចត្វាហិ
 ធម្មេហិ សមញ្ញកតោ អរិយសារិកោ អាយុបា
 សំយុត្តោ ហោតិ ជិត្វេនមិ មាទុសេនមិ វិណ្ណន
 សំយុត្តោ ហោតិ ជិត្វេនមិ មាទុសេនមិ សុខេន
 សំយុត្តោ ហោតិ ជិត្វេនមិ មាទុសេនមិ យសេន

[២៧២] ម្ចាស់ទទ្គកៈ អរិយសារិក ប្រកបដោយធម៌២ តែងសម្រេច
 ប្រោកៈ ជាអ្នកមានធម៌មិនបាទប្រាក់ចុះ ខៀវតែងតែគ្រាស់ដីទៅខាង
 មុខ ។ ធម៌២តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ទទ្គកៈ អរិយសារិក ក្នុងសាសនានេះ
 ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 នោះ ។ មេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានឹងមនុស្សចាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមាន
 ជោគ ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជា
 សីលមិនដាច់ ។ មេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់ទទ្គកៈ អរិយសារិក
 ប្រកបដោយធម៌២ នេះឯង តែងសម្រេចប្រោកៈ មានធម៌មិនបាទប្រាក់ចុះ
 ខៀវតែងតែគ្រាស់ដីទៅខាងមុខ ។

[២៧៣] ម្ចាស់ទទ្គកៈ អរិយសារិក ប្រកបដោយធម៌២ នេះហើយ
 កបកល់ដោយអាយុជាចិត្តផង ជាបេសមនុស្សផង កបកល់ដោយសម្បុរ
 ជាចិត្តផង ជាបេសមនុស្សផង កបកល់ដោយសេចក្តីសុខជាចិត្តផង
 ជាបេសមនុស្សផង កបកល់ដោយយសជាចិត្តផង ជាបេសមនុស្សផង

សំយក្កោ មោតិ ធិត្វេនមិ ហានុសេនមិ អាទិម-
តេយ្យេន សំយក្កោ មោតិ ធិត្វេនមិ ហានុសេន-
មិ ។ តំ ហេ មទាហំ ទដ្ឋតត ទាញ្ញស្ស សម-
ណស្ស កំ ប្រាញ្ញណស្ស កំ សុត្តា វទាមិ អមិច-
យនេវ មយា សាមំ ញាតំ សាមំ ធិដ្ឋំ សាមំ
វិនិតំ តនេវាហំ វទាមីតិ ។

[២៨២] ឃិ វុត្ត អញ្ញតហេ មុវិសោ ទទ្គតំ
លិច្ឆវិមហាមត្តំ ឯតនេវាច ទហាននកាលោ កន្តតិ។
អលទ្ធានំ កាលោ ឯតេន ពាហិវេន ទហាននេន
អលមិនំ អដ្ឋត្តំ ទហានំ កវិស្សតិ យនិទំ កតវតិ
មសានោតិ ។

សកោនិវត្តា តតិយោ ។

តស្សប្បទានំ

មហានិមេន ទ្វេ វុត្តា តោតា ច សាភា ទុវេ
ទុស្សនិល្យាទ ច ទ្វេ វុត្តា ទុវេ វេកយេន ច
លិច្ឆវី ទសមោ វុត្តោ វុត្តោ តេន មវុត្តតិទិ ។

កបកលំដោយកាតិបតេយ្យជាទ័ត្តផនិ ជាបេសមទុស្សវនិ ។ ម្ចាស់ទទ្គត្តៈ
កថាភតមិនមែនព្រះអំពីសំណាក់សមណៈថវៃ ឬប្រាញ្ញណ៍ផវៃ ហើយ
ទិយាយផ្ទះខ្លះទេ ប្រាកដជាបេសំណា ដែលកថាភតដឹងខ្លួនឯង ឃើញ
ខ្លួនឯង យល់ខ្លួនឯង កថាភតកំទិយាយតាមជីវិតខ្លះឯង ។

[២៨២] កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ឬសេ
ទទាក់ទានទិយាយនឹងលិច្ឆវិមហាមត្តៈឈ្មោះទទ្គត្តៈយ៉ាងនេះថា បពិត្រ
លោកដ៏ចម្រើន កាលនេះ ជាកាលក្នុងភ្នំភ្នំ ។ ម្ចាស់នាយ អទ្សវៈនេះ
មិនក្នុងភ្នំត្រូវការដោយការភ្និត ជាភាវៈក្រៅខ្លះទេ ក្នុងភ្នំភ្នំភាវៈក្នុងខ្លួន
នេះវិញ គឺការធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

ចប់ សកោនិវត្តទី ៣ ។

ទុទានំនៃសកោនិវត្តនោះគឺ

សំដងរឿងមហានិមេនសក្យតិស្សត្រ រឿងគោតាសក្យស្សត្រ
សកោនិសក្យ ២ ស្សត្រ សំដងរឿងទ្រុស្តសិល្បស្សត្រ រឿង
ពៀរដែលត្រូវច ២ ស្សត្រ សំដងរឿងលិច្ឆវិមហាមត្ត
ឈ្មោះទទ្គត្តៈ ជាគំរូច១០ស្សត្រ ហេតុនោះ ទានជាលោក
ចាក់ជា ១ វត្ថុ ។

បុព្វាភិសន្នវិគ្គោ បតតោ

(២៨៥) សាវត្ថិវិទាមំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុព្វា-
ភិសន្នា តុសលាភិសន្នា សុខស្សាហារោ ។ តតមេ
ចត្តារោ ។ វេទ ភិក្ខុវេ អរិយសាវតោ ពុទ្ធោ អវេច្ចប្ប-
សារទេន សមន្តាគតោ ហោតិ វេទិយំ សោ ភគវា
។ បេ ។ សត្តា នេវមនុស្សាចំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ ។ អយំ
បវេនោ បុព្វាភិសន្នោ តុសលាភិសន្នោ សុខ-
ស្សាហារោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ អរិយសាវតោ ធម្មេ
អវេច្ចប្បសារទេន សមន្តាគតោ ហោតិ សុត្តាន្តោ
ភគវតោ ធម្មោ ។ បេ ។ បច្ចុត្ថំ វេទិតព្វោ វិញ្ញាហិតិ ។
អយំ ទុតិយោ បុព្វាភិសន្នោ តុសលាភិសន្នោ សុខ-
ស្សាហារោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ អរិយសាវតោ សង្កេ
អវេច្ចប្បសារទេន សមន្តាគតោ ហោតិ សុប្បដិបន្តោ
ភគវតោ សាវតសង្កេ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុព្វាក្ខតំ
លោកស្សាតិ ។ អយំ តតិយោ បុព្វាភិសន្នោ តុស-
លាភិសន្នោ សុខស្សាហារោ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ

បុព្វាភិសន្នវិគ្គោ ២

(២៨៥) សាវត្ថិវិទាមំ ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ ស្នំនីតិបុណ្យ
ស្នំនីតិកុសល ជាបច្ច័យវៃសេចក្តីសុខនេះមាន២ ។ ស្នំនីតិបុណ្យស្នំនីតិ
កុសល ២ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនា
នេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា
ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រវៃទេវតានិមនុស្សវាំង
ឡាយ ជាព្រះពុទ្ធជានដោយ ដោយហេតុដូច្នោះឯង ។ នេះស្នំនីតិបុណ្យ
ស្នំនីតិកុសល ជាបច្ច័យវៃសេចក្តីសុខ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ
មួយទៀត អរិយសាវក ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ
ក្នុងព្រះធម៌ជា ធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងល្អហើយ ។ បេ ។
ដែលអ្នកប្រាជ្ញវាំងឡាយគប្បីដឹងចំពោះខ្លួន ។ នេះស្នំនីតិបុណ្យស្នំនីតិ
កុសល ជាបច្ច័យវៃសេចក្តីសុខ ២ ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ មួយទៀត
អរិយសាវក ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះ
សង្ឃជា សង្ឃសាវកវៃព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិល្អហើយ ។ បេ ។
ជាស្រីបុណ្យវៃសត្វលោកប្រសើរបំផុត ។ នេះស្នំនីតិបុណ្យស្នំនីតិ
កុសល ជាបច្ច័យវៃសេចក្តីសុខ ៣ ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ មួយទៀត

អរិយសាវតោ អរិយតទ្កេហិ សីលេហិ សមញ្ញតនោ
ហោតិ អទុក្ខេហិ ។ បេ ។ សនាទិសំវត្ថុនិទេសហិ ។
អយំ ចតុត្ថោ បុញ្ញាភិសន្នោ តុសលាភិសន្នោ
សុខស្សាហារោ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
បុញ្ញាភិសន្នោ តុសលាភិសន្នោ សុខស្សាហារាតិ ។

[២៨២] ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ បុញ្ញាភិសន្នោ តុស-
លាភិសន្នោ សុខស្សាហារា ។ តតមេ ចត្តារោ ។
ឥន ភិក្ខុវេ អរិយសាវតោ តុម្ភេ អវេទ្ធច្បសារោន
សមញ្ញតនោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ បេ ។
សត្តា វេវេទ្ធចុស្សនំ តុម្ភោ ភគវាតិ ។ អយំ បវហោ
បុញ្ញាភិសន្នោ តុសលាភិសន្នោ សុខស្សាហារោ ។
បុន ចេហំ ភិក្ខុវេ អរិយសាវតោ ចម្មេ ។ សង្ឃំ ។
វិភតមលមន្ទោវេន ចេតសា អតារំ អដ្ឋវសតិ មុត្តចារោ
បយតថាលី វេស្សត្តារោ យោធមោតោ នានសិ-
វិភាតារោ ។ អយំ ចតុត្ថោ បុញ្ញាភិសន្នោ តុសលា-
ភិសន្នោ សុខស្សាហារោ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
បុញ្ញាភិសន្នោ តុសលាភិសន្នោ សុខស្សាហារាតិ ។

អរិយសាវក ជាអ្នកប្រកបដោយអរិយគន្ធសីល ជាសីលចំនែក ។ បេ ។
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ នេះស្តីនិក្ខមណ្ឌស្តីនិក្ខមសល ជាបច្ច័យខែ
សេចក្តីសុខទី២ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ស្តីនិក្ខមណ្ឌស្តីនិក្ខមសលចាំនិ
នេះឯង ជាបច្ច័យខែសេចក្តីសុខ ។

[២៨៦] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ស្តីនិក្ខមណ្ឌស្តីនិក្ខមសល ជាបច្ច័យ
ខែសេចក្តីសុខនេះមាន២ ។ ស្តីនិក្ខមណ្ឌស្តីនិក្ខមសល២ គឺដូចម្តេចខ្លះ ។
ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះ
ថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តា
ខែទៅកានឹងមនុស្សចាំនិទ្យាយ ជាព្រះពុទ្ធមានដោត ដោយហេតុដូច្នោះ
ឯង ។ នេះស្តីនិក្ខមណ្ឌស្តីនិក្ខមសល ជាបច្ច័យខែសេចក្តីសុខទី ១ ។
ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ មួយទៀត អរិយសាវក ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះ
ថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានចិត្តប្រាសចាក
មន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ គែងមានចាកៈចេស្រឡះហើយ
មានបាត់ផលនិច្ចៃ ក្រេកអរក្នុងការលេចនំ ជាអ្នកគួរគេសូមបាទ
ក្រេកអរក្នុងការឲ្យនំនិក្ខមណ្ឌស្តីនិក្ខមសល ។ នេះស្តីនិក្ខមណ្ឌស្តីនិក្ខមសល
ជាបច្ច័យខែសេចក្តីសុខទី២ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ នេះឯងស្តីនិក្ខមណ្ឌ
ស្តីនិក្ខមសលចាំនិ ២ ជាបច្ច័យខែសេចក្តីសុខ ។

បុព្វាភិសន្តោ ធម្មញ្ញ

[២៨៧] ធម្មតោមេ ភិក្ខុវេ បុព្វាភិសន្តោ តុស-
 លាភិសន្តោ សុខស្ស្សហារោ ។ តតមេ ធម្មតោ ។
 ឥធម ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ តុន្តោ អវេច្ចប្បសារទេន
 សមញ្ញាគរោ ហោតិ ឥតិមិ សោ ភគវតិ ។ បេ ។
 សន្តា ធម៌មនុស្សធម៌ តុន្តោ ភគវតិ ។ អយំ បវេមោ
 បុព្វាភិសន្តោ តុសលាភិសន្តោ សុខស្ស្សហារោ ។
 បុន ធមវំ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ ធម្មេ ។ សវេន្ធ ។
 បញ្ចវំ ហោតិ ទទយតុតាមិធិយា បញ្ចាយ សមញ្ញា-
 គរោ អរិយាយ ធិព្វធិកាយ សម្មាទុក្ខត្ថយ-
 តាមិធិយា ។ អយំ ធម្មតោ បុព្វាភិសន្តោ តុស-
 លាភិសន្តោ សុខស្ស្សហារោ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ
 ធម្មតោ បុព្វាភិសន្តោ តុសលាភិសន្តោ សុខ-
 ស្ស្សហារោតិ ។

បុព្វាភិសន្តោ ៤

[២៨៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ស្នឹងធិបុណ្យស្នឹងធិកុសល ជា
 បច្ច័យនៃសេចក្តីសុខនេះមាន២ ។ ស្នឹងធិបុណ្យស្នឹងធិកុសល ២ តើដូច
 ម្តេចនូវ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រ
 កបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 នោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធជាន
 បុព្វសិរី ដោយហេតុដូច្នោះឯង ។ នេះស្នឹងធិបុណ្យស្នឹងធិកុសល ជា
 បច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវក
 ជាអ្នក (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះ
 សង្ឃ ។ អរិយសាវក ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយបញ្ញាជាគ្រឿង
 កំណត់យល់សេចក្តីចម្លែងនិងវិទាស ជាប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរនោះមុត ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ។ នេះស្នឹងធិបុណ្យស្នឹងធិកុសល ជាបច្ច័យ
 នៃសេចក្តីសុខទី២ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងស្នឹងធិបុណ្យស្នឹងធិ
 កុសលទាំង២ ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ ។

(២៨៨) សាវត្ថីនិទានំ ។ ចត្តារិមាដំ ភិក្ខុវេ ទេវាដំ
 ទេវមទាដំ អវិសុទ្ធាដំ សត្តាដំ វិសុទ្ធិយា អបរិយោ-
 ណាតាដំ សត្តាដំ បរិយោធមនាយ ។ តតតាដំ
 ចត្តារិ ។ ឥន ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ តុដ្ឋេ អវច្ឆ-
 ឃ្យសាទេន សមច្ឆាគតោ ហោតិ ឥតិចំ សោ កតកំ
 ។ បេ ។ សត្តា ទេវមទុស្សាដំ តុដ្ឋោ កតកតិ ។
 ឥទំ បវេមំ ទេវាដំ ទេវមទំ អវិសុទ្ធាដំ សត្តាដំ
 វិសុទ្ធិយោ អបរិយោណាតាដំ សត្តាដំ បរិយោធមនាយ ។
 បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។
 អរិយកុណ្ណេហិ សីលេហិ សមច្ឆាគតោ ហោតិ
 អទណ្ណេហិ ។ បេ ។ សមាដិសំវត្តនិកេហិ ។ ឥទំ
 ចតុត្ថំ ទេវាដំ ទេវមទំ អវិសុទ្ធាដំ សត្តាដំ វិសុទ្ធិយោ
 អបរិយោណាតាដំ សត្តាដំ បរិយោធមនាយ ។

(២៨៨) សាវត្ថីនិទាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវមទ(១)របស់
 វិសុទ្ធិទេវតា(២) ៤ នេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ដល់ពួកសត្វ
 ដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីផ្លូវផង ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់ផ្លូវផង ។
 ទេវមទ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកក្នុងសាសនា
 នេះជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តាទៃទៅតានិធិមនុស្សទាំងឡាយ
 ជាព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគដោយហេតុផ្លូវច្នៃឯង ។ នេះជាទេវមទទី១ របស់
 ពួកទេវតា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់
 បរិសុទ្ធ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីផ្លូវផង ដល់ពួកសត្វដែលទៅមិនទាន់
 ផ្លូវផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសាវក (ប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយ
 អរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ នេះជា
 ទេវមទទី២ របស់ពួកទេវតា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ដល់ពួកសត្វ
 ដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីសេចក្តីផ្លូវផង ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់

• សេចក្តីប្រតិបត្តិទ្យូបានជាវិសុទ្ធិទេវតា ។ ២ សំដៅយកព្រះអរិយបុគ្គល ៤ ពួក
 គឺលោកវិលបានដល់សោភាយត្តិផល•សកាតាមិផល•អតាតាមិផល•អហត្តផល ។
 (អង្គកថា) ។

បុព្វាភិសន្តវង្សា ចក្រញា

ឥមាធិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តាវិ ទេវាធិ ទេវមតាធិ
អវិសុទ្ធាធិ សន្តាធិ វិសុទ្ធិយា អបរិយោនាតាធិ
សន្តាធិ បរិយោធមតាយាតិ ។

[២៧៧] ចត្តាវិមាធិ ភិក្ខុវេ ទេវាធិ ទេវមតាធិ អវិ-
សុទ្ធាធិ សន្តាធិ វិសុទ្ធិយា អបរិយោនាតាធិ សន្តាធិ
បរិយោធមតាយ ។ ភក្ខទាធិ ចត្តាវិ ។ ឥត ភិក្ខុវេ
អរិយសាវកោ តុន្តេ អវេច្ចប្បសារទេវិធិ សមម្ពាគតោ
ហោតិ ឥតិបិ សោ ភក្ខវា ។ បេ ។ សន្តា ទេវមនុស្សាធិ
តុន្តោ ភក្ខវាតិ ។ សោ ឥតិ បទិសញ្ញិក្ខតិ តី ទុ ខោ
ទេវាធិ ទេវមនុស្ស ។ សោ ឯវិ បដាចាតិ អព្យាបដ្ឋ-
បរមេ ទ្វាហំ ឯវាហិ ទេវេ សុណាមិ ធិ ខោ បទាហំ
កត្តិ ព្យាតាទេមិ តសំ វា ហិវំ វា អទ្វាហំ ទេវ-
មនុស្សសមម្ពាគតោ វិហារមីតិ ។ ឥតំ បវេមំ ទេវាធិ
ទេវមនុ អវិសុទ្ធាធិ សន្តាធិ វិសុទ្ធិយា អបរិយោនា-
តាធិ សន្តាធិ បរិយោធមតាយ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ

បុព្វាភិសន្តវង្សា ៤

ផ្លូវផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តាំង ៤ នេះឯង ជាទេវបទរបស់ពួកទេវតា
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បី
សេចក្តីផ្លូវផង ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់ផ្លូវផង ។

[២៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវមនុស្ស របស់ពួកទេវតានេះ
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បី
សេចក្តីផ្លូវផង ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់ផ្លូវផង ។ ទេវមនុស្ស តើដូចម្តេច
ខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយ
សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បេ
ជាសាស្ត្រានៃទេវតានិងបុគ្គលទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជាគ ដោយ
ហេតុផ្លូវផង ។ អរិយសាវកនោះ រមែងពិចារណាផ្លូវផង ទេវមនុ
របស់ពួកទេវតា តើដូចម្តេចហ្ន៎ ។ អរិយសាវកនោះ រមែងដឹងច្បាស់យ៉ាង
នេះថា ភក្ខាអញពុំដំណឹងពួកទេវតា ដែលជាអ្នកមានសេចក្តីមិនព្យា-
បាទយ៉ាងគ្រប់គ្រង ក្នុងកាលវេលានោះ ភក្ខាអញក៏មិនបានបៀតបៀនសត្វ
ណាមួយ ទោះតែសត្វក្តី រឺដំបូងក្តី ភក្ខាអញ ជាអ្នកប្រកបដោយធម៌ជា
ទេវមនុដោយពិត ។ នេះជាទេវមនុស្ស របស់ពួកទេវតា ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីសេចក្តីហ្មត់
ចត់ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់ហ្មត់ចត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត

អរិយសាវិត្តា ធម្មំ ។ សុធម្មំ ។ អរិយសាវិត្តោ ហិ
 សំលេហិ សមម្ពាគរោ យោតិ អនុធម្មោ ។ មេ ។
 សមាទិសំវត្តនិគេហិ ។ សោ ភតិ បដិសត្តិក្ខតិ
 ភី ធុ ទោ ទេវានំ ទេវបទន្តិ ។ សោ វិវំ ជាបាតិ(១)
 អព្យាបជ្ឈបរមេ ទ្វាហំ ឯតរាណំ ទេវេ សុណាមិ
 ធម ទោ បដាហំ កត្តិ ព្យាគារេមិ តសំ វា ហិវំ
 ភំ អន្ធាហំ ទេវបទន្តប្បសមម្ពាគរោ វិហារមីតិ ។ ភនំ
 ចតុត្ថំ ទេវានំ ទេវបទំ អវិសុទ្ធានំ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា
 អបរិយោណាតានំ សត្តានំ បរិយោធមនាយ ។ ភមាទិ
 ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តាវិ ទេវានំ ទេវបទាទិ អវិសុទ្ធានំ
 សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អបរិយោណាតានំ សត្តានំ បរិយោ-
 ធមនាយោតិ ។

១១. ធម្មជាតិ ។

អរិយសាវិត (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។
 ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ មេ ។
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាទិ ។ អរិយសាវិតនោះ តែងពិចារណាដូច្នោះ
 ថា ទៅបទរបស់ពួកទេវតា កើដូចម្តេចហ្ន៎ ។ អរិយសាវិតនោះ វែមនឹងដឹង
 យ៉ាងនេះថា អាក្ខអញពូជំណើពួកទេវតា ដែលជាអ្នកមិនមានព្យាបាទ
 យ៉ាងទ្រឹដ្ឋ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ អាក្ខអញក៏មិនបាទបៀតបៀនសក្ខណ
 មួយ បោះគត់ស្តុកក្តី រើប្តីក្តី អាក្ខអញ ជាអ្នកប្រកបដោយធម៌ជា
 ទៅបទដោយពិត ។ នេះជាទៅបទទី ៤ របស់ពួកទេវតា ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីសេចក្តី
 ហ្មត់ចត់ ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់ហ្មត់ចត់ ។ ខ្មាលភិក្ខុបំណិឡាយ
 បំណិ ៤ នេះឯង ជាទៅបទរបស់ពួកទេវតា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីបរិសុទ្ធ
 ដល់ពួកសត្វដែលមិនទាន់បរិសុទ្ធ ដើម្បីសេចក្តីហ្មត់ចត់ ដល់ពួកសត្វ
 ដែលមិនទាន់ហ្មត់ចត់ ។

បញ្ជាក់សុខុវត្តោ ធម្មបទ

[២៧០] ចត្វាហិ ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតំ
 អត្តមេតា ទេវំ សភាគតា កខេត្តំ ។ កតមេហិ
 ចត្វាហិ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ តុទ្ធ
 អវច្ចប្បសាទេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ
 កគវំ ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សាចំ តុទ្ធ
 កគវំតិ ។ យា តា ទេវតា តុទ្ធ អវច្ចប្បសាទេន
 សមញ្ញាគតា ឥតោ បុតា តត្របបញ្ញា តាសំ ឃិ
 ហោតិ យេតាទ្ធរមន ទោ មយំ តុទ្ធ អវច្ចប្បសាទេន
 សមញ្ញាគតា តតោ បុតា ឥត្របបញ្ញា អរិយសាវកោបិ
 តតាទ្ធរមន តុទ្ធ អវច្ចប្បសាទេន សមញ្ញាគតោ
 ឃិហិតិ ទេវំចំ សន្តិកេតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ
 អរិយសាវកោ ធម្មេ ។ សង្ឃ ។ អរិយករុណ្ណេហិ
 សំលេហិ សមញ្ញាគតោ ហោតិ អទណ្ណេហិ ។ បេ ។

បញ្ជាក់សុខុវត្តោ ៤

[២៧០] ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធភ្យាយ ពួកទេវតាដែលទៅកាន់សភា ជាអ្នក
 មានចិត្តល្អ សរសើរបុគ្គលដែលប្រកបដោយធម៌ ។ ធម៌ តើដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធភ្យាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តី
 ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធច្បថ ព្រះច័រមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។
 ជាសាស្ត្រនៃទេវតាទាំងអនុស្សព័ន្ធភ្យាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជាគ ព្រោះ
 ហេតុដូច្នោះឯង ។ ពួកទេវតាព័ន្ធភ្យាយ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 ញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធហើយច្បួតអំពីទំនេះទៅកើតក្នុងទំនោះ ទេវតាព័ន្ធ
 នោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកយើងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
 មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធមានសភាពយ៉ាងណា បានច្បួតអំពីទំនោះ
 មកកើតក្នុងទំនេះ ចំណែកអរិយសាវក ដែលប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
 មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធមានសភាពដូច្នោះ គង់ទីនឹមក្នុងសំណាត់នៃ
 ពួកទេវតា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធភ្យាយ មួយទៀត អរិយសាវក (ប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។
 អរិយសាវក ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនផាចំ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយស្ស មហានិទ្ទេ

សមាធិសំវត្ថុចិត្តាសាស្ត្រំ យោ តោ ទេវតោ អរិយនន្តោ ហិ
 សីលេហិ សមញ្ញតតា ភីតោ ពុតា ឧប្រុមបញ្ញា
 តាសំ ឯវំ ហោតិ យដាវ្យមហិ ទោ មយំ អរិយ-
 តាន្តោហិ សីលេហិ សមញ្ញតតា ភីតោ ពុតា
 ឥន្ទ្របញ្ញា អរិយសាវតោមិ តដាវ្យមហិ អរិយនន្តោហិ
 សីលេហិ សមញ្ញតតោ ឯហិតិ ទេវាឯ សន្និកេតិ ។
 ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ ទាន្តហិ សមញ្ញតតំ
 អន្តមថា ទេវំ សភាតតា តទេវ្ន្តិ ។

[២៧០] ឯតំ សមយំ ភក្កវំ សន្តេស្ស វិហា-
 រតិ តតិលវត្ថុស្សី ចិប្រោជារមេ ។ មថេទោ មហា-
 ទាមោ សន្តោ យេធិ ភក្កវំ តេន្ទ្រសន្តមិ ឧប-
 សន្តមិក្ខា កតវន្តំ អតំវទេត្វា ឯតមន្តំ ចិសីទិ ។
 ឯតមន្តំ ចិសិទ្ធា ទោ មហាទាមោ សន្តោ
 កតវន្តំ ឯតទេវេច តិក្ខាវតា ទុ ទោ កន្ត
 ទទាសកោ ហោតិ ។ យតោ ទោ មហាទាម

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហានិទ្ទេ

ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ពួកទេវតាណា ប្រកបដោយអាយតន្តសីល
 ហើយច្យុតអំពីទីនោះ ទៅភីតក្នុងទីនោះ ទៅតាមទីនោះ មានសេចក្តី
 គ្រប់យ៉ាងនេះថា ពួកយើងប្រកបដោយអាយតន្តសីល មានសភាពយ៉ាង
 ណាហើយច្យុតអំពីទីនោះ មកភីតក្នុងទីនោះ សូម្បីអរិយសាវត ប្រកប
 ដោយអាយតន្តសីល មានសភាពយ៉ាងនោះ គង់ទីនឹងមកក្នុងសំណាក់
 នៃពួកទេវតា (ដូច្នោះដែរ) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងឲ្យយ ពួកទេវតាទៅកាន់
 សភា មានចិត្តល្អ សរសើរបុគ្គលអ្នកប្រកបដោយធម៌បំណង ២ នេះឯង ។

[២៧១] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគ្រោធា-
 ពមៈរៀបគ្រឿងចលីតិស្ត ក្នុងវិជនសក្កៈ ។ គ្រាពោះឯង មហាទាមសក្កៈ
 ចូលទៅកាន់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយចង្ហំព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគហើយអន្តិយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះមហាទាមសក្កៈគង់ក្នុងទី
 សមគួរហើយ ទើបចូលសួរព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន បុគ្គលជាទុណសក តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្ចាស់មហាទាម

បុព្វាភិសន្តវន្តោ បទុព្ពោ

តុដ្ឋំ សវណំ គតោ ហោតិ ធម្មំ សវណំ គតោ
ហោតិ សឡំ សវណំ គតោ ហោតិ ។ ឯត្តាវតា
តោ ទោ មហាធាម ទោសកោ ហោតីតិ ។

[២៧២] តិត្តាវតា បទ កន្តេ ទោសកោ សីល-
សម្មាទ្នោ ហោតីតិ ។ យតោ ទោ មហាធាម ទោ-
សកោ ខាលាភិបាតា បដិវរតោ ហោតិ អនិច្ចាធានា
បដិវរតោ ហោតិ តាមេសុ មិច្ឆាបាវា បដិវរតោ ហោតិ
មុសាភំធា បដិវរតោ ហោតិ សុរាមេយមជ្ជ-
ប្បមាទដ្ឋានា បដិវរតោ ហោតិ ។ ឯត្តាវតា ទោ
មហាធាម ទោសកោ សីលសម្មាទ្នោ ហោតីតិ ។

[២៧៣] តិត្តាវតា បទ កន្តេ ទោសកោ
សទ្ធាសម្មាទ្នោ ហោតីតិ ។ កំធម មហាធាម ទោ-
សកោ សទ្ធា ហោតិ សទ្ធិបាតិ គថាគតស្ស
ពោតិ កតិបំ សោ ភគវា ។ យេ ។ សន្តា ទេវ-
មនុស្សាធិ តុទ្ធា ភគវតិ ។ ឯត្តាវតា ទោ មហា-
ធាម ទោសកោ សទ្ធាសម្មាទ្នោ ហោតីតិ ។

បុព្វាភិសន្តវន្តិ ៤

បុគ្គលជាអ្នកផល់ខ្ញុំព្រះពុទ្ធជាទីតាំង ផល់ខ្ញុំព្រះធម៌ជាទីតាំង ផល់ខ្ញុំ
ព្រះសង្ឃជាទីតាំង ព្រោះហេតុឯណា ។ ម្ចាស់មហានាម បុគ្គលដែល
ឈ្មោះថាទោសក ព្រោះហេតុនេះឯង ។

[២៧២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះទោសក បរិបូណ៌ដោយសីល គឺ
ដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្ចាស់មហានាម ទោសកជាអ្នកវៀរចាកបាណា-
គិបាត វៀរចាកអទិម្ពាទាន វៀរចាកតាមេសុមិច្ឆាបាវា វៀរចាកមុសាវាទ
វៀរចាកការជំកទឹកស្រីនៃគិសុកនីយមេរ័យដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ
ដោយហេតុឯណា ។ ម្ចាស់មហានាម ទោសកបរិបូណ៌ដោយសីល
ដោយហេតុនេះឯង ។

[២៧៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទោសកបរិបូណ៌ដោយសព្វ គឺ
ដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្ចាស់មហានាម ទោសកក្នុងសាសនានេះ ជា
អ្នកមានសព្វ ធៀវខ្ញុំសេចក្តីគ្រាស់ដឹងរបស់ព្រះគថាភគវា ព្រះដ៏មាន
ព្រះភគនោះ ។ យេ ។ ជាសាស្ត្រនៃទេវតានិងមនុស្សចាំឯងឡើយ ជា
ព្រះពុទ្ធមានជាគ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ ម្ចាស់មហានាម ទោសក
បរិបូណ៌ដោយសព្វ ដោយហេតុនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវង្សោ

[២៧២] តិរិយាណោ បទ កន្លែ ទោសាគោ
ចាគសម្បុរោ ហោតីតិ ។ វេទ មហានាម ទោ-
សាគោ វិភង្គមលម្បុរោ វេទសា អភាវំ អន្ត្រិ-
វសានំ មុត្តនាគោ មយតទាលំ វេស្សន្តវតា យាច-
យោនោ នាទសំវិភាគនោ ។ វិស្ណុវតា ខោ មហា-
នាម ទោសាគោ ចាគសម្បុរោ ហោតីតិ ។

[២៧៣] តិរិយាណោ បទ កន្លែ ទោសាគោ បញ្ញា-
សម្បុរោ ហោតីតិ ។ វេទ មហានាម ទោសាគោ
បញ្ញាវំ ហោតិ ទទយតុតាមិមិយា បញ្ញាយ សមញ្ញា-
គោ អវិយាយ វិទ្ធជិកាយ សម្មា ទុក្ខក្ខយ-
តាមិមិយា ។ វិស្ណុវតា ខោ មហានាម ទោសាគោ
បញ្ញាសម្បុរោ ហោតីតិ ។

[២៧៤] សេយ្យងាមិ ភិក្ខុវេ ទបរិបត្ថេ ធុល្អ-
ធុសំគោតេ ធមេវ វស្សន្តេ តំ ទទតំ យថាវិដ្ឋំ
បវត្តនាមំ បត្តតក្កន្តបទាសាខា បរិប្បវេតិ បត្តត-
ក្កន្តបទាសាខា បរិប្បវ កុស្សេន្តេ បរិប្បវន្តំ
កុស្សេន្តា បរិប្បវ មហាសោត្តេ បរិប្បវន្តំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវង្សោ

[២៧៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះទោសក បរិបូណិដោយចាគៈ
តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលមហានាម ទោសកក្នុងសាសនានេះមាន
ចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាច្នាំ នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ តែងមានចាគៈ
ប្រស្រ្យរហើយ មានបាតវែងលាងចាំឱ្យ ក្រេកអរក្នុងការលះ ក្នុងគេ
សូមបាន ក្រេកអរក្នុងការឱ្យនឹងការចែករំលែក ។ ម្នាលមហានាម
ទោសកបរិបូណិដោយចាគៈដោយហេតុនេះឯង ។

[២៧៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះទោសក បរិបូណិដោយប្រាជ្ញា
តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលមហានាម ទោសក ក្នុងសាសនានេះ
មានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងដ៏ទូលំសេចក្តីចម្រើន នឹងវិនាស
ជាប្រាជ្ញាប្រសើរមានមុត ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយច្របែក ។
ម្នាលមហានាម ទោសក បរិបូណិដោយប្រាជ្ញា ដោយហេតុនេះឯង ។

[២៧៧] ម្នាលភិក្ខុពន្យាយ ទឹកភ្លៀងមានគ្រាប់ដីថ្លោស ច្បាប់
ចុះខាងលើភ្នំ ទឹកតែងហូរទៅកាន់ចំនាប ចំពេញគ្រោះភ្នំ នឹងគ្រវីហែង
ប្រឡាយឱ្យពេញ គ្រោះភ្នំគ្រវីហែងនឹងប្រឡាយដីពេញ តែងហៀរទៅចំ-
ពេញបាយណ៍កូច។ បាយណ៍កូច។ដីពេញតែងបំពេញបាយណ៍ធំ។

១ ពាក្យជា បាយណ៍ គឺបឹងព្រៃតាំង

បុព្វាភិសន្តវន្តា ចតុត្ថ

មហាសោត្តា មរិយ្យា កុដ្ឋនិយោ មរិ កុដ្ឋនិយោ
 មរិយ្យា មហានិយោ មរិយ្យន្តិ ម យោ មរិ-
 យ្យា មហាសមុទ្រសាគរ មរិយ្យន្តិ ។ ឯវិទេវ ទោ
 តិកុដ្ឋ អរិយសាវតស្ស យោ ច តុដ្ឋ អវេច្ចប្ប-
 សារោ យោ ច ទម្ម អវេច្ចប្បសារោ យោ ច សាដ្ឋ
 អវេច្ចប្បសារោ យោ ច អរិយកត្តានិ សិលានិ
 វិទេ ចម្មា សំសន្តមាណា ចាវ កត្តា អាសវាចំ
 ទយោយ សំវត្តន្តិ ។

[២៧៧] ឯកំ សមយំ ភគវា សន្តោសុ វិហារតិ
 កមិលវត្តស្មី ចិត្រាណាមេ ។ អជទោ ភគវា
 បុព្វល្អាសមយំ ចិវសេនា មត្តចិវមាណាយ យេន
 កាត្យកោតាយ សាគិយានិយោ ចមសំ តេនុប-
 សន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា មត្តត្ថេ អាសនេ ចិសិទិ ។
 អជទោ កាត្យកោតា សាគិយានិ យេន ភគវា
 តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ ចិសិទិ ។ ឯកមន្តំ ចិសិទ្ធិ ទោ
 កាត្យកោតំ សាគិយានិ ភគវា ឯកទរោច

បុព្វាភិសន្តវន្តិ ៤

បុព្វយលំ ចំវជំ ពេញវិនិបំ ពេញស្មិនំ ស្មិនំ ជំ ពេញវិនិ (ព្យុទេវ) បំ ពេញ
 ទេ ទេ ជំ ពេញ វិនិ ព្យុទេវ ពេញ មហាសមុទ្រសាគរ យានិ ណាមិ ពេញ
 មាលកិកុតំ ចំ ព្យុយ ចំ ណាកសេចក្តី ជ្រះថ្លាមិន បាបញ្ចប់ ញ្ញា ក្នុង ព្រះ ពុទ្ធ
 ក្តី សេចក្តី ជ្រះថ្លាមិន បាបញ្ចប់ ញ្ញា ក្នុង ព្រះ ធម៌ ក្តី សេចក្តី ជ្រះថ្លាមិន បាបញ្ចប់ ញ្ញា
 ក្នុង ព្រះ សង្ឃ ក្តី អរិយកន្តសិលក្តី ធម៌ ចំ ធម្មាលនេះ របស់ អរិយសាវត-
 វិនិ ព្យុទេវ ជល់ គ្រើយ គឺ ព្រះ ទិព្វាន ច្រើន ក្តី ទៅ ដើម្បី អស់ ទៅ នៃ អាសវៈ
 ចំ ព្យុយ ក៏ យ៉ាង នោះ ដែរ ។

[២៧៧] សម័យមួយ ព្រះ ជំ មាន ព្រះ ភាគ គង់ នៅ ក្នុង ទិវគ្រា ពាក្យ
 ទៀប គ្រូ កមិល វត្ត ក្នុង វិទេស ក្តី ។ គ្រា នោះ ឯង ព្រះ ជំ មាន ព្រះ ភាគ ច្រង
 ស្បៀក ស្បង់ ប្រដាប់ បា គ្រូ មិន ចិវ ក្នុង បុព្វល្អាសមយ យានិ ចូល ទៅ ក្នុង វិ-
 នៅ នៃ សាគិយានិ ឈ្មោះ កាត្យកោតា លុះ យានិ ចូល ទៅ ដល់ ហើយ ច្រង់ គង់
 លើ អាសនៈ វិទេស គ្រាល ថ្វាយ ។ គ្រា នោះ នាង កាត្យកោតា សាគិយា-
 នី ក៏ ចូល ទៅ គាល់ ព្រះ ជំ មាន ព្រះ ភាគ លុះ ចូល ទៅ ដល់ ហើយ ថ្វាយ បង្គំ
 ព្រះ ជំ មាន ព្រះ ភាគ ប្រអង្គ យក ក្នុង ទិវិសម ក្តី ។ ព្រះ ជំ មាន ព្រះ ភាគ ច្រង
 គ្រា សំ គង់ នាង កាត្យកោតា សាគិយានិ វិទេស អង្គ យក ក្នុង ទិវិសម ក្តី យ៉ាង នេះ ថា

[២៧៧] ធម្មហិ ទោ គោដេ ធម្មហិ សមញ្ញាគតា
អរិយសាវ័កា សោតាបញ្ញា ហោតិ អវិជិតាតទដ្ឋា
ធិយតា សម្ពោធិបរាយថា ។ កត្តមេហិ ធម្មហិ ។
ឥធម គោដេ អរិយសាវ័កា ឡាន្ទោ អវេទ្ធិប្បសារោទ
សមញ្ញាគតា ហោតិ ឥតិមំ សោ កត្តា ។ យេ ។
សត្តា ទេវមទុស្សនំ ឡាន្ទោ កត្តាតិ ។ ធម្មេ ។
សន្នេ ។ វិភតមលមរដ្ឋោទេ ទេវសា អតាវិ អន្ន្រវសាតិ
មុត្តចាតា បយតទាលំ ភេស្សត្តតា យាទយោតា
នាទសវិវាគរតា ។ ឥមេហិ ទោ គោដេ ធម្មហិ
ធម្មហិ សមញ្ញាគតា អរិយសាវ័កា សោតាបញ្ញា
ហោតិ អវិជិតាតទដ្ឋា ធិយតា សម្ពោធិបរាយនាតិ ។

[២៧៧] យាធិមាធិ កន្តេ កតវតា ធម្មាវិ សោតា-
បត្តិយត្តនំ ទេសិតាធិ សិវិជ្ជន្តេ តេ ធម្មា បយំ
អមាត្ត តេសុ ធម្មេសុ សទ្ធិស្សនមិ ។ អមាត្តិ
កន្តេ ឡាន្ទោ អវេទ្ធិប្បសារោទ សមញ្ញាគតា

[២៧៧] ម្ចាស់នាងគោតា ពួកអរិយសាវ័កា ប្រកបដោយធម៌៤
ជាសោតាបញ្ញបុគ្គល ជាអ្នកមានធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ខៀវភៃខ្លីបាន
ក្រាស់ជើងទៅខាងមុខ ។ ធម៌៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់នាងគោតា
ពួកអរិយសាវ័កា ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះក្បួនថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ យេ ។ ជាសាស្តា
នៃទេវតានឹងមនុស្សតាំងឡាយ ជាព្រះក្បួនមានជាន់ ដោយហេតុដូច្នោះ
ឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិល
និសេចក្តីកំណាញ់ ទៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ តែងមានចាតុព្រះស្រឡះហើយ
មានបាតដៃលាងចាំឲ្យ ប្រកអក្ខនិកាលេយធី ជាអ្នកគួរគេសូមបាន
ប្រកអក្ខនិកាឲ្យនឹងការចែកលែក ។ ម្ចាស់នាងគោតា ពួកអរិយ-
សាវ័កា ប្រកបដោយធម៌ទាំង៤ នេះឯង ជាសោតាបញ្ញបុគ្គល មាន
ធម៌មិនបានធ្លាក់ចុះ ខៀវភៃខ្លីបានក្រាស់ជើងទៅខាងមុខ ។

[២៧៧] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សោតាបត្តិយត្តនំនេះ ដែលព្រះ-
ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ធម៌នោះសឹងមានក្នុងខ្ញុំម្ចាស់ ខ្ញុំម្ចាស់
សោតក៏យល់ជាក់ក្នុងធម៌ទាំងនោះហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះ
ថា ខ្ញុំម្ចាស់ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះក្បួនថា

បុព្វាភិសន្តវិទ្ធា ចរុត្តា

ឥតិមំ សោ ភគវា ។ បេ ។ សន្តា
 នេវមនុស្សាចំ ឡាត្រា ភគវតិ ។ ធម្មេ ។
 សង្កេ ។ យំ ទោ មន តំញំ កុលេ
 នេយ្យធម្មំ សិក្ខន្តំ អប្បជិកត្តំ សីលវិន្តហិ
 កល្យាណធម្មហិតិ ។ លាភា ភេ ភោជ
 សុលទ្ធក្កេ ភោជេ សោតាបក្កិផលន្តេ ភោជ
 ឡាភតត្ថំ ។

[៣០០] ឯតំ សមយំ ភគវា សក្កេសុ
 វិហរតិ កមិលវត្ថុស្មី ចិត្រោជារមេ ។ អដទោ
 ធន្ធិយោ សក្កោ យេន ភគវា ភេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិញា ភគវត្ថំ អភិវនេត្តា ឯកមន្តំ
 ចិសិទិ ។ ឯកមន្តំ ចិសិទ្ធោ ទោ ធន្ធិយោ
 សក្កោ ភគវត្ថំ ឯកនរោច

បុព្វាភិសន្តវិទ្ធា ៤

ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តាខែទៅតានិមនុស្សចាំដ
 ខ្យាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជាគ ដោយហេតុដូច្នោះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។
 ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ មួយទៀត ទេយ្យធម៌បន្តិចបន្តួចណាមួយ ដែលមាន
 ក្នុងក្រកូល ទេយ្យធម៌ទាំងអស់នោះខ្ញុំម្ចាស់មិនបានចែក (គឺប្រើប្រាស់ម្តេ)
 ជាមួយនឹងក្រកូលមានសីល មានធម៌ដ៏ល្អ ។ ម្ចាស់នាងភោតា
 នេះជាលាភរបស់នាងហើយ ម្ចាស់នាងភោតា នាងឈ្មោះថា បានល្អ
 ហើយ ម្ចាស់នាងភោតា សោតាបក្កិផល ឈ្មោះថា នាងបានធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ហើយ ។

[៣០០] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់នឹងនៅក្នុងវិទ្ធា-
 ជារាម ទៀតក្រុងកប៌លវត្ថុ ក្នុងដែនសក្កុះ ។ គ្រានោះឯង ឧទ្ទិយសក្កុះ
 ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយថ្វាយបង្គំព្រះដ៏
 មានព្រះភាគរួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមរួ លុះឧទ្ទិយសក្កុះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមរួ
 ហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា

[៣០១] យស្ស ធុ ទោ កន្ត អរិយសាវ-
 កស្ស ចន្ទារិ សោតាបត្តិយម្ពាធិ សទ្ធាន សត្វ
 សត្វថា សត្វ ធីត្តិ ស្ស ធុ ទោ កន្ត អរិយ-
 សាវកោ បមាធិវហារិទិ វុច្ឆតិ ។ យស្ស ទោ
 ធីត្តិយ ចន្ទារិ សោតាបត្តិយម្ពាធិ សទ្ធាន សត្វ
 សត្វថា សត្វ ធីត្តិ តមហំ ពាហិរោ បុថុជ្ជនបក្សេ
 ថិតោតិ វនាមិ ។ អមិច ធីត្តិយ យថា អរិយ-
 សាវកោ បមាធិវហារិ ទេវ ហោតិ អប្បមាធិវហារិ ច
 តំ សុណាហិ សាធុតំ មនសិករោហិ កាសិស្សា-
 មិទិ ។ ឯវំ កន្តតិ ទោ ធីត្តិយោ សន្តោ កកវតោ
 បទ្ធាស្សាសិ ។ កកវ ឯតទរោច

[៣០២] កថត្វា ធីត្តិយ អរិយសាវកោ បមាធិ-
 វហារិ ហោតិ ។ ឥធរ ធីត្តិយ អរិយសាវកោ តុទ្ធវេ
 អវេក្ខប្បសាទេន សមញ្ញកតោ ហោតិ ឥតិមិ សោ
 កកវ ។ យេ ។ សត្វា ទេវមនុស្សាធិ តុដ្ឋោ កកវតិ ។
 សោ តេន តុទ្ធវេ អវេក្ខប្បសាទេន សន្តុដ្ឋោ

[៣០១] បតិក្រព្រះអង្គជីវិតម្រឹម រសោតាបត្តិយម្ពាធិ មិនមាន
 ដល់អរិយសាវកណាសត្វគ្រប់ដោយប្រការទាំងពួង បតិក្រព្រះអង្គជីវិត-
 រិម អរិយសាវកនោះឯង ឡុំព្រះអង្គពាលថា អ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងនៅ
 ដោយសេចក្តីប្រមាទមែនឬ ។ ម្ចាស់និទ្ទិយៈ រសោតាបត្តិយម្ពាធិ មិន
 មានដល់អរិយសាវកណាសត្វគ្រប់ដោយប្រការទាំងពួងទេ តថាគកក
 ហៅបុគ្គលនោះថាជាវាងក្រៅតាំងនៅក្នុងបីកម្របេសបុថុជ្ជន ។ ម្ចាស់
 និទ្ទិយៈ មួយទៀត អរិយសាវក ជាអ្នកមានសេចក្តីប្រមាទជាប្រក្រតីផង
 ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រមាទជាប្រក្រតីផង យ៉ាងណា អ្នកចូរស្តាប់នូវ
 សេចក្តីនោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឱ្យល្អ តថាគកនឹងសំដែងប្រាប់ ។ និទ្ទិយ-
 សក្តៈទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីការបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះ
 អង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ច្រង់គ្រាស់យ៉ាងនេះថា

[៣០២] ម្ចាស់និទ្ទិយៈ អរិយសាវក ជាអ្នកមានសេចក្តី
 ប្រមាទនៅជាប្រក្រតី តែដូចម្តេច ។ ម្ចាស់និទ្ទិយៈ អរិយសាវក ក្នុង
 សាសនានេះ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ
 ថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ យេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានិមនុស្ស
 ទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជាគ ព្រោះហេតុដូច្នោះឯង ។ អរិយសាវក
 នោះនៅក្រេកអរត្រឹមវិសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ ហើយ

បុព្វាភិសន្តវគ្គា ធម្មបទ

១ ឡត្តវី វាយមតិ ធិរា បរិវេកាយ វត្តិយា
 បដិសល្លាបាយ ។ តស្ស ឯវំ បមត្តស្ស វិហា-
 រតា ចាមុដ្ឋំ ១ ហោតិ ចាមុដ្ឋំ អសតិ មិតិ ១
 ហោតិ មិតិយា អសតិ បស្សន្តិ ១ ហោតិ បស្ស-
 ន្តិយា អសតិ ទុក្ខំ វិហាតិ ទុក្ខំ ចោ ចិត្តំ ១
 សមាធិយតិ អសមាធិតេ ចិត្តេ ធម្មា ១ ចាតុ-
 កវុដ្ឋំ ។ ធម្មាទំ អចាតុភាវា បមាធិវិហារត្រូវ
 សន្នំ កច្ឆតិ ។ បុរេ ចមរំ ធម្មិយ អរិយសារិកោ
 ធម្មេ ។ សង្ឃំ ។ អរិយកណ្តេហិ សីលេហិ
 សមញ្ញាកតោ ហោតិ អទណ្ណេហិ ។ បេ ។ សមា-
 ធិសំវត្តិធិកេហិ ។ សោ តេហិ អរិយកណ្តេហិ
 សីលេហិ សទ្ធក្កោ ១ ឡត្តវី វាយមតិ ធិរា
 បរិវេកាយ វត្តិយា បដិសល្លាបាយ ។ តស្ស
 ឯវំ បមត្តស្ស វិហារតា ចាមុដ្ឋំ ១ ហោតិ

បុព្វាភិសន្តវគ្គិ ៤

មិនទំប្រឹងដើម្បីស្ងប់ស្ងួត ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដើម្បីចៀសចេញអំពីការម្នាស់
 ហើយសម្លឹងនៅ ក្នុងវេលាយប់គេទៅទៀត ។ កាលអរិយសារិកនោះ
 មានសេចក្តីប្រមាទយ៉ាងនេះហើយ បោះចោលកិមិទមាន កាលបើបោះចោល
 មិទមាន មិតិកិមិទមាន កាលបើមិតិកិមិទមាន បស្សន្តិកិមិទមាន កាលបើ
 បស្សន្តិកិមិទមាន វេទន៍នៅក្នុង ចិត្តរបស់បុគ្គលអ្នកមានសេចក្តីទុក
 វេទន៍មិនដកល់មាំ កាលបើចិត្តមិនដកល់មាំ ធម៌ទាំងឡាយក៏មិនកើត
 ព្រាគដបានឡើយ ។ អរិយសារិកនោះក៏ដឹងថាជាអ្នកនៅដោយសេចក្តី
 ប្រមាទ ព្រោះធម៌ទាំងឡាយមិនកើតព្រាគដ ។ ម្ចាស់ខ្លះមួយ មួយទៀត
 អរិយសារិក (ប្រកបដោយសេចក្តីស្រឡាញ់មិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។
 ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់
 របេរប ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ អរិយសារិកនោះនៅសន្តោសស្រ្តីមត្រៃ
 អរិយកន្តសីលនោះ ហើយមិនទំប្រឹងដើម្បីស្ងប់ស្ងួត ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដើម្បី
 ចៀសចេញអំពីការម្នាស់ ហើយសម្លឹងនៅ ក្នុងវេលាយប់គេទៅទៀត ។
 កាលបើអរិយសារិកនោះនៅប្រហែសយ៉ាងនេះហើយ បោះចោលកិមិទមាន

ចានុវដ្តំ អសតិ បិភិ ធន ហោតិ បិភិយា
 អសតិ បស្សន្តិ ធន ហោតិ បស្សន្តិយា អសតិ
 ទុក្ខំ វិហារតិ ទុក្ខំនោ ចិន្តំ ធន សមាធិយតិ
 អសមាធិតេ ចិន្ត ធម្មា ធន ចានុកវន្តិ ។
 ធម្មានំ អមាតុភាវំ បមាធិហារិវច្ឆំ សន្និ កច្ឆតិ ។
 ឯវំ ចោ ធនិយ អរិយសាវកោ បមាធិហារី
 ហោតិ ។

(៣០៣) កថញ្ច ធនិយ អរិយសាវកោ
 អប្បមាធិហារី ហោតិ ។ វេទ ធនិយ អរិយ-
 សាវកោ កុទ្ធេ អវេទប្បសាទេន សមឆ្លាកតោ ហោតិ
 វតិបិ សោ កកវំ ។ ប ។ សន្តា នេវេទទុស្សានំ
 កុទ្ធា កកវតិ ។ សោ តេន កុទ្ធេ អវេទ-
 ប្បសាទេន អសន្តុដ្ឋា ទត្តំ វាយមតិ ធិក
 បវេកាយ វត្តិយា បដិសល្លាទាយ ។ កស្ស
 ឯវំ អប្បមត្តស្ស វិហារតោ ចានុវដ្តំ ជាយតិ

កាលបើបាវចនាដ្ឋៈមិនមាន បិភិក៏មិនមាន កាលបើបិភិមិនមាន បស្សន្តិក៏
 មិនមាន កាលបើបស្សន្តិមិនមាន វេទន៍នៅដាច់ទុក្ខ ចិត្តរបស់បុគ្គលអ្នក
 មានទុក្ខតែងមិនកម្ពស់នៅទេ កាលបើចិត្តមិនបានវារីនៅទេ ធម៌ចាំង
 ឡាយក៏មិនកើតឡើងប្រាកដ ។ អរិយសាវកនោះគិតបំបាត់អាក្រក់នៅ
 ដោយសេចក្តីប្រហែស ប្រោះធម៌ចាំងឡាយមិនកើតប្រាកដ ។ ម្នាល
 នង្គ័យៈ អរិយសាវកជាអ្នកនៅដោយសេចក្តីប្រហែសយ៉ាងនេះឯង ។

(៣០៣) ម្នាលនង្គ័យៈ អរិយសាវកជាអ្នកនៅដោយសេចក្តីមិន
 ប្រហែសតើដូចម្តេច ។ ម្នាលនង្គ័យៈ អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ
 ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្តានៃទេវតានិងមនុស្សចាំងឡាយ ជា
 ព្រះក្នុងមានបុគ្គលី ដោយហេតុផ្លូវច្នៃឯង ។ អរិយសាវកនោះមិន
 នៅសន្តោសត្រឹមតែសេចក្តីជ្រះថ្លា មិនកម្រើត ក្នុងព្រះពុទ្ធនោះឡើយ
 ទំប្រឹងព្យាយាមដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដើម្បីចៀសចេញ
 អំពីការម្នាក់ហើយសម្លេង ក្នុងវេលាយប់តទៅទៀត ។ កាលបើ
 អរិយសាវកនោះនៅមិនប្រហែសគ្រួសយ៉ាងនេះ បាវចនាដ្ឋៈតែងកើតឡើង

បុព្វាភិសន្តវង្ស ០៧២

បម្មុទិតស្ស បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស កាយោ
 បស្សម្ពុតិ បស្សន្ទកាយោ — សុខំ វេទយតិ
 សុខំនោ ចិត្តំ សមាធិយតិ សមាហិតេ ចិត្ត
 ធម្មា ចាតុកវដ្តំ ។ ធម្មានំ ចាតុកាវ អប្បមាណវហារិ-
 ត្រូវ សន្តំ កច្ឆតិ ។ មុន ចបរំ ធម្មិយ អរិយ-
 សារិកោ ធម្មេ ។ សង្ឃ ។ អរិយគន្ធលាហិ សីលេហិ
 សមញ្ញតតោ ហោតិ អទណ្ណហិ ។ បេ ។ សមាធិ-
 សំវត្តនំគេហិ ។ សោ តេហិ អរិយគន្ធលាហិ
 សីលេហិ អសន្តុដ្ឋោ ឧត្តរំ វាយមតិ ធិរំ
 បរិវេកាយ រត្តិយា បដិសណ្ឋាយ ។ តស្ស ឃិ
 អប្បមត្តស្ស វិហារកោ ចាមុដ្ឋំ ជាយតិ បម្មុទិតស្ស
 បីតិ ជាយតិ បីតិមនស្ស កាយោ បស្សម្ពុតិ
 បស្សន្ទកាយោ សុខំ វេទយតិ សុខំនោ ចិត្តំ
 សមាធិយតិ សមាហិតេ ចិត្ត ធម្មា ចាតុកវដ្តំ ។

បុព្វាភិសន្តវង្ស ៤

កាលបើបុគ្គលមានបារម្ភច្រើនហើយ បីតិក៏កើតឡើង កាយរបស់បុគ្គលដែល
 មានចិត្តប្រកបដោយបីតិវេទនាស្ងប់ បុគ្គលមានកាយស្ងប់ វេទនាទទួល
 សុខ ចិត្តរបស់បុគ្គលដែលមានសុខក៏តាំងនៅមាំ កាលបើចិត្តតាំងនៅ
 មាំហើយ ធម៌ចាំឱ្យយកនឹងកើតឡើងប្រាកដបាន ។ អរិយសារិកនោះ
 គិតបំប៉នដូចនោះដោយសេចក្តីមិនច្រវៃចាស ព្រោះធម៌ចាំឱ្យយកនឹង
 ឡើងប្រាកដ ។ ម្ចាស់ទន្ទិយៈ មួយទៀត អរិយសារិក (ប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកប
 ដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 សមាធិ ។ អរិយសារិកនោះ មិននៅសន្តោសត្រឹមតែអរិយកន្តសីលនោះ
 ឡើយ ទំប្រឹងដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ដើម្បីចៀសចេញ
 អំពីការម្នាក់ហើយសម្លឹងនៅ ក្នុងវេលាយប់នៅទៀត ។ កាលអរិយ-
 សារិកនោះនៅមិនច្រវៃចាសយ៉ាងនេះហើយ បារម្ភច្រើនវេទនាកើតឡើង
 កាលអរិយសារិកមានបារម្ភច្រើនហើយ បីតិវេទនាកើតឡើង កាយរបស់
 អរិយសារិកដែលមានចិត្តប្រកបដោយបីតិ វេទនាស្ងប់ស្ងាត់ អរិយសារិក
 មានកាយស្ងប់ស្ងាត់ វេទនាទទួលសុខ ចិត្តរបស់អ្នកមានសុខ វេទនាគម្កល់
 នៅមាំ កាលបើចិត្តគម្កល់នៅមាំ ធម៌ចាំឱ្យយកនឹងកើតប្រាកដ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយស្ស មហាវង្ស

នឡានំ ចាតុភារំ អប្បមាទវិហារីត្វេវ សង្ខំ កង្ខតិ ។
បិ ខោ នង្គិយ អរិយសាវកោ អប្បមាទវិហារី
ហោតីតិ ។

បុត្តារិសន្តវន្តោ ចតុត្តោ ។

ពិស្សទានំ

អភិសទ្ធន(១) កយោ វន្តោ
ទ្វេ ទេវមទានិ ច
សភាគតំ មហានិមោ
ភសិ(២) កាឡិ ច នង្គិយាតិ ។

១ ខ. ម. អភិសត្វ ។ ២ ខ. វស្ស ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវង្ស

អរិយសាវកនោះ កំរប់ជាអ្នកទៅដោយសេចក្តីមិនប្រហែស ព្រោះចម្រើន
ពំនិច្ចរយកើតប្រាកដ ។ ម្ចាស់និមួយៗ អរិយសាវក ជាអ្នកទៅ
ដោយសេចក្តីមិនប្រហែសយ៉ាងនេះឯង ។

ចប់បុត្តារិសន្តវន្ត ៤ ។

ទទួននៃបុត្តារិសន្តវន្តនោះគឺ

សិវធនំអំពីស្វិនិបុណ្យៗសូត្រ ១៧៦២សូត្រ ទៅក្នុង
ទៅកាន់សភា ១ សូត្រ មហានិមោ ១ សូត្រ មហា
ដោយជំនក្រៀន ១ សូត្រ កាឡិភោពាសាតិយានិ ១ សូត្រ
និមួយសក្ត ១ សូត្រ ។

សភាបិកបុត្រាភិសន្តវត្តោ បញ្ចមោ

(៣០៤) ចន្ទារោម ភិក្ខុវេ បុត្រាភិសន្តា តុស-
លាភិសន្តា សុខស្សាហារា ។ តតមេ ចន្ទារោ ។
ឥធិ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធិ អវេជ្ជប្បសារោ
សមញ្ញតោ ហោតិ ឥតិមំ សោ ភគវា ។ មេ ។
សន្តា ទេវមនុស្សាធំ ពុទ្ធា ភគវាតិ ។ អយំ
បវេនោ បុត្រាភិសន្តោ តុសលាភិសន្តោ សុខ-
ស្សាហារោ ។ បុទ ចយំ ភិក្ខុវេ អរិយសាវ-
កោ ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកណ្តោ
សីលេហិ សមញ្ញតោ ហោតិ អទណ្ណេហិ ។ មេ ។
សមាធំសំវត្តធំកេហិ ។ អយំ ចតុត្តោ បុត្រា-
ភិសន្តោ តុសលាភិសន្តោ សុខស្សាហារោ ។ ឥមេ
ទោ ភិក្ខុវេ ចន្ទារោ បុត្រាភិសន្តា តុសលាភិសន្តា
សុខស្សាហារោ ។

សភាបិកបុត្រាភិសន្តវត្តទី ៥

(៣០៤) ម្ចាស់ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ សុវិនិច្ឆ័យសុវិនិច្ឆ័យ ជាបច្ច័យ
នៃសេចក្តីសុខនេះមាន ៤ ។ សុវិនិច្ឆ័យសុវិនិច្ឆ័យសុវិនិច្ឆ័យ ភិក្ខុវេ មុច្ឆុះ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយ
សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។
ជាសាស្ត្រនៃទេវតានិងមនុស្សភិក្ខុវេ ជាព្រះពុទ្ធមានជាគ ដោយ
យោគដ្ឋាន៦៦ ។ នេះសុវិនិច្ឆ័យសុវិនិច្ឆ័យ ជាបច្ច័យនៃសេចក្តី
សុខទី ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវេ មួយទៀត អរិយសាវក (ប្រកបដោយ
សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកប
ដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
សមាធំ ។ នេះសុវិនិច្ឆ័យសុវិនិច្ឆ័យ ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី ២ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ តាំង ៤ នេះសុវិនិច្ឆ័យសុវិនិច្ឆ័យ ជាបច្ច័យ
នៃសេចក្តីសុខ ។

សុត្តន្តបិដក សម្មន្តទិកាយស្ស មហាវរាជេ

[៣០៥] ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ បុញ្ញាភិ-
សន្ថេហិ គុសលាភិសន្ថេហិ សមន្តាគតស្ស អរិយ-
សាវកស្ស ទ សុត្តរំ បុញ្ញស្ស បមាណំ កណោត្តំ
ឯ ឯត្តកោ បុញ្ញាភិសន្ថោ គុសលាភិសន្ថោ សុខ-
ស្សាហារោតិ អដខោ អសន្ថេយ្យោ អប្បមេយ្យោ
មហាបុន្នុត្តោត្រេវ សន្ធី កច្ឆតិ ។

[៣០៦] សេយ្យនាមិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្តេ ទ
សុត្តរំ ទទតស្ស បមាណំ កណោត្តំ ឯត្តកោ
ទទតាឡតាមិ ឥតិ វា ឯត្តកោមិ ទទតាឡតា-
សតាមិ ឥតិ វា ឯត្តកោមិ ទទតាឡតា-
សហស្សាមិ ឥតិ វា ឯត្តកោមិ ទទតាឡតាសត-
សហស្សាមិ ឥតិ វាតិ អដខោ អសន្ថេយ្យោ
អប្បមេយ្យោ មហាទទតត្តោត្រេវ សន្ធី កច្ឆតិ ។
ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឥមេហិ ចត្វហិ បុញ្ញាភិសន្ថេហិ
គុសលាភិសន្ថេហិ សមន្តាគតស្ស អរិយសាវកស្ស
ទ សុត្តរំ បុញ្ញស្ស បមាណំ កណោត្តំ ឯត្តកោ
បុញ្ញាភិសន្ថោ គុសលាភិសន្ថោ សុខស្សាហារោតិ

សុត្តន្តបិដក សម្មន្តទិកាយ មហាវរាជេ

[៣០៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិននិយមន្តីគ្នាន់គ្នេប្រមាណ
បុណ្យរបស់អរិយសាវកដែលប្រកបដោយស្ម័គ្រចិត្តបុណ្យស្ម័គ្រចិត្តកុសលទាំង៤
នេះឯងថា ស្ម័គ្រចិត្តបុណ្យស្ម័គ្រចិត្តកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខមានប្រ-
មាណប៉ុណ្ណោះបានឡើយ បានត្រឹមតែរាប់ថា គំនរមុនៗដឹង រាប់មិន
បានប្រមាណមិនកើត (ប៉ុណ្ណោះ) ឯង ។

[៣០៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិននិយមន្តីគ្នាន់គ្នេប្រមាណ
ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រថា ទឹកប៉ុណ្ណោះអឡកៈ (១) ឬទឹកប៉ុណ្ណោះរយអឡកៈ
ឬទឹកប៉ុណ្ណោះពាន់អឡកៈ ឬថាទឹកប៉ុណ្ណោះសែនអឡកៈដូច្នោះបានឡើយ
បានត្រឹមតែរាប់ថា គំនរទឹកដឹង រាប់មិនបានប្រមាណមិនកើតប៉ុណ្ណោះឯង
មានបមាណាទិណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមិននិយមន្តីគ្នាន់
គ្នេប្រមាណបុណ្យរបស់អរិយសាវក ដែលប្រកបដោយស្ម័គ្រចិត្តបុណ្យស្ម័គ្រ
កុសលទាំង ៤ នេះថា ស្ម័គ្រចិត្តបុណ្យស្ម័គ្រចិត្តកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ

១ រង្វាស់ក្នុងនៃនមន្តដូច្នោះ ធំ៤ក្បាលជា១កំបង ៤កំបងជា១ត្បិត្ត ៤ ត្បិត្តជា
១អឡកៈ ៤អឡកៈ ជា១ពោលៈ ៤ពោលៈជា១មាតិកា ៤មាតិកាជា១កំ ២០ កំជា១
រាហៈធំ១កេះ ។ (មន្តសុត្តន្តបិដក ក្នុងតានកថា) ។

សធាវិកបុត្រាភិសន្តោ បញ្ចមោ

អថោ អសន្តិយោ អប្បមេយោ មហាបុត្រា កុរុនោ.

ត្រូវ សន្តិ កម្មតិ ។ ឥធមភេទ កតភ

[៣០៧] មហោធម៌ អបរិមិតំ មហាសវំ

តហុកេវំ រតនកណាធមាលយំ

ធម្មោ យថា នរកណាសន្តិសេវិតា

បុដ្ឋំ សវន្តិ ឧបយន្តិ សាគវំ ។

វិវំ ធី អន្តបាទវត្ថុធនំ

សេយ្យនិសន្តិកុណាស្ស នាយកំ

បុត្រាស្ស បាវា ឧបយន្តិ បណ្ឌិតំ

ធម្មោ យថា វិវិហាវ សាគវន្តិ ។

[៣០៨] ចន្តារោម ភិក្ខុវេ បុត្រាភិសន្តា កុស-

លាភិសន្តា សុខស្សហារា ។ កតមេ ចន្តារោ ។

ឥធម ភិក្ខុវេ អវិយសាវកោ តុន្តោ អវិក្ខយ្យសាធន

សមន្តាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ កតភ ។ មេ ។ សន្តា

ទេវមនុស្សធនំ តុន្តោ កតភតិ ។ អយំ បរមោ

បុត្រាភិសន្តោ កុសលាភិសន្តោ សុខស្សហារោ ។

សធាវិកបុត្រាភិសន្តោ ៥

មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះដូច្នោះឡើយ បានត្រឹមតែរាប់ថា តំនៃបុណ្យធំ

រាប់មិនបានប្រមាណមិនកើត ក៏មានទម្រង់យ៉ាងនោះឯង ។ ព្រះដ៏

មានព្រះភាគច្រើនប្រាសភាពពន្លឺនេះថា

[៣០៧] ស្និនិព័ន្ធយោយវេលក្ខណ៍ជនត្រូវការគ្រប់គ្រងស្និនិ

ស័និហ្គតម្រងទៅសាគរ ជាកន្លែងដក់ទឹកដំបូង ប្រមាណមិន

បាន ជាស្រទន់ ជាទីស្របស្រួលខ្លាំងពន្លឺ ដែលជាកន្លែង

កើតតំនៃកែវព័ន្ធយោយ យ៉ាងណាមិញ ។ តារបុណ្យ

ព័ន្ធយោយ តែងហូរទៅកេសាគរ ជាអ្នកឱ្យឱ្យ

បាយទឹកទឹកស្អាត ជាអ្នកឱ្យទឹកដេក ទឹកក្អែកទឹកត្រៀម

កម្រាល ដូចជាផ្លូវទឹកហូរទៅកេសាគរ យ៉ាងនោះឯង ។

[៣០៨] ខ្មាលភិក្ខុព័ន្ធយោយ ស្និនិភិបុណ្យស្និនិភិកុសល ជា

បច្ច័យនៃសេចក្តីសុខនេះមាន ៤ ។ ស្និនិភិបុណ្យស្និនិភិកុសល ៤ កើប្តូរ

ម្តេចខ្លះ ។ ខ្មាលភិក្ខុព័ន្ធយោយ អវិយសាវកក្នុងសាសនានេះប្រកបដោយ

សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ

។ មេ ។ ជាសាស្ត្រនៃទេវតានិមនុស្សព័ន្ធយោយជាព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះ

ភាគ ។ នេះស្និនិភិបុណ្យស្និនិភិកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី១ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

បុទ ចប់ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ ធម្ម ។ សង្ខេ ។
 វិតតមលមទ្ធច្រដ ទេតសា អតាវ ។ អដ្ឋាវសតិ
 មុត្តចារតា បយតចាលី វេស្សត្តរតា យាចយោតោ
 ធានសំវភាតរតោ ។ អយំ ចតុត្ថោ បុញ្ញាភិសទ្ធា
 តុសលាភិសទ្ធា សុខស្សហារោ ។ ឥមេ ទោ
 ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុញ្ញាភិសទ្ធា តុសលាភិសទ្ធា
 សុខស្សហារោ ។

(៣០៧) ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តហិ បុញ្ញាភិ-
 សទ្ធមហិ តុសលាភិសទ្ធមហិ សមញ្ញាតតស្ស អរិយ-
 សាវកស្ស ន សុត្តាវ បុញ្ញស្ស បមាណំ គណេត្តំ
 ឯត្តតោ បុញ្ញាភិសទ្ធា តុសលាភិសទ្ធា សុខ-
 ស្សហារោតិ អថទោ អសន្តេយ្យោ អប្បមេយ្យោ
 មហាបុញ្ញត្តោទ្វេវ សន្តំ កច្ឆតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គោ

ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធភយ មួយទៀត អរិយសាវក (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
 មិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ (អរិយសាវកនោះ)
 ប្រាសទានមន្តិលកិសេចក្តីកំណាញ់នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ តែងមានចាត់ចេ
 ស្រះឡហើយ មានទានដល់ពលីចាំឲ្យ ត្រេកអរក្នុងការលេង ជាអ្នកគួរ
 គេសូមទាន ត្រេកអរក្នុងការឲ្យនឹងការចែករំលែក ។ នេះស្តីនិក្ខមុណ្យ
 ស្តីនិក្ខុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ ២ ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធភយ
 នេះឯងស្តីនិក្ខមុណ្យស្តីនិក្ខុសលវាំង ២ ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ ។

(៣០៧) ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធភយ បុគ្គលមិនងាយនឹងគ្មាន់ការប្រមាណ
 បុណ្យរបស់ព្រះអរិយសាវក ដែលប្រកបដោយស្តីនិក្ខមុណ្យស្តីនិក្ខុសល
 ចាំនិ ២ នេះឯងថា ស្តីនិក្ខមុណ្យស្តីនិក្ខុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ
 មានប្រមាណម៉្លោះទោឡើយ បានត្រឹមតែកប់ថា អំនបុណ្យធំ កប់
 មិនបាន ប្រមាណមិនតែតម្លោះឯង ។

[៣០០] សេយ្យជាបិ កិក្ខុវេ យត្ថិមា
 មហានិយោ សំសន្តិសមេន្តិ ។ សេយ្យ-
 មិទំ ។ កត្តា យមុតា អចិវតិ សាក្ខ មហិ
 វត្ត ឧ សុគារំ ឧទកស្ស បមាលំ កណោត្តំ
 ឯត្តកាជិ ឧទកាធិកាជិ ឥតិ វា ឯត្តកាជិ
 ឧទកាធិកាសតាជិ ឥតិ វា ឯត្តកាជិ ឧទកាធិកា-
 សហស្សនិ ឥតិ វា ឯត្តកាជិ ឧទកាធិកាសត-
 សហស្សនិ ឥតិ វាតិ អថទោ អសន្ត្រេយ្យ អប្ប-
 មេយ្យ មហាឧទកក្ខន្ធាត្រូវ សន្តំ កត្តតិ ។
 ឯវមេវ ទោ កិក្ខុវេ ឥមេហិ ធរូហិ បុញ្ញាភិ-
 សន្តេហិ កុសលាភិសន្តេហិ សមន្តាគតស្ស អរិយ-
 សាវតស្ស ឧ សុគារំ បុញ្ញស្ស បមាលំ កណោត្តំ
 ឯត្តកោ បុញ្ញាភិសន្តោ កុសលាភិសន្តោ សុខស្ស-
 ហារោតិ អថទោ អសន្ត្រេយ្យ អប្បមេយ្យ មហា-
 បុញ្ញក្ខន្ធាត្រូវ សន្តំ កត្តតិ ។ ឥទមវេន កតិ

[៣១១] ម្ចាស់កិក្ខុជាងឡាយ ទទេចាំងអម្បាលនេះ តែងហូរទៅ
 រាជពេញក្នុងទំណា ។ ទទេចាំងអម្បាលនោះឈ្មោះអ្វីៗ ។ គឺទទេ
 គតិ យមុតា អចិវតិ សាក្ខ មហិ បុគ្គលមិនសិរយនឹងគ្នានៅប្រមាណ
 ទឹកក្នុងទំនោះដោយ ទឹកប៉ុណ្ណោះអាច្យុត្តិ ទឹកប៉ុណ្ណោះយេអាច្យុត្តិ ទឹក
 ប៉ុណ្ណោះពាន់អាច្យុត្តិ ទឹកប៉ុណ្ណោះសេនអាច្យុត្តិ បានត្រឹមតែរាប់ថា
 តំនរទឹកដំរី រាប់មិនបានប្រមាណមិនតែប៉ុណ្ណោះឯង យ៉ាងណាមិញ ។
 ម្ចាស់កិក្ខុជាងឡាយ បុគ្គលមិនសិរយនឹងគ្នានៅប្រមាណបុណ្យរបស់
 អរិយសាវតវេលប្រកបដោយស្វិនិកបុណ្យស្វិនិកុសលទាំង៤នេះដោយស្វិនិ
 កបុណ្យស្វិនិកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះបាន
 ឡើយ បានត្រឹមតែរាប់ថា តំនរបុណ្យ រាប់មិនបាន ប្រមាណមិនតែ
 ប៉ុណ្ណោះតែយ៉ាងនោះដែរ ។ ព្រះអំពានព្រះភាគច្រើនត្រាស់ភាពកន្លះនេះថា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរិយ្យ

[៣១១] មហោទនី អបរិមិតំ មហាសវំ

— តហុកេវំ រតនគណាធមាលយំ
នដ្ឋោ យថា ធម្មសាសន្នសេវិតា
បុទ្ធំ សវន្តិ ឧបយន្តិ សាករំ ។
ឃិ ធមំ អន្តតាទវត្ថុទនំ
ស្មីយ្យានិសទ្ធក្ករណស្ស នាយតំ
បុត្តាស្ស ធារា ឧបយន្តិ ចល្លិតំ
នដ្ឋោ យថា វារិហាវ សាគរ្តិ ។

[៣១២] ចត្តារោមេ កិក្កវេ បុត្តាកិសន្តា កុសលា-
កិសន្តា សុខស្សហារា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធម
កិក្កវេ អរិយសារិកោ តុន្តេ អវច្ឆប្បសារទេធម សមដ្ឋា-
គតោ យោតំ ឥតិមិ សោ កកវំ ។ មេ ។ សត្តា
ទេវមនុស្សានំ តុន្តោ កកវំតិ ។ អយំ មវមោ
បុត្តាកិសន្តា កុសលាកិសន្តោ សុខស្សហារោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរិយ្យ

[៣១១] ស្ទឹងទាំងឡាយ ដែលពួកជនក្រៅការ គ្រប់គែ
ស្ទឹង ស្ទឹងហូរក្រម្រង់ទៅកាន់សាគរ ដែលជាទីដក់ទឹកដឹង
ប្រមាណមិនបាន ជាស្រះធំ ជាទីស្រប់ស្រង់ទាំងទឹក
ដែលជាភ្នំខ្ពស់ក៏គង់នៅក្នុងទ្វារ យ៉ាងណាមិញ ។
ពារបុណ្យទាំងឡាយ កែងហូរទៅរកជនជាបណ្ឌិត អ្នកទ្រូ
បាយទឹកនិងសំពត់ ឲ្យទំរេក ទំអង្គុយនិងគ្រឿងកម្រាល
ដូចជាផ្លូវទឹកទាំងឡាយហូរទៅកាន់សាគរយ៉ាងនោះឯង ។

[៣១២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ស្ទឹងនិបុណ្យស្ទឹងនិកុសល ជាបច្ច័យ
នៃសេចក្តីសុខនេះមាន ២ ។ ស្ទឹងនិបុណ្យស្ទឹងនិកុសល តើដូចម្តេចខ្លះៗ
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសារិក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តី
ជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ មេ ។ ជា
សាស្តានៃទៅកាន់និមនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគ ដោយ
ហេតុដូច្នោះឯង ។ នេះស្ទឹងនិបុណ្យស្ទឹងនិកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ
ទាំង ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អរិយសារិក (ប្រកបដោយសេចក្តី

សធាបទបុព្វាភិសន្តវិញ្ញោ បញ្ចមោ

បុន ចប់ ភិក្ខុវេ អរិយសាវតោ ធម្មេ ។ សង្ខេ ។
បញ្ញាវ ហោតិ ឧទយត្តកាមិធិយា បញ្ញាយ សមន្តា-
កតោ អរិយាយ ធិត្វេធិតាយ សន្នាទុក្ខក្ខយ-
កាមិធិយា ។ អយំ ចក្កន្តោ បុញ្ញាភិសន្តោ កុសលា-
ភិសន្តោ សុខស្សហារោ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
បុញ្ញាភិសន្តា កុសលាភិសន្តា សុខស្សហារោ ។

[៣០៣] ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វហិ បុញ្ញាភិ-
សន្តេហិ កុសលាភិសន្តេហិ សមន្តាគតស្ស អរិយ-
សាវតស្ស ធម្មសុត្តំ បុញ្ញស្ស បមាណំ កលោតុំ
ដិត្តកោ បុញ្ញាភិសន្តោ កុសលាភិសន្តោ សុខស្ស-
ហារោតិ អថទោ អសន្តេយ្យោ អប្បមេយ្យោ មហា-
បុញ្ញក្ខន្ធាត្រូវ សន្តិំ គប្បតិទិ ។ ឥធមរោច កកវ

[៣០៤] យោ បុញ្ញកាមោ កុសលេ បតិដ្ឋិតោ
ការេតិ មត្តំ អមតស្ស បតិយា
សោ ធម្មសារាជិកមោ ឧយេ រតោ
ធម្មេតិ មច្ចុវជាគមស្មិទ្ធិ^(១) ។

១ ខ. មច្ចុវធម្មស្សតិ ។ ប. មច្ចុវធម្មស្សិ ។

សធាបទបុព្វាភិសន្តវិញ្ញោ ៥

(ដើម្បីមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា
ប្រកចដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដំនើរវិសេសក្នុងចំនោម វិទាស ជាប្រាជ្ញា
ដ៏ប្រសើរមានមុត ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់ទុក្ខដោយប្រពៃ ។ នេះស្នឹង
គឺបុណ្យស្នឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខទី ២ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ
នេះឯងស្នឹងគឺបុណ្យស្នឹងគឺកុសលចាំឯង ២ ជាបច្ច័យនៃសេចក្តីសុខ ។

[៣១៣] ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ បុគ្គលមិនងាយនឹងកាត់ខ្លោ
ប្រមាណបុណ្យចេសអរិយសាវត ដែលប្រកបដោយស្នឹងគឺបុណ្យស្នឹងគឺ
កុសលចាំឯងនេះឯងថា ស្នឹងគឺបុណ្យស្នឹងគឺកុសល ជាបច្ច័យនៃសេចក្តី
សុខមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះបានឡើយបានត្រឹមតែរាប់ថា អំនបុណ្យដ៏ធំ
កុំអាចរាប់បាន ប្រមាណមិនកើតប៉ុណ្ណោះឯង ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបាន
ត្រាស់គាថាពន្លឺនេះថា

[៣១៤] អ្នកណាប្រាជ្ញាបុណ្យ បានកំនើសិបក្នុង
កុសលហើយចំរើនអរហត្តមគ្គដើម្បីឱ្យផលអមតមហានិព្វាន
អ្នកនោះ វេមនិគ្រាស់ដំនើរឡើងមិច្ឆិកាអរិយផល ក្រេកអរ
ក្នុងការអស់កិលេស មិនញាប់ញ័រក្នុងការមកវិបត្តិ ។

[៣០៨] ចត្វាហិ កិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមញ្ញកតោ
អរិយសាវកោ អន្លោ មហាទូលោ មហាកោតោ
មហាយសោតិ វុទ្ធិតិ ។ កតមេហិ ចត្វាហិ ។
ឥធិ កិក្ខុវេ អរិយសាវកោ តុទ្ធេ អវេទ្ធច្បសារទេធិ
សមញ្ញកតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ កកវា ។ បេ ។
សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ កកវាតិ ។ ធម្មេ ។
សន្នេ ។ អរិយកន្តេហិ សីលេហិ សមញ្ញកតោ
ហោតិ អនុលោហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិ-
កេហិ ។ ឥមេហិ ទោ កិក្ខុវេ ចត្វាហិ ធម្មេហិ
សមញ្ញកតោ អរិយសាវកោ អន្លោ មហាទូលោ
មហាកោតោ មហាយសោតិ វុទ្ធិតិ ។

[៣០៩] ចត្វាហិ កិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមញ្ញកតោ
អរិយសាវកោ អន្លោ មហាទូលោ មហាកោតោ
មហាយសោតិ វុទ្ធិតិ ។ កតមេហិ ចត្វាហិ ។
ឥធិ កិក្ខុវេ អរិយសាវកោ តុទ្ធេ អវេទ្ធច្បសារទេធិ
សមញ្ញកតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ កកវា ។ បេ ។
សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ កកវាតិ ។ ធម្មេ ។

[៣១០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកដែលប្រកបដោយធម៌៦
គឺគតពាលថា អ្នកស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានភាគច្រើន មាន
យសធំ ។ ធម៌៦ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក
ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា
ព្រះអង្គមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ
ជាព្រះពុទ្ធមានជាគុណីយ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុង
ព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកប្រកប
ដោយធម៌ទាំង៦ នេះឯង គឺគតពាលថា អ្នកស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យ
ច្រើន មានភាគច្រើន មានយសធំ ។

[៣១១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកដែលប្រកបដោយធម៌៦
គឺគតពាលថា អ្នកស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានភាគច្រើន មាន
យសធំ ។ ធម៌៦តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក
ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា
ព្រះអង្គមានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ
ជាព្រះពុទ្ធមានជាគុណីយ ដោយហេតុដូច្នេះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។

សភាវិបាកសុខុម្ពុជា បញ្ចេញ

សង្ឃ ។ អរិយកន្តោហិ សិវលេហិ សមន្ទាគតោ
ហោតិ អទណ្ណោហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តធិគេហិ ។
ឥមេហិ ទោ កំត្តុវ ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្ទា-
គតោ អរិយសាវកោ អន្ត្រា មហានុបោ មហាកោ-
តោ មហាយសោតិ វុត្តតិ ។

(៣០៧) ចត្វហិ កំត្តុវ ធម្មេហិ សមន្ទាគតោ
អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិជិតាតធម្មោ
ធិយតោ សម្ពោធិបរាយតោ ។ កតមេហិ ចត្វ-
ហិ ។ ឥធម កំត្តុវ អរិយសាវកោ តុន្ត អវច្ចប្ប-
សារធន សមន្ទាគតោ ហោតិ ឥតិមិ សោ
កកា ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុន្ត
កកាតិ ។ ធម្មេ ។ សង្ឃ ។ អរិយកន្តោហិ
សិវលេហិ សមន្ទាគតោ ហោតិ អទណ្ណោហិ ។ បេ ។
សមាធិសំវត្តធិគេហិ ។ ឥមេហិ ទោ កំត្តុវ
ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្ទាគតោ អរិយសាវកោ
សោតាបន្នោ ហោតិ អវិជិតាតធម្មោ ធិយតោ
សម្ពោធិបរាយតោ ។

សភាវិបាកសុខុម្ពុជា ៤

ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ អរិយសាវកដែលប្រកប
ដោយធម៌ចាំនិទ្ធានេះឯង គឺជាគតកោលថា អ្នកស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យ
ច្រើន មានគោរពច្រើន មានយសធំ ។

(៣០៧) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ អរិយសាវកដែលប្រកបដោយធម៌
វេមនិសម្រេចស្រោតៈ ជាអ្នកមានធម៌មិនបាច់បាត់ចុះ ទៀងតែនឹងគ្រាស់
ជីវិតទៅវាងមុខ ។ ធម៌នៃដួងម្តុច្ងុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ
អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ
ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះធម៌មានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រវិទូទៅកន្លង
មនុស្សចាំនិទ្ធាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជាគ ដោយហេតុដូច្នោះឯង ។ ក្នុង
ព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិន
ដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ អរិយសាវក
ដែលប្រកបដោយធម៌ចាំនិទ្ធានេះឯង វេមនិសម្រេចស្រោតៈ មានធម៌
មិនបាច់បាត់ចុះ ទៀងតែនឹងគ្រាស់ជីវិតទៅវាងមុខ ។

[៣០៨] កបិលវត្តនិទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ
 ទោ នន្ទិយំ សុត្តំ ភគវា ឯតទរោច ចត្វុហិ ទោ
 នន្ទិយ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតោ អរិយសាវកោ សោ-
 តាមន្នោ ហោតិ អវិចិត្តាតទម្មោ ជិយតោ សម្ពោ-
 ជិមរាយនោ ។ កតមេហិ ចត្វុហិ ។ ឥទ
 នន្ទិយ អរិយសាវកោ ពុទ្ធោ អវេត្តយ្យសោនេន
 សមញ្ញាគតោ ហោតិ ឥតិបិ សោ ភគវា ។ មេ ។
 សន្តា នេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវតិ ។ ធម្មេ ។
 សន្នេ ។ អរិយគាន្តេហិ សីលេហិ សមញ្ញាគតោ
 ហោតិ អទស្នេហិ ។ មេ ។ សមាជិសំវត្តនិកេហិ ។
 ឥមេហិ ទោ នន្ទិយ ចត្វុហិ ធម្មេហិ សមញ្ញាគតោ
 អរិយសាវកោ សោតាមន្នោ ហោតិ អវិចិត្តា-
 តទម្មោ ជិយតោ សម្ពោជិមរាយនោតិ ។

[៣០៩] កបិលវត្តនិទានំ ។ (ឧបសម្ព័ន្ធមនំ
 កាតត្បំ) ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ ទោ កន្ទិយំ សុត្តំ
 ភគវា ឯតទរោច ចត្វុហិ ទោ កន្ទិយ ធម្មេហិ
 សមញ្ញាគតោ អរិយសាវកោ សោតាមន្នោ ហោតិ

[៣០៨] កបិលវត្តនិទាន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានត្រាស់នឹង
 នន្ទិយសក្កៈដែលគង់ក្នុងទីសមគួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់នន្ទិយៈ អរិយសាវក
 ដែលប្រកបដោយធម៌២ វេមនិសម្រេចស្រោតៈ មានធម៌មិនបានប្តាក់ចុះ
 ទៀងកែនឹងត្រាស់ដឹងទៅភាសិមុខ ។ ធម៌២ក៏ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់នន្ទិយៈ
 អរិយសាវកក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុង
 ព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ មេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានឹង
 មនុស្សចាំឲ្យឃើញ ជាព្រះពុទ្ធមានជោគ ដោយហេតុដូច្នោះឯង ។ ក្នុង
 ព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់
 ។ មេ ។ ច្រៀតទៅដើម្បីសមាជិ ។ ម្ចាស់នន្ទិយៈ អរិយសាវកដែល
 ប្រកបដោយធម៌ចាំឯនេះឯង វេមនិសម្រេចស្រោតៈ មានធម៌មិនបាន
 ប្តាក់ចុះ ទៀងកែនឹងត្រាស់ដឹងទៅភាសិមុខ ។

[៣០៩] កបិលវត្តនិទាន ។ (ត្រូវសំដែងការចូលគាល់ផងចុះ)។
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងកន្ទិយសក្កៈ ដែលគង់ក្នុងទីសមគួរយ៉ាង
 នេះថា ម្ចាស់កន្ទិយៈ អរិយសាវកប្រកបដោយធម៌២វេមនិសម្រេចស្រោតៈ

សព្វវិញ្ញាណសុខវិញ្ញាណ បញ្ចមោ

អវិជិតាគធខ្មោ ជិយតោ សម្ពោជិបកយោ ។
 តតមេហិ ធន្ទហិ ។ ឥធិ កុដិយ អវិយសាវកោ
 តុទ្ធេ ។ ធម្មេ ។ សង្កេ ។ អវិយកន្តេហិ សិ-
 លេហិ សមញ្ញាតតោ ហោតិ អទន្ទោហិ ។ បេ ។
 សមាជិសវត្តនិកេហិ ។ ឥមេហិ ទោ កុដិយ
 ធន្ទហិ ធម្មេហិ សមញ្ញាតតោ អវិយសាវកោ
 សោតាបច្ឆោ ហោតិ អវិជិតាគធខ្មោ ជិយតោ
 សម្ពោជិបកយោតិ ។

[៣២៦] កថិលវត្តនិកាជំ ។ (ឧបសម្ព័ន្ធមង្គ
 កាតថ្នំ) ។ ឯកមង្គំ ជិសង្គំ ទោ មហាបាម
 សក្កំ កកវំ ឯតទវេន ធន្ទហិ ទោ មហាបាម
 ធម្មេហិ សមញ្ញាតតោ អវិយសាវកោ សោតាបច្ឆោ
 ហោតិ អវិជិតាគធខ្មោ ជិយតោ សម្ពោជិបក-
 យោ ។ តតមេហិ ធន្ទហិ ។ ឥធិ មហាបាម
 អវិយសាវកោ តុទ្ធេ អវេត្តប្បសាទេន សមញ្ញាត-
 តោ ហោតិ ឥតិមិ សោ កកវំ ។ បេ ។ សត្តា
 លេវមទុស្សនំ តុទ្ធោ កកវំតិ ។ ធម្មេ ។

សព្វវិញ្ញាណសុខវិញ្ញាណ ៥

មានធម៌មិនបានបាក់ចុះ ទៀងតែនឹងគ្រាស់ដីនិរោធិមុខ ។ ធម៌២៤កើ
 ដួងម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភក្តិយៈ អវិយសាវក កុដិសាសនានេះ (ប្រកបដោយ
 សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) កុដិព្រះកុដ្ឋ ។ កុដិព្រះធម៌ ។ កុដិព្រះសង្ឃ ។
 ប្រកបដោយអាយកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 សមាធិ ។ ម្ចាស់ភក្តិយៈ អវិយសាវកដែលប្រកបដោយធម៌២៤នេះ រមែង
 សម្រេចស្រោកៈ មានធម៌មិនបានបាក់ចុះ ទៀងតែនឹងគ្រាស់ដីនិរោធិ-
 មុខ ។

[៣២៦] កថិលវត្តនិកាជំ ។ (ត្រូវសំដែងការចូលគាល់ផងខ្លះ) ។
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រង្រាស់នឹងមហាតាមសក្កៈ ដែលឥតក្នុងទីដ៏សមគួរ
 យំទីនេះថា ម្ចាស់មហាតាម អវិយសាវក ប្រកបដោយធម៌២៤ រមែង
 បានសម្រេចស្រោកៈ មានធម៌មិនបានបាក់ចុះ ទៀងតែនឹងគ្រាស់ដីនិរោធិ-
 មុខ ។ ធម៌២៤កើដួងម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់មហាតាម អវិយសាវកកុដិ
 សាសនានេះប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ កុដិព្រះកុដ្ឋថា ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាសាស្ត្រានៃវេទនាដ៏មនុស្សជាតិឲ្យយ
 ជាព្រះកុដ្ឋដ៏មានព្រះភាគដោយហេតុផ្លូវចេះឯង ។ កុដិព្រះធម៌ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

សង្ឃ ។ អរិយកន្ត្តេហិ សីលេហិ សមញ្ញតតោ
ហោតិ អនុឆ្នាហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។
ឥនេហិ ខោ មហាបាម ចត្តេហិ ធម្មេហិ សមញ្ញ-
ករិតា អរិយសាវកោ សោតាមន្តោ ហោតិ អវិចិ-
ចាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយោតិ ។

(៣២០) ចត្តាវមាធិ ភិក្ខុវេ សោតាមត្ថិយង្គាធិ ។
កតមាធិ ចត្តាវ ។ សប្បុរសសំសេវេ សន្តុឌ្ឋស្សវ្រំ
យោធិសោមនសិការេ ធម្មានុធម្មប្បជ័មត្តិ ។ ឥមាធិ
ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តាវ សោតាមត្ថិយង្គាធិតិ ។

សពាណិបុញ្ញាភិសន្តវគ្គោ បក្កមេ ។

ធិស្សប្បវាទំ

អភិសន្តេន កយោ វុត្តា
នុវេ មហានុនេន ច
ភិក្ខុ ធន្ទិយកន្ទិយំ
មហាបាមវ្រំនេ ភេ នសាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គោ

ក្នុងប្រាសេដ្ឋិ ។ ប្រគបដោយអាយេកន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្នាលមហានាម អរិយសាវក ដែលប្រគប
ដោយធម៌៤នេះឯង វាមិនបានសម្រេចស្រោត; មានធម៌មិនបានទាក់ចុះ
ទៀងកែចំងាយបានគ្រាន់ដឹងទៅខាងមុខ ។

[៣២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សោតាមត្ថិយង្គនេះមាន ២ ។
សោតាមត្ថិយង្គ៤៖តិដូចម្តេច ។ គិការសេវាលំសប្បុរស ១ ការស្តាប់ធម៌
លំសប្បុរស ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយ ១ សេចក្តីប្រតិបត្តិធម៌
សមគួរដល់ធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងសោតាមត្ថិយង្គ ២ ។

ចប់ សពាណិបុញ្ញាភិសន្តវគ្គ ៥ ។

ទុទ្ទាននៃសគាបិកបុញ្ញាភិសន្តវគ្គនោះគឺ

សំដែងអំពីស្តីនិបុណ្យ ៣ សូត្រ អំពីសោតាមត្ថិយង្គ
មានទ្រព្យច្រើន ២ សូត្រ ចំពោះភិក្ខុ ១ សូត្រ និទ្ទិយ-
សក្កៈ ១ សូត្រ ភិទ្ទិយសក្កៈ ១ សូត្រ មហានាម ១ សូត្រ
តំប៉ង១០នឹងសោតាមត្ថិយង្គ ។

សប្បញ្ញវគ្គោ ធម្មោ

[៣២២] ចត្វាមី ភិក្ខុវេ ធម្មេហិ សមញ្ញកតោ
អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិជំចាតធម្មោ
ជិយតោ សម្មោធិបរាយោ ។ កតមេហិ ចត្វាមី ។
វេទ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកោ ពុទ្ធវេ អវេច្ចប្បសារទេន
សមញ្ញកតោ ហោតិ វតិមិ សោ ភក្កវា ។ បេ ។
សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធវា ភក្កវតិ ។ ធម្មេ ។
សង្ខេ ។ អរិយកុដ្តេហិ សីលេហិ សមញ្ញកតោ
ហោតិ អទស្ថេហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្តនិកេហិ ។
វេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្វាមី ធម្មេហិ សមញ្ញកតោ
អរិយសាវកោ សោតាបន្នោ ហោតិ អវិជំចាតធម្មោ
ជិយតោ សម្មោធិបរាយោតិ ។ វេទមវេន ភក្កវា

សប្បញ្ញវគ្គ ទី ២

(៣២២) ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធវាយ អរិយសាវក ដែលប្រកបដោយ
ធម៌ ២ រវៃនិសម្រេចស្រោតៈ មានធម៌មិនបានប្តាក់ចុះ ទៀតវៃក
នឹងបានក្រសែជីវិតវេទានិមុខ ។ ធម៌ ២ គឺដូចខ្លួនខ្លួន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ព័ន្ធវាយ អរិយសាវក ក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធជា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអន្តិះនោះ ។ បេ ។ ជា
សាស្ត្រាវិទាវេទានិកវេទុស្សព័ន្ធវាយ ជាព្រះពុទ្ធនានដោត ដោយ
ហេតុដូច្នោះឯង ។ ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយ-
កន្តសីល ជាសីលមិនដាច់ ។ ។ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុព័ន្ធវាយ អរិយសាវក ដែលប្រកបដោយធម៌ព័ន្ធវៃ ២ ទេវឯង
រវៃនិសម្រេចស្រោតៈ មានធម៌មិនបានប្តាក់ចុះ ទៀតវៃនឹងបាន
ក្រសែជីវិតវេទានិមុខ ។ ព្រះនាមព្រះគុះ ជ្រងំក្រសែភាពាតន្តរេថា

[១២៣] យស្ស សទ្ធា តថាគរត
 អចលា សុប្បតិដ្ឋិតា
 សីលញ្ច យស្ស កល្យាណំ
 អរិយកន្លំ បសំសិតំ ។
 សឿ្យ បសាទោ យស្សត្ថំ
 ឧដ្ឋក្ខតញ្ច ធន្យនំ
 អនន្ទ្រោតិ តំ អាហុ
 អមោយន្តស្ស ធិរិតំ ។
 តស្មា សទ្ធាញ្ច សីលញ្ច
 បសាទំ ធន្យនស្សនំ
 អនុយុត្តោ មេតាវី
 សវំ ទុទ្ធាន សាសនន្តំ ។

[៣២៤] ឯតំ សមយំ ភក្កវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ
 ជេតវនេ អញ្ញុបិណ្ឌិកស្ស អាណមេ ។ ភេទ ទោ បទ
 សមយេន អញ្ញុតរោ ភិក្ខុ សាវត្ថិយំ វស្សំ វុត្តោ
 កថិលវត្ថុំ អនុប្បត្តោ ហោតិ កេនចិនេវ កករណីយេន ។

[៣២៥] សទ្ធារបស់អ្នកណាមិនញាប់ញ័រ បានដម្កល់
 ម៉ាក្នុងព្រះគម្ពីរគុណ កល្យាណសីលរបស់អ្នកណា ជា
 សីលវេទនាដោយគ្រូអរសរសើរហើយផង ។ សេចក្តី
 ជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសង្ឃផង សេចក្តីឃើញត្រង់ផង មាន
 ដល់អ្នកណា បណ្តែតទាំងឡាយ ហៅអ្នកនោះថា មិន
 ចាស់ព្រៃ ដីរិតរបស់អ្នកនោះមិនសោះស្ងួតទេ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ កាលបើអ្នកប្រាជ្ញ លើកឃើញកុសលសទា
 គប្បីប្រកបទូរសទ្ធាផង សីលផង សេចក្តីជ្រះថ្លាផង
 ការឃើញនិងផង ។

[៣២៦] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់គន់ទៅ
 ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថិ ។
 ក៏សម័យនោះឯង មានភិក្ខុមួយប្រទៅចាំវស្សា ទៀបក្រុងសាវត្ថិ
 រួចហើយ បានទៅដល់ក្រុងកថិលវត្ថុ ដោយភិក្ខុមួយ ។

សប្បញ្ញវដ្តោ ធម្មោ

អនេស្សសុំ ទោ កាមិលវត្ថុវា សក្សា អត្តាតោ កំរ
 កិក្ខុ សាវត្ថិយំ វស្សំ វុត្តោ កាមិលវត្ថុំ អនុប្បត្តោតិ ។
 អថទោ កាមិលវត្ថុវា សក្សា យេន សោ កិក្ខុ
 ភេទុបសន្តំមីសុ ទបសន្តំមិត្តា តំ កិក្ខុំ អភិវំទេត្តា
 ឯកមន្តំ ធិសីធិសុ ។ ឯកមន្តំ ធិសិដ្ឋា ទោ
 កាមិលវត្ថុវា សក្សា តំ កិក្ខុំ ឯទតវេទុំ

[៣២៩] កត្វិ កន្តេ កកវំ អរោតោ ទេវ ពលវំ
 ចាតិ ។ អរោតោ ទេវ អារុសោ កកវំ ពលវំ ចាតិ ។
 កត្វិ បទ កន្តេ សារីបុត្តមោក្ខណ្ឌា អរោតោ ទេវ
 ពលវំច្ឆោ ចាតិ ។ សារីបុត្តមោក្ខណ្ឌា ទោ អារុសោ
 អរោតោ ទេវ ពលវំច្ឆោ ចាតិ ។ កត្វិ បទ កន្តេ
 កិក្ខុសង្ឃោ អរោតោ ច ពលវំ ចាតិ ។ កិក្ខុ-
 សង្ឃោមិ ទោ អារុសោ អរោតោ ច ពលវំ ចាតិ ។
 អត្ថិ បទ តេ កន្តេ កិក្ខុំ ឥមិយា អន្តរស្សេន
 កកវំតោ សម្មទា សុតំ សម្មទា បដិក្ខហិតន្តិ ។

សប្បញ្ញវដ្តំ ៦

ពួកសក្យនៅក្នុងក្រុងកបិលព័ស្តុបានឮដំណឹងថា ពួកវា កិក្ខុមួយរូបនៅចាំ
 វស្សា ទៀបក្រុងសាវត្ថិយចេញមកដល់ក្រុងកបិលព័ស្តុ ។ គ្រាឆោះឯង
 ពួកសក្យនៅក្នុងក្រុងកបិលព័ស្តុ ក៏ចូលទៅរកកិក្ខុនោះ លុះចូលទៅដល់
 ថ្វាយបង្គំកិក្ខុនោះហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះពួកសក្យនៅ
 ក្នុងក្រុងកបិលព័ស្តុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បាននិយាយនឹងកិក្ខុនោះ
 យ៉ាងនេះថា

[៣២៩] បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ មិនមានព្រះ
 រោគទាំងមានព្រះកាយពលវុទ ។ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ មិនមានព្រះរោគទាំងមានព្រះកាយពលវុទ ។ បពិត្រ
 លោកដ៏ចម្រើន ព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមោក្ខណ្ឌន មិនមានរោគទាំងមានកំឡាំង
 វិជ្ជា ។ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមោក្ខណ្ឌន
 លោកមិនមានរោគទាំងមានកំឡាំងវិជ្ជា ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន កិក្ខុ
 សង្ឃមិនមានរោគទាំងមានកំឡាំងវិជ្ជា ។ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ
 កិក្ខុសង្ឃមិនមានរោគទាំងមានកំឡាំងវិជ្ជា ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 ក្នុងចម្រោះវស្សានេះ តើលោកបានស្តាប់ធម៌ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគ បានទទួលកិច្ចការអ្វីចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគវិជ្ជា ។

សម្មទា មេ តំ អាវុសោ កកវតោ សុតំ សម្មទា
 បដិក្កហិតំ អប្បកា ភេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យេ អាសវាធំ
 ឧយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ វិដ្ឋេវ ធម្មេ
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្មន្តំ វិហារន្តំ អថទោ
 ឯកេវ ពហុតវា ភិក្ខុ យេ បញ្ចន្តំ ឧទ្ធកិយានំ សញ្ញា-
 ជនានំ បរិក្ខយា ឧបទាតិកា តត្ថ បរិទិញាយិទោ
 អនាវត្តិធម្មា អស្មា លោកាតិ ។ អបរិចិ ទោ មេ
 អាវុសោ កកវតោ សម្មទា សុតំ សម្មទា បដិក្កហិតំ
 អប្បកា ភេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យេ បញ្ចន្តំ ឧទ្ធកិយានំ
 សញ្ញាជនានំ បរិក្ខយា ឧបទាតិកា តត្ថ បរិទិញា-
 យិទោ អនាវត្តិធម្មា អស្មា លោកា អថទោ ឯកេវ
 ពហុតវា ភិក្ខុ យេ តិណ្ណំ សញ្ញាជនានំ បរិក្ខយា
 វករោសមោហានំ តទុក្ខា សកុណាតាមិទោ សកិ-
 ទេវ ឥមំ លោកំ អាគុណា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិកំ ។

ម្ចាស់អាវុសោ ពុំដឹងឡើយ កាត្តាបានស្តាប់ធម៌ចំពោះព្រះកត្ត បាន
 ខ្លួនចំពោះព្រះកត្ត ព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុពុំដឹងឡើយ-
 ពួកភិក្ខុដែលបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់នូវចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ដែលខ្លួន
 មាននាសវៈ ព្រោះអស់នាសវៈពុំដឹងឡើយ ដោយប្រាថ្នាដ៏ក្រៃលែង
 ខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ពួកភិក្ខុនោះ មានប្រមាណតិចខ្លះ មានតែពួកភិក្ខុ
 ដែលធ្វើសំយោជនៈដាច់វិណកខាងក្រោម ៥ ឱ្យអស់លើង ជាឧបបាតិកៈ
 បរិទិញាន ក្នុងទីនោះ ទៀងតែមិនត្រឡប់មកដល់វិណកនោះ ពួកភិក្ខុខ្លះ
 ឯងរើបមានច្រើនជាង ។ ម្ចាស់អាវុសោ កាត្តាបានស្តាប់ធម៌ចំពោះ
 ព្រះកត្ត ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានខ្លួនចំពោះព្រះកត្តនូវព្រះពុទ្ធវិកា
 ដរាបទៀតថា ម្ចាស់ភិក្ខុពុំដឹងឡើយ ពួកភិក្ខុដែលធ្វើសញ្ញាជនៈដា
 ច់វិណកខាងក្រោម ៥ ឱ្យអស់លើង ជាឧបបាតិកៈ បរិទិញានក្នុងទីនោះ
 ទៀងតែមិនត្រឡប់មកវិណកនោះ ពួកនោះមានប្រមាណតិច មានតែ
 ពួកភិក្ខុដែលធ្វើឱ្យអស់ត្រឹមតែសញ្ញាជនៈ ៧ ជាសកតាតាមី ព្រោះធ្វើ
 កងៈ ទោសៈ មោហៈ ឱ្យស្រាលស្មើនឹងមកកាន់វិណកនេះម្តងទៀត
 ហើយធ្វើនូវចំបុផុតខ្លួនបាន ពួកភិក្ខុនោះឯងរើបមានច្រើនជាង ។

សប្បញ្ញត្តិ ទី១៦

អបរិមិទោ មេ អនុសោ កតវនោ សម្មុទា សុតំ សម្មុទា
 បដិគ្គហិតំ អប្បកា តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យេ ភិក្ខុ
 សញ្ញាជនាធំ បរិក្ខុយា វគោសោសោហាធំ តទុត្តា
 សកតាតាមិចោ សតិវេ វមំ លោកំ អាគន្ធា
 ទុត្តស្សន្តំ ករិស្សន្តំ អថទោ ឋិតេ ធម្មតា ភិក្ខុ
 យេ ភិក្ខុ សញ្ញាជនាធំ បរិក្ខុយា សោតាបត្តា
 អវិចិតាតទុត្តា និយតា សម្ពោជិបរាយនាតំ ។

[៣២៦] ឋិតំ សមយំ កកវំ តាវណាសិយំ
 វិហារតំ វសិបតនេ មិកតាយេ ។ អថទោ ធម្មនិច្ឆោ
 ទោសកោ បក្កហិ ទោសតសតេហិ សន្តិ យេធន
 កកវំ តេទុបសន្តិមិ ទបសន្តិមិថ្វា កកវន្តំ អភិវំធម្ម
 ឋិតមន្តំ ចិសិទិ ។ ឋិតមន្តំ ចិសិទ្ធា ទោ
 ធម្មនិច្ឆោ ទោសកោ កកវន្តំ ឋិតនកេច វុទិកុ លោ
 កន្តុ កកវំ អនុសាបតុ លោ កន្តុ កកវំ យំ
 អម្ពាតំ អស្ស ធីយវត្តំ ហិតាយ សុទាយាតំ ។

សប្បញ្ញត្តិ ៦

ម្នាលអនុសោ ភក្កបានស្តាប់ធម៌ ចំពោះព្រះក្រូព្រះដ៏មានព្រះភាគ
 បានទទួលចំពោះព្រះក្រូព្រះពុទ្ធដ៏កាដទៀតថា ម្នាលភិក្ខុវាំង
 ខ្សោយ ពួកភិក្ខុដែលធ្វើឲ្យអស់ត្រឹមសញ្ញាជនៈ ៣ ជាសករាតាមិ ព្រោះ
 ធ្វើរកៈ រោសៈ មោហៈ ឲ្យស្រាលស្តើងនឹងមកគាត់រលាកនេះម្តងទៀត
 ហើយធ្វើឲ្យចំបំផុតទុកបាន ពួកភិក្ខុវាំងខ្លះមានប្រមាណតិច មានតែ
 ពួកភិក្ខុដែលសម្រេចស្រោតៈ ព្រោះអស់សញ្ញាជនៈ ៣ មានធម៌មិន
 បានច្នាក់ចុះ ទៀងតែនឹងបានត្រាស់ជីវិតវេរវាងមុខ ពួកភិក្ខុនោះឯង
 ទើបមានច្រើនជាង ។

[៣២៦] សមយមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រឹងគង់នៅ ក្នុងវសិ-
 បតនមិតតាយេខ ទៀបក្រុងតាវណាសិ ។ ត្រាពោះឯង ទទាសក
 ឈ្មោះធម្មចំនុចមួយដោយពួកទទាសក ៨០០ ពាក់ បានចូលទៅគាល់
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មាន
 ព្រះភាគច្រើនអង្គយក្នុងសមគួរ ។ លុះធម្មចំនុចទទាសកអង្គយក្នុងសម
 គួរហើយ ក៏ក្រាបចូលព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បំពិតព្រះអង្គដ៏
 ចំរើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទូន្មានពួកខ្ញុំព្រះអង្គ បំពិតព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ប្រៀបប្រដៅពួកខ្ញុំព្រះអង្គទូរចម៌ ដែលឲ្យបាន
 ប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីសុខដល់យើងខ្ញុំ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។

តស្មាតិហ ពេ(១) ធម្មទិដ្ឋ ឃវំ សិក្ខិតត្បំ យេ តេ
សុត្តន្តា តថាគតកាសិកា កម្ពីរា កម្ពីរត្តា លោកុត្តរា
សុត្តានុប្បដិសំយុត្តា តេ កាលេន កាលំ ឧបសម្បជ្ជំ
វិហរិស្សាមាតិ ។ ឃវំត្តា ពេ(២) ធម្មទិដ្ឋ សិក្ខិតត្បំ ។

(៣២៧) ន ទោ នេតំ កន្តេ សុត្តរំ អម្ពេហិ
បុត្តសម្ពាទសយំ អជ្ឈាវសន្តេហិ កាសិកាទទ្ធី
បទ្ធាកោន្តេហិ មាលាកន្ធវិលបំ ជារយន្តេហិ ជាត-
រុបរជតំ សាទិយន្តេហិ យេ(៣) សុត្តន្តា តថាគត-
កាសិកា កម្ពីរា កម្ពីរត្តា លោកុត្តរា សុត្តានុប្បដិ-
សំយុត្តា តេ កាលេន កាលំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហ-
រិកុំ តេសន្នោ កន្តេ កកវំ អម្ពាតំ បក្ខុសុ
សិក្ខាបទេសុ បិកាតំ ឧត្តរំ ធម្មំ នេសេត្តិ ។
តស្មាតិហ ពេ ធម្មទិដ្ឋ ឃវំ សិក្ខិតត្បំ ពុទ្ធ
អវេទ្ធហ្សសាទេន សមញ្ញាគតា កវិស្សាម ឥតិបិ សោ
កកវំ ។ មេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា កកវំតិ ។

១២. តស្មាតិហ ពេ ។ ២ ពេ ។ ៣ វ. ម. យេ ពេ ។

មាលធម្មទំនុ ព្រោះហេតុដូច្នោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវ
សិក្សាយ៉ាងនេះថា សូត្រណាវជលកថាគតសំដែងហើយ ជាសូត្រមាន
ធម៌ដ៏ជ្រៅ មានអត្ថដ៏ជ្រៅ បំភ្លឺប្រយោជន៍ឲ្យឆ្លងផុតចាកលោក ប្រកប
ដោយធម៌ដ៏ស្ងួនចាកកិលេស យើងនឹងបាន (ស្តាប់) សូត្រទាំងនោះ
តាមកាលដ៏គួរ ។ មាលធម្មទំនុ ពួកអ្នក ត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។
(៣២៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកខ្ញុំព្រះអង្គកំពុងនៅគ្រប់គ្រង
ចំរើកវិជលច្រៀតដោយកូន នៅស្ថិតស្ថាន់ខ្ញុំមចន្តន៍ក្នុងវិជនកាសិប្រទ្រង់
កម្រងផ្កា ដឹងត្រៀងក្រអូបនឹងត្រៀងលាបនឹងគ្រែកអរ ទទួលយកនូវមាស
ប្រាក់ មិនដោយនឹងបានប្រតិបត្តិពួកសូត្រវិជលព្រះកថាគតសំដែងហើយ
ជាសូត្រមានធម៌ដ៏ជ្រៅ មានអត្ថដ៏ជ្រៅ បំភ្លឺប្រយោជន៍ឲ្យឆ្លងផុតចាក
លោក ប្រកបដោយធម៌ដ៏ស្ងួនចាកកិលេស តាមកាលដ៏គួរចុះបានទេ
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ដល់ពួក
យើងខ្ញុំវិជលកាំងនៅក្នុងសិក្ខាបទ ៥ នោះឲ្យត្រូវលែងទៅទៀត ។ មាល
ធម្មទំនុ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងសាសនានេះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវសិក្សា
យ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយនឹងប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ
ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ មេ ។ ជាសាស្តាវិទេវតានឹង
មនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជាគ ដោយហេតុដូច្នោះឯង ។

សម្បត្តិវិញ្ញាណ

ធម្មេ ។ សង្ខេ ។ អរិយកន្លែង រសីលេហិ សមត្ថា-
 គតា កវិស្សាម អទន្ទោហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្ត-
 ធិកេហិតិ ។ ឃុត្តិ រោ ធម្មទិដ្ឋ សិក្ខុតត្ថន្តិ ។
 យាធិមាធិ កន្លេ កកវតា ធម្មាវ សោតាបត្តិយដ្ឋានិ
 ទេសិតាធិ សំវិដ្ឋន្តិ(១) តេ ធម្មា អម្រេសុ មយំ ធម្ម
 តេសុ ធម្មេសុ សុទ្ធិស្សាម ។ មយដ្ឋានំ កន្លេ តុទ្ធ
 អបច្ចប្បសាទេន សមត្ថាគតា វតិយំ សោ កកវ
 ។ បេ ។ សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុទ្ធោ កកវតិ ។
 ធម្មេ ។ សង្ខេ ។ អរិយកន្លែង រសីលេហិ សមត្ថា-
 គតា កវិស្សាម អទន្ទោហិ ។ បេ ។ សមាធិសំវត្ត-
 ធិកេហិតិ ។ លាភា រោ ធម្មទិដ្ឋ សុលដ្ឋំ រោ ធម្មទិដ្ឋ
 សោតាបត្តិដលំ ធម្មទិដ្ឋ តុទ្ធេហិ ក្យាកត្ថន្តិ ។

[១២៨] ឯតំ សមយំ កកវំ សត្តេសុ វិហាតិ
 កថិលវត្តស្មី ធិត្រោជារាមេ ។ តេន ទោ បន
 សមយេន សម្ពហុលា កិក្ខុ កកវតោ ធិវកម្មំ កកវន្តិ
 ធិដ្ឋិតធិវិហេ កកវំ តេមាសច្ចយេន ចារិតំ បត្តិម-
 ស្សតតិ ។ អស្សាសិ ទោ មហាបាមោ សត្តោ

១ ត. ម. សិវិដ្ឋន្តិ ។

សម្បត្តិវិញ្ញាណ

ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្លសីល ជាសីល
 មិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់ធម្មទិដ្ឋ អ្នកទាំង
 ខ្យាយត្រូវសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សោតាបត្តិយដ្ឋ
 ទាំង ៤ នេះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងហើយ ធម៌ទាំងនោះមាន
 ក្នុងពួកយើងទុំផង ពួកយើងទុំនឹងឃើញច្បាស់ ក្នុងធម៌ទាំងនោះផង ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ពួកយើងទុំប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិន
 ញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បេ ។ ជាហស្តានៃ
 ទៅកាន់មនុស្សទាំងខ្យាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជាគរដោយហេតុដូច្នោះឯង ។
 ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ ពួកយើងទុំប្រកបដោយអរិយកន្លសីល
 ជាសីលមិនដាច់ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។ ម្ចាស់ធម្មទិដ្ឋ
 ជាលាភរបស់ពួកអ្នកហើយ ម្ចាស់ធម្មទិដ្ឋ ពួកអ្នកឈ្មោះថាបានឃើញហើយ
 ម្ចាស់ធម្មទិដ្ឋ ព្រោះពួកអ្នកបានធ្វើទ្រព្យសំនុំសោតាបត្តិដលហើយ ។

[៣២៨] សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវិទ្យា-
 ពារាម ទៀបត្រង់កថិលវត្តក្នុងវិថីនសក្កៈ ។ ក៏ក្នុងសម័យនោះឯង
 ពួកភិក្ខុច្រើនចូលគ្នាដើរចិវិក្ខុយព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយនិកថា ព្រះដ៏
 មានព្រះភាគបានចិវិសម្រេចហើយ ព្រះអង្គនឹងស្តេចទៅកាន់ចារិតដោយ
 កាលប្រព្រឹត្តកន្លងទៅនៃ ៣ ។ មហាបាមសក្កៈបានព្រះដ៏លាភីថា

សម្ពុហុលា តិវ ភិក្ខុ កតវតោ បិវត្តម្មំ តារោន្តិ
 ជំដ្ឋិតបិវោ កតវ តេមាសច្ចយេន ចារិតំ បត្តិមិ-
 ស្សតីតិ ។ អដទោ មហាបាយោ សន្តោ យេន កតវ
 តេនុបស្រ្តិមិ ឧបស្រ្តិមិក្ខា កតវន្តំ អភិវនេត្វា ឯក-
 មន្តំ ជិសិដិ ។ ឯកមន្តំ ជិសិដ្ឋោ ទោ មហាបាយោ
 សន្តោ កតវន្តំ ឯកនិវេទ សុតម្មតំ កន្តេ សម្ពុហុលា
 តិវ ភិក្ខុ កតវតោ បិវត្តម្មំ តារោន្តិ ជំដ្ឋិតបិវោ
 កតវ តេមាសច្ចយេន ចារិតំ បត្តិមិស្សតីតិ ។
 ៨ ទោ ទេតំ កន្តេ កតវតោ សម្មទា សុតំ
 សម្មទា បដិក្កហិតំ សម្មន្ទោន ទោសតោន
 សម្មន្ទោ ទោសតោ អាពាជិតោ ទុត្តិតោ
 ពាជ្ឈិតិលាលោ ទុរិទិតោតិ ។

[២២] សម្មន្ទោន មហាបាយ ទោសតោន សម្ម-
 ន្ទោ ទោសតោ អាពាជិតោ ទុត្តិតោ ពាជ្ឈិតិលាលោ
 បត្តិមិ អស្សសនិយេហំ ធម្មេហិ អស្សសេនត្វា
 អស្សសនាយស្សា អត្តាយស្សតោ តុនុ អវេទ្ធប្បសាទោ

ពួកគេក៏ច្រើនប្រើប្រាស់វិញ្ញាណប្រាណៈមានប្រាណៈដោយនិរតិ ប្រាណៈ
 មានប្រាណៈមានចិវសម្រេចហើយ ព្រះអង្គនឹងស្តេចរកកាន់ចារិកដោយ
 កាលប្រព្រឹត្តកន្លងទៅទៀត ។ លំដាប់នោះ មហាបាយសក្កៈក៏ចូល
 ទៅដល់ព្រះដ៏មានប្រាណៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ដោយបង្ខំព្រះដ៏មាន
 ប្រាណៈចេញពីក្នុងទីសម្បត្តិ ។ លុះមហាបាយសក្កៈ ឆ្លងក្នុងទីសម្បត្តិហើយ
 ត្រាបចូលព្រះដ៏មានប្រាណៈយ៉ាងនេះថា បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះ
 អង្គព្រះដ៏ចំរើននេះថា ពួកគេក៏ច្រើនប្រើប្រាស់វិញ្ញាណប្រាណៈដោយនិរតិ
 ព្រះដ៏មានប្រាណៈមានចិវសម្រេចហើយ ព្រះអង្គនឹង
 ស្តេចរកកាន់ចារិកដោយកាលប្រព្រឹត្តកន្លងទៅទៀត ។ បតិក្រព្រះ
 អង្គដ៏ចំរើន ព្រះអង្គមិនបានប្រាណៈបដិមិចំនោះព្រះក្រ្រព្រះដ៏មានប្រា-
 ណៈ មិនបានប្រាណៈចំនោះព្រះក្រ្រព្រះយ៉ាងនេះថា ទោសក ប្រកប
 ដោយប្រាណៈ (សម្រេចស្រាវៈ) ដែលមានអាការ ដល់នូវទុក្ខវេទនា
 ឈឺធ្ងន់ ត្រូវតែទោសកដែលប្រកបដោយប្រាណៈទុក្ខនោះ ។

[២២៧] មហាបាយ ទោសក ដែលប្រកបដោយ
 ប្រាណៈ មានអាការ ដល់នូវទុក្ខវេទនា ឈឺធ្ងន់ ត្រូវតែទោសក
 ប្រកបដោយប្រាណៈ ល្អិតល្អន់ដោយធម៌ ដែលគួរល្អិតល្អន់
 ៤ យ៉ាងថា អ្នកដ៏មានអាយុ ចូរដកដង្ហើមឱ្យស្រួលចុះ ព្រោះ
 អ្នកដ៏មានអាយុ មានសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធថា

សប្បញ្ញត្តិ ទី១

ឥតិចិ សោ ភគវំ ។ មេ ។ សន្តា ទេវមនុស្សានំ
ពុទ្ធា ភគវំតិ ។ អស្សាសតាយស្នា អន្តាយស្នតោ
ធម្មេ ។ សង្ឃេ ។ អរិយកត្តានិ សីលានិ អទណ្ណានិ
។ មេ ។ សមាធិសំវត្តនិកានិ ។

[៣៣០] សប្បញ្ញត្តិ មហានិទាន ឧទាសកេន
សប្បញ្ញត្តិ ឧទាសកោ អាតាធិកោ ទុក្ខតោ ពាណ្ណ-
តិលានោ ឥមេហិ ចត្វហិ អស្សាសនិយេហិ ធម្មេហិ
អស្សាសេត្វា ឋវមស្ស វចនិយោ អន្តាយស្នតោ
មាតាបិត្វសុ អមេត្វាតិ ។ សោ មេ ឋវំ វចេយ្យ
អត្ថិ មេ មាតាបិត្វសុ អមេត្វាតិ ។ សោ ឋវមស្ស
វចនិយោ អាយស្នា ទោ មារិសោ មរណធម្មោ សច-
ទាយស្នា មាតាបិត្វសុ អមេត្វំ ករិស្សតិ មរិស្សតេវ
នោ មេទាយស្នា មាតាបិត្វសុ អមេត្វំ ករិស្សតិ
មរិស្សតេវ សាធាយស្នា យា តេ មាតាបិត្វសុ
អមេត្វា តំ បដហាតិ ។ សោ មេ ឋវំ វចេយ្យ
យា មេ មាតាបិត្វសុ អមេត្វា សា ចហីនាតិ ។

សប្បញ្ញត្តិ ៦

ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ មេ ។ ជាសាស្ត្រានៃទេវតានឹង
មនុស្សទាំងឡាយ ជាព្រះពុទ្ធមានជាគ ដោយហេតុដូច្នោះឯង ។
អ្នកដ៏មានអាយុ ចូរដកដង្ហើមឱ្យស្រួលចុះ ព្រោះអ្នកដ៏មានអាយុ (មាន
សេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ) ក្នុងព្រះធម៌ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ អរិយកត្ត-
សីល ជាសីលមិនដាច់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ។

[៣៣០] ម្ចាស់មហានិទាន ទុកសក ប្រកបដោយប្រាជ្ញា មាន
អាពាធ ផលខ្ពស់ទុក្ខទោលយំទុំ ដែលទុកសកប្រកបដោយប្រាជ្ញាខ្លាំង
ដោយធម៌ ដែលគួរល្អនិរោមទាំងស្រុងទេ ហើយ ត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា
អ្នកដ៏មានអាយុមានសេចក្តីអាឡោះកាលយមាតាបិតាឬ ។ បើទុកសកនោះ
និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំនៅមានសេចក្តីអាឡោះកាលយមាតាបិតាដែរ ។
ត្រូវនិយាយនឹងទុកសកនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មានអាយុជាប់ដីពាក់ដោយ
សេចក្តីស្លាប់ រឿងតែនឹងស្លាប់ ប្រសិនបើអ្នកដ៏មានអាយុនៅជាប់
អាឡោះកាលយនឹងមាតាបិតា អ្នកដ៏មានអាយុគង្វែតនឹងស្លាប់ បើទុកជា
អ្នកដ៏មានអាយុមិនអាឡោះកាលយនឹងមាតាបិតា អ្នកដ៏មានអាយុគង្វែត
នឹងស្លាប់ដែរ សូមឱ្យអ្នកដ៏មានអាយុលះចង្ហែសេចក្តីអាឡោះកាលយរបស់
អ្នកក្នុងមាតាបិតានោះចេញ ។ បើទុកសកនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំ
លះបង់សេចក្តីអាឡោះកាលយក្នុងមាតាបិតានោះចេញហើយ ។

[៣៣១] សោ ឯវមស្ស វចនំយោ អត្ថំ មចា-
 យស្សតោ បុត្តនារេសុ អបេក្ខាតិ ។ សោ ចេ ឯវ
 វិទេយ្យ អត្ថំ មេ បុត្តនារេសុ អបេក្ខាតិ ។ សោ
 ឯវមស្ស វចនំយោ អាយស្ស ទោ ហិសោ មណា-
 ធម្មោ សចេចាយស្សា បុត្តនារេសុ អបេក្ខំ ភវិស្សតិ
 មវិស្សតេវ ទោ ចេចាយស្សា បុត្តនារេសុ អបេក្ខំ
 ភវិស្សតិ មវិស្សតេវ សាធាយស្សា យា ទេ បុត្ត-
 នារេសុ អបេក្ខា តំ បដហាតិ ។ សោ ចេ ឯវ
 វិទេយ្យ យា មេ បុត្តនារេសុ អបេក្ខា សា បតិ-
 ចាតិ ។

[៣៣២] សោ ឯវមស្ស វចនំយោ អត្ថំ មចា-
 យស្សតោ មាទុសតេសុ បញ្ចុសុ កាមតុណេសុ អបេ-
 ក្ខាតិ ។ សោ ចេ ឯវ វិទេយ្យ អត្ថំ មេ មាទុសតេសុ
 បញ្ចុសុ កាមតុណេសុ អបេក្ខាតិ ។ សោ ឯវមស្ស
 វចនំយោ មាទុសតេហិ ទោ អារុសា កាមេហិ
 ធិត្តា កាមា អភិក្កន្ធករា ច បណីកករា ច

[៣៣១] ត្រូវនិយាយនឹងឧបាសកៈនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មាន
 អាយុមានសេចក្តីការព្រះកាល័យក្នុងបុគ្គលនីតិយាវដៃប្តូរ បើឧបាសកៈនោះ
 និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំនាំមានសេចក្តីការព្រះកាល័យក្នុងបុគ្គលនីតិយា
 វដៃវា ត្រូវនិយាយនឹងឧបាសកៈនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មានអាយុជាប់ដំកាក់
 នឹងសេចក្តីស្លាប់ហើយទៀងតែនឹងស្លាប់ បើទុកជាអ្នកដ៏មានអាយុនៅមាន
 សេចក្តីការព្រះកាល័យក្នុងបុគ្គលនីតិយា អ្នកដ៏មានអាយុក្នុងតែនឹងស្លាប់
 បើអ្នកដ៏មានអាយុមិនមានសេចក្តីការព្រះកាល័យក្នុងបុគ្គលនីតិយា អ្នកដ៏
 មានអាយុក្នុងតែនឹងស្លាប់ សូមអ្នកដ៏មានអាយុលះសេចក្តីការព្រះកាល័យ
 ក្នុងបុគ្គលនីតិយា របស់អ្នកនោះចេញ ។ បើឧបាសកៈនោះនិយាយយ៉ាងនេះ
 ថា ខ្ញុំបានលះសេចក្តីការព្រះកាល័យក្នុងបុគ្គលនីតិយានោះចេញហើយ ។

[៣៣២] ត្រូវនិយាយនឹងឧបាសកៈនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មាន
 អាយុ មានសេចក្តីការព្រះកាល័យក្នុងតាមគុណចំនី ៥ ជាប់របស់មនុស្ស
 វដៃប្តូរ ។ បើឧបាសកៈនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមានសេចក្តី
 ការព្រះកាល័យក្នុងតាមគុណចំនី ៥ ជាប់របស់មនុស្សវដៃ ។ ត្រូវ
 និយាយនឹងឧបាសកៈនោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ព្រះសា តាមជាទិក្សជា
 របស់រឿងផង ក្នុងមន្តី ជាងតាមចំនីព្រួយ ជាប់របស់មនុស្ស

សប្បញ្ញវគ្គ ដង្ហោ

សាតាយស្នា មានុសកេហិ កាមេហិ ចិត្តំ វុដ្ឋាបេត្វា
ចាតុម្មហារាជិកេសុ ទេវេសុ ចិត្តំ អធិមោចេហិតិ ។
សោ ចេ ឃី វិទេយ្យ មានុសកេហិ មេ កាមេហិ
ចិត្តំ វុដ្ឋិតំ ចាតុម្មហារាជិកេសុ ទេវេសុ ចិត្តំ
អធិមោចិត្តិ ។

[៣៣៣] សោ ឃីមស្ស វចនីយោ ចាតុមហា-
រាជិកេហិ ទោ អាវុសោ ទេវេហិ ភាវត្តិសា ទេវា
អភិក្កន្តន្តរា ច បណីតនា ច សាតាយស្នា ចាតុ-
ម្មហារាជិកេហិ ទេវេហិ ចិត្តំ វុដ្ឋាបេត្វា ភាវត្តិ-
សេសុ ទេវេសុ ចិត្តំ អធិមោចេហិតិ ។ សោ
ចេ ឃី វិទេយ្យ ចាតុម្មហារាជិកេហិ មេ ទេវេហិ
ចិត្តំ វុដ្ឋិតំ ភាវត្តិសេសុ ទេវេសុ ចិត្តំ អធិមោចិត្តិ ។
សោ ឃីមស្ស វចនីយោ ភាវត្តិសេហិ ទោ អាវុសោ
ទេវេហិ យាមា ទេវា ។ តុសិតា ទេវា ។
ទិដ្ឋាទេវតិ ទេវា ។ បរទិម្ពិកវសវត្តិចោ ទេវា ។

សប្បញ្ញវគ្គ ៦

សូមអ្នកដ៏មានអាយុធ្វើចិត្តឲ្យផុតចាកកាមជាបេសមនុស្សចេញ ហើយ
ចូរដម្កល់ចិត្តក្នុងពួកទេវតាស្ថានចាកម្មហារាជិកចុះ ។ បើទុពាសករនោះ
និយាយយ៉ាងនេះថា ចិត្តរបស់ខ្ញុំផុតស្រឡះចាកកាមជាបេសមនុស្សហើយ
ខ្ញុំបានដម្កល់ចិត្តក្នុងពួកទេវតាជាទីចាកម្មហារាជិកហើយ ។

[៣៣៣] ក្រវិនិយាយនឹងទុពាសករនោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ
ពួកភាវត្តិឲ្យទេវតាធ្វើរឿងជាង ទុក្ខជាងពួកចាកម្មហារាជិកទៅតា
សូមអ្នកដ៏មានអាយុដកចិត្តអំពីពួកចាកម្មហារាជិកទៅតាចេញ ហើយ
ដកល់ចិត្តក្នុងពួកភាវត្តិឲ្យទៅតាចុះ ។ បើទុពាសករនោះនិយាយយ៉ាងនេះ
ថា ចិត្តខ្ញុំបានដកផុតអំពីពួកចាកម្មហារាជិកទៅតាហើយ ខ្ញុំបានដម្កល់
ចិត្តក្នុងពួកភាវត្តិឲ្យទៅតាហើយ ។ ក្រវិនិយាយនឹងទុពាសករនោះយ៉ាង
នេះថា ម្ចាស់អាវុសោ ពួកយាមទៅតាធ្វើរឿងជាងពួកភាវត្តិឲ្យទៅតា ។
ពួកតុសិតាទៅតា ។ ពួកទិដ្ឋាទេវតាទៅតា ។ ពួកបរទិម្ពិកវសវត្តិទៅតា ។

បរិមិត្តវសវត្ថុហិ ទោ អាវុសោ ទេវេហិ ព្រហ្មលោកោ
 អភិក្កន្តនរោ ច បណ៌តតរោ ច សាធាយស្នា
 បរិមិត្តវសវត្ថុហិ ទេវេហិ ចិត្តំ វុដ្ឋាបេត្វា ព្រហ្ម-
 លោកេ ចិត្តំ អនិមោចេហិតិ ។ សោ ច ឯវិ
 វទេយ្យ បរិមិត្តវសវត្ថុហិ មេ ទេវេហិ ចិត្តំ វុដ្ឋិតំ
 ព្រហ្មលោកេ ចិត្តំ អនិមោចិត្តំ ។

[៣៣២] សោ ឯវិមស្ស វចនំយោ ព្រហ្មលោកោមិ
 ទោ អាវុសោ អនិច្ឆោ អនុណំ សុត្តាយបរិយាបេត្វា
 សាធាយស្នា ព្រហ្មលោកោ ចិត្តំ វុដ្ឋាបេត្វា សុត្តាយ-
 ចិរេចេ ចិត្តំ ឧបសំហរាតិ^(១) ។ សោ ច ឯវិ
 វទេយ្យ ព្រហ្មលោកោ មេ ចិត្តំ វុដ្ឋិតំ សុត្តាយចិរេចេ
 ចិត្តំ ឧបសំហរាតិ^(២) ។ ឯវិ វិមុត្តចិត្តស្ស^(៣) ទោ
 មហាធម ឧទាសកស្ស វស្សសត^(៤) វិមុត្តចិត្តេ
 កំក្កុទា ទ កំក្កិ បាធាករណំ វធាមិ យធិធំ
 វិមុត្តិហរ វិមុត្តិ ។

១ ឧ. ម. ឧបសំហរាតិ ។ ២ ឧបសំហរាមិ ។ ៣ ឯវិ វិមុត្តស្ស ។ ៤ ឧ. ម. អាសា ។

ម្ចាស់អាវុសោ ព្រហ្មលោកេរៀងជានិ ទត្តមជ្ជន្តកុបារិមិត្តវសវត្ថុ
 វេវតា សូមអ្នកដ៏មានអាយុជកចិត្តអំពីពួកបរិមិត្តវសវត្ថុទៅតាមពញ
 ហើយដម្កល់ចិត្តក្នុងព្រហ្មលោកវិញ ។ បើទុកសករោះនិយាយយ៉ាងនេះ
 ថាចិត្តខ្ញុំបានជកពញអំពីពួកបរិមិត្តវសវត្ថុវេវតាហើយ បានដម្កល់ចិត្ត
 ក្នុងព្រហ្មលោកហើយ ។

[៣៣២] ត្រូវនិយាយនឹងទុកសករោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ
 រោះជាព្រហ្មលោកកំទៅតែមិនទៀង មិនភ្ជាប់ខ្លួន រាប់រក្ខណៈ
 សក្កាយ សូមអ្នកដ៏មានអាយុជកចិត្តអំពីព្រហ្មលោកពញ ហើយប្រមូល
 ចិត្តទៅក្នុងព្រះនិព្វានជាវិលកំនូវសក្កាយវិញ ។ បើទុកសករោះ
 និយាយយ៉ាងនេះថា ចិត្តខ្ញុំជកដុំអំពីព្រហ្មលោកហើយ ចិត្តខ្ញុំក៏បាន
 ប្រមូលទៅក្នុងព្រះនិព្វានជាវិលកំសក្កាយហើយ ។ មាលមហាធម
 ចិត្តវិសេសប្រឡេះដោយអោយក្នុងវិមុត្តិរបស់ទុកសក ដែលមានចិត្ត
 ប្រឡេះហើយយ៉ាងនេះ គឺជាធម៌នៃពាលថា មានការធ្វើផ្សេង
 គ្នាអំពីកុំដែលមានចិត្តប្រឡេះហើយ អស់ ១០០ ឆ្នាំ ទោះតែបន្តិច
 សោះទៀយ ។

សម្បត្តិវង្ស ធ្វើ

[៣៣៥] ចត្តារោម ភិក្ខុវេ ធម្មា ភារិកា ពហុលី-
កតា សោតាបត្តិផលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ ។
កតមេ ចត្តារោ ។ សម្បុរិសសំសារោ សទ្ធិធម្មស្រវំ
យោធិសោមនសីការោ ធម្មាទុធម្មប្បដិបត្តិ ។ កមេ
ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ ធម្មា ភារិកា ពហុលីកតា
សោតាបត្តិផលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ ។

[៣៣៦] ចត្តារោម ភិក្ខុវេ ធម្មា ភារិកា ពហុលី-
កតា សកតាតាមិផលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ ។

[៣៣៧] អនាតាមិផលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ ។

[៣៣៨] អរហត្តផលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ ។

[៣៣៩] បញ្ញាបដិលាកាយ សំវត្តន្តិ ។

[៣៤០] ចត្តារុដ្ឋិយា សំវត្តន្តិ ។

[៣៤១] បញ្ញាវេប្បណ្ណាយ សំវត្តន្តិ ។

សម្បត្តិវង្ស ធ្វើ ។

សម្បត្តិវង្ស ៦

[៣៣៥] ម្ចាស់ភិក្ខុពានិក្យាយធមិ ៤ នេះដែលបុគ្គលបានចំរើន
ហើយធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
សោតាបត្តិផល ។ ធមិ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺការសេពគប់សប្បុរស ១
ការស្តាប់ធមិរបស់សប្បុរស ១ ការធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តដោយទុបាយ ១ សេចក្តី
ប្រតិបត្តិខ្លាំងធមិសមគួរតាមធមិ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុពានិក្យាយ ធមិពានិ ៤ នេះ
៦៦ ដែលបុគ្គលបានចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីធ្វើឲ្យច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ។

[៣៣៦] ម្ចាស់ភិក្ខុពានិក្យាយ ធមិពានិ ៤ នេះ ដែលបុគ្គល
បានចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់នូវសកតាតាមិផល ។

[៣៣៧] តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិផល ។

[៣៣៨] តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តផល ។

[៣៣៩] តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបាននូវប្រាជ្ញា ។

[៣៤០] តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីចំរើនប្រាជ្ញា ។

[៣៤១] តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យធំទូលាយ ។

ចប់ សម្បត្តិវង្ស ៦ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយស្ស មហានិទ្ទេ

តិស្សុទ្ធានី

សតាថនំ វស្សុវុត្តំ

ធម្មទិដ្ឋតិលាយនំ(១)

ចតុរោ វលា វដិលារោ

វុត្តិ វេប្បល្លតាយ ទានិ ។

១ ខ. ម. ធម្មទិដ្ឋតិលាយនំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ មហានិទ្ទេ

ឧទ្ទាននៃសប្បញ្ញវគ្គចោទី

ពុទ្ធភាសិតប្រកបដោយគាថា ១ សូត្រ ភិក្ខុចាំវស្សាប្រហើយ

១ សូត្រ ធម្មទិដ្ឋឧបាសក ១ សូត្រ ឧបាសកឈី ១ សូត្រ

ផល៤សូត្រ ការពន្យល់ប្រាប់ ១ សូត្រ ចំរើនប្រាប់ ១ សូត្រ

ការធ្វើប្រាប់ឱ្យជំនួយ ១ សូត្រ ។

មហាបញ្ញត្តិ សត្តមោ

- [៣៤២] មហាបញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- [៣៤៣] មុឌុប្បញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- [៣៤៤] វិបុលប្បញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- [៣៤៥] គម្ពីរប្បញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- [៣៤៦] អប្បមត្តប្បញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- [៣៤៧] ភូរិប្បញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- [៣៤៨] បញ្ញាតាហុណ្ណាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- [៣៤៩] សីយប្បញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- [៣៥០] លហុប្បញ្ញត្តិកាយ(១) សំវត្តន្តិកំ ។
- [៣៥១] ហាសប្បញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- [៣៥២] ជនប្បញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- [៣៥៣] តិក្ខុប្បញ្ញត្តិកាយ សំវត្តន្តិកំ ។
- [៣៥៤] ទិព្វនិក្ខប្បញ្ញត្តិកាយ(២) សំវត្តន្តិកំ ។

មហាបញ្ញត្តិ ទី ៧

- [៣៤២] ប្រត្តិកុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- [៣៤៣] ប្រត្តិកុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- [៣៤៤] ប្រត្តិកុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- [៣៤៥] ប្រត្តិកុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- [៣៤៦] ប្រត្តិកុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- [៣៤៧] ប្រត្តិកុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- [៣៤៨] ប្រត្តិកុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- [៣៤៩] ប្រត្តិកុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- [៣៥០] ប្រត្តិកុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- [៣៥១] ប្រត្តិកុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- [៣៥២] ប្រត្តិកុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- [៣៥៣] ប្រត្តិកុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។
- [៣៥៤] ប្រត្តិកុទេវ ដើម្បីប្រាជ្ញាជំនាញ ។

១ វ លហុប្បញ្ញត្តិកាយ ។ ២ ខ. ទិព្វនិកាយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរាជ្ជា

នាគម ចន្ទារោ ។ សប្បុរិសសំសោភេ សទ្ធខុស្ស-
វចំ យោ ធិសោមធសិការោ ធម្មាទុទម្មឃ្មនិបត្តិ ។
នមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចន្ទារោ ធម្មា ភារិកា ធម្ម-
លំកនា ធិត្វេធិកឃ្មញ្ញតាយ សំវត្តន្តិកិ ។

មហា ក្ខវរាជ សុត្តនោ ។

វិស្សន្តានិ

មហាបុប្ផិបុលកម្ពិរ-
អប្បមត្តភិកាហុល-
សីយលហុហាសដិវ-
តិក្ខុធិត្វេធិកាយ ចាតិ ។

សោតបន្តិសំយុត្ត សមន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរាជ្ជ

ធមិ ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិកាសេនាគប់សប្បុរសេ ។ ការស្តាប់ធមិរបស់សប្បុ-
រសេ ។ ការធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តដោយទុក្ខយន្ត្រប្រាជ្ញា ។ សេចក្តីប្រតិបត្តិធមិ
សមគួរតាមធមិ ។ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធមិទាំង ៤ នេះឯង ដែល
បុគ្គលបានចំរើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាន
ប្រាជ្ញាដ៏មោទន ។

ចប់ មហាបក្ខវរាជ ទី ៧ ។

ទុទ្ទាននៃមហាបក្ខវរាជនោះគឺ

ធមិ ៤ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាជ្ញាធំ ។ ប្រាជ្ញាស្រស់ ។ ប្រាជ្ញាទូ
លាយ ។ ប្រាជ្ញាជ្រៅ ។ ប្រាជ្ញាប្រមាណមិនបាន ។ ប្រាជ្ញាដូចផែនដី ។
ប្រាជ្ញាច្រើន ។ ប្រាជ្ញាតាម ។ ប្រាជ្ញាហ័ស ។ ប្រាជ្ញារីករាយ ។
ប្រាជ្ញាជាទីសុខទៅ ។ ប្រាជ្ញាភ្ញឺវត្ត ។ ប្រាជ្ញាដ៏មោទន ។ ។

ចប់ សោតបន្តិសំយុត្ត ។

សុប្បសំយុត្តំ

សមាធិវិញ្ញា បរិមោ

[៣៩៥] សាវត្ថុនិទានំ ។ សមាធិ ភិក្ខុវេ ភាវេជ ។
 សមាហិតោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យថាភូតំ បដាបាតិ ។
 តិក្ខុ យថាភូតំ បដាបាតិ ។ ឥនំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ
 បដាបាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភូតំ បដា-
 បាតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ បដាបាតិ អយំ
 ទុក្ខនិរោទតាមិធិបដិបទាតិ យថាភូតំ បដាបាតិ ។
 សមាធិ ភិក្ខុវេ ភាវេជ ។ សមាហិតោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ យថាភូតំ បដាបាតិ ។ ឥស្សានិហ ភិក្ខុវេ
 ឥនំ ទុក្ខន្តិ យោតោ កាណិយោ អយំ ទុក្ខ-
 សមុទយោតិ យោតោ កាណិយោ អយំ ទុក្ខ-
 និរោធាតិ យោតោ កាណិយោ អយំ ទុក្ខនិរោទ-
 តាមិធិបដិបទាតិ យោតោ កាណិយោតិ ។

សុប្បសំយុត្តំ

សមាធិវិញ្ញា ទី ១

[៣៩៥] សាវត្ថុនិទាន ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ អ្នកចាំឯងឡាយ
 ចូរចំរើនសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ ភិក្ខុដែលមានចិត្តដក់លំនឹង វេមធី
 ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត ។ ចុះដឹងច្បាស់ទូទៅតាមសេចក្តីពិត ។ ដឹង
 ច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថាទេវាទុក្ខ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា ទេវជា
 ហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា ទេវជាទីរលត់ទុក្ខ
 ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា ទេវជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ
 ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ អ្នកចាំឯងឡាយ ចូរចំរើនទូរសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ចាំឯងឡាយ ភិក្ខុដែលមានចិត្តដក់លំនឹង វេមធីដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត ។
 ម្នាលភិក្ខុចាំឯងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ គួរធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា ទេវាទុក្ខ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា ទេវជាហេតុជា
 ទីកើតឡើងនៃទុក្ខ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា ទេវជាទីរលត់ទុក្ខ គួរធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា ទេវជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។

[៣៩៦] បដិសណ្ឋានេ ភិក្ខុវេ យោគមាបជ្ជថ ។
 បដិសណ្ឋានេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យថាភ្នំ បដាបាតិ ។
 ភិក្ខុ យថាភ្នំ បដាបាតិ ។ ឥធំ ទុក្ខន្តិ យថាភ្នំ
 បដាបាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាភ្នំ បដាបាតិ
 អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភ្នំ បដាបាតិ អយំ
 ទុក្ខនិរោធាតិ បដិបទាតិ យថាភ្នំ បដាបាតិ ។
 បដិសណ្ឋានេ ភិក្ខុវេ យោគមាបជ្ជថ ។ បដិសណ្ឋានេ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ យថាភ្នំ បដាបាតិ ។ ឥស្មានិហ
 ភិក្ខុវេ ឥធំ ទុក្ខន្តិ យោគោ កាណិយោ អយំ
 ទុក្ខសមុទយោតិ យោគោ កាណិយោ អយំ
 ទុក្ខនិរោធាតិ យោគោ កាណិយោ អយំ ទុក្ខនិរោធា-
 តាមិធិបដិបទាតិ យោគោ កាណិយោតិ ។

[៣៩៧] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមន្តានំ
 កុលបុត្តា សម្មា អការស្មា អនការយំ បព្វជីសុ

[៣៩៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រកបទូរសេចក្តី
 ព្យាយាម ក្នុងការព្រួសម្ល៉ូ (ក្នុងវេលាសមាបក្តី) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុវេលាព្រួសម្ល៉ូ វេលាដ៏ដ៏ច្បាស់តាមសេចក្តីពិត ។ ចុះដ៏ដ៏ច្បាស់ទូរគ្នាតាម
 សេចក្តីពិត ។ ដ៏ដ៏ច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ដ៏ដ៏ច្បាស់តាម
 សេចក្តីពិតថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ ដ៏ដ៏ច្បាស់តាមសេចក្តី
 ពិតថា នេះជាទីវិនាសនៃទុក្ខ ដ៏ដ៏ច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាបដិបទា
 ជាដំណើរទៅកាន់ទីវិនាសនៃទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរប្រកបទូរសេចក្តីព្យាយាម ក្នុងការព្រួសម្ល៉ូ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុវេលាព្រួសម្ល៉ូនៅជាប្រក្រតី វេលាដ៏ដ៏ច្បាស់តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តី
 ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាហេតុជាទីកើត
 ឡើងនៃទុក្ខ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទីវិនាសនៃទុក្ខ គួរធ្វើសេចក្តី
 ព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីវិនាសនៃទុក្ខ ។

[៣៩៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកកុលបុត្តឯណាមួយ ក្នុង
 កាលវេលាកន្លងទៅហើយ បានចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះ ដោយប្រវែត

សព្វេ ភេ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ យថាភូតំ អតិ-
 សមយាយ ។ យេ ហិ ភេចិ ភិក្ខុវេ អនាគត-
 មន្ទានំ កុលបុត្តា សម្មា អភារស្មា អនតារិយំ
 បព្វជំស្សន្តិ សព្វេ ភេ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ យថា-
 ភូតំ អតិសមយាយ ។ យេ ហិ ភេចិ ភិក្ខុវេ
 ឯតរហិ កុលបុត្តា សម្មា អភារស្មា អនតារិយំ
 បព្វជំស្សន្តិ សព្វេ ភេ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ យថាភូតំ
 អតិសមយាយ ។ តតមេសំ ចតុន្នំ ។ ទុក្ខស្ស
 អរិយសច្ចស្ស ទុក្ខសមុទយស្ស អរិយសច្ចស្ស
 ទុក្ខនិរោធស្ស អរិយសច្ចស្ស ទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិ-
 បទាយ អរិយសច្ចស្ស ។ យេ ហិ ភេចិ ភិក្ខុវេ
 អតិកមន្ទានំ កុលបុត្តា សម្មា អភារស្មា អន-
 តារិយំ បព្វជំសុ បព្វជំស្សន្តិ បព្វជំស្សន្តិ សព្វេ ភេ
 ឥមេសំយេវ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ យថាភូតំ អតិ-
 សមយាយ ។ តស្មាតិហា ភិក្ខុវេ ឥនំ ទុក្ខន្តិ
 យោតោ តារណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធន-
 វាមិនីបដិបទានិ យោតោ តារណីយោតិ ។

កុលបុត្តទាំងអស់នោះ (វេមនិប្រាថ្នា) ដើម្បីគ្រាស់ជីវិតឱ្យអរិយសច្ចទាំង ២
 ប្រការតាមសេចក្តីពិត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តទាំងឡាយឯណា
 នីមួយ ក្នុងកាលជាអនាគតនឹងចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួស ដោយប្រពៃ
 កុលបុត្តទាំងអស់នោះ (វេមនិប្រាថ្នា) ដើម្បីគ្រាស់ជីវិតឱ្យអរិយសច្ចទាំង ២
 ប្រការតាមសេចក្តីពិត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តទាំងឡាយឯណា
 នីមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួស ដោយប្រពៃ
 កុលបុត្តទាំងអស់នោះ (វេមនិប្រាថ្នា) ដើម្បីគ្រាស់ជីវិតឱ្យអរិយសច្ច ២
 ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ អរិយសច្ច ២ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១
 ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិ-
 បទអរិយសច្ច ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តទាំងឡាយឯណានីមួយក្នុង
 កាលជាអតី បានចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួស ដោយប្រពៃ ចូលហើយ (ភ្នំ)
 ទិនិច្ឆយ (ភ្នំ) ចូលឥឡូវនេះ (ភ្នំ) កុលបុត្តទាំងអស់នោះ (វេមនិប្រាថ្នា)
 ដើម្បីគ្រាស់ជីវិតឱ្យអរិយសច្ចទាំង ២ ប្រការ នេះឯង តាមសេចក្តីពិត ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាបដិបទ ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលកំទុក្ខ ។

[៣៥៨] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អត្ថតមទ្ធានំ
 កុលបុត្តា សម្មា អការស្នា អនតារិយំ បព្វជិតា
 យថាក្ខតំ អភិសមេសុំ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយ-
 សទ្ធានំ យថាក្ខតំ អភិសមេសុំ ។ យេ ហិ កេចិ
 ភិក្ខុវេ អនតតមទ្ធានំ កុលបុត្តា សម្មា អការស្នា
 អនតារិយំ បព្វជិតា យថាក្ខតំ អភិសមេស្សន្តិ
 សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសទ្ធានំ យថាក្ខតំ អភិស-
 មេស្សន្តិ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតរហិ
 កុលបុត្តា សម្មា អការស្នា អនតារិយំ បព្វជិតា
 យថាក្ខតំ អភិសមេន្តិ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយ-
 សទ្ធានំ យថាក្ខតំ អភិសមេន្តិ ។ កតមាធិ ចត្តារិ ។
 ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ
 ទុក្ខនិរោធ�ោ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិបទា
 អរិយសច្ចំ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អត្ថតមទ្ធានំ
 កុលបុត្តា សម្មា អការស្នា អនតារិយំ បព្វជិតា
 យថាក្ខតំ អភិសមេសុំ អភិសមេស្សន្តិ អភិសមេន្តិ

[៣៥៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តទាំងឡាយឯណាទីមួយ ក្នុង
 កាលជាអតីត ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះដោយប្រពៃ បានគ្រាស់ជីវិតតាម
 សេចក្តីពិតហើយ កុលបុត្តទាំងអស់នោះ បានគ្រាស់ជីវិតនូវអរិយសច្ច៍ទាំង
 ៤ ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកកុលបុត្តឯណាទី-
 មួយ ក្នុងកាលជាអនាគតនឹងចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះដោយប្រពៃ នឹង
 គ្រាស់ជីវិតតាមសេចក្តីពិត ពួកកុលបុត្តទាំងអស់នោះនឹងគ្រាស់ជីវិតនូវអរិយ-
 សច្ច៍ទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកកុលបុត្ត
 ឯណាទីមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះដោយប្រពៃ
 រមែងគ្រាស់ជីវិតតាមសេចក្តីពិត ពួកកុលបុត្តទាំងអស់នោះ រមែងគ្រាស់ជីវិត
 នូវអរិយសច្ច៍ទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ អរិយសច្ច៍ទាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ?
 គឺមុនអរិយសច្ច៍ ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច៍ ១ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច៍ ១
 ទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច៍ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកកុលបុត្ត
 ឯណាទីមួយ ក្នុងកាលជាអតីត បានចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្ទះ ដោយ
 ប្រពៃ បានគ្រាស់ជីវិតហើយនឹងគ្រាស់ជីវិត រមែងគ្រាស់ជីវិតតាមសេចក្តីពិត

សព្វេ តេ វេទានិ ចត្តារិ អរិយសប្បាធិ យថាភូតំ
អភិសម្ពុជ្ឈិ ។ តស្មានិហ ភិក្ខុវេ វេទំ ទុក្ខន្តិ
យោតោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធន-
តាមិធិបដិបទាតិ យោតោ ករណីយោតិ ។

[២៩៧] យេ ហិ តេជំ ភិក្ខុវេ អតីតមម្បាធិ
សមណា វា ប្រាហ្មណា វា យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិសុ
សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសប្បាធិ យថាភូតំ អភិ-
សម្ពុជ្ឈិសុ ។ យេ ហិ តេជំ ភិក្ខុវេ អនាគត-
មម្បាធិ សមណា វា ប្រាហ្មណា វា យថាភូតំ
អភិសម្ពុជ្ឈិសុ ។ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសប្បាធិ
យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិសុ ។ យេ ហិ តេជំ
ភិក្ខុវេ ឯតាហិ សមណា វា ប្រាហ្មណា វា យថា-
ភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិសុ ។ សព្វេ តេ ចត្តារិ អរិយសប្បាធិ
យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិសុ ។ តតតាធិ ចត្តារិ ។
ទុក្ខំ អរិយសប្បាធិ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធនតាមិធិបដិបទា

ពួកកុលបុត្តតាំងអស់នោះ វែមនីគ្រាស់ដឹងខ្លះអាយសច្ចុតាំង ៤ នេះឯង
តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសា-
សនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តី
ព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរការកាន់ទីលក់ទុក្ខ ។

[២៩៧] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ឯណា
និមួយ ក្នុងកាលជាអតីត គ្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិតហើយ ពួកសមណៈ
បុត្រាហ្មណ៍ តាំងនោះ បានគ្រាស់ដឹងខ្លះអាយសច្ចុតាំង ៤ ប្រការ តាម
សេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍
ឯណាមួយ ក្នុងកាលជាអនាគតនឹងគ្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិត ពួកសម-
ណៈបុត្រាហ្មណ៍តាំងអស់នោះ នឹងគ្រាស់ដឹងខ្លះអាយសច្ចុតាំង ៤ ប្រការ
តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍
ឯណានិមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ វែមនីគ្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិត ពួក
សមណៈបុត្រាហ្មណ៍តាំងអស់នោះ វែមនីគ្រាស់ដឹងខ្លះអាយសច្ចុតាំង ៤
ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ អាយសច្ចុតាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខ-
អាយសច្ចុ ១ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធនតាមិធិបដិបទាអាយសច្ចុ ១ ។

អរិយសង្ខំ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អត្ថតមទ្ធានំ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យថាភ្នត់ អភិសម្មុជ្ឈិសុ
 អភិសម្មុជ្ឈិស្សន្តិ អភិសម្មុជ្ឈន្តិ សទ្ធេ តេ ឥមាចិ
 ចត្តារិ អរិយសទ្ធានំ យថាភ្នត់ អភិសម្មុជ្ឈន្តិ ។
 តស្មាភិហា ភិក្ខុវេ ឥនំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ
 ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធ�កាមិទិបដិបទាតិ យោគោ
 ករណីយោតិ ។

[៣៦០] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អត្ថតមទ្ធានំ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យថាភ្នត់ អភិសម្មុជ្ឈិ បកា-
 សេសុំ សទ្ធេ តេ ចត្តារិ អរិយសទ្ធានំ យថាភ្នត់ អភិ-
 សម្មុជ្ឈិ បកាសេសុំ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អបា-
 តតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យថាភ្នត់ អភិ-
 សម្មុជ្ឈិ បកាសេស្សន្តិ សទ្ធេ តេ ចត្តារិ អរិយសទ្ធានំ
 យថាភ្នត់ អភិសម្មុជ្ឈិ បកាសេស្សន្តិ ។ យេ ហិ កេចិ
 ភិក្ខុវេ ឯតវហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យថាភ្នត់
 អភិសម្មុជ្ឈិ បកាសេស្តិ សទ្ធេ តេ ចត្តារិ អរិយសទ្ធានំ
 យថាភ្នត់ អភិសម្មុជ្ឈិ បកាសេស្តិ ។ កាតមាចិ ចត្តារិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯណាទីមួយ ក្នុងកាល
 ជាអតីត គ្រាសំដឹងហើយនឹងគ្រាសំដឹង វេមនិគ្រាសំដឹងតាមសេចក្តីពិត
 ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ វេមនិគ្រាសំដឹងទូរិយសច្ចទាំង
 ៤ នេះឯង តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ
 ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ត្រូវធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ត្រូវធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទ ជាដំណើរដេញចោលកំលាំងទុក្ខ ។

[៣៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯណា
 ទីមួយ ក្នុងកាលជាអតីត បានប្រកាសទូរិយសច្ចទាំងអស់តាមសេចក្តីពិត
 ហើយ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានប្រកាសទូរិយសច្ចទាំង
 ដឹងទូរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯណាទីមួយ ក្នុងកាលជាអនាគត នឹងប្រកាស
 ទូរិយសច្ចទាំងអស់តាមសេចក្តីពិត ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់
 នោះ នឹងប្រកាសទូរិយសច្ចទាំងអស់តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯណាទីមួយ ក្នុង
 កាលឥឡូវនេះ ប្រកាសទូរិយសច្ចទាំងអស់តាមសេចក្តីពិត ពួកសមណៈ
 បូព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ វេមនិគ្រាសំដឹងទូរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្តី
 ពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯណាទីមួយ ក្នុង
 កាលឥឡូវនេះ ប្រកាសទូរិយសច្ចទាំងអស់តាមសេចក្តីពិត ពួកសមណៈ
 បូព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ វេមនិគ្រាសំដឹងទូរិយសច្ចទាំង ៤ ប្រការ តាមសេចក្តី
 ពិត ។ អរិយសច្ចទាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។

ទុក្ខំ អរិយសង្ខំ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា
 អរិយសង្ខំ ។ យេ មិ គេមិ ភិក្ខុវេ អតិបដ្ឋានំ
 សមណា វា ប្រាហ្មណា វា យថាភូតំ អភិសង្កម្គំ
 បកាសេសុំ បកាសេស្សន្តំ បកាសេន្តំ សទ្ធវេ គេ
 ឥមាធិ ចត្តាវិ អរិយសង្ខំ យថាភូតំ អភិសង្កម្គំ
 បកាសេសុំ បកាសេស្សន្តំ បកាសេន្តំ ។ តស្មា-
 និមា ភិក្ខុវេ ឥនំ ទុក្ខន្តំ យោតោ កកណីយោ
 ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាតិ យោតោ
 កកណីយោតិ ។

[២៦១] មា ភិក្ខុវេ ចាបតេ អនុសសេ វិក្កេត្ត
 វិក្កេត្ត (១) ។ សេយ្យដំនំ ។ កាមវិក្កេត្តំ ឡាទាទ-
 វិក្កេត្តំ វិហិសាវិក្កេត្តំ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ នេត
 ភិក្ខុវេ វិក្កេត្តា អនុសញ្ញាតា ទានិប្រហ្មចរិយកា ធន
 ធិត្ថិទាយ ធន វិភតាយ ធន ធិរោជាយ ធន ធនសមាយ
 ធន អភិកាយ ធន សន្តោទាយ ធន ធិព្វាទាយ សំវត្តន្តំ ។

១ ឧ.ម. វិក្កេយ្យាថ ។

ភិទុក្ខអរិយសច្ច ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណំ ឯណាទីមួយ ក្នុងកាលជា
 អតីត ប្រកាសហើយនឹងប្រកាស ប្រកាសទូកាស្រាស់ដឹង តាមសេចក្តី
 ពិត តួសមណៈបុត្រាហ្មណំ ព័ន្ធគុំសំនោះ បាទប្រកាសហើយ នឹងប្រ-
 កាស វែមនិប្រកាសទូកាស្រាស់ដឹង ទូកាស្រាស់ព័ន្ធគុំ ២ នេះ តាម
 សេចក្តីពិត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 ត្រូវធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ត្រូវធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាបដិបទា ជាដំណើរដៅកាន់ចំលែកទុក្ខ ។

[២៦១] ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធឡាយ អ្នកព័ន្ធឡាយក្តីគ្រប់និទ្ទិសក្តីជាអកុ-
 សលដំណាមក ។ វិក្កេត្តិក្តី ។ គឺតាមវិក្កេត្តៈ ១ ព្យាបាទវិក្កេត្តៈ ១ វិហិសា-
 វិក្កេត្តៈ ១ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធឡាយ ព្រោះថា
 វិក្កេត្តៈព័ន្ធគុំ មិនមែនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ជាអាទិព្រហ្មចរិយធម៌ មិន
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឡើយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាសចាកកម្រេកមិន
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលែកទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីស្រប់ម្លប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីដឹងច្បាស់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីស្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តដើម្បីនិព្វាន ។

វិភង្គន្តា(១) ប ទេ ភុត្តេ ភិក្ខុវេ ឥធំ ទុក្ខន្តិ
 វិភង្គយ្យាថ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ វិភង្គយ្យាថ
 អយំ ទុក្ខនិរោទោតិ វិភង្គយ្យាថ អយំ ទុក្ខនិរោធ-
 តាមិច្ឆិមនិមនាតិ វិភង្គយ្យាថ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។
 ឯតេ ភិក្ខុវេ វិភង្គា អនុសញ្ញិតា ឯតេ អាទិព្រហ្ម-
 ចរិយតា ឯតេ ចិត្តិធាយ វិភង្គាយ ឯរោធាយ
 ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ
 សំវត្តន្តិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ឥធំ ទុក្ខន្តិ យោតោ
 តារណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិច្ឆិ-
 មនិមនាតិ យោតោ តារណីយោតិ ។

(៣៦៦) មា ភិក្ខុវេ ចាមកំ អនុសលំ ចិត្តំ

ចិន្តេ(២) សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ
 លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អន្តវា
 លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សវីន្តំ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ
 សវីន្តំ វា ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា

១ វិភង្គន្តា ។ ២ ទ. ចិន្តេយ្យាថ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយគ្រូរិះ គូគ្រូរិះថា នេះជា
 ទុក្ខ គូគ្រូរិះថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ គូគ្រូរិះថា នេះជា
 ទីរលត់ទុក្ខ គូគ្រូរិះថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។
 ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះវិភង្គុះទាំងខ្លះ
 ប្រកបដោយប្រយោជន៍ វិភង្គុះទាំងខ្លះជាអាទិព្រហ្មចរិយធម៌ វិភង្គុះទាំងខ្លះ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឡើយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកកម្រេក ដើម្បីរលត់ទុក្ខ
 ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រង្វាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីគ្រាស់ជីវិត ដើម្បីនិព្វាន ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុកុដិសាសនានោះ គួរធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។

(៣៦៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំនឹកដោយចិត្តជា
 អនុសលន៍លាមកថា លោកទៀងដូច្នេះក្តី លោកមិនទៀងដូច្នេះក្តី លោក
 មានទីបំផុតដូច្នេះក្តី លោកមិនមានទីបំផុតដូច្នេះក្តី ជីវិតនោះកើតសរិះ
 នោះដូច្នេះក្តី ជីវិតដទៃសរិះដទៃដូច្នេះក្តី សព្វស្តាប់ទៅកើតទៀតក្តី

ន ហោតិ ភជាគតោ បរំ មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច
 ហោតិ ភជាគតោ បរំ មរណាតិ វា លេវ ហោតិ
 ន ន ហោតិ ភជាគតោ បរំ មរណាតិ វា ។ តំ
 ភិស្ស ហេតុ ។ ឯសា ភិក្ខុវេ ចិញ្ចា អត្តសញ្ញា
 តាធិត្រឡាបរិយតា ន ធិត្វិទាយ ន វិវាសាយ ន
 ធិរោទាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោ-
 ទាយ ន ធិត្វាទាយ សំវត្តតិ ។ ចិទ្កេញា ច ទោ
 តុម្ពេ ភិក្ខុវេ វេទំ ទុក្ខន្តំ ចិទ្កេយ្យាថ អយំ ទុក្ខ-
 សមុទយោតិ ចិទ្កេយ្យាថ អយំ ទុក្ខនិរោទោតិ ចិទ្កេ-
 យ្យាថ អយំ ទុក្ខនិរោទតាមិធិបដិបទាតិ ចិទ្កេយ្យាថ ។
 តំ ភិស្ស ហេតុ ។ ឯសា ភិក្ខុវេ ចិញ្ចា អត្ត-
 សញ្ញា ឯសា តាធិត្រឡាបរិយតា ឯសា ធិត្វិទាយ
 វិវាសាយ ធិរោទាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោ-
 ទាយ ធិត្វាទាយ សំវត្តតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ វេទំ
 ទុក្ខន្តំ យោតោ តារណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-
 និរោទតាមិធិបដិបទាតិ យោតោ តារណីយោតិ ។

សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតខៀវត្តិ សត្វស្លាប់ទៅកើតខៀវត្តិមាន មិនកើត
 ខៀវត្តិមាន ដូច្នេះក្តី សត្វស្លាប់ទៅកើតខៀវត្តិមិនមែន មិនកើតខៀវត្តិ
 មិនមែនដូច្នោះក្តី ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រោះថា គំនិតនេះមិនមែនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនមែនជាអាទិត្រឡា-
 បរិយធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឡើយណាមួយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាស
 ចាកតម្រេក មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីរលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់
 មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជំនឿច្បាស់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីគ្រាស់ជីវិត មិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីនិព្វាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយគិត
 គួរគិតថា នេះជាទុក្ខ គួរគិតថា នេះជាហេតុជាទីកើតខៀវត្តិទុក្ខ គួរគិត
 ថា នេះជាទីរលត់ទុក្ខ គួរគិតថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់
 ទុក្ខ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា
 គំនិតនេះប្រកបដោយប្រយោជន៍ គំនិតនេះជាអាទិត្រឡាបរិយធម៌ គំនិតនេះ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឡើយណាមួយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីរលត់ទុក្ខ
 ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីជំនឿច្បាស់ ដើម្បីគ្រាស់ជីវិត ដើម្បីនិព្វាន ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជា
 បដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។

[៣៦៣] មា ភិក្ខុវេ វិភ្ជាហិកកកថំ កខេដេ (១)
 ន ភ្នំ ឥមំ ធម្មវិជយំ អាជាបាសិ អហំ ឥមំ ធម្មវិជយំ
 អាជាបាមិ កី ភ្នំ ឥមំ ធម្មវិជយំ អាជាចិស្សសិ
 មិច្ឆាបដិបន្នោ ភូមសំ អហមស្មំ សម្មាបដិបន្នោ បុរ
 វចជ័យំ បច្ឆា អវច បច្ឆា វចជ័យំ បុរ អវច សហិតំ
 មេ អសហិតន្តោ អាចិណ្ណាន្តោ វិបរាវត្តំ អាណមិភោ ភេ
 វានោ បរាធម្មមោក្ខាយ ចិត្តហិកោសិ ចិទ្វេធម្មំ វា
 សទេ បហាសិតំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ នេសា ភិក្ខុវេ
 កថា អត្តសត្តិភា ពាធិព្រហ្មចរិយកា ន ចិទ្ធិតាយ
 ន វិកតាយ ន ចិរេតាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ
 ន សម្ពោតាយ ន ចិត្តាតាយ សំវត្តតិ ។ កខេដេ ច ទោ
 តុម្ពេ ភិក្ខុវេ ឥធំ ទុក្ខន្តំ កខេយ្យាថ អយំ ទុក្ខសមុទ-
 យោតិ កខេយ្យាថ អយំ ទុក្ខចិរេតោតិ កខេយ្យាថ

១១. ម. កវេយ្យាថ ។

[៣៦៣] មា ភិក្ខុវេ វិភ្ជាហិកកកថំ កខេដេ (១)
 ន ភ្នំ ឥមំ ធម្មវិជយំ អាជាបាសិ អហំ ឥមំ ធម្មវិជយំ
 អាជាបាមិ កី ភ្នំ ឥមំ ធម្មវិជយំ អាជាចិស្សសិ
 មិច្ឆាបដិបន្នោ ភូមសំ អហមស្មំ សម្មាបដិបន្នោ បុរ
 វចជ័យំ បច្ឆា អវច បច្ឆា វចជ័យំ បុរ អវច សហិតំ
 មេ អសហិតន្តោ អាចិណ្ណាន្តោ វិបរាវត្តំ អាណមិភោ ភេ
 វានោ បរាធម្មមោក្ខាយ ចិត្តហិកោសិ ចិទ្វេធម្មំ វា
 សទេ បហាសិតំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ នេសា ភិក្ខុវេ
 កថា អត្តសត្តិភា ពាធិព្រហ្មចរិយកា ន ចិទ្ធិតាយ
 ន វិកតាយ ន ចិរេតាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ
 ន សម្ពោតាយ ន ចិត្តាតាយ សំវត្តតិ ។ កខេដេ ច ទោ
 តុម្ពេ ភិក្ខុវេ ឥធំ ទុក្ខន្តំ កខេយ្យាថ អយំ ទុក្ខសមុទ-
 យោតិ កខេយ្យាថ អយំ ទុក្ខចិរេតោតិ កខេយ្យាថ

១១. ម. កវេយ្យាថ ។

អយំ ធុត្តុចំរោតតានិច្ចិមនិមនាតិ ។ មេ ។ យោតោ
តរណីយោតិ ។

(៣៦៤) មា ភិក្ខុវេ អនេកវិហារំ តិវច្ឆានកថំ
តរដេដ (១) ។ សេយ្យដំណំ ។ រាជកថំ ចោតកថំ
មហាមត្តកថំ សេនាកថំ កយកថំ យុទ្ធកថំ
អន្តកថំ ចានកថំ វត្តកថំ សយនកថំ មាលាកថំ
កន្ទកថំ ញាតិកថំ យានកថំ កាមកថំ ធិកមកថំ
នគរកថំ ជនបទកថំ វត្តិកថំ បុរិសកថំ សុរាគកថំ
វិសិទ្ធាកថំ ក្សត្តដ្ឋានកថំ បុត្រប្បនកថំ ធានត្តកថំ
លោក ក្លាយិកំ សមុទ្ធក្លាយិកំ វតិកវាគវកថំ
វតិ វា ។ តំ តិស្ស មោតុ ។ ទេសា ភិក្ខុវេ
កថា អត្តសញ្ញាតា ធានិព្រហ្មចរិយកា ន ចិត្តិធាយ
ន វិកតាយ ន ចំរោតាយ ន ធម្មសមាយ

១៩. ម. ករិយ្យាវិ ។

គួរពោលថា នេះជាបដិបត្តា ជាដំណើរនៅកន្លែងវិលត់ទុក្ខ ។ មេ ។ គួរឱ្យ
សេចក្តីព្យាយាម ។

[៣៦៤] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ អ្នកចាំនិទ្ធាយ កុំពោលភាគ្យតិ-
ចានកថាច្រើនប្រការ ។ តិច្ឆានកថា ភិក្ខុវេ ។ គឺនិយាយអំពីសេច
និយាយអំពីចោរ និយាយអំពីមហាមាត្រ្យ និយាយអំពីសេនា និយាយអំ-
ពីភិក្ខុ និយាយអំពីមហាវិទ្យា និយាយអំពីគ្រឿងស៊ី និយាយអំពីគ្រឿងផឹក
និយាយអំពីសំពត់ និយាយអំពីទំរង់ក និយាយអំពីកម្រងផ្កា និយាយអំពី
គ្រឿងក្រអូប និយាយអំពីញាតិ និយាយអំពីយាន និយាយអំពីស្រុក
និយាយអំពីឱទ្ធម និយាយអំពីនគរ និយាយអំពីជនបទ និយាយអំពីស្រែ
និយាយអំពីប្រុស និយាយអំពីបារាណសី គ្រឿងវត្ត និយាយអំពីច្រកផ្លូវ
និយាយអំពីកំពត់ទឹក និយាយអំពីបុត្រប្រេតតិញ្ញា តិវិសេវចកស្ថានទៅ
ហើយ និយាយអំពីពាក្យអតប្រយោជន៍ផ្សេងៗ ។ និយាយអំពីវលាគ
និយាយអំពីការដឹកសមុទ្រ និយាយអំពីសេចក្តីចំរើននឹងមិនចំរើនដូច្នោះៗ
ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វីៗ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ព្រោះថាការពោលនិទ្ទេ-
មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនមែនជាអាទិព្រហ្មចរិយធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាសចាកគម្រុក មិន
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីវិលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ស្ងួត

២១៧

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិញ្ញាណ

១ អភិញ្ញាយ ១ សម្ពោធាយ ១ ចិញ្ចាធាយ សំវត្តតិ ។
 ករេដន្តា ១ ទោ ភុត្តេ ភិក្ខុវេ វេនំ ទុក្ខន្តំ ករេយ្យាថ
 អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ ករេយ្យាថ អយំ ទុក្ខ-
 ចំរោធាតិ ករេយ្យាថ អយំ ទុក្ខចំរោធាតិ ចំបដិ-
 បដាតិ ករេយ្យាថ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ ឯសា ភិក្ខុវេ
 កថា អត្តសញ្ញាតា ឯសា អាទិព្រហ្មចរិយកា ឯសា
 ចិញ្ចាធាយ វិរាតាយ ចំរោធាយ ឧបសមាយ អភិ-
 ញ្ញាយ សម្ពោធាយ ចិញ្ចាធាយ សំវត្តតិ ។ តស្មា-
 ភិហា ភិក្ខុវេ វេនំ ទុក្ខន្តំ យោតោ ករណីយោ
 ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខចំរោធាតិ ចំបដិបដាតិ យោតោ
 ករណីយោតិ ។

សមាធិវិញ្ញា ចប់ទោ ។

មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជីវិតច្បាស់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីគ្រាស់ជីវិត មិន
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីខំរោន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្សាយ កាលបើអ្នកចាំនិទ្សាយ
 ពោល គួរពោលថា នេះជាទុក្ខ គួរពោលថា នេះហេតុជាទីកើតឡើង
 នៃទុក្ខ គួរពោលថា នេះជាទីរលត់ទុក្ខ គួរពោលថា នេះជាបដិបត
 ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចាំនិទ្សាយ ព្រោះថា ការពោលនុ៎ះប្រកបដោយប្រយោជន៍ ការពោលនុ៎ះ
 ជាអាទិព្រហ្មចរិយចមិ ការពោលនុ៎ះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីខ្សឹម
 ណាយ ដើម្បីប្រាសចាកគម្រោក ដើម្បីរលត់ទុក្ខ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់
 ដើម្បីជីវិតច្បាស់ ដើម្បីគ្រាស់ជីវិត ដើម្បីខំរោន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្សាយ
 ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជា
 ទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបត ជាដំណើរទៅ
 កាន់ទីរលត់ទុក្ខ

ចប់ សមាធិវិញ្ញា ទី ១ ។

សមាជិករដ្ឋា បរិមា

ពស្សន្ត្រាតំ

សមាជិករដ្ឋា សល្លាតា

គុលបុត្តា អមរេ ទ្វេ(១)

សមណប្រាជ្ញាណវិតត្តិ-

ចិន្តា វិត្តា ហិកា តថាតិ ។

១ គុលបុត្តាបរេ ទុរេនិ យុត្តា ។

ទុទ្ទាននៃសមាជិករដ្ឋា

និយាយអំពីសមាជិ ១ អំពីការធ្វើសេចក្តីព្យាយាម
 ក្នុងការកូនសម្ល ១ អំពីពួកគុលបុត្តមាន ២ លើក
 អំពីពួកសមណៈប្រាជ្ញាណវិតមាន ២ លើក អំពីកុំ
 ឲ្យគ្រិះរិះឲ្យអកុសលនៃគ្នា ១ អំពីកុំឲ្យនិករាអកុ-
 សល ១ អំពីគោលការណ៍ប្រកាន់ផ្សេងគ្នា ១ អំពី
 តិរច្ឆានកថា ១ ។

ធម្មបក្សប្បវត្តនវិគ្គោ ទុតិយោ

(៣៦៩) ឯវុទ្ធិ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា
 ពារណសិយំ វិហារតិ ឥសិបតទេ មិតទាយេ ។
 តត្រ ទោ ភគវា បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខុ អាមន្តេសំ
 ទ្រេមេ ភិក្ខុវេ អន្តា បព្វជិតេន ន សេវិត្យា ។
 កតមេ ទ្រេ ។ យោ នាយំ កាមេសុ កាមសុ-
 ទល្លិកាទុយោតោ ហិចោ កុម្មា ចោធុដ្ឋជិតោ
 អនវិយោ អនត្ថសញ្ញិតោ យោ នាយំ អត្តតិល-
 មតាទុយោតោ ទុក្ខោ អនវិយោ អនត្ថសញ្ញិតោ ។
 ឯតេតេ(១) ភិក្ខុវេ ឧហោ អន្តេ អនុបកម្ម មជ្ឈិមា
 បដិបទា ភតាភតេន អភិសម្ពុទ្ធា ធកុក្ករណី
 ញាណក្ករណី ឧបសមាយ អភិញាយ សម្ពោនាយ
 ជិញ្ញាយ សំវត្តតិ ។ កតមា ច សា ភិក្ខុវេ
 មជ្ឈិមា បដិបទា ភតាភតេន អភិសម្ពុទ្ធា
 ធកុក្ករណី ញាណក្ករណី ឧបសមាយ
 អភិញាយ សម្ពោនាយ ជិញ្ញាយ សំវត្តតិ ។

១ ម. ឯតេ តោ ។

ធម្មបក្សប្បវត្តនវិគ្គោ ២

(៣៦៩) វុទ្ធិស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះដ៏មានព្រះ
 កាល ប្រឹងគង់នៅក្នុងឥសិបតនមិតទាយេ ទៀបត្រូវពារណសិ ។ ក្នុងទី
 តោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ចំពោះបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌អមរាង ២ ប្រការនេះ បព្វជិតមិនខ្លួរសេពគប់
 ភ្លើយ ។ ធម៌អមរាង ២ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ ការប្រកបរឿយៗខ្លួរសេចក្តីជាប់
 ជំនាក់ដោយភាមសុខក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែលជាធម៌ថោករាប ជាវរបស់
 អ្នកស្រុក ជាវរបស់បុព្វជន មិនមែនជាវរបស់អរិយបុគ្គល មិនប្រកបដោយ
 ប្រយោជន៍ ។ ការប្រកបរឿយៗខ្លួរសេចក្តីព្យាយាមធ្វើខ្លួនឯងឱ្យលំបាក
 ដែលនាំមកខ្លួរសេចក្តីទុក្ខ មិនមែនជាវរបស់អរិយបុគ្គល មិនប្រកបដោយ
 ប្រយោជន៍ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មជ្ឈិមាបដិបទាមិនបំពេញខ្លួនដោយ
 អមរាងទាំង ២ ខ្លះ គឺថាគេបានត្រាស់ដឹងហើយ ជាសេចក្តីប្រតិបត្តិធ្វើ
 ឱ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើឱ្យកើតសេចក្តីចេះដឹង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីស្ងប់
 ម្យ៉ាង ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីទិព្វាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ចុះមជ្ឈិមាបដិបទានោះ តើដូចម្តេច ដែលគេជាគតត្រាស់ដឹងហើយ
 ជាសេចក្តីប្រតិបត្តិធ្វើឱ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ ធ្វើឱ្យកើតសេចក្តីចេះដឹង ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ម្យ៉ាង ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីទិព្វាន ។

អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មាត្រា ។ សេយ្យដំបំ ។
 សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសន្តិយ្យោ សម្មាភិបា សម្មាកម្មត្ថោ
 សម្មាអាសីវោ សម្មាភិយាមោ សម្មាសតិ សម្មា-
 សមាទិ ។ អយំ ទោ សា ភិក្ខុវេ មជ្ឈិមា បដិ-
 បទា ឧបាសគោម អភិសម្ពុទ្ធា មគ្គុកាណិ ញាណ-
 កាណិ វបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោជាយ
 ចិញ្ចាយ សិវត្ថតិ ។

[៣៦៦] ឥដំ ទោ បទ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ អរិយ-
 សទ្ធិ ។ ជាតិបំ ទុក្ខា ជរាបំ ទុក្ខា ព្យាទិបំ
 ទុក្ខា មរណម្បិ ទុក្ខំ^(១) អប្បិយេហំ សម្បយោតោ
 ទុក្ខោ បិយេហំ វិប្បយោតោ ទុក្ខោ យម្បិច្ចំ ទ
 លភតិ តប្បិ ទុក្ខំ សន្និក្កេទ មព្ភាខាណាទក្ខត្តា^(២)
 ទុក្ខា ។ ឥដំ ទោ បទ ភិក្ខុវេ ទុក្ខ-
 សមុទយោ អរិយសទ្ធិ ។ យាយំ កណ្ណោ ចោចោត្ត-
 វិកា ទដ្ឋិវាគសហាគតា តត្រ តត្រាភិទដ្ឋិដំ ។

១ ឧ. ឧត្តន្តរ ហោរាវេទវិទ្យុតោមន្យោយាសាបំ ទុក្ខតិ ទិស្សន្តិ ។ ២ ឧ. ឧ. បញ្ចុចាតាធម្មត្ថបំ ។

(បដិវិទាបដិបទ) គឺ អរិយមគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង ។
 អរិយមគ្គ ៨ ប្រការគឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ សេចក្តីគ្រប់ដំប្រាស់ ១
 វេទាត្រូវ ១ ការងារត្រូវ ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ សេចក្តីព្យាបាលត្រូវ ១
 សេចក្តីរក្សាត្រូវ ១ ការធ្វើចិត្តឱ្យនឹងត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុបំណងឱ្យយ នេះឯង
 ហៅថា មជ្ឈិមាបដិបទ ដែលគេចាត់ត្រាស់ដឹងហើយ ជាសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិ ធ្វើឱ្យកើតបញ្ញាចក្ក ធ្វើឱ្យកើតសេចក្តីចេះដឹង ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីស្ងប់ម្តប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីក្រាស់ដឹង ដើម្បីនិរោធ ។

[៣៦៦] ម្នាលភិក្ខុបំណងឱ្យយ គឺសេចក្តីខ្ពុកនេះឯង ហៅថា អរិយសច្ច
 គឺជាតិដំខុក ១ ជរាដំខុក ១ ព្យាទិដំខុក ១ មរណៈដំខុក ១ ដំណើរ
 ចូលប្រសព្វដោយសន្តិទិសសង្ខារ មិនជាច្រើនរាត្រីបំណងឱ្យយ ជាខុក ១
 ដំណើរព្រាត់ប្រាសចាកបក្ខនិសង្ខារ ជាច្រើនរាត្រីបំណងឱ្យយ ជាខុក ១
 បុគ្គលប្រាថ្នារបស់ណា មិនបានរបស់នោះជាខុក ១ បើពាលដោយ
 សន្តិប ទុក្ខាទុក្ខបំណង ៥ ប្រការ ឈ្មោះថាជាខុក ។ ម្នាលភិក្ខុបំណង
 ឱ្យយ ហេតុជាវិភិក្ខុវិទ្ធិនៃខុកនេះ ហៅថា អរិយសច្ច ។ គឺកណ្ណ
 នេះឯង ជាធម្មជាតិដំណាស់ត្រូវកើតទៀត ប្រកបដោយសេចក្តីរកយ
 ទិសត្រេកត្រអាល ជាធម្មជាតិដំណាស់ត្រូវត្រេកត្រអាលក្នុងគណនោះ ។ ។

សេយ្យដំណឹង ។ ភាមគណ្ណា ភវគណ្ណា វិភវគណ្ណា ។
 ឥទំ ទោ បទ កិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធា អរិយសច្ចំ ។
 យោ ឧស្សាយេវ ឧត្តាយ អសេសវិភវនិរោធា
 ចារោ មជ្ជិមស្សត្តោ មុត្តិ មចាលយោ ។ ឥទំ ទោ
 បទ កិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធា ភាមិវិបដិបទា អរិយសច្ចំ ។
 អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។ សេយ្យដំណឹង ។
 សម្មាសម្ពាទិ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពាទិ ។

(៣២៧) ឥទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចន្តំ មេ កិក្ខុវេ
 បុត្វេ អនុទុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចត្តំ ទទទាទិ
 ញាណំ ទទទាទិ បញ្ញា ទទទាទិ វិជ្ជា ទទទាទិ
 អាណាភោ ទទទាទិ ។ តំ ទោ បទិទំ ទុក្ខំ
 អរិយសច្ចំ បរិញ្ញាយន្តិ មេ កិក្ខុវេ បុត្វេ ។ បេ ។
 បរិញ្ញាទន្តិ មេ កិក្ខុវេ បុត្វេ អនុទុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ ចត្តំ ទទទាទិ ញាណំ ទទទាទិ បញ្ញា
 ទទទាទិ វិជ្ជា ទទទាទិ អាណាភោ ទទទាទិ ។

កណ្ណា កិក្ខុវេ ។ ឥតាមគណ្ណា ខតវគណ្ណា ខវិភវគណ្ណា ខ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសេចក្តីនៃទុក្ខនេះ ហៅថា អរិយសច្ច ។ គឺសភាវៈ
 នឿយណាយនឹងការលក់ដោយមិនមានសេសសល់ ជាសភាវៈលរបង
 គ្រវែងចោល ជម្រុចោល មិនមានអារិយ ចំពោះកណ្ណានោះ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទានដំណើរការនៃវិបដិបទាននេះ ហៅថា
 អរិយសច្ច ។ គឺអរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង ។ អរិយមគ្គ
 កិក្ខុវេ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការដកលំចិត្តត្រូវ ១ ។

(៣២៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចតុកើតឡើងហើយ ញាណកើត
 ឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើង
 ហើយដល់កថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលកថាគតមិនដែលបានឮក្នុង
 កាលមុនថា ទុក្ខនេះហៅថា អរិយសច្ចដូច្នោះឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់កថាគតថា ទុក្ខនេះហៅថា អរិយសច្ច ដែល
 កថាគតគប្បីកំណត់ដឹង ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចតុកើតឡើងហើយ
 ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ
 ពន្លឺកើតឡើងហើយដល់កថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលកថាគតមិន
 ដែលបានឮក្នុងកាលមុនថា ទុក្ខនេះហៅថា អរិយសច្ច ដែលកថាគត
 បានកំណត់ដឹងហើយ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គ ទុរិយោ

[២៦៨] ឥនំ ទុក្ខុសមុទយោ អវិយសទ្ធង្ចិ មេ
 ភិក្ខុវេ បុត្រេ អននុស្សនេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទទទានំ
 ញាណំ ទទទានំ បញ្ញា ទទទានំ វិជ្ជា ទទទានំ
 អាណាភោ ទទទានំ ។ តំ ទោ បដិទំ ទុក្ខុ-
 សមុទយោ អវិយសទ្ធង្ចិ មហានទ្ធង្ចិ មេ ភិក្ខុវេ
 បុត្រេ ។ មេ ។ បរិទ្ធង្ចិ មេ ភិក្ខុវេ បុត្រេ អននុស្ស-
 នេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទទទានំ ញាណំ ទទទានំ
 បញ្ញា ទទទានំ វិជ្ជា ទទទានំ អាណាភោ
 ទទទានំ ។

[២៦៩] ឥនំ ទុក្ខុនិរោទោ អវិយសទ្ធង្ចិ មេ
 ភិក្ខុវេ បុត្រេ អននុស្សនេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទទទានំ
 ញាណំ ទទទានំ បញ្ញា ទទទានំ វិជ្ជា ទទទានំ
 អាណាភោ ទទទានំ ។ តំ ទោ បដិទំ ទុក្ខុនិរោទោ
 អវិយសទ្ធង្ចិ សច្ចិកានទ្ធង្ចិ មេ ភិក្ខុវេ បុត្រេ អន-
 នុស្សនេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទទទានំ ញាណំ ទទទានំ
 បញ្ញា ទទទានំ វិជ្ជា ទទទានំ អាណាភោ ទទទានំ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គ ២

[២៦៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ ញាណកើត
 ឡើងហើយ ប្រាជ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើង
 ហើយ ដល់ភថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលភថាគតមិនដែលបានឮក្នុង
 កាលមុនថា ហេតុជាច្រើនកើតឡើងនៃទុក្ខនេះ ហៅថា អវិយសច្ច ដូច្នេះ
 ឡើយ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ភថាគតថា គណ្ណ
 ជាហេតុឱ្យកើតទុក្ខនោះ ឈ្មោះថា អវិយសច្ច ដែលភថាគតសប្បីលះបង់
 ទោល ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ ញាណកើត
 ឡើងហើយ ប្រាជ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើត
 ឡើងហើយ ដល់ភថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលភថាគតមិនដែល
 បានឮក្នុងកាលមុនថា គណ្ណជាហេតុឱ្យកើតទុក្ខនោះ ឈ្មោះថា អវិយ-
 សច្ច ដែលភថាគត លះទោលហើយ ។

[២៦៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ ញាណកើត
 ឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើង ពន្លឺកើតឡើង
 ហើយ ដល់ភថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលភថាគតមិនដែលបានឮមក
 ក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីរលត់ទុក្ខនេះ ហៅថា អវិយសច្ច ដូច្នេះឡើយ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ
 បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ

តំ ទោ បដិទំ ទុក្ខនិរោធា អរិយសច្ចំ សច្ចិកតន្តំ មេ
ភិក្ខុវេ បុត្រេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទទទានិ
ញាណំ ទទទានិ បញ្ញា ទទទានិ វិជ្ជា ទទទានិ
អាណោកោ ទទទានិ ។

[២៧១] ឥទំ ទុក្ខនិរោធាតានិទីបដិបតា អរិយ-
សច្ចន្តំ មេ ភិក្ខុវេ បុត្រេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ
ចក្កំ ទទទានិ ញាណំ ទទទានិ បញ្ញា ទទទានិ វិជ្ជា
ទទទានិ អាណោកោ ទទទានិ ។ តំ ទោ បដិទំ ទុក្ខ-
និរោធាតានិទីបដិបតា អរិយសច្ចំ ភាវកព្វន្តំ មេ ភិក្ខុវេ
។ មេ ។ ភាវកន្តំ មេ ភិក្ខុវេ បុត្រេ អននុស្សតេសុ
ធម្មេសុ ចក្កំ ទទទានិ ញាណំ ទទទានិ បញ្ញា
ទទទានិ វិជ្ជា ទទទានិ អាណោកោ ទទទានិ ។

ដល់គថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលគថាគតមិនដែលបានឮមកក្នុង
កាលមុនថា សេចក្តីលក់ទុក្ខនោះ ឈ្មោះថា អរិយសច្ច ដែលគថាគត
គប្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ
ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ
ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់គថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលគថាគត
មិនដែលបានឮមកក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីលក់ទុក្ខនោះហៅថា អរិយសច្ច
ដែលគថាគតធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ។

[២៧២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ ញាណកើត
ឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើត
ឡើងហើយ ដល់គថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលគថាគតមិនដែលបាន
ឮមកក្នុងកាលមុនថា បដិបតាដំណើរទៅកាន់ទីលក់ទុក្ខនោះ ហៅថា
អរិយសច្ច ដូច្នេះឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ
ដល់គថាគតថា បដិបតាដំណើរទៅកាន់ទីលក់ទុក្ខនោះ ហៅថា
អរិយសច្ច ដែលគថាគតគប្បីចំរើន ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើត
ឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើត
ឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់គថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែល
គថាគតមិនដែលបានឮមក ក្នុងកាលមុនថា បដិបតាដំណើរទៅកាន់ទី
លក់ទុក្ខនោះ ឈ្មោះថា អរិយសច្ច ដែលគថាគតចំរើនហើយ ។

(៣៧០) យាវតីវត្ស មេ ភិក្ខុវេ ឥមេសុ ចត្វុសុ
 អរិយសុទ្ធសុ វិវុទ្ធិបរិវុទ្ធិ ទ្វាធសាគារំ យជាត្វតំ
 ញាណនស្សនំ ឧ សុវិសុទ្ធិំ អហោសិ ទេវ តាវាហំ
 ភិក្ខុវេ សទេវតេ លោកេ សមារតេ សុត្រហ្មតេ
 សស្សមណាប្រាហ្មណិយា បដាយ សទេវមទុស្សយ
 អនុត្តំ សម្មាសម្ពោជិ អភិសម្ពុទ្ធា(១) បច្ឆត្វាសី ។
 យេតោ ឧ ទោ មេ ភិក្ខុវេ ឥមេសុ ចត្វុសុ អរិយសុទ្ធសុ
 វិវុទ្ធិបរិវុទ្ធិ ទ្វាធសាគារំ យជាត្វតំ ញាណនស្សនំ
 សុវិសុទ្ធិំ អហោសិ អដាហំ ភិក្ខុវេ សទេវតេ លោកេ
 សមារតេ សុត្រហ្មតេ សស្សមណាប្រាហ្មណិយា
 បដាយ សទេវមទុស្សយ អនុត្តំ សម្មាសម្ពោជិ
 អភិសម្ពុទ្ធា បច្ឆត្វាសី ។ ញាណត្ថ បធមេ ធនស្សនំ
 ឧទទាទំ អកុប្បា មេ វិមុត្តិ(២) អយមន្តិមា ជាតិ
 ឧត្តិទាទំ បុទត្តវេតិ ។ ឥទមវេច ភគវា ។ អត្តមជា
 បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ ភគវតោ កាសិវំ អភិធម្មន្តិ ។

១ ឧ.ម. អភិសម្ពុទ្ធាតំ ។ ២ ឧ. ទេពវិមុត្តិ ។

(៣៧១) ម្ចាស់ភិក្ខុវាំងឡាយ មួយទៀត ញាណនស្សនៈ (តា
 ឌីវិវិឌីសរឃើញ) មានបរិវេទ (វិល) ៣ មានសក្ការ ១២ យ៉ាងនេះ គួរ
 អោយសច្ចុវាំង ៤ នេះ របស់គាត់នៅមិនទាន់បរិសុទ្ធតាមពិស្រឹកណា
 ភិក្ខុវាំងឡាយ គាត់គិតមិនទាន់ប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកប្រាសដឹងចំពោះ
 សម្មាសម្ពោជិញ្ញាណ ដ៏ប្រសើរ គួរលោកប្រាមវាំងទៅលោក មានលោក
 ប្រហ្មលោក គួរធាតុសត្វ ព្រមទាំងសមណប្រាហ្មណ៍ ពុំមែនទុស្សនា
 សម្មតំទេព នឹងមនុស្សដ៏សេសត្រឹមណោះឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវាំងឡាយ
 លុះតែញាណនស្សនៈ មានបរិវេទ ៣ មានសក្ការ ១២ យ៉ាងនេះ គួរអោយ-
 សច្ចុវាំង ៤ នេះរបស់គាត់បរិសុទ្ធតាមពិស្រឹកណា ម្ចាស់ភិក្ខុវាំង
 ឡាយ ទើបគាត់ ប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាអ្នកប្រាសដឹងចំពោះសម្មាសម្ពោជិ-
 ញ្ញាណដ៏ប្រសើរគួរលោក ព្រមទាំងទៅលោក មានលោក ប្រហ្មលោក
 គួរធាតុសត្វព្រមទាំងសមណប្រាហ្មណ៍ ពុំមែនទុស្សនាសម្មតំទេព នឹង
 មនុស្សដ៏សេសគួរកាលណោះ ។ មួយទៀត ញាណនស្សនៈក៏ឃើញ
 ដល់គាត់គាត់ ម៉ែត្តិកិអោយក្នុងលំដាប់របស់គាត់មិនកម្រើកឡើយ ជាតិ
 នេះផុតត្រឹមនេះហើយ ឥឡូវនេះគេថ្មីមិនមានទេ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគប្រាសពាក្យនេះហើយ ។ ក្នុងបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ គឺមានចំនួនត្រឹម
 រឹករាយ ចំពោះកាសិករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

[៣៧២] ឥមស្មិត្តា បទ វេយ្យាករណស្មី
 កត្តាមានេ អយស្មតោ កោណ្ឌញ្ញស្ស វិជំ វិធមសំ
 ធម្មចត្តុំ ឧទទាធំ យត្តិញ្ចំ សមុទយធម្មំ សត្វំ
 ធិរោទធម្មំ ។ បវត្តិទេ ច កតវតា^(១) ធម្មចក្កោ
 កុម្មា ទេវំ សទ្ធិមទុស្សវេសុំ ឯតម្ពកវតា ពារណា-
 សិយំ ឥសិបតទេ មិគទាយេ អទុត្តំ ធម្មចក្កំ បវត្តិកំ
 អប្បជិវត្តិយំ សមណោ វំ ព្រាហ្មណោ វំ ទេវោ វំ
 មារោ វំ ព្រហ្មតា វំ ភេរិយិចំ វំ លោកស្មំន្តំ ។
 កុម្មាធំ ទេវំធំ សទ្ធិំ សុត្តា ចាតុម្ពហារាជិកា ទេវំ
 សទ្ធិមទុស្សវេសុំ ឯតម្ពកវតា^(១) ពារណាសិយំ ឥសិបតទេ
 មិគទាយេ អទុត្តំ ធម្មចក្កំ បវត្តិកំ អប្បជិវត្តិយំ
 សមណោ វំ ព្រាហ្មណោ វំ ទេវោ វំ មារោ វំ
 ព្រហ្មតា វំ ភេរិយិចំ វំ លោកស្មំន្តំ ។ ចាតុម្ពហា-
 រាជិកាធំ ទេវំធំ សទ្ធិំ សុត្តា តាវត្តិសា ទេវំ ។

១ ឧ.ម. ៧ បវត្តិទេ ច បទ កតវតា ។

[៣៧២] កាលវេលាព្រះដ៏មានព្រះភាគ កំពុងសំដែងនូវវេយ្យា-
 ករណ៍នេះ ធម្មចក្ក (ភ្នែកឃើញធម៌) ដ៏ប្រាសចាកចូលវិភាគតាមភ្នែកលេស
 ប្រាសចាកមន្ត្រីកិច្ចការវិចិត្រ បានកើតឡើងហើយដល់កោណ្ឌញ្ញកុ
 ដ៏មានអាយុជា ធម្មជាតិណាមួយដែលកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំង
 អស់ទោះកំលាន់ទៅវិញជាធម្មតា ។ កាលបើ ធម្មចក្កដែលព្រះមានព្រះ
 ភាគប្រព្រឹត្តទៅ (សំដែងដូចជាភេរិយិយាននេះ) ហើយ កុម្មទៅតា
 ម៉ាញយ ក៏បង្ខំនូវស្មេរស្មេរថា ធម្មចក្កនេះ មិនមានចក្កដទៃក្រៅលើ
 ជាង គោបើសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទៅតាម មារក្តី ព្រហ្មក្តី ជនឯណា
 ទីមួយក្តី ក្នុងលោក មិនអាចនឹងឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានឡើយ (ឥឡូវ) ព្រះ
 ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានហើយ ក្នុងឥសិបតទេមិគទាយេន
 ជិតក្រុងពារណសី ។ ពួកទៅតាទៅក្នុងឋានចាតុម្ពហារាជិកាទាំងឡាយ
 ពូសំឡើងលេសកុម្មទៅតាមទាំងឡាយហើយ ក៏បង្ខំនូវសំឡេងថា ធម្មចក្ក
 កុំ មិនមានចក្កដទៃក្រៅលើជាង គោបើសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី
 ទៅតាម មារក្តី ព្រហ្មក្តី ជនឯណាទីមួយក្តី ក្នុងលោកមិនអាចឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅបានឡើយ (ឥឡូវ) ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន
 ហើយក្នុងឥសិបតទេមិគទាយេន ជិតក្រុងពារណសី ។ ពួកទៅតាទៅ
 ឋានកាវត្តិវិញ ពូសំឡើងលេសទៅតាមក្នុងឋានចាតុម្ពហារាជិកា ។

យាមា ទេវា ។ តុសិកា ទេវា ។ ជិដ្ឋានតិ ទេវា ។
 បរិមិដ្ឋិវសវត្ថិ ទេវា ។ ត្រៃហ្គតាយិកា ទេវា សទ្ធ-
 មនុស្សវេសុ ឯតម្ពុតវតា តាណាសិយំ វសិបតនេ
 មិតនាយេ អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បរិវត្តំ អប្បដិវត្តិយំ
 សមណេ វា ប្រាហ្មណេ វា ទេវេ វា ទារេ វា
 ត្រៃហ្គតា វា តេ ធម៌ វា លោកស្មិន្ទំ ។

[៣៧៦] វតិហ តេ ឧណោធនំ តេ ឧ ធុហ្គតេ ធម្ម-
 យាវ ត្រៃហ្គតោកា សន្តោ អនុត្តរំ ។ អយត្ត ធម្ម-
 សហស្សំ លោកតាតុ សន្តម្យិ សម្បកម្យិ សម្ប-
 វេទិ ។ អប្បមាលោ ម ឧទ្ធករេ ឧតាសោ លោកេ
 ចាតុហោសិ អតិក្កខ្មៅ(២) ទេវំ ឯ ទេវំ ទុកាវត្ថិ ។

[៣៧៧] អថ ទោ ភតវំ ឧទានំ ឧតានេសិ អញ្ញាសិ
 វត ភោ កោណ្ឌញ្ញោ អញ្ញាសិ វត ភោ កោណ្ឌ-
 ញ្ញាតិ ។ វតិហំ ធម៌ អាយស្មតោ កោណ្ឌញ្ញាស្មិ
 អញ្ញាកោណ្ឌញ្ញោត្រៃវ ធម៌ អហោសិតិ ។

១ ឧ. ម. តេ លយេ ។ ២. អតិក្ក ទេវិ ។

ពួកទៅតាមភូមិយាមៈ ។ ទៅតាមភូមិយាមុស្តិក ។ ពួកទៅតាមភៅ
 ក្នុងភូមិម្នាតេវ ។ ពួកទៅតាមភៅក្នុងភូមិម្នាតេវសវត្ថិ ។ ទៅតាមភៅ
 ឡាយដែលកប់ក្នុងព្រៃហ្គត ក៏បន្តិទូរស្វរសព្វថា ព្រះធម្មចក្កនុវត្តិមិនមាន
 ចក្កដាវៃក្រែលវជានិ ពោរបីសមណៈក្តី ត្រៃហ្គតក្តី ទៅតាមក្តី មារក្តី
 ត្រៃហ្គតក្តី ជនឯណាមួយក្តី ក្នុងលោកមិនអាចនឹងឱ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន
 ឡើយ (ឥឡូវ) ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅបានហើយ ក្នុង
 ឥសីបកមិត្តវាយវេ ជិតស្រ្តីពាកណសិ ។

[៣៧៨] សំឡេង (ភតិវេទិ) ក៏ហាមឱ្យឡើងទៅដកបដល់
 ត្រៃហ្គតក្នុងទណៈមួយវេទនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ លោកតាតុ
 ចំនីឡើងនេះ ក៏ក្រែករំពើកញ្ជាប់ញ្ជាវ ។ ចំនីឡើងក្នុងទូលាយប្រមាណ
 មិនបាន កន្លងលើសអាទុភាពរបស់ទៅតាមចំនីឡាយ ក៏ក៏ក្រប្រាកដ
 ឡើងក្នុងលោក ។

[៣៧៩] ចំដាប់នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្តិទូរវិទានវិចារី
 អើប្តី កោណ្ឌញ្ញោបានគ្រាស់ជីវិតហើយ អើប្តី កោណ្ឌញ្ញោបានគ្រាស់
 ជីវិតហើយ ។ ព្រះវេទនោះ ពាក្យថា អញ្ញាកោណ្ឌញ្ញោនេះ ក៏
 បានដាប់ជាងរបស់ព្រះកោណ្ឌញ្ញោក៏ដ៏មានអាយុ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

[៣៧៥] វិនិច្ឆ័យំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំនិ ភិក្ខុវេ ឥតាគតានំ
 បុព្វេ អនន្តរាស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទទបាទិ ញាណំ
 ទទបាទិ បញ្ញា ទទបាទិ វិជ្ជា ទទបាទិ អាណាគោ
 ទទបាទិ ។ តំ ខេ បនិទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បរិ-
 ញាយ្យន្តិ ភិក្ខុវេ ឥតាគតានំ បុព្វេ ។ បេ ។ បរិញ្ញាតន្តិ
 ភិក្ខុវេ ឥតាគតានំ បុព្វេ អនន្តរាស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ
 ទទបាទិ ញាណំ ទទបាទិ បញ្ញា ទទបាទិ វិជ្ជា
 ទទបាទិ អាណាគោ ទទបាទិ ។

[៣៧៦] វិនិច្ឆ័យំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំនិ ភិក្ខុវេ
 ឥតាគតានំ បុព្វេ អនន្តរាស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទទ-
 បាទិ ញាណំ ទទបាទិ បញ្ញា ទទបាទិ វិជ្ជា ទទបាទិ
 អាណាគោ ទទបាទិ ។ តំ ខេ បនិទំ ទុក្ខសមុទយោ
 អរិយសច្ចំ បហាតត្វន្តិ ភិក្ខុវេ ឥតាគតានំ

[៣៧៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កភិក្ខុវេនិហើយ ញាណភិក្ខុ
 វេនិហើយ បញ្ញាភិក្ខុវេនិហើយ វិជ្ជាភិក្ខុវេនិហើយ ពន្លឺភិក្ខុវេនិ
 ហើយ ដល់ព្រះគោតមទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់បាន
 ព្រមគ្នាកាលមុនថា សេចក្តីខ្ពង់ខ្ពស់នោះហៅថា អរិយសច្ច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ពន្លឺភិក្ខុវេនិហើយ ដល់ព្រះគោតមទាំងឡាយថា សេចក្តីខ្ពង់
 នោះ ហៅថា អរិយសច្ច បុគ្គលគួរកំណត់ដឹង ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ចក្កភិក្ខុវេនិហើយ ញាណភិក្ខុវេនិហើយ បញ្ញាភិក្ខុវេនិ
 ហើយ វិជ្ជាភិក្ខុវេនិហើយ ពន្លឺភិក្ខុវេនិហើយ ដល់ព្រះគោតមទាំង
 ឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់បានព្រមគ្នាកាលមុនថា សេចក្តី
 ខ្ពង់ខ្ពស់នោះ ហៅថា អរិយសច្ច ដែលគេដកបានកំណត់ដឹងហើយ ។

[៣៧៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កភិក្ខុវេនិហើយ ញាណភិក្ខុ
 វេនិហើយ បញ្ញាភិក្ខុវេនិហើយ វិជ្ជាភិក្ខុវេនិហើយ ពន្លឺភិក្ខុវេនិ
 ហើយ ដល់ព្រះគោតមទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់បានព្រ
 មគ្នាកាលមុនថា ហេតុដ៏វិក័តិវេនិខ្ពង់ខ្ពស់នោះ ហៅថា អរិយសច្ច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺភិក្ខុវេនិហើយ ដល់គោតមទាំងឡាយថា
 ហេតុដ៏វិក័តិវេនិខ្ពង់ខ្ពស់នោះ ហៅថា អរិយសច្ច ដែលគេដកបានប្រើ

ធម្មបទប្បវត្តនវគ្គ ទុតិយោ

បុព្វេ ។ បេ ។ បដំណង្គិ ភិក្ខុវេ តថាគតានំ បុព្វេ
អនុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចត្តំ ទទទានិ ញាណំ
ទទទានិ បញ្ញា ទទទានិ វិជ្ជា ទទទានិ អាណោកោ
ទទទានិ ។

(២៧៧) ឥនំ ទុក្ខនិរោចោ អរិយសច្ចនិ ភិក្ខុវេ
តថាគតានំ បុព្វេ អនុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចត្តំ ទទ-
ទានិ ញាណំ ទទទានិ បញ្ញា ទទទានិ វិជ្ជា ទទទានិ
អាណោកោ ទទទានិ ។ តំ ទោ បដំណំ ទុក្ខនិរោចោ
អរិយសច្ចំ សច្ចិកានព្វនិ ភិក្ខុវេ តថាគតានំ បុព្វេ ។
បេ ។ សម្មិកតន្តិ ភិក្ខុវេ តថាគតានំ បុព្វេ អន-
នុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចត្តំ ទទទានិ ញាណំ ទទទានិ
បញ្ញា ទទទានិ វិជ្ជា ទទទានិ អាណោកោ ទទទានិ ។

ធម្មបទប្បវត្តនវគ្គ ២

លះបង់ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុកើតឡើងហើយ ញាណកើត
ឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើង
ហើយដល់ព្រះភព៌ាគតទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់បាន
ឮមកក្នុងកាលមុនថា ហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខនោះ ហៅថា អរិយសច្ច
ដែលគព៌ាគត លះបង់ចោលហើយ ។

(២៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុកើតឡើងហើយ ញាណកើត
ឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើង
ហើយ ដល់ព្រះភព៌ាគតទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ
មកក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីរលត់ទុក្ខនេះ ហៅថា អរិយសច្ច ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះភព៌ាគតទាំងឡាយ ក្នុង
កាលមុនថា សេចក្តីរលត់ទុក្ខនោះ ហៅថា អរិយសច្ចដែលគព៌ាគតប្បិ
ធ្វើឲ្យដក់ច្បាស់ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុកើតឡើងហើយ
ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ
ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះភព៌ាគតទាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
ដែលមិនធ្លាប់បានឮមកក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីទុក្ខនោះ ហៅថា អរិយ-
សច្ច ដែលគព៌ាគត ធ្វើឲ្យដក់ច្បាស់ហើយ ។

[៣៧៦] ១៧៦) ទុក្ខនិរោធតាមិទិបដិបទា អរិយ-
 សទ្ធផ្លិ ភិក្ខុវេ ឧបាសនាមំ បុត្រេ អនុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ បត្តំ ទទចានិ ញាណំ ទទចានិ បញ្ញា
 ទទចានិ វិជ្ជា ទទចានិ អាណាសោ ទទចានិ ។
 តំ ទោ បទិទំ ទុក្ខនិរោធតាមិទិបដិបទា អរិយសទ្ធី
 ភាវតខ្យង្គិ ភិក្ខុវេ ឧបាសនាមំ បុត្រេ ។ បេ ។ ភាវិត្តិ
 ភិក្ខុវេ ឧបាសនាមំ បុត្រេ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ
 បត្តំ ទទចានិ ញាណំ ទទចានិ បញ្ញា ទទចានិ
 វិជ្ជា ទទចានិ អាណាសោ ទទចានិ ។

[៣៧៧] ឥត្តារិមាទិ ភិក្ខុវេ អរិយសទ្ធាមំ ។
 កតតាទិ ឥត្តារិ ។ ទុក្ខំ អរិយសទ្ធី ទុក្ខសមុ-
 ទយោ អរិយសទ្ធី ទុក្ខនិរោធតា អរិយសទ្ធី ទុក្ខ-
 និរោធតាមិទិបដិបទា អរិយសទ្ធី ។

១៥. អយំ ។

[៣៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ ញាណ
 កើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើត
 ឡើងហើយ ដល់ព្រះភព្វកតតាំងឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិន
 ច្បាប់បានឮមកក្នុងកាលមុនថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ចិវលក្កុនោះ
 ហៅថា អរិយសទ្ធី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់
 ព្រះភព្វកតតាំងឡាយថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ចិវលក្កុនោះ
 ហៅថា អរិយសទ្ធី ដែលភព្វកតតប្រឹងអើន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ចក្កកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើង
 ហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ព្រះភព្វកតតាំង
 ឡាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនច្បាប់បានឮមក ក្នុងកាលមុនថា
 បដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ចិវលក្កុនោះ ហៅថា អរិយសទ្ធី ដែល
 ភព្វកតតអើនហើយ ។

[៣៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសទ្ធិ៤នេះ ។ អរិយសទ្ធិ៤
 កើតឡើង ។ គឺទុក្ខអរិយសទ្ធិ ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសទ្ធិ ១ ទុក្ខនិរោធតា
 អរិយសទ្ធិ ១ ទុក្ខនិរោធតាមិទិបដិបទាអរិយសទ្ធិ ១ ។

ធម្មបទប្បវត្តនវិញ្ញា ទុតិយោ

[៣៧៦] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ មន្ត្រិ-
បាណាធន្តុត្តានិស្ស វចនីយំ ។ កតមេ បញ្ច(១) ។
រុប្បបាណាធន្តុត្តោ ។ មេ ។ វិញ្ញាណុបាណាធន្តុត្តោ ។
ឥដំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ។

[៣៧៧] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខសមុទយោ
អរិយសច្ចំ ។ យាយំ តណ្ហា មោទោត្តរិកា
ធម្មិកសហគតា តត្រ តត្រាភិធម្មិដិ ។ សេយ្យ-
មីដំ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ។
ឥដំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ ។

[៣៧៨] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធា អរិយ-
សច្ចំ ។ យោ តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិវាត-
និរោធា បាវេនា មជ្ជិមិស្សត្តោ មុត្តិ អចាលាយោ ។
ឥដំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធា អរិយសច្ចំ ។

១១.៥ សេយ្យវិទិ ។

ធម្មបទប្បវត្តនវិញ្ញិ ២

[៣៧៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខអរិយសច្ច តើដូចម្តេច ។
ពាក្យថា ។ ពុទ្ធិសម្មាសម្ពុទ្ធិ គួរកាលថាជាឈ្មោះនៃទុក្ខអរិយសច្ចនោះ ។
។ ពុទ្ធិសម្មាសម្ពុទ្ធិ តើដូចម្តេច ។ គឺប្រដាប់ពុទ្ធិសម្មាសម្ពុទ្ធិ ។ មេ ។ វិញ្ញាណ
ថាពុទ្ធិសម្មាសម្ពុទ្ធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខអរិយសច្ច ។

[៣៨០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច តើដូចម្តេច ។
តណ្ហាណាដែលនាំសត្វឲ្យកើតក្នុងភពថ្មីៗ] ត ប្រកបដោយសេចក្តីកែកយ
នឹងតម្រេកនាំសត្វឲ្យត្រេកត្រលល ក្នុងភពនោះ ។ ។ តណ្ហានោះគឺ
អ្វីៗ ។ គឺកាមតណ្ហា ១ ភវតណ្ហា ១ វិភវតណ្ហា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ។

[៣៨១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច តើដូចម្តេច ។
គឺសភាវៈឡើយណាយនឹងការលក់ដោយមិនមានសេសសល់ ជាសភាវៈ
លះបង់ ត្រូវវិនិច្ឆ័យ ឥតប្រេះបាត មិនមានកាល័យ ចំពោះតណ្ហានោះ
ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ។

[៣៨៣] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខំនិរោធនាមិធិ-
បដិបទា អវិយសច្ចំ ។ អយមេវ អវិយោ អដ្ឋ-
ង្គិកោ មត្តា ។ សេយ្យចំនំ ។ សម្មាសមាធិ ។ មេ ។ សម្មាសមាធិ ។ វិនំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខ-
និរោធនាមិធិបដិបទា អវិយសច្ចំ ។

[៣៨៤] វិហារំ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ អវិយ-
សច្ចានំ ។ តស្មានិណ ភិក្ខុវេ វិនំ ទុក្ខន្តំ យោនោ
ករណីយោ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធនាមិធិបដិបទានំ
យោនោ ករណីយោនិ ។

[៣៨៥] ចត្តារិមាធិ ភិក្ខុវេ អវិយសច្ចានំ ។ កត-
មាធិ ចត្តារិ ។ ទុក្ខំ អវិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ
អវិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធនោ អវិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធន-
នាមិធិបដិបទា អវិយសច្ចំ ។

[៣៨៦] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ អវិយ-
សច្ចំ ។ ន អដ្ឋង្គិកានំ អាយតនានិកស្ស វិប-
ដិយំ ។ កតមាធិ ន ។ ចត្តាយតនំ ។ មេ ។
មនាយតនំ ។ វិនំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ អវិយសច្ចំ ។

[៣៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខនិរោធនាមិធិបដិបទា-
អវិយសច្ច តើដូចម្តេច ។ នី អវិយមគ្គវិសេសប្រកបដោយអង្គទាំង ៨ ប្រការ
នេះឯង ។ អវិយមគ្គ ៨ ប្រការនីមួយៗ ។ និសក្កិយលំត្រូវ ១ ។ បេ ។
ការងារលំត្រូវនីមួយៗ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធន-
នាមិធិបដិបទាអវិយសច្ច ។

[៣៨៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អវិយសច្ចមាន ៤ នេះឯង ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តី
ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា
ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលកំទុក្ខ ។

[៣៨៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អវិយសច្ចមាន ៤ នេះ ។
អវិយសច្ច ៤ នីមួយៗ ។ នីទុក្ខអវិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអវិយសច្ច ១
ទុក្ខនិរោធនាមិធិបដិបទាអវិយសច្ច ១ ។

[៣៩០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខអវិយសច្ច តើដូចម្តេច ។
ពាក្យថា អាយតនៈភិក្ខុ ៦ គួរពោលថា ជាឈ្មោះរបស់នៃទុក្ខ-
អវិយសច្ចនោះ ។ អាយតនៈ ៦ នីមួយៗ ។ អាយតនៈ ភិក្ខុ ១ ។ បេ ។
អាយតនៈភិក្ខុ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខអវិយសច្ច ។

[៣៨៧] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខសមុទយោ អរិយ-
សង្ខំ ។ យាយំ ឧប្បាណំ ហោណេត្តវិកា ឧទ្ធិរាគ-
សហាគតា តត្រា តត្រាភិឧទ្ធិធិ ។ សេយ្យដំធំ ។
កោមឧប្បាណំ កវឧប្បាណំ វិកវឧប្បាណំ ។ ឥធំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ
ទុក្ខសមុទយោ អរិយសង្ខំ ។

[៣៨៨] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធា អរិយ-
សង្ខំ ។ យោ តស្សាយេវ ឧប្បាណយ មសេសវិរាគ-
និរោធា ចារតា បដិធិស្សត្តា មុត្តិ អនាលយោ ។
ឥធំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធា អរិយសង្ខំ ។

[៣៨៩] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធាមិធិ-
បដិបទា អរិយសង្ខំ ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ
មត្តោ ។ សេយ្យដំធំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-
សមាធិ ។ ឥធំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធាមិធិ-
បដិបទា អរិយសង្ខំ ។

[៣៩០] ឥមាធិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ អរិយសទ្ធាធិ ។
តស្មាភិហា ភិក្ខុវេ ឥធំ ទុក្ខន្តំ យោតោ កវណិយោ ។
បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធាមិធិបដិបទាតិ យោតោ
កវណិយោតិ ។

[៣៨៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខសមុទយអរិយសទ្ធិ តើដូច
ម្តេច ។ គឺតណ្ហាណាដែលនាំសត្វឱ្យតែភក្តីភក្តីច្រៀត ប្រកបដោយ
សេចក្តីរីករាយនឹងគម្រោងនាំសត្វឱ្យក្រេកក្រពើរាល់ពោះគោនោះ ។ ។
តណ្ហានោះអ្វីខ្លះ ។ គឺ កាមតណ្ហា ១ ភវិតណ្ហា ១ វិភវិតណ្ហា ១ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខសមុទយអរិយសទ្ធិ ។

[៣៨៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខនិរោធអរិយសទ្ធិ តើដូចម្តេច ។
គឺសភាវៈដែលប្រាសចាកគម្រោងនឹងការលេងមិនមានសេសសល់ ដម្រុះ
ចោលគ្រវីវិវេចោល រួចស្រឡះ មិនមានអាល័យ ចំពោះតណ្ហានោះឯង ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធអរិយសទ្ធិ ។

[៣៨៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខនិរោធាមិធិបដិបទាអរិយសទ្ធិ
តើដូចម្តេច ។ គឺអរិយមគ្គដែលប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ។ អរិយមគ្គ
ទាំង ៨ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការដកលំចិត្តនឹងត្រូវ ១ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទុក្ខនិរោធាមិធិបដិបទាអរិយសទ្ធិ ។

[៣៩០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសទ្ធិមាន ៤ នេះឯង ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តី
ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា
ជាដំណើរទៅកាន់ចំណុចទុក្ខ ។

[៣៧០] ទារមី ទោ គុក្ក ភិក្ខុវេ មយា ចត្តារិ
 អរិយសទ្ធានំ ទេសិតានិ ។ ឯវំ បុត្ត កញ្ញាគរោ ភិក្ខុ
 កកវន្តំ ឯតនៈភិច អហំ ទោ កន្ត ទារមី កកវតា
 ចត្តារិ អរិយសទ្ធានំ ទេសិតានិ ។ យថាគ្នេដិ បដ
 ត្វំ ភិក្ខុ ទារមី មយា ចត្តារិ អរិយសទ្ធានំ ទេសិ-
 តានិ ។ ទុក្ខំ ទ្វាហំ កន្ត កកវតា បមមំ អរិយ-
 សត្វំ ទេសិតំ ទារមី ទុក្ខុសមុទយំ ទ្វាហំ កន្ត
 កកវតា ទុតិយំ អរិយសត្វំ ទេសិតំ ទារមី ទុក្ខុនិ-
 រោធំ ទ្វាហំ កន្ត កកវតា តតិយំ អរិយសត្វំ ទេសិតំ
 ទារមី ទុក្ខុនិរោធតានិច្ចបដិបដំ ទ្វាហំ កន្ត កកវតា
 ចតុត្តំ អរិយសត្វំ ទេសិតំ ទារមី ។ ឯវំ ទ្វាហំ កន្ត
 ទារមី កកវតា ចត្តារិ អរិយសទ្ធានំ ទេសិតានិ ។

[៣៧១] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយចាំទុក្ខុវិស័យ-
 សត្វ ៤ ដែលគង់នៅសំដែងហើយក្នុងវិស័យ ។ កាលបើព្រះមានព្រះ
 ភាគ ត្រង់គ្រាស់ហើយនេះហើយ ភិក្ខុ ១ ប្រក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះ
 ភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំទុក្ខុវិស័យសត្វ ៤ ដែល
 ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ចុះអ្នកចាំអរិយសត្វ ៤ ដែល
 គង់នៅសំដែងហើយក៏ដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិក្ខុខ្លះព្រះបង្គំទូលថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំទុក្ខុវិស័យព្រះដ៏មានព្រះភាគគ្រាស់ហើយ
 ថាជាអរិយសត្វទី ១ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំទុក្ខុវិស័យទុក្ខុវិស័យ
 ក្លើន្តិទុក្ខុវិស័យព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ហើយថាជាអរិយសត្វទី ២ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំទុក្ខុវិស័យសេចក្តីរលត់ទុក្ខុវិស័យព្រះមានព្រះភាគត្រង់
 គ្រាស់ហើយថាជាអរិយសត្វទី ៣ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំទុក្ខុ
 បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខុ ដែលព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់
 ហើយថាជាអរិយសត្វទី ៤ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំទុក្ខុ
 ទុក្ខុវិស័យសត្វ ៤ ដែលព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ហើយហ្នឹងនេះ ។

[៣៧២] សាទុ សាទុ ភិក្ខុ សាទុ ទោ ភ្នំ ភិក្ខុ
 ទារហសិ មយា ចត្តារិ អរិយសប្បាធំ ទេសិកាធំ ។
 ទុក្ខំ ទោ ភិក្ខុ មយា បឋមំ អរិយសប្បំ ទេសិកំ
 ភថា ធំ ទារហសិ ទុក្ខសមុទយា ទោ ភិក្ខុ មយា
 ទុតិយំ អរិយសប្បំ ទេសិកំ ភថា ធំ ទារហសិ ទុក្ខ-
 ធំរោដោ ទោ ភិក្ខុ មយា តតិយំ អរិយសប្បំ ទេសិកំ
 ភថា ធំ ទារហសិ ទុក្ខធំរោទកាមិធំបដិបទា ទោ
 ភិក្ខុ មយា ចតុត្ថំ អរិយសប្បំ ទេសិកំ ភថា ធំ
 ទារហសិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុ ទារហសិ មយា ចត្តារិ អរិយ-
 សប្បាធំ ទេសិកាធំ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុ វង្សំ ទុក្ខត្ថំ
 យោតោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខត្ថំរោទកាមិធំ-
 បដិបទាតិ យោតោ ករណីយោតិ ។

[៣៧២] ម្ចាស់ភិក្ខុ ប្រវត្តនាសំហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកចាំទូរ
 អរិយសប្ប ២ ដែលគេគាត់សំដែងហើយប្រវត្តនាសំហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 សេចក្តីទុក្ខហ្នឹងឯង គេគាត់សំដែងហើយថាអរិយសប្បទី ១ ចូរអ្នកចាំទូរ
 អរិយសប្បទី ១ នោះ ដូច្នោះចុះ ម្ចាស់ភិក្ខុ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ
 គេគាត់សំដែងហើយថា អរិយសប្បទី ២ ចូរអ្នកចាំទុកអរិយសប្បទី ២
 នោះ ដូច្នោះចុះ ម្ចាស់ភិក្ខុ សេចក្តីរក្សាទុក គេគាត់សំដែងហើយថា
 អរិយសប្បទី ៣ ចូរអ្នកចាំទុកអរិយសប្បទី ៣ នោះ ដូច្នោះចុះ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរក្សាទុកហ្នឹងឯង គេគាត់សំដែងហើយថា
 អរិយសប្បទី ៤ ចូរអ្នកចាំទុកអរិយសប្បទី ៤ នោះដូច្នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចូរអ្នកចាំទុកអរិយសប្ប ២ ដែលគេគាត់សំដែងហើយ យ៉ាងនេះចុះ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុកង្វីសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរ
 ទៅកាន់ទីរក្សាទុក ។

(៣៧៣) ជាវេទ ចោ ធុម្ពេ ភិក្ខុវេ មយា ចត្តាវ
 អវិយសទ្ធានំ ទេសិតានិទំ ។ ឃីវ វុត្តេ អញ្ញាតោ ភិក្ខុ
 ភក្កវន្តំ ឯតទាវេច អហំ ចោ កន្តេ ជាវេមិ ភក្កវតា
 ចត្តាវ អវិយសទ្ធានំ ទេសិតានិទំ ។ យជាតេជំ មន ភ្នំ
 ភិក្ខុ ជាវេសំ មយា ចត្តាវ អវិយសទ្ធានំ ទេសិតានិទំ ។
 ទុក្ខំ ទ្វាហំ កន្តេ ភក្កវតា បវេមិ អវិយសទ្ធានំ ទេសិត
 ជាវេមិ ។ យោ ហិ កោចិ កន្តេ សមណោ វា
 ត្រាហ្មណោ វា ឃីវ វុទេយ្យ ទេតំ ទុក្ខំ បវេមិ អវិយ-
 សទ្ធានំ យំ សមណោ គោតមេន ទេសិតំ អហមេតំ
 ទុក្ខំ បវេមិ អវិយសទ្ធានំ បច្ចុត្តាយ អញ្ញំ ទុក្ខំ បវេមិ
 អវិយសទ្ធានំ បញ្ញាបេស្សានិទំ ទេតំ ហំ វិជ្ជិតំ ។
 ទុក្ខសមុទយំ ទ្វាហំ កន្តេ ភក្កវតា ។ បេ ។
 ទុក្ខនិរោធភាមិទីបដិបទំ ទ្វាហំ កន្តេ ភក្កវតា ចតុត្ថំ
 អវិយសទ្ធានំ ទេសិតំ ជាវេមិ ។ យោ ហិ កោចិ
 កន្តេ សមណោ វា ត្រាហ្មណោ វា ឃីវ វុទេយ្យ

(៣៧៣) មាលភិក្ខុ ភិក្ខុវេ អក ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ អវិយ-
 សទ្ធានំ ដែលកថាភក្កសំដែនហើយបានដោយ ។ កាលបើព្រះមានដោយ
 ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយប្រក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ
 ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំទូលអវិយសទ្ធានំ ដែលព្រះ
 មានបុព្វកសិទ្ធិត្រាស់ហើយ ។ មាលភិក្ខុ ចុះអ្នកចាំទូលអវិយសទ្ធានំ ដែល
 កថាភក្កសំដែនហើយ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ចាំទូលទុក្ខ ហ្នឹងឯង ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហើយថាអវិយសទ្ធា
 នំ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទោះបីសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ឯណាខ្ញុំមួយ
 និយាយយ៉ាងនេះថា សេចក្តីទុក្ខឯណា ដែលព្រះសមណគោតមត្រាស់
 ហើយ សេចក្តីទុក្ខខ្លះ មិនមែនជាអវិយសទ្ធានំ ទេ ខ្ញុំព្រះអង្គបដិសេធត្រូវ
 សេចក្តីទុក្ខដែលចាត់ជាអវិយសទ្ធានំខ្លះទៅសំរេចញ ហើយបញ្ញត្តសេចក្តី
 ទុក្ខឯទៀតថាអវិយសទ្ធានំ វិញដូច្នោះ ហេតុនោះមិនមានឡើយ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គចាំទូលហេតុជាទីកតាឡើងនៃទុក្ខហ្នឹងឯង
 ដែលព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះ
 អង្គចាំទូលបដិបទាជាទីណើរពៅកាត់ទីលក់ទុក្ខហ្នឹងឯង ដែលព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់ហើយថា ជាអវិយសទ្ធានំ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ទោះបីសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ឯណាខ្ញុំមួយ គប្បនិយាយយ៉ាងនេះថា

ឧប្បទានប្បវត្តនវិញ្ញាណ ទុតិយោ

ទេតំ ទុក្ខំ ទិរោធនាមិទិបដិបទំ ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ
 យំ សមណោ នោតមេន ទេសិតំ អហមេតំ
 ទុក្ខំ ទិរោធនាមិទិបដិបទំ ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ បច្ចុក្កាយ
 អញ្ញំ ទុក្ខំ ទិរោធនាមិទិបដិបទំ ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ
 បញ្ញាបេស្សាមីតិ ទេតំ ហំ វិជ្ជិតំ ។ ឃិវំ ទ្វាហំ កន្តេ
 ទាវេមិ ភកវតា ចត្តារិ អរិយសច្ចាទិ ទេសិតាទិ ។

[៣៧២] សាទុ សាទុ ភិក្ខុ សាទុ ទោ ភ្នំ ភិក្ខុ
 ទាវេសិ មយា ចត្តារិ អរិយសច្ចាទិ ទេសិតាទិ ។
 ទុក្ខំ ទោ ភិក្ខុ មយា បវេមិ អរិយសច្ចំ ទេសិតំ
 តថា វំ ទាវេហិ ។ យោ ហំ ទោទិ ភិក្ខុ សមណោ
 ភិ ត្រាហ្មណោ ភិ ឃិវំ កន្តេយ្យ ទេតំ ទុក្ខំ បវេមិ
 អរិយសច្ចំ យំ សមណោ នោតមេន ទេសិតំ អហ-
 មេតំ ទុក្ខំ បវេមិ អរិយសច្ចំ បច្ចុក្កាយ អញ្ញំ ទុក្ខំ
 បវេមិ អរិយសច្ចំ បញ្ញាបេស្សាមីតិ ទេតំ ហំ វិជ្ជិតំ ។

ឧប្បទានប្បវត្តនវិញ្ញាណ ២

បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់វិលកំទុក្ខឯណា ដែលព្រះសមណោភាគម
 សំដែងហើយ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់វិលកំទុក្ខខ្លះ មិនមែនជាអរិយ-
 សច្ចទី ២ ទេ រ៉ូព្រះអង្គនឹងបដិសេធនូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់វិលកំ
 ទុក្ខ ដែលចាត់ជាអរិយសច្ចទី ២ នោះចោល ហើយបញ្ជាក់បដិបទាជា
 ដំណើរទៅកាន់វិលកំទុក្ខដទៃទៀត អរិយសច្ចទី ២ វិញ ហេតុមុន្មាន
 មានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន រ៉ូព្រះអង្គចាំអរិយសច្ច ២
 ដែលព្រះមានព្រះភាគក្រាស់ហើយយ៉ាងនេះ ។

[៣៧២] ម្នាលភិក្ខុ ប្រពៃណាស់ហើយ ប្រពៃណាស់
 ហើយ ម្នាលភិក្ខុ អ្នកចាំអរិយសច្ច ២ ដែលគេថាគតសំដែង
 ហើយ ប្រពៃណាស់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទុក្ខនោះឯង ភថាគត
 សំដែងហើយថា អរិយសច្ចទី ១ ចូរអ្នកចាំអរិយសច្ចទី ១ នោះ
 ផ្ទះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ចោះបីសមណៈបូត្រាហ្មណ៍ឯណានីមួយ
 គប្បីគោលយ៉ាងនេះថា សេចក្តីទុក្ខណា ដែលព្រះសមណោភាគមក្រាស់
 ហើយ សេចក្តីទុក្ខខ្លះមិនមែនជាអរិយសច្ចទី ១ ទេ ភថាគតនឹងបដិសេធនូវ
 សេចក្តីទុក្ខដែលចាត់ជាអរិយសច្ចទី ១ នោះហើយ បញ្ជាក់សេចក្តី
 ទុក្ខដទៃទៀត អរិយសច្ចទី ១ ផ្ទះចុះវិញ ហេតុមុន្មានមានឡើយ ។

ទុក្ខសមុទយោ ទោ ភិក្ខុ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធិ ទោ
 ភិក្ខុ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធិតាមិធិបដិបទា ទោ ភិក្ខុ
 មយា ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ ទេសិកំ ភថា ឯ ធារេហិ ។
 យោ ហិ កោចិ ភិក្ខុ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ
 វា វិវំ វាធម្យ ទេតំ ទុក្ខនិរោធិតាមិធិបដិបទា ចតុត្ថំ
 អរិយសច្ចំ យំ សមណោ តោតមេន ទេសិកំ
 អហានេតំ ទុក្ខនិរោធិតាមិធិបដិបទំ ចតុត្ថំ អរិយសច្ចំ
 បទុក្ខាមេ អញ្ញំ ទុក្ខនិរោធិតាមិធិបដិបទំ ចតុត្ថំ
 អរិយសច្ចំ បញ្ញាបេស្សន្តមិទិ ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។ វិ
 ទោ ភ្នំ ភិក្ខុ ធារេហិ មយា ចត្តាវិ អរិយសច្ចានិ
 ទេសិកានិ ។ ភស្តាតិហា ភិក្ខុ វេទំ ទុក្ខន្តិ យោតោ
 ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធិតាមិធិបដិបទាតិ
 យោតោ ករណីយោតិ ។

(៣៧៥) ឯតទន្តំ ជិសិច្ឆោ ទោ សោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ
 ឯតទភេច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ កន្តេ វុត្តតិ កាតមា
 ទុ ទោ កន្តេ អវិជ្ជា កិក្កាវតា ច អវិជ្ជាតោ
 ហោតិ ។ យំ ទោ ភិក្ខុ ទុក្ខេ អញ្ញាណំ

ម្នាលភិក្ខុ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុសេចក្តីលេងទុក្ខ
 ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលក់ទុក្ខ ដែលគេឯក
 សំដែងហើយថាជា អរិយសច្ច៍ ៤ ចូរអ្នកចាំទុកទូរិយសច្ច៍ ៤ នេះ
 ដូច្នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯណាមួយ គប្បី
 ពោលយ៉ាងនេះថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលក់ទុក្ខឯណា ដែលព្រះ
 សមណគោរមត្រាស់ហើយ បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលក់ទុក្ខនេះ មិន
 មែនជាអរិយសច្ច៍ ៤ ទេ គេថាគន្លឹះបដិសេធបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់
 ទីរលក់ទុក្ខ ដែលចាក់ជាអរិយសច្ច៍ ៤ នេះចោលហើយ បញ្ចក្ខន្ធបដិបទា
 ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលក់ទុក្ខដទៃថាជា អរិយសច្ច៍ ៤ វិញ ហេតុនេះ មិន
 មានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ចូរអ្នកចាំទុកទូរិយសច្ច៍ ៤ ដែលគេឯក
 សំដែងហើយយ៉ាងនេះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
 នេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ថានេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលក់ទុក្ខ ។

(៣៧៥) លុះភិក្ខុនោះអន្តិយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូល
 ព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បត់គ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ដែលហៅថា អវិជ្ជា
 អវិជ្ជា ដូច្នោះ បត់គ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន អវិជ្ជា កើតដូចម្តេច មួយទៀត
 បុគ្គលដែលលុះក្នុងអវិជ្ជា កើតដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ ការមិនដឹងទុក្ខ

ធម្មចក្កប្បវត្តន៍ ទុតិយោ

ទុក្ខុសមុទយេ អញ្ញាលំ ទុក្ខនិរោទេ អញ្ញាលំ
 ទុក្ខនិរោទតាមិច្ឆិយា បដិបទាយ អញ្ញាលំ ។ អយំ
 វុទ្ធតិ ភិក្ខុ អវិជ្ជា ឯត្តារតា ច អវិជ្ជាកតោ ហោតិ ។
 តស្មាតិហ ភិក្ខុ វង្សំ ទុក្ខន្តំ យោតោ ករណីយោ ។
 បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោទតាមិច្ឆិបដិបទាតិ យោតោ
 ករណីយោតិ ។

[៣៧៦] ឯត្តារតា វិជ្ជា វិជ្ជាតិ កន្លៃ វុទ្ធតិ តតមា ទុ ទោ
 កន្លៃ វិជ្ជា ឯត្តារតា ច វិជ្ជាកតោ ហោតិ ។ យំ ទោ
 ភិក្ខុ ទុក្ខេ ញ្ញាលំ ទុក្ខុសមុទយេ ញ្ញាលំ ទុក្ខ-
 និរោទេ ញ្ញាលំ ទុក្ខនិរោទតាមិច្ឆិយា បដិបទាយ
 ញ្ញាលំ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុ វិជ្ជា ឯត្តារតា ច
 វិជ្ជាកតោ ហោតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុ វង្សំ ទុក្ខន្តំ
 យោតោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោទតាមិ-
 ចដិបទាតិ យោតោ ករណីយោតិ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តន៍ ២

មិនដឹងហេតុជាទីកើតឡើងវិញ មិនដឹងទីលក់ទុក្ខ មិនដឹងបដិបតា
 ជាដំណើរទៅកាន់ទីលក់ទុក្ខឯណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះហៅថា អវិជ្ជា
 មួយវិញទៀត បុគ្គលដែលលះក្នុងអវិជ្ជា រមែងមានដោយហេតុប៉ុណ្ណោះ
 ឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តី
 ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបតា
 ជាដំណើរទៅកាន់ទីលក់ទុក្ខ ។

[៣៧៦] លុះភិក្ខុនោះ អង្វុយក្នុងទីដំសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំ
 ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដូច្នោះថា បត់គ្រូព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែលហៅថាវិជ្ជា
 ដូច្នោះ បត់គ្រូព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វិជ្ជា កើតដូចម្តេច មួយទៀត បុគ្គលដែល
 ប្រកបដោយវិជ្ជាដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ ការដឹងទុក្ខ ការដឹងហេតុជាទីកើត
 ឡើងវិញទុក្ខ ការដឹងទីលក់ទុក្ខ ការដឹងបដិបតា ជាដំណើរទៅកាន់ទី
 លក់ទុក្ខឯណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះហៅថា វិជ្ជា មួយវិញទៀត បុគ្គល
 ដែលប្រកបដោយវិជ្ជា ក៏រមែងមានដោយហេតុប៉ុណ្ណោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះ
 ជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបតា ជាដំណើរទៅ
 កាន់ទីលក់ទុក្ខ ។

[៣៧៧] ឥតំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចុន្តំ កិក្ខុវេ មយា
 បញ្ញត្តំ តត្ថ អបរិមាណា វណ្ណា អបរិមាណា ព្យញ្ញតា
 អបរិមាណា សង្កាសនា(១) ឥតិបិដំ ទុក្ខំ អរិយ-
 សច្ចុន្តំ ។ ឥតំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចុន្តំ កិក្ខុវេ ។
 មេ ។ ឥតំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា អរិយសច្ចុន្តំ
 កិក្ខុវេ មយា បញ្ញត្តំ តត្ថ អបរិមាណា វណ្ណា អបរិ-
 មាណា ព្យញ្ញតា អបរិមាណា សង្កាសនា ឥតិបិដំ
 ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា អរិយសច្ចុន្តំ ។ ឥស្មាតិហ
 កិក្ខុវេ ឥតំ ទុក្ខុន្តំ យោតោ ករណីយោ ។ មេ ។
 អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាតិ យោតោ ករណី-
 យោតិ ។

[៣៧៨] ចត្តារិមាធិ កិក្ខុវេ តថាធិ អវិគថាធិ
 អនត្តាធិ ។ កតតមាធិ ចត្តារិ ។ ឥតំ ទុក្ខុន្តំ
 កិក្ខុវេ តថមេតំ អវិគថមេតំ អនត្តាធិមេតំ ។ អយំ
 ទុក្ខសមុទយោតិ តថមេតំ អវិគថមេតំ អនត្តាធិមេតំ ។

១ សង្កស្សនាភិប្បតិ ។

[៣៧៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខនេះ គឺជាគរបញ្ញត្តិជាអរិ-
 យសច្ចដូច្នោះ វណ្ណៈគឺអក្ករៈមានប្រមាណមិនបាន ព្យញ្ញនៈមានប្រមាណ
 មិនបាន វិកត្តិក៍មានប្រមាណមិនបាន ក្នុងអរិយសច្ចនោះថា សេចក្តីទុក្ខ
 នេះហៅថា អរិយសច្ច ដូច្នោះខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុជាទីតើត
 ឡើងវៃទុក្ខនេះហៅថា អរិយសច្ច ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បដិបទា
 ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខនេះ គឺជាគរបញ្ញត្តិជាអរិយសច្ច វណ្ណៈ
 មានប្រមាណមិនបាន ព្យញ្ញនៈមានប្រមាណមិនបាន វិកត្តិក៍មានប្រមាណ
 មិនបាន ក្នុងអរិយសច្ចនោះថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខនេះ
 ហៅថា អរិយសច្ច ដូច្នោះខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ គួរធ្វើសេចក្តី
 ព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។

[៣៧៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិយ៉ាងនេះជាបេសំពិតមិន
 ប្រែប្រួល មិនក្លាយទៅជាបេសំព័ទ្ធឡើយ ។ ធម្មជាតិឥតអ្វីខ្លះ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យថា នេះជាទុក្ខ ម៉្លោះជាធម្មជាតិពិត មិនប្រែប្រួល
 មិនក្លាយទៅជាបេសំព័ទ្ធឡើយ ។ ពាក្យថា នេះជាហេតុជាទីតើតឡើង
 វៃទុក្ខ ម៉្លោះជាធម្មជាតិពិត មិនប្រែប្រួល មិនក្លាយទៅជាបេសំព័ទ្ធឡើយ

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គ ទុកិយោ

អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ តាមិទ្ធិបដិបទាតិ តថមេតំ អវិគមេតំ អនត្តាថមេតំ ។ ឥមាទិ ទោ ភិក្ខុវេ មត្តាវ តថាទិ អវិគមាទិ អនត្តាថាទិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ឥទំ ទុក្ខនិរោធាតោ តារាណីយោ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ តាមិទ្ធិបដិបទាតិ យោតោ តារាណីយោតិ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គ ទុកិយោ ។

តិស្សប្បវាទិ

តថាគរោធន ទ្វេ វុត្តា
 ខន្ធា អាយតនេន ច
 ពារណាយ ច ទ្វេ វុត្តា អវិជ្ជា
 វិជ្ជា សង្កាសទា តថេន ចាតិ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គ ២

ពាក្យថា នេះជាសេចក្តីរើសត្រូវ ។ មេ ។ ពាក្យថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលត្រូវ ខ្លះជាធម្មជាតិមិនមែនប្រែប្រួល មិនក្លាយ ទៅជាបេសដ៏ទៃទៀត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំរើទ្បាយ ធម្មជាតិ ៤ នេះជា បេសពិត មិនប្រែប្រួល មិនក្លាយទៅជាបេសដ៏ទៃទៀត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បំរើទ្បាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលត្រូវ ។

ធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គ ទី ២ ។

ទុក្ខនៃធម្មចក្កប្បវត្តនវគ្គនោះគឺ

- ពោលអំពីព្រះគម្ភាគមាធន៦លើក អំពីទុក្ខទុក្ខទ្រុឌ ១
- អំពីតាយកនៈទ្រុឌមួយ ១ អំពីភិក្ខុបំរើអាយសច្ចមាន ៦ លើក
- អំពីអវិជ្ជា ១ អំពីវិជ្ជា ១ អាយសច្ចមានវិភង្គជាដើម ១
- អំពីធម្មជាតិមតិ ១ ។

កោដិកាមវិគ្គោ តតិយោ

(៣៧៧) ឯតំ សមយំ ភគវា វុទ្ធិសុ វិហារតិ ភោជៈ-
កាមេ ។ តត្រ ទោ ភគវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ចតុដ្ឋំ
ភិក្ខុវេ អរិយសច្ចានំ អនុពោតា អប្បដិវេតា ឯវមិដំ
ធិយមទ្ធានំ សច្ចាវិតំ សំសវិតំ មមត្តោវ តុម្ហា-
កក្ក ។ កកមេសំ ចតុដ្ឋំ ។ ទុក្ខស្ស ភិក្ខុវេ
អរិយសច្ចស្ស អនុពោតា អប្បដិវេតា ឯវមិដំ
ធិយមទ្ធានំ សច្ចាវិតំ សំសវិតំ មមត្តោវ តុម្ហាកក្ក
ទុក្ខសមុធយស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ មេ ។ ទុក្ខ-
និរោធស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ ទុក្ខនិរោធភាមិនិបដិ-
បទាយ អរិយសច្ចស្ស អនុពោតា អប្បដិវេតា ឯវ-
មិដំ ធិយមទ្ធានំ សច្ចាវិតំ សំសវិតំ មមត្តោវ តុម្ហា-
កក្ក ។ តយំនិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ អនុតុដ្ឋំ
បដិវិដ្ឋំ ទុក្ខសមុធយោ អរិយសច្ចំ អនុតុដ្ឋំ បដិវិដ្ឋំ
ទុក្ខនិរោធា អរិយសច្ចំ អនុតុដ្ឋំ បដិវិដ្ឋំ ទុក្ខ-
និរោធភាមិនិបដិបទា អរិយសច្ចំ អនុតុដ្ឋំ បដិវិដ្ឋំ ។

កោដិកាមវិគ្គោ ទី ៣

(៣៧៧) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងកោដិក្រាម
ក្នុងដែនដី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គ្រាស់ហៅភិក្ខុចាំង
ឡាយមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុចាំងឡាយ តថាគត្តិ អ្នកចាំងឡាយក្តី ដែល
អន្តោល គ្រាប់ភ្លៀក់ទៅ អស់កាលយូរអង្វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបាន
គ្រាស់ដីធ្លី មិនបានចាក់ដុះទុក្ខអរិយសច្ច ៤ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុចាំងឡាយ តថាគត្តិ អ្នកចាំងឡាយក្តី ដែលអន្តោលទៅ គ្រាប់
ភ្លៀក់ទៅ អស់កាលយូរអង្វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបានគ្រាស់ដីធ្លី មិនបាន
ចាក់ដុះទុក្ខអរិយសច្ច ទុក្ខសមុធយអរិយសច្ច ។ មេ ។ ទុក្ខនិរោធអរិយ-
សច្ច ។ តថាគត្តិ អ្នកចាំងឡាយក្តី ដែលអន្តោលទៅ គ្រាប់ភ្លៀក់ទៅ
អស់កាលយូរអង្វែងយ៉ាងនេះ ព្រោះមិនបានគ្រាស់ដីធ្លី មិនបានចាក់ដុះទុក្ខ
ទុក្ខនិរោធភាមិនិបដិបទាអរិយសច្ច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំងឡាយ ទុក្ខអរិយសច្ច
នេះ តថាគត្តិ អ្នកចាំងឡាយក្តី បានគ្រាស់ដីធ្លីហើយ បានចាក់ដុះហើយ
ទុក្ខសមុធយអរិយសច្ច តថាគត្តិ អ្នកចាំងឡាយក្តី បានគ្រាស់ដីធ្លីហើយ
បានចាក់ដុះហើយ ទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច តថាគត្តិ អ្នកចាំងឡាយក្តី បាន
គ្រាស់ដីធ្លីហើយ បានចាក់ដុះហើយ ទុក្ខនិរោធភាមិនិបដិបទាអរិយសច្ច
តថាគត្តិ អ្នកចាំងឡាយក្តី បានគ្រាស់ដីធ្លីហើយ បានចាក់ដុះហើយ ។

ពោធិបាវនា ភគវិញ្ញាណ

ឧទ្ធិញ្ញា ភវនល្អា ចំណា ភវនត្ថំ ធម្មតា បុណ្ណ-
-កេតិ ។ ឥន្ទ្រភោច ភគវា ឥនំ វត្តា សុភោ
អថាបរិ ឧបនភោច សត្តា ។

[២០០] ចតុន្ទ្រំ អរិយសទ្ធានំ
យថាភូតមនស្សតា
សំសរិតំ ធិយមទ្ធានំ
តាស្សិ តាស្សេវ ជាតិសុ ។
យោនំ ឧបនា ធិដ្ឋានំ
ភវនត្ថំ សម្មហតា
ឧទ្ធិញ្ញំ ម្ហំ ទុក្ខុស្ស
ធម្មតា បុណ្ណកេតិ ។

[២០១] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
ប្រាហ្មណា វា ឥនំ ទុក្ខុន្ទំ យថាភូតំ ធម្មជាតិ
អយំ ទុក្ខុសមុទយោតិ យថាភូតំ ធម្មជាតិ អយំ
ទុក្ខុនិរោជោតិ យថាភូតំ ធម្មជាតិ អយំ ទុក្ខុ-
និរោធតាមិធិមដិមតាតិ យថាភូតំ ធម្មជាតិ ។
ឧមេតេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ប្រាហ្មណា វា

ពោធិបាវនា ៣

ភវនល្អា ថាធម្មជាតិចំសត្វទ្ធិច្ចលេវេកាទំភព បានផ្គុំចំផ្តល់អស់ហើយ
ភពថ្មីទៀត ក្នុងកាលឥឡូវនេះមិនមានឡើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
បានគ្រាស់ពាក្យនេះហើយ លុះព្រះសុភគម្រង់គ្រាស់ពាក្យនេះចប់ហើយ
ព្រះសាស្ត្រីគ្រាស់តថានេះតទៅទៀតថា

[២០២] ភថាភក្កិ អ្នកចាំឡើយក្តី ដែលអន្ទាលទៅ
ក្នុងជាតិចាំឡើយនោះ ។ អស់កាលយូរអង្វែង
ព្រោះមិនបានឃើញនូវអរិយសច្ច ៤ តាមសេចក្តីពិត ។
អរិយសច្ច ៤ នេះភថាភក្កបានឃើញហើយ ពល្លាដែលចាំ
សត្វទ្ធិច្ចលេវេកាទំភព ភថាភក្ក បានដករបាលហើយ
ឬសគល់នៃសេចក្តីទុក្ខ ភថាភក្ក បានរំលើនិរោធសហើយ
ភពថ្មីទៀត ក្នុងកាលឥឡូវនេះ មិនមានឡើយ ។

[២០៣] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឡើយ សមណៈឬប្រាហ្មណ៍ឯណាមួយ
មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតនេះទុក្ខ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា
នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ មិនដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាសេច
ក្តីរលក់ទុក្ខ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាបដិបទជាដំណើរទៅ
កាន់ទីរលក់ទុក្ខ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឡើយ ពួកសមណៈឬប្រាហ្មណ៍ចាំដឹងនេះ

សមណោសុ វា សមណសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ វា ព្រាហ្មណសម្មតា ទ ច បទេតេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញតំ វា ព្រាហ្មញ្ញតំ វា និរដ្ឋេ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញាសច្ឆិកត្វា វបសម្បជ្ជំ វិហារន្តំ ។

[២៦៦] យេ ច ទោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទំ ទុក្ខន្តំ យថាក្ខតំ បដាទន្តំ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាក្ខតំ បដាទន្តំ អយំ ទុក្ខនិរោទោតិ យថាក្ខតំ បដាទន្តំ អយំ ទុក្ខនិរោទកាមិទិ- បទិបទាតិ យថាក្ខតំ បដាទន្តំ ។ តេ ទោមេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ វេវ សមណា- សម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បទា- យស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថត្វា ព្រាហ្មញ្ញត្ថត្វា និរដ្ឋេ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញាសច្ឆិកត្វា វបសម្បជ្ជំ វិហារន្តំ ។ ឥទមរោច ភកវា ឥទំ វត្វាទ សុកតោ អថាបវំ វិភទរោច សត្វា

ភថភកមិនបានសន្មតថាសមណៈក្នុងសមណៈទាំងឡាយផង មិនបានសន្មតថាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយផង ដ្បិតលោកដ៏មានអាយុទាំងម៉ឺន មិនបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ សម្រេចនូវសាមញ្ញផលផង ព្រាហ្មញ្ញផលផង ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយ សម្រេចសម្រាន្តទៅ ។

[២៦៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លុះភិក្ខុសមណៈឮព្រាហ្មណ៍ឯណា ខីមួយ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត ថា នេះជាហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាសេចក្តីរលក់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាបដិបត្តាជាដំណើរ ទៅកាន់ទីរលក់ទុក្ខ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឮព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះទើបតែភកសន្មតថា សមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថា ព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ដ្បិតលោកដ៏មានអាយុទាំងនោះ បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់សម្រេចនូវសាមញ្ញផលផង ព្រាហ្មញ្ញផលផង ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខ ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ បានគ្រាស់ពាក្យនេះ លុះព្រះសុភកបានគ្រាស់ពាក្យ នេះចប់ហើយ ទើបព្រះសាស្តាគ្រាស់ភាវានេះទៅទៀតថា

ពោធិកាមវច្ឆា គតិយោ

[២១៣] យេ ទុក្ខំ បដាទន្តិ
 អថា ទុក្ខស្ស សម្ពវំ
 យត្ថ ច សត្វសោ ទុក្ខំ
 អសេសំ ឧបរុជ្ជតិ ។
 ភព្វា មក្ខំ ច បដាទន្តិ
 ទុក្ខបសមតាមិច្ចំ
 ចេតោវិមុត្តិហិយា តេ
 អថា បញ្ញាវិមុត្តិយា
 អភត្វា តេ អន្តកិរិយាយ
 តេ វេ ជាតិជរុបតា ។
 យេ ច ទុក្ខំ បដាទន្តិ
 អថា ទុក្ខស្ស សម្ពវំ
 យត្ថ ច សត្វសោ ទុក្ខំ
 អសេសំ ឧបរុជ្ជតិ ។
 ភព្វា មក្ខំ បដាទន្តិ
 ទុក្ខបសមតាមិច្ចំ

ពោធិកាមវច្ឆា ៣

[២១៣] ពួកជនណាមិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីទុក្ខ ព្រម
 ហេតុដែលនាំឲ្យកើតទុក្ខ សេចក្តីទុក្ខលេច ឥតមាន
 សេសសល់ សព្វអង្វើ ព្រោះមកឯណា ។ ពួកជននោះ
 មិនដឹងនូវមគ្គ ដែលជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរួចរាល់
 នោះ ជាអ្នកសាបសូន្យចាកចោលមគ្គនឹងបញ្ញាវិមុត្តិ
 ជនព្រំនោះ មិនគួរដើម្បីធ្វើចម្រុះនូវសេចក្តីទុក្ខ ជន
 ព្រំនោះ ជាអ្នកចូលទៅកាន់ជាតិទីដប់ ។ លុះវេតពួក
 ជនណា ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីទុក្ខព្រមហេតុដែលនាំឲ្យ
 កើតទុក្ខ សេចក្តីទុក្ខ រមែងលេចទៅ ឥតមានសេស
 សល់សព្វអង្វើ ព្រោះមកឯណា ។ ពួកជននោះដឹងច្បាស់
 នូវមគ្គ ដែលជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរួចរាល់នោះ

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយស្ស មហាវារិញ្ញោ

ទេតោវិមុត្តិសម្បជ្ជា

អាថា មច្ឆាវិមុត្តិយា

ភិក្ខុ តេ អន្តរិយាយ

ន តេ ជាតិជ្រុជតាតិ ។

(២០២) សាវត្ថិ ។ ចន្ទាវិមាចិ ភិក្ខុវេ អរិយ-
សទ្ធាចិ ។ កតតមាចិ មច្ឆាវិ ។ ធុត្តិ អរិយ-
សច្ចំ ។ បេ ។ ធុត្តិចិរោធនតាមិចិមជិមទា អរិយសច្ចំ ។
ឥមាចិ ទោ ភិក្ខុវេ ចន្ទាវិ អរិយសទ្ធាចិ ។
ឥមេសំ ទោ ភិក្ខុវេ មច្ឆាវិ អរិយសទ្ធាចិ យថាភូតិ
អភិសម្ពុធុត្តា តថាគតោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ
វុត្តតិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ឥធំ ធុត្តិ យោតោ
ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ធុត្តិចិរោធនតាមិចិមជិមទាតិ
យោតោ ករណីយោតិ ។

(២០៣) សាវត្ថិ ។ យេមិ ហំ តេចិ ភិក្ខុវេ
អតិកមទ្ធាចំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា យថាភូតិ
អភិសម្ពុធុត្តិសុ សទ្ធវេ តេ ចន្ទាវិ អរិយសទ្ធាចិ យថា-
ភូតិ អភិសម្ពុធុត្តិសុ ។ យេមិ ហំ តេចិ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវារិញ្ញោ

ជាអ្នកបំប្លែងដោយទេតាវិមុត្តិមិចិបញ្ញាវិមុត្តិ ជនចាំឯ

នោះ គួរដើម្បីធ្វើទប់ផុតនៃសេចក្តីទុក្ខបាន ផ្តន់ចាំឯនោះ

ជាអ្នកមិនចូលទៅជិតកាន់ជំនឿនិវេទនាឡើយ ។

(២០២) សាវត្ថិចាន ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯឡាយ អរិយសច្ចមាន ៤

នេះ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិ-
និមជិបតាអរិយសច្ច ១ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯឡាយ អរិយសច្ចមាន ៤ នេះឯង ។
ម្នាលភិក្ខុចាំឯឡាយ ព្រះគម្ពីរដែលមានឈ្មោះថា អរហំសម្មាសម្ពុទ្ធ
ព្រោះព្រះគម្ពីរគត បានគ្រាស់ជីវិតរុំអរិយសច្ច ៤ នេះ តាមសេចក្តីពិត ។
ម្នាលភិក្ខុចាំឯឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តី
ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាមជិមតា
ជាដំណើរទៅកាន់វិវេកទុក្ខ ។

(២០៣) សាវត្ថិចាន ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯឡាយ ព្រះអរហន្ត-
សម្មាសម្ពុទ្ធចាំឯឡាយណាមួយ ក្នុងកាលជាអតីត គ្រាស់ជីវិតហើយ
តាមសេចក្តីពិត ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធគ្រប់ព្រះគម្ពីរនោះ គ្រាស់
ជីវិតហើយរុំអរិយសច្ច ៤ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯឡាយ

កោដិពាមត្រៃ តតិយោ

អនាគតមន្ទាធំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា យថាភូតំ
 អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ សទ្ធវេ តេ ចត្តារិ អរិយសទ្ធាធំ
 យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ ។ យេចិ ហិ តេចិ
 ភិក្ខុវេ ឯតរហិ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា យថាភូតំ
 អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ សទ្ធវេ តេ ចត្តារិ អរិយសទ្ធាធំ យថា-
 ភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ ។ តតមាធំ ចត្តារិ ។ ទុក្ខំ
 អរិយសទ្ធិំ ទុក្ខសមុធយោ អរិយសទ្ធិំ ទុក្ខនិរោធនា
 អរិយសទ្ធិំ ទុក្ខនិរោធតានិធំដំបនា អរិយសទ្ធិំ ។
 យេចិ ហិ តេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមន្ទាធំ អរហន្តោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិសុ អភិសម្ពុជ្ឈិ-
 ស្សន្តិ អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ សទ្ធវេ តេ ឥមាធំ ចត្តារិ
 អរិយសទ្ធាធំ យថាភូតំ អភិសម្ពុជ្ឈិស្សន្តិ ។ តស្មាតិហ
 ភិក្ខុវេ ឥធំ ទុក្ខន្តិ យោតោ តារណីយោ
 ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតានិធំដំបនាតិ យោតោ
 តារណីយោតិ ។

កោដិពាមត្រៃ ៣

ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធាតាំងឡាយណាខ្ញុំមួយ ក្នុងកាលជាអនាគត ខ្ញុំនឹង
 គ្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិត ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធគ្រប់ព្រះអង្គនោះ ខ្ញុំនឹង
 គ្រាស់ដឹងទូរអរិយសច្ច ៤ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ព្រះ
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធាតាំងឡាយណាខ្ញុំមួយ ក្នុងកាលជាបច្ចុប្បន្ន រមែង
 គ្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិត ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធគ្រប់ព្រះអង្គនោះ រមែង
 គ្រាស់ដឹងទូរអរិយសច្ច ៤ តាមសេចក្តីពិត ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺ
 ទុក្ខអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុធយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធសរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិ-
 រោធតានិធំដំបនាអរិយសច្ច ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ព្រះអរហន្តសម្មា-
 សម្ពុទ្ធាតាំងឡាយណាខ្ញុំមួយ ក្នុងកាលជាអតីត គ្រាស់ដឹងហើយខ្ញុំនឹង
 គ្រាស់ដឹងឥឡូវនេះ គ្រាស់ដឹងតាមសេចក្តីពិត ពួកព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 គ្រប់ព្រះអង្គនោះ រមែងគ្រាស់ដឹងទូរអរិយសច្ច ៤ នេះ តាមសេចក្តីពិត ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ព្រះអរហន្តនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តី
 ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជា
 បដិបទជាដំណើរទៅកាន់ចំរើនតំទុក្ខ ។

[២០៦] ជាទតោ អហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ អាស-
 វាធំ ខយំ វេទានិ ចោ អជាទតោ អបស្សតោ ។
 ភិក្ខុ ភិក្ខុវេ ជាទតោ ភី បស្សតោ អាសវាធំ
 ខយោ ហោតិ ។ វធំ ទុក្ខន្តំ ភិក្ខុវេ ជាទតោ
 បស្សតោ អាសវាធំ ខយោ ហោតិ អយំ ទុក្ខ-
 សមុទយោតិ ជាទតោ បស្សតោ អាសវាធំ ខយោ
 ហោតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ ជាទតោ បស្សតោ
 អាសវាធំ ខយោ ហោតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិមិ-
 បដិបទាតិ ជាទតោ បស្សតោ អាសវាធំ ខយោ
 ហោតិ ។ ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ ជាទតោ ឯវំ បស្សតោ
 អាសវាធំ ខយោ ហោតិ ។ ភស្មាភិហ ភិក្ខុវេ វធំ
 ទុក្ខន្តំ យោតោ កុរណំយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-
 និរោធាតិមិបដិបទាតិ យោតោ កុរណំយោតិ ។

[២០៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតពោលនូវការអស់ទៅនៃ
 អាសវៈទាំងឡាយចំពោះបុគ្គល ដែលដឹងដែលឃើញ មិនមែនចំពោះ-
 បុគ្គលដែលមិនដឹងមិនឃើញទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការអស់ទៅ
 នៃអាសវៈទាំងឡាយ វេទនាមិនចំពោះបុគ្គល ដែលដឹងដែលឃើញអ្វី ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ វេទនាមិនចំពោះ
 បុគ្គលដែលដឹងដែលឃើញថា នេះជាទុក្ខ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ
 ទាំងឡាយ វេទនាមិនចំពោះបុគ្គលដែលដឹងដែលឃើញថា នេះជាហេតុ
 ជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ ការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ វេទនាមិនចំពោះ
 បុគ្គលដែលដឹងដែលឃើញថា នេះជាសេចក្តីរលក់ទុក្ខ ការអស់ទៅនៃ
 អាសវៈទាំងឡាយ វេទនាមិនចំពោះបុគ្គលដែលដឹងដែលឃើញថា នេះ
 ជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលក់ទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់
 ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ វេទនាមិនចំពោះបុគ្គលដែលដឹងយ៉ាងនេះ ដែល
 ឃើញយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលក់ទុក្ខ ។

(២០៧) យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនុគម្មេយ្យាដ
 យេ ច សោតត្ថំ មញ្ញោយ្យំ មិគ្គា វា អមច្ឆា វា ញាតិ
 វា សាលោហិតា វា ភេ វេ ភិក្ខុវេ ចន្ទន្នំ អវិយ-
 សទ្ធានំ យថាក្ខតំ អភិសមយាយ សមាធមេតត្វា
 និវេសតត្វា បតិដ្ឋាបេតត្វា ។ គតមេសំ ចន្ទន្នំ ។
 ទុក្ខស្ស អវិយសទ្ធស្ស ទុក្ខសមុទយស្ស អវិយ-
 សទ្ធស្ស ទុក្ខនិរោធស្ស អវិយសទ្ធស្ស ទុក្ខនិរោធឰ-
 តាមិច្ចបដិបទាយ អវិយសទ្ធស្ស ។ យេ ហិ កេចិ
 ភិក្ខុវេ អនុគម្មេយ្យាដ យេ ច សោតត្ថំ មញ្ញោយ្យំ
 មិគ្គា វា អមច្ឆា វា ញាតិ វា សាលោហិតា វា ។ បេ ។
 ភេ វេ ភិក្ខុវេ ឥមេសំ ចន្ទន្នំ អវិយសទ្ធានំ យថាក្ខតំ
 អភិសមយាយ សមាធមេតត្វា និវេសតត្វា បតិដ្ឋា-
 បេតត្វា ។ កស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ឥនំ ទុក្ខន្នំ យោគោ
 ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធឰតាមិច្ចបដិបទាតិ
 យោគោ ករណីយោតិ ។

(២០៧) ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ អ្នកបាំងឡាយគួរអនុគ្រោះចំពោះជន
 ពួកណាមួយ មួយទៀត ជនពួកណាជាមិត្ត ជាអមិត្ត ញាតិ
 សាលោហិត ឥប្បិសំគាល់នូវពាក្យដែលគួរស្តាប់ ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ
 អ្នកបាំងឡាយ គួរញ៉ាំងជនបាំងនោះឱ្យសមាធាន ឱ្យកាំងនៅ ឱ្យ
 ដកលំនៅ ក្នុងការគ្រប់ដឹងនូវអវិយសទ្ធិ ២ តាមសេចក្តីពិត ។ អវិយ-
 សទ្ធិ ២ ឥអ្វីខ្លះ ។ ឥទុក្ខករិយសទ្ធិ ១ ទុក្ខសមុទយអវិយសទ្ធិ ១ ទុក្ខនិ-
 រោធហវិយសទ្ធិ ១ ទុក្ខនិរោធឰតាមិច្ចបដិបទាអវិយសទ្ធិ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុបាំង
 ឡាយ គួរអ្នកបាំងឡាយអនុគ្រោះចំពោះជនពួកណាមួយ មួយទៀត
 ជនពួកណា ជាមិត្ត អមិត្ត ញាតិ សាលោហិត ឥប្បិសំគាល់
 នូវពាក្យដែលគួរស្តាប់ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ អ្នកបាំងឡាយ
 គួរញ៉ាំងជនបាំងនោះឱ្យសមាធាន ឱ្យកាំងនៅ ឱ្យដកលំនៅក្នុងការ
 គ្រប់ដឹងនូវអវិយសទ្ធិ ២ ទេ តាមសេចក្តីពិត ។ ម្នាលភិក្ខុបាំងឡាយ
 គ្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា ទេជា
 ទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា ទេជាបដិបទាជាដំណើរ
 ពៅកម្មទីលក់ទុក ។

[២៦៧] ចន្តារិមាធិ ភិក្ខុវេ អរិយសច្ចាធិ ។ តត-
 មាធិ ចន្តារិ ។ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ
 អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធា អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិ-
 បដិបទា អរិយសច្ចំ ។ វេទានិ មោ ភិក្ខុវេ ចន្តារិ
 អរិយសច្ចាធិ តថាធិ អវិភយិ អាណាជាធិ តស្មា
 អរិយសច្ចាធិតិ វុច្ចតិ ។ តស្មាតិមា ភិក្ខុវេ វេទំ ទុក្ខន្ទំ
 យោតោ តារណិយោ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខ-
 និរោធតាមិធិបដិបទាតិ យោតោ តារណិយោតិ ។

[២៦៨] ចន្តារិមាធិ ភិក្ខុវេ អរិយសច្ចាធិ ។ តត-
 មាធិ ចន្តារិ ។ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ
 អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធា អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិ-
 បដិបទា អរិយសច្ចំ ។ សនេវតេ លោកេ សនាវតេ
 សទ្រហ្មតេ សស្សមណាព្រាហ្មណិយា បដាយ
 សនេវមទុស្សយ តថាតោ អរិយោ តស្មា អរិយ-
 សច្ចាធិតិ វុច្ចន្ទំ ។ តស្មាតិមា ភិក្ខុវេ វេទំ ទុក្ខន្ទំ
 យោតោ តារណិយោ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតា-
 មិធិបដិបទាតិ យោតោ តារណិយោតិ ។

[២៦៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសច្ច ២ នេះ ។ អរិយសច្ច ២
 គឺអ្វីខ្លះ ។ ...ទុក្ខអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធតាមិ-
 ធិបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 អរិយសច្ច ២ នេះជាបេសពិត មិនប្រែប្រួល មិនក្លាយទៅជាបេសដទៃ
 ឡើយ ព្រោះហេតុនោះ បានជាគឺជាគត ហៅថា អរិយសច្ច ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តី
 ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជា
 បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលតំទុក្ខ ។

[២៦៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសច្ច ២ នេះ ។ អរិយសច្ច ២
 គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធតា-
 មិធិបដិបទាអរិយសច្ច ១ ។ ព្រះគឺជាគត
 ជាអរិយបុគ្គលក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក
 ក្នុងពិភពសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងមនុស្សជាសម្មតិរោធិនិ
 មនុស្សដ៏សេស ព្រោះហេតុនោះ (សច្ច ២ ដែលគឺជាគតសំដែនហើយ)
 ហៅថា អរិយសច្ច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ គួរធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលតំទុក្ខ ។

[២១១] ចត្តាវិហារិ ភិក្ខុវេ អរិយសច្ចានិ ។ កត-
 ត្តានិ ចត្តាវិ ។ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខសមុទយោ
 អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធា អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិ-
 បដិបទា អរិយសច្ចំ ។ វិហារិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តាវិ
 អរិយសច្ចានិ ។ វិហារិ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តាវិ អរិយ-
 សច្ចានិ អត្ថំ អរិយសច្ចំ បរិនិព្វាយ្យំ អត្ថំ អរិយសច្ចំ
 បហាតត្ថំ អត្ថំ អរិយសច្ចំ សច្ចិកាតត្ថំ អត្ថំ អរិយសច្ចំ
 ភាវតត្ថំ ។ កតតមញ្ច ភិក្ខុវេ អរិយសច្ចំ បរិនិព្វាយ្យំ ។
 ទុក្ខំ ភិក្ខុវេ អរិយសច្ចំ បរិនិព្វាយ្យំ ទុក្ខសមុទយោ
 អរិយសច្ចំ បហាតត្ថំ ទុក្ខនិរោធា អរិយសច្ចំ
 សច្ចិកាតត្ថំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា អរិយសច្ចំ
 ភាវតត្ថំ ។ ភស្មាតិហ ភិក្ខុវេ វិនិ ទុក្ខន្តំ យោតោ
 កាណិយោ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាតិ
 យោតោ កាណិយោតិ ។

[២១១] ម្ចាស់ភិក្ខុបំណីឡាយ អរិយសច្ចមាន ៤ នេះ ។ អរិយសច្ច៤
 ភិក្ខុវៈ ។ ភិក្ខុអរិយសច្ច១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច១ ទុក្ខនិរោធអរិយ-
 សច្ច១ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ច១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណីឡាយ
 អរិយសច្ចមាន៤នេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណីឡាយ បញ្ចក្កអរិយសច្ច៤នេះ
 អរិយសច្ចគួរកំណត់ដឹងក៏មាន ។ អរិយសច្ចគួរលះបង់ក៏មាន អរិយសច្ច
 គួរធ្វើទ្បជាក់ច្បាស់ក៏មាន អរិយសច្ចគួរចំរើនក៏មាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណី
 ឡាយ ចុះអរិយសច្ចដូចម្តេចដែលគួរកំណត់ដឹង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណីឡាយ
 ទុក្ខអរិយសច្ច គួរកំណត់ដឹង ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច គួរលះបង់ ទុក្ខ-
 និរោធអរិយសច្ច គួរធ្វើទ្បជាក់ច្បាស់ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ច
 គួរចំរើន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណីឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើនកុំខុក ។

[២០០] ឯកំ សមយំ សម្មហុណា ថេរា ភិក្ខុ
 ឆេតិយេសុ^(១) វិហារន្តិ សហជនិយេ^(២) ។ តេជ ចោ
 បន សមយេន សម្មហុណាចំ ថេរាចំ ភិក្ខុចំ
 បញ្ញាភន្តំ មិណ្ឌាចាតប្បដិក្កន្តាចំ មណ្ឌលមារឿ
 សន្និសិទ្ធាចំ សន្និបតិកាចំ អយមន្តរាគមា ធនចាមិ
 យោ នុ ចោ អាវុសោ ទុក្ខំ បស្សតិ ទុក្ខសមុទយំ មិ
 សោ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធិមិ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធ-
 តាមិទិ បដិបទិមិ បស្សតីតំ ។

[២០២] ឯវំ វុត្ត អាយស្មា កវច្យតិក្កេរោ ភិក្ខុ ឯត-
 ទភេត សម្មា មេតំ អាវុសោ កកវតោ សុតំ សម្មា
 បដិក្កហិតំ យោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ បស្សតិ ទុក្ខសមុទ-
 យំ មិ សោ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធិមិ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធ-
 តាមិទិ បដិបទិមិ បស្សតិ ។ យោ ទុក្ខសមុទយំ
 បស្សតិ ទុក្ខំ មិ សោ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធិមិ បស្សតិ

១ ឱ. ម. រាគេសុ ។ ២ សហគុណំ ។

[២១១] សម័យមួយ ពួកភិក្ខុជាថេរៈច្រើនបួននៅក្នុងក្រុងសហជនិយៈ
 ក្នុងដែនចេតិយៈ ។ ភិសម័យនោះធីត កាលភិក្ខុជាថេរៈមានប្រមាណ
 ច្រើនបួន គ្រប្បបមកពីបិណ្ឌបាតក្នុងវេលាក្រោយកន្ត អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុង
 កេនិមូលគំរឹកមានភាស្យជាចន្លោះឡើងថា ម្ចាស់អាវុសោ បុគ្គលណា
 ឃើញសេចក្តីទុក្ខ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឃើញហេតុជាទីកើតឡើង
 នៃទុក្ខផង ឃើញទីរលកនៃទុក្ខផង ឃើញបដិបទា ជាដំណើរទៅ
 កាន់ទីរលកទុក្ខផង ។

[២១២] កាលបើភិក្ខុទាំងនោះពាលយ៉ាងនេះហើយ កម្រ-
 កិត្តេដ៏មានអាយុ កំពោលទីក៏ពួកភិក្ខុដូច្នោះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ
 ពាក្យនុំខ្ញុំបាទស្តាប់មកក្នុងទីចំពោះព្រះក្រ្រូព្រះដ៏មានបុណ្យ ខ្ញុំបាទ
 ទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះក្រ្រូព្រះដ៏មានបុណ្យថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ណាឃើញទុក្ខ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឃើញទុក្ខសមុទយផង ឃើញទុក្ខ-
 និរោធិផង ឃើញទុក្ខនិរោធិតាមិទិបដិបទាផង ។ បុគ្គលណាឃើញទុក្ខ
 សមុទយ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឃើញទុក្ខផង ឃើញទុក្ខនិរោធិផង

ទុក្ខនិរោធតាមិនី បដិបត្តិ បស្សតិ ។ យោ
 ទុក្ខនិរោធំ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធំ សោ បស្សតិ ទុក្ខ-
 សមុទយំបិ បស្សតិ ទុក្ខនិរោធតាមិនី បដិបត្តិ
 បស្សតិ ។ យោ ទុក្ខនិរោធតាមិនី បដិបត្តិ បស្សតិ
 ទុក្ខនិរោធំ សោ បស្សតិ ទុក្ខសមុទយំបិ បស្សតិ
 ទុក្ខនិរោធំបិ បស្សតិ ។

កោដិព្រះព្រះ គតិយោ វិ

តស្សប្បវាសិ

ទ្វេ វដ្តិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 អរហំ អាសវត្តយោ
 មិគ្គំ(១) វចា ច លោកោ ច
 អភិញ្ញេយ្យំ តវម្បតិ ។

ឃើញទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិបត្តិ ។ បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខនិរោធ
 បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឃើញទុក្ខផ្លូវ ឃើញទុក្ខសមុទយំផ្លូវ ឃើញទុក្ខ-
 និរោធតាមិនីបដិបត្តិ ។ បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខនិរោធតាមិនីបដិបត្តិ
 បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ឃើញទុក្ខផ្លូវ ឃើញទុក្ខសមុទយំផ្លូវ ឃើញ
 ទុក្ខនិរោធតាមិនី ។

ឃុំ កោដិព្រះព្រះ ៣ ។

ទុក្ខនិរោធតាមិនីតាមវិគ្គន្តោ

ពោលអំពីព្រះព្រះព្រះភាគគតិយោក្នុងវិដ្ឋានវិដ្ឋាន៤៤៧ អំពី
 ឈ្មោះថាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះគ្រាសីដឹងអាយុចូ អំពីព្រះអរហន្ត
 សម្មាសម្ពុទ្ធព្រះគ្រាសីដឹងហើយក្នុងអតីតកាលជាដើម អំពីការអស់វេទនៃ
 ភាសា៖ ១ អំពីទ្រង់សំដែងការអនុគ្រោះជនជាមិត្តជាដើម ១ អំពីការទ្រង់
 សំដែងធម្មជាតិរបស់ពិតៗ អំពីព្រះភាគគតិយោបុគ្គលក្នុងវិលាស ១
 អំពីអាយុសច្ចុវិលបុគ្គលគួរគ្រាសីដឹង អំពីព្រះគោតម្យតិគោតម ។

សីលបាល្លាវគ្គ ចតុតោ

សីលបាល្លាវគ្គ ទី ៤

(៤១៣) ឯតំ សម្មយំ ភក្កវា កោសម្ព័យំ
វិហារនិ សីលបាល្លាវគ្គ ។ អថទោ ភក្កវា បរិក្ខានិ
សីលបាល្លាវគ្គំ ចាណិចា កហេត្វា កិក្ខុ អាម-
ន្តេសិ តំ កី មញ្ញវ កិក្ខុវ កតមំ ធុ ទោ
ពហុតវំ យានិ វា មយា បរិក្ខានិ សីលបាល្លាវគ្គំ
ចាណិចា កហិតានិ យនិធំ ឧបរិ សីលបា-
យេតិ(១) ។ អប្បមត្តកានិ កន្ត កតវតា បរិក្ខានិ
សីលបាល្លាវគ្គំ ចាណិចា កហិតានិ អថទោ
ឯតានេវ ពហុតវានិ យនិធំ ឧបរិ សីល-
បាយេតិ(២) ។ ឯវមេវ ទោ កិក្ខុវ ឯតានេវ
ពហុតវំ យំ វេ មយា អភិញ្ញាយ អនត្តានិ(៣) ។
កស្មា ទេតំ កិក្ខុវ មយា អនត្តានិ ។ ធុ
ហេតំ កិក្ខុវ អត្តសញ្ញិតំ ចានិព្រហ្មចរិយកំ ធុ
និព្វិទាយ ធុ វិកតាយ ធុ និរោទាយ ធុ ឧបសមាយ

១ ខ. សីលបាល្លាវគ្គ ។ ២ ខ. សីលបាល្លាវគ្គ ។ ៣ ខ. វិកតាយ ។ ៤ ខ. វិកតាយ ។ ៥ ខ. វិកតាយ ។ ៦ ខ. វិកតាយ ។ ៧ ខ. វិកតាយ ។ ៨ ខ. វិកតាយ ។ ៩ ខ. វិកតាយ ។ ១០ ខ. វិកតាយ ។ ១១ ខ. វិកតាយ ។ ១២ ខ. វិកតាយ ។ ១៣ ខ. វិកតាយ ។ ១៤ ខ. វិកតាយ ។ ១៥ ខ. វិកតាយ ។ ១៦ ខ. វិកតាយ ។ ១៧ ខ. វិកតាយ ។ ១៨ ខ. វិកតាយ ។ ១៩ ខ. វិកតាយ ។ ២០ ខ. វិកតាយ ។ ២១ ខ. វិកតាយ ។ ២២ ខ. វិកតាយ ។ ២៣ ខ. វិកតាយ ។ ២៤ ខ. វិកតាយ ។ ២៥ ខ. វិកតាយ ។ ២៦ ខ. វិកតាយ ។ ២៧ ខ. វិកតាយ ។ ២៨ ខ. វិកតាយ ។ ២៩ ខ. វិកតាយ ។ ៣០ ខ. វិកតាយ ។ ៣១ ខ. វិកតាយ ។ ៣២ ខ. វិកតាយ ។ ៣៣ ខ. វិកតាយ ។ ៣៤ ខ. វិកតាយ ។ ៣៥ ខ. វិកតាយ ។ ៣៦ ខ. វិកតាយ ។ ៣៧ ខ. វិកតាយ ។ ៣៨ ខ. វិកតាយ ។ ៣៩ ខ. វិកតាយ ។ ៤០ ខ. វិកតាយ ។ ៤១ ខ. វិកតាយ ។ ៤២ ខ. វិកតាយ ។ ៤៣ ខ. វិកតាយ ។ ៤៤ ខ. វិកតាយ ។ ៤៥ ខ. វិកតាយ ។ ៤៦ ខ. វិកតាយ ។ ៤៧ ខ. វិកតាយ ។ ៤៨ ខ. វិកតាយ ។ ៤៩ ខ. វិកតាយ ។ ៥០ ខ. វិកតាយ ។ ៥១ ខ. វិកតាយ ។ ៥២ ខ. វិកតាយ ។ ៥៣ ខ. វិកតាយ ។ ៥៤ ខ. វិកតាយ ។ ៥៥ ខ. វិកតាយ ។ ៥៦ ខ. វិកតាយ ។ ៥៧ ខ. វិកតាយ ។ ៥៨ ខ. វិកតាយ ។ ៥៩ ខ. វិកតាយ ។ ៦០ ខ. វិកតាយ ។ ៦១ ខ. វិកតាយ ។ ៦២ ខ. វិកតាយ ។ ៦៣ ខ. វិកតាយ ។ ៦៤ ខ. វិកតាយ ។ ៦៥ ខ. វិកតាយ ។ ៦៦ ខ. វិកតាយ ។ ៦៧ ខ. វិកតាយ ។ ៦៨ ខ. វិកតាយ ។ ៦៩ ខ. វិកតាយ ។ ៧០ ខ. វិកតាយ ។ ៧១ ខ. វិកតាយ ។ ៧២ ខ. វិកតាយ ។ ៧៣ ខ. វិកតាយ ។ ៧៤ ខ. វិកតាយ ។ ៧៥ ខ. វិកតាយ ។ ៧៦ ខ. វិកតាយ ។ ៧៧ ខ. វិកតាយ ។ ៧៨ ខ. វិកតាយ ។ ៧៩ ខ. វិកតាយ ។ ៨០ ខ. វិកតាយ ។ ៨១ ខ. វិកតាយ ។ ៨២ ខ. វិកតាយ ។ ៨៣ ខ. វិកតាយ ។ ៨៤ ខ. វិកតាយ ។ ៨៥ ខ. វិកតាយ ។ ៨៦ ខ. វិកតាយ ។ ៨៧ ខ. វិកតាយ ។ ៨៨ ខ. វិកតាយ ។ ៨៩ ខ. វិកតាយ ។ ៩០ ខ. វិកតាយ ។ ៩១ ខ. វិកតាយ ។ ៩២ ខ. វិកតាយ ។ ៩៣ ខ. វិកតាយ ។ ៩៤ ខ. វិកតាយ ។ ៩៥ ខ. វិកតាយ ។ ៩៦ ខ. វិកតាយ ។ ៩៧ ខ. វិកតាយ ។ ៩៨ ខ. វិកតាយ ។ ៩៩ ខ. វិកតាយ ។ ១០០ ខ. វិកតាយ ។

(៤១៣) សម្មយម្ហ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងសីលបាល្លាវគ្គ
(ព្រះគង្គ) ទៀបក្រុងកោសម្ព័យ ។ ព្រះនារង្គ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ចាប់ស្លឹកធុង្គិចដោយព្រះហស្ត គ្រាស់ស្លឹកកុំតាំងឱ្យយថា ម្នាល
កុំតាំងឱ្យយ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនិរុទ្ធម្តេច ស្លឹកធុង្គិចដែលគង់គ
ចាប់ដោយដៃក្តី ស្លឹកធុង្គិចដែលនៅឯដើមធុង្គិចក្តី ស្លឹកនោះតើស្លឹកណាច្រើន
ជាងហ្ន៎ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ស្លឹកធុង្គិច ដែលព្រះមានព្រះភាគចាប់ដោយ
ព្រះហស្តមានប្រមាណកំណត់សំ ៦ស្លឹកធុង្គិចតាំងនោះ ដែលនៅដើមធុង្គិច
មានចំនួនច្រើនជាង ។ ម្នាលកុំតាំងឱ្យយ យ៉ាងនេះមែនហើយ ពាក្យ
ណា ដែលគង់គង់មិនសំដែងដើម្បីសេចក្តីគ្រាស់ដឹងដល់អ្នកតាំងឱ្យយ
ពាក្យខ្លះឯងមានចំនួនច្រើនជាង ។ ម្នាលកុំតាំងឱ្យយ ពាក្យខ្លះទាន់ថា
គង់គង់មិនសំដែង គ្រាមហេតុអ្វី ។ ម្នាលកុំតាំងឱ្យយ ព្រោះថា
ពាក្យខ្លះ មិនច្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនមែនជាពាក្យព្រហ្មចរិយធម៌
មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីឱ្យយ ណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាស
ពាក្យម្រេក មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីរលក់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់

សំណាចស្ត្រាចតុតោ

ន អភិក្ខាយ ន សម្មោទាយ ន ធិត្វាទាយ
សំវត្តតិ ។ តស្មា តំ មយា អត្តាតំ ។

[២៧២] តតិក្ខុ ភិក្ខុវេ មយា អត្តាតំ ។ ឥធិ
ទុក្ខន្តិ ភិក្ខុវេ មយា អត្តាតំ អយំ ទុក្ខសមុទ-
យោតិ មយា អត្តាតំ អយំ ទុក្ខនិរោទោតិ មយា
អត្តាតំ អយំ ទុក្ខនិរោទតាមិច្ឆិមជ្ជនាតិ មយា
អត្តាតំ ។ តស្មា ចេតំ ភិក្ខុវេ មយា អត្តាតំ ។
ឯតញ្ញំ ភិក្ខុវេ អនុសញ្ញតំ ឯតំ អាធិត្រហ្មចរិយតំ
ឯតំ ធិត្វិទាយ វិរាតាយ ធិរោទាយ ទមសមាយ
អភិក្ខាយ សម្មោទាយ ធិត្វាទាយ សំវត្តតិ ។
តស្មា តំ អត្តាតំ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ឥធិ
ទុក្ខន្តិ យោតោ កាណិយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-
និរោទតាមិច្ឆិមជ្ជនាតិ យោតោ កាណិយោតិ ។

[២៧៥] យោ ភិក្ខុវេ ឯវំ វាធយ្យ

សំណាចស្ត្រាចតុ ៥

មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដឹងព្យាសំ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង មិន
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិរោធិ ។ ព្រោះហេតុនោះ បានជាគឺជាគត មិនសំដែង
ពាក្យនោះឡើយ ។

[២៧២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះគឺជាគត សំដែងពាក្យដូចម្តេច
វិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតសំដែងថា នេះជាទុក្ខ គឺជាគត
សំដែងថា នេះហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ គឺជាគតសំដែងថា នេះជាសេចក្តី
រលត់ទុក្ខ គឺជាគតសំដែងថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពាក្យនេះបានជាគឺជាគតសំដែង តើព្រោះហេតុអ្វី ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ពាក្យនេះប្រកបដោយប្រយោជន៍ ពាក្យ
នេះជាអាទិព្រហ្មចរិយធម៌ ពាក្យនេះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ
ដើម្បីប្រាសចាកគម្រោក ដើម្បីរលត់ទុក្ខ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បី
ដឹងព្យាសំ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិរោធិ ។ ព្រោះហេតុនោះ បានថា
គឺជាគតសំដែងពាក្យនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុង
សាលានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តី
ព្យាយាមថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ។

[២៧៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា និយាយយ៉ាងនេះថា

អហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អនភិសមេទ្ធ ទុក្ខ-
 សមុទយំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អនភិសមេទ្ធ ទុក្ខ-
 ចំរោធំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អនភិសមេទ្ធ ទុក្ខ-
 ចំរោធំតាមិច្ចិបដិបដំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អនភិ-
 សមេទ្ធ សម្មា ទុក្ខសង្ខតំ តិរិយាមិច្ចិ ទេតំ ហំ ឯ
 វិជ្ជតិ ។ សេយ្យោបិ ភិក្ខុវេ យោ ឯវិ វិនយេ អហំ
 ចនិមេត្តានំ វា បណាសបត្តានំ វា អាមលកមត្តានំ(១)
 វា មុដំ តិក្ខុវេ ទទតំ វា តាលបត្តំ(២) វា
 ហរិស្សាមិច្ចិ(៣) ទេតំ ហំ ឯ វិជ្ជតិ ។ ឯវមេវ ទោ
 ភិក្ខុវេ យោ ឯវិ វិនយេ អហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ
 យថាភូតំ អនភិសមេទ្ធ ។ បេ ។ ទុក្ខចំរោធំតាមិច្ចិ-
 បដិបដំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អនភិសមេទ្ធ សម្មា
 ទុក្ខសង្ខតំ តិរិយាមិច្ចិ ទេតំ ហំ ឯ វិជ្ជតិ ។

[២១៦] យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ ឯវិ វិនយេ
 អហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អនភិសមេទ្ធ

១. សសីសត្តានំ កមេសក្កិយ្យត្តានំ វា ។ ២ ពលុទក្ខំ មញ្ញ វាយេ ។
 អយមេ ពារេ យុត្តរេ ។ ៣ ឧ. ម. អហរិស្សាមិច្ចិ ។

ខំមិនបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត មិនបានត្រាស់ដឹង
 នូវទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត មិនបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខនិរោធ-
 អរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត មិនបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខនិរោធតាមិច្ចិបដិបតា
 អរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត តែនឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃសេចក្តីទុក្ខដោយប្រពៃ
 បាន ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ ដូចជាបុគ្គល
 ណា ខំយាយយ៉ាងនេះថា ខំធ្វើតាមបែបស្វិតគតិភិក្ខុ ស្វិតស្រសក្តិ ស្វិត
 កន្ទុកវ្រៃភិក្ខុ ហើយនឹងនាំទៅនូវទឹក ឬចម្រៀកភ្លោក(១) ហេតុនេះមិនមាន
 ឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ បុគ្គលណា ខំយាយយ៉ាង
 នេះថា ខំមិនបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត ។ បេ ។
 មិនបានត្រាស់ដឹង នូវទុក្ខនិរោធតាមិច្ចិបដិបតាអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត
 តែនឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃសេចក្តីទុក្ខ ដោយប្រពៃបាន ហេតុនេះ មិនមាន
 ឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[២១៦] ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ លុះតែបុគ្គលណា ខំយាយ
 យ៉ាងនេះថា ខំបានត្រាស់ដឹងនូវទុក្ខអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត

១.. សំនួរថា កាលបង្គំ ចូលប្រថស្វិតភ្លោក ខំស្វិតស្រសក្តិច្រមុយភ្លោក ចំនែមិនសម
 សេចក្តីសោះ ក្នុងទីនេះនូវថា កាលបង្គំ ប្រថស្វិតភ្លោកនូវច្រមុយ ទើបលមសេចក្តីជាង ។

សំណេងបណ្ណាល័យ បុគ្គល

ទុក្ខសមុទយំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិសមេទ្ធ
 ទុក្ខនិរោធំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិសមេទ្ធ
 ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ
 អភិសមេទ្ធ សម្មា ទុក្ខស្សន្តំ កាវិស្សមីតិ វេទន-
 មេតំ វិជ្ជតិ ។ សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ យោ វិវា-
 វនេយ្យ អហំ បទុមបន្តានំ វា បលាសបន្តានំ វា
 មាលុវបន្តានំ^(១) វា មុដំ កាវិក្ខា ទុទតំ វា
 កាលបត្តំ វា ហរិស្សមីតិ^(២) វេទនមេតំ វិជ្ជតិ ។
 ឯវាមេវ ទោ ភិក្ខុវេ យោ វិវា វនេយ្យ អហំ ទុក្ខំ
 អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិសមេទ្ធ ។ បេ ។ ទុក្ខ-
 និរោធតាមិធិបដិបទំ អរិយសច្ចំ យថាភូតំ អភិស-
 មេទ្ធ សម្មា ទុក្ខស្សន្តំ កាវិស្សមីតិ វេទនមេតំ វិជ្ជតិ ។
 តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ វេទនំ ទុក្ខន្តំ យោកោ កាណិយោ ។
 បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាតិ យោកោ
 កាណិយោតិ ។

១. មាលុវបន្តានំ វា ។ ២. មាលុវបន្តានំ វា ។ ២. ម. មាលុវបន្តានំ ។

សំណេងបណ្ណាល័យ ១ ៤

ក្រាស់ដីនិទ្ទវទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត ក្រាស់ដីនិទ្ទវទុក្ខ-
 និរោធតាមិធិបដិបទា-
 អរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិតនឹងធ្វើទ្វេដំបូងនៃទុក្ខ ដោយប្រពៃបាន
 ហេតុនេះទើបមានវិមន ។ ម្នាលភិក្ខុវាជិទ្ធកាយ ដូចជាបុគ្គលណា វិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ខ្ញុំធ្វើទ្វេដំបូងនៃស្តីកល្យក្តី ស្តីកហេតុ ស្តីកល្មេក្តី ហើយ
 នឹងនាំទៅទ្វេដំបូងប្រៀបក្រោក ហេតុនេះទើបមានវិមន យ៉ាងណាមិញ ។
 ម្នាលភិក្ខុវាជិទ្ធកាយ បុគ្គលណា វិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំក្រាស់ដីនិទ្ទវ-
 ទុក្ខអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត ។ បេ ។ ក្រាស់ដីនិទ្ទវទុក្ខនិរោធតាមិធិ-
 បដិបទាអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត នឹងធ្វើទ្វេដំបូងនៃទុក្ខ ដោយ
 ប្រពៃបាន ហេតុនេះទើបមានវិមន យ៉ាងនេះនឹង ។ ម្នាលភិក្ខុវាជិទ្ធកាយ
 ក្រោមហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទាជាដំណើរ
 ទៅកាន់ទិវិតទុក្ខ ។

(២១៧) សោយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ ធនោណ ទមិ-
 វេហាសំ ទិវោសា សកិម្បំ មូលេន ធិបតតិ សកិម្បំ
 វេជ្ឈេន ធិបតតិ សកិម្បំ អក្កេន ធិបតតិ ។
 បិវេវេ ទោ ភិក្ខុវេ អវិជ្ជាជីវណា សត្តា តណ្ហា-
 សញ្ញាជនា សប្បវត្តា(១) សំសវត្តា សកិម្បំ អស្មា
 លោកោ បរំ លោកំ តច្ឆន្តិ សកិម្បំ បរស្មា
 លោកោ ឥមំ លោកំ អាតច្ឆន្តិ ។ តំ ភិស្ស ហេតុ ។
 វេជិជ្ជត្តា ភិក្ខុវេ ចតុន្តំ អរិយសប្បាធំ ។ តតមេសំ
 ចតុន្តំ ។ ទុក្ខស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខ-
 ចំរោធភាមិធិបជិបនាយ អរិយសច្ចស្ស ។ តស្មាតិហ
 ភិក្ខុវេ ឥធំ ទុក្ខន្តិ យោកោ ករណីយោ ។
 បេ ។ អយំ ទុក្ខចំរោធភាមិធិបជិបនាតិ យោកោ
 ករណីយោតិ ។

(២១៨) អាទិវត្ត ភិក្ខុវេ ចេលេ វា សីសេ វា
 តិមស្ស ករណីយន្តិ ។ អាទិវត្ត កន្ត ចេលេ វា
 សីសេ វា តស្សេវេ ចេលស្ស វា សីសស្ស វា
 វិញ្ញាបនាយ អធិមត្តោ ធានោ ច វាយោមោ ច

១. ម. តណ្ហា ញោនិវត្តា ត្រាវត ។

(២១៧) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិឡាយ ដូចដំបងដែលគោចាលទៅឯគោកាស
 កែងបាក់ចុះបានគល់ដំបងក៏មាន បាក់ចុះក្រែងកណ្តាលដំបងក៏មាន បាក់
 ចុះបានចុងដំបងក៏មាន យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិឡាយ សត្វចាំនិ
 ឡាយដែលមានអវិជ្ជាជាគ្រឿងកំរាំង មានតណ្ហាជាគ្រឿងប្រកប កាល
 អត្នាលទៅ គ្រាន់ផ្អែកទៅ កែងចេញពីលោកនេះ ទៅកាន់លោក
 ដទៃក៏មាន ច្របូបមកពីលោកដទៃ មកកាន់លោកនេះក៏មាន ។
 ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិឡាយ ព្រោះជាសត្វចាំនិឡា
 មិនបានឃើញដូចអរិយសច្ច៦ ។ អរិយសច្ច៦ គឺអ្វីខ្លះ ។ ធិទុក្ខអរិយសច្ច១
 ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធភាមិធិបជិបនាយសច្ច១ យ៉ាងនោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចាំនិឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម
 ជា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបត្តាជាដំណើរ
 ទៅកាន់ចំលែកទុក្ខ ។

(២១៨) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិឡាយ សំពត់បូក្សាល ដែលភ្លើងកំពុងរនេះ
 បុរសនោះគួរធ្វើដូចម្តេច ។ ចតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើសំពត់បូក្សាល
 ដែលភ្លើងកំពុងរនេះ បុរសនោះគួរធ្វើសេចក្តីប៉ិនប៉ងដឹង ព្យាយាមដឹង

សំសធាបណ្ណត្រៃ ធាតុត្រៃ

ឧស្ស័យ ៥ ឧស្ស័យ ៥ អប្សដិវាទិ ៥ សតិ ៥
 សម្បជញ្ញញ្ច— ការណីយន្តិ ។ អាទិត្តំ កិក្ខុវេ
 ចេសំ វា សីសំ វា អដ្ឋបេត្តិកា អមនសិការិកា
 អនតិសមេតាទំ ចតុន្តិ អរិយសទ្ធាទំ យថាភូតំ
 អភិសមយាយ អធិមត្តា ធម្មោ ៥ វាយាខោ ៥
 ឧស្ស័យ ៥ ឧស្ស័យ ៥ អប្សដិវាទិ ៥ សតិ
 ៥ សម្បជញ្ញញ្ច ការណីយំ ។ កតមេសំ ចតុន្តិ ។
 ទុក្ខស្ស អរិយសទ្ធស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធកាមិជិ-
 បដិបទាយ អរិយសទ្ធស្ស ។ តស្មាតិហ កិក្ខុវេ
 វេទំ ទុក្ខន្តិ យោគោ ការណីយោតិ ។ បេ ។ អយំ
 ទុក្ខនិរោធកាមិជិបដិបទាតិ យោគោ ការណីយោតិ ។

(២១៧) សេយ្យថាបិ កិក្ខុវេ បុរិសោ វស្សសតា-
 យុកោ វស្សសតជីវិតមេទំ ឯវំ វនេយ្យ ឯហម្ពោ បុរិស
 បុព្វល្អាសមយំ តំ សត្តិសតេន ហធិស្សន្តិ មជ្ឈន្តិកា-
 សមយំ សត្តិសតេន ហធិស្សន្តិ សាយល្អាសមយំ
 សត្តិសតេន(១) ហធិស្សន្តិ ។ សោ ចោ ភូ អន្តោ បុរិស

១១. សត្តិសតេន ។

សំសធាបណ្ណត្រៃ ៩ ៤

សេចក្តីប្រឹងប្រែងផង សេចក្តីខ្មីឃ្មានផង ការមិនបញ្ជាក់ផង សតិផង
 សម្បជញ្ញៈផង ដំបំបូន ដើម្បីនឹងលក់ខ្ញុំសំពត់បូក្សាលៈនោះឯង ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលនូវកុំសំឡឹងមើល កុំយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះសំពត់បូ-
 ក្សាល ដែលភ្លើងកំពុងឆេះឡើយ គួរធ្វើសេចក្តីប៉ិនប៉ងផង សេចក្តីព្យា-
 យាមផង សេចក្តីខ្មីឃ្មានផង ការមិនបញ្ជាក់ផង សតិផង សម្បជញ្ញៈផង
 ដំបំបូន ដើម្បីនឹងត្រាស់ដឹងខ្ញុំអរិយសច្ច ៤ ដែលខ្លួនមិនបានប្រាស
 ដឹងតាមសេចក្តីពិតនៅឡើយ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១
 ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធកាមិជិបដិបទាអរិយសច្ច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះ
 ហេតុនោះ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ។ បេ
 គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលកំទុក្ខ ។

(២១៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសមានអាយុ ១០០ ឆ្នាំនិយាយ
 នឹងបុរសដែលមានអាយុស្មើ១០០ ឆ្នាំដូចគ្នាយ៉ាងនេះថា ខែបុរសអើយ
 ចូរអ្នកមកតាយ ដនតាំងឡាយនឹងសំឡប់អ្នក ដោយយេនៃលំពែងក្នុង
 បុព្វល្អាសម័យ (ពេលព្រឹក) នឹងសំឡប់អ្នក ដោយយេនៃលំពែងក្នុង
 មជ្ឈន្តិកសម័យ (ពេលថ្ងៃត្រង់) នឹងសំឡប់អ្នក ដោយយេនៃលំពែងក្នុង
 សាយល្អាសម័យ (ពេលល្ងាច) ។ បុរសនោះ គឺនិយាយថា ខែបុរសអើយ

ធិវសេ ធិវសេ តីវរិ សុត្តិសតេហិ ហញ្ញមាថោ
 វស្សសតាយុតោ វស្សសតជីវី វស្សសតស្ស អច្ច-
 យេន អនកិសមេតានិ ចត្តារិ អវិយសប្បានំ អភិ-
 សមេស្សសីតិ ។ អត្តវសិកេន ភិក្ខុវេ កុលបុត្តន
 អលំ ឧបកុដ្ឋំ ។ តំ ភិក្ខុស្ស ហេតុ ។ វិទមតក្លោយំ
 ភិក្ខុវេ សំសារោ ធម្មា កោដិ ន បញ្ញាយតិ សុត្តិប្ប-
 ហារាវំ អសិប្បហារាវំ ឧស្សប្បហារាវំ វេស្សប្ប-
 ហារាវំ ។ វិវំ ចេតំ ភិក្ខុវេ អស្ស ន ទោ ចនាហំ
 ភិក្ខុវេ សហ ទុក្ខេន សហ ឆោមនស្សេន ចតុដ្ឋំ
 អវិយសប្បានំ អភិសមយំ វនាមិ ។ អចំចាហំ ភិក្ខុវេ
 សហា វ សុទេន សហា វ សោមនស្សេន ចតុដ្ឋំ
 អវិយសប្បានំ អភិសមយំ វនាមិ ។ កតមេសំ
 ចតុដ្ឋំ ។ ទុក្ខស្ស អវិយសទ្ធស្ស ។ មេ ។ ទុក្ខ-
 ចំរោធតាមិច័បដិបទា អវិយសទ្ធស្ស ។ ភស្មាតិរោ
 ភិក្ខុវេ វនំ ទុក្ខដ្ឋំ យោតោ ករណីយោ ។ មេ ។ អយំ
 ទុក្ខចំរោធតាមិច័បដិបទាតិ យោតោ ករណីយោតិ ។

[២២០] សេ យ្យថាមិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ យំ វសស្មី ជម្ពុដិថេ
 តិណាក្កសាទាបលាសំ តទ្រេត្វា វកជ្ឈំ សំហវេយ្យ

អ្នកឯងមានអាយុ១០០ឆ្នាំ សេនៅអស់១០០ឆ្នាំ កាលបើត្រូវអស់ឡប់
 ដោយលំរែង ៣០០ រាល់វិថូ លុះកន្លង១០០ឆ្នាំទៅ នឹងបានត្រាស់
 ជីវិតវិញអាយុសព្វ ២ ដែលមិនបានត្រាស់ជីវិតនៅឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កុលបុត្តដែលលុះក្នុងអំណាចនៃប្រយោជន៍ គួរតែចូលទៅ ។
 ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះជាសង្សារនេះមិន
 មានចំប៉ុនទេ វាជីវិតនឹងវាជីវិតនៃការប្រហារដោយលំរែង ប្រហារ
 ដោយជាប្រហារដោយកូនសា ប្រហារដោយថ្លៃថៅ ក៏មិនប្រាកដឡើយ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរនោះគួរមានយ៉ាងនេះមែន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 តែងតែអនិច្ចាតពោលនូវការត្រាស់ជីវិតវិញអាយុសព្វ ២ ជាមួយនឹងសេច
 ក្តីទុក្ខ ជាមួយនឹងវេទនាស្សទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ប៉ុន្តែគឺជាភក្តីភក្តី
 ពោលនូវសេចក្តីត្រាស់ជីវិតព្រោះអាយុសព្វទាំង២ ជាមួយនឹងសេចក្តីសុខ
 និងសោមនស្សទេភី ។ អាយុសព្វ២គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអាយុសព្វ១ ។ មេ ។
 ទុក្ខនិរោធតាមិច័បដិបទាអាយុសព្វ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុ
 នោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។
 គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ចំរើននៃទុក្ខ ។

[២២០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុរសកាន់ស្បី កំណាត់រឈើ
 មែករឈើ ស្លឹករឈើ ក្នុងដំបូងនេះ មកប្រមូលទុក ក្នុងទីជាមួយគ្នា

ឯកស្រ្តី សំហវិទ្ធា ស្គាល់ តាមយ្យ ស្គាល់ កវិទ្ធា យេ
 មហាសមុទ្រ មហាន្តតា ចាណា តេ មហាន្តតេសុ
 ស្គាលេសុ អាវុទេយ្យ យេ មហាសមុទ្រ មជ្ឈិមតា
 ចាណា តេ មជ្ឈិមតេសុ ស្គាលេសុ អាវុទេយ្យ យេ
 មហាសមុទ្រ សុខុមតា ចាណា តេ សុខុមតេសុ
 ស្គាលេសុ អាវុទេយ្យ ។ អបរិយោជិតា ច ភិក្ខុវេ មហា-
 សមុទ្រ ឧទ្ធហិកា ចាណា អស្ស អថ ឥមស្មី(១)
 ជំនុំដើម តំណក្ខត្តសាទាមលាសំ បរិក្ខុយំ បរិយោជានំ
 តំឆ្មេយ្យ ។ ឥតោ(២) តហុតា ទោ ភិក្ខុវេ មហា-
 សមុទ្រ សុខុមតា ចាណា យេ ឧ សុតាសុ ស្គាលេ(៣)
 អាវុទិតុំ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ សុខុមតត្តា ភិក្ខុវេ
 អត្តការស្ស ។ ឯវំ មហា ទោ ភិក្ខុវេ អបាយោ ។
 ឯវំ មហាន្តស្មា ទោ ភិក្ខុវេ អបាយស្មា បរិមុត្តា
 ជិដ្ឋិសម្មាញ្ញា មុត្តលោ ឥទំ(៤) ទុក្ខន្ទំ យថាភ្នត់
 បជាបាតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាតិ
 យថាភ្នត់ បជាបាតិ ។ តស្មាតិហា ភិក្ខុវេ ឥទំ ទុក្ខន្ទំ
 យោតោ កាណិយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតា-
 មិធិបដិបទាតិ យោតោ កាណិយោតិ ។

១ ឧ. អថ ១ ក វិស្ស ។ ២ ឧ. អ. កថា ។ ៣ ឧ. វ. ស្គាលេសុ ។ ៤ ឧ. យោ គិវ ។

លុះប្រមូលទុកក្នុងទីដើម្បីឆ្ពោះហើយ គប្បីធ្វើជាឈើអណ្តោត លុះធ្វើ
 ជាឈើអណ្តោតហើយ រើបដៅតូកសត្វធំៗដែលនៅក្នុងមហាសមុទ្រ
 ក្នុងឈើអណ្តោតធំៗ ដៅតូកសត្វធំៗនៃកណ្តាល ។ ដែលនៅក្នុងមហា-
 សមុទ្រក្នុងឈើអណ្តោតធំៗនៃកណ្តាល ។ ដៅតូកសត្វតូចៗដែលនៅក្នុង
 មហាសមុទ្រក្នុងឈើអណ្តោតតូចៗ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តូកសត្វធំៗ
 ក្នុងមហាសមុទ្រ មិនអស់ទេ ឯស្មៅ កំណាត់ឈើ មែកឈើ ស្លឹកឈើ
 ក្នុងដីក្នុងខ្ទប់នេះដល់ខ្ទប់នោះអស់ទៅស្រឡះទៅមិនមាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 តូកសត្វតូចៗ ក្នុងមហាសមុទ្រ ច្រើនជាងតូកសត្វធំៗទៅទៀត បុគ្គល
 ណាមួយ មិននិយមនឹងដៅតដោយឈើអណ្តោតឡើយ ។ ដំណើរ
 នោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះសត្វទាំងនោះមាន
 អត្តភាពតូចៗ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អបាយនិយមនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលច្រើនអបាយដែលនិយមនេះ ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ
 រើបដើម្បីស្រាវជ្រាវសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដើម្បីស្រាវជ្រាវ
 សេចក្តីពិតថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីលក់ទុក្ខ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទា ជាដំណើរ
 ទៅកាន់ទីលក់ទុក្ខ ។

(២២៤) សុរិយស្ស ភិក្ខុវេ ទុទយតោ ឯតំ បុព្វង្គមំ
 ឯតំ បុព្វង្គមំ យទិទំ អនុណ្ណតំ ។ ឯវេវ ទោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុវោ ចតុន្នំ អរិយសទ្ធាមំ យថាភូតំ អភិសមយាយ
 ឯតំ បុព្វង្គមំ ឯតំ បុព្វង្គមំ យទិទំ សម្មាទិដ្ឋិ ។ សម្មា-
 ទិដ្ឋិកស្សេតំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ ចាទិកង្គំ ឥទំ ទុក្ខន្តិ
 យថាភូតំ បដាទិស្សតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធ-
 តាមិទិបដិបទាតិ យថាភូតំ បដាទិស្សតិ ។ ឥស្មាតិហ
 ភិក្ខុវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោតោ កាណិយោ ។ បេ ។ អយំ
 ទុក្ខនិរោធតាមិទិបដិបទាតិ យោតោ កាណិយោតិ ។

(២២៥) យាវតីវត្តា ភិក្ខុវេ ចន្ទិមសុរិយោ លោកេ
 ទុប្បជ្ឈន្តិ ទេវ តាវ មហាតោ អាណោកាស្ស ចាតុ-
 កាវោ ហោតិ មហាតោ ទុកាសស្ស អន្ធតមំ តទា
 ហោតិ អន្ធតារតិវិសា ទេវ តាវ វត្តន្តិវា បញ្ញាយន្តិ
 ន មាសន្ត្រិមាសា បញ្ញាយន្តិ ន ទុតុសំវដ្ឋក
 បញ្ញាយន្តិ ។ យតោ ច ទោ ភិក្ខុវេ ចន្ទិមសុរិយោ
 លោកេ ទុប្បជ្ឈន្តិ អថ មហាតោ អាណោកាស្ស
 ចាតុកាវោ ហោតិ មហាតោ ទុកាសស្ស

(២២៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលព្រះអាទិក្សទេវ្រិមី វេសិមាន
 ការទេវ្រិមីនៃអរុណ ជាប្រធានជាបុព្វនិមិត្ត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយយោង
 នេះវេសិហើយ ភិក្ខុដែលគ្រាស់ជីវិតតាមសេចក្តីពិតខ្លាចអរិយសច្ច ៤ វេសិ
 មានសម្មាទិដ្ឋិខ្លះ ជាប្រធានជាបុព្វនិមិត្ត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរ
 ខ្លះ វេសិកើតប្រាកដដល់ភិក្ខុ ដែលប្រកបដោយសម្មាទិដ្ឋិ ដឹងច្បាស់
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់វិលតំទុក្ខ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុភ្នំសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តី
 ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទា
 ជាដំណើរទៅកាន់វិលតំទុក្ខ ។

(២២៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះចម្រើននិព្រះអាទិក្ស មិនទាន់
 កើតឡើងក្នុងលោកដពបណា ពន្ធិដំបំ ស្មើដំបំ ក៏មិនទាន់កើតប្រាកដ
 ក្នុងកាលណោះ មានវេសិទ្ធិនឹងអំពូសូន្យលើដពបនោះ យប់នឹងថ្ងៃក៏
 មានមិនប្រាកដ ខែនឹងកន្លះខែក៏មិនទាន់ប្រាកដ ផ្សេងនឹងឆ្នាំក៏មិន
 ប្រាកដ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែព្រះចម្រើននិព្រះអាទិក្សកើត
 ឡើងក្នុងលោកដពបណា ពន្ធិដំបំ ស្មើដំបំ ក៏កើតប្រាកដក្នុងកាលណោះ ។

សំណាមណ្ឌលក្រៅ ចតុក្រា

ខេត្ត អនុតម៌ តណា ហោតិ ៨ អនុការតិមិសា អថ
 ត្រៃដ្ឋិក បញ្ញាយន្តិ មាសន្ត្រិមាសា បញ្ញាយន្តិ ឧត្ត-
 សំវដ្ឋក បញ្ញាយន្តិ ។ ឯវិមេវ ចោ ភិក្ខុវេ យាវតិវេវ
 តថាគនោ លោកេ ធម្មន្តិ អវហំ សន្នាសន្តិក្ខោ
 ខេត្ត តាវ មហានោ អាណេតិស្ស ចាតុការេវ
 ហោតិ មហានោ ឧភាសស្ស អនុតម៌ តណា ហោតិ
 អនុការតិមិសា ខេត្ត តាវ ចតុដ្ឋិ អវិយសច្ចាធំ
 អាចិក្កុណា ហោតិ ទេសនា បញ្ញាមថា បដ្ឋមថា
 វិវណា វិភជនា ឧត្តាធំតាម្មំ ។ យេតោ ៨ ចោ ភិក្ខុវេ
 តថាគនោ លោកេ ធម្មន្តិ អវហំ សន្នាសន្តិក្ខោ
 អថ មហានោ អាណេតិស្ស ចាតុការេវ ហោតិ
 មហានោ ឧភាសស្ស ខេត្ត អនុតម៌ តណា ហោតិ
 ៨ អនុការតិមិសា អថ(២) ចតុដ្ឋិ អវិយសច្ចាធំ
 អាចិក្កុណា ហោតិ ទេសនា បញ្ញាមថា បដ្ឋមថា
 វិវណា វិភជនា ឧត្តាធំតាម្មំ ។ កតមេសំ ចតុដ្ឋិ ។

១ ខ. អនុតម៌ ។ ២ ខ. ម. អវិមេវ ។

សំណាមណ្ឌលក្រៅ ទី ៤

អំពូស្សន្សយិវិកំមិទមាខេត្តយក្កុកាលណោះ យប់និវិច្ឆក្រុកដ 19
 និវិកខុរខេត្តក្រុកដ ខេត្តនិវិច្ឆក្រុកដ ក្កុកាលណោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ចាំឱ្យយ យ៉ាងនេះមែនហើយ ព្រះគថាគត ជាអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធមិទ
 ចាន់ភិក្ខុឡើងក្នុងលោកដលបណា ពន្លឺដំរំ រស្មីដំរំ ក៏មិទចាន់មាខេត្ត-
 ដកដបដោះ ក្កុកាលណោះចាន់ភិក្ខុនិវិច្ឆក្រុកដ ៦ការប្រាប់
 ការសំដែង ការភាគីភិក្ខុ ការផ្តួចផ្តើម ការបើក ការចែករំលែក ការធ្វើឱ្យ
 កក់ឡើងនូវអវិយសច្ច៦ ក៏មិទចាន់មាខេត្តឡើយដលបដោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ចាំឱ្យយ លុះតែព្រះគថាគត ជាអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធក៏ឡើងក្នុងលោក
 កាលណា ពន្លឺដំរំ រស្មីដំរំ ទើបប្រាកដក្កុកាលណោះ និវិកខុរអំពូ
 ស្សន្សយិវិកំមិទមាខេត្តយក្កុកាលណោះ ៦ការប្រាប់ ការសំដែង ការ
 ភាគីភិក្ខុ ការផ្តួចផ្តើម ការបើក ការចែករំលែក ការធ្វើឱ្យកក់ឡើងនូវ
 អវិយសច្ច៦ ក៏មាខេត្តក្កុកាលណោះ ។ អវិយសច្ច៦ គីក្ខុខុរ ។

ទុក្ខុស្ស អរិយសច្ចុស្ស ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិ-
បដិបទាយ អរិយសច្ចុស្ស ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ វេទំ
ទុក្ខន្តិ យោតោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-
និរោធតាមិធិបដិបទាតិ យោតោ ករណីយោតិ ។

[២២៣] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
ប្រាហ្មណា វា វេទំ ទុក្ខន្តិ យថាក្ខតំ ធម្មជាទន្តិ ។
បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាតិ យថាក្ខតិ
ធម្មជាទន្តិ តេ អត្តាស្ស សមណស្ស វា ប្រាហ្មណស្ស
វា មុចំ ទុលោកេន្តិ អយំ ទូន ភវំ ជានំ ជាទាតិ
បស្សំ បស្សតីតិ ។ សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ ឫលបិទុ វា
កប្បាសបិទុ វា លហុតោ វាទុបាទាទោ សមេ
ក្ខមិកាតេ ជិត្តិភ្នោ តមេនំ បុត្តិមោ វាតោ បច្ឆិមេន
សំហវេយ្យ បច្ឆិមោ វាតោ បុត្តិមេន សំហវេយ្យ
ទត្តរេ វាតោ ទត្តិណេន សំហវេយ្យ ទត្តិណោ
វាតោ ទត្តរេន សំហវេយ្យ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។

គិទុក្ខារិយសច្ចុ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ចុ ។ ម្នាល
ភិក្ខុវាំងឡាយ ប្រោរហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាលានោះ គួរធ្វើសេចក្តី
ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទា
ជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលកំទុក្ខ ។

[២២៣] ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ ពួកសមណៈឬប្រាហ្មណ៍ឯណា
នីមួយៗ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីភិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់
តាមសេចក្តីភិតថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ចំរើលកំទុក្ខ សមណៈឬ
ប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ វែមនិក្រឡេកមើលមុខ(អន្យាស្រ័យ) របស់សមណៈ
ឬប្រាហ្មណ៍ដទៃថា លោកដឹងរឺមិន កាលបើដឹង ក៏ដឹងដោយពិត
កាលបើមើញ ក៏មើញដោយពិត ។ ម្នាលភិក្ខុវាំងឡាយ ដូចប៉ុយគរ
ឬកប្បាសដែលជាប់ស្រាលមានខ្យល់ជាទុបាទា គេដាក់លើផែនដីដី
ស្មើ ខ្យល់ពីភាគីភិក្ខ ក៏បក់ប៉ុយនោះទៅភាគីលិច ខ្យល់ពីភាគីលិចបក់
ប៉ុយនោះទៅភាគីភិក្ខ ខ្យល់ពីភាគីជើងបក់ប៉ុយនោះទៅភាគីត្បូង ខ្យល់ពី
ភាគីត្បូងបក់ប៉ុយនោះទៅភាគីជើង ។ ដំណើរនោះ ប្រោរហេតុអ្វី ។

សីលធម្មស្តវគ្គ ទុក្ខញ្ច

លហុកត្តា ភិក្ខុវេ កម្មសមិទ្ធានោ ។ ឯវមេវ ចោ
 ភិក្ខុវេ យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 វងំ ទុក្ខន្តិ យជាភូតំ ធម្មជាទន្តិ ។ បេ ។ អយំ
 ទុក្ខនិរោធកាមិដិបដិបទាតិ យជាភូតំ ធម្មជាទន្តិ តេ
 អញ្ញស្ស សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា មុទំ
 ឧលោកេន្តិ អយំ ទូទ កវំ ជាធំ ជាទាតិ បស្សំ
 បស្សតិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ អនិជ្ជត្តា ភិក្ខុវេ
 ចតុន្តិ អវិយសទ្ធានំ ។

(២២២) យេ ច ចោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា វងំ ទុក្ខន្តិ យជាភូតំ ធម្មជាទន្តិ ។ បេ ។
 អយំ ទុក្ខនិរោធកាមិដិបដិបទាតិ យជាភូតំ ធម្មជាទន្តិ
 តេ ធម អញ្ញស្ស សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា
 មុទំ ឧលោកេន្តិ អយំ ទូទ កវំ ជាធំ ជាទាតិ
 បស្សំ បស្សតិ ។ សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ អយោចិលោ
 វា វង្គទិលោ វា កម្ពីរេនោ សុនិទាតោ អចលោ

សីលធម្មស្តវគ្គ ៤

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាប៉ុយកប្បសថាបេស្សស្រាលយ៉ាងណាមិញ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈប្រាហ្មណ៍ឯណាមួយ មិនដឹងច្បាស់
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា
 នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់វិលតំទុក្ខ សមណៈប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ក្រឡេកមើលមុខ របស់សមណៈប្រាហ្មណ៍ដទៃថា លោកដំបើរនេះ
 កាលបើដឹង ក៏ដឹងដោយពិត កាលបើឃើញ ក៏ឃើញដោយពិត ។
 ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា មិនបាន
 ឃើញខ្ញុំអវិយសទ្ធា ២ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

(២២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈប្រាហ្មណ៍ឯណា-
 មួយ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់វិលតំទុក្ខ សមណៈប្រា-
 ហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនក្រឡេកមើលមុខសមណៈប្រាហ្មណ៍ដទៃថា
 លោកដំបើរនេះ កាលបើដឹង ក៏ដឹងដោយពិត កាលបើឃើញ ក៏ឃើញ
 ដោយពិតដូច្នោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចសសវដេកក្តី សសា
 គោលក្តី ដែលមានល្អៅដីជ្រៅ គេដាំសិបស្លូនឬផតមានកម្រើក វត
 មានញាប់ញ័រ បើទុកជាភ្លៀងលាយដោយខ្យល់ដីទាំងមកអំពីទិសភាគ
 កើតក៏មិនធ្វើសសវនោះឱ្យកម្រើក មិនធ្វើឱ្យញាប់ញ័រ
 មិនធ្វើឱ្យញាប់ញ័រ

អសម្មតម្បិ បុរុត្តិមាយ ចេមិ ជិសាយ អា-
 កច្ឆេយ្យ កុសា វាគុវុដ្ឋិ ខេវ សុត្តិម្បយ្យ(១) ន
 សម្មតម្បយ្យ ន សម្មតាលេយ្យ បច្ឆិមាយ ចេមិ
 ជិសាយ ។ បេ ។ ទុត្តរាយ ចេមិ ជិសាយ ទុត្តិណាយ
 ចេមិ ជិសាយ អាគច្ឆេយ្យ កុសា វាគុវុដ្ឋិ ខេវ
 សុត្តិម្បយ្យ ន សម្មតម្បយ្យ ន សម្មតាលេយ្យ ។
 តំ តិស្ស ហេតុ ។ ភិក្ខុវត្តា ភិក្ខុវេ ធម្មស្ស សុដិ-
 ទាតត្តា ឥន្ទទិលស្ស ។ ឃិវេវ ហេ ភិក្ខុវេ យេ(២)
 កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥនំ ទុត្តន្តិ
 យថាភូតំ បដានន្តិ ។ បេ ។ អយំ ទុត្តនិកេនកាមិដិ-
 បដិបទាតិ យថាភូតំ បដានន្តិ តេ ន អដ្ឋាស្ស
 សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា មុចំ ទលោកេនន្តិ
 អយំ ទូន ភវំ ជាដំ ជាចាតិ បស្សំ បស្សតិ ។
 តំ តិស្ស ហេតុ ។ សុដិជ្ជត្តា ភិក្ខុវេ ធម្មន្តិ
 អរិយសទ្ធាចំ ។ កតមេសំ ធម្មន្តិ ។

១ ខ. ខេវំ សុត្តិម្បយ្យ ។ ២ ខ. ម. យេ ធកេ ។

បើទុកជាទ្រង់បំបែកអំពីវិសខានិលចក្កី ។ បេ ។ អំពីវាធិដេនិក្កិ ក្បៀន
 វែសលាយដោយទ្រង់ដំឡូងមកអំពីវិសខានិក្កិ ក៏មិនធ្វើឲ្យសសរ
 ទោះកម្រិតរក្សាយញាប់ញ័រឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះលោក្រៅជ្រៅ ព្រោះសសរ គេដាំសិប្បនុត្ត
 យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គួរសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណា-
 មិញ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាម
 សេចក្តីពិតថា នេះបដិបទ ជាដំណើរទៅកាន់ទិវិលតំទុក្ខ សមណៈ
 ឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនក្រឡេកមើលមុខសមណ ឬព្រាហ្មណ៍ដទៃជា
 លោកដទៃនេះ កាលចេះដឹងក៏ដឹងដោយពិត កាលចេះឃើញក៏ឃើញ
 ដោយពិត ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះ
 ជាបានឃើញដូចអរិយសច្ច ៤ ដោយច្របៃត ។ អរិយសច្ច ៤ ក៏អ្វីៗ ។

ទុក្ខុភាយសច្ចុ ។ បេ ។ ទុក្ខុខិរោធាតិមិ-
ចដិបទាយ អវិយសច្ចុស្ស ។ តស្មាតិហ កិក្ខុវេ វនំ
ទុក្ខុន្នំ យោតោ តារណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខុ-
ខិរោធាតិមិចដិបទាតិ យោតោ តារណីយោតិ ។

[២២៤] យោ ហិ តោចិ កិក្ខុវេ កិក្ខុ វនំ ទុក្ខុន្នំ
យថាភ្នតំ បដាចាតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខុខិរោធាតិមិ-
ចដិបទាតិ យថាភ្នតំ បដាចាតិ ។ បុរុតិមាយ ចេថិ
ទិសាយ អាតច្ឆេយ្យ សមណោ កំ ប្រាហ្មណោ កំ
កំណត្តិកោ កំណគវេសិ កំណមស្ស អាណេបេស្សាមីតិ ។
តំ វត សហទម្មេន សន្តម្យេស្សតិ កំ សម្ម-
តោម្យេស្សតិ កំ សម្មចាលេស្សតិ កំតិ ទេតិ ហំចំ
វិជ្ជតិ ។ បច្ឆិមាយ ចេថិ ទិសាយ ។ ទុក្ខុកយ
ចេថិ ទិសាយ ។ ទុក្ខុណាយ ចេថិ ទិសាយ
អាតច្ឆេយ្យ សមណោ កំ ប្រាហ្មណោ កំ កំណត្តិកោ
កំណគវេសិ កំណមស្ស អាណេបេស្សាមីតិ ។ តំ វត
សហទម្មេន សន្តម្យេស្សតិ កំ សម្មតោម្យេស្សតិ កំ
សម្មចាលេស្សតិ កំតិ ទេតិ ហំចំ វិជ្ជតិ ។

កិក្ខុភាយសច្ចុ ។ បេ ។ ទុក្ខុខិរោធាតិមិចដិបទាយសច្ចុ ។
កិយំវិរោធានំ ។ ហ្គលកិក្ខុវាំងិទ្យាយ ប្រោតេហេតុនោះ កិក្ខុក្នំ
សាសនានេ ត្ថេវេសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ត្ថេវេ
សេចក្តីព្យាយាមថា នេះបដិបទា ជាដំណើរវេកាន់ចំលើក់ទុក្ខ ។

[២២៤] ហ្គលកិក្ខុវាំងិទ្យាយ កិក្ខុឯណានីមួយ ដឹងច្បាស់តាម
សេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះ
បដិបទា ជាដំណើរវេកាន់ចំលើក់ទុក្ខ ។ ប្រសិនបើ សមណៈឬ
ប្រាហ្មណ៍ អ្នកត្រូវការដោយវិទៈ អ្នកស្វែងរកវិទៈមកអំពីវិសាមីក្ខិក
ដោយគិតថា អាត្មាអញ នឹងលើកវិទៈរបស់កិក្ខុនោះចេញ ។
សមណៈឬប្រាហ្មណ៍នោះនឹងធ្វើឱ្យកិក្ខុនោះកម្រិតក្តី ភ្លេចយក្តី ញាប់-
ញាប់ក្តី ដោយពាក្យប្រកបដោយធម៌ ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។ បើ
មកអំពីវិសាមីក្ខិក ។ មកអំពីវិសាមីក្ខិក ។ ប្រសិន
បើសមណៈឬប្រាហ្មណ៍ អ្នកត្រូវការដោយវិទៈស្វែងរកវិទៈ មកអំពី
វិសាមីក្ខិក ដោយគិតថា អាត្មាអញនឹងលើកវិទៈរបស់កិក្ខុនោះ
ចេញ ។ សមណៈឬប្រាហ្មណ៍នោះនឹងធ្វើឱ្យកិក្ខុនោះកម្រិតក្តី ភ្លេចយក្តី
ញាប់ញាប់ក្តី ដោយពាក្យប្រកបដោយធម៌ ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ សំណរដ្ឋោ ភោជ្ឈស-
 កុក្កុកោ កស្សស្សុ អដ្ឋកុក្កុ ហេត្វានេមន្តំមា
 អដ្ឋកុក្កុ ទុបវិនេមស្ស បុគ្គំមាយ ចេមិ
 ទិសាយ អាកច្ឆេយ្យ កុសា វាតវុទ្ធិ នេវ សន្តំម្បេយ្យ
 ន សម្បកម្បេយ្យ ន សម្បចាលេយ្យ បដិមាយ ចេមិ
 ទិសាយ ។ ឧត្តរាយ ចេមិ ទិសាយ ។ ធនុតិណាយ
 ចេមិ ទិសាយ អាកច្ឆេយ្យ កុសា វាតវុទ្ធិ នេវ
 សន្តំម្បេយ្យ ន សម្បកម្បេយ្យ ន សម្បចាលេយ្យ ។
 តំ កិស្ស ហេតុ ។ កម្ពីត្តា ភិក្ខុវេ ធមស្ស សុចិ-
 ទាតត្តា សិលាយុបស្ស ។ វិវេវ ទោ ភិក្ខុវេ យោ
 ហិ កោចិ ភិក្ខុ វិនិ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បដាបាតិ ។
 មេ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិច្ចបដិបទាតិ យថាភូតំ
 បដាបាតិ ។ បុគ្គំមាយ ចេមិ ទិសាយ អាកច្ឆេយ្យ
 សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា វាធនុកោ វាធនវេសិ
 វាធមស្ស អាហេស្សមីតិ ។ តំ វត សហទម្មេន
 សន្តំម្បេយ្យតិ វា សម្បកម្បេយ្យតិ វា សម្បចាលេយ្យតិ
 វាតិ នេតំ វាចំ វិជ្ជតិ ។ បដិមាយ ចេមិ ទិសាយ ។

ម្នាលភិក្ខុ ចំនងខ្យល់ ដូចសសរ្សប្រវែង ១៦ ហត្ថ សសរ្សនោះជាចុះទៅ
 ក្នុងរណ្តៅខាងក្រោម៨ហត្ថ ទៅខាងលើរណ្តៅ៨ហត្ថ ប្រសិនជាភ្លៀង
 លាយដោយខ្យល់ដ៏ខ្លាំង មកអំពីទិសខាងកើតក្តី ក៏មិនប្តីធ្វើឲ្យកម្រើក
 ធ្វើឲ្យក្លាយ ធ្វើឲ្យញាប់ញ័របានឡើយ បើមកអំពីទិសខាងលិចក្តី ។ អំពី
 ទិសខាងនើតក្តី ។ បើមកជាគ្រាប់ភ្លៀងលាយដោយខ្យល់ដ៏ខ្លាំង មកអំពី
 ទិសខាងត្បូងក្តី ក៏មិនប្តីធ្វើឲ្យកម្រើក ធ្វើឲ្យក្លាយ ធ្វើឲ្យញាប់ញ័របាន
 ឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុ ចំនងខ្យល់ ព្រោះ
 រណ្តៅកំជ្រៅ សសរ្សក៏ដេរស៊ប់ស្តូនល្អ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ចំនងខ្យល់ ក៏ក្នុងណាមិយ ដឹងច្បាស់តាមវាចា នេះជាទុក្ខ ។ មេ។
 ដឹងច្បាស់តាមវាចា នេះបដិមោ ដំណើរពេលវាចំវិលវត់ទុក្ខ ។
 កោះបីសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ អ្នកស្រុកដោយដំខៈ ស្រុកវាខៈ
 មកអំពីទិសខាងកើតក្តី ដោយភិតថា អាត្មាអញនឹងសឹកខ្សាវែងរបស់ភិក្ខុ
 នោះចេញ ។ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍នោះនឹងធ្វើឲ្យវាខ្សាវែងកម្រើកក្តី ធ្វើ
 ឲ្យក្លាយក្តី ធ្វើឲ្យញាប់ញ័រក្តី ដោយពាក្យប្រកបដោយធម៌ ហេតុនេះមិន
 បានឡើយ ។ អំពីទិសលិចក្តី ។

ទុក្ខកាយ ខេមិ ធិសាយ ។ ធិត្ថិណាយ ខេមិ
 ធិសាយ ភាគច្រើន សមណោ វា ប្រាហ្មណោ វា
 វាធិត្ថិណោ វាធិតេសី វាធិមស្ស អាណេមស្សមិទិ ។
 តំ វត សហទម្មេន សង្កម្មេស្សតិ វា សម្ម
 កម្មេស្សតិ វា សម្មបាលេស្សតិ វាតិ លេតំ ហេតុ
 វិជ្ជតិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ សុទិដ្ឋត្តា ភិក្ខុវេ
 ទត្ថង្គំ អរិយសច្ចាធំ ។ តតមេសំ ចត្ថង្គំ ។ ទុក្ខស្ស
 អរិយសច្ចស្ស ។ មេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាយ
 អរិយសច្ចស្ស ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ឥទំ ទុក្ខង្គំ
 យោតោ កាណិយោ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិ-
 បដិបទាតិ យោតោ កាណិយោតិ ។

អំពីទិសខាងជើងភ្នំ ។ ពោះបីសមណៈប្រាហ្មណ៍ អ្នកត្រូវការដោយ
 ព័ទ្ធៈ ស្រូវវារព័ទ្ធៈ មកអំពីទិសខាងត្បូង ដោយគិតថា អាត្មាអញនឹង
 លើកព័ទ្ធៈរបស់ភិក្ខុនោះចេញ ។ សមណៈប្រាហ្មណ៍នោះនឹងធ្វើឲ្យ
 ភិក្ខុនោះកម្រើកភ្នំ នឹងធ្វើឲ្យក្លាយភ្នំ នឹងធ្វើឲ្យញាប់ញ័រភ្នំ ដោយពាក្យ
 ប្រកបដោយធម៌ ហេតុនេះមិនមានឡើយ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុ
 អ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះភិក្ខុនោះបានឃើញខ្ញុំអរិយសច្ច ២
 ដោយប្រពៃហើយ ។ អរិយសច្ច ២ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១
 ។ មេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ច ១ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុនិសាសនានេះ គួរធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា ទេដាទុក្ខ ។ មេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា ទេ
 បដិបទាដំណើរពៅកាន់ទីលក់ទុក ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គ

តិស្សប្បិទ្ធំ

សីសាទា ខដិលា ធនោកា

មេលា សត្តិសាទេន ច

ចាលា សុវិយ្យាមា ទ្វេតា

ឥន្ទខិលា ច វាដិបាតិ(*) ។

១ ឧ.ម. វាដិបាតិ ចាហេ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

ឧទ្ធាននៃសីលបណ្ឌិត្តោនតិ

ពោលអំពីព្រះជីមានព្រះភាគ ច្រើននឹងនៅក្នុងសីល-
បាវន ១ អំពីសេចក្តីប្រៀបដូចស្លឹកគតិជាដើម ១
អំពីសេចក្តីប្រៀបដូចដំបង ១ អំពីសេចក្តីប្រៀបដូច
ភ្លើងឆេះសំពត់ ១ អំពីសេចក្តីប្រៀបដូចបុរសដែល
គេចាក់ដោយលំពែងពប់វាយ ១ អំពីការដោតពួក
សត្វដោយឈើអណ្តែត ១ អំពីសេចក្តីប្រៀបដូច
ព្រះចម្រុនដ៏ព្រះអាទិត្យមានពីរលើក អំពីសេចក្តី
ប្រៀបដូចសសរកាល ១ អំពីអ្នកលើកព័ទ្ធ៖ ១ ។

បញ្ចវគ្គ បញ្ចមោ

[៤៤៦] ឯតំ សមយំ ភគវំ រាជគហោ វិហារតិ
 វេទ្យុវេន កលន្តកុណិយេ ។ តត្រ ទោ ភគវំ ភិក្ខុ
 អាមន្តេសិ ភូតមុតំ ភិក្ខុវេ អញ្ញតោ បុរិសោ រាជគហោ
 ជិត្តមិត្តា លោកចំនុំ ចិន្តេស្សមិត្តិ យេន សុមាគយ
 ចោត្តុរណី តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា សុមាគយ
 ចោត្តុរណីយា តិវេ ជិសំជិ លោកចំនុំ ចិន្តេត្តោ ។
 អន្តសា ទោ ភិក្ខុវេ សោ បុរិសោ សុមាគយ
 ចោត្តុរណីយា តិវេ ចតុវគ្គិទី សេនំ ភិសមុទ្បាសំ
 បរិសង្កំ ។ ទិស្វានស្ស ឯតនិយោសិ ឧម្មត្តោស្មិ ធាមាហំ
 វិចេតោស្មិ ធាមាហំ យំ លោកេន ទត្តិ តំ មយា ជិដ្ឋង្គិ ។
 អថទោ សោ ភិក្ខុវេ បុរិសោ ទតិវំ បរិសិត្តា មហា-
 ជនកាយស្ស អាភេទេសិ ឧម្មត្តោស្មិ ធាមាហំ កន្តេ

បញ្ចវគ្គ ទី ៥

[៤៤៦] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ជ្រងំតនំនៅក្នុងវត្តវេទ្យុវេន
 ជាគលន្តកុណិយេន្ត្រី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ
 ជ្រងំត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តើព្រងនាយ
 មក មានបុរសម្នាក់ ចេញអំពីក្រុងរាជគ្រឹះដោយភិក្ខុថា អញ្ញនឹងតិកន្ត
 លោកចំនុំ(១) (តិកន្តវិលោក) ដូច្នេះហើយចូលទៅស្រុកបុរស
 ឈ្មោះសុមាគយ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អន្តិយៈទៀបទ្រូស្រុកបុរស
 ឈ្មោះសុមាគយ ហើយនិសលោកចំនុំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុរស
 នោះ ក៏ស្រាប់តែឃើញនូវសមាគយអង្គ ៤ កំពុងចូលទៅក្នុងក្រុងឈ្នួត
 ទៀបទ្រូស្រុកបុរសឈ្មោះសុមាគយ ។ លុះបុរសនោះឃើញហើយ
 ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា អញជាមនុស្សឆ្លុះរះដី អញជាមនុស្សមាន
 ចិត្តរាយមាយទេតើ វត្តណាមិនមានក្នុងលោក ក្រុមនោះអញបានឃើញ
 ហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រាស់នាបុរសនោះក្រឡប់ចូលទៅតាន់ខាង
 ហើយប្រាប់ពួកមហាជនថា វៃអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ទុំជាមនុស្សឆ្លុះ

១ - តិកន្តថា ទេសយន្ត្រីព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យ ទេសយន្ត្រីនៃដី ទេសយន្ត្រី
 នៃឯសមុទ្រ ទេសយន្ត្រីនៃឯពួកសត្វដែលជាទេសយន្ត្រី ទេសយន្ត្រីនៃឯភ្នំ ទេសយន្ត្រីនៃ
 ដើមស្វាយ ព្រួត ភ្នំ ជាដើមមក ទេសយន្ត្រី លោកចំនុំ (អង្គកថា) ។

វិចេតោស្មិ ឆាមាហំ កន្តេ យំ លោកេ ធន្តិ តំ មយា
 ធិដ្ឋន្តិ ។ យថាភាវំ បទ(១) ត្បំ អម្ពោ បុរិស ឧម្មត្តោ
 ភាវំ វិចេតោ ភិក្ខុ លោកេ ធន្តិ យទ្ធកាយ ធិដ្ឋន្តិ ។
 ឥដាហំ កន្តេ វាជកហា ធិក្កមិត្តា លោកេ ធិដ្ឋន្តិ ចំន្តេ-
 សុត្តមិត្តិ យេន សុមាភតោ ចោត្តរណិ តេនុបសន្តមិ
 ឧបសន្តមិត្តា សុមាភតាយ ចោត្តរណិយា តិវេ
 ធិសិទិ លោកេ ធិដ្ឋន្តិ ចំន្តេត្តោ ។ អន្តសំ ទ្វាហំ កន្តេ
 សុមាភតាយ ចោត្តរណិយា តិវេ ចតុត្តិទិ សេចំ
 កិសមុទ្យាលំ បរិសន្តំ ។ ឯវំ ទ្វាហំ កន្តេ ឧម្មត្តោ ឯវំ
 វិចេតោ ឥន្សា លោកេ ធន្តិ យំ មយា ធិដ្ឋន្តិ ។
 ភក្ក ត្បំ អម្ពោ បុរិស ឧម្មត្តោ ភក្ក វិចេតោ ឥន្សា
 លោកេ ធន្តិ យំ ភយា ធិដ្ឋន្តិ ។ តំ ទោ បទ
 កិក្កវេ សោ បុរិសោ ក្កតិយេវ អន្តស ទោ អក្កតំ ។

• ១.ប. ៣៦ ០៥ ព្យំ ។

ខែអ្នកព្រំនីឡាយដំចំរើន ខ្ញុំជាមនុស្សមានចិត្តរាយមាយ វត្តណាមិន
 មានក្នុងលោក វត្តនោះខ្ញុំបានឃើញហើយ ។ ពួកមហាជន គប្បិញថា
 ខែបុរសដំចំរើន ចុះហេតុដូចម្តេច បានជាអ្នកក្នុង ហេតុដូចម្តេច បានជាអ្នក
 មានចិត្តរាយមាយ វត្តដែលអ្នកបានឃើញហើយមិនមានក្នុងលោកគឺដូច-
 ម្តេច ។ ខែអ្នកព្រំនីឡាយដំចំរើន ក្នុងចំនោលោះ ខ្ញុំចេញអំពីក្រុងក្រុងគ្រឹះ
 ដោយគិតថា អាត្មាអញនឹងគិតនូវលោកចំន្តាដូច្នោះហើយចូលទៅក្រស្រះ
 បោក្ករណិ ឈ្មោះសុមាភតា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយទៀតក្រស្រះ
 បោក្ករណិ ឈ្មោះសុមាភតា គិតនូវលោកចំន្តា ។ ខែអ្នកព្រំនីឡាយ
 ដំចំរើន ខ្ញុំក៏បានឃើញនូវសេនាមានអង្គ ២ កំពុងចូលទៅក្នុងក្រុងឈ្នួក
 ទៀបក្រស្រះបោក្ករណិ ឈ្មោះសុមាភតា ។ ខែអ្នកព្រំនីឡាយដំចំរើន
 ខ្ញុំជាមនុស្សក្នុង យ៉ាងនេះឯង ខ្ញុំជាមនុស្សមានចិត្តរាយមាយ យ៉ាងនេះ
 វត្តដែលខ្ញុំឃើញនេះហើយមិនដែលមានក្នុងលោកទេ ។ ខែបុរសដំចំរើន
 ខ្ញុំសូមរំលឹកអ្នក ជាមនុស្សក្នុងហើយ ខ្ញុំសូមរំលឹកអ្នក ជាមនុស្ស មាន
 ចិត្តរាយមាយហើយ វត្តដែលអ្នកឃើញហើយនេះ មិនដែលមានក្នុង
 លោកទេ ។ ម្ចាស់កិក្កព្រំនីឡាយ ឯបុរសនោះបានឃើញវត្តដែលគិត
 មែន មិនមែនបានឃើញនូវវត្តដែលមិនគិតទេ ។

(២២៧) ភិក្ខុវេទ ទេវាសុរសសង្ការមោ សមុប-
 ត្យឡោ អហោសិ ។ តស្មី ទោ បទ ភិក្ខុវេ សង្ការម
 ទេវា ជីវិសុ អសុរា បរាជិវិសុ ។ បរាជិតា ច ទោ
 ភិក្ខុវេ អសុរា ភិតា ភិសមុឡាលេន អសុរុប្បុ
 បរិសីសុ ទេវាជំយេវ មោហយមាតា(១) ។ តស្មាតិហ
 ភិក្ខុវេ មា លោកេចិទ្ឋំ ចំទ្ឋេថ សស្សតោ លោកោតិ
 វា អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា
 អនន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សរិទ្ឋំ វា អញ្ញំ
 ជីវំ អញ្ញំ សរិទ្ឋំ វា ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ
 វា ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ហោតិ
 ច ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ទេវ
 ហោតិ ច ច ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណាតិ វា ។
 តំ តិស្ស ហេតុ ។ ទេសា ភិក្ខុវេ ចិច្ចា អត្ត-
 សញ្ញិតា ច អាទិទ្រហ្មបរិយកា ច ចិត្តិយាយ ច
 វិវាតាយ ច ចិរេតាយ ច ឧបសមាយ ច អភិញ្ញាយ
 ច សម្ពោទាយ ច ចិត្តាទាយ សំវត្តតិ ។

• ឧ.ម. ទេវាជំយេវ ទោ កាយមាតា ។

(២២៧) ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ពីព្រេងនាយមក មានសង្រ្គមទៅរា
 នឹងអសុរា ជាសង្រ្គមគល់ប្រកៀកតា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ក្នុង
 សង្រ្គម មានឯង ពួកទៅតាល្មះ ពួកអសុរោញ្ញំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ
 លុះពួកអសុរោញ្ញំហើយ ក៏ភ័យរត់ចូលទៅកាន់អសុរុប្បុរាមចន្លោះក្រុង
 ឈូក (ព្រំវិចិត្ត) ពួកទៅតាឡើងទ្រូឡ្យ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ
 ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ អ្នកកុំគិតម្នីវាលោកចិត្តាថា លោកទៀន
 ដូច្នេះក្តី លោកមិនទៀនដូច្នេះក្តី លោកមានទីបំផុតដូច្នេះក្តី លោកមិន
 មានទីបំផុតដូច្នេះក្តី ដីតនោះគឺសរីរនោះដូច្នេះក្តី ដីតដទៃសរីរដទៃ
 ដូច្នេះក្តី សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតដូច្នេះក្តី សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀត
 ដូច្នេះក្តី សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មានដូច្នេះក្តី សត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នេះក្តី ។ ដំណើរ
 នោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ព្រោះការតិចន្ត្រៈ មិនប្រកប
 ដោយប្រយោជន៍ មិនមែនជាអាទិត្យចារិយៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 សេចក្តីនឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រាសចាកព្រះ មិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីរលត់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីស្តាប់ម្លាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដឹង
 មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីទិព្វានរេ ។

(២២៦) ចិន្តេយ្យោ ច ខោ តុច្ឆេ ភិក្ខុវេ ភំ ទុក្ខន្តំ
 ចិន្តេយ្យោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិ ធិបជិបទានិ
 ចិន្តេយ្យោ ។ តំ ភិក្ខុ ហោតុ ។ ឯសា ភិក្ខុវេ ចិន្តា
 អន្តសង្កាតា ឯសា អាទិព្រហ្មចរិយកា ឯសា ធិត្ថិ
 នាយ វិរតាយ ចិរេនាយ ទុបសមាយ អភិក្ខាយ
 សម្ពោនាយ ធិត្ថនាយ សំវត្តនិ ។ តស្មាភិហា ភិក្ខុវេ
 ភំ ទុក្ខន្តំ យោតោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ
 ទុក្ខនិរោធតាមិ ធិបជិបទានិ យោតោ ករណីយោ ។

(២២៧) ឯតំ សមយំ កកវំ រាជគហោ វិហរតិ
 ភិជ្ឈេត្តេ បច្ចុតេ ។ អថខោ កកវំ ភិក្ខុ អាម-
 ទ្តេសិ អាយាម ភិក្ខុវេ យេន បដិកាលាគ្យដោ
 តេទុបសង្កមិស្សាម ធិវិហារាយាតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ
 ខោ តេ ភិក្ខុ កកវតោ បច្ចុស្សាសុំ ។ អថខោ
 កកវំ សម្ពហុលេហិ ភិក្ខុហិ សន្តិ យេន បដិ-
 កាលាគ្យដោ តេទុបសង្កមិ ។ អន្តសា ខា អញ្ញាតរោ
 ភិក្ខុ បដិកាលាគ្យដេ មហន្តំ បទានំ ធិស្វាទ
 កកវន្តំ ឯតទរោច មហា វតាយំ កន្តេ បទាតោ

(២២៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើអ្នកទាំងឡាយនឹក គួរនឹកថា នេះ
 ជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរនឹកថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិធិបជិបទានិ ។ ដំណើរ
 នោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ព្រោះ) ការនឹកនេះ ប្រកប
 ដោយប្រយោជន៍ ការនឹកនេះ ជាអាទិព្រហ្មចរិយៈ ការនឹកនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ ដើម្បីប្រាសវាករតៈ ដើម្បីរលក់ ដើម្បី
 ស្ងប់ស្ងាប់ ដើម្បីដឹងចំពោះ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីចំពោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុភិក្ខុសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម
 ថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា បដិបទានេះ ជាទុក្ខ-
 និរោធតាមិធិបជិបទានិ ។

(២២៧) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ គង់លើភ្នំធីត្ត្យក្នុង ដីត
 ក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រាពោះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងភិក្ខុទាំងឡាយ
 ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មក យើងចូលទៅឯធម្មដិកាលាក្នុង (ផ្នែកព្រំ
 រំណែងបង្ក) ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួលព្រះពុទ្ធដីកា
 ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះ
 ភាគទ្រង់ចូលទៅឯធម្មដិកាលាក្នុងជាមួយនឹងភិក្ខុច្រើនរូប ។ ភិក្ខុមួយរូប
 បានឃើញនូវគ្រោះធម៌ធម្មដិកាលាក្នុង លុះឃើញហើយក៏ក្រាបបង្គំទូល
 ព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន គ្រោះរទេះធីតាសំរើ

សុមហា វតាយំ(១) កន្លែ បទាតោ អត្ថំ ធុ ខោ
 កន្លែ ឥមម្ហា បទាតា អញ្ញោ បទាតោ មហាន្ត-
 តរោ ច កយោនកតរោ ចាតិ ។ អត្ថំ ខោ កិត្តុ(២)
 ឥមម្ហា បទាតា អញ្ញោ បទាតោ មហាន្តតរោ ច
 កយោនកតរោ ចាតិ ។ កតមោ ច កន្លែ ឥមម្ហា
 បទាតា អញ្ញោ បទាតោ មហាន្តតរោ ច
 កយោនកតរោ ចាតិ ។

(៤៣០) យេ ហិ កេចិ កិត្តុវេ សមណា ក
 ប្រាហ្មណា ន ឥទំ ធុក្ខន្តិ យថាភូតំ ឧប្បជាទន្តិ
 អយំ ធុក្ខុសមុទយោតិ យថាភូតំ ឧប្បជាទន្តិ អយំ
 ធុក្ខន្តិរោនាតិ យថាភូតំ ឧប្បជាទន្តិ អយំ ធុក្ខុ-
 និរោទតាមិធិបដិបទាតិ យថាភូតំ ឧប្បជាទន្តិ ។ តេ
 ដាតិសំវត្តនិកេសុ សង្ការេសុ អភិរមន្តិ ជរាសំវត្ត-
 និកេសុ សង្ការេសុ អភិរមន្តិ វេណសំវត្តនិកេសុ
 សង្ការេសុ អភិរមន្តិ សោកបរិវេទធុក្ខុនោមទស្សុ-
 ចាយាសសំវត្តនិកេសុ សង្ការេសុ អភិរមន្តិ ។

១ ឧ. ម សុរយោកោ ។ ២ ឧ. អត្ថំ ខោ កិត្តុវេ ។

បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ជ្រោះនេះនឹងពេកណាស់តើ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 ជ្រោះដ៏ទៃធំជាងផង គួរគ្នាចផង ជាងជ្រោះនេះទៅទៀត មានវែងឬ ។
 ម្នាលភិក្ខុ ជ្រោះដ៏ទៃធំជាងផង គួរគ្នាចផង ជាងជ្រោះនេះមានវែង ។
 បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ជ្រោះដ៏ទៃធំជាងផង គួរគ្នាចផង ជាងជ្រោះនេះ
 ទៅទៀត តើដូចម្តេច ។

(៤៣០) ម្នាលភិក្ខុចំរើនឡាយ ពួកសមណៈបូត្រាហ្មណ៍ចំណា-
 មីមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ មិនដឹងច្បាស់តាម
 សេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខសមុទ័យ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា
 នេះជាទុក្ខនិរោធ មិនដឹងច្បាស់ តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធ
 ភាមិទីបដិបទា ។ សមណៈបូត្រាហ្មណ៍ចំរើននោះ តែងត្រេកអរ
 ក្នុងសង្ការចំរើនឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ ត្រេកអរក្នុងសង្ការ
 ចំរើនឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា ត្រេកអរក្នុងសង្ការចំរើនឡាយ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីវេណ ត្រេកអរក្នុងសង្ការចំរើនឡាយ ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោក ហិរទៅ ទុក្ខ ចោមទស្ស ទុបាយាស ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរោច្ឆ

ភេ ជាតិសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អភិវត្តា ជរា-
 សំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អភិវត្តា មរណសំវត្តនិកេសុ
 សង្ខារេសុ អភិវត្តា សោភមរិទេវុត្តនោមនស្សុ-
 ចាយា សសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេសុ អភិវត្តា ជាតិ-
 សំវត្តនិកេសុ សង្ខារេ អភិសង្ការោ ជរាសំវត្តនិកេសុ
 សង្ខារេ អភិសង្ការោ មរណសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេ
 អភិសង្ការោ សោភមរិទេវុត្តនោមនស្សុចាយា ស-
 សំវត្តនិកេសុ សង្ខារេ អភិសង្ការោ ។ ភេ ជាតិ-
 សំវត្តនិកេសុ សង្ខារេ អភិសង្ការោ ជរាសំវត្តនិកេសុ
 សង្ខារេ អភិសង្ការោ មរណសំវត្តនិកេសុ សង្ខារេ
 អភិសង្ការោ សោភមរិទេវុត្តនោមនស្សុចាយា ស-
 សំវត្តនិកេសុ សង្ខារេ អភិសង្ការោ ជាតិបច្ចាគម្បិ
 បឃត្តិ ជរាបច្ចាគម្បិ បឃត្តិ មរណបច្ចាគម្បិ
 បឃត្តិ សោភមរិទេវុត្តនោមនស្សុចាយា សបច្ចា-
 គម្បិ បឃត្តិ ។ ភេ ន បរិមុច្ឆន្តិ ជាតិយា ជរាយ
 មរណេន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ នោម-
 នស្សេហិ ចោយាសេហិ ន បរិមុច្ឆន្តិ ទុក្ខស្មាតិ
 វោមិ ។

កាលបើសមណៈប្រាហ្មណ៍ ពំនិនោះ ក្រេកអរក្នុងសង្ខារពំនិ ឡាយ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ ក្រេកអរក្នុងសង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីជរា ក្រេកអរក្នុងសង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ
 ក្រេកអរក្នុងសង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោភ បរិទេវៈ ទុក្ខ
 ចោមនស្ស ។ បុណ្ណសៈហើយ ឈ្មោះថា ភាគកែវនិទ្ធុសង្ខារដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីជាតិ ភាគកែវនិទ្ធុសង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា
 ភាគកែវនិទ្ធុសង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ ភាគកែវនិទ្ធុ
 សង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោភ បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស
 ។ បុណ្ណសៈ ។ លុះសមណៈប្រាហ្មណ៍ ពំនិនោះ ភាគកែវនិទ្ធុសង្ខារពំនិ
 ឡាយដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ ភាគកែវនិទ្ធុសង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា ភាគកែវនិទ្ធុសង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 មរណៈ ភាគកែវនិទ្ធុសង្ខារពំនិ ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោភ
 បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ។ បុណ្ណសៈហើយ ឈ្មោះថា ធ្លាក់ចុះកាន់គ្រោះ
 គឺជាតិផង ធ្លាក់ចុះកាន់គ្រោះគឺជរាផង ធ្លាក់ចុះកាន់គ្រោះគឺមរណៈផង
 ធ្លាក់ចុះកាន់គ្រោះគឺសោភ បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ។ បុណ្ណសៈផង ។
 សមណៈប្រាហ្មណ៍ ពំនិនោះ មិនផុតចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោភ
 បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ។ បុណ្ណសៈពំនិ ឡាយ កថាគតោលថា
 មិនផុតស្រឡះចាកទុក្ខឡើយ ។

[២៣០] យេ ប ទោ គេចិ ភិក្ខុវ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា វេទំ ទុក្ខន្តំ យថាក្ខតំ បដានន្តំ ។
 បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបត្តាតិ យថាក្ខតំ
 បដានន្តំ ។ តេ ជាតិសំវត្ថនិកេសុ សង្ខារេសុ
 ន អភិវមន្តិ ជរាសំវត្ថនិកេសុ សង្ខារេសុ ន អភិវមន្តិ
 មរណសំវត្ថនិកេសុ សង្ខារេសុ ន អភិវមន្តិ សោក-
 បរិទេវទុក្ខនោមនស្សុចាយាសសំវត្ថនិកេសុ សង្ខារេសុ
 ន អភិវមន្តិ ។ តេ ជាតិសំវត្ថនិកេសុ សង្ខារេសុ
 អនភិវត្តា ជរាសំវត្ថនិកេសុ សង្ខារេសុ អនភិវត្តា
 មរណសំវត្ថនិកេសុ សង្ខារេសុ អនភិវត្តា សោក-
 បរិទេវទុក្ខនោមនស្សុចាយាសសំវត្ថនិកេសុ សង្ខារេសុ
 អនភិវត្តា ជរាសំវត្ថនិកេសុ សង្ខារេសុ ន
 អភិសង្ការន្តំ មរណសំវត្ថនិកេសុ សង្ខារេសុ
 ន អភិសង្ការន្តំ សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្សុ-
 ចាយាសសំវត្ថនិកេសុ សង្ខារេសុ ន អភិសង្ការន្តំ ។

[២៣១] ម្នាលភិក្ខុ តាំងឡាយ ពួកសមណៈប្រាហ្មណ៍ ឯណាមួយ
 ដឹងឲ្យស្រុកមសេចក្តីពិតថា ខេដាទុក្ខ ។ ។ ។ ដឹងឲ្យស្រុកតាមសេចក្តីពិត
 ថា ខេដាទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបត្តា ។ សមណៈប្រាហ្មណ៍ តាំងនោះ
 មិនក្រេកអរក្នុងសង្ខារតាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ មិនក្រេក
 អរក្នុងសង្ខារតាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា មិនក្រេកអរក្នុងសង្ខារ
 តាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ មិនក្រេកអរក្នុងសង្ខារតាំង
 ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស
 ទុបាយាសៈ ។ កាលបើសមណៈប្រាហ្មណ៍ តាំងនោះ មិនក្រេកអរក្នុង
 សង្ខារតាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ មិនក្រេកអរក្នុងសង្ខារ
 តាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា មិនក្រេកអរក្នុងសង្ខារតាំង
 ឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ មិនក្រេកអរក្នុងសង្ខារតាំងឡាយ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ទុបាយាសៈ
 ហើយ ឈ្មោះថា មិនបានកាក់ភិក្ខុវសង្ខារតាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីជាតិ មិនកាក់ភិក្ខុវសង្ខារតាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 ជរា មិនកាក់ភិក្ខុវសង្ខារតាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមរណៈ
 ដើម្បី សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ទុបាយាសៈឡើយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

តេ ជាតិសំវត្តនិកេមិ សង្ខារេ អនភិសង្ខារិក្ខា
 ជរាសំវត្តនិកេមិ សង្ខារេ អនភិសង្ខារិក្ខា មរណសំ-
 វត្តនិកេមិ សង្ខារេ អនភិសង្ខារិក្ខា សោតបរិទេវទុក្ខ-
 ទោមនស្សុទាយាសសំវត្តនិកេមិ សង្ខារេ អនភិសង្ខារិក្ខា
 ជាតិបចាតម្បិ ឈ បបតន្តិ ជរាបចាតម្បិ ឈ បបតន្តិ
 មរណបចាតម្បិ ឈ បបតន្តិ សោតបរិទេវទុក្ខទោម-
 នស្សុទាយាសបចាតម្បិ ឈ បបតន្តិ ។ តេ បរិមុច្ចន្តិ
 ជាតិយា ជរាយ មរណោ សោតេហិ បរិទេវហិ
 ទុក្ខេហិ នោមនស្សហិ ទតាយាសេហិ បរិមុច្ចន្តិ
 ទុក្ខស្មាតិ វឌ្ឍមិ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធ
 ទុក្ខន្តិ យោតោ កាវណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-
 និរោធតាមិធិបដិបទាតិ យោតោ កាវណីយោតិ ។

[២៣២] អត្ថំ ភិក្ខុវេ មហាបរិទ្យាហោ នាម ចិរយោ
 តត្ថ យត្តិកំ ចត្តនា រូបំ ចស្សតិ អនិច្ចរមញ្ញោ
 បស្សតិ ទោ ឥច្ចរូបំ អកក្ករមញ្ញោ បស្សតិ ទោ
 កក្ករូបំ អមនាបរមញ្ញោ បស្សតិ ទោ មនាបរូបំ
 យត្តិកំ សោតេន សន្តំ សុណាតិ ។ បេ ។

លុះសមណ ឬប្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះ មិនបានកាត់តែធុន្តវស្សាវេទន៍ឡើយ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ មិនបានកាត់តែធុន្តវស្សាវេទន៍ឡើយ ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជរា មិនបានកាត់តែធុន្តវស្សាវេទន៍ឡើយ ដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីមរណៈ មិនបានកាត់តែធុន្តវស្សាវេទន៍ឡើយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ទុក្ខយាសៈហើយ វេមនិមិនបាក់
 ចុះកាន់ជ្រោះគីរិដេវី មិនបាក់ចុះកាន់ជ្រោះគីរិដេវី មិនបាក់ចុះ
 កាន់ជ្រោះគីរិណៈផង មិនបាក់ចុះកាន់ជ្រោះគីរិណៈ បរិទេវៈ ទុក្ខ
 ទោមនស្ស ទុក្ខយាសៈផង ។ សមណៈឬប្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះ វេមនិផុត
 ស្រឡះចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ទុក្ខ-
 យាសៈ គឺជាគកោលថា ផុតស្រឡះចាកទុក្ខបាន ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ
 ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ
 ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា ។

[២៣២] ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ នរោមនសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយធំ
 សព្វវេមនិឃើញនូវបុណ្ណមួយ ដោយទុក្ខក៏នរោនោះ វេមនិឃើញរូប
 មិនជាទីប្រាថ្នា មិនឃើញរូបជាទីប្រាថ្នា ឃើញរូបមិនជាទីគាប់ចិត្ត
 មិនឃើញរូបជាទីគាប់ចិត្ត ឃើញរូបមិនជាទីពេញចិត្ត មិនឃើញរូប
 ជាទីពេញចិត្ត ស្តាប់សំឡេងនិរោធតាមិធិបដិបទា ។ បេ ។

យន្តិក្ខំ កាយេន ដោជ្ជង្គំ ដុស្សនិ ។ យន្តិក្ខំ មនសា
ធម្មំ វិជាធាតិ អនិជ្ជរូបញ្ញោ វិជាធាតិ នោ វស្សរូបំ
អកន្តរូបញ្ញោ វិជាធាតិ នោ កន្តរូបំ អមតាបរូបញ្ញោ
វិជាធាតិ នោ មតាបរូបន្តិ ។

[២៣៣] ឃ្រី វុត្ត អញ្ញតរោ ភិក្ខុ កតវន្តំ ឯតន-
កេច មហា វត សោ កន្ត បរិឡាហោ សុមហា វត
សោ កន្ត បរិឡាហោ អន្តិ ទុ ចោ កន្ត ឯតន្តា
បរិឡាហោ អញ្ញោ បរិឡាហោ មហន្តតរោ ច កយា-
នកតរោ ចាតិ ។ អន្តិ ចោ ភិក្ខុ ឯតន្តា បរិ-
ឡាហោ អញ្ញោ បរិឡាហោ មហន្តតរោ ច កយា-
នកតរោ ចាតិ ។ កតមោ បទ កន្ត ឯតន្តា បរិ-
ឡាហោ អញ្ញោ បរិឡាហោ មហន្តតរោ ច កយា-
នកតរោ ចាតិ ។

[២៣៤] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ^(១) សមណា វា
ត្រាហ្មណា វា វនិ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ ធម្មជាទន្តិ ។
យេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធម្មជិបដាតិ យថាភូតំ ធម្ម-
ជាទន្តិ ។ តេ ជាតិសំវត្តនិកេសុ សុដ្ឋានេសុ អភិវមន្តិ ។

១ ភិក្ខុ ភិក្ខុ វិភិក្ខុ ។

ពារត្រូវខ្ញុំវត្សណាមួយ ដោយកាយ ។ ដឹងច្បាស់ធម្មាម្មណ៍ណាមួយ
ដោយចិត្ត ដឹងច្បាស់រូបមិនជាច្រឡំ មិនដឹងច្បាស់រូបជាច្រឡំ
ដឹងច្បាស់រូបមិនជាច្រឡំចិត្ត មិនដឹងច្បាស់រូបជាច្រឡំចិត្ត ដឹងច្បាស់រូប
មិនជាច្រឡំចិត្ត មិនដឹងច្បាស់រូបជាច្រឡំចិត្ត ។

[២៣៥] កាលព្រះពោធិ៍ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
ភិក្ខុមួយរូប បានក្រាបទូលសូត្រព្រះពោធិ៍ព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន សេចក្តីត្រហល់ត្រហាយនោះធំណាស់តើ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
សេចក្តីត្រហល់ត្រហាយនោះធំណាស់តើ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេច-
ក្តីត្រហល់ត្រហាយដទៃដែលធំជាងផង ក្នុងខ្លួនផង ជាងសេចក្តីត្រហល់
ត្រហាយនេះ មានដែរឬ ម្ចាស់ភិក្ខុ សេចក្តីត្រហល់ត្រហាយដទៃដែល
ធំជាងផង ក្នុងខ្លួនផង ជាងសេចក្តីត្រហល់ត្រហាយនេះ មានដែរ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីត្រហល់ត្រហាយដែលធំជាងផង ក្នុងខ្លួនផង
ជាងសេចក្តីត្រហល់ត្រហាយនេះ តើដូចម្តេច ។

[២៣៦] ម្ចាស់ភិក្ខុ ចាំឮឲ្យយ ក្នុងសមណៈបូត្រាហ្មណ៍ឯណា-
មួយ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់
តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិធម្មជិប ទា ។ សមណៈបូត្រាហ្មណ៍
ចាំឮនោះ ព្រេកអកេនិព្វកម្មន្តិ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ ។ បេ ។

បេ ។ អភិវត្តា អភិសង្ការោ ។ អភិសង្ការិក្ខា
 ជាតិបរិណាមោធិ បរិទុយ្ហន្តំ ជវាបរិណាមោធិ
 បរិទុយ្ហន្តំ មរណាបរិណាមោធិ បរិទុយ្ហន្តំ សោកាបរិ-
 នេវទុក្ខនោមនស្សុបាយាសបរិណាមោធិ បរិទុយ្ហន្តំ ។
 ភេ ឧ បរិមុត្តន្តំ ជាតិយា ជវាយ មរណោ
 សោកាហំ បរិនេហំ ទុក្ខហំ នោមនស្សហំ
 មចាយាសហំ ឧ បរិមុត្តន្តំ ទុក្ខស្មាតំ វនាមិ ។

[២៣៧] យេ ច ខោ ភេ ច ភិក្ខុវេ(១) សមណា វា
 ប្រាហ្មណា វា វងំ ទុក្ខន្តំ យថាភ្នតំ មជាទន្តំ ។ បេ ។
 អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាតិ យថាភ្នតំ មជាទន្តំ ។
 ភេ ជាតិសំវន្តនិកេសុ សង្ការេសុ បាតិវមន្តំ ។ បេ ។
 អធិវត្តា ឧ អភិសង្ការោ ។ អធិសង្ការិក្ខា ជាតិ-
 បរិណាមោធិ ឧ បរិទុយ្ហន្តំ ជវាបរិណាមោធិ ឧ បរិ-
 ទុយ្ហន្តំ មរណាបរិណាមោធិ ឧ បរិទុយ្ហន្តំ សោកាបរិ-
 នេវទុក្ខនោមនស្សុបាយាសបរិណាមោធិ ឧ បរិទុយ្ហន្តំ ។

១ ១ វិកុ ។

កាលបើត្រេកអរហើយ វែមនិភាគកំភេតិ ។ លុះភាគកំភេតិហើយ វែមនិក្កោ
 ដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺជាគំផង ក្តៅដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រ-
 ហាយគឺផង ក្តៅដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺមរណៈផង ក្តៅដោយ
 សេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺ សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ទុបាយាសៈ
 ផង ។ សមណៈបុត្រាហ្មណំ ពំនិរោទៈ វែមនិមិនផុតស្រឡះចាកជាតិផង
 មរណៈ សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ទុបាយាសៈ គឺជាគតិពាលថា
 មិនផុតស្រឡះចាកទុក្ខឡើយ ។ សមណៈបុត្រាហ្មណំ ពំនិរោទៈ វែមនិមិន
 ផុតស្រឡះចាកជាតិ ផង មរណៈ សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស
 ទុបាយាសៈ គឺជាគតិពាលថា មិនមិនផុតស្រឡះចាកទុក្ខឡើយ ។

[២៣៨] ខាលភិក្ខុពំនិរោទយ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណំ ឯណា-
 នីមួយ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីគិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាម
 សេចក្តីគិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា ។ សមណៈបុត្រាហ្មណំ ពំនិ-
 រោទៈ វែមនិមិនត្រេកអរក្នុងសង្ការពំនិរោទយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ
 ។ បេ ។ កាលបើមិនត្រេកអរហើយវែមនិមិនបានភាគកំភេតិ ។ លុះមិនបាន
 ភាគកំភេតិហើយ វែមនិមិនក្តៅដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺជាគំផង
 មិនក្តៅដោយសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយគឺមរណៈផង មិនក្តៅដោយសេចក្តី
 ក្រហល់ក្រហាយគឺសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ទុបាយាសៈផង ។

តេ បរិមុច្ចន្តិ ជាតិយា ជរាយ មរណោ ន សោតេហំ
 បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ទុច្ចាយាសេហំ
 បរិមុច្ចន្តិ ទុក្ខស្មាតំ វធាមិ ។ តស្មាតំហ កិក្កុវេ
 ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោតោ តារណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខ-
 និរោធតាមិធិបដិបទាតិ យោតោ តារណីយោតិ ។

[៤៣៦] យោ ច ទោ កិក្កុវេ^(១) វិវំ វធាយ្យ អហំ
 ទុក្ខំ អវិយសច្ចំ យថាក្ខតំ អនភិសមេច្ច ។ បេ ។
 ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទំ អវិយសច្ចំ យថាក្ខតំ អនភិ-
 សមេច្ច សម្មា ទុក្ខស្សន្តំ តារិស្សមីតិ នេតំ ហំនំ
 វិជ្ជតិ ។ សេយ្យថាចិ កិក្កុវេ យោ វិវំ វធាយ្យ អហំ
 ត្វជាតារស្ស ហេដ្ឋិមំ យវំ អតារិក្ខា ឧបវិមំ យវំ
 អាភេមេស្សមីតិ នេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។ វិវំ ទោ
 កិក្កុវេ យោ វិវំ វធាយ្យ អហំ ទុក្ខំ អវិយសច្ចំ
 យថាក្ខតំ អនភិសមេច្ច ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិ-
 បដិបទំ អវិយសច្ចំ យថាក្ខតំ អនភិសមេច្ច សម្មា
 ទុក្ខស្សន្តំ តារិស្សមីតិ នេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។

១ ឧ. យោ ហំ កិក្កុវេ ។

សមណៈបុត្រាហ្មណំ ចាំនិទោន វេមនិផុតស្រឡះចាកដាតិ ជក មរណៈ
 សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ទុច្ចាយាសៈ ភថាភកោលថា
 ផុតស្រឡះចាកទុក្ខបាទ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ក្រោះហេតុទោះ
 ភិក្ខុធិសាសនាខៈ អ្នកធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ រឺ បេ ។ អ្នកធ្វើ
 សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា ។

[៤៣៦] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ បុគ្គលណា ពោលយ៉ាងនេះថា
 អាត្មាអញមិនបាច់ប្រាសដីនិទ្ទវទុក្ខអវិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត ។ បេ ។ មិន
 បាច់ប្រាសដីនិទ្ទវទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអវិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត ក៏ធី
 នឹងធ្វើទ្រវិបដុតវទុក្ខដោយប្រពៃបាទ ហេតុនេះមិនមានច្បើយ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ បុគ្គលណា ពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនបាច់ធ្វើផ្លុះ
 ភាវិក្រោមវិទ្ធិផ្លុះមានកំពូល នឹងលើកផ្លុះភាវិលើកម្ពុធិ (គឺមិនបាច់
 ធ្វើគ្រឿងក្រោមធ្វើកែគ្រឿងលើ) ហេតុនេះមិនមានទេយ៉ាងណាមិញ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ បុគ្គលណា ពោលយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនបាច់
 ប្រាសដីនិទ្ទវទុក្ខអវិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត ។ បេ ។ មិនបាច់ប្រាសដីនិទ្ទវ
 ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអវិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត នឹងធ្វើទ្រវិបដុតវទុក្ខ
 ដោយប្រពៃកម្ពុធិ ហេតុនេះមិនមានច្បើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៤៣៧) យោ ធិ ទោ ភិក្ខុវេ ឃីវ វុទេយ្យ អហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ យេជាក្កតំ អភិសមេច្ច ។ បេ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទំ អរិយសច្ចំ យេជាក្កតំ អភិសមេច្ច សម្មា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សាមីតិ ហំធមេតំ វិជ្ជតិ ។ សេយ្យជាបំ ភិក្ខុវេ យោ ឃីវ វុទេយ្យ អហំ ក្ខតា- ការស្ស ហេដ្ឋំមំ យវំ ករិក្ខា ។ បរិមំ យវំ គារោ- បេស្សាមីតិ ហំធមេតំ វិជ្ជតិ ។ ឃីវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ យោ ឃីវ វុទេយ្យ អហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ យេជាក្កតំ អភិសមេច្ច ។ បេ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទំ អរិយសច្ចំ យេជាក្កតំ អភិសមេច្ច សម្មា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សាមីតិ ហំធមេតំ វិជ្ជតិ ។ តស្មាតិហា ភិក្ខុវេ ភំធំ ទុក្ខនិ- យោតោ ករណីយោ ។ បេ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិ- បដិបទានំ យោតោ ករណីយោតិ ។

(៤៣៨) ឃីតំ សមយំ ភក្កកំ វេសាលីយំ វិហារតិ មហាវទេ ក្ខតាភារសាលាយំ ។ អថទោ អាយស្មា អាទេត្តោ បុព្វណ្ណសមយំ ទិកសេត្វា មត្ត- ចិវមាទាយ វេសាលីយំ(១) បិណ្ណាយ ចាវសិ ។

(៤៣៧) ម្ចាស់ភិក្ខុភំវិទ្យាយ បើបុគ្គលណាពាលយ៉ាងនេះ វិញថា អក្ខមញ្ញបានគ្រាស់ជំនំទូរុក្ខអរិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត ។ បេ។ បានគ្រាស់ជំនំទូរុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ចតាមសេចក្តីពិត ហើយ ទំនំធ្វើទូរុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ចតាមសេចក្តីពិតហើយ ហេតុនេះទើបមាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុភំវិ- ទ្យាយ បុគ្គលណាពាលយ៉ាងនេះថា អក្ខមញ្ញធ្វើផ្ទះខាងក្រោយខែផ្ទះ មានកំពូលហើយសីមាលើកផ្ទះខាងលើ ហេតុនេះទើបមាន យ៉ាងណា មិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុភំវិទ្យាយ បុគ្គលណាពាលយ៉ាងនេះថា អក្ខមញ្ញ គ្រាស់ជំនំទូរុក្ខអរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិត ។ បេ។ គ្រាស់ជំនំទូរុ- ក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ចតាមសេចក្តីពិតហើយទំនំធ្វើទូរុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា អរិយសច្ច តាមសេចក្តីពិតហើយ ហេតុនេះទើបមានយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុភំវិទ្យាយ គ្រោមហេតុនោះ ភិក្ខុភិសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជា ទុក្ខ ។ បេ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា ។

(៤៣៨) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ច្រវែកទៅក្នុង ក្នុងភារសាលា ខាងហោរខែ ជិតគ្រូវិវេសាលី ។ ព្រះនោះចង់ ព្រះ អានន្តជំនាន់អាយុ ស្បៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចិវរ ក្នុងបុព្វណ្ណ- សម័យ ហើយចូលទៅក្នុងគ្រូវិវេសាលី ដើម្បីបិណ្ណបាត ។

១១.ម. វេសាលី ។

អន្តរាគមន៍ ទោ អាយស្យា អាទន្ទោ សម្មហុលេ លិច្ឆិ-
 កុមារកេ សណ្ឋាតារេ ឧបាសងំ ករោន្ត ធូរតា វ
 សុខុមេទ កាឡុច្ឆិក្កន្ត្រ្យន អសងំ អនិចារកន្ត ចោទាទុ-
 តោទំ(១) អវិវាទិតំ ។ វិស្វាទស្ស ឯតទេហាសិ សិស្តិកា
 វនិមេ លិច្ឆិកុមារកោ សុសិស្តិកា វនិមេ លិច្ឆិកុមារ-
 កោ យេត្រ ហិ ជាម ធូរតា វ សុខុមេទ កាឡុច្ឆិក្កន្ត្រ្យន
 អសងំ អនិចារកន្ត ចោទាទុតោទំ អវិវាទិតំ ។

[២៣៧] អថទោ អាយស្យា អាទន្ទោ វេសាលិយំ
 ចិណ្ណាយ ចរិកា បញ្ញាកន្តំ ចិណ្ណាចានប្បដិក្កន្តោ
 យេន កកវា តេទុបសន្តមិ ទេបសន្តមិកា កកវន្តំ
 អវិវាទិតា ឯកមន្តំ ចិសិទិ ។ ឯកមន្តំ ចិសិទ្ធា
 ទោ អាយស្យា អាទន្ទោ កកវន្តំ ឯកទេវេច វេសាលិ
 កន្ត បុព្វស្ថានសមយំ វិវាសេតា ចត្តវិវេទាយ
 វេសាលិយំ ចិណ្ណាយ ចារិសិ ។ អន្តរា ទ្វាហំ
 កន្ត សម្មហុលេ លិច្ឆិកុមារកេ សណ្ឋាតារេ
 ឧបាសងំ ករោន្ត ធូរតា វ សុខុមេទ កាឡុច្ឆិក្កន្ត្រ្យន
 អសងំ អនិចារកន្ត ចោទាទុតោទំ អវិវាទិតំ ។

• ពេញវិញ្ញាណ ។

ព្រះអាទន្តមានអាយុ ក៏បានឃើញពួកលិច្ឆិកុមារច្រើននាក់ កំពុងធ្វើ
 គ្រឿងគ្រោះក្នុងផ្ទះ ជាទីរៀនទូរសិល្បៈ កំពុងបាញ់សរតាមទ្រូចទ្រាង
 ជំនួចអំពីចម្ងាយឲ្យចេញទៅគៗគ្នា មិនឲ្យដាច់ឡើយ ។ លុះព្រះអាទន្ត
 នោះ បានឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីច្រើន៖ ដូច្នេះថា ពួកលិច្ឆិកុមារនេះ
 ចេះសិក្សាណាស់តើ ពួកលិច្ឆិកុមារនេះ ចេះសិក្សាណាស់តើ ព្រោះ
 ពួកលិច្ឆិកុមារនេះ ចេះបាញ់សរតាមទ្រូចទ្រាងជំនួចអំពីចម្ងាយ ឲ្យចេញ
 ទៅគៗគ្នា មិនឲ្យដាច់ឡើយ ។

[២៣៧] លំដាប់នោះ ព្រះអាទន្តមានអាយុ ត្រាច់ទៅក្នុងក្រុង
 វេសាលិដើម្បីបិណ្ឌបាត កាលត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាតក្នុងបញ្ចកត្ត ក៏ចូល
 ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះ
 មានព្រះភាគហើយអន្តរាគមន៍សមគួរ ។ លុះព្រះអាទន្តមានអាយុ
 អន្តរាគមន៍សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំចូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងទីឯវេសាលិ ខ្ញុំព្រះអង្គស្ងៀមស្ងៀមប្រដាប់បាត
 នឹងចិញ្ចឹមក្នុងបុព្វស្ថានសមយំ ហើយចូលទៅក្នុងក្រុងវេសាលិ ដើម្បីបិណ្ឌ-
 បាត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញពួកលិច្ឆិកុមារច្រើន
 នាក់ កំពុងធ្វើគ្រឿងគ្រោះក្នុងផ្ទះជាទីរៀនទូរសិល្បៈ បាញ់សរតាម
 ទ្រូចទ្រាងជំនួចអំពីចម្ងាយ ឲ្យចេញទៅគៗគ្នា មិនឲ្យដាច់ឡើយ ។

ធិស្វាទ មេ ឯតទយោសិ សិក្ខិតា វតិមេ លិច្ឆិ-
 កុមារកា សុសិក្ខិតា វតិមេ លិច្ឆិកុមារកា
 យត្រ ហិ ធាម ទ្ធកា វ សុខុមេទ តាឡឫក្កឡេទ
 អសទំ អតិចាតេស្សន្តំ ចោទាទុចោទំ អវិវាទិកន្តំ ។
 តំ តិ មត្តាសិ អាទទុ កាតមំ ទុ ទោ ទុក្ការតំ
 វ ទុរិសម្ពវតំ វ ។ យោ ទ្ធកា វ សុខុមេទ
 តាឡឫក្កឡេទ អសទំ អតិចាតេយ្យ ចោទាទុចោទំ
 អវិវាទិតំ យោ វ សន្តា ភិទ្ធស្ស វាលស្ស កោដិយា
 កោដិ បដិវជ្ឈយ្យតំ ។ ឯតទេវ កទ្ក ទុក្ការតោវ
 ទុរិសម្ពវតារូ យោ វ សន្តា ភិទ្ធស្ស វាលស្ស
 កោដិយា កោដិ បដិវជ្ឈយ្យតំ ។ អដទា តេ
 អាទទុ ទុប្បដិវជ្ឈតំ បដិវជ្ឈន្តំ យេ វ ឥទំ ទុក្កន្តំ
 យថាភូតំ បដិវជ្ឈន្តំ ។ បេ ។ អយំ ទុក្កនិរោធតាមិទិ-
 បដិបទាតិ យថាភូតំ បដិវជ្ឈន្តំ ។ តស្មាភិហាទទុ
 ឥទំ ទុក្កន្តំ យោតោ កាណិយោ ។ បេ ។ អយំ
 ទុក្កនិរោធតាមិទិបដិបទាតិ យោតោ កាណិយោតិ ។

លុះព្រះអង្គបានឃើញហើយមានសេចក្តីត្រេកអរដូច្នោះ ពួកលិច្ឆិកុមារ
 នេះ ចេះសិក្សាលាស់តើ ពួកលិច្ឆិកុមារនេះ ចេះសិក្សាល្អណាស់តើ
 ព្រោះពួកលិច្ឆិកុមារនេះ ចេះបញ្ចប់សវនាមន្តទោតិដ៏តូច ឲ្យចេញទៅ
 គៗគ្នា មិនឲ្យដាច់ ។ ម្ចាស់អាទទុ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អំពី
 ដូចម្តេច ដែលបុគ្គលធ្វើបានដោយកម្រិតក្រៃលែងផង ហេតុតែឡើង
 ព្រមដោយកម្រិត ។ ជនណាបញ្ចប់សវនាមន្តទោតិដ៏តូចអំពីចម្ងាយ
 ឲ្យចេញទៅគៗគ្នា មិនឲ្យដាច់ ឬក៏ជនណាបញ្ចប់លុះឡើងទុកិរោម
 កម្មដែលច្រៀកដា ដាច់ទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលណាបញ្ចប់
 ចំលុះឡើងទុកិរោមកម្ម ដែលច្រៀកដា ដាច់ច្រៀក ហេតុនេះដែល
 បុគ្គលធ្វើបានដោយកម្រិតហេតុតែឡើងព្រមដោយកម្រិត ។ ម្ចាស់
 អាទទុ ពួកជនណាចាក់ចុះតាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ចាក់ចុះ
 តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិទិបដិបទា ពួកជនទាំងនោះទើប
 ឈ្មោះថាចាក់ចុះឡើងហេតុដែលបុគ្គលចាក់ចុះបានដោយកម្រិត ។ ម្ចាស់ អាទទុ
 ព្រោះហេតុនោះ ក៏ក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជា
 ទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិទិបដិបទា ។

[២២០] អត្ថំ ភិក្ខុវេ លោកន្តរិកា អយា អសំ-
វុតា អនុតារា អនុតារតិមិសា យេត្តបិមេសំ ចន្ទិម-
សុរិយោធិំ វិវមហិទ្ធិកាធិំ វិវមហាទុកាវាធិំ អាភាយ
ធាំទុកោន្តិកំ ។

[២២១] វិវ វុត្តោ អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ វិគ-
ណោច មហា វត សោ ភន្នេ អនុតារោ សុមហា
វត សោ ភន្នេ អនុតារោ អត្ថិ ទុ ទោ ភន្នេ
វិគម្ហា អនុតារោ អញ្ញា អនុតារោ មហាន្តរោ
ច ភយានុតារោ ចាតិ ។ អត្ថិ ទោ ភិក្ខុ វិគម្ហា
អនុតារោ អញ្ញោ អនុតារោ មហាន្តរោ ច ភយានុ-
តារោ ចាតិ ។ កតមោ បទ ភន្នេ វិគម្ហា
អនុតារោ អញ្ញោ អនុតារោ មហាន្តរោ ច ភយានុ-
តារោ ចាតិ ។

[២២២] យេ ហិ តេជិ ភិក្ខុ សមណា វា
ប្រាហ្មណា វា វជំ ទុក្ខន្តិ យថាភ្នតំ ឈឿជាទន្តិ ។
យេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាតិ យថាភ្នតំ ឈឿ-
ជាទន្តិ ។ តេ ជាតិសំវត្តនិកោសុ សម្មារេសុ អភិវមន្តិ ។

[២២០] ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ពួកសត្វក្នុងលោកម្តងទៀត មានក
សេចក្តីខ្ពស់វែង ជាទោកនីត ជាទោកនីតស្វទ្យាយីនី ក្នុងនាមនោះ
មិនដែលបានទទួលពន្លឺនៃព្រះចន្រ្ទនិងព្រះព្រះភ័ក្ត្រតាំងឡាយនេះ ដែល
មានប្លង់ដំណើរនេះ មានពន្ធភាពធំ យ៉ាងនេះឡើយ ។

[២២១] កាលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងយ៉ាងនេះហើយ
ភិក្ខុមួយរូប បានប្រាបសន្តិទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន និងនិរោធិ៍ ជាតិដ៏ធំណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន និងនិរោធិ៍
ជាតិដ៏ធំមហិមា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន និងនិរោធិ៍ដែលធំជាងផង គួរ
គួរខ្លាចផង ជាតិដ៏តិរនេះមានដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុ និងនិរោធិ៍ដែលធំជាងផង
គួរខ្លាចផង ជាតិដ៏តិរនេះ មានដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះនិរោធិ៍
ដ៏ទង់ជាងផង គួរខ្លាចផង ជាតិដ៏តិរនេះ តើដ៏ដូចម្តេច ។

[២២២] ម្នាលភិក្ខុ ពួកសមណៈប្រាហ្មណ៍ឯណាមួយ មិនដឹង
ច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ យេ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមសេចក្តី
ពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា ។ សមណៈប្រាហ្មណ៍តាំងនោះ
រមែងក្រេកអរក្នុងសន្តិភាពតាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាតិ ។ យេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយស្ស មហាវគ្គ

យេ ។ អភិវត្តា អភិសង្កហេន្តិ ។ អភិសង្កវិគ្គា
 ជាតទុក្ខការម្បិ បបតន្តិ ជវទុក្ខការម្បិ បបតន្តិ
 មរណាទុក្ខការម្បិ បបតន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខនោម-
 នស្សុចាយាសទុក្ខការម្បិ បបតន្តិ ។ តេ ន បរិមុទ្ធន្តិ
 ជាតិយោ ជរាយ មរណោ ន សោកេហិ បរិទេវេហិ
 ទុក្ខេហិ នោមនស្សេហិ ទចាយាសេហិ ន បរិមុទ្ធន្តិ
 ទុក្ខស្មាតិ វនាមិ ។

[២២៣] យេ ន ទោ តេចិ ភិក្ខុ សមណា វា
 ប្រាហ្មណា វា វនំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បដានន្តិ ។ បេ ។
 អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាតិ យថាភូតំ បដានន្តិ ។
 តេ ជាតិសំវត្តនិកេសុ សង្ការេសុ ចាកំមន្តិ ។ បេ ។
 អនភិវត្តា ន អភិសង្កហេន្តិ ។ អនភិសង្កវិគ្គា ជាតទុ-
 ក្ខការម្បិ ន បបតន្តិ ជវទុក្ខការម្បិ ន បបតន្តិ មរណាទុ-
 ក្ខការម្បិ ន បបតន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្សុចា-
 យាសទុក្ខការម្បិ ន បបតន្តិ ។ តេ បរិមុទ្ធន្តិ ជាតិយោ
 ជរាយ មរណោ ន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ នោម-
 នស្សេហិ ទចាយាសេហិ បរិមុទ្ធន្តិ ទុក្ខស្មាតិ វនាមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវគ្គ

កាលបើត្រេកអរហើយ រមែងភាគវៃតិ ។ លុះភាគវៃតិហើយក៏
 ប្តាក់ចុះកាន់ចំរើនីភគីជាតិផង ប្តាក់ចុះកាន់ចំរើនីភគីជរាផង ប្តាក់ចុះកាន់ចំ
 រើនីភគីមរណៈផង ប្តាក់ចុះកាន់ចំរើនីភគីភិសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស
 ទុបាយាសៈផង ។ សមណៈបូប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនផុតស្រឡះ
 ចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ទុបាយាសៈ
 ភថាភក្កោលថា មិនផុតស្រឡះចាកទុក្ខឡើយ ។

[២២៣] មហាភិក្ខុ ពួកសមណៈបូប្រាហ្មណ៍ ឯណាមួយ
 ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តី
 ពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទា ។ សមណៈបូប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 មិនត្រេកអរក្នុងសង្ការទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីជាតិ ។ បេ ។
 កាលបើមិនត្រេកអរហើយ ក៏រមែងមិនភាគវៃតិ ។ លុះមិនបានភាគ
 វៃតិហើយ ក៏មិនប្តាក់ចុះកាន់ចំរើនីភគីជាតិផង មិនប្តាក់ចុះកាន់ចំរើនីភ
 គីជរាផង មិនប្តាក់ចុះកាន់ចំរើនីភគីមរណៈផង មិនប្តាក់ចុះកាន់ចំរើនីភ
 គីភិសោក បរិទេវៈ ទុក្ខ ទោមនស្ស ទុបាយាសៈផង ។ សមណៈបូ
 ប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ រមែងផុតស្រឡះចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោក បរិទេវៈ
 ទុក្ខ ទោមនស្ស ទុបាយាសៈ ភថាភក្កោលថា ផុតស្រឡះចាកទុក្ខបាន ។

បញ្ជីបញ្ចប់

តស្មានិយា ភិក្ខុ វេទិ ទុក្ខន្តិ យោគោ ករណីយោ ។
បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិវិបដិបទានិ យោគោ
ករណីយោតិ ។

[២២២] សេយ្យជាមិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ មហាសមុទ្តេ
ឯកច្ឆិក្កន្យំ យុកំ មត្តិបេយ្យ តត្រាមិស្ស កាណោ
កត្តោ ហោ វស្សសតស្ស វស្សសតស្ស អន្ទយេន
សតិ សតិ ទម្មន្តិយ្យ ។ តំ កិ មញ្ញថ ភិក្ខុវេ
អមិ ទុ ហោ កាណោ កត្តោ វស្សសតស្ស
វស្សសតស្ស អន្ទយេន សតិ សតិ ទម្មន្តិយ្យ អមុស្មិ
ឯកច្ឆិក្កន្យេ យុកេ កិវំ បវេសេយ្យតិ ។ យនិ ទុន
កន្តេ កតាមិ ករហមិ ជ័យស្ស អន្ទោ អន្ទ-
យេនាតិ ។ ទិប្បតវំ ទោ ហោ ភិក្ខុវេ កាណោ
កត្តោ វស្សសតស្ស វស្សសតស្ស អន្ទយេន
សតិ សតិ ទម្មន្តិយ្យ អមុស្មិ ឯកច្ឆិក្កន្យេ យុកេ
កិវំ បវេសេយ្យ ។ ន ត្រេវាមា ភិក្ខុវេ សតិ
វិជិតាតកតេន ពាលេន(១) មទុស្សន្តំ វទាមិ ។

១ ម វិទិតកតេន ពាលេន ។

បញ្ជីទី ៥

ម្ចាស់ភិក្ខុ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិវិ-
បដិបទា ។

[២២២] ម្ចាស់ភិក្ខុព្រះបាទ ដូចជាបុរសព្រះទ័យមានច្បោះ
តែមួយក្នុងមហាសមុទ្រ ក៏ក្នុងមហាសមុទ្រនោះមានអណ្តើកទាក់(មួយ)
លុះកន្លងមួយរយឆ្នាំៗទៅ ទើបអណ្តើកទាក់នោះនឹងបង្កើត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ព្រះបាទ ដូចជាបុរសព្រះទ័យមានច្បោះ កាលបើកន្លង
មួយរយឆ្នាំៗទៅ ទើបអណ្តើកទាក់នោះនឹងបង្កើត តែគួរនឹងសិកក្នុង
នឹងមានច្បោះតែមួយឯណោះបានដែរ បើក្រព្រះអង្គដឹងហើយ ក្រែងតែ
កាលកន្លងយូរទៅទៀតទៅ ទើបមានម្តងៗខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រះបាទ លុះ
កន្លងមួយរយឆ្នាំៗទៅ ទើបអណ្តើកទាក់នោះនឹងបង្កើត ។ ក៏សិកកៅក្នុងនឹង
មានច្បោះតែមួយឯណោះទុកជាឆាប់ពេកណាស់ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុព្រះបាទ ដល់ពេលដែលទាក់ទៅក្នុងវិទិតាភាយ បានមកជាមនុស្ស
អស់វារៈម្តង គឺជាគតិពាលថា មិនបានឆាប់ឡើយគឺយូរពេកណាស់ ។

តំ កំស្ស ហេតុ ។ ន ហេតុ កំត្វវេ អត្ថំ ធម្ម-
 ចរិយា សមចរិយា តុសលកិរិយា បុត្តាភិរិយា
 អត្តាមត្តាខាទិកា ។ ឯតុ កំត្វវេ វត្ថុតិ ធុត្តល-
 ខាទិកា ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ អនិច្ចត្តា កំត្វវេ
 ធឪត្ថំ អរិយសច្ចាធំ ។ តតមេសំ ធឪត្ថំ ។
 ធុត្តស្ស អរិយសច្ចស្ស ។ មេ ។ ធុត្តនិរោធតាមិធិបដិ-
 បដាយ អរិយសច្ចស្ស ។ តស្មាតិហ កំត្វវេ ភីទិ
 ធុត្តន្តិ យោតោ ករណីយោ ។ មេ ។ អយំ ធុត្ត-
 និរោធតាមិធិបដិបដាតិ យោតោ ករណីយោតិ ។

[៤៤៨] សេយ្យថាមិ កំត្វវេ អយំ មហាបវេរី ឯកោ-
 ទិកា^(១) អស្ស តត្រ បុរិសោ ឯតត្ថិត្តធុំ យុតំ បត្តិ-
 មេយ្យ តមេតំ បុត្តិមោ វាតោ បច្ឆិមេន សំហវេយ្យ
 បច្ឆិមោ វាតោ បុត្តិមេន សំហវេយ្យ ធុត្តរោ វាតោ ធុត្តិ-
 ណោន សំហវេយ្យ ធុត្តិណោ វាតោ ធុត្តរោន សំហវេយ្យ
 តត្រស្ស កាលោ តត្តោ ហោ វស្សសតស្ស
 វស្សសតស្ស អច្ចយេន សតី សតី ធម្មធួយ្យ ។

១ ឧ.ម. ឯកោ ។

ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងឡាយ ព្រោះបុគ្គលពាលក្នុង
 លោកនេះគ្មានប្រព្រឹត្តនូវធម៌ គ្មានប្រព្រឹត្តស្មើ គ្មានធ្វើតុសល គ្មានធ្វើ
 បុណ្យទេ មានវត្ថុពិតស្មើគ្នាទាំងគ្នា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងឡាយ ការចំពា
 ស្មើនូវសត្វដែលមានកំលាំងថយ វេទន៍ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបុគ្គលពាលខ្លះ ។
 ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងឡាយ ព្រោះបុគ្គលពាល
 មិនឃើញនូវអរិយសច្ច ២ ។ អរិយសច្ច ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺទុក្ខអរិយសច្ច ១
 ។ មេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាអរិយសច្ច ១ ក៏យោងនោះឯង ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុបំណងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តី
 ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ-
 និរោធតាមិធិបដិបទា ។

[៤៤៩] ម្ចាស់ភិក្ខុបំណងឡាយ ដូចជាវិជនមីននេះ មានចំបំផុតជា
 មួយគ្នា មានបុរសបោះនីមមានច្បាប់កម្មយាចារិលវិជននីនោះ ខ្យល់ពី
 ទិសខាងកើត បក់នីមនោះទៅទិសខាងលិច ខ្យល់ពីទិសខាងលិច បក់
 (នីមនោះ) ទៅទិសខាងកើត ខ្យល់ពីទិសខាងកើត បក់ (នីមនោះ) ទៅ
 ទិសខាងត្បូង ខ្យល់ពីទិសខាងត្បូង បក់ (នីមនោះ) ទៅទិសខាងកើត លុះ
 កន្លងមួយយេឡោះ ទៅ ទើបមានអារក្សក្បែកមួយក្នុងទីនោះនឹងបង្កើត ។

តំ គឺ មញ្ញៈ កំភូរ អបិ ទុ ខោ កាលោ កត្តោ
 វស្សុសតស្សុ វស្សុសតស្សុ អន្តរយេន សតី សតី
 ឧម្ពុជ្ជន្តោ អមុស្មី ឯកត្តិក្កន្តោ យុតេ ភិវ បវសេយ្យាតិ ។
 អធិត្ថមិទំ កន្តេ យំ សោ កាលោ កត្តោ វស្សុ-
 សតស្សុ វស្សុសតស្សុ អន្តរយេន សតី សតី ឧម្ពុជ្ជន្តោ
 អមុស្មី ឯកត្តិក្កន្តោ យុតេ ភិវ បវសេយ្យាតិ ។
 ឯវំ អធិត្ថមិទំ កំភូរ យំ មទុស្សត្តំ លភតិ ។
 ឯវំ អធិត្ថមិទំ កំភូរ យំ តថាគតោ លោកេ
 ឧប្បន្នតិ អវហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ។ ឯវំ អធិត្ថមិទំ
 កំភូរ យំ តថាគតប្បវេទិតោ ធម្មវិទយោ លោកេ
 ទិប្បតិ(១) ។ តស្សិទំ កំភូរ មទុស្សត្តំ លទ្ធិ
 តថាគតោ ច លោកេ ឧប្បន្តោ អវហំ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធា តថាគតប្បវេទិតោ ច ធម្មវិទយោ លោកេ
 ទិប្បតិ ។ តស្មាតិហា កំភូរ វងំ ទុក្ខនិ
 យោតោ ករណីយោ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធនាមិទិ-
 បដិបទាតិ យោតោ ករណីយោតិ ។

១ ឧ.វិក្កតិ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ខ្ញុំវោហេតុនោះដូចម្តេច លុះកន្លង
 មួយយប់ៗ ទៅ ទើបអណ្តើកទាក់នោះនើបម្តង ៗ គឺគូរទឹកស្រកក្នុង
 នីមមានច្បូរតែមួយឯណោះបានវែងៗ បត់ក្រព្រះអង្គធំចំរើន លុះកន្លង
 មួយយប់ៗទៅ ទើបអណ្តើកទាក់នោះនើបម្តងៗ គូរទឹកស្រកទៅក្នុងនីម
 មានច្បូរតែមួយឯណោះ ដោយហេតុឯណា ហេតុនោះ កម្រៅគ្រាពក
 យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលបានខ្ញុំភាពជាមនុស្ស
 កម្រៅគ្រាពកយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះភពាគត ជា
 អហោនុសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតក្នុងលោកកម្រៅគ្រាពកយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មវិន័យដែលភពាគតសំដែងហើយ វេទនិក្ខិច្ចាសក្កន្តិ
 លោក កម្រៅគ្រាពកយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការបានខ្ញុំអក្ខ-
 ភាពជាមនុស្សនេះ ១ ព្រះភពាគត ជាអហោនុសម្មាសម្ពុទ្ធកើតក្នុងលោក
 ធម្មវិន័យដែលភពាគតសំដែងហើយ វេទនិក្ខិច្ចាសក្កន្តិលោក ១ (ទាំងឡាយ
 នេះក្រដូចគ្នា) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
 នេះ គួរធ្វើសច្ច័ត្តិព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ គួរធ្វើសច្ច័ត្តិព្យាយាម
 ថា នេះជាទុក្ខនិរោធនាមិទិបដិបទា ។

(៤៤៦) សេយ្យជាចំ កិក្ខុវេ បុរិសោ សិទេវស្ស
 បទ្ធករាជស្ស សត្ត មុត្តមត្តិយោ ចាសាលាសត្តក
 ឧបទិក្ខុវេយ្យ ។ វំ កី មត្តេយ្យ កិក្ខុវេ កកមំ ទុ
 ទោ ពហុតំ យោ ប សត្តំ មុត្តមត្តិយោ ចាសាលា-
 សត្តក ឧបទិក្ខុត្តា យោ ច សិទេវ បទ្ធករាជាតិ ។
 ឯតទេវ កន្តេ ពហុតំ យទិទំ សិទេវ បទ្ធករាជា
 អប្បមត្តតោ សត្ត មុត្តមត្តិយោ ចាសាលាសត្តក
 ឧបទិក្ខុត្តា សង្កម្មំ ន ឧបេតិ ឧបទិធម្មំ ន
 ឧបេតិ កលភាគម្មំ ន ឧបេតិ សិទេវ បទ្ធករាជា
 ឧបទិធាយ សត្ត មុត្តមត្តិយោ ចាសាលាសត្តក
 ឧបទិក្ខុត្តាតិ ។ ឯតទេវ ទោ កិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស
 ទិដ្ឋិសម្មទ្ធស្ស មុត្តលស្ស អភិសមេនាវិទោ ឯតទេវ
 ពហុតំ ទុក្ខំ យទិទំ បរិក្ខិណំ បរិយាទិដ្ឋំ អប្បមត្តតំ
 អវសិដ្ឋំ សង្កម្មំ ន ឧបេតិ ឧបទិធម្មំ ន ឧបេតិ
 កលភាគម្មំ ន ឧបេតិ បុរិមំ ទុក្ខក្ខន្ធ�ំ បរិក្ខិណំ
 បរិយាទិដ្ឋំ ឧបទិធាយ យទិទំ សត្តក្ខន្ធិបរមតា ។

(៤៤៦) ម្នាលកិក្ខុវេទ្យាយ ដូចជាបុរសយកដុំក្រួសពីដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់
 សរសៃកបាយ ទៅប្រៀបផ្ទឹមទឹងស្តេចក្នុងឈ្មោះសិទេវ ។ ម្នាលកិក្ខុវេ
 ទ្យាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ខ្ញុំហេតុនោះដូចម្តេច ដុំក្រួសពីដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់
 សរសៃកបាយ ដែលបុគ្គលយកទៅប្រៀបផ្ទឹមក្តី ស្តេចក្នុងឈ្មោះសិទេវក្តី
 របស់ទាំងពីរនោះ តើរបស់ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ស្តេច
 ក្នុងឈ្មោះសិទេវនេះមានចំនួនច្រើនជាង ដុំក្រួសពីដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់សរសៃកបាយ
 ដែលបុគ្គលប្រៀបធៀបទៅតាមមានចំនួនតិចជាងដុំក្រួស ពី ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់
 សរសៃកបាយ ដែលបុគ្គលយកទៅប្រៀបធៀបទឹងស្តេចក្នុងសិទេវ មិនផល
 ខ្លាំងក្លារបស់ផង មិនផលខ្លាំងក្លារប្រៀបផង មិនផលខ្លាំងក្លារប្រៀបធៀប
 ចំណិតផង យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលកិក្ខុវេទ្យាយ បុគ្គលជាអរិយសាវក
 ដែលបរិច្ចារៈដោយទិដ្ឋិ ជាអ្នកគ្រាស់ដីនឹង (ខ្លួនមក្នុងផល) សេចក្តីទុក្ខ
 (របស់អរិយសាវកនោះ) ដែលគស់ទៅលើទីទៅច្រើនជាង សេចក្តីទុក្ខ
 ដែលគស់ទៅតិចជាង មិនផលខ្លាំងក្លារបស់ផង មិនផលខ្លាំងក្លារប្រៀបធៀប
 ផង មិនផលខ្លាំងក្លារប្រៀបធៀបខ្លាំងក្លារប្រៀបធៀប
 ដែលគស់ទៅលើទីទៅ ចំនួនពីអក្ខរកាពាយ៉ាងយូរ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

បដាវគ្គោ បញ្ចមោ

យោ វេទំ ទុក្ខន្ទំ យថាក្កតំ បដាបាតិ ។ មេ ។ អយំ
ទុក្ខន្ទំរោធាមិទំបដិបទាតិ យថាក្កតំ បដាបាតិ ។
តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ វេទំ ទុក្ខន្ទំ យោតោ
ករណីយោ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខន្ទំរោធាមិទំ
បដិបទាតិ យោតោ ករណីយោតិ ។

(៤៤៧) សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ សិទេវុ បព្វតកជា
បរិក្ខយំ បរិយាទានំ កន្ធិយ្យ វេមេត្វា សត្ត មុក្ខ
មត្តិយោ ចាសាណាសត្តកា ។ តំ តី មញ្ញជ
ភិក្ខុវេ កតមំ ទុ ទោ ពហុតវំ យំ វា សិទេវុស្ស
បព្វតកជស្ស បរិក្ខិណំ បរិយាទិន្ទំ យោ ច សត្ត
មុក្ខមត្តិយោ ចាសាណាសត្តកា អវសិដ្ឋាតិ ។
ឯតទេវ កន្ធិ ពហុតវំ សិទេវុស្ស បព្វតកជស្ស
យទិនំ បរិក្ខិណំ បរិយាទិន្ទំ អប្បមត្តិកា សត្ត មុក្ខ
មត្តិយោ ចាសាណាសត្តកា អវសិដ្ឋា សត្តម្យំ ឧ ឧបេន្ទិ
ឧបទិទម្យំ ឧ ឧបេន្ទិ កលភាតម្យំ ឧ ឧបេន្ទិ សិទេ
វុស្ស បព្វតកជស្ស បរិក្ខិណំ បរិយាទិន្ទំ ឧបទិទាយ
សត្ត មុក្ខមត្តិយោ ចាសាណាសត្តកា អវសិដ្ឋាតិ ។

បដាវគ្គោ ៥

បុគ្គលណា ដំនិច្ចសំភាមាសចក្កិភិភវា នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ ដំនិច្ចសំ
ភាមាសចក្កិភិភវា នេះជាទុក្ខនិរោធាមិទំបដិបទា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រាងឡាយ
ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសចក្កិព្យាយាមថា នេះជា
ទុក្ខ ។ មេ ។ គួរធ្វើសចក្កិព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធាមិទំបដិបទា ។

(៤៤៧) ម្ចាស់ភិក្ខុព្រាងឡាយ ស្តេចភ្នំឈ្មោះសិទេវុ ក៏ដល់នូវការ
អស់ទៅលើទិវេ លើកលែងតែកុំបាច់និយាយដល់ដុំក្រួស ៧ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់
សណ្តែកបាយឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រាងឡាយ អ្នកព្រាងឡាយសំគាល់
នូវហេតុនោះដូចម្តេច ការអស់ទៅលើទិវេនៃស្តេចភ្នំឈ្មោះសិទេវុក្តី
ដុំក្រួស ៧ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់សណ្តែកបាយដែលសល់ទៅក្តី របស់ព្រាងឡាយ
នេះរបស់ណាច្រើនជាង ។ បត់ត្រព្រះអង្គដំបើង ការអស់ទៅលើទិវេនៃ
ស្តេចភ្នំឈ្មោះសិទេវុមានចំនួនច្រើនជាង ដុំក្រួស ៧ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់សណ្តែក
បាយដែលសល់នៅមានចំនួនតិចជាង ដុំក្រួស ៧ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់សណ្តែក
បាយដែលសល់ទៅ ក៏មិនដល់នូវការរាប់ផង មិនដល់នូវការច្រៀមច្រៀប
ផង មិនដល់នូវចំណែកនៃចំណីភស្តុ ដោយការច្រៀមច្រៀបនូវការ
អស់ទៅលើទិវេនៃស្តេចភ្នំឈ្មោះសិទេវុឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។

ឯទៀត ទោ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស ទិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស
 បុគ្គលស្ស អភិសមេតាវិទោ ឯតទេវ តហុតវំ ទុក្ខំ
 យទិទំ បរិក្ខំណំ បរិយាទិទំ អប្បមត្តកំ អវសិទ្ធិំ សម្ពុទ្ធិ
 ទ ឧបេតិ ឧបទិទម្បិ ទ ឧបេតិ កលភាគម្បិ ទ ឧបេតិ
 បុរិមំ ទុក្ខត្ថំ បរិក្ខំណំ បរិយាទិទំ ឧបទិទាយ
 យទិទំ សុត្តន្តុប្បមតា ។ យោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ
 យជាត្វតំ បដាទាតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិទិ-
 បដិបទាតិ យជាត្វតំ បដាទាតិ ។ តស្មាតិហ
 ភិក្ខុវេ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យោតោ ករណីយោ ។ បេ ។
 អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិទិបដិបទាតិ យោតោ ករ-
 ណីយោតិ ។

បទាតវក្កោ បញ្ចោ

តិស្សវ្វាសិ

ចិត្តា បទាតោ បរិណិបោ
 ក្ខនំ វាលទូកាវិទំ(១)
 ចិត្តធម្មេ ច ទ្វេ វុត្តា
 សិទេវ អបេ ទុវេតិ ។

១ ១. ម. បុណ្ណាប្បកាវិ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ បុគ្គលជាអរិយសាវកដែលបិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ជាអ្នក
 ត្រាស់ដឹង (ទូរមន្តនឹងផល) សេចក្តីទុក្ខដែលអស់ទៅវិនាសទៅ (វិនិរាយ-
 សាវត្ថេនោះ) មានចំនួនច្រើន សេចក្តីទុក្ខដែលសល់នៅមានចំនួនតិច មិន
 ផល់ទូរការព្រម មិនផល់ទូរការប្រៀបធៀប មិនផល់ទូរចំណែកវិនិច្ឆ័យ
 នឹងនិរទុក្ខពីមុនដែលអស់ទៅលើទៅចំនួនវិអក្ខណ៍ជាយ៉ាងយូរ យ៉ាង
 នោះឯង ។ បុគ្គលណាដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា ទេវជាទុក្ខ ។ បេ ។
 ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា ទេវជាទុក្ខនិរោធតាមិទិបដិបទា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចាំនិទ្យាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ ត្រូវធ្វើសេចក្តីព្យាយាម
 ថា ទេវជាទុក្ខ ។ បេ ។ ត្រូវធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា ទេវជាទុក្ខនិរោធតា-
 មិទិបដិបទា ។

ចប់ បទវដ្ឋ ៥ ។

ទុទាននៃបញ្ជាតវិញ្ញាណ

និយាយអំពីការគិត ១ អំពីជ្រោះ ១ អំពីសេចក្តីគ្រហល់
 គ្រហាយ ១ អំពីសាលាមានកំពូល ១ អំពីទំលុះចូលិសវៃស
 រោម ១ អំពីលោកនូវទេវកន្តីភស្តុទ្យាយនិ ១ អំពីច្បាប់និម
 ៦ លើក អំពីស្តេចក្តីឈ្មោះសិរេដៅទ្រព្យលើក ។

អភិសមយវិត្តោ ធ្មោ

[២២៨] អថទោ កកតំ បរិត្តំ ធនសិទាយំ
បំសុំ អាណេបេត្តា កិក្ខុ អាមន្តេសិ តំ តំ មញ្ញដ
កិក្ខុវេ កកតមំ ទុ ទោ ពហុតវំ យោ វាយំ មយោ
បរិត្តោ ធនសិទាយំ បំសុំ អាណេបេតោ អយំ វា
មហាបថវិតិ ។ ឯតទេវ កន្តេ ពហុតវំ យទិទំ មហា-
បថវិ អប្បមត្តកាយំ កកវតា បរិត្តោ ធនសិទាយំ
បំសុំ អាណេបេតោ សទ្ធិម្យំ ទ ឧបេតិ ឧបទិទម្យំ
ទ ឧបេតិ កលភាកម្យំ ទ ឧបេតិ មហាបថវិ ឧប-
ទិទាយ កកវតា បរិត្តោ ធនសិទាយំ បំសុំ អាណេ-
បេតោតិ ។ ឯវមេវ ទោ កិក្ខុវេ អវិយសាវតស្ស
ទិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស មុត្តលស្ស អភិសមេតាវិចោ ឯតទេវ
ពហុតវំ ទុក្ខំ យទិទំ បរិត្តិណំ បរិយាទិដ្ឋំ អប្ប-
មត្តកំ អវសិដ្ឋំ សទ្ធិម្យំ ទ ឧបេតិ ឧបទិទម្យំ ទ
ឧបេតិ កលភាកម្យំ ទ ឧបេតិ មុរិមំ ទុក្ខក្ខត្តំ
បរិត្តិណំ បរិយាទិដ្ឋំ ឧបទិទាយ យទិទំ សត្តក្ខត្តិ-
បរមតា ។ យោ វទំ ទុក្ខន្តិ យថាក្ខតំ បដាបាតិ ។

អភិសមយវិត្តោ ទី ៦

[២២៨] ត្រាតោឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់លើកទូរភាគម៍ដ៏មាន
ប្រមាណតិច ដាក់លើខ្នងព្រះនរោ ហើយគ្រាសនឹងក៏ក្នុងទ្រាយថា
ម្នាលក៏ក្នុងទ្រាយ អ្នកទាំងទ្រាយសំគាល់ទូរហេតុនោះដូចម្តេច អាចម៍ដ៏
មានប្រមាណតិច ដែលគេថាគេលើកដាក់លើចុងក្របក្តី មហាប្រិថតិះនះ
ក្តី របស់ទាំងពីរនោះ តើរបស់ណាច្រើនជាង ។ បតិក្រព្រះអង្គចំរើន
មហាប្រិថតិះច្រើនជាង អាចម៍ដ៏មានប្រមាណតិច ដែលព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់លើកដាក់លើខ្នងព្រះនរោ មានប្រមាណតិចទេ អាចម៍ដ៏មាន
ប្រមាណតិច ដែលព្រះមានព្រះភាគលើកដាក់លើចុងព្រះនរោ មិនបាន
ដល់ទូរភាគបំផង មិនបានដល់ទូរការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់ទូរ
ចំណែកខែចំណែកផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រិថតិះបានឡើយ
យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលក៏ក្នុងទ្រាយ មុត្តលជាអរិយសាវកដែលបរិបូណ៌
ដោយទំដ្ឋិ ជាអ្នកគ្រាសនឹង (ទូរមត្តនឹងផល) សេចក្តីទុក្ខរបស់អរិយសាវក
នោះដែលអស់ទៅ លើទិវេច្រើនជាង សេចក្តីទុក្ខដែលសល់នៅមានប្រ-
មាណតិច មិនបានដល់ទូរភាគបំផង មិនបានដល់ទូរការប្រៀបធៀបផង
មិនបានដល់ទូរចំណែកខែចំណែកផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងតន្ត្រី
ក៏មុនដែលអស់ទៅលើទិវេច្នៃ ៧ អត្តភាពជាយ៉ាងយូរ ក៏យ៉ាងនោះ
ឯង ។ មុត្តលណាដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ ថេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយសុ មហាវគ្គោ

មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិទ្ធិមជ្ជិមនាតិ យថាភូតំ
បដាបាតិ ។ ឧស្មាតិហ ភិក្ខុវេ វងំ ទុក្ខត្ថន្តិ
យោគោ កាណិយោតិ ។ មេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិទ្ធិ-
មជ្ជិមនាតិ យោគោ កាណិយោតិ ។

(២២៩) សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ ចោក្ខុវណិ មញ្ញាស
យោជនាទិ អាណាមេន មញ្ញាស យោជនាទិ
វិទ្យាវេន មញ្ញាស យោជនាទិ ទេវេនេន ធម្មញ្ញា
ទុននស្ស សមតិភ្និតា កាកមេយ្យ វនោ ធម្មិសា
កុសក្កេន ទុនតំ ទុក្ខវេយ្យ ។ តំ តី មញ្ញាជ
ភិក្ខុវេ កកមំ ទុ មោ ទហុតំ យំ ក កុសក្កេន(១)
ទត្ថតំ យំ ក ចោក្ខុវណិយា ទុនតន្តិ ។ ឯតទេវ
ករេន្ត ទហុតំ យជំនំ ចោក្ខុវណិយា ទុនតំ អម្ប-
មត្តតំ កុសក្កេន ទុនតំ ទត្ថតំ សង្កម្បំ ន ទមេតិ
ទមចិជម្បំ ន ទមេតិ កាលភាគម្បំ ន ទមេតិ
ចោក្ខុវណិយា ទុនតំ ទមចិជាយ កុសក្កេន ទុនតំ
ទត្ថតន្តិ ។ វិវមេវ ចោ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស ។ មេ ។
យោគោ កាណិយោតិ ។

១ ទ. យំ ក កុសក្កេន ទេវី ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ មហាវគ្គោ

ជីវិត្យសំតាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិទ្ធិមជ្ជិមនា ។ ម្នាលភិក្ខុ
ចាំឱ្យយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម
ថា នេះជាទុក្ខ ។ មេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធតា-
មិទ្ធិមជ្ជិមនា ។

(២២៩) ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ ដូចស្រះបោក្ខុវណិ បរណាយ ៥០
យោជនំ ទវិសំ ៥០ យោជនំ ជំរៅ ៥០ យោជនំ មានទឹកពេញស្មើល្មម
ក្រែកខុសពីកបាទ បុរសប្បីជ្រលក់វិគដោយចុន្តិខៃស្សវិហើស្រះនោះ ។
ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ អ្នកចាំឱ្យយសំគាល់ខ្លះហេតុនោះដូចម្តេច ទឹក
ដែលបុរសជ្រលក់ ដោយចុន្តិខៃស្សវិ ហើយលើកឡើងវិញទឹកក្នុងស្រះ
បោក្ខុវណិ ទឹកចាំឱ្យនោះ តើទឹកណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចំរើន ទឹកក្នុងស្រះបោក្ខុវណិច្នោះច្រើនជាង ទឹកដែលបុរសជ្រលក់ដោយ
ចុន្តិខៃស្សវិហើយលើកឡើង មានប្រមាណតិច ទឹកដែលបុរសជ្រលក់
ដោយចុន្តិខៃស្សវិហើយលើកឡើង មិនបានដល់ខ្លះកាលបំផុត មិនបាន
ដល់ខ្លះកាលប្រៀបធៀបផង មិនដល់ខ្លះចំណែកខែចំណាតផង ដោយការ
ប្រៀបធៀបនឹងទឹកក្នុងស្រះបោក្ខុវណិបានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាល
ភិក្ខុចាំឱ្យយ បុគ្គលជាអរិយសាវក ។ មេ ។ ភិក្ខុគួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម។

[៤៥២] សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ យត្តិមា មហា ធនិយោ
 សំសទ្ធគិ សមេន្តិ ។ សេយ្យថីនំ ។ កត្តា យមុនា
 អចិវតិ សភូ មហិ ។ តតោ បុរិសោ ទ្វេ វា
 តិណិ វា ឧទកដុសិតានិ ឧទ្ធកេយ្យ ។ តំ គី មញ្ញាថ
 ភិក្ខុវេ កតមំ ទុ ទោ ពហុតវំ យោនិ វា ទ្វេ វា
 តិណិ វា ឧទកដុសិតានិ ឧត្តតានិ យំ វា សម្ពេន្តិ
 ឧទកន្តិ ។ ឯតទេវ កន្ត ពហុតវំ យនិទំ សម្ពេន្តិ
 ឧទកំ អប្បមត្តតានិ ទ្វេ វា តិណិ វា ឧទក-
 ដុសិតានិ ឧត្តតានិ សន្តម្យំ ធន ឧបេន្តិ ឧបនិទម្យំ
 ធន ឧបេន្តិ កលកាតម្យំ ធន ឧបេន្តិ សម្ពេន្តិ ឧទកំ
 ឧបនិទាយ ទ្វេ វា តិណិ វា ឧទកដុសិតានិ
 ឧត្តតានិ ។ ឯវេមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស
 (សោយេវ បេយ្យាលោ) យោតោ ករណីយោតិ ។

[៤៥៣] សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ យត្តិមា មហា-
 ធនិយោ សំសទ្ធគិ សមេន្តិ ។ សេយ្យថីនំ ។ កត្តា
 យមុនា អចិវតិ សភូ មហិ ។ តំ ឧទកំ បរិកុយំ

[៤៥២] ម្នាលភិក្ខុបំណងឲ្យយ ដូចស្ម័គ្រដំបំណងឲ្យយនេះ វេមនិហូ
 ជាដេនំ ។ ស្ម័គ្រដំបំណងនោះគឺស្ម័គ្រណាម្លះ ។ គឺស្ម័គ្រគន្ធា យមុនា អចិ-
 វេតិ សភូ មហិ ។ បុរសេនប្បិលើកឡើងខ្លះដែលកន្លែងទឹកពីរប្រដំណក់
 អំពីស្ម័គ្រដំបំណងនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុបំណងឲ្យយ អ្នកបំណងឲ្យយសំគាល់ខ្លះ
 ហេតុនោះដូចម្តេច ដែលកន្លែងទឹកពីរប្រដំណក់ដែលបុរសលើកឡើងទឹក
 ទឹកដែលលាយច្រឡំអំពីទឹកដទៃហូរជាដេនំមក ទឹកបំណងនោះគឺ ទឹក
 ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទឹកដែលលាយច្រឡំអំពីស្ម័គ្រដទៃ
 ហូរជាដេនំមកខ្លះច្រើនជាង ដែលកន្លែងទឹកពីរប្រដំណក់ដែលបុរសលើក
 ឡើង មានប្រមាណតិចទេ ដែលកន្លែងទឹកពីរប្រដំណក់ដែលបុរសលើក
 ឡើង មិនបានដល់ខ្លះខ្លាចរាប់ផង មិនបានដល់ខ្លះខ្លាចប្រៀបចៀបផង
 មិនបានដល់ខ្លះខ្លាចចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងទឹកដែល
 លាយច្រឡំអំពីស្ម័គ្រដទៃហូរជាដេនំមកបានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។
 ម្នាលភិក្ខុបំណងឲ្យយ អរិយសាវក (នោះឯងជាបេយ្យាលៈ) ភិក្ខុគួរធ្វើសេច
 ក្តីឲ្យយម ។

[៤៥៣] ម្នាលភិក្ខុបំណងឲ្យយ ដូចស្ម័គ្រដំបំណងឲ្យយនេះ វេមនិហូ
 ជាដេនំមក ។ ស្ម័គ្រដំបំណងនោះគឺស្ម័គ្រណាម្លះ ។ គឺស្ម័គ្រគន្ធា យមុនា
 អចិវេតិ សភូ មហិ ។ ទឹកនោះក៏គង់ដល់ខ្លះខ្លាចរាប់ផងទៅលើទិវេ

បរិយាទានំ កង្កេយ្យ មេត្តា ទ្វេ វា ភីណិ វា
 ទទកុដុសិតានិ ។ តំ ភី មញ្ញាថ ភិក្ខុវេ កកតមំ
 នុ ទោ តហុតវំ ។ យំ វា សម្ពុត្តំ ទទតំ បរិ-
 ក្ខីណំ បរិយាទិដ្ឋំ ទបទិជាយ ទ្វេ វា ភីណិ វា
 ទទកុដុសិតានិ អវសិដ្ឋានិ ។ ឯតទេវ កេន្ត
 តហុតវំ សម្ពុត្តំ ទទតំ យទិទំ បរិក្ខីណំ បរិយា-
 ទិដ្ឋំ អប្បមត្តកានិ ទ្វេ វា ភីណិ វា ទទកុដុសិ-
 តានិ អវសិដ្ឋានិ សង្កម្យំ ធម្មេន្តំ ទបទិទម្យំ ធម្មេន្តំ
 កលភាគម្យំ ធម្មេន្តំ សម្ពុត្តំ ទទតំ
 បរិក្ខីណំ បរិយាទិដ្ឋំ ទបទិជាយ ទ្វេ វា ភីណិ វា
 ទទកុដុសិតានិ អវសិដ្ឋានិ ។ ឯតទេវ ទោ ភិក្ខុវេ
 អរិយសេវកស្ស ។ បេ ។ យោតោ ករណីយោតិ ។

(៤៩២) សេយ្យដាបិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ មហាបវរិយា
 សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ តុឡិកា ទបទិក្ខុមេយ្យ ។
 តំ ភី មញ្ញាថ ភិក្ខុវេ កកតមំ នុ ទោ
 តហុតវំ យា វា សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ តុឡិកា
 ទបទិក្ខុត្តា អយំ វា មហាបវរិទិ ។

លើសពីនៃដំណាក់ទឹកដីប្រើប្រាស់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
 ឡាយសំគាល់ខ្ញុំហេតុនោះដូចម្តេច ទឹកដែលលាយច្រៀងទឹក ដំណាក់
 នៃទឹកដីប្រើប្រាស់ដំណាក់ ដោយការប្រៀបធៀបទឹកទឹក ដែលអស់ទៅ
 លើសទៅ ទឹកទាំងពីរនោះ តើទឹកណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ទឹកដែលលាយច្រៀង ដែលអស់ទៅលើសទៅខ្លះច្រើនជាង
 ដំណាក់ទឹកដីប្រើប្រាស់ ដែលអស់ទៅមានប្រមាណតិច ដំណាក់ទឹក
 ពីរប្រើប្រាស់ដែលអស់ទៅ មិនបានដល់ទូរកាលប៉ុន្មាន មិនបានដល់ទូរ
 ការប្រៀបធៀបផង មិនដល់ទូរចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការប្រៀប
 ធៀបទឹកទឹកដែលលាយច្រៀងដែលអស់ទៅលើសទៅបានឡើយ យ៉ាង
 ណាមិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក ។ បេ ។ ភិក្ខុត្តុវេ
 សេចក្តីព្យាយាម ។

(៤៩២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសដឹកលំទុកឡូ
 ដីស្អិត ៧ ដុំ មានចំនួនប៉ុន្មានផ្នែកច្រើន ដើម្បីប្រៀបធៀបមន្តិមហា-
 ប្រិថតិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ខ្ញុំហេតុ
 នោះដូចម្តេច ដីស្អិត ៧ ដុំ មានចំនួនប៉ុន្មានផ្នែកច្រើនដែលបុរសដឹកលំទុកនឹង
 មហាប្រិថតិនេះ បេសំទាំងពីរនោះ តើបេសំណាច្រើនជាង ។

អភិសមយវន្ត ទី ៦

ឯគរោវ កន្ត ពហុតវំ យទិទំ មហាបថវី អប្បមត្តិកា
 សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ កុដ្ឋិកា ឧបទិក្ខត្តា សង្កម្យ
 ន ឧបេន្តិ ឧបទិទម្យ ឧ ឧបេន្តិ កលកាគម្យ ឧ
 ឧបេន្តិ មហាបថវី ឧបទិយាយ សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ
 កុដ្ឋិកា ឧបទិក្ខត្តាតិ ។ ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ
 អរិយសាវកស្ស (សោយេវ មេយ្យាលោ) យោតោ
 កករណីយោតិ ។

(២៩៣) សេយ្យជាថិ ភិក្ខុវេ មហាបថវី បរិក្ខយំ
 បរិយាណាចំ កន្តេយ្យ មេត្តា សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ
 កុដ្ឋិកា។ តំ កី មញ្ញេ ភិក្ខុវេ កកមំ ទុ ទោ ពហុតវំ
 យំ វា មហាបថវិយា បរិក្ខិណំ បរិយាទិទំ យា វា សត្ត
 កោលដ្ឋិមត្តិយោ កុដ្ឋិកា អវសំដ្ឋាតិ ។ ឯគរោវ កន្ត
 ពហុតវំ មហាបថវិយា យទិទំ បរិក្ខិណំ បរិយាទិទំ
 អប្បមត្តិកា សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ កុដ្ឋិកា អវសំដ្ឋា
 សង្កម្យ ឧ ឧបេន្តិ ឧបទិទម្យ ឧ ឧបេន្តិ
 កលកាគម្យ ឧ ឧបេន្តិ មហាបថវិយា បរិក្ខិណំ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មហាប្រិថតិ្តៈច្រើនជាង ដ៏ស្អិត ព័ដុំ មានចំនួន
 ប៉ុន្មានផ្ទុកប្រាស្រែលបុរសដកល់ទុកមានប្រមាណតិច ដ៏ស្អិត ព័ដុំ មានចំនួន
 ប៉ុន្មានផ្ទុកប្រាស្រែលបុរសដកល់ទុក មិនបានដល់ខ្លួនការបំផ្លាញ មិនបាន
 ដល់ខ្លួនការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់ខ្លួនចំណែកនៃចំណែកផង ដោយ
 ការប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រិថតិ្តៈបានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក (នោះឯងជាបេយ្យាលៈ) ភិក្ខុក្នុងរដ្ឋ
 សេចក្តីព្យាយាម ។

(២៩៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចមហាប្រិថតិ្តៈដល់ខ្លួនការអស់ទៅ
 លើសទៅ លើកលែងតែដ៏ស្អិតព័ដុំមានចំនួនប៉ុន្មានផ្ទុកប្រាស្រែល ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ខ្លួនហេតុនោះដូចម្តេច ការអស់ទៅ
 លើសទៅនៃមហាប្រិថតិ្តៈដ៏ស្អិតព័ដុំមានចំនួនប៉ុន្មានផ្ទុកប្រាស្រែលសល់នៅ
 តើរបស់ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការអស់ទៅលើសទៅ នៃ
 មហាប្រិថតិ្តៈ មានប្រមាណច្រើនជាង ដ៏ស្អិតព័ដុំ មានចំនួនប៉ុន្មានផ្ទុកប្រា
 ស្រែលសល់នៅមានប្រមាណតិច ដ៏ស្អិតព័ដុំ មានចំនួនប៉ុន្មានផ្ទុកប្រាស្រែល
 សល់នៅ មិនបានដល់ខ្លួនការបំផ្លាញ មិនបានដល់ខ្លួនការប្រៀបធៀបផង
 មិនបានដល់ខ្លួនចំណែកនៃចំណែកផង ដោយការប្រៀបធៀប នឹងការអស់

បរិយាទិន្នំ ទមចំបាយ សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ កុដ្ឋិកា
អវសិដ្ឋាតិ ។ ឯវមេវ ចោ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស
(សោយេវ បេយ្យលោ) យោតោ កាណិយោតិ ។

(៤៥៤) សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ មហាសមុទ្រេ
ទ្វេ វា តីណិ វា ទទកដុសិតានិ ទន្ធយេយ្យ ។ តំ កី
មញ្ញថ ភិក្ខុវេ កតមំ ដុ ចោ ភហុតវ យោនិ វា ទ្វេ
វា តីណិ វា ទទកដុសិតានិ ទន្ធតានិ យំ វា មហា-
សមុទ្រេ ទទកន្នំ ។ ឯវទេវ កន្ធភ ភហុតវ យទិធំ
មហាសមុទ្រេ ទទកំ អប្បមន្តកានិ ទ្វេ វា តីណិ វា
ទទកដុសិតានិ ទន្ធតានិ សន្នម្យំ ធម្មន្នំ ទមចំធម្មំ
ធម្មន្នំ កលកាគម្យំ ធម្មន្នំ មហាសមុទ្រេ
ទទកំ ទមចំបាយ ទ្វេ វា តីណិ វា ទទកដុសិតានិ
ទន្ធតានិ ។ ឯវមេវ ចោ ភិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស
(សោយេវ បេយ្យលោ) យោតោ កាណិយោតិ ។

(៤៥៥) សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្រេ^(១)
បរិត្តយំ បរិយាទានំ កន្ធយេយ្យ បេត្តា ទ្វេ វា តីណិ
វា ទទកដុសិតានិ ។ តំ កី មញ្ញថ ភិក្ខុវេ

១ ម. មហាសមុទ្រេ ទទកំ ។

៧ លើនិវេ ខៃមហាប្រថិតិបានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក (នោះឯងជាបេយ្យលៈ) ភិក្ខុគួរធ្វើ
សេចក្តីព្យាយាម ។

(៤៥៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសលើកឡើងខ្លះដែលកំទឹកពីរ
ឬបីដំណក់ក្នុងមហាសមុទ្រ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ខ្លះ
ហេតុនោះដូចម្តេច ដំណក់ទឹកពីរឬបីដំណក់ដែលបុគ្គលលើកឡើងទឹក ទឹក
ក្នុងមហាសមុទ្រ ទឹកទាំងពីរនោះ តើទឹកណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន វឹកក្នុងមហាសមុទ្រនេះមានប្រមាណច្រើនជាង ដំណក់ទឹកពីរឬបី
ដំណក់ ដែលបុរសលើកឡើងមានប្រមាណតិច ដំណក់ទឹកពីរឬបីដំណក់
ដែលបុរសលើកឡើងមិនបានដល់ខ្លះការពប់ឯង មិនបានដល់ខ្លះការប្រៀប
ធៀបផង មិនបានដល់ខ្លះចំណែកវៃចំណិតផង ដោយការប្រៀបធៀប
ទឹកក្នុងមហាសមុទ្របានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
អរិយសាវក (នោះឯងជាបេយ្យលៈ) ភិក្ខុគួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ។

(៤៥៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកក្នុងមហាសមុទ្រ ដល់ខ្លះ
ការអស់ទៅ លើនិវេ លើកលែងតែដំណក់ទឹកពីរឬបីដំណក់ចេញ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ខ្លះហេតុនោះ ដូចម្តេច

កតមំ ធុ ទោ តហុតវំ យំ វា មហាសមុទ្ធេ ឧទតំ
 បរិក្ខ័ណំ បរិយាធិដ្ឋំ យាធិ វា ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទត-
 ដុសិតាធិ អវសិដ្ឋាធិតិ ។ ឯតទេវ កន្ថេ តហុតវំ មហា-
 សមុទ្ធេ ឧទតំ(១) បរិក្ខ័ណំ បរិយាធិដ្ឋំ អប្បមត្តកាធិ
 ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទតដុសិតាធិ អវសិដ្ឋាធិ សម្ពុម្ប
 ធិ ឧបេន្តិ ឧបធិធម្មិ ធិ ឧបេន្តិ កាលភាគម្បិ ធិ
 ឧបេន្តិ មហាសមុទ្ធេ ឧទតំ បរិក្ខ័ណំ បរិយាធិដ្ឋំ
 ឧបធិធាយ ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទតដុសិតាធិ
 អវសិដ្ឋាធិតិ ។ ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អវិយសាវកស្ស
 (សោយេវ មេយ្យាលោ) យោគោ កាលំយោតិ ។

[៤៥៦] សេយ្យដាមំ ភិក្ខុវេ បុរិសោ ហិមវតា
 បទ្ធករាជស្ស សត្ត សាសមមត្តិយោ ចាសាលាសត្តក
 ឧបធិក្ខិយេយ្យ ។ តំ តី មត្តាថ ភិក្ខុវេ កតមំ ធុ ទោ
 តហុតវំ យា វា សត្ត សាសមមត្តិយោ ចាសាលា-
 សត្តក ឧបធិក្ខិក្ខា អយំ វា ហិមវត បទ្ធករាជាតិ ។

១ ឧ.ម. ឧវា យវំ ។

ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រដែលអស់ទៅ លើសទៅនឹងដំណាក់ទឹកពីរប្លូមដំណាក់
 ដែលសល់នៅ ទឹកទាំងពីរនោះ កើតឡើងច្រើនជាង ។ បពិត្រគ្រូអង្គ
 ដ៏ចំរើន ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រដែលអស់ទៅ លើសទៅខ្លះមានប្រមាណច្រើន
 ជាង ដំណាក់ទឹកពីរប្លូមដំណាក់ដែលសល់នៅ មានប្រមាណតិច ដំណាក់
 ទឹកពីរប្លូមដំណាក់ដែលសល់នៅ មិនបានដល់ទូរការរាប់ផង មិនបាន
 ដល់ទូរការប្រៀបធៀបផង ទាំងមិនបានដល់ទូរចំណែកនៃចំណែកផង
 ដោយការប្រៀបធៀបនឹងទឹកក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលអស់ទៅ លើសទៅ
 បានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវក (នោះឯង
 ជាមេឃ្យាលៈ) ភិក្ខុគួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ។

[៤៥៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចមុសដកល់ទុកខ្លះជុំក្រុស វេជ្ជ
 មានប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃ (ដើម្បីប្រៀបធៀប) នឹងស្តេចភ្នំឈ្មោះ
 ហិមវត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ខ្លះហេតុនោះ
 ដូចម្តេច ជុំក្រុស វេជ្ជ មានប្រមាណប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃ ដែលមុសដកល់ទុកនឹង
 ស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវត្ត របស់ទាំងពីរនោះ កើតរបស់ណាច្រើនជាង ។

ឯតទេវ កន្ត ធម្មតវ យនិទំ ហិមវា បព្វតកជា
 អប្បមន្តិកា សត្ត សាសបមន្តិយោ ចាសាណសត្តក
 ទមធិត្តិកា សម្ពុម្បំ ធន ទមេន្តិ ទមធិធម្មំ ធន
 ទមេន្តិ កាលភាគម្បំ ធន ទមេន្តិ ហិមវន្តំ បព្វតក-
 ជាធំ ទមធិនាយ សត្ត សាសបមន្តិយោ ចាសាណ-
 សត្តក ទមធិត្តិកាតិ ។ ឯវិមវ ខោ ភិក្ខុវេ អវិយ-
 សាវតស្ស ។ មេ ។ យោតោ កាលិយោតិ ។

(៤៧៧) សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ ហិមវា បព្វតកជា
 ហិក្ខុយំ ហិយានាធំ កន្ទេយ្យ វិមេត្តា សត្ត
 សាសបមន្តិយោ ចាសាណសត្តក ។ តំ ភី មន្ទាថ
 ភិក្ខុវេ កតមំ ទុ ខោ ធម្មតវ យំ វា ហិមវតោ
 បព្វតកជស្ស ហិក្ខុណំ ហិយានិទំ យា វា សត្ត
 សាសបមន្តិយោ ចាសាណសត្តក អវសិដ្ឋាតិ ។
 ឯតទេវ កន្ត ធម្មតវ ហិមវតោ បព្វតកជស្ស
 យនិទំ ហិក្ខុណំ ហិយានិទំ អប្បមន្តិកា សត្ត សាសប-
 មន្តិយោ ចាសាណសត្តក អវសិដ្ឋា សម្ពុម្បំ ធន ទមេន្តិ

បតិក្រព្រះអន្តិចំចំរើន សេន្តក្នុងឈ្មោះហិមវន្តិះ មានប្រមាណច្រើនជាង
 ដុំក្រូសព័ដុំ មានប្រមាណប៉ុន្មានគ្រាប់ស្តៅដែលបុរសដឹកលំទុកមានប្រមាណ
 តិច ដុំក្រូសព័ដុំ មានប្រមាណប៉ុន្មានគ្រាប់ស្តៅដែលបុរសដឹកលំទុក មិនបាន
 ដល់ការរាប់ផង មិនបានដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់នូវ
 ចំណែកខ្ពស់ណាផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងសេន្តក្នុងឈ្មោះហិមវន្ត
 បានឡើយយ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុភាំងឡាយ អវិយសាវត ។ មេ
 ភិក្ខុក្សត្តិសេចក្តីព្យាយាម ។

(៤៧៧) ម្នាលភិក្ខុភាំងឡាយ ដូចជាសេន្តក្នុងឈ្មោះហិមវន្ត ដែល
 នូវការអស់ទៅ លើទៅ លើកលែងតែក្រូសព័ដុំ មានប្រមាណប៉ុន្មានគ្រាប់
 ស្តៅចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុភាំងឡាយ អ្នកភាំងឡាយ សំគាល់នូវហេតុនោះ
 ដូចម្តេច ការអស់ទៅលើទៅនៃសេន្តក្នុងឈ្មោះហិមវន្តនឹងដុំក្រូស ព័ ដុំ
 មានប្រមាណប៉ុន្មានគ្រាប់ស្តៅដែលសល់ទៅ របស់ព័ន្ធិពិរនោះ តើរបស់
 ណាច្រើនជាង ។ បតិក្រព្រះអន្តិចំចំរើន ការអស់ទៅ លើទៅ
 នៃសេន្តក្នុងឈ្មោះហិមវន្តនឹង មានប្រមាណច្រើនជាង ដុំក្រូស ព័ ដុំ
 មានប្រមាណប៉ុន្មានគ្រាប់ស្តៅដែលសល់ទៅ មិនបានដល់នូវការរាប់ផង

ឧបទិដ្ឋម្យំ ឈ ឧបេន្តំ កាលភាកម្យំ ឈ
 ឧបេន្តំ ហិមវតោ បត្យតរាជស្ស បរិក្ខិណំ បរិយា-
 ទិដ្ឋំ ឧបទិដ្ឋាយ សត្ត សាសបមត្តិយោ ជាសាលា-
 សត្តរា អវសិដ្ឋានំ ។ ឯវិមវ ទោ ភិក្ខុវេ អវិយសាវ-
 កាស្ស ទិដ្ឋិសម្មទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អភិសមេតាវតោ
 ឯគទេវ តហុតាវ ទុក្ខំ យទិដ្ឋំ បរិក្ខិណំ បរិយាទិដ្ឋំ
 អប្បមត្តតំ អវសិដ្ឋំ សទ្ធម្យំ ឈ ឧបេតិ ឧបទិដ្ឋម្យំ ឈ
 ឧបេតិ កាលភាកម្យំ ឈ ឧបេតិ បុរិមំ ទុក្ខក្ខន្ធន្តំ
 បរិក្ខិណំ បរិយាទិដ្ឋំ ឧបទិដ្ឋាយ យទិដ្ឋំ សត្តក្ខ-
 ត្តិមរមតា ។ យោ វេទំ ទុក្ខន្តំ យថាភូតំ បដា-
 នាតំ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធភាមិទិបដិបនាតិ
 យថាភូតំ បដានាតិ ។ តស្មាតិហា ភិក្ខុវេ វេទំ
 ទុក្ខន្តំ យោតោ កាលណិយោ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធភា-
 មិទិបដិបនាតិ យោតោ កាលណិយោតិ ។

មិនបានដល់ខ្ញុំការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់ខ្ញុំចំណែកនៃចំណិតផង
 ដោយការប្រៀបធៀបនឹងការអស់ទៅ លើសទៅ នៃសេចក្តីឆ្កែឆ្កោះហិមវត្ត
 បានឡើយ យ៉ាងណាម៉េញ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិច្ចាយ សេចក្តីទុក្ខរបស់
 អរិយសាវកជាបុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ជាអ្នកគ្រាន់នឹងនិរុទ្ធិ ដែលអស់
 ទៅ លើសទៅ មានប្រមាណច្រើនជាង សេចក្តីទុក្ខដែលសល់នៅមាន
 ប្រមាណតិច សេចក្តីទុក្ខនោះ មិនបានដល់ខ្ញុំការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់
 ខ្ញុំការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់ខ្ញុំចំណែកនៃចំណិតផង ដោយការ
 ប្រៀបធៀបនឹងនិរុទ្ធភិក្ខុមុនដែលអស់ទៅ លើសទៅ អស់ ពីអត្តភាព
 ជាយ៉ាងយូរ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ បុគ្គលណា ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិត
 ថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខនិរោធភា-
 មិទិបដិបតា ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិច្ចាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
 នេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
 នេះជាទុក្ខនិរោធភាមិទិបដិបតា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវារាង្គ

តស្សប្បាទំ

ន ខ សិខា ចោត្តរណិយោ(១)

សម្ពុត្តិ អបរេ ធុរេ

មរេវី ទ្វេសមុត្តហិ(២)

ទ្វេមា ច បច្ចុក្ខមមាតិ ។

១ ខ. នរសិខំ ចោត្តរណិ ។ ម. នរសិខោ ចោត្តរណិ ។ ២ ខ. ម. មរេវី ទ្វេ សមុត្ត ទ្វេ ។
នមេ ជាហិ បច្ចុក្ខមយេវ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវារាង្គ

ទុក្ខានៃអភិសមយវិត្តោនតិ

និយាយអំពីដីលើតុនិព្រះនា ១ អំពីស្រះបាតុណេ ១

អំពីទឹកដែលលាយច្រឡំ ២ លើកដទៃទៀត អំពីវដ្ត

ដី ២ លើក អំពីសមុទ្រ ២ លើក អំពីផ្កុក្រួសប្រៀប

ច្រៀបនឹងភ្នំ ២ លើក ។

អាមកធនាបេយ្យាលេ បឋមវិគ្គោ សត្តមោ

[២៩៩] អដថោ កតកំ បរិវត្តំ ធនសិខាយំ បំសុ
 អាណេមទ្វា ភិក្ខុ អាមន្តសិ តំ តំ មញ្ញា ឧ ភិក្ខុវេ
 តតមំ ធុ ចោ តហុតំ យេណ កាយំ មយា បរិវត្តា
 ធនសិខាយំ បំសុ អាណេមិសោ អយំ កំ មហាបឋវីតិ ។
 ឯតនេវ កន្ត តហុតំ យនិទំ មហាបឋវី អប្បមត្ត-
 តាយំ កតវតា បរិវត្តា ធនសិខាយំ បំសុ អាណេមិសា
 សត្តម្យំ ធន ឧបេតិ ឧបទិធម្យំ ធន ឧបេតិ តាល-
 កាតម្យំ ធន ឧបេតិ មហាបឋវី ឧបទិធាយ កតវតា
 បរិវត្តា ធនសិខាយំ បំសុ អាណេមិសាតិ ។ ឯតេវ
 ចោ ភិក្ខុវេ អប្បមត្តកា តេ សត្តា យេ មទុស្សស្ស
 បទ្វាជាយន្តិ អដថោ ឯតេវ តហុតា សត្តា យេ
 អត្តាត្រ មទុស្សចាំ^(១) បទ្វាជាយន្តិ ។ តំ តំ ស្ស
 ហេតុ ។ អនិជ្ជត្តា ភិក្ខុវេ ធនន្តិ អរិយសទ្ធាធំ ។
 កតមេសំ ធនន្តិ ។ ធុត្តស្ស អរិយសទ្ធាស្ស ។
 មេ ។ ធុត្តនិរោធតាមិទិបដិបទាយ អរិយសទ្ធាស្ស ។

១. ម. អញ្ញាត្ត មទុស្សស្ស ។

អាមកធនាបេយ្យាលេបឋមវិគ្គោ ទំ ៧

[២៩៧] ព្រះនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះលើកខ្ញុំអាចម៍ដី
 មានប្រមាណភិច ដាក់លើចុងព្រះទេព ហើយក្រាស់នឹងភិក្ខុ ពាំងខ្យល់ថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងខ្យល់ អ្នកពាំងខ្យល់សំគាល់ខ្ញុំហេតុនោះដូចម្តេច អាចម៍-
 ដីបន្តិចដែលគល់គនលើកដាក់លើចុងគ្រូធននឹងមហាច្រើតនេះ របស់ពាំង
 ពិរោះ តើរបស់ណាច្រើនជាង ។ បរិវត្តព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មហា-
 ច្រើតនឹងឯងច្រើនជាង អាចម៍ដីបន្តិច ដែលព្រះមានព្រះគំរលើកដាក់
 លើចុងព្រះទេព មានប្រមាណភិច អាចម៍ដីបន្តិចដែលព្រះមានព្រះភាគ
 លើកដាក់លើចុងព្រះទេព មិនបានដល់ខ្ញុំការពប់ផង មិនបានដល់
 ខ្ញុំការប្រៀបធៀបផង មិនបានដល់ខ្ញុំចំណែកខែចំណិតផង ដោយការ
 ប្រៀបធៀបនឹងមហាច្រើតពិតប្រាកដឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ពាំងខ្យល់ ពួកសត្វដែលកើតក្នុងកំណើតមនុស្សពាំងខ្យល់មានប្រមាណ
 ភិច ឯពួកសត្វដែលកើតត្រូវអំពីកំណើតពួកមនុស្សមានប្រមាណច្រើន ។
 ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងខ្យល់ ព្រោះពួកសត្វមិន
 ឃើញខ្ញុំអរិយសទ្ធា ។ អរិយសទ្ធា ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺទុកអរិយសទ្ធា ១
 ។ បេ ។ ទុកនិរោធតាមិទិបដិបទាយអរិយសទ្ធា ១ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគនិកាយស្ស មហាវគ្គោ

តស្មាភិបា ភិក្ខុវេ វេទំ ទុក្ខន្តំ យោគោ ករណីយោ ។
បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាភិ យោគោ
ករណីយោភិ ។

(៤៥៧) អដទោ កតវា បរិក្ខំ ទទសិទាយំ បំសុ
អាណេមត្វា ភិក្ខុ អាមន្តសិ តំ ភី មធិដ ភិក្ខុវេ
កតមំ មុ ទោ តហុតវំ យោ វាយំ មយោ បរិក្ខោ
ទទសិទាយំ បំសុ អាណេមិត្តោ អយំ វា មហាបថវីតិ ។
ឯតោវេ កន្តោ តហុតវំ យទិទំ មហាបថវី អប្ប-
មត្តកាយំ កតវតា បរិក្ខោ ទទសិទាយំ បំសុ
អាណេមិតោ សន្តំម្យំ ទ ឧបេតិ ឧបទិទម្យំ ទ ឧបេតិ
កលកាម្យំ ទ ឧបេតិ មហាបថវី ឧបទិទាយ
កតវតា បរិក្ខោ ទទសិទាយំ បំសុ អាណេមិតោភិ ។
ឯវាវេ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បមត្តកា តេ សត្តា យេ
មជ្ឈិមេសុ ជទបទេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អដទោ ឯតោវេ
តហុតវា សត្តា យេ បច្ឆន្តិមេសុ ជទបទេសុ
បច្ឆាជាយន្តិ ។ អវិញ្ញាតាវេសុ មិលក្ខុសុ(១) ។ បេ ។

១ ឧ. មិលក្ខុសុ ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគនិកាយ មហាវគ្គោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ គួរធ្វើ
សេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា
នេះជាទុក្ខ ទិរោធតាមិធិបដិបទា ។

(៤៥៧) គ្រោះនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់លើកទូរភាគម៍ដី
បន្តិចដាក់លើចុងព្រះនាមា ទ្រង់គ្រាស់ទីភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច ភាគម៍ដីបន្តិចដែល
គេដាក់លើកេរ្តិ៍ដាក់លើចុងគ្រូចក៏ដូចមហាប្រិថតិ៍នេះ របស់ទាំងពីរ
គេរបស់ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មហាប្រិថតិ៍ច្រើន
ជាង ភាគម៍ដីបន្តិចដែលព្រះមានព្រះភាគលើកេរ្តិ៍ដាក់លើចុងព្រះនាមា
មានប្រមាណតិច ភាគម៍ដីបន្តិចដែលព្រះមានព្រះភាគលើកដាក់លើចុង
ព្រះនាមាមិនដល់នូវការរាប់ផង មិនដល់នូវការប្រៀបធៀបផង មិនដល់នូវ
ចំណែកវែងចំណែកផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រិថតិ៍បានឡើយ
យោងណាមិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលកើតក្នុងមជ្ឈិមជទ-
បទមានប្រមាណតិច ឯពួកសត្វដែលកើតក្នុងបច្ឆន្តិមជទបទទាំងឡាយ
មានប្រមាណច្រើន ។ សត្វទាំងឡាយ វាមិនកើតក្នុងមិលក្ខុមជទបទ
ទាំងឡាយដែលមិនមានប្រាជ្ញា ក៏យោងនោះឯងដែរ ។ បេ ។

អនាមិកប្រយុទ្ធសាស្ត្រ បឋមកថា សន្តិកថា

អនាមិកប្រយុទ្ធសាស្ត្រ ទី ៦

[២៦០] ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បមន្តកា តេ
សន្តិ យេ អភិយេន បទ បញ្ញាចត្តុតា សមញ្ញកតា
អថទោ ឯវេវ ពហុតក សន្តិ យេ អវិជ្ជាកតា
សម្មន្ត្រ្តិ ។ បេ ។

[២៦១] ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា តេ សន្តិ
យេ សុរាមោយមជ្ឈិម្បមាទដ្ឋាតា មជ្ឈិវិកា អថទោ
ឯវេវ ពហុតក សន្តិ យេ សុរាមោយមជ្ឈិម្បមាទដ្ឋាតា
អប្បជិវិកា ។ បេ ។

[២៦២] ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា តេ សន្តិ
យេ ថលជា អថទោ ឯវេវ ពហុតក សន្តិ យេ
ឧទកតា ។ បេ ។

[២៦៣] ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា តេ សន្តិ
យេ មត្តេយ្យ អថទោ ឯវេវ ពហុតក សន្តិ យេ
អមត្តេយ្យ ។ បេ ។

[២៦៤] ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា តេ សន្តិ
យេ មេត្តេយ្យ អថទោ ឯវេវ ពហុតក សន្តិ យេ
អមេត្តេយ្យ ។ បេ ។

[២៦០] ខ្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ពួកសត្វដែលប្រកបដោយបញ្ញាចតុ
ដ៏ប្រសើរ មានប្រមាណតិច ឯពួកសត្វដែលមិនចេះដឹងប្រកបដោយ
សេចក្តីល្ងង់ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៦១] ខ្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ពួកសត្វដែលរៀនចាតសុរាមោយ-
មជ្ឈិម្បមាទដ្ឋាន មានប្រមាណតិច ឯពួកសត្វដែលមិនរៀនចាតសុរាមោយ-
មជ្ឈិម្បមាទដ្ឋាន មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៦២] ខ្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ពួកសត្វដែលកើតនៅលើភាគមាន
ប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលកើតក្នុងទឹក មានប្រមាណច្រើន
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៦៣] ខ្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ពួកសត្វប្រតិបត្តិល្អចំពោះមាតា
មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វ ដែលមិនប្រតិបត្តិល្អចំពោះមាតា
មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៦៤] ខ្នាលភិក្ខុពាំងឡាយ ពួកសត្វដែលប្រតិបត្តិល្អចំពោះបិតា
មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វ ដែលមិនប្រតិបត្តិល្អចំពោះបិតា
មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរុទ្ធ

[៤៦៥] ឯកោ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បត្តា តេ សត្តា
យេ សាមញ្ញា អដទោ ឯកោ តហុតោ សត្តា យេ
អសាមញ្ញា ។ បេ ។

[៤៦៦] ឯកោ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បត្តា តេ សត្តា
យេ ព្រាហ្មណ្ណា អដទោ ឯកោ តហុតោ សត្តា យេ
អព្រាហ្មណ្ណា ។ បេ ។

[៤៦៧] ឯកោ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បត្តា តេ សត្តា
យេ ឥនុលេដេដ្ឋាបចាយិចោ អដទោ ឯកោ តហុតោ
សត្តា យេ អឥនុលេដេដ្ឋាបចាយិចោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវរុទ្ធ

[៤៦៥] ភូតសត្វដែលប្រតិបត្តិល្អចំពោះសមណៈ មានប្រ-
មាណគឺច ចំណែកភូតសត្វ ដែលមិនប្រតិបត្តិល្អចំពោះសមណៈ មាន
ប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៦៦] ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធជាយ ភូតសត្វដែលប្រតិបត្តិល្អចំពោះ
ព្រាហ្មណ៍ មានប្រមាណគឺច ចំណែកភូតសត្វ ដែលមិនប្រតិបត្តិ
ល្អចំពោះព្រាហ្មណ៍ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[៤៦៧] ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធជាយ ភូតសត្វដែលប្រត្រិះត្រាត្រង់
ដល់បុគ្គលជាធំក្នុងគ្រូល មានប្រមាណគឺច ចំណែកភូតសត្វ ដែល
មិនប្រត្រិះត្រាត្រង់ដល់បុគ្គលជាធំ ក្នុងគ្រូល មានប្រមាណច្រើន
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

អាមរកញ្ញាបេយ្យស បឋមវគ្គ សុត្តន្ត

ទីក្រាំង

អត្ថប្រាសាទ បដិវគ្គ បដិវគ្គ

សុត្តន្តបិដក ទី ១

មហាយ្យានសុត្តន្ត ទី ១

សាមញ្ញ ប្រាសាទ បដិវគ្គ ៖

អាមរកញ្ញាបេយ្យស បឋមវគ្គ ទី ២

ទី ១

និយាយអំពីពួកសត្វ ដែលកើតក្រៅអំពីមនុស្ស

មានប្រមាណច្រើន ១ អំពីពួកសត្វដែលកើតក្នុងបច្ចុប្បន្ន

៨០០១ អំពីពួកសត្វដែលប្រកបដោយបញ្ញា ១ អំពីពួក

សត្វដែលរៀនចាត់សុភមនោ ១ អំពីពួកសត្វដែលកើត

ក្នុងវិក ១ អំពីពួកសត្វដែលប្រតិបត្តិល្អចំពោះមាតា ១

បិតា ១ សមណៈ ១ ក្រាហ្គណ៍ ១ អំពីសេចក្តីកោត

ក្រែងចំពោះបុគ្គលជាធំ ក្នុងក្រុម ១ ។

អាមកធាតុបេយ្យាលេ ទុតិយវគ្គោ អដ្ឋមោ

[២៦៧] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ
សត្តា យេ ចាលាភិចារា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ
តហុកា សត្តា យេ ចាលាភិចារា អប្ប-
ដិវិតា ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ បេ ។

[២៦៨] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ
សត្តា យេ អនិច្ចាទាថា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ
តហុកា សត្តា យេ អនិច្ចាទាថា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[២៦៩] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សត្តា យេ
កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ តហុកា
សត្តា យេ កាមេសុ មិច្ឆាចារា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[២៧០] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ
សត្តា យេ មុសាវាថា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ
តហុកា សត្តា យេ មុសាវាថា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[២៧១] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សត្តា យេ
មិសុណាយ វាចាយ បដិវិតា អថទោ ឯវេវ តហុ-
កា សត្តា យេ មិសុណាយ វាចាយ អប្បដិវិតា ។ បេ ។

អាមកធាតុបេយ្យាលេ ទុតិយវគ្គោ ទី ៨

[២៦៤] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ភូតសត្វជាអ្នកវៀរចាកបាណភិ-
បាត មានប្រមាណតិច ចំណែកភូតសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកបាណភិបាត
មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះ
ហេតុអ្វី ។ បេ ។

[២៦៥] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ភូតសត្វជាអ្នកវៀរចាកអទិន្នាចាន
មានប្រមាណតិច ចំណែកភូតសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកអទិន្នាចាន មាន
ប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៧២] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ភូតសត្វជាអ្នកវៀរចាកកាមេសុ-
មិច្ឆាចារ មានប្រមាណតិច ចំណែកភូតសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកកាមេសុ-
មិច្ឆាចារ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៧៣] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ភូតសត្វជាអ្នកវៀរចាកមុសាវាថា
មានប្រមាណតិច ចំណែកភូតសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកមុសាវាថា មាន
ប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៧៤] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ភូតសត្វជាអ្នកវៀរចាកមិសុ-
ណាវាថា មានប្រមាណតិច ចំណែកភូតសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកមិសុ-
ណាវាថា មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

អមរាជញ្ញោចយ្យលទុតិយវគ្គោ វេទោ

[២៧៣] ឯវេទោ វេទោ ភិក្ខុវេទោ ភេ
សត្តា យេ ធម្មសាយ ភិកាយ បដិវិភា អថេទោ
ឯវេទោ តហុតវា សត្តា យេ ធម្មសាយ ភិកាយ
អប្បដិវិភា ។ បេ ។

[២៧៤] ឯវេទោ វេទោ ភិក្ខុវេទោ អប្បតោ ភេ
សត្តា យេ សម្មប្បលាថា បដិវិភា អថេទោ
ឯវេទោ តហុតវា សត្តា យេ សម្មប្បលាថា
អប្បដិវិភា ។ បេ ។

[២៧៥] ឯវេទោ វេទោ ភិក្ខុវេទោ អប្បតោ ភេ
សត្តា យេ តិដតាមក្ខតតាមសមាម្ពា បដិវិភា
អថេទោ ឯវេទោ តហុតវា សត្តា យេ តិដតាម-
ក្ខតតាមសមាម្ពា អប្បដិវិភា ។ បេ ។

[២៧៦] ឯវេទោ វេទោ ភិក្ខុវេទោ អប្បតោ ភេ
សត្តា យេ វិកាលភោជនា បដិវិភា អថេទោ
ឯវេទោ តហុតវា សត្តា យេ វិកាលភោជនា
អប្បដិវិភា ។ បេ ។

អមរាជញ្ញោចយ្យលទុតិយវគ្គោ វិ ៨

[២៧៧] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចោកផុ-
សវតា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វ ជាអ្នកមិនរៀនចោកផុសវតា
មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៧៨] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចោកសម្មប្ប-
លាប មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនចោកសម្មប្បលាប
មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៧៩] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចោកការញ៉ាំង
ព័ជ័តាមនឹងក្នុងតាមឱ្យកម្រើក មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នក
មិនរៀនចោកការញ៉ាំងព័ជ័តាមនឹងក្នុងតាមឱ្យកម្រើក មានប្រមាណច្រើន
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៨០] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចោកវិកាលភោ-
ជន មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនចោកវិកាលភោជន
មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវិញ្ញ

[២៧៧] ឯវេទ ទោ កិច្ចាវេ អប្បកា តេ សន្តា
យេ មាលាភទ្ធិវេលេបននារណាមស្មានិក្ខុសនដ្ឋានា
មជិរិតា អថទោ ឯវេទ តហុតព សន្តា យេ មាលា-
ភទ្ធិវេលេបននារណាមស្មានិក្ខុសនដ្ឋានា អប្បជិរិតា ។

ទុតិយវិញ្ញ អង្គមេ ។

ទុទ្ធានំ

ចាលំ អនិច្ចំ កាមេសុ
មុសាវនត្ថំ មេសុត្ថំ
ធុរុសំ សម្មប្បលាមំ តិដំ
វិកាលេ ភទ្ធិវេលេបននំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវិញ្ញ

[២៧៧] ម្នាលភិក្ខុចាំដទ្ធរយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចោកមាលាភទ្ធិ-
វេលេបននារណាមស្មានិក្ខុសនដ្ឋាន មានប្រមាណនិច ចំណែកពួក
សត្វជាអ្នកមិនរៀនចោកមាលាភទ្ធិវេលេបននារណាមស្មានិក្ខុសនដ្ឋាន មាន
ប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

ឈប់ ទុតិយវិញ្ញ ទី ៧ ។

ទុទ្ធានំ ពី

និយាយអំពីការរៀនចោកបុណ្ណាភិបាក១
អទិន្នាភាម ១ កាមេសុមុត្តារា ១ មុសាវន ១
មេសុត្តារា ១ ធុរុសាវន ១ សម្មប្បលាម ១
ភិដតម ១ វិកាលកោដន ១ គ្រឿងក្រអូបទឹក
គ្រឿងលាប ១ ។

អាមកធាតុបេយ្យាលេ តតិយវិត្តា វិមោ

[២៧៥] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សត្តា
យេ ទទ្ធីតិវាទិវាស្សកាទស្សនា បដិវិតា អដទោ
ឯវេវ ពហុតវា សត្តា យេ ទទ្ធីតិវាទិវាស្សកាទស្សនា
អប្បដិវិតា ។ តំ ភិក្ខុ ហេតុ ។ បេ ។

[២៧៧] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ
សត្តា យេ ឧទ្ធាសយទមនោសយនា បដិវិតា
អដទោ ឯវេវ ពហុតវា សត្តា យេ ឧទ្ធាសយទ-
មហាសយនា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[២៧៨] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ
សត្តា យេ ជាតរូបវេទតប្បដិក្កហណា បដិវិតា
អដទោ ឯវេវ ពហុតវា សត្តា យេ ជាតរូប-
វេទតប្បដិក្កហណា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[២៧៩] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សត្តា
យេ អាមកធាតុប្បដិក្កហណា បដិវិតា អដទោ
ឯវេវ ពហុតវា សត្តា យេ អាមកធាតុប្បដិក្កហណា
អប្បដិវិតា ។ បេ ។

អាមកធាតុបេយ្យាលេ តតិយវិត្ត ទី ៧

[២៧៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចាកកិរិយាភក់
ច្រៀងប្រគំនីនិការមើលល្បែងផ្សេងៗ ដែលជាសត្រូវដល់កុសលធម៌
មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនចាកកិរិយាចំប្រៀងប្រគំ
នីនិការមើលល្បែងផ្សេងៗ ដែលជាសត្រូវដល់កុសលធម៌ មានប្រមាណ
ច្រើនក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ដំណើរនោះ គ្រោះហេតុអ្វី ។ បេ ។

[២៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចាកចំផេកប្បុទ្ធ
អង្គុយដំខ្ពស់ ហួសប្រមាណនឹងចំផេកប្បុទ្ធអង្គុយដ៏ប្រសើរ មានប្រមាណ
តិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនចាកចំផេកប្បុទ្ធអង្គុយដ៏ខ្ពស់ ហួសប្រ-
មាណនឹងចំផេកប្បុទ្ធអង្គុយដ៏ប្រសើរ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាង
នោះដែរ ។ បេ ។

[២៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចាកការទទួលខ្លូ
មាសនឹងប្រាក់ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនចាកការ
ទទួលខ្លូមាសនឹងប្រាក់ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៧៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចាកកិរិយាទទួល
ធម្មជាតិស្រស់ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនចាកកិ-
រិយាទទួលធម្មជាតិស្រស់ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៨២] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សុត្តា យេ អាមត្តមំសប្បដិក្ខហណា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ តហុតវ សុត្តា យេ អាមត្តមំសប្បដិក្ខហណា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[២៨៣] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សុត្តា យេ ឥត្ថិកុមារិកប្បដិក្ខហណា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ តហុតវ សុត្តា យេ ឥត្ថិកុមារិកប្បដិក្ខហណា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[២៨៤] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សុត្តា យេ នាសីនាសប្បដិក្ខហណា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ តហុតវ សុត្តា យេ នាសីនាសប្បដិក្ខហណា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[២៨៥] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សុត្តា យេ អដេឡកប្បដិក្ខហណា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ តហុតវ សុត្តា យេ អដេឡកប្បដិក្ខហណា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[២៨២] ម្ចាស់ភិក្ខុភាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកការទទួលយកសាច់នៅ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលមិនវៀរចាកការទទួលយកសាច់នៅ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៨៣] ម្ចាស់ភិក្ខុភាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកកិរិយាទទួលស្រីទីងក្មេងស្រី មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលជាអ្នកមិនវៀរចាកកិរិយាទទួលស្រីទីងក្មេងស្រី មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៨៤] ម្ចាស់ភិក្ខុភាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកកិរិយាទទួលពាសីទីងភាសៈ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលជាអ្នកមិនវៀរចាកកិរិយាទទួលពាសីទីងភាសៈ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៨៥] ម្ចាស់ភិក្ខុភាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នកវៀរចាកកិរិយាទទួលពរទីងចៀម មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនវៀរចាកកិរិយាទទួលពរទីងចៀម មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

អាមកញ្ញាបយ្យវេ ភតិយវង្ខ ១៧៣

[៤៨៦] ឯវេរ ខេ ភិក្ខុវេ អប្បកា តេ
សត្តា យេ ត្យក្កុដស្មកាវប្បដិក្ខហណា បដិវិតា
អថខេ ឯវេរ តហុតា សត្តា យេ ត្យក្កុដស្មកាវប្ប-
ដិក្ខហណា អប្បដិវិតា ។ មេ ។

[៤៨៧] ឯវេរ ខេ ភិក្ខុវេ អប្បកា តេ
សត្តា យេ ហត្ថិកវស្សវធិវាបដិក្ខហណា បដិវិតា
អថខេ ឯវេរ តហុតា សត្តា យេ ហត្ថិកវស្ស-
វធិវាបដិក្ខហណា អប្បដិវិតា ។

ភតិយវង្ខ ១៧៣ ។

ទុទ្ធាតិ

- ទទ្ធិ សយធំ រដតំ
- ទញ្ញំ មំសំ ត្យមារិកា(១)
- នាសិ អដេធិកញ្ជាវ
- ត្យក្កុដស្មកាវហត្ថិទោតិ

១១. កុហិយំ ។

អាមកញ្ញាបយ្យវេ ភតិយវង្ខ ៩

[៤៨៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចាកភិយាទទួល
មាននឹងជ្រូក មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនចាកភិយា
ទទួលមាននឹងជ្រូក មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មេ ។

[៤៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនចាកភិយាទទួល
អី គេ សេវេឃ្មាលញី មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិន
រៀនចាកភិយាទទួលអី គេ សេវេឃ្មាលញី មានប្រមាណច្រើន
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ភតិយវង្ខ ៩ ។

ទុទ្ធាតិ

- និយាយអំពីភិយាវំ ១ អំពីភិយាដេកលើទីខ្ពស់នឹងទីដីប្រាសិវ ១
- អំពីភិយាទទួលប្រាក់នឹងមាស ១ អំពីភិយាទទួលស្រូវ ១
- អំពីភិយាទទួលសាច់ ១ អំពីភិយាទទួលស្រីនឹងភ្នំស្រី ១
- អំពីភិយាទទួលពាសិពាសៈ ១ អំពីភិយាទទួលកវនឹងរឿម ១
- អំពីភិយាទទួលមាន់ ជ្រូក ១ អំពីភិយាទទួលអី ១ ។

អាមកធនាបេយ្យលេ បត្តត្ថវត្តោ ទសមោ

[២៧៧] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បតោ តេ សត្តា
យេ ខេត្តវត្តប្បដិក្ខហណា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ
តហុតោ សត្តា យេ ខេត្តវត្តប្បដិក្ខហណា
អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[២៧៨] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បតោ តេ សត្តា
យេ តយវិត្តយា បដិវិតា អថទោ ឯវេវ តហុ-
តោ សត្តា យេ តយវិត្តយា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[២៧៩] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បតោ តេ
សត្តា យេ ទូតេយ្យប្បហិណាគមថាទុយោតា បដិវិតា
អថទោ ឯវេវ តហុតោ សត្តា យេ ទូតេយ្យប្ប-
ហិណាគមថាទុយោតា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

[២៨០] ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បតោ តេ សត្តា
យេ គុណាគ្វដកំសគ្វដមាទគ្វដា បដិវិតា អថទោ
ឯវេវ តហុតោ សត្តា យេ គុណាគ្វដកំសគ្វដ-
មាទគ្វដា អប្បដិវិតា ។ បេ ។

អាមកធនាបេយ្យលេ បត្តត្ថវត្តោ ទី ១០

[២៧៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនសូត្រចោកការ
ខ្សែស្រឡីនឹងចង្កូរ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនសូ-
ត្រចោកការខ្សែស្រឡីនឹងចង្កូរ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៧៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនសូត្រចោកការ
ចំក្លានឹងលក់ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនសូត្រ
ចំក្លានឹងលក់ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

[២៧៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនសូត្រចោកការ
ប្រកបនូវទូកម្មន៍ទាំងបុគ្គលពាក្យបណ្តាំ ដល់គ្រហស្ថនឹងរៅដោយគេ
បញ្ជូនអំពីផ្ទះ ១ ទៅផ្ទះ ១ មានប្រមាណតិច ពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនសូ-
ត្រចោកការប្រកបនូវទូកម្មន៍ទាំងបុគ្គលពាក្យបណ្តាំ ដល់គ្រហស្ថនឹង
រៅដោយគេបញ្ជូនអំពីផ្ទះ ១ ទៅផ្ទះ ១ មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះ
ដែរ ។ បេ ។

[២៨០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនសូត្រចោកការ
នាំបុកប្រមូលដោយដក្ខីនឹងនាំនាំបុក ដោយគេជនមានសតិនាំបុកដោយ
ភ្លើសំភ្លើលមានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នករៀនសូត្រចោក
ការនាំបុកប្រមូលដោយដក្ខីនឹងនាំនាំបុក ដោយគេជនមានសតិនាំបុកដោយ
ភ្លើសំភ្លើល មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

(៤៧២) ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បត្តា ទេ សន្តា យេ
ឧត្តោ ជនវត្តា ទិក្ខតិ សារិយោតា បដិវត្តា អដទោ
ឯវេវ តហុតវា សន្តា យេ ឧត្តោ ជនវត្តា ទិក្ខតិ-
សារិយោតា អប្បដិវត្តា ។ បេ ។

(៤៧៣) ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បត្តា ទេ
សន្តា យេ នេន នវទទតទ្ធជិវមរោសោសកាលោបសហ-
សាតារា បដិវត្តា អដទោ ឯវេវ តហុតវា សន្តា
យេ នេន នវទទតទ្ធជិវមរោសោសកាលោបសហសាតារា
អប្បដិវត្តា ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ អធិដ្ឋត្តា ភិក្ខុវេ
ចតុដ្ឋំ អវិយេសច្ចាធំ ។ តតមេសំ ចតុដ្ឋំ ។ ទុត្តស្ស
អវិយេសច្ចស្ស ។ បេ ។ ទុត្តនិរោធតាមិធិបដិបទាយ
អវិយេសច្ចស្ស ។ តស្មាតិហា ភិក្ខុវេ វេធំ ទុត្តនិ
យោតោ ករណីយោ ។ បេ ។ អយំ ទុត្តនិរោធតា
មិធិបដិបទាតិ យោតោ ករណីយោតិ ។

(៤៧៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនសូត្រចាកការ
ប្រកបអំពើរៀនតំបន្តិសន្តិបំកាន់ បញ្ចេតបោកប្រាស ឬបង្ខំដោយ
របស់ប្លម មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជាអ្នកមិនរៀនសូត្រចាក
ការប្រកបអំពើរៀនតំបន្តិសន្តិបំកាន់ បញ្ចេតបោកប្រាសឬបង្ខំដោយ
របស់ប្លម មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បេ ។

(៤៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វជាអ្នករៀនសូត្រចាកភិយោ
កាតំ (ឡូអវិយេវៈមានវដ្ឋជាដើម) សម្លាប់ចាប់ចងធ្វើមនុស្សឲ្យរងទុក្ខប្លម
អ្នកស្រុកទំនាក់ហែងយកទ្រព្យ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វជា
អ្នកមិនរៀនសូត្រចាកភិយោកាតំ (ឡូអវិយេវៈមានវដ្ឋជាដើម) សម្លាប់ចាប់
ចងធ្វើមនុស្សឲ្យរងទុក្ខប្លមអ្នកស្រុកទំនាក់ហែងយកទ្រព្យ មានប្រ-
មាណច្រើន ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះ
សត្វទាំងនោះមិនឃើញខ្លាអវិយេសច្ច ។ អវិយេសច្ច ដូចម្តេចខ្លះ ។
ភិក្ខុអវិយេសច្ច ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាយសច្ច ១ ក៏យ៉ាង
នោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាស-
នានេះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ គួរធ្វើសេចក្តី
ព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិធិបដិបទាយ ។

(៤៧៤) អថទោ កកក បរិភ្នំ ទទសិទាយ បំសុ
 អាណេយេន្ទា ភិក្ខុ អាមន្តសិ តំ តី មញ្ញាថ ភិក្ខុវេ
 តតមំ ទុ ទោ តហុតវំ យោ វាយំ មយា បរិភ្នា
 ទទសិទាយ បំសុ អាណមិសោ អយំ វា មហាបថវិទំ ។
 ឯតទេវី កន្ត តហុតវំ យទិដំ មហាបថវី អប្បមត្ត-
 កាយំ កកវតា បរិភ្នា ទទសិទាយ បំសុ អាណមិសោ
 សន្តម្បិ ទ ទយេតិ ទមទិទម្បិ ទ ទយេតិ កាល-
 ភាគម្បិ ទ ទយេតិ មហាបថវី ទមទិទាយ កកវតា
 បរិភ្នា ទទសិទាយ បំសុ អាណមិសោតិ ។ ឯវាម
 ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា តេ សត្តា យេ មទុស្សា ទុតា
 មទុស្សសុ បច្ចាជាយន្តិ អថទោ ឯតេវ តហុតវា
 សត្តា យេ មទុស្សា ទុតា ឯវាយេ បច្ចាជាយន្តិ ។ មេ។

(៤៧៥) ឯវាម ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា តេ សត្តា
 យេ មទុស្សា ទុតា មទុស្សសុ បច្ចាជាយន្តិ
 អថទោ ឯតេវ តហុតវា សត្តា យេ មទុស្សា
 ទុតា តិវច្ឆាទយោទិយា បច្ចាជាយន្តិ ។ (ឥមិចា
 ទយេន បញ្ច កតិយោ វិភ្នាវតថា) ។

(៤៧៦) ត្រាតោវេនី ត្រាមាទព្រះភាគ ច្រងំលើកន្ទុវាទមីដិ
 បន្តិចដាក់លើចុងត្រានេមា ច្រងំត្រាស់ខឹងភិក្ខុវាងិទ្ធកាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ពាំងិទ្ធកាយ អ្នកពាំងិទ្ធកាយ សំគាលៈហេតុនោះដូចម្តេច អាចមីដិដែលគេថា-
 គតលើកដាក់លើចុងក្រចកបន្តិចនេះនឹងមហាប្រិបតីនេះ របស់ពាំងិទ្ធកាយ
 របស់លោះច្រើនជាង ៖ បពិត្រព្រះអង្គទីចំរើន មហាប្រិបតីចំរើនច្រើន
 ជាង អាចមីដិបន្តិចដែលព្រះមានព្រះភាគលើកដាក់លើចុងក្រានេមា
 មានប្រមាណតិច អាចមីដិបន្តិចដែលព្រះមានព្រះភាគលើកដាក់លើចុង
 ត្រានេមា មិនដល់ទូរិតិយាកបំផង មិនដល់ទូរិតិយាប្រៀបធៀបផង
 មិនដល់ទូរិតិយាកខ្ពស់តិចផង ដោយការប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រិបតី
 បានឡើយ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងិទ្ធកាយ ពួកសត្វដែលច្យុត
 អំពីមនុស្សទៅកើតជាមនុស្ស មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុត
 អំពីមនុស្សទៅកើតក្នុងខេត មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ មេ។

(៤៧៧) ម្ចាស់ភិក្ខុពាំងិទ្ធកាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពី
 មនុស្សទៅកើតជាមនុស្ស មានប្រមាណតិច ពួកសត្វដែលច្យុតអំពី
 មនុស្សទៅកើតជាតិព្នាន មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។
 (គតិ ៥ បណ្ឌិតក្រៅច្បងិក្កាវតាមនីយនេះចុះ) ។

ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សន្តា យេ មនុស្សា
ធុតា ទេវេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អដទោ ឯវេ ពហុតរា
សន្តា យេ មនុស្សា ធុតា វិរយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។ តិច្ឆា-
នយោវិយា បច្ឆាជាយន្តិ ។ មិត្តិវិសយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។

[៤៧៦] ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សន្តា
យេ ទេវា ធុតា ទេវេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អដទោ ឯវេ
ពហុតរា សន្តា យេ ទេវា ធុតា វិរយេ បច្ឆាជា-
យន្តិ ។ តិច្ឆានយោវិយា បច្ឆាជាយន្តិ ។ មិត្តិវិសយេ
បច្ឆាជាយន្តិ ។

[៤៧៧] ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សន្តា
យេ ទេវា ធុតា មនុស្សេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អដទោ
ឯវេ ពហុតរា សន្តា យេ ទេវា ធុតា វិរយេ
បច្ឆាជាយន្តិ ។ តិច្ឆានយោវិយា បច្ឆាជាយន្តិ ។
មិត្តិវិសយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។

[៤៧៨] ឯវេទ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សន្តា
យេ វិរយា ធុតា មនុស្សេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អដទោ
ឯវេ ពហុតរា សន្តា យេ វិរយា ធុតា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីមនុស្សទៅកើតជាទៅតា
មានប្រមាណតិច ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីមនុស្សទៅកើតក្នុងទោក មាន
ប្រមាណច្រើន ។ ទៅកើតក្នុងកំណើតតិច្ឆាន ។ ទៅកើតក្នុងមិត្តិវិសយ៍
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីទៅតាទៅកើត
ក្នុងឋានទៅតាទាំងឡាយ មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែល
ច្យុតអំពីទៅតាទៅកើតក្នុងទោក មានប្រមាណច្រើន ។ កើតក្នុងកំណើត
តិច្ឆាន ។ កើតក្នុងមិត្តិវិសយ៍ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីទៅតាមក
កើតជាមនុស្ស មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីទៅតា
ទៅកើតក្នុងទោក មានប្រមាណច្រើន ។ កើតក្នុងកំណើតតិច្ឆាន ។
កើតក្នុងមិត្តិវិសយ៍ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៤៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីទោក
មកកើតជាមនុស្ស មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីទោក

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវគ្គ

និរយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។ និរច្ឆានយោនិយា បច្ឆាជាយន្តិ ។
បិភ្នំវិសយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។

[៤៩៧] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សត្តា
យេ និរយោ ចុតា ទេវេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អថខោ
ឯវេវ តហុតា សត្តា យេ និរយោ ចុតា និរយេ
បច្ឆាជាយន្តិ ។ និរច្ឆានយោនិយា បច្ឆាជាយន្តិ ។
បិភ្នំវិសយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។

[៥០០] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សត្តា
យេ និរច្ឆានយោនិយា ចុតា មទុស្សេសុ បច្ឆាជាយន្តិ
អថខោ ឯវេវ តហុតា សត្តា យេ និរច្ឆានយោនិយា
ចុតា និរយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។ និរច្ឆានយោនិយា
បច្ឆាជាយន្តិ ។ បិភ្នំវិសយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។

[៥០១] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អប្បកា ភេ សត្តា
យេ និរច្ឆានយោនិយា ចុតា ទេវេសុ បច្ឆាជាយន្តិ
អថខោ ឯវេវ តហុតា សត្តា យេ និរច្ឆាន-
យោនិយា ចុតា និរយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។ និរច្ឆាន-
យោនិយា បច្ឆាជាយន្តិ ។ បិភ្នំវិសយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ មហាវគ្គ

ភេតក្កនិទរក មានប្រមាណាច្រើន ។ ភេតក្កនិកំណើតនិព្វាន ។
ភេតក្កនិបិភ្នំវិសយ កំយាធិនោវេវ ។

[៤៩៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីនិរោទិយភិក្ខុ
ជាវេវេតា មានប្រមាណាច្រើន ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីនិរោទិយភិក្កុ
និព្វាន មានប្រមាណាច្រើន ។ ភេតក្កនិកំណើតនិព្វាន ។ ភេតក្ក
និព្វាន ។ ភេតក្កនិបិភ្នំវិសយ កំយាធិនោវេវ ។

[៥០០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីកំណើតនិព្វាន
មកភេតជាមនុស្ស មានប្រមាណាច្រើន ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពី
កំណើតនិព្វាននិរោទិយភិក្កុនិទរក មានប្រមាណាច្រើន ។ ភេតក្កនិកំណើត
និព្វាន ។ ភេតក្កនិបិភ្នំវិសយ កំយាធិនោវេវ ។

[៥០១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីកំណើតនិព្វាន
នៅភេតជាវេវេតា មានប្រមាណាច្រើន ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពី
កំណើតនិព្វាននៅភេតក្កនិទរក មានប្រមាណាច្រើន ។ ភេតក្កនិកំណើត
និព្វាន ។ ភេតក្កនិបិភ្នំវិសយ កំយាធិនោវេវ ។

[៥០២] ឃីរមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បត្តា តេ សត្តា
យេ បិក្ខុវិសយា ចុតា ឧទេស្សសុ បច្ឆាជាយន្តិ
អថទោ ឃីរេវ តហុតរា សត្តា យេ បិក្ខុវិសយា
ចុតា និរយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។ តិវច្ឆានយោនិយា
បច្ឆាជាយន្តិ ។ បិក្ខុវិសយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។

[៥០៣] ឃីរមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បត្តា តេ សត្តា
យេ បិក្ខុវិសយា ចុតា ឧទេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អថទោ
ឃីរេវ តហុតរា សត្តា យេ បិក្ខុវិសយា ចុតា
និរយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។

[៥០៤] ឃីរមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បត្តា តេ សត្តា
យេ បិក្ខុវិសយា ចុតា ឧទេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អថទោ
ឃីរេវ តហុតរា សត្តា យេ បិក្ខុវិសយា ចុតា
តិវច្ឆានយោនិយា បច្ឆាជាយន្តិ ។

[៥០៥] ឃីរមេវ ទោ ភិក្ខុវេ អប្បត្តា តេ សត្តា
យេ បិក្ខុវិសយា ចុតា ឧទេសុ បច្ឆាជាយន្តិ អថទោ
ឃីរេវ តហុតរា សត្តា យេ បិក្ខុវិសយា ចុតា បិក្ខុ-
វិសយេ បច្ឆាជាយន្តិ ។ តំ កតិស្ស ហេតុ ។

[៥០២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិក្ខុវិស័យមក
កើតជាឧទេស្ស មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិក្ខុ-
វិស័យទៅកើតក្នុងនរក មានប្រមាណច្រើន ។ កើតក្នុងកំណើតតិវច្ឆាន ។
កើតក្នុងបិក្ខុវិស័យ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៥០៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិក្ខុវិស័យ
ទៅកើតជាទេវតា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិក្ខុ-
វិស័យទៅកើតក្នុងនរក មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៥០៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិក្ខុវិស័យទៅ
កើតជាទេវតា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិក្ខុ-
វិស័យ ទៅកើតក្នុងកំណើតតិវច្ឆាន មានប្រមាណច្រើន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៥០៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិក្ខុវិស័យទៅ
កើតជាទេវតា មានប្រមាណតិច ចំណែកពួកសត្វដែលច្យុតអំពីបិក្ខុវិស័យ
ទៅកើតក្នុងបិក្ខុវិស័យ មានប្រមាណច្រើន ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី?

សុត្តនិបិទ សំយុត្តនិកាយស្ស មហាវរាជ្ហ

អង្គិក្ខត្តា ភិក្ខុវេ ចតុដ្ឋំ អរិយសច្ចាដំ ។ កត្តមេសំ
ចតុដ្ឋំ ។ ទុក្ខសង្ការំ អរិយសច្ចសង្ការំ ទុក្ខសមុទយសង្ការំ
អរិយសច្ចសង្ការំ ទុក្ខនិរោធសង្ការំ អរិយសច្ចសង្ការំ ទុក្ខ-
និរោធភាមិនីបដិបទាយ អរិយសច្ចសង្ការំ ។ តស្មាតិហ
ភិក្ខុវេ វង្គំ ទុក្ខនិរោធំ យោតោ កត្តណីយោ អយំ
ទុក្ខសមុទយោតិ យោតោ កត្តណីយោ អយំ
ទុក្ខនិរោធាតិ យោតោ កត្តណីយោ អយំ ទុក្ខ-
និរោធភាមិនីបដិបទាតិ យោតោ កត្តណីយោតិ ។

ឥនមរោច ភក្ខវំ អត្តមថា តេ ភិក្ខុ ភក្ខវតោ
ភាសិតំ អង្គិក្ខត្តំ ។

- ចតុដ្ឋាន្តំ ទសោ ។
- ចក្កបយ្យសសមុត្តិ (១)។
- សច្ចសំយុត្តំ សមុត្តំ ។
- មហាវរាសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឈើយោគ្គកេ ពកេ ចំ ទេត្តកយវល្លយត្វ ទ្វេតយ្យំ តុសាវ្វង្គំ វដទ ច អលោប-
សហសារាវំ អប្បា តេ វិទងំ អថិវោ ចនេវ ពហុតិវា សត្តា ធម៌យោ ចក្កុកា សោ
វន្ត តេន ច្បច្ឆនីតិ ទិស្សទិ ។

សុត្តនិបិទ សំយុត្តនិកាយ មហាវរាជ្ហ

ម្ចាស់ភិក្ខុភានិច្ចាយ ព្រោះពួកសត្វមិនឃើញទូអរិយសច្ច ៤ ។ អរិយសច្ច
៤ គឺដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិក្ខុអរិយសច្ច ១ ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធ
អរិយសច្ច ១ ទុក្ខនិរោធភាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ១ តំយាទីនោះវេ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុភានិច្ចាយ ព្រោះពាក្យនោះ ភិក្ខុក្នុងសាលានោះ គួរធ្វើសេចក្តីព្យា-
យាមថា នេះជាទុក្ខ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខសមុទ័យ គួរ
ធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជាទុក្ខនិរោធ គួរធ្វើសេចក្តីព្យាយាមថា នេះជា
ទុក្ខនិរោធភាមិនីបដិបទា ។ លុះព្រះមាតាព្រះភាគ បានគ្រាស់ព្រះម្ចាស់
នេះចប់ហើយ ភិក្ខុភានិច្ចនោះ ក៏មានចិត្តរីករាយ ក្រែងអង្គនីតិភាសិត
វរបស់ព្រះមាតាព្រះភាគ ។

- ចប់ ចតុដ្ឋាន្តំ ទី ១០ ។
- ចប់ ចក្កបយ្យសសមុត្តិ ។
- ចប់ សច្ចសំយុត្តំ ។
- ចប់ មហាវរាសំយុត្តំ ។

តិស្សប្បន្នំ

មគ្គុកោដ្ឋវន្តំ សតិយោ
 វគ្គិយសម្មច្ចុប្បាទ ច
 តសិទ្ធិចំណាឡុក្ខា
 ណាចាតាចានសំយុតំ
 សោត្តមន្តិ សន្តត្តារតិ
 ទេសំតានិ សយម្ពុតា
 មហានិវត្តនាមេន
 វិស្សតាចំ ទ្វានសាតិ។

ទុក្ខាននៃមហាវិស័យុត្តនោះគឺ

និយាយអំពីមគ្គសំយុត ១	អំពីកោដ្ឋវន្តសំយុត ១
អំពីសតិច្បង្គានសំយុត ១	អំពីវគ្គិយសំយុត ១
អំពីសម្មច្ចុប្បាទសំយុត ១	អំពីពលសំយុត ១
អំពីវគ្គិយ្យាសំយុត ១	អំពីអនុទេសំយុត ១
អំពីឈានសំយុត ១	អំពីពនាបានសំយុត ១
អំពីសោតាបតិសំយុត ១	អំពីសច្ចសំយុត ១
- សំយុត្តនាំង ១២ ទេ ព្រាកដដោយឈ្មោះថា
 មហាវិស័យុត ដែលគ្រះសយម្ពុទ្ធនឹងសំដែងហើយ ។